IRMOLOGION

ІРМОЛОГІОН

IRMOLOGION

ІРМОЛОГІОН

GREKOKATOLICKIJ LITURGIJNYJ SPIV EPARCHIJI MUKAČEVSKOJI

GRÉCKOKATOLÍCKY LITURGICKÝ SPEV EPARCHIE MUKAČEVSKEJ

Perše vydaňa:
spiv Josifa Maliniča – noty Ivana Bokšaja
textovo i notovo opravili i dopovnili:
Stefan Papp i Nikifor Petraševič

GREKO–KATOLICKIJ ORDINARIAT V PREŠOVI 1970

GREKO-KATOLICKIJ ORDINARIAT
V PREŠOVI

Čís. 1870/1969

„Irmologion" schvaľuju i pečatati pozvoľaju.

Prešov, 23. VI. 1969.

JÁN HIRKA,
ordinár

По 63 роках знову видаємо грекокатолицький літургійний спів епархії Мукачівської в нотах. Перше і одиноке видання сього співу в нотах, в історії епархії Мукачівської і останніх епархій, витворених з первісної великої епархії Мукачівської, появилося 1906 року під назвою: «Церковное Простопініе». Це видання розійшлося і нині є бібліографічною рідкістю.

Але не лише те було причиною нового видання «Простопінія». З тут багато причин: потреба виховання нових дяківських кадрів, — підручник для богословів, — піднесення і усталення одного співу у всіх церквах епархії, — оправлення і доповнення текстових і музикальних хиб бувшого Простопінія, — все це в дусі літургичного обновлення, започаткованого II. Ватиканським Собором.

Виходить ця книга під назвою традиційною: «Ірмологіон», тому що назва «Церковное Простопініе — Церковний простоспів» — невистигає цілу суть і ширину нашого літургійного співу і эмісту книги.

Рівночасно видали ми наш літургійний спів на грамофонових пластинках. Ірмологіон — книга і Ірмологіон — наспіваний на грамофонових пластинках, — мали б бути запорукою тривалого піднесення урівня нашого літургійного співу, та вирішити і питання дяківських кадрів.

В підтитулі уведено, що спів Ірмологіона є співом епархії Мукачівської. Треба знати, що епархія Мукачівська є матірною епархією теперішних епархій: пряшівської, гайдудорожської (в Мадярщині), епархій семигородських (в Румунії), крижовацької (в Югославії) а по стороні духовній і Пітсбургської в УСА. Наш літургійний спів розвивався в попередніх століттях, коли уведені епархії творили одну епархію Мукачівську, тому й розвиток нашого літургійного співу можемо розглядати лише під історичним зором «співу епархії Мукачівської» з причин, що спів не розвинувся за декілька років, але розвивався протягом довгих століть. Ширші дані про це подає стаття: «Розвій церковного богослужбового співу (простоспіву) в епархії Мукачівській», уведена на кінці цеї книги.

Степан Папп

Po 63. rokoch znovu vydávame gr.-kat. liturgický spev eparchie Mukačevskej v notách. Prvé a jediné vydanie tohto spevu v notách v dejinách eparchie Mukačevskej a ostatných eparchií, vytvorených z prvotnej rozsiahlej a veľkej eparchie Mukačevskej, sa zjavilo roku 1906 pod názvom: „Cerkovnoje prostopinije." Toto vydanie sa rozišlo a teraz je bibliografickou zriedkavosťou.

Ale nie len toto je príčinou nového vydania „Prostopinija". Je tu veľa príčin: potreba výchovy nových kantorských kádrov, – pozdvihnutie spevu a ustálenie jednotného spevu v eparchii, doplnenie a textová a hudobná oprava „Prostopinija", – všetko v duchu liturgickej obnovy, započatej II. Vatikanským Koncilom.

Christo – Všetko obnoviť v Christu" a poslednej o cirkevnom speve: „Musicae sacrae disciplina."

Táto kniha vychádza pod tradičným názvom – „Irmologion", pretože názov „Cerkovnoje prostopinije – Cirkevný prostospev" nevystihuje ani podstatu ani šírku nášho liturgického spevu ako i obsahu knihy.

Súčasne sme vydali tento náš liturgický spev i na gramofonových platniach. „Irmologion" a náš naspevaný liturgický spev na gramof. platniach, mali by byť zárukou trvalého pozdvihnutia nášho liturgického spevu a vyriešenia otázky kantorských kádrov.

V podtitule je uvedené, že spev Irmologiona je spevom eparchie Mukačevskej. Treba vedieť, že Mukačevská eparchia je materskou eparchiou terajších eparchií: prešovskej, hajdudorožskej (v Maďarsku), eparchií sedmohradských (v Rumunsku), križovackej (v Juhoslávii) a po stránke duchovnej i pitsburgskej v USA. Tieto všetké eparchie majú liturgický spev nápevu eparchie Mukačevskej. Náš liturgický spev sa rozvíjal v predošlých stáročiach, keď horeuvedené eparchie tvorili jednu eparchiu Mukačevskú, preto i vývoj nášho liturgického spevu môžeme rozoberať len z historického hľadiska ako „spevu eparchie Mukačevskej" z príčin, že náš liturgický spev sa nerozvíjal za niekoľko rokov, ale v priebehu stáročí. Širšie údaje o tom podáva článok: „Vývoj cirkevného bohoslužobného spevu (prostospevu) v eparchii Mukačevskej" uvedený na konci tejto knihy.

Štefan Papp

After a period of more than sixty years, finally, we are publishing once again a Greek Catholic liturgical chant, as it was adapted and developed in the Eparchy of Mukačevo. The first and only edition of our liturgical chant was printed in 1906, under the title „*Cerkovnoje Prostopinije.*" It was long ago exhausted and became a collector's item.

There were also other reasons, which prompted this new edition, like a proper training of our young cantors; uniformity and cultivation of our liturgical singing in the churches; necessity of making some corrections and supplementations in the spirit of the liturgical renewal indicated by the II Vatican Council.

The book is published under its traditional title – „*Irmologion*", since its pristine title „*Cerkovnoje Prostopinije*" (The Church Plain Chant) doesn't express properly its contents and music. Simultaneously, we made available the music of the entire „*Irmologion*" on long-playing records. Thus we hope to bring about the renewal of our liturgical chant and, to some extent, solve the problem of training of our new cantors.

The subtitle explanes the place of origin of our liturgical chant, i. e. *the Eparchy of Mukačevo.* We have to remember that the Eparchy of Mukačevo is the mother of several Greek Catholic Eparchies, where the Carpathian chant was adapted, namely: the Eparchy of Prjašev in Czecho-Slovakia, Hajdudorog in Hungary, Oradea Mare and Maramures in Rumania, Križevci in Jugoslavia, and the Metropolitan Province of Munhall in U. S. A. Our liturgical chant developed several centuries ago, when all above mentioned eparchies and their faithful formed the integral part of the venerable Eparchy of Mukačevo. Therefore, in order to place the evolution of our liturgical chant in its proper historical setting, we called it: „*The Chant of the Eparchy of Mukačevo.*"

A detailed description of the formation of our liturgical chant is given to our readers in the essay: „*The Development of the Liturgical Chant in the Eparchy of Mukačevo*", printed at the end of this book.

Stefan Papp

Abermals nach 63 Jahren erscheint eine neue Ausgabe des griechischkatholischen liturgischen Gesangbuches der Diözese von Mukatschewo mit Noten in altslawischer Sprache.

Die erste und einzige Ausgabe dieses Gesangbuches mit Noten erschien in der Diözese von Mukatschewo und in anderen Diözesen, die im Gebiete der ursprünglichen grossen Diözese von Mukatschewo gebildet wurden, im Jahre 1906 unter dem Titel „Cerkownoje prostopinije" (Kirchlicher Choralgesang). Die Ausgabe wurde vergriffen und heute ist dieses Buch eine bibliographische Seltenheit.

Aber nicht nur dies war die Ursache einer neuen Ausgabe des Choralbuches. Es sind viele Ursachen: die Notwendigkeit der Ausbildung eines neuen Nachwuchses von Kantoren, die Erhebung und die Einigung des einheitlichen Gesanges in allen Pfarren der Diözese; weiter die Berichtigung und die Ergänzung der Fehler im Text und Musik des ehemaligen Herausgebers im Sinne der liturgischen Erneuerung, zu welcher der II. Vatikanische Konzil den Antrieb gab.

Das Buch erscheint unter dem traditionellen Titel „Irmologion", weil die Benennung „Cerkownoje prostopinije" (Kirchlicher Choral) nicht den wesentlichen Sinn und die Verbreitung unseren liturgischen Gesanges erfasst.

Ausserdem haben wir unseren liturgischen Choralgesang in Schallplatten herausgegeben. Das Buch „Irmologion" und Irmologion in Schallplatten sollten eine Garantie für die ständige Erhebung des Niveaus unseren liturgichen Gesanges sein und die Frage eines Nachwuchses der Kantoren lösen.

In dem Untertitel ist darauf hingewiesen, dass der Gesang im „Irmologion" ein Gesang der Diözese von Mukatschewo ist. Wir möchten noch darauf hinweisen, dass die Diözese von Mukatschewo eine Mutterdiözese der jetzigen Diözesen von Prešov (ČSSR), von Hajdudorog (Ungarn), der Diözesen in Siebenbürgen (Rumänien), von Križewac (Jugoslawien) und geistigerseits nach der Diözese von Pittsburg in USA ist. Unser liturgischer Gesang entfaltete sich in vorigen Jahrhunderten, als die angeführten Diözesen noch eine Einheit bildeten. Die Entwicklung unseren liturgischen Gesanges können wir deshalb nur unter dem historischen Standpunkt als den Gesang der Diözese von Mukatschewo behandeln, weil der Gesang sich nicht während einiger Jahre entfaltete, jedoch im Verlaufe langer Jahrhuderte.

Ausführlichere Angaben zu dieser Frage gibt der Artikel „Entwicklung des kirchlichen liturg. Gesanges (Chorals) in der Diözese Mukatschewo", welcher am Ende des Buches angeführt ist.

Stefan Papp

I. SV. LITURGIJA

1. BOŽESTVÉNNA LITURGIJA SV. JOANA ZOLOTOUSTOHO

VOŠÉL JESÍ

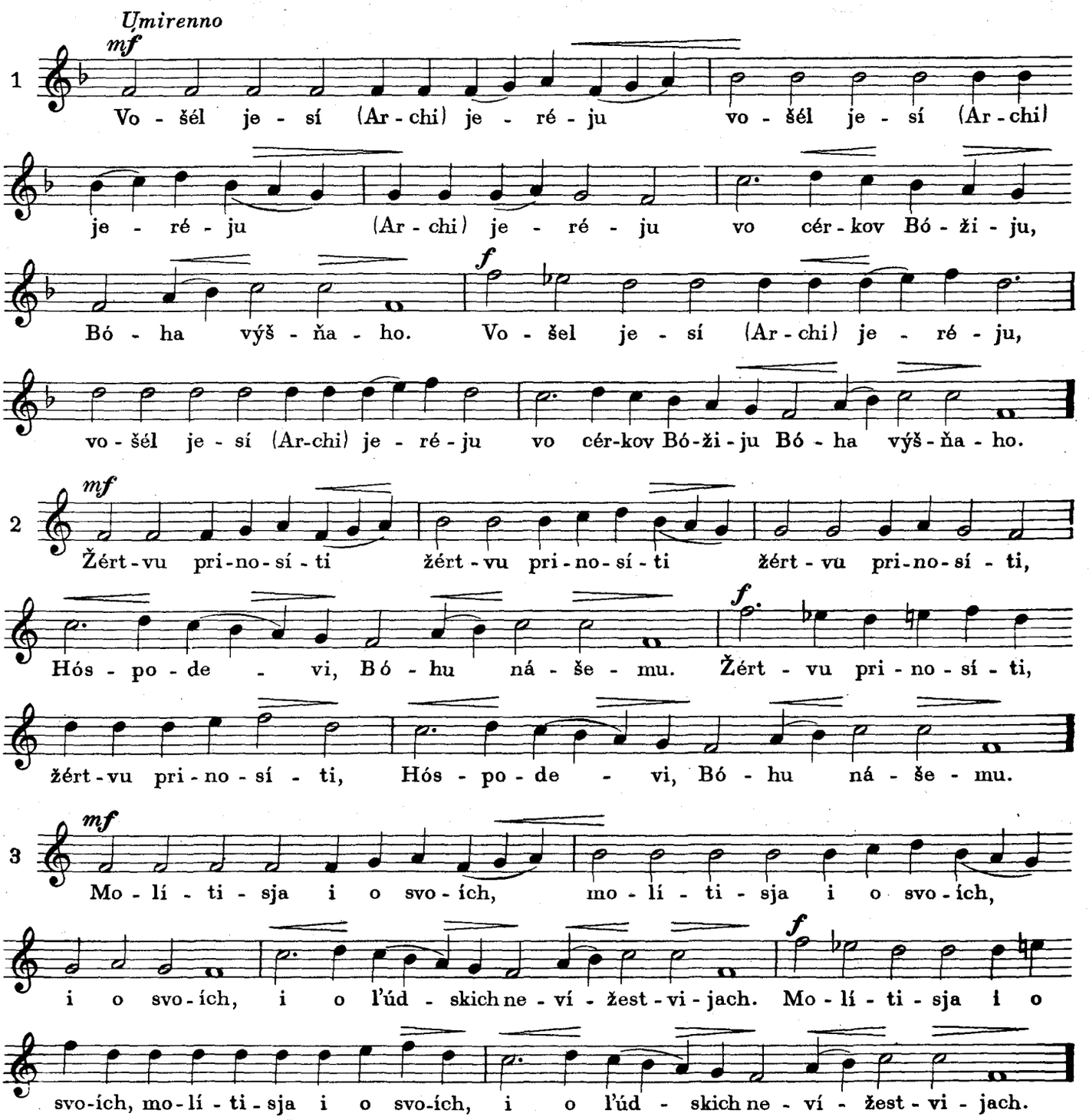

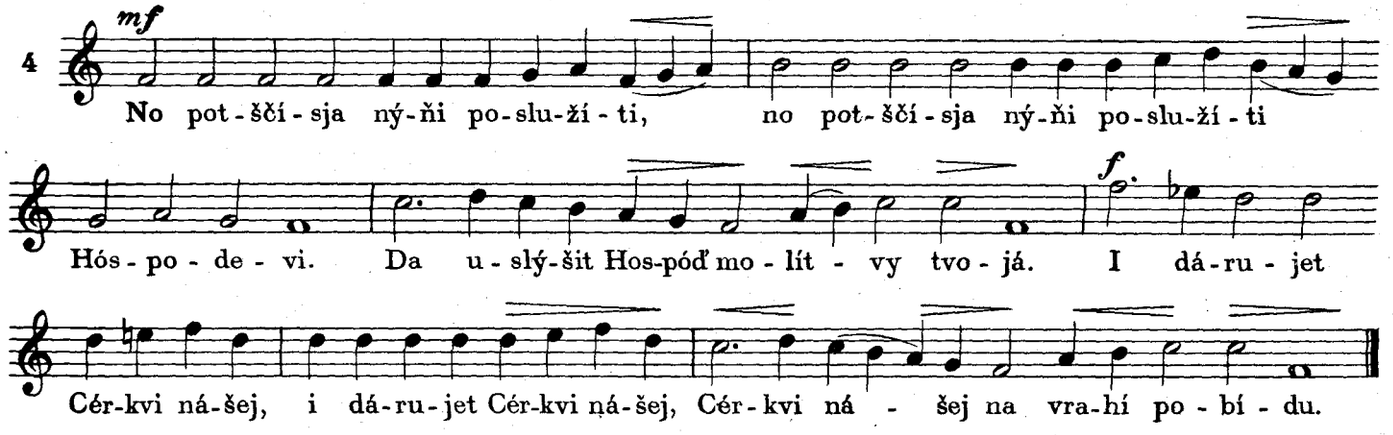

Zámitka: Včasi Proskomediji, vmisto „Vošel jesi...", radi vyminy, spivajutsja i inši duchovňi pisňi.

EKTENIJA MÍRNA

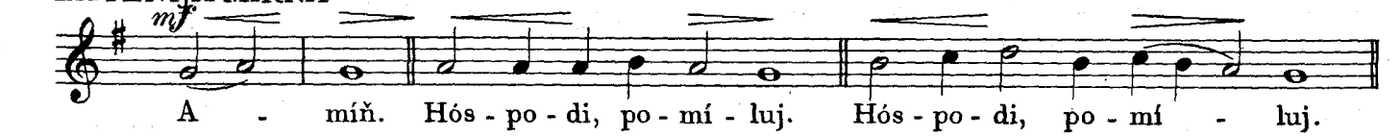

EKTENIJA ZA USOPŠICH

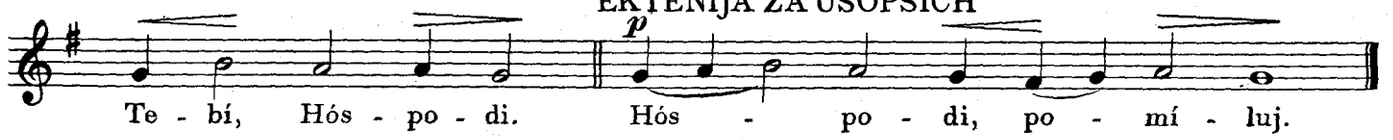

ANTIFON I SLÁVA: JEDINORODNYJ - TORŽESTVENNE

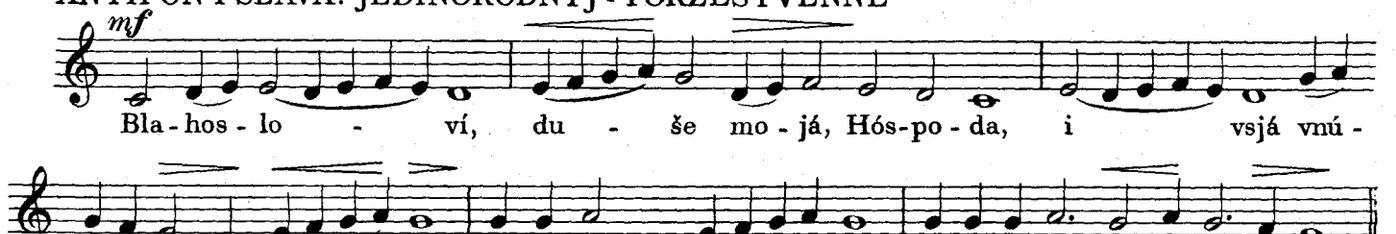

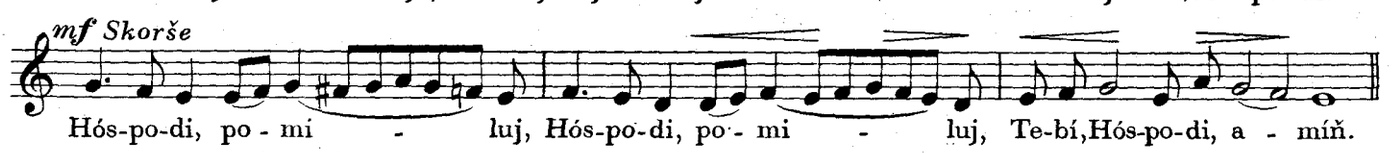

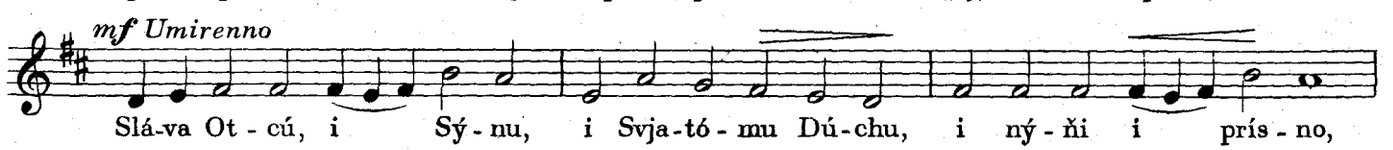

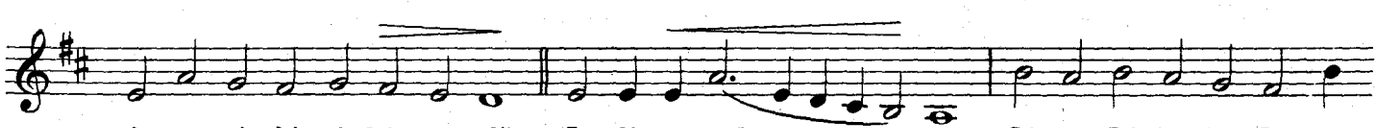

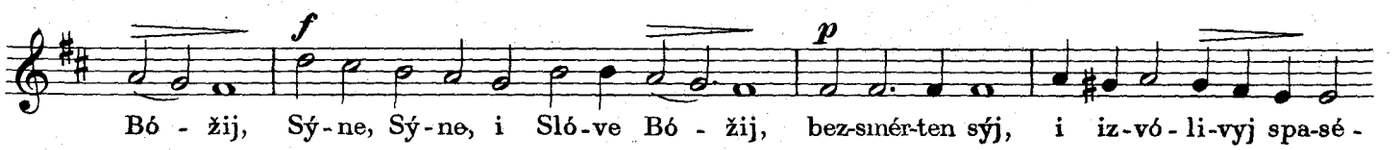

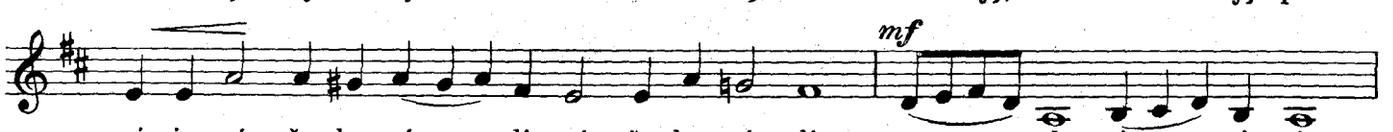

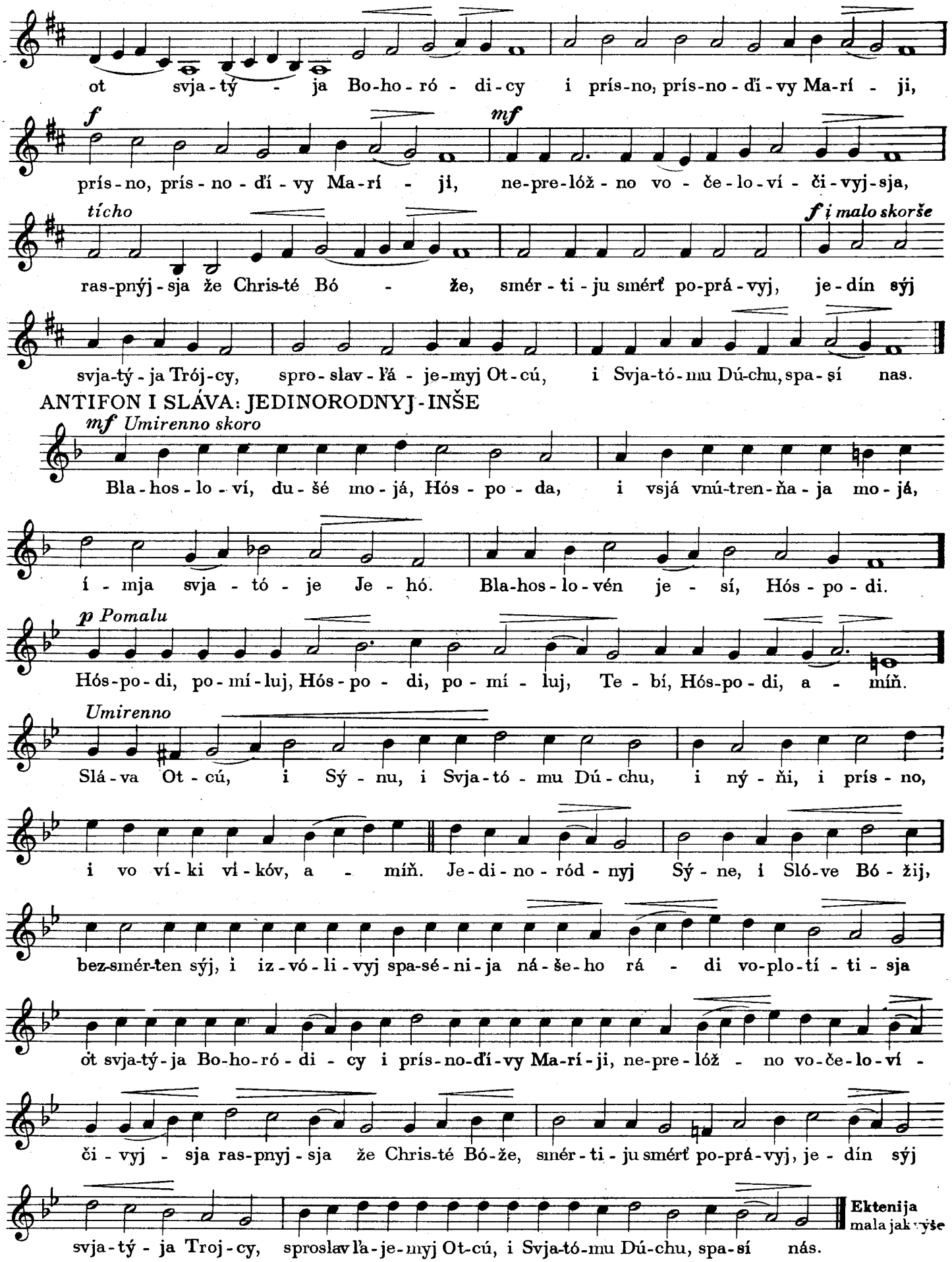
ot svja-tý - ja Bo-ho-ró - di-cy i prís-no, prís-no-ďí-vy Ma-rí - ji,
f
prís-no, prís-no-ďí-vy Ma-rí - ji,
mf
ne-pre-lóž-no vo-če-lo-ví-či-vyj-sja,
tícho
ras-pnýj-sja že Chris-té Bó - že, smér-ti-ju smérť po-prá-vyj, je-dín sýj
f i malo skorše
svja-tý-ja Trój-cy, spro-slav-ľá-je-myj Ot-cú, i Svja-tó-mu Dú-chu, spa-sí nas.
ANTIFON I SLÁVA: JEDINORODNYJ-INŠE
mf Umirenno skoro
Bla-hos-lo-ví, du-šé mo-já, Hós-po-da, i vsjá vnú-tren-ňa-ja mo-já,
í-mja svja-tó-je Je-hó. Bla-hos-lo-vén je-sí, Hós-po-di.
p Pomalu
Hós-po-di, po-mí-luj, Hós-po-di, po-mí-luj, Te-bí, Hós-po-di, a-míň.
Umirenno
Slá-va Ot-cú, i Sý-nu, i Svja-tó-mu Dú-chu, i ný-ňi, i prís-no,
i vo ví-ki ví-kóv, a-míň. Je-di-no-ród-nyj Sý-ne, i Sló-ve Bó-žij,
bez-smér-ten sýj, i iz-vó-li-vyj spa-sé-ni-ja ná-še-ho rá-di vo-plo-tí-ti-sja
ot svja-tý-ja Bo-ho-ró-di-cy i prís-no-ďí-vy Ma-rí-ji, ne-pre-lóž-no vo-če-lo-ví-
či-vyj-sja ras-pnyj-sja že Chris-té Bó-že, smér-ti-ju smérť po-prá-vyj, je-dín sýj
svja-tý-ja Troj-cy, sproslavľa-je-myj Ot-cú, i Svja-tó-mu Dú-chu, spa-sí nás.
Ektenija
mala jak výše

SLAVA: JEDINORODNYJ

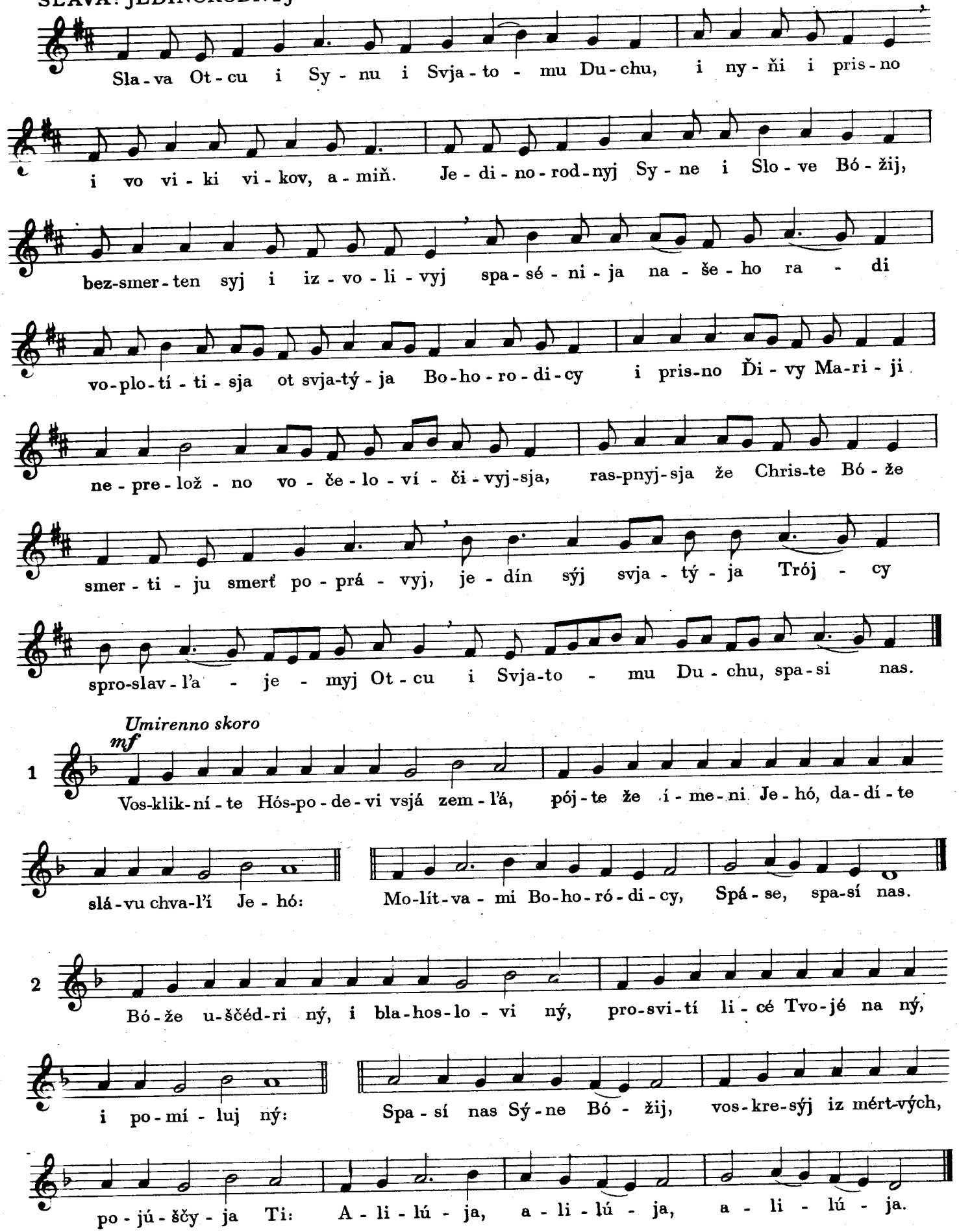

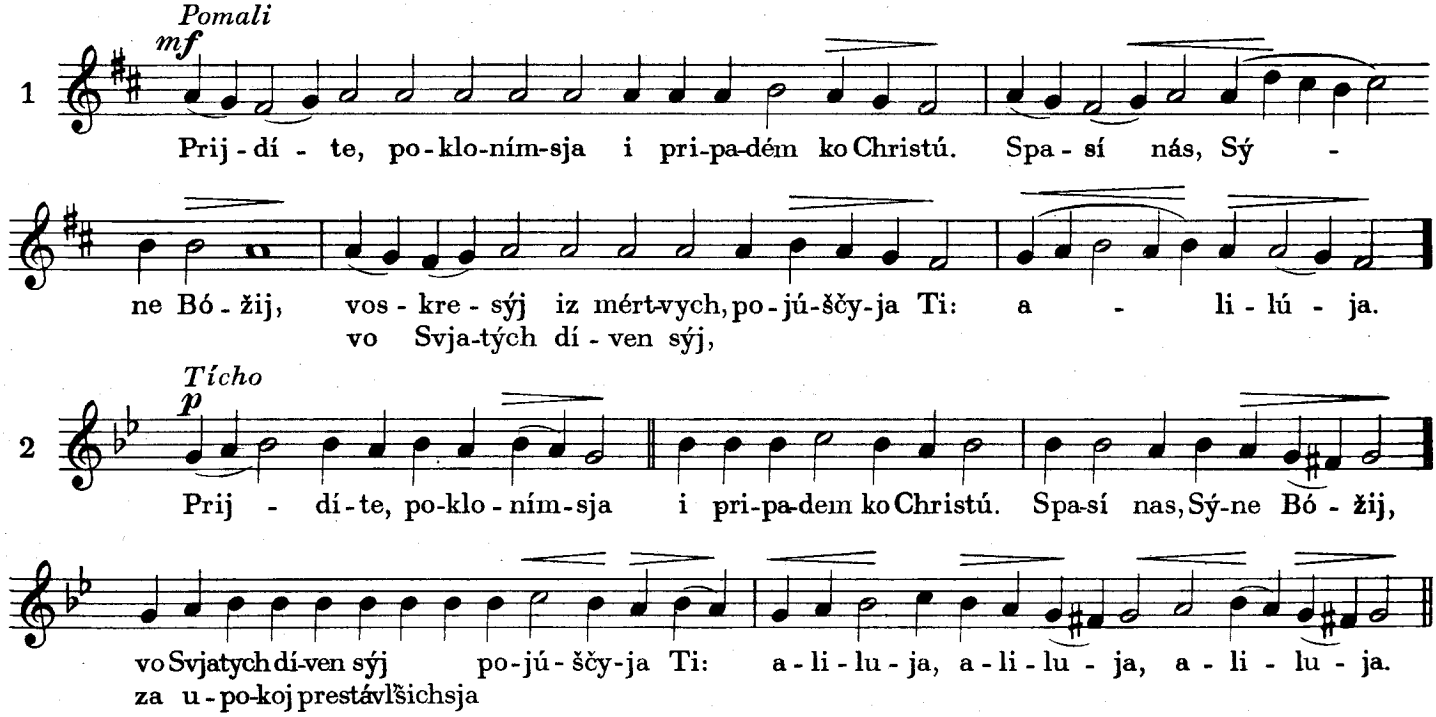

Zamitka: Se „Prijdíte“ spivajetsja i na Liturgiji za usopšich. Dekotri svjata majuť vmisto „Prijdite“ svoje „Vchodnoje“, jake spivajetsja na hlas Tropara toho svjata.

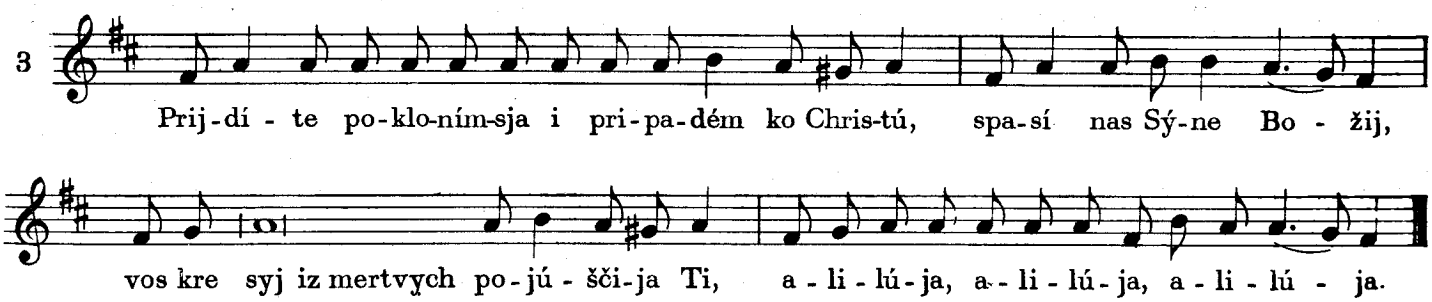

SVJATÝJ BÓŽE

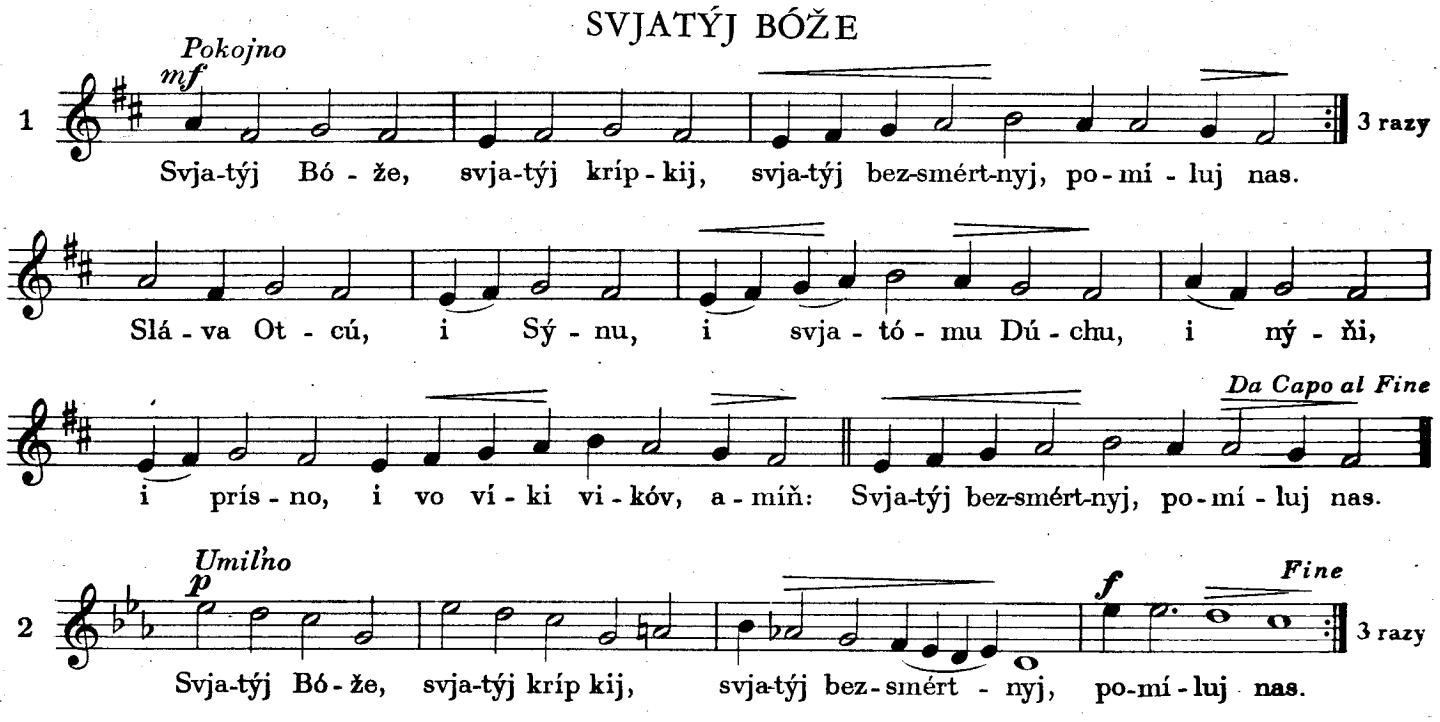

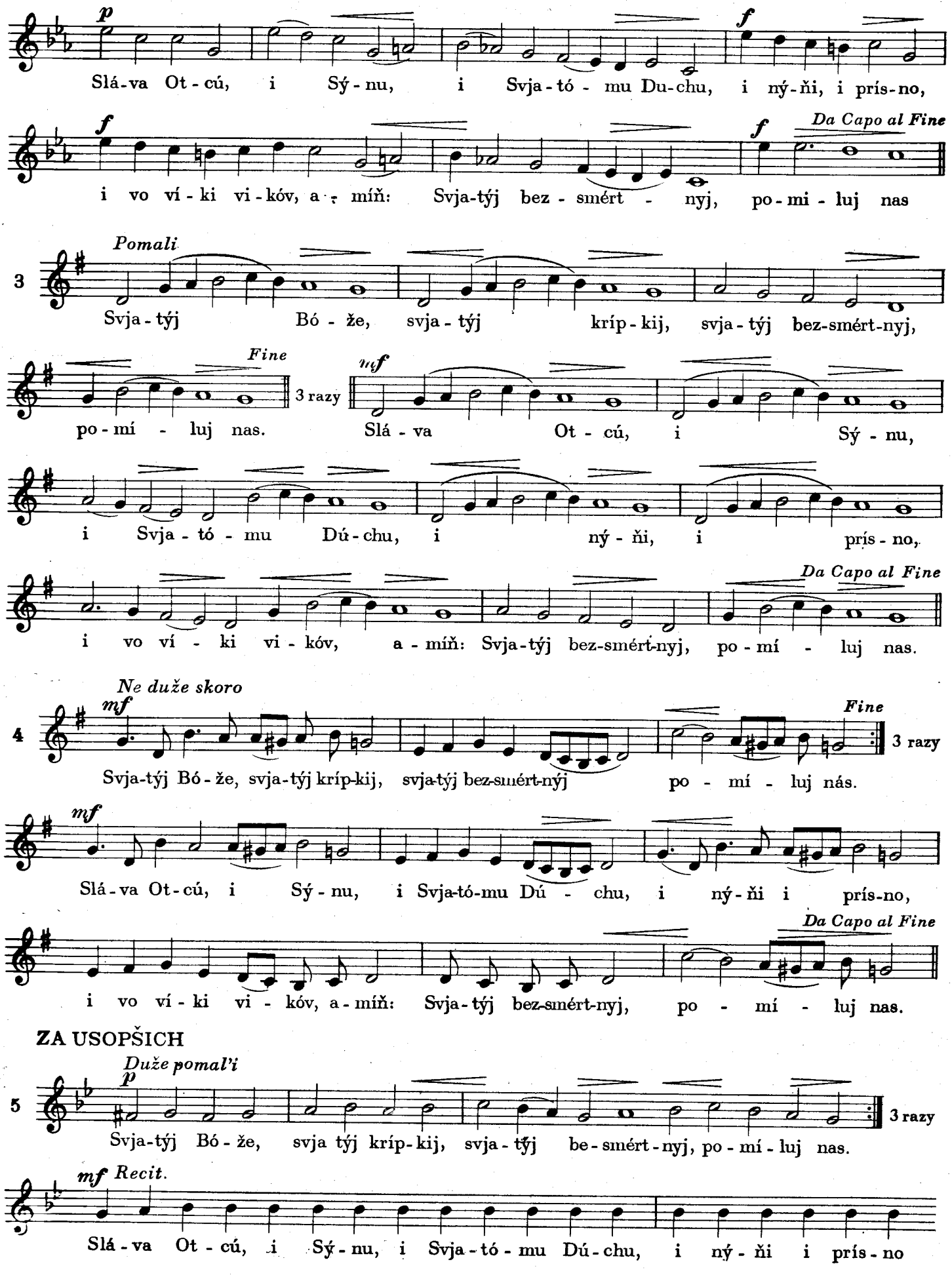
p
Slá-va Ot-cú, i Sý-nu, i Svja-tó-mu Du-chu, i ný-ňi, i prís-no,
f
i vo ví-ki vi-kóv, a-míň: Svja-týj bez-smért-nyj, po-mi-luj nas
f
Da Capo al Fine
3
Pomali
Svja-týj Bó-že, svja-týj kríp-kij, svja-týj bez-smért-nyj,
Fine
po-mí-luj nas.
3 razy
mf
Slá-va Ot-cú, i Sý-nu,
i Svja-tó-mu Dú-chu, i ný-ňi, i prís-no,
i vo ví-ki vi-kóv, a-míň: Svja-týj bez-smért-nyj, po-mí-luj nas.
Da Capo al Fine
4
Ne duže skoro
mf
Svja-týj Bó-že, svja-týj kríp-kij, svja-týj bez-smért-nýj po-mí-luj nás.
Fine
3 razy
mf
Slá-va Ot-cú, i Sý-nu, i Svja-tó-mu Dú-chu, i ný-ňi i prís-no,
i vo ví-ki vi-kóv, a-míň: Svja-týj bez-smért-nyj, po-mí-luj nas.
Da Capo al Fine
ZA USOPŠICH
5
Duže pomal'i
p
Svja-týj Bó-že, svja týj kríp-kij, svja-týj be-smért-nyj, po-mí-luj nas.
3 razy
mf Recit.
Slá-va Ot-cú, i Sý-nu, i Svja-tó-mu Dú-chu, i ný-ňi i prís-no

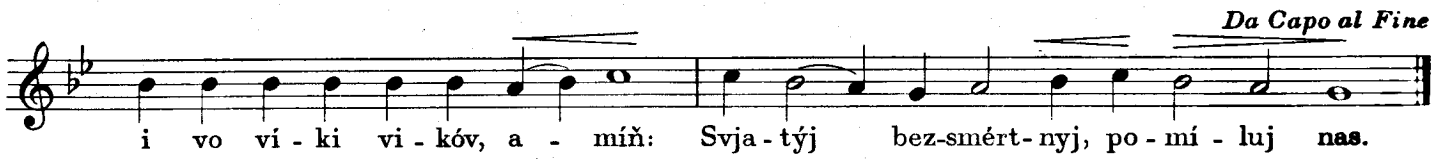

Vmisto „SVJATYJ BOŽE“ v dekotri svjata spivajetsja „JELICY VO CHRISTA“ abo „KRESTU TVOJEMU“.

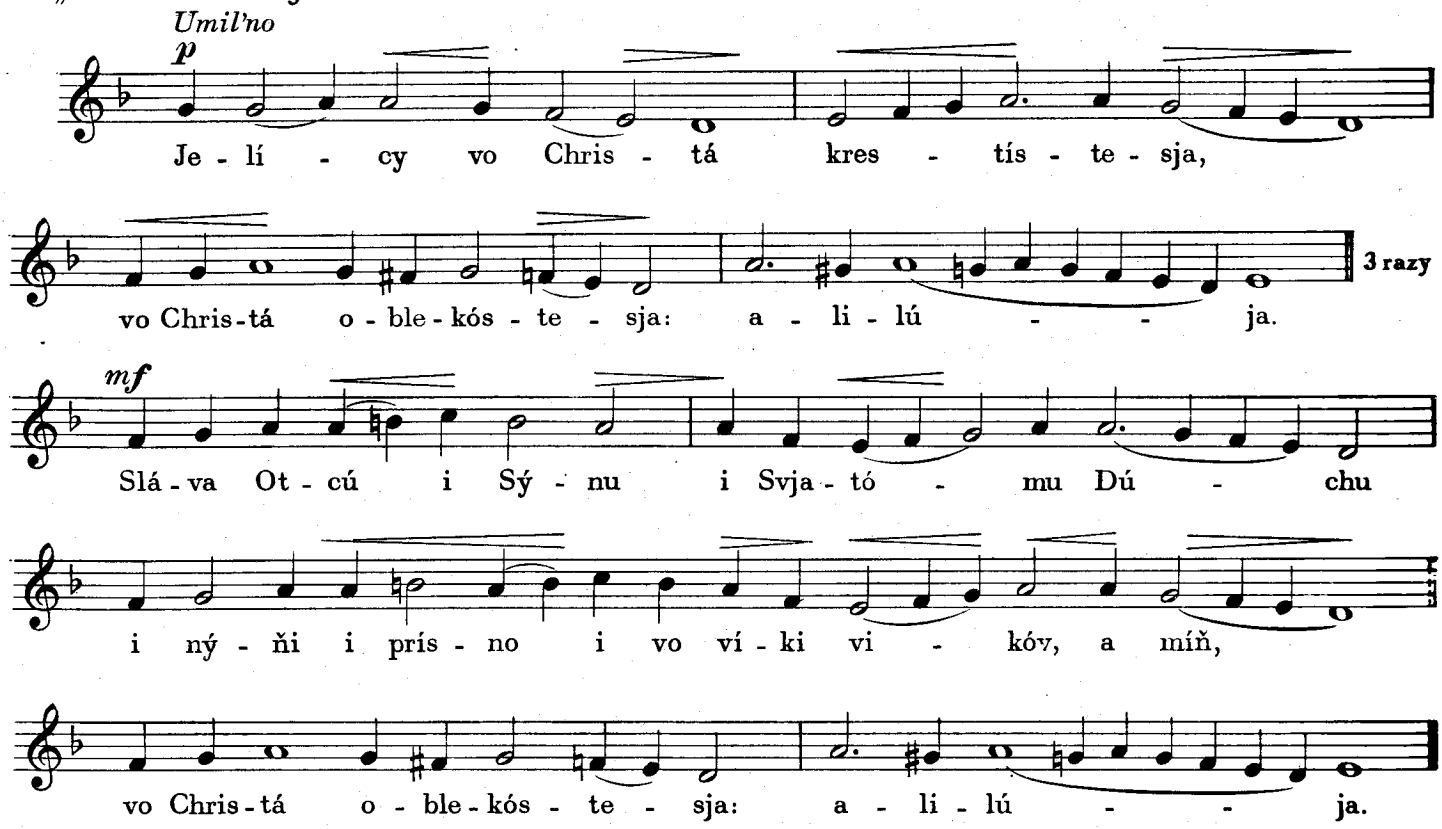

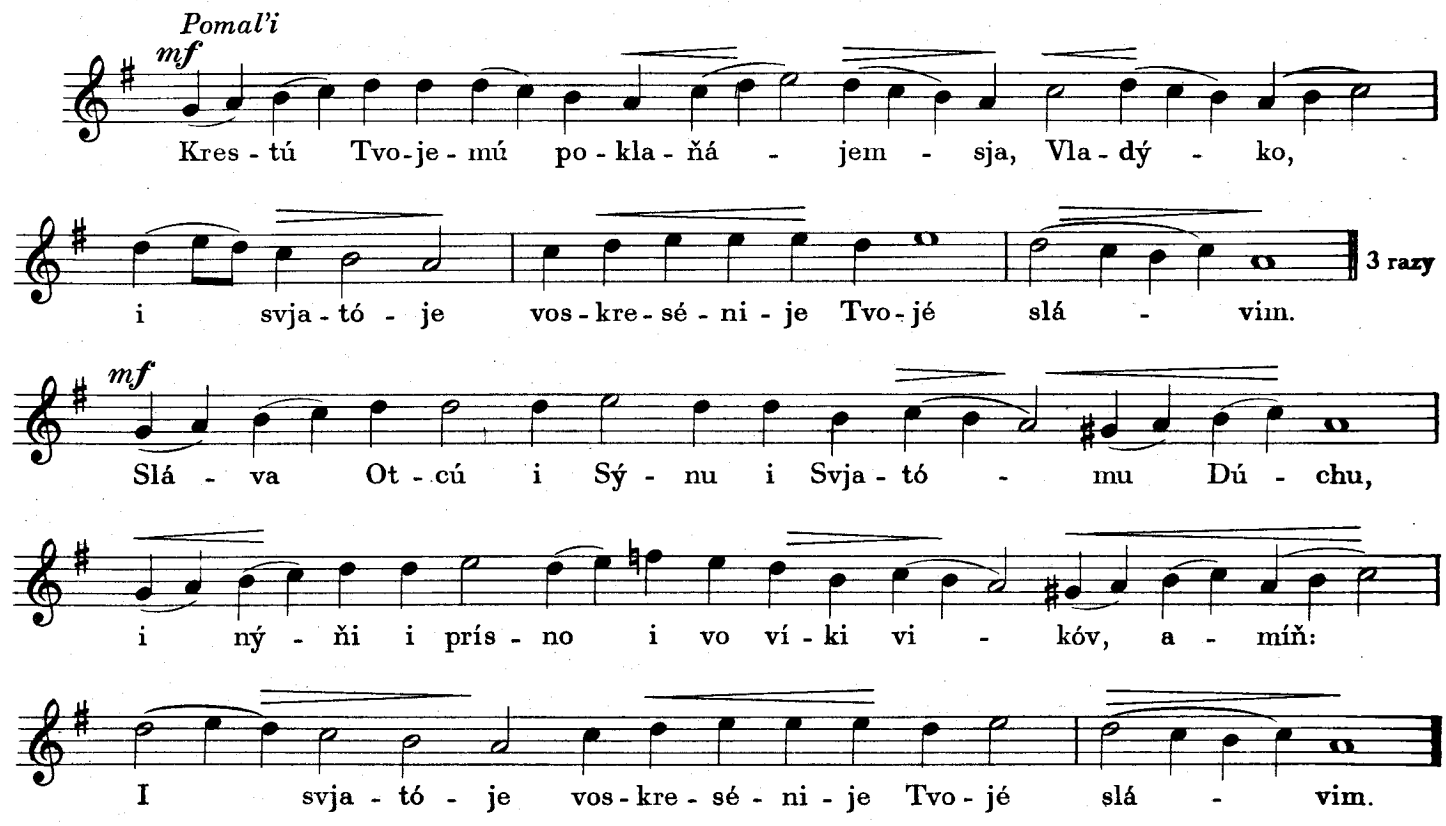

PROKIMENY I ALILÚJA NA LITURGIJI

Hlas 1

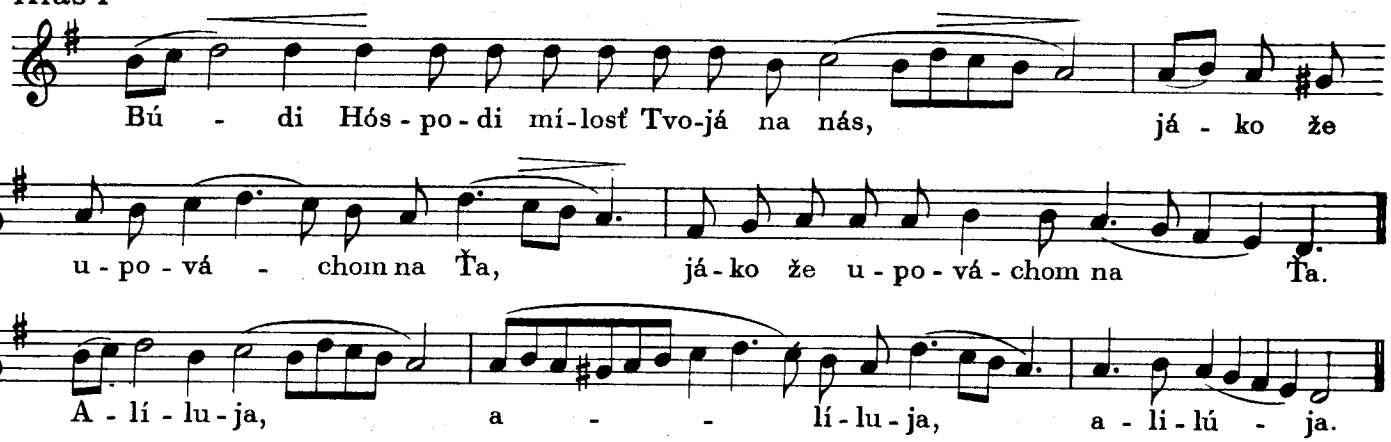

Hlas 2

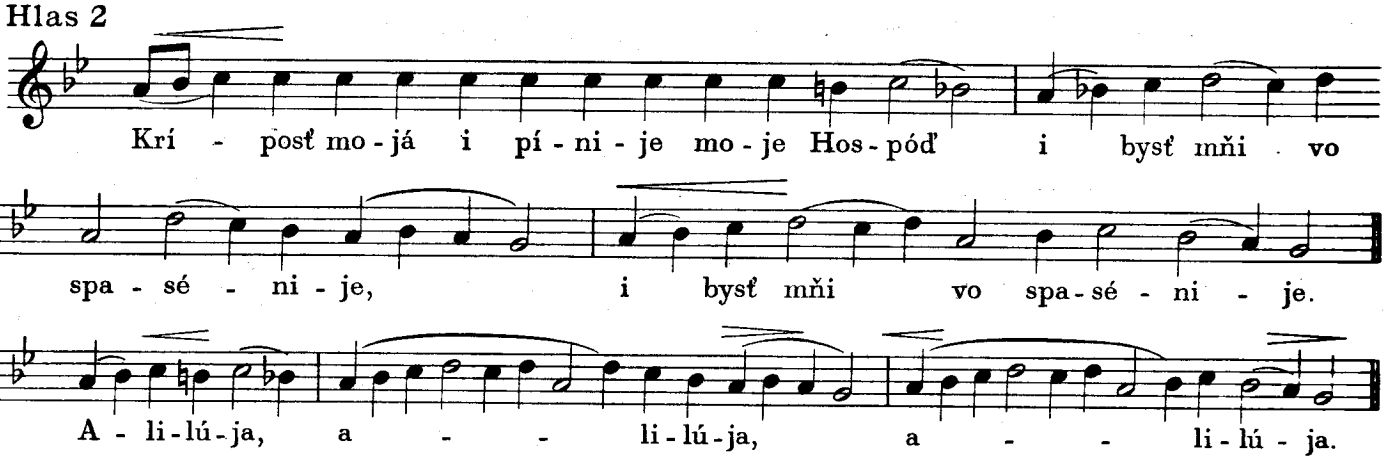

Hlas 3

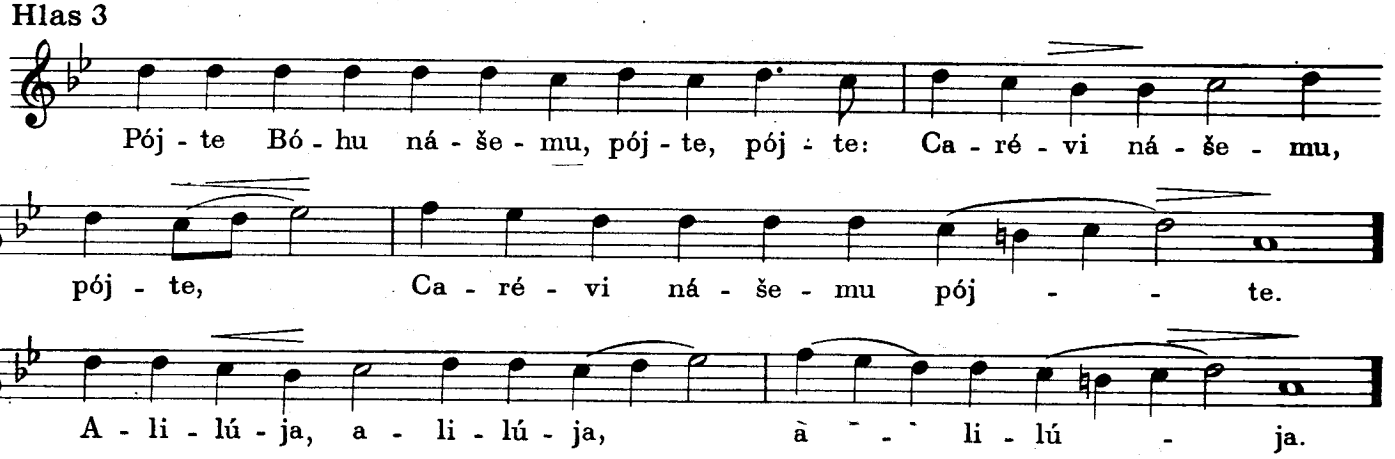

Hlas 4

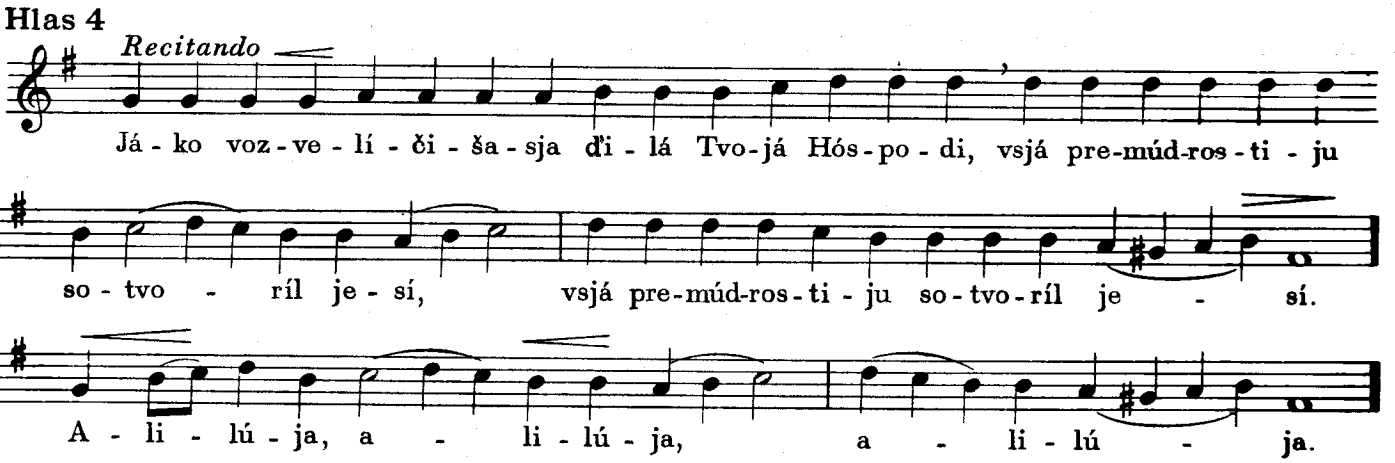

Hlas 5

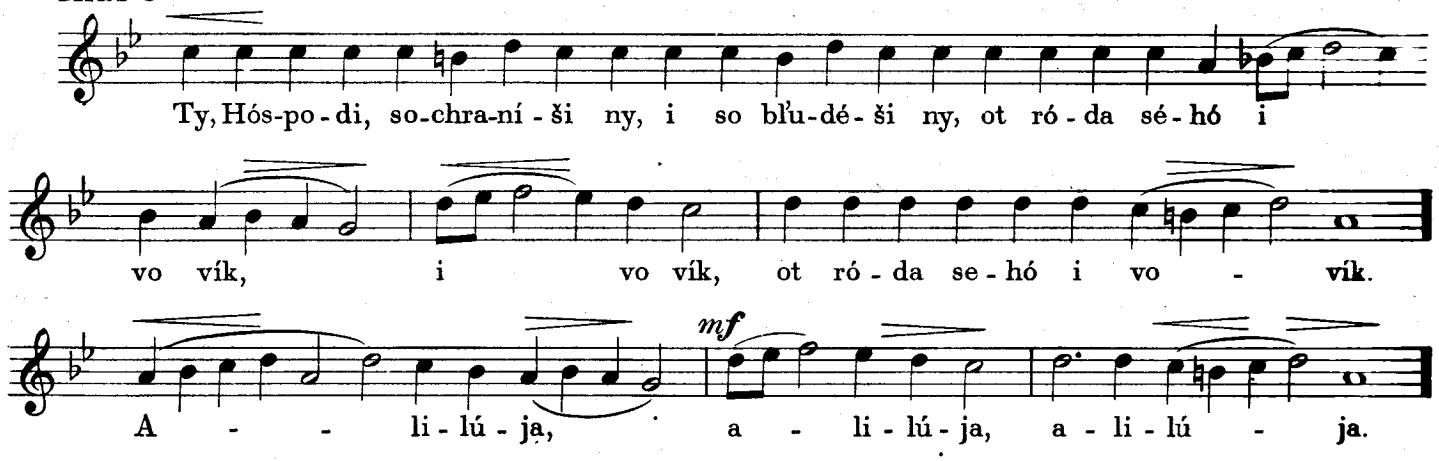

Hlas 6

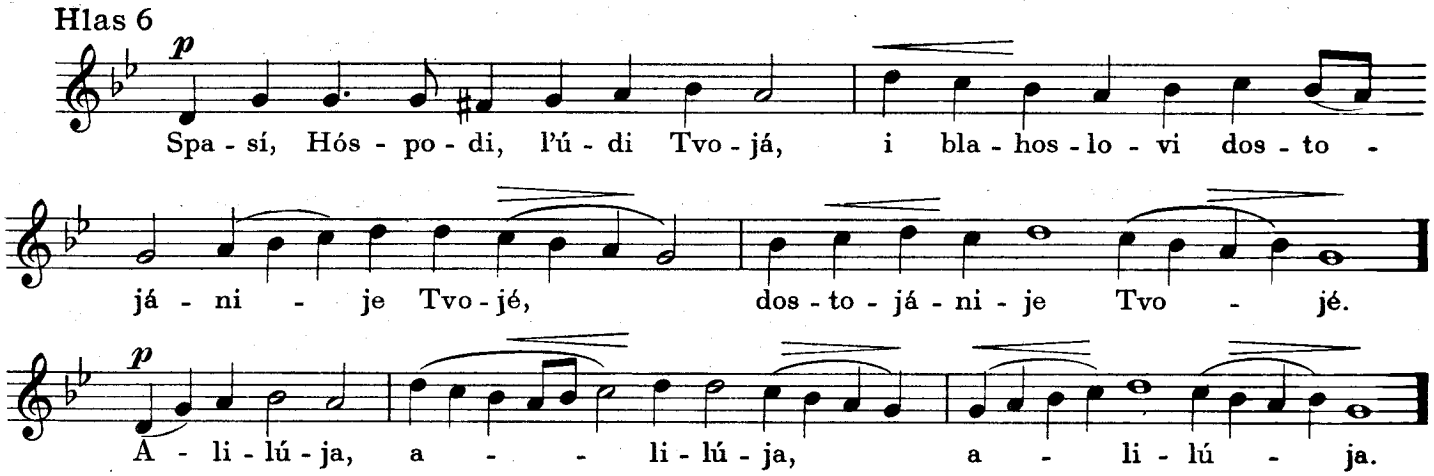

Hlas 7

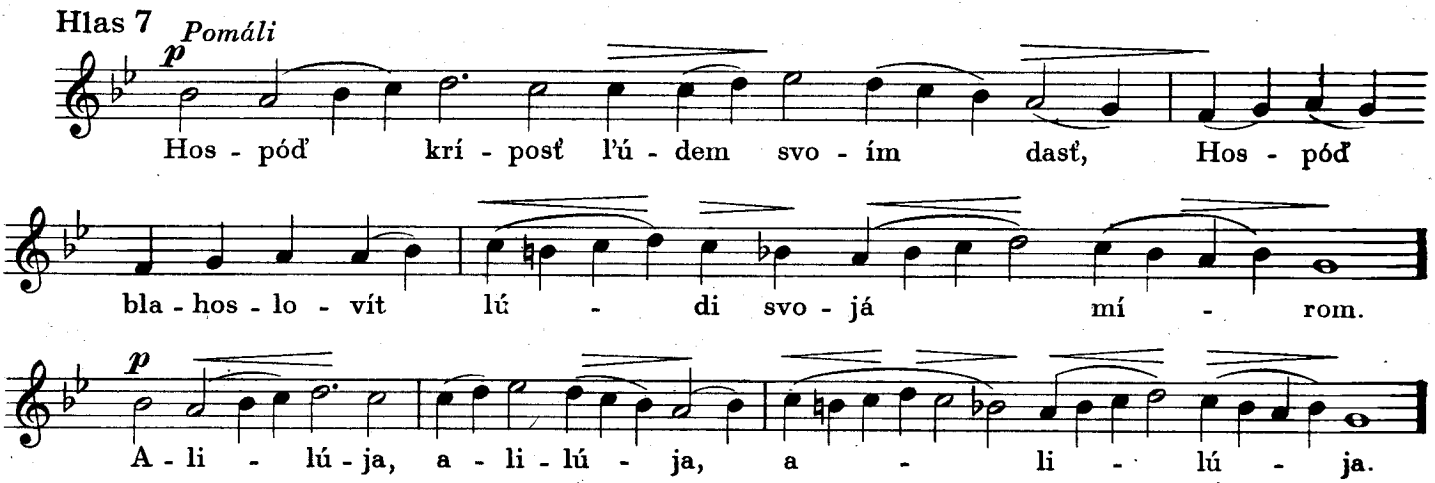

Hlas 8

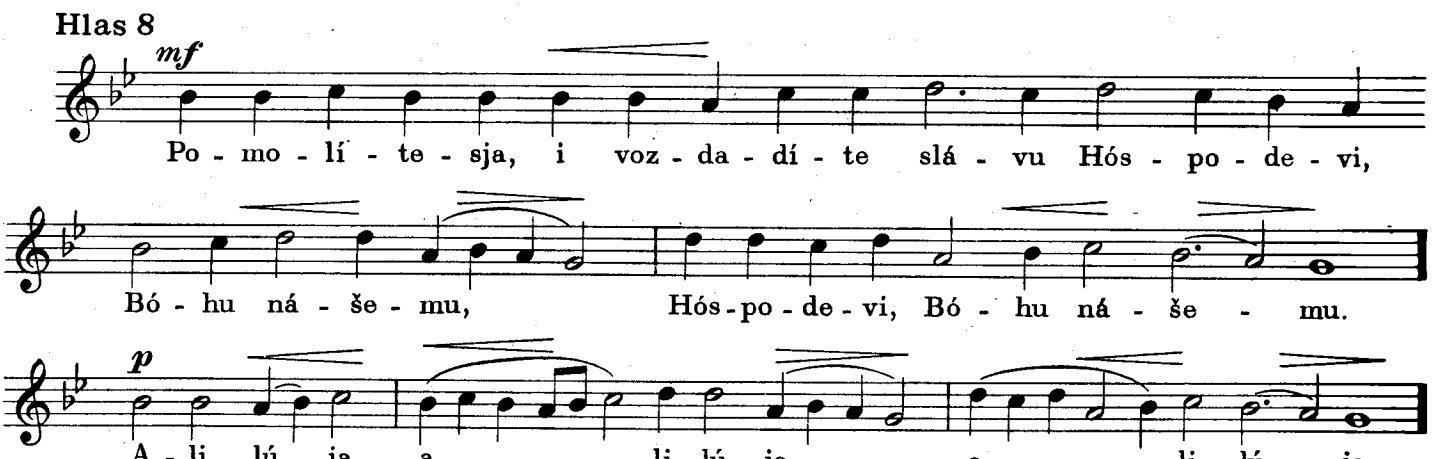

PROKIMEN NA LITURGIJI ZA USOPŠICH

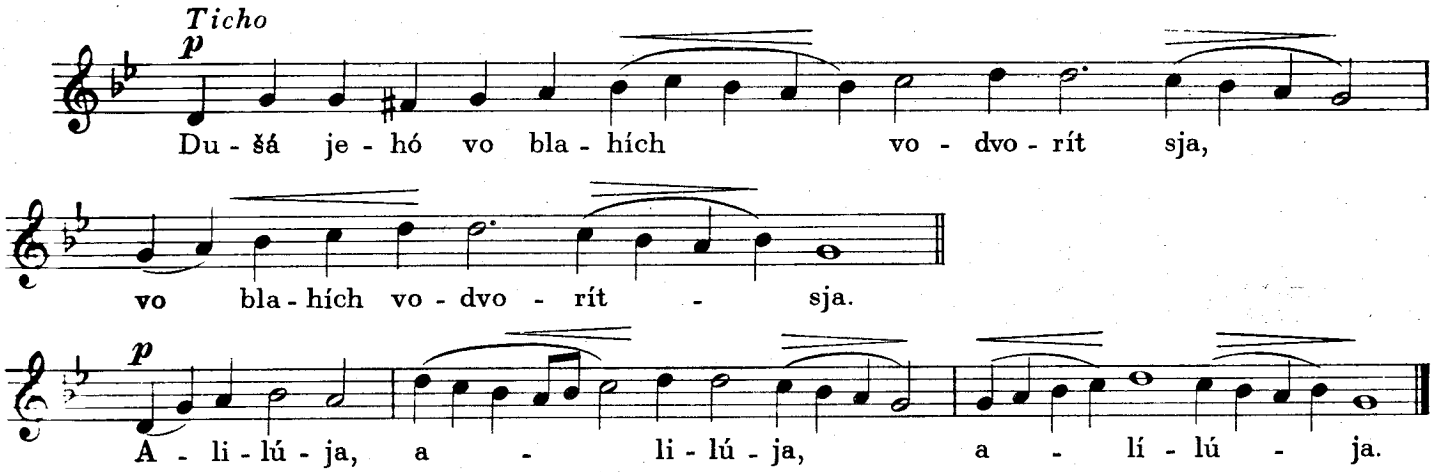

PROKIMENY NA LITURGIJI V DEKOTRI SVJATA

V NEĎIĽU MJASOPOSTNU

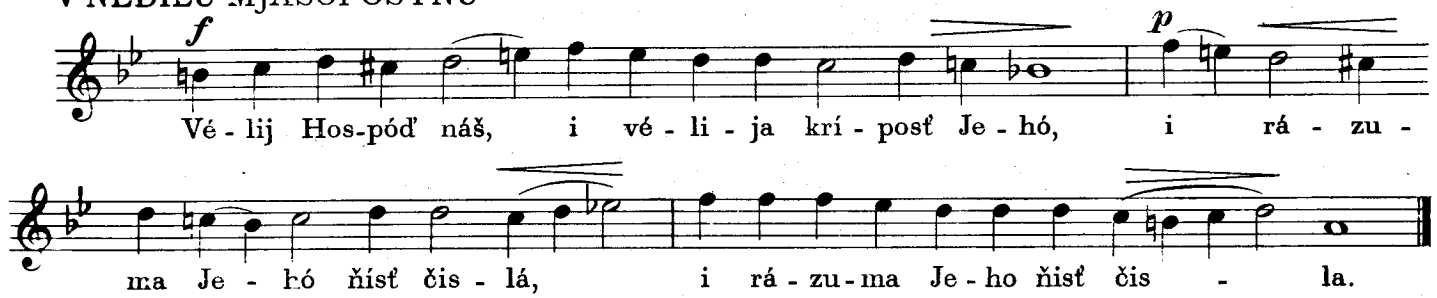

V SOBOTU LAZAREVU

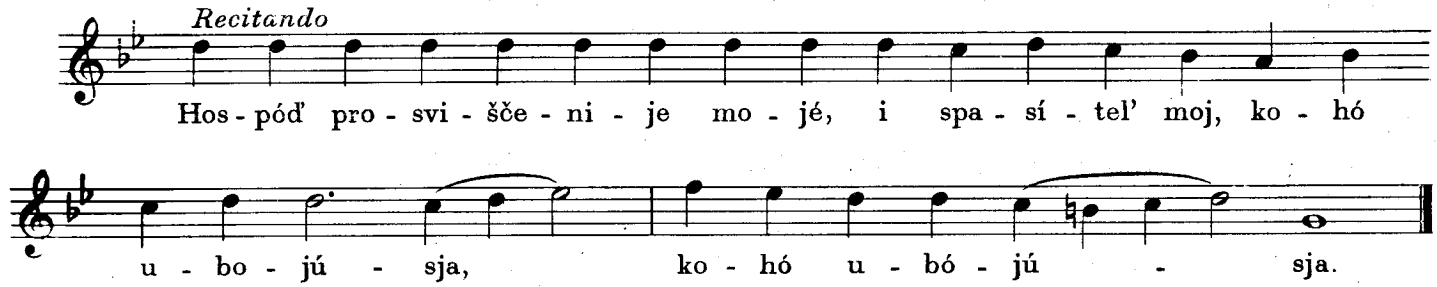

V VELIKU SOBOTU

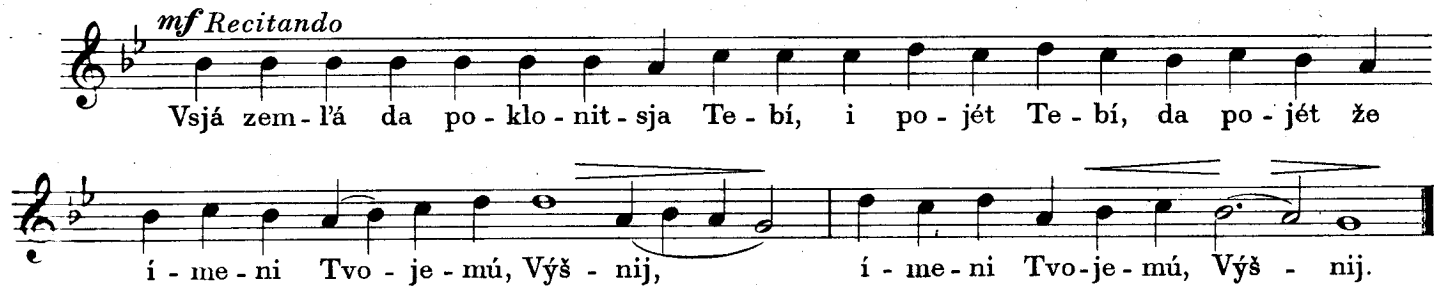

Vmísto „ALILUJA“

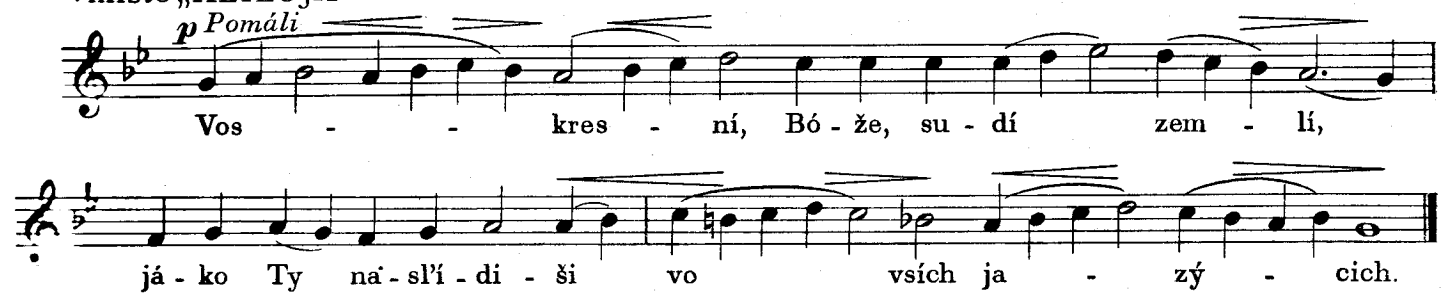

V NEĎIĽU PASCHI

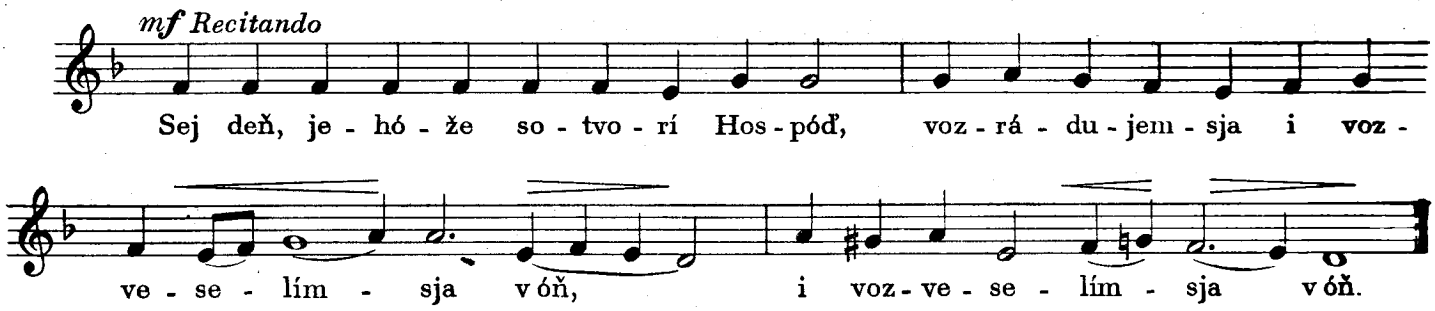

V NEĎIĽU TOMINU

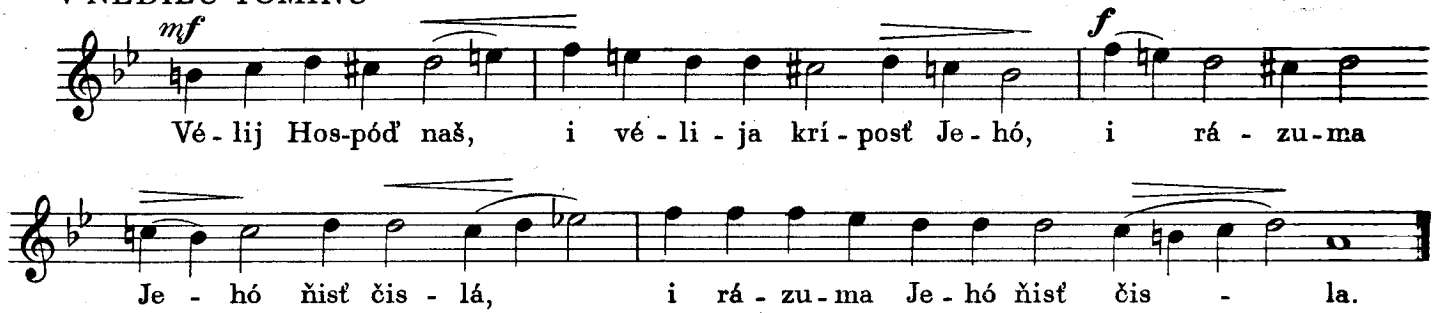

NA VOZNESENIJE

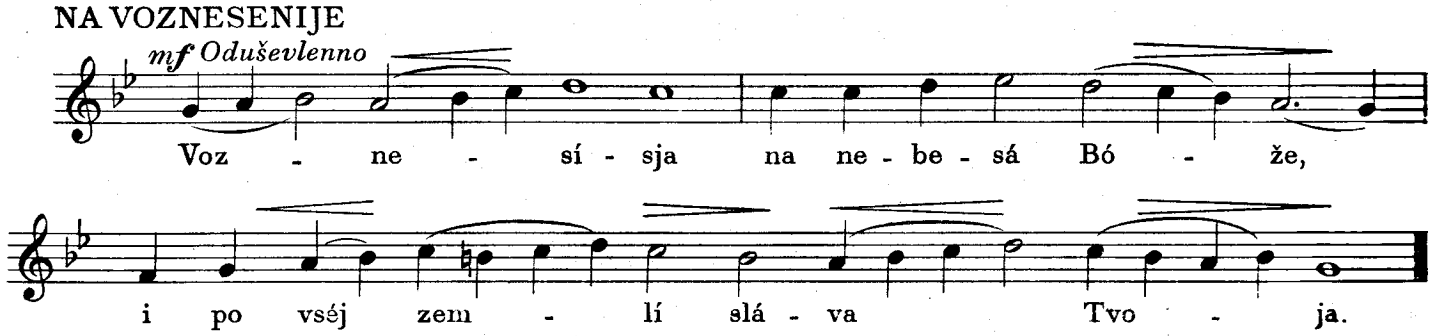

PERED EVANHELIJEM

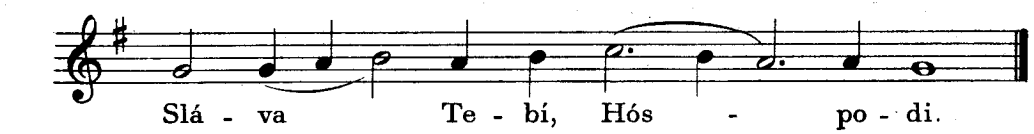

PERED PROPOVIDEJU

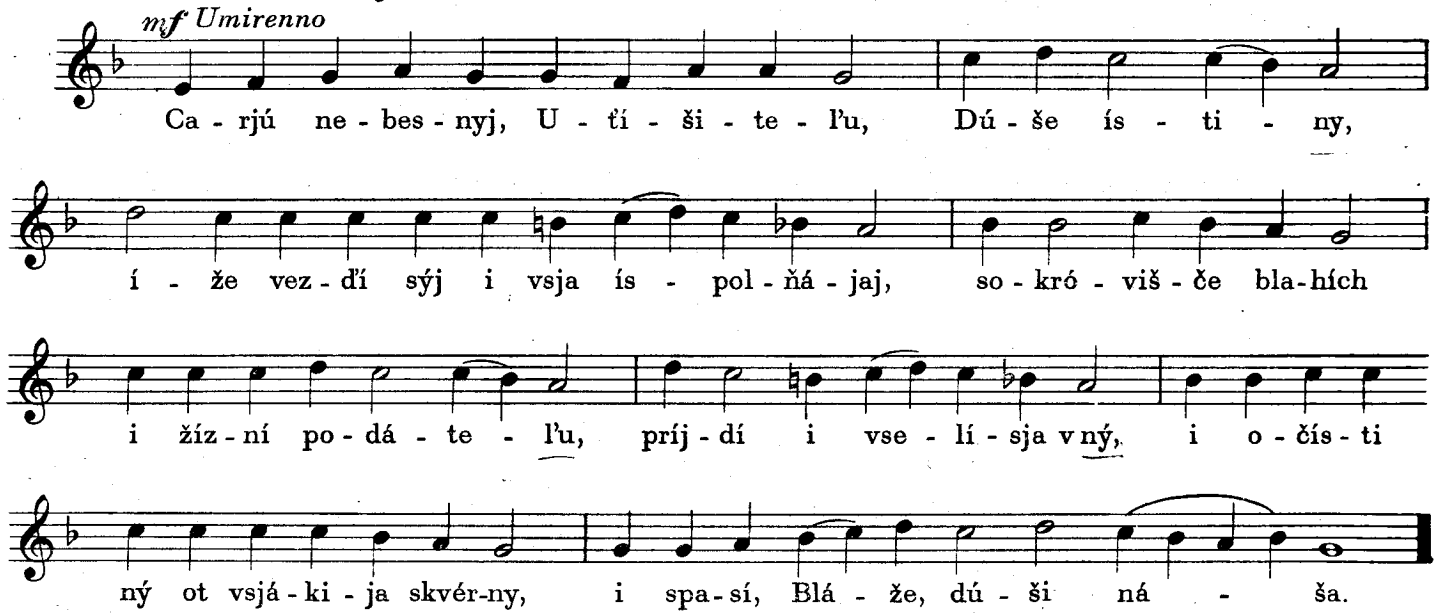

DÚCH SVJATÝJ

Pomalï

mf

Dúch Svja - týj sní - det na ťa. I sí - la Výš - ňa - ho,

i sí - la Výš - ňa - ho, o - - - si - nít ťa.

EKTENIJA SUHÚBA

mf

Hós-po - di, po - mí - luj, Hós - po - di, po - mí - luj, Hós-po - di, po - mí - luj.

EKTENIJA ZA USÓPŠICH

Hós - po - di, po - mí - luj, Hós - po - di, po - mí - luj, Hós - po - di po - mí - luj.

Po - dáj, Hós - po - di. *f* Hós - po - di, po - mí - - luj.

mf

Hós - po - di, po - - - - - mí - luj.

Te - bí, Hós - - - - - po - di.

A - - - - - - - míň.

Se „AMIŇ“ spivajetsja takož na „PRIJMITE, JADÍTE“ a takož po blahosloveniju.

CHERUVÍMSKA

Podobno: Raď ij duže nýňi

Pomali

f

1

Í - že Che - ru - ví - mi Che - ru - ví - mi táj - no,

p *mf*

Che - ru - ví - mi táj - no, táj - no, ob - ra - zú - ju - šče, ob - ra - zú - ju - šče.

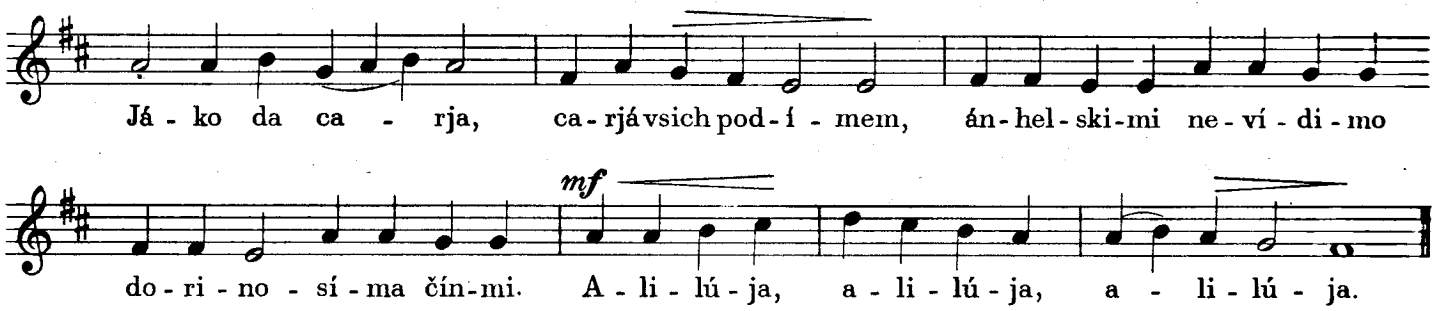

Podobno: Veselísja u čistoťí.

2

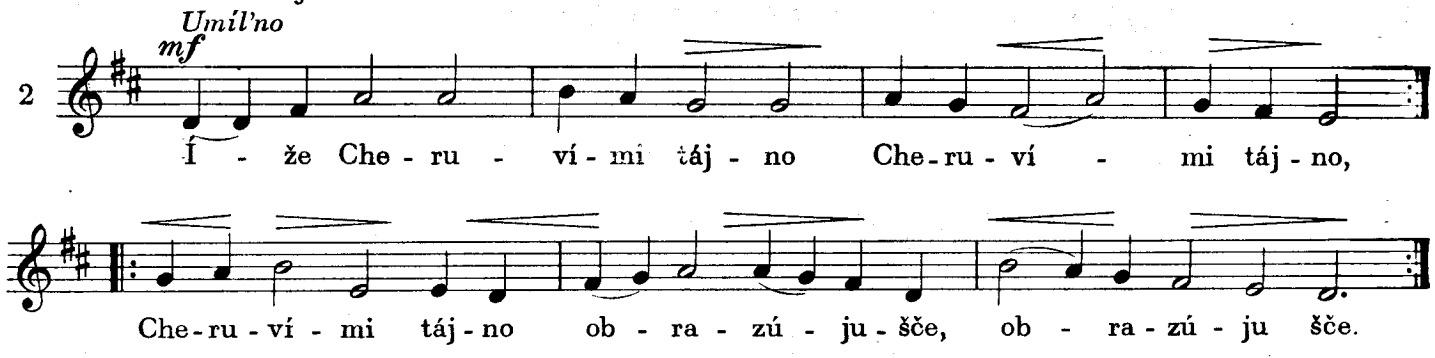

3

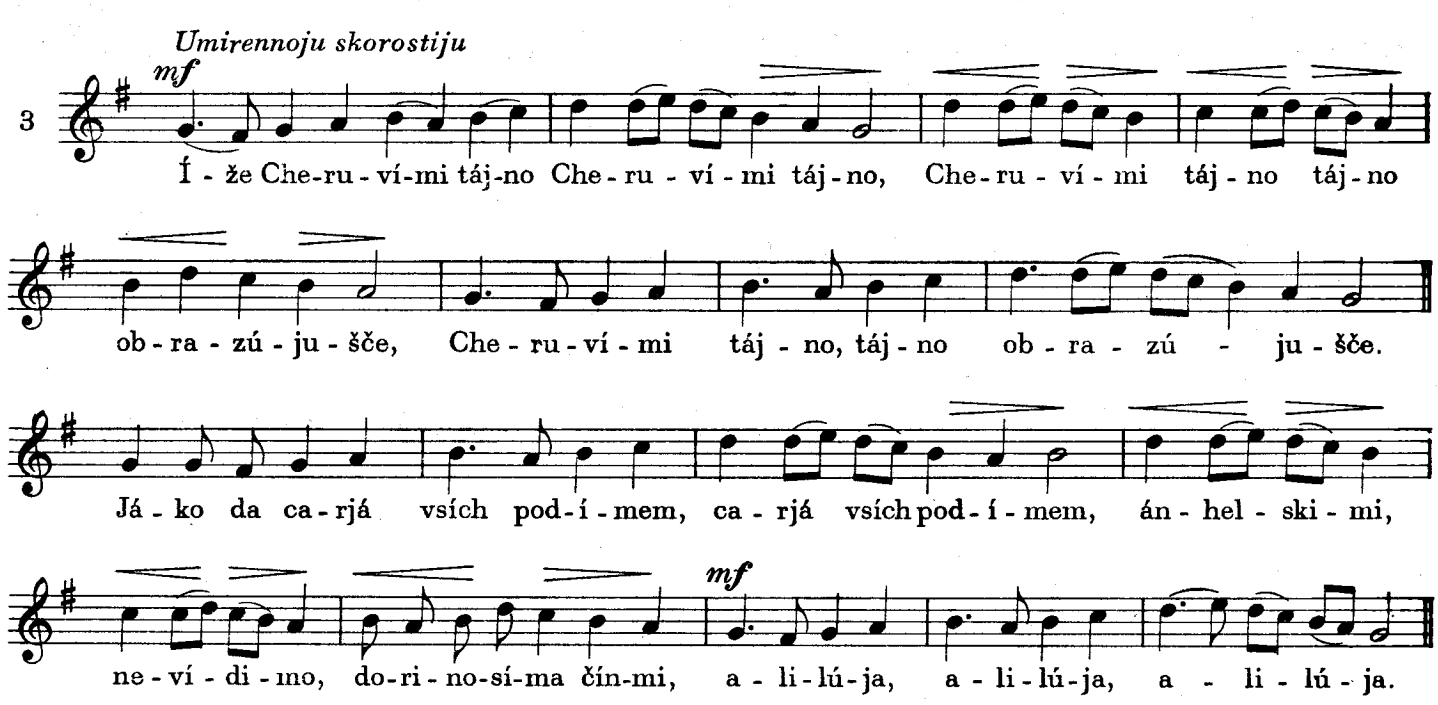

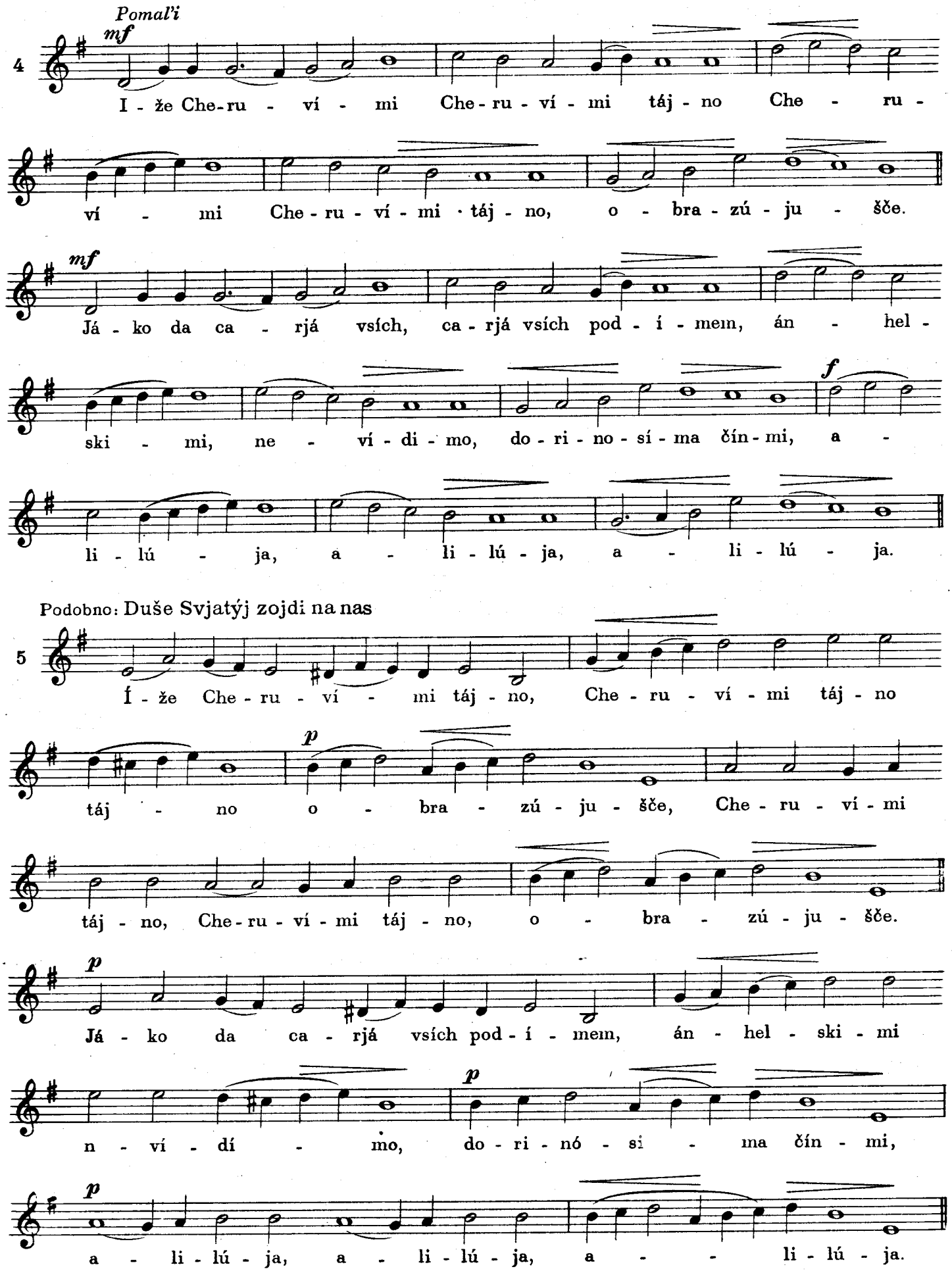
Pomal'i
mf
4
I - že Che-ru - ví - mi Che - ru - ví - mi táj - no Che - ru -
ví - mi Che - ru - ví - mi · táj - no, o - bra - zú - ju - šče.
mf
Já - ko da ca - rjá vsích, ca - rjá vsích pod - í - mem, án - hel -
ski - mi, ne - ví - di - mo, do - ri - no - sí - ma čín - mi, a -
li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja.
f
Podobno: Duše Svjatýj zojdi na nas
5
Í - že Che - ru - ví - mi táj - no, Che - ru - ví - mi táj - no
p
táj - no o - bra - zú - ju - šče, Che - ru - ví - mi
táj - no, Che - ru - ví - mi táj - no, o - bra - zú - ju - šče.
p
Já - ko da ca - rjá vsích pod - í - mem, án - hel - ski - mi
n - ví - dí - mo, do - ri - nó - si - ma čín - mi,
p
a - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja.

Podobno: „Prizri, Bože, iz vysoty“

6 *Toržestvenno*

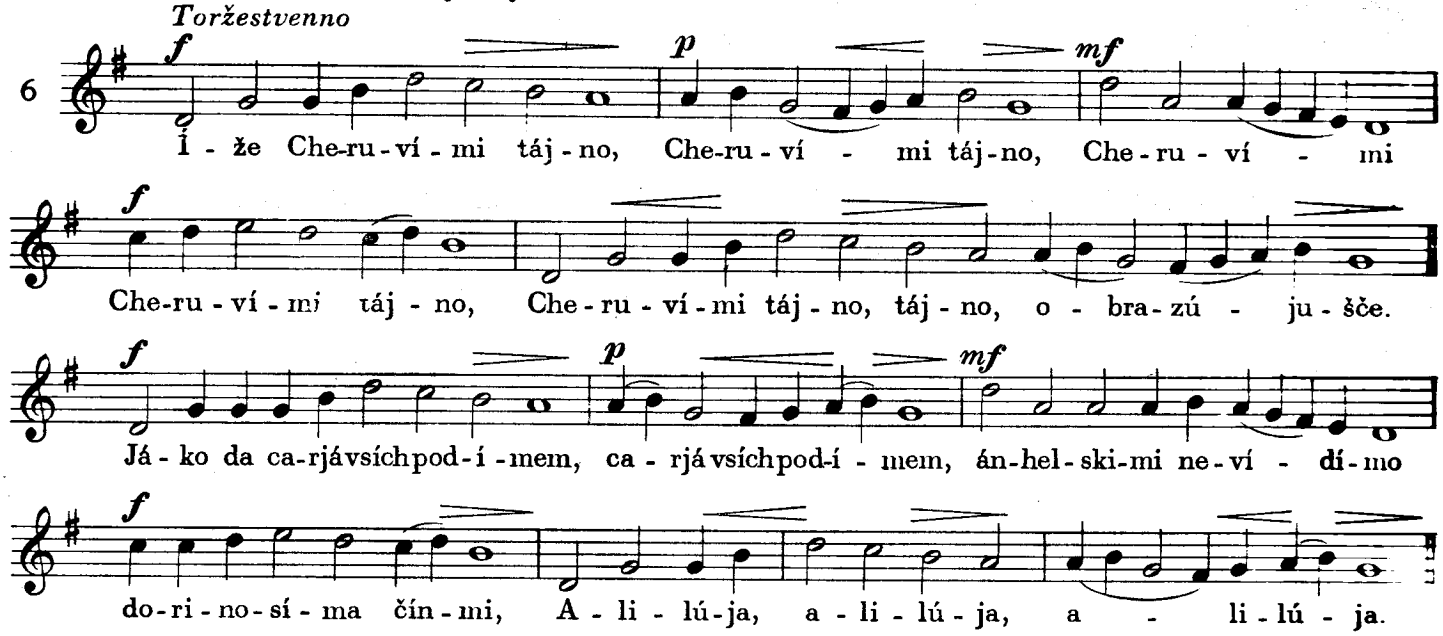

Podobno: „Radujsja, Carice“

7 *Umil'no*

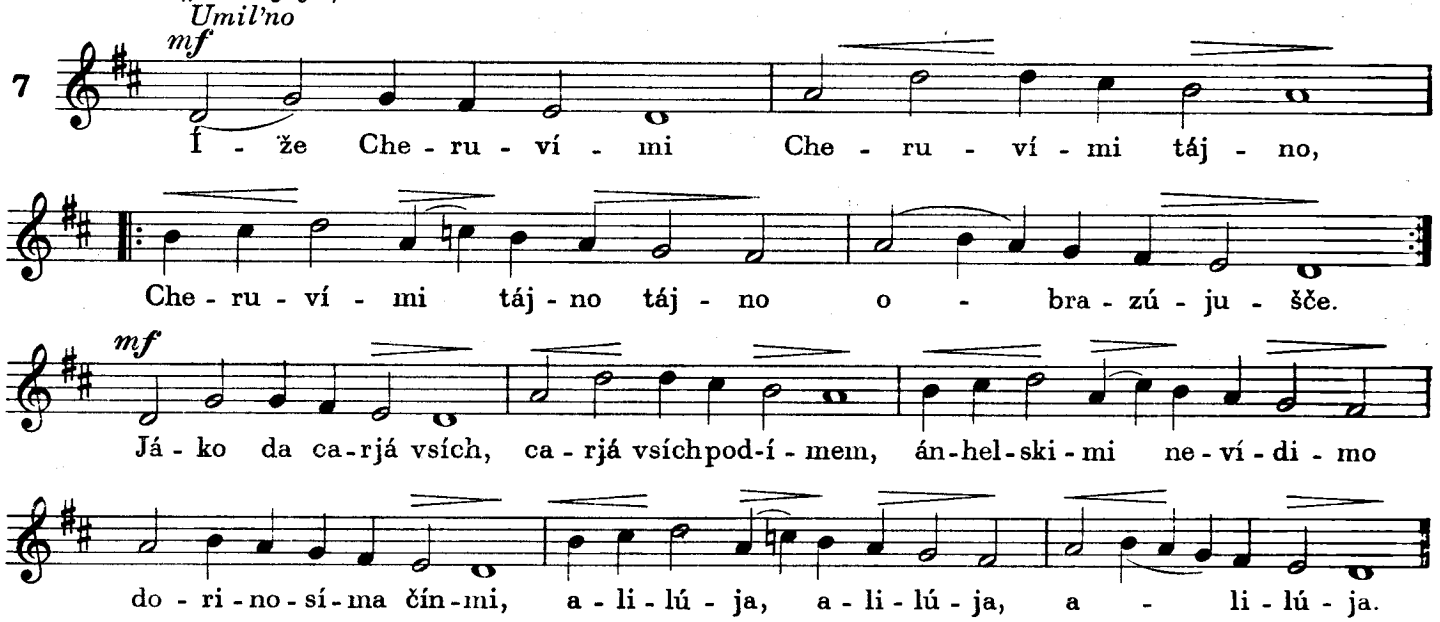

8 *Pomalï*

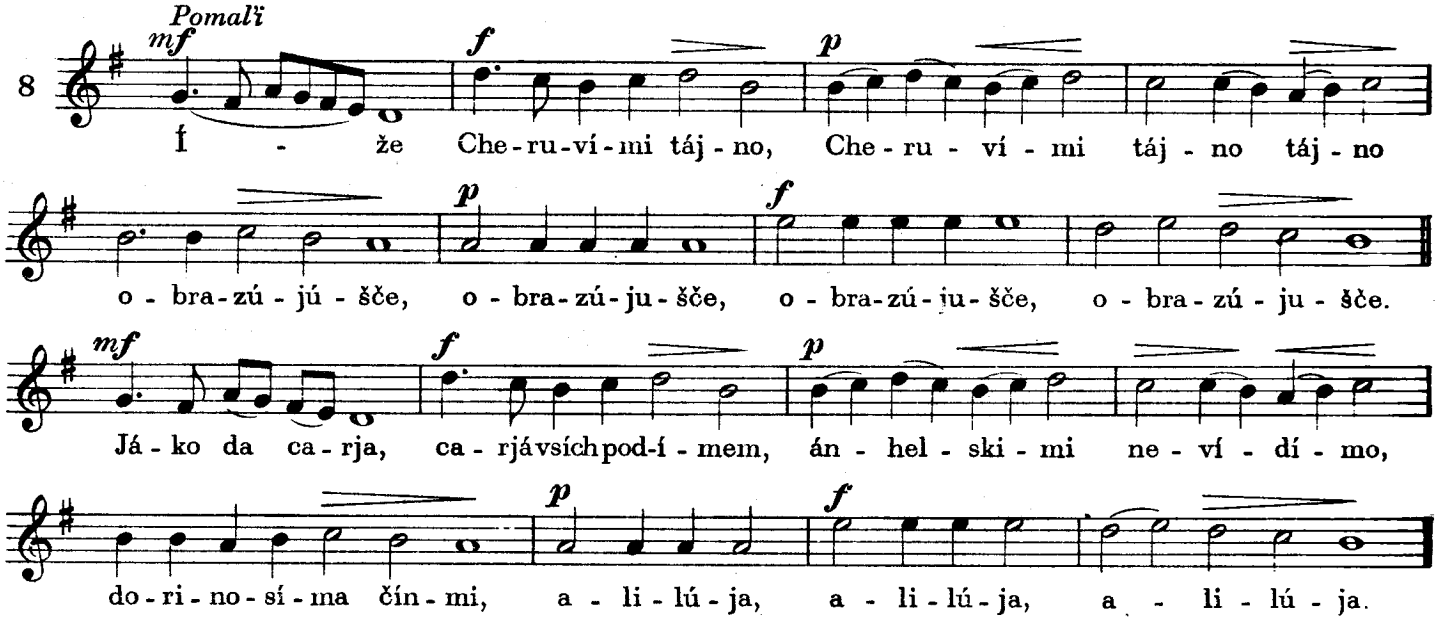

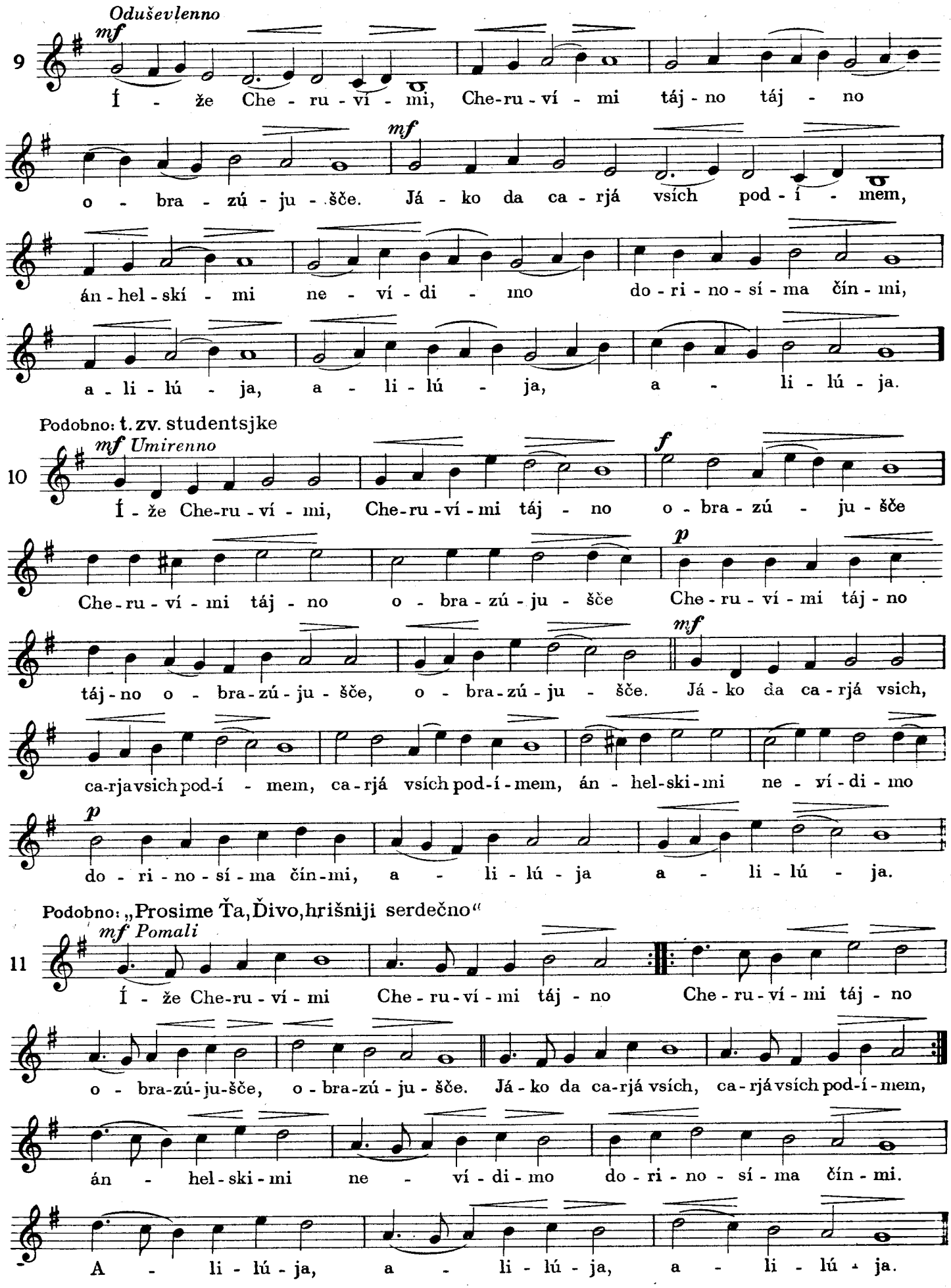
Oduševlenno
mf
9
Í - že Che - ru - ví - mi, Che-ru-ví - mi táj - no táj - no
o - bra - zú - ju - šče. Já - ko da ca - rjá vsích pod - í - mem,
án - hel - ski - mi ne - ví - di - mo do - ri - no - sí - ma čín - mi,
a - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja.
Podobno: t. zv. studentsjke
mf Umirenno
10
Í - že Che-ru - ví - mi, Che-ru - ví - mi táj - no o - bra - zú - ju - šče
Che - ru - ví - mi táj - no o - bra - zú - ju - šče Che - ru - ví - mi táj - no
táj - no o - bra - zú - ju - šče, o - bra - zú - ju - šče. Já - ko da ca - rjá vsich,
ca-rja vsich pod-í - mem, ca - rjá vsích pod-í - mem, án - hel-ski-mi ne - ví - di - mo
do - ri - no - sí - ma čín-mi, a - li - lú - ja a - li - lú - ja.
Podobno: „Prosime Ťa, Ďivo, hrišniji serdečno“
mf Pomali
11
Í - že Che-ru - ví - mi Che - ru - ví - mi táj - no Che - ru - ví - mi táj - no
o - bra-zú-ju-šče, o - bra-zú - ju - šče. Já - ko da ca-rjá vsích, ca - rjá vsích pod-í - mem,
án - hel - ski - mi ne - ví - di - mo do - ri - no - sí - ma čín - mi.
A - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja.

Podobno: Apóstoly Slavján.

12 *mf Pomaľi*

Í - že Che-ru - ví - mi, Che - ru - ví - mi, Che - ru - ví - mi táj-no ob - ra - zú - ju - šče

p

Che - ru - ví - mi táj-no o - bra-zú - ju - šče, ob - ra - zú - ju - šče, ob-ra - zú - ju - šče.

Já - ko da ca - rjá vsích, vsích pod - í - mem, án - hel - ski - mi ne - ví - di - mo,

f

do - ri - no - sí - ma čín-mi, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lu - ja.

Podobno: „Christijáne proslavľájme...“

13

Í - že Che - ru - ví - mi táj - no o - bra - zú - ju - šče, Che - ru - ví - mi táj - no

o - bra - zú - ju - šče, Che - ru - ví - mi táj - no, táj - no, o - bra - zú - ju - šče.

Podobno: „O Presvjata Dívo Mati.“

14

Í - že Che - ru - ví - mi táj - no o - bra - zú - ju - šče, Che - ru - ví - mi táj - no,

o - bra - zú - ju - šče, Che - ru - ví - mi táj - no, táj - no, o - bra - zú - ju - šče.

Podobno: „Pribihájem k Tebi...“

15

Í - že Che - ru - ví - mi Che - ru - ví - mi táj - no, Che - ru - ví - mi táj - no

o - bra - zú - ju - šče, Che - ru - ví - mi táj - no o - bra - zú - ju - šče.

Podobno: „K Tebí pribihájem...“

16

Í - že Che - ru - ví - mi, Che - ru - ví - mi táj - no, Che - ru - ví - mi

táj - no, o - bra - zú - ju - šče.

Podobno: „Prizri o Marije...“

Duže proťažno

17

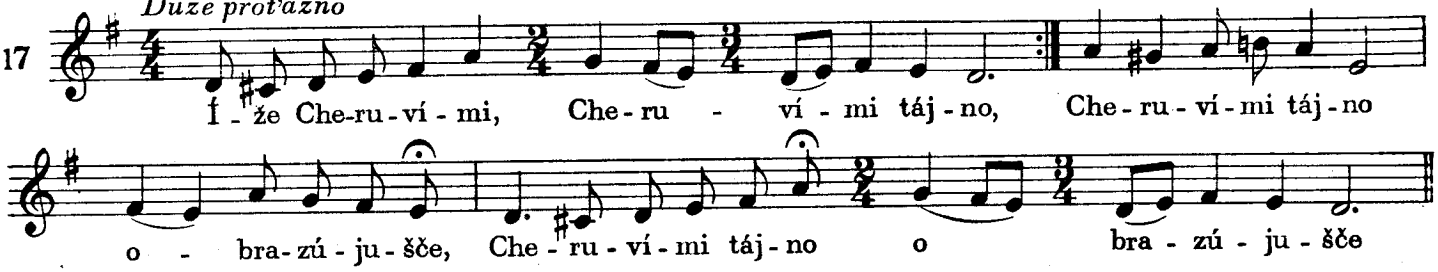

Podobno: „K Tvomu Serdcju...“

18

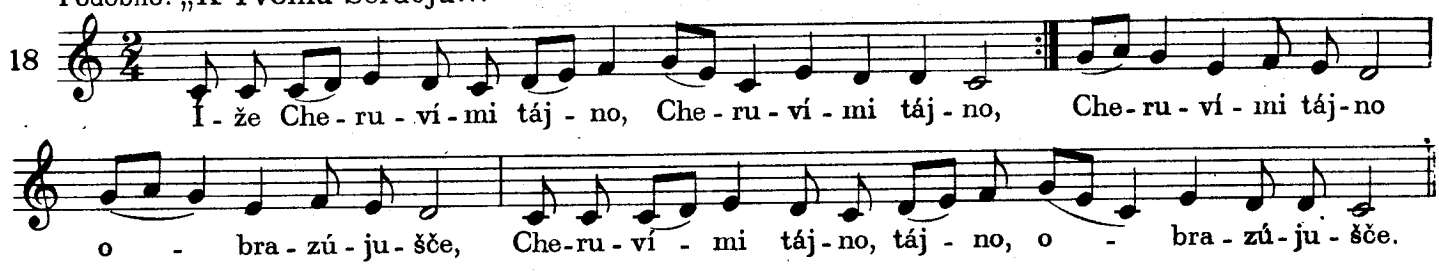

19

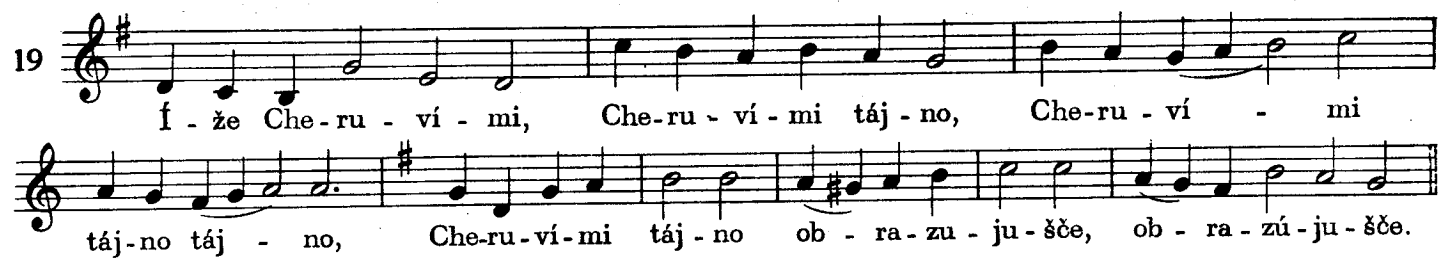

20

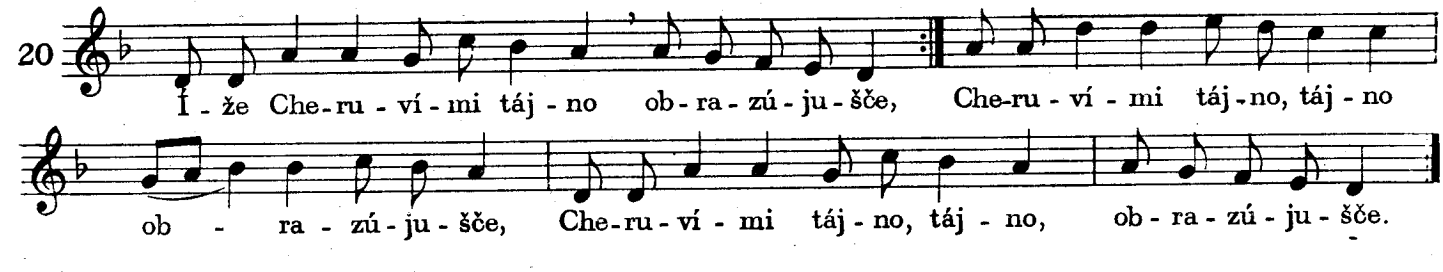

VELIKOPOSTŇI

21

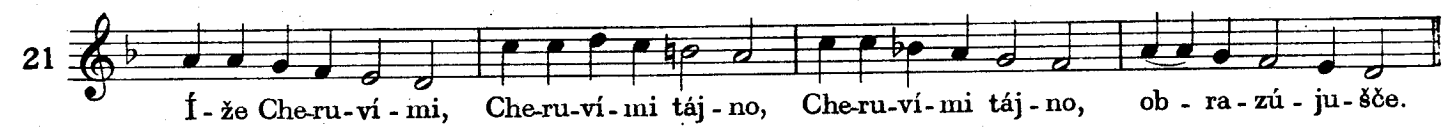

22

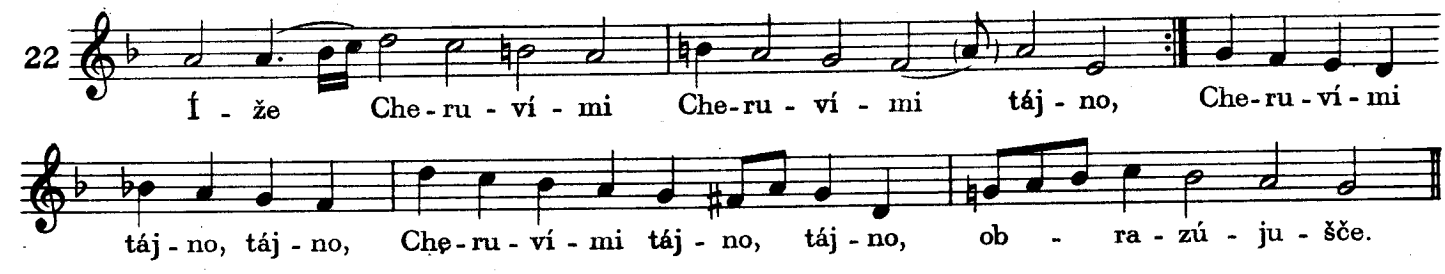

23

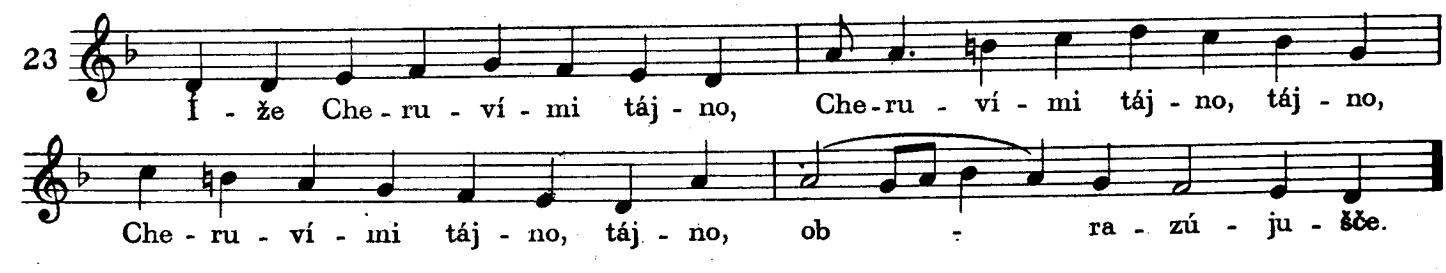

Podobno: „O Isúse poranenyj...“

24

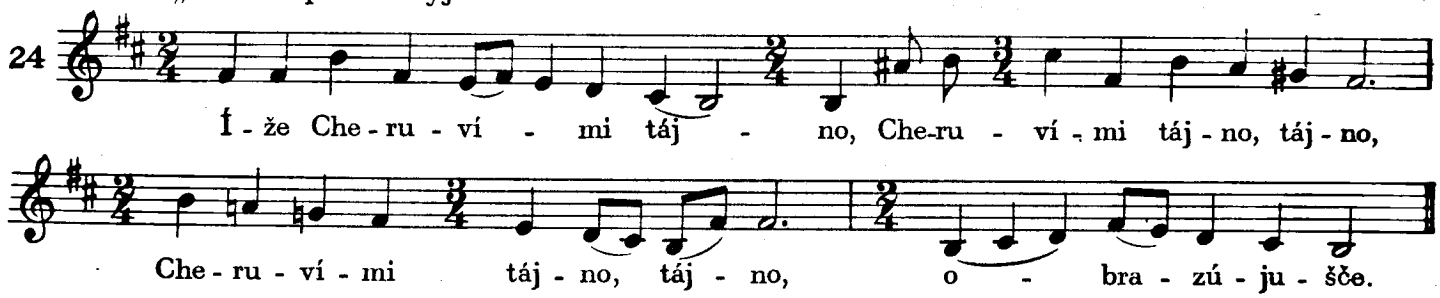

ZA USOPŠICH

Smutno

25

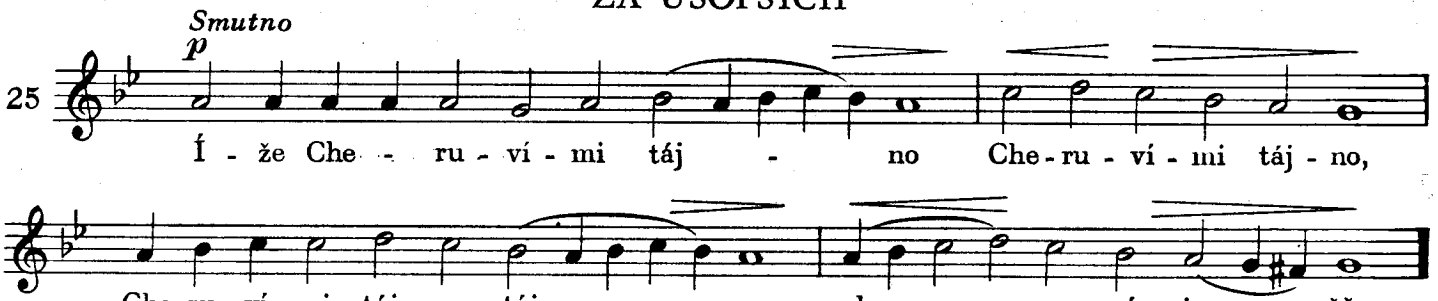

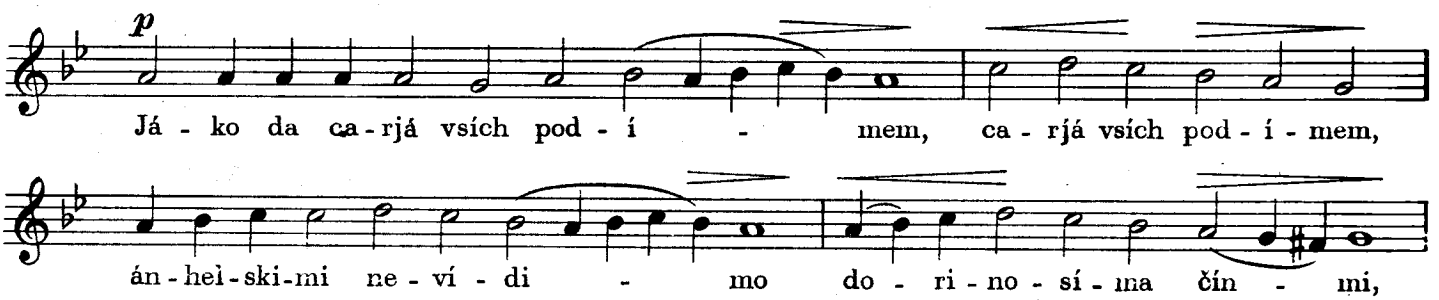

Tícho

26

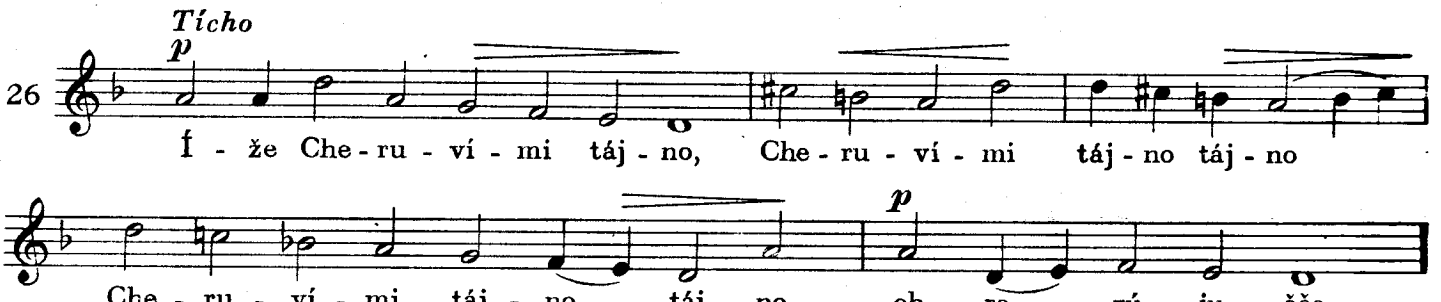

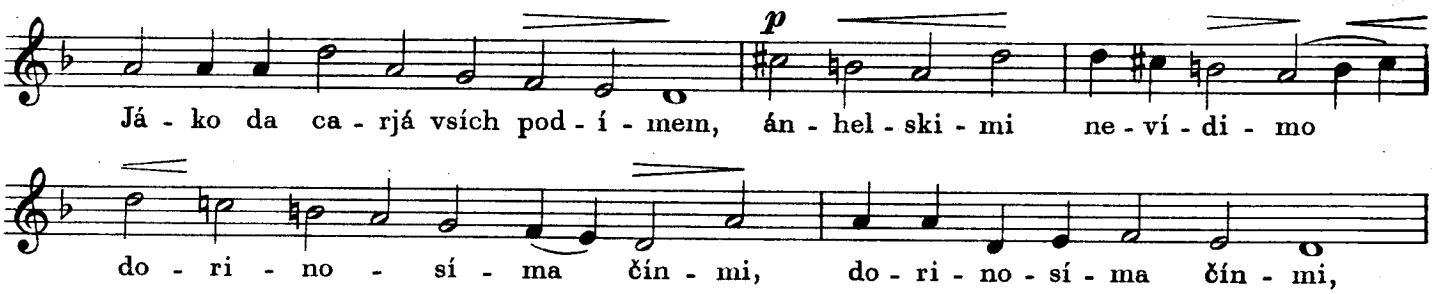

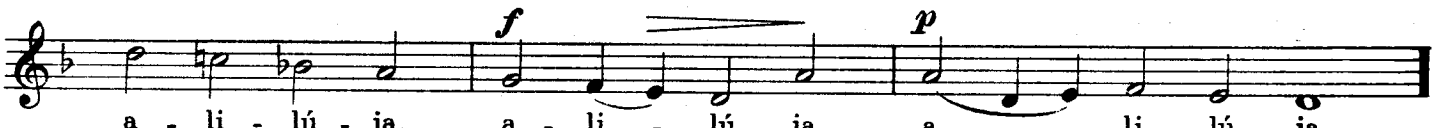

PRAZDNIČŇI

PRAZDNIK SV. NIKOLAJA

Podobno: „O kto kto Nikolaja ľubit.“

27

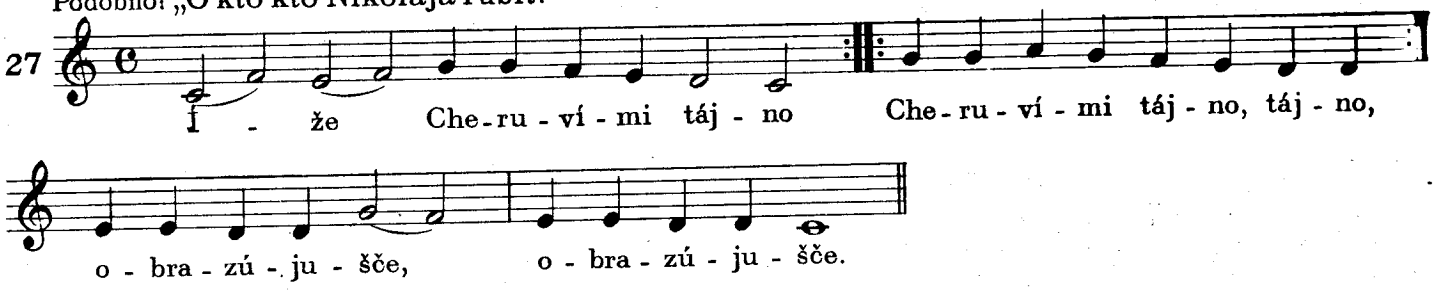

ROŽDESTVÓ CHRISTÓVO

Podobno: Božij Sýn dnesj narodilsja.

28

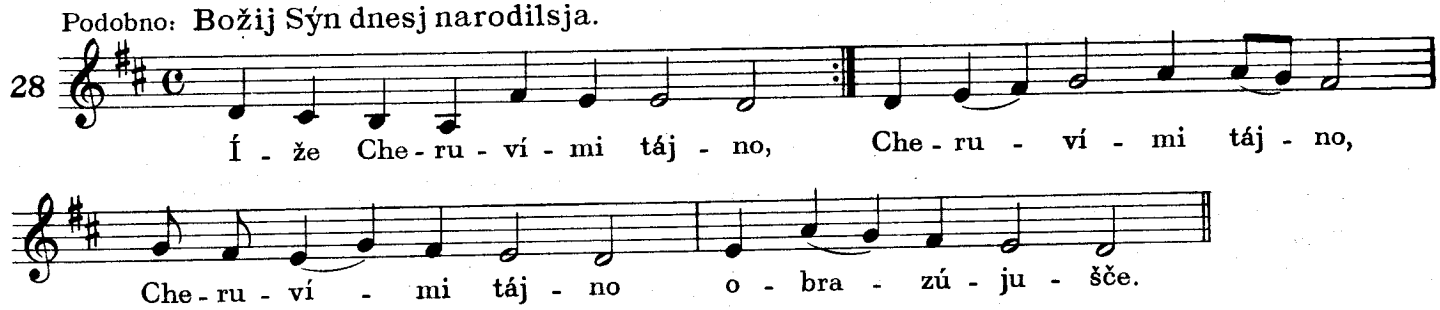

Podobno: Dívnaja novina.

29

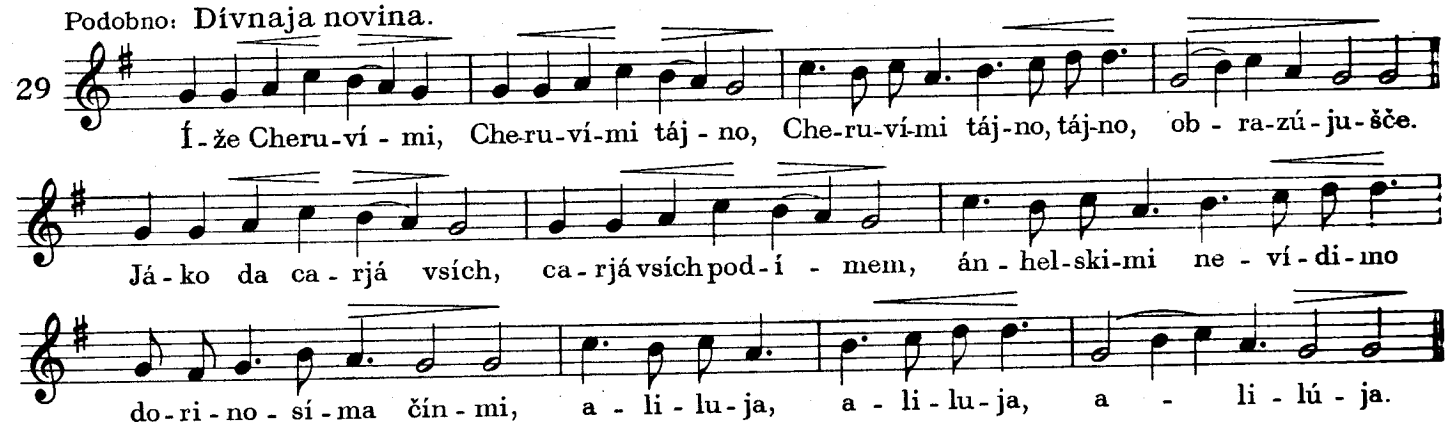

Podobno: Nova radosť stala.

30 *Pomalï*

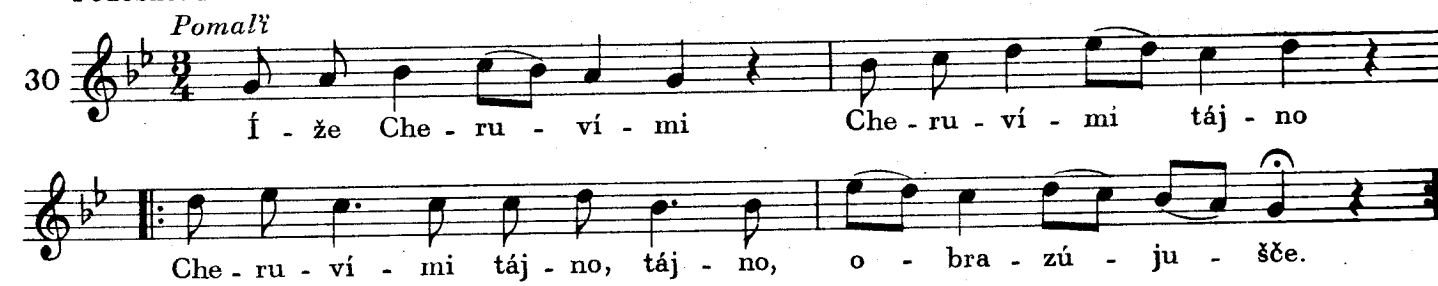

Zamitka: Cheruvimski i

IZ EKTENIJI

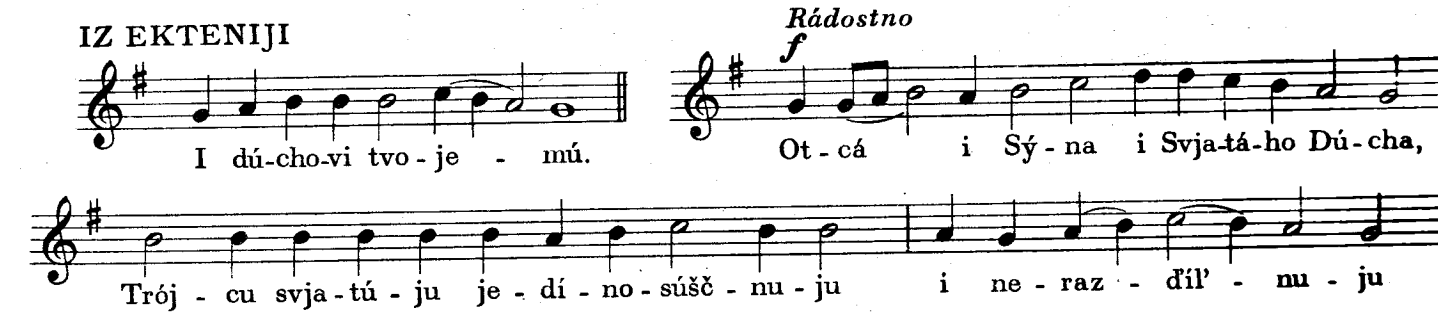

VÍRUJU

Umirenno - Recitando

mf

Vi - ru - ju vo je - dí - na - ho Bó - ha Ot - cá, vse - der - ží - te - ľa

Tvor - cá né - ba i zem - lí, ví - di - mych že vsích i ne - ví - di - mych.

I v je - dí - na - ho Hós - po - da I - sú - sa Chris - tá, Sý - na Bó - ži - ja,

je - dí - no - ród - na - ho, í - že ot Ot - cá rož - dén - na - ho préž - de vsích vík.

Sví - ta ot sví - ta, Bó - ha ís - tin - na ot Bó - ha ís - tin - na, rož - dén - na,

ne - so - tvo - rén - na, je - dí - no - súšč - na Ot - cú, ím - že vsjá bý - ša.

Nás rá - di če - lo - vík, i ná - še - ho rá - di spa - sé - ni - ja sšéd - ša - ho s ne - bés,

i vo - plo - tív - ša - ho - sja ot Dú - cha Svjá - ta i Ma - rí - ji Dí - vy,

i vo - če - lo - víč - ša - sja. Ras - pjá - ta - ho že za ný pri Pon - tí - ji Pi - lá - ti,

i stra - dáv - ša, i po - hre - bén - na, i vos - krés - ša - ho v tré - tij déň,

po Pi - sá - ni - jem. I voz - šéd - ša - ho na ne - be - sá, i si - ďá - šča - ho

o - des - nú - ju Ot - cá. I pá - ki hrja - dú - šča - ho so slá - vo - ju,

su - di - ti ži - vým i mért - vym, je - hó - že cárs - tvi - ju ne bú - det kon - cá.

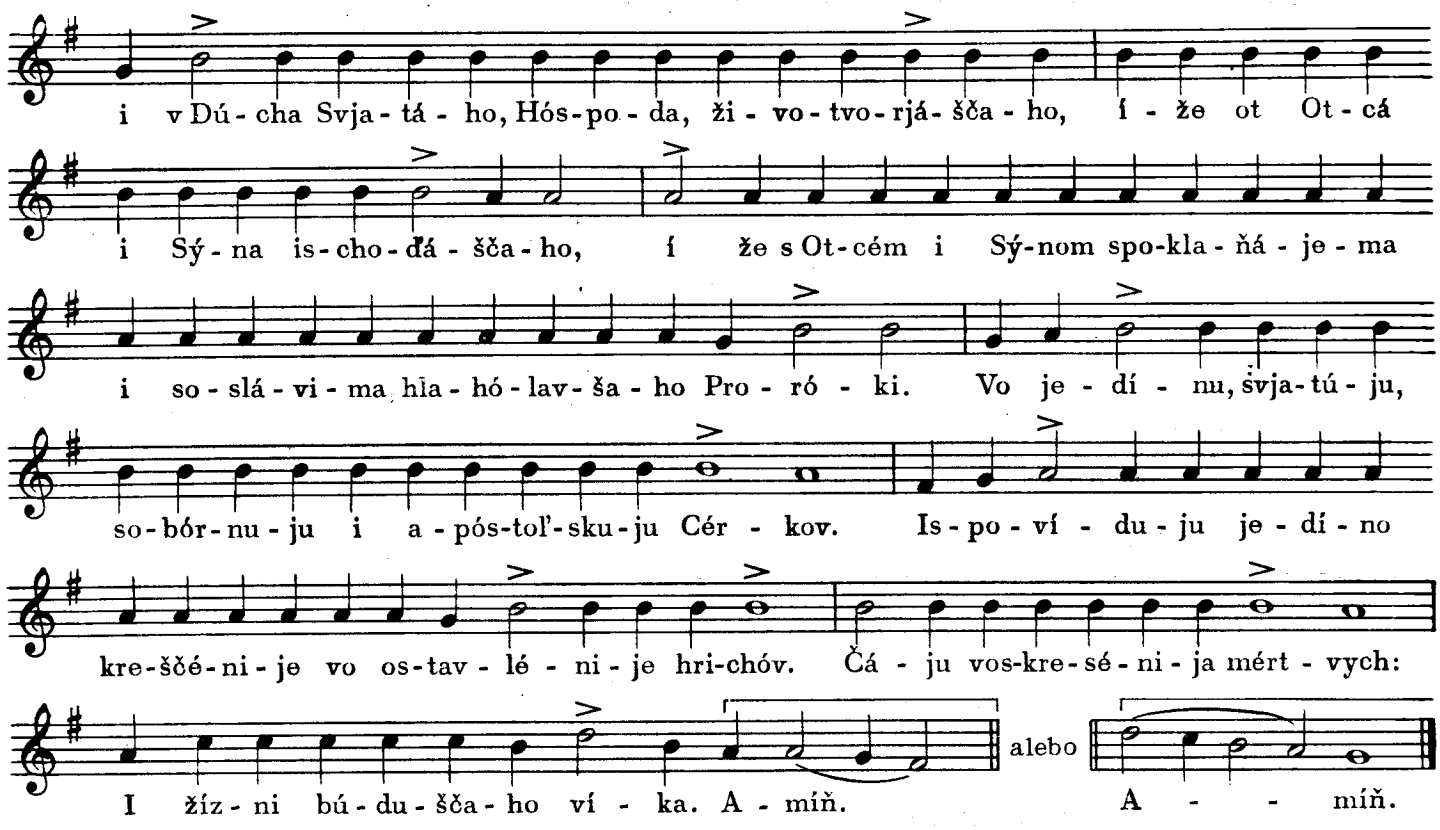

MÍLOSŤ MÍRA

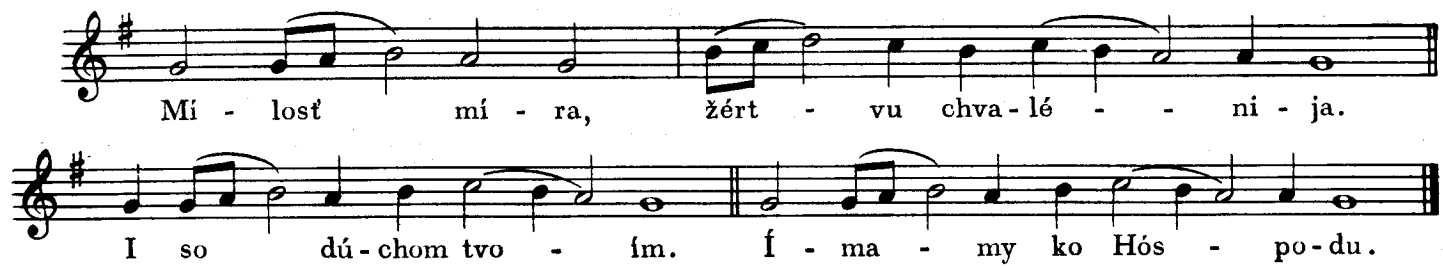

DOSTÓJNO

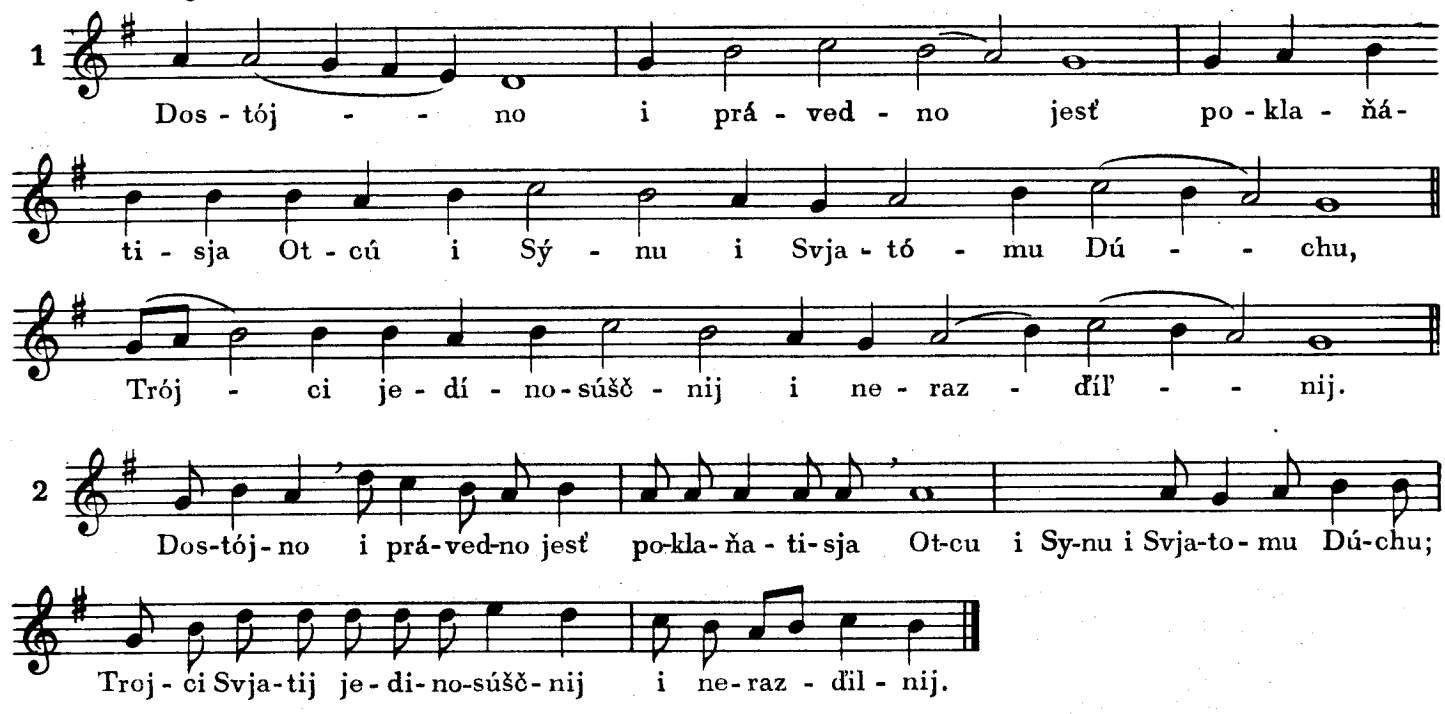

SVJÁT

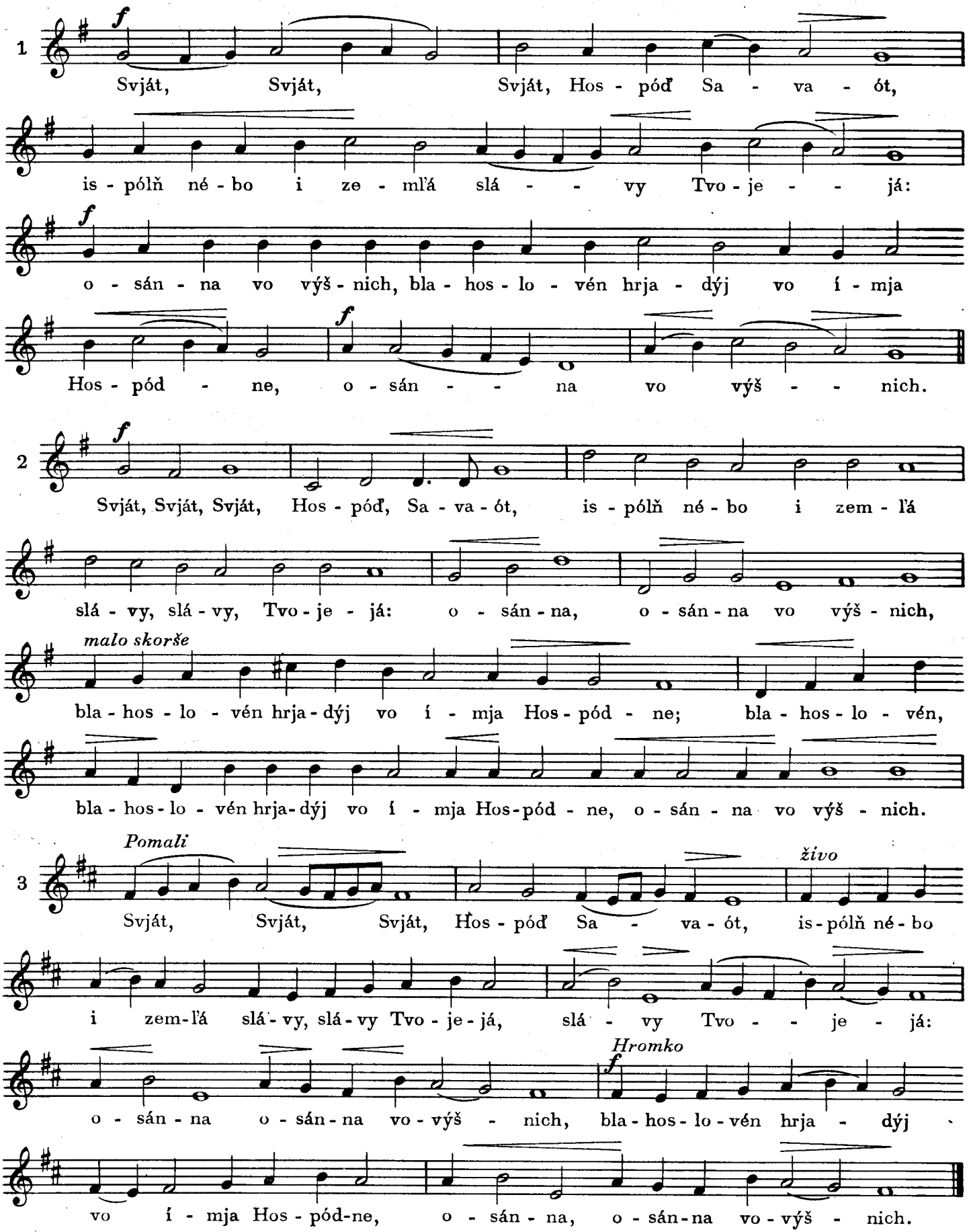
1
f
Svját, Svját, Svját, Hos - póď Sa - va - ót,
is - pólň né - bo i ze - mľá slá - - vy Tvo - je - - já:
f
o - sán - na vo výš - nich, bla - hos - lo - vén hrja - dýj vo í - mja
Hos - pód - ne, f o - sán - - na vo výš - - nich.
2
f
Svját, Svját, Svját, Hos - póď, Sa - va - ót, is - pólň né - bo i zem - ľá
slá - vy, slá - vy, Tvo - je - já: o - sán - na, o - sán - na vo výš - nich,
malo skorše
bla - hos - lo - vén hrja - dýj vo í - mja Hos - pód - ne; bla - hos - lo - vén,
bla - hos - lo - vén hrja - dýj vo í - mja Hos - pód - ne, o - sán - na vo výš - nich.
3
Pomali
Svját, Svját, Svját, Hos - póď Sa - va - ót,
živo
is - pólň né - bo
i zem - ľá slá - vy, slá - vy Tvo - je - já, slá - vy Tvo - - je - já:
o - sán - na o - sán - na vo - výš - nich,
Hromko
f
bla - hos - lo - vén hrja - dýj
vo í - mja Hos - pód - ne, o - sán - na, o - sán - na vo - výš - nich.

TEBÉ POJÉM

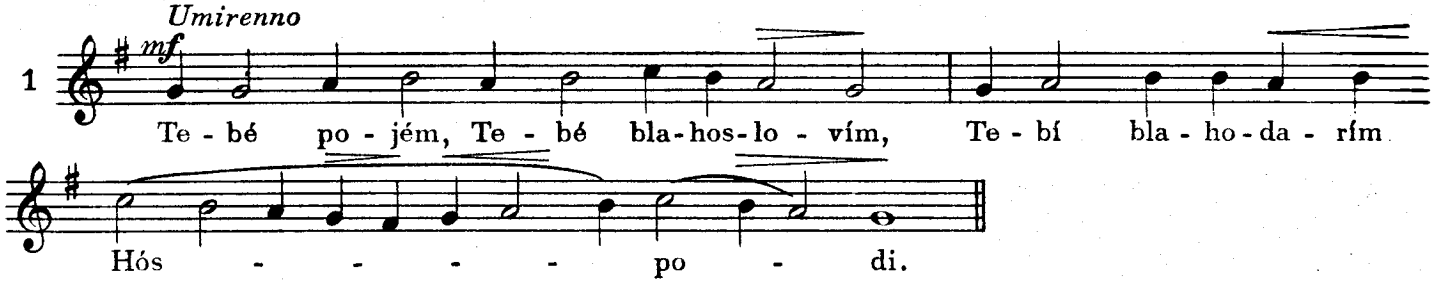

„I MÓLIM TI SJA, BÓŽE NÁŠ" spivajetsja na hlas toho dňa spivanoji pisňi Cheruvímskoji.

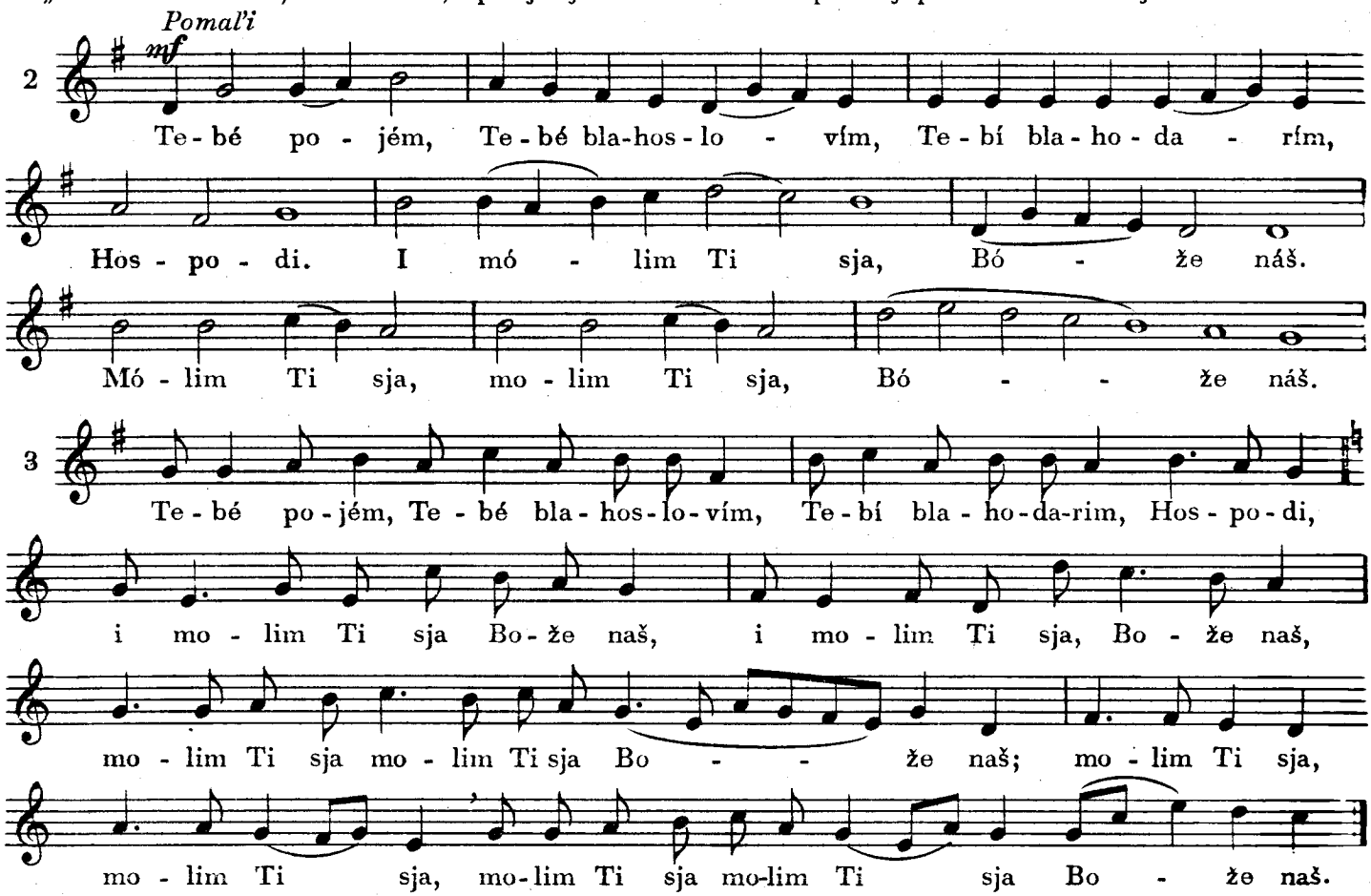

DOSTÓJNO JESŤ

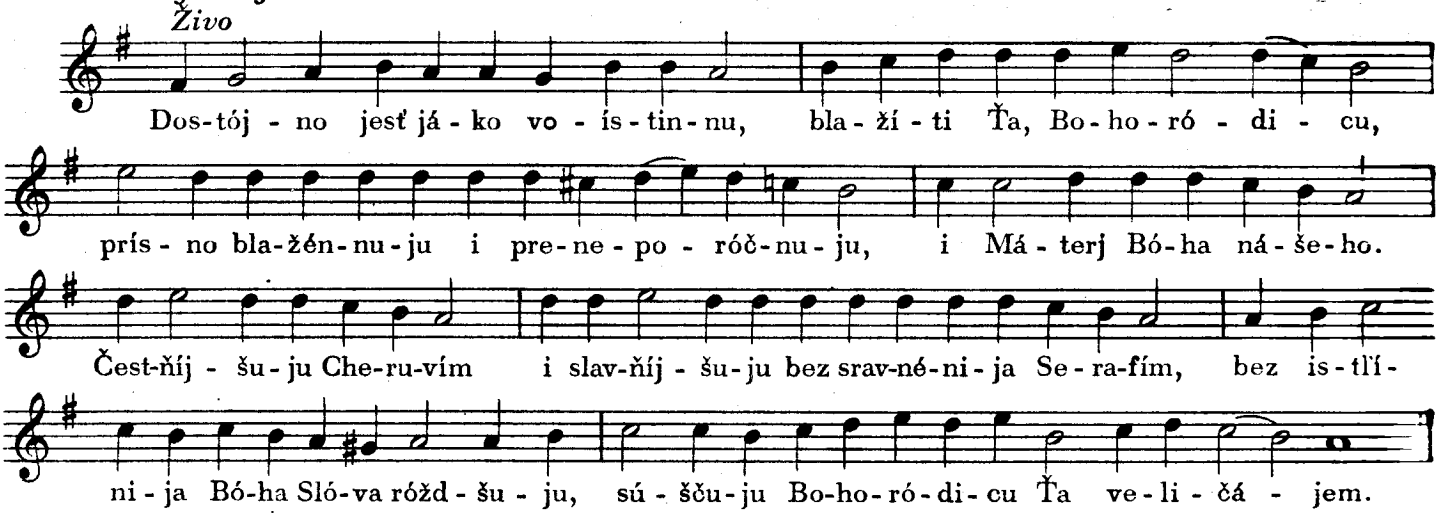

Vmisto „DOSTOJNO" v svjata spivajetsja „VELIČAJ" a v Liturgiji sv. Vasilija Vel. „O TEBÍ RADUJETSJA".

I VSÍCH I VSJÁ

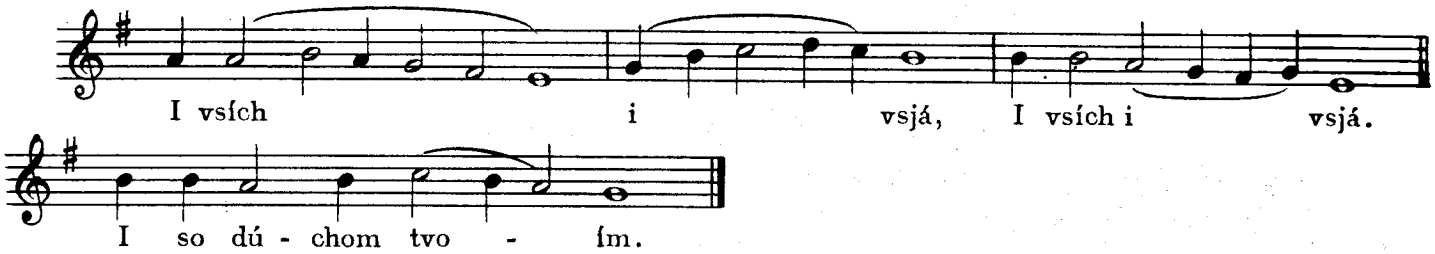

ÓTČE NAŠ

Umirenno - Recitando

1

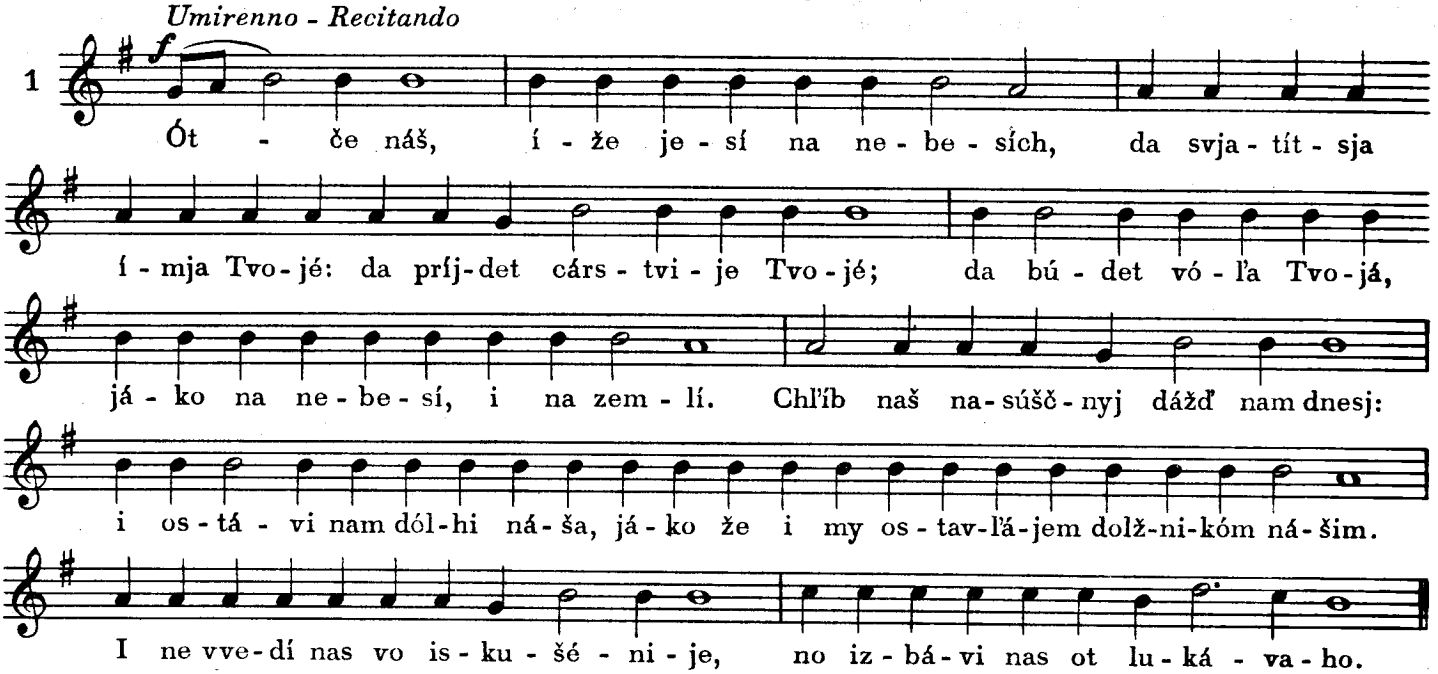

Na podóben: „UDIVÍSJA JÓSIF."

Pomali

2

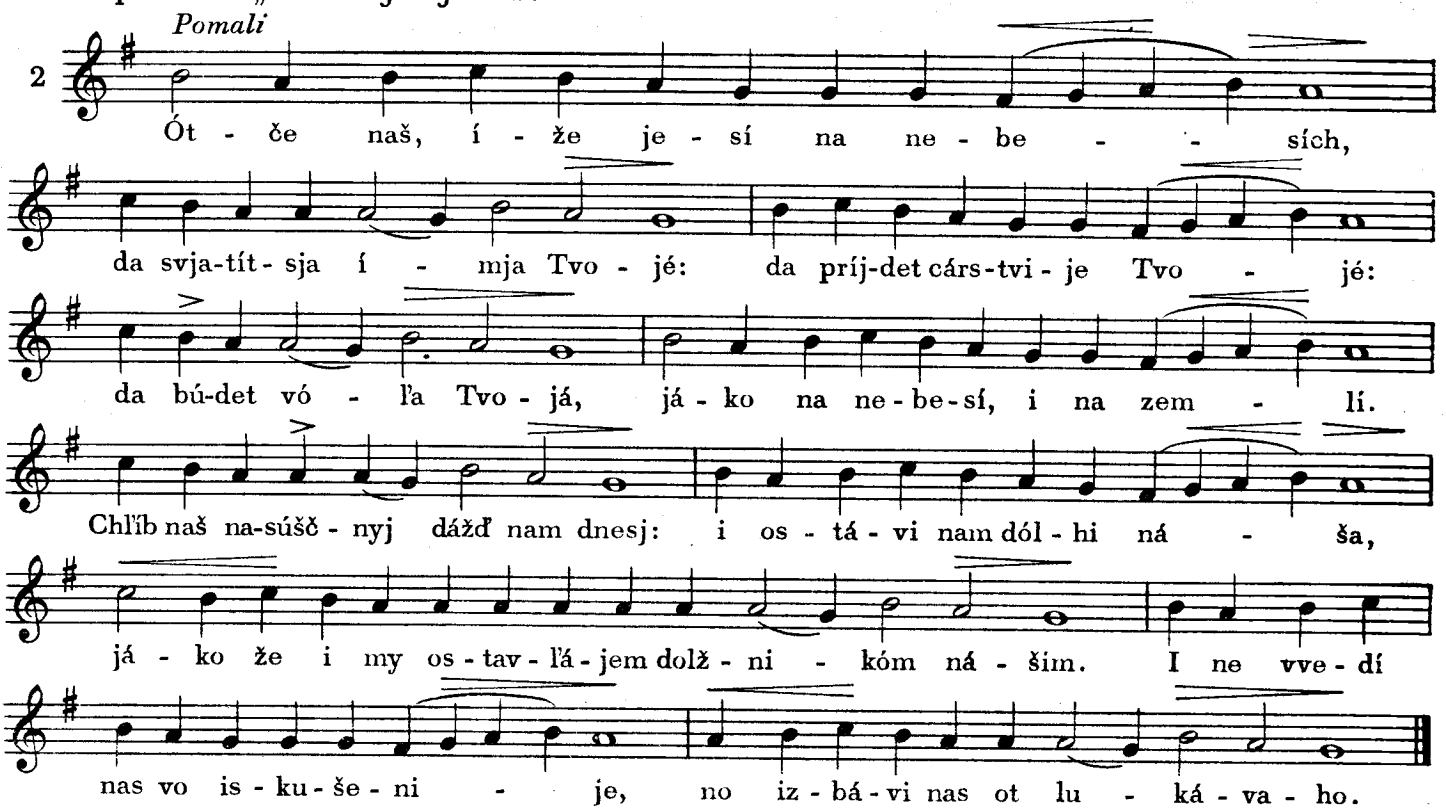

Na podóben 4-ho bólharja: „HĎÍ JESŤ." Spivajesja pri obchodach i v procésiach.

Proťažno

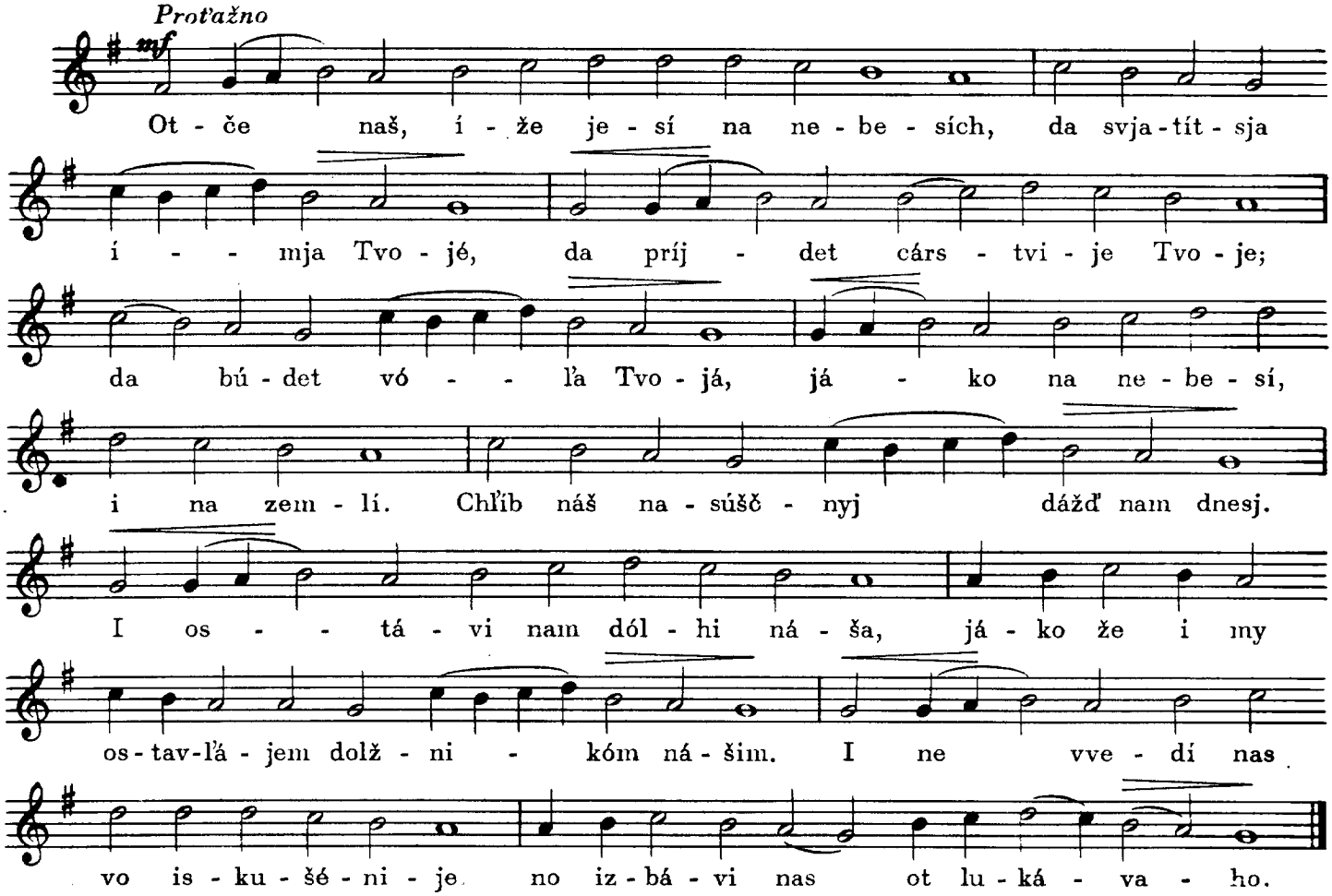

JEDÍN SVJAT

Pomali

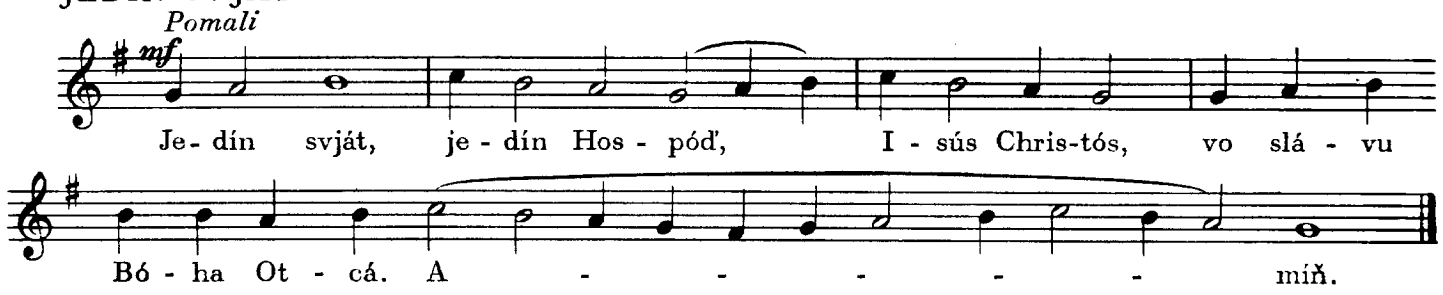

CHVALITE - spivajesja na hlas pisňi Cheruvimskoji.

Samopodoben

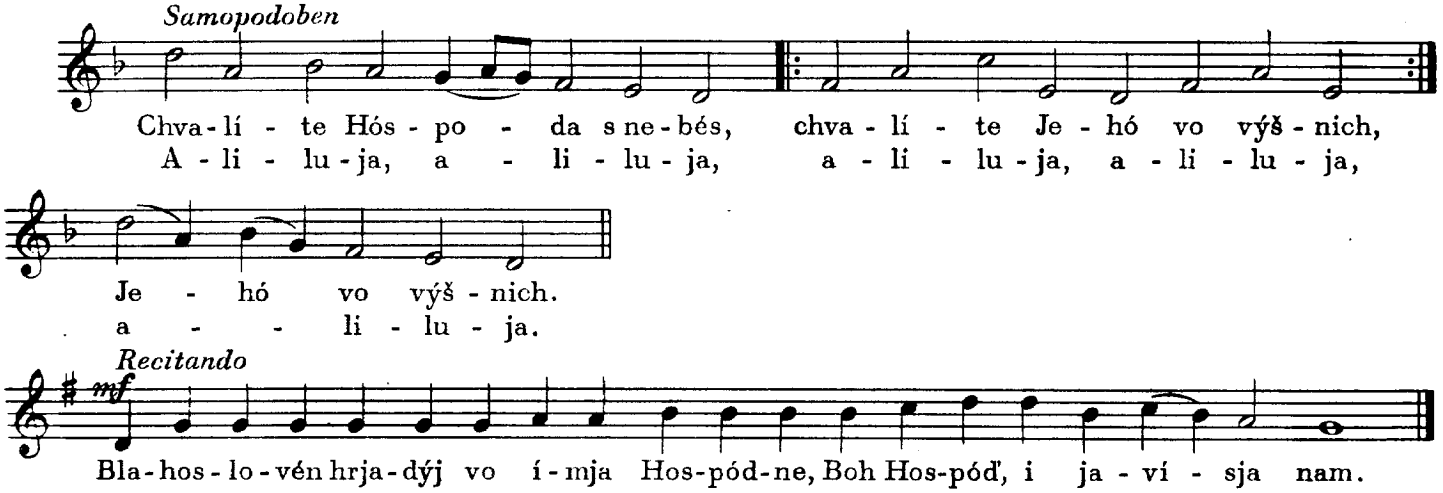

Recitando

VIĎICHOM SVÍT ÍSTINNYJ

Umirenno

mf

Ví - ďi - chom Svit ís - tin - - - nyj, i pri - já - chom Dú - cha ne -

bés - na - ho, ob - ri - tó - chom ví - ru ís - tin - nu - ju, ne - raz - ďíľ - nij

Trój - ci po - kla - ňá - jem - - - sja: Ta bo nas spas - lá jesť.

Na mno - ha - ja ľi - ta Vla - dy - - - ko.

Spivajetsja liše na liturgiji archijerejskoj.

Na podoben 2-ho bólharja: „JÁKO CVÍT"...

Umirenno

mf

Ví - ďi - chom Svít ís - tin - - - nyj, i pri - já - chom Dú-cha ne - bés -

na - - - ho, ob - ri - tó - chom ví - ru ís - tin - nu - - - ju,

ne - raz - ďíľ - nij Trój - ci po - kla - ňá - jem - sja. Ta bo nas spas - lá jesť.

DA ISPÓLŇATSJA

Pomáli

mf

1

Da is - pól - ňát - sja us - tá ná - ša chva - lé - ni - ja Tvo - je - hó,

Tvo - je - hó, Hós - po - di, já - ko, da po - jém slá - vu Tvo - jú,

já - ko spo - dó - bil je - sí, spo - dó - bil je - sí nas pri - čas - tí - ti - sja

svja - tým Tvo - ím, bo - žést - ven - nym, bez - smért - nym i ži - vo - tvo - rjá - ščim

Taj - - nam. So - bľu - dí nas vo Tvo - jéj svja - ty - ni, vsja dni po - u - čá - ti - sja

práv - ďi Tvo - jéj. A - li - lu - ja, a - li - lu - ja, a - li - lu - ja.

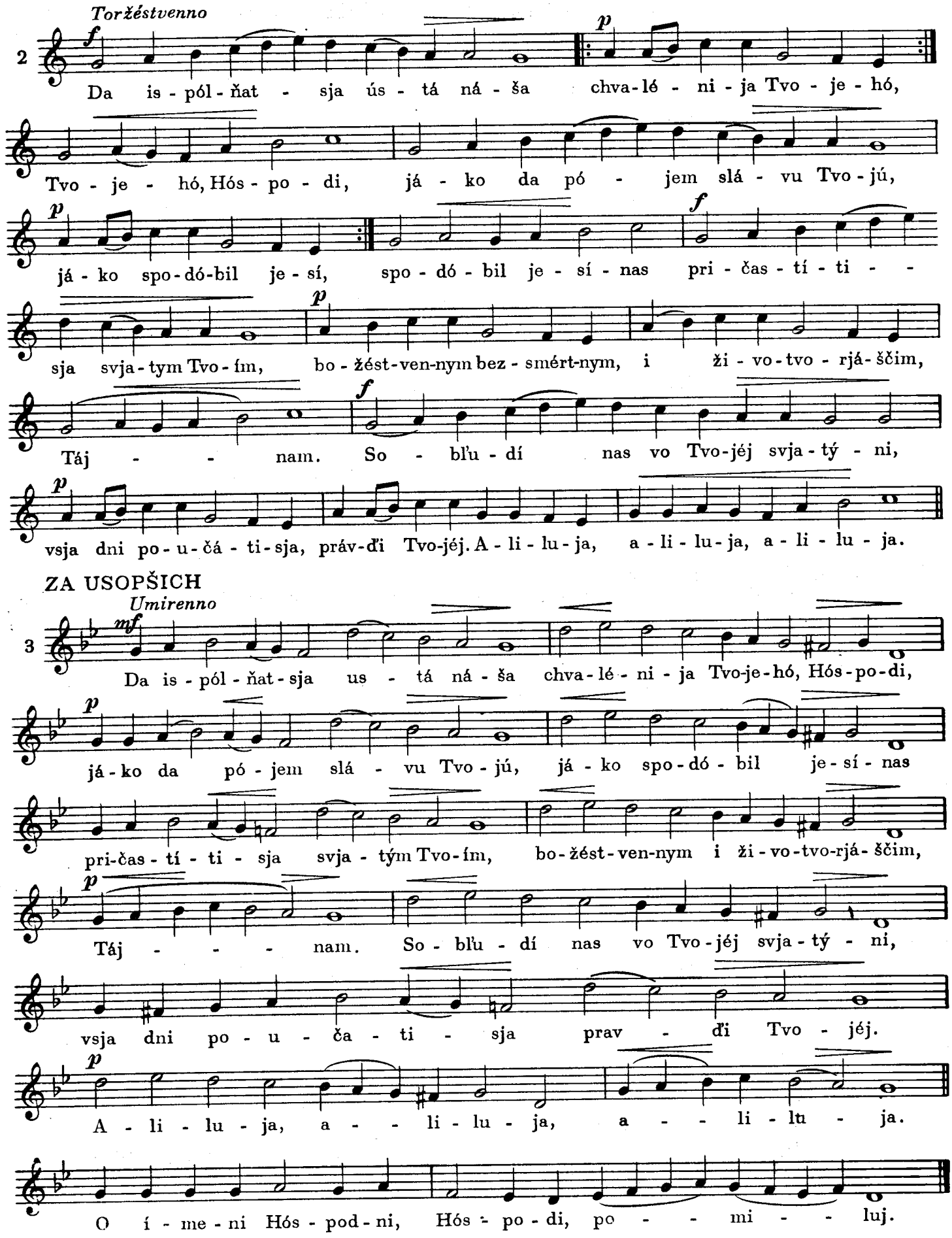
Toržéstvenno
2
Da is - pól - ňat - sja ús - tá ná - ša chva - lé - ni - ja Tvo - je - hó,
Tvo - je - hó, Hós - po - di, já - ko da pó - jem slá - vu Tvo - jú,
já - ko spo - dó - bil je - sí, spo - dó - bil je - sí - nas pri - čas - tí - ti - -
sja svja - tym Tvo - ím, bo - žést - ven - nym bez - smért - nym, i ži - vo - tvo - rjá - ščim,
Táj - - nam. So - bľu - dí nas vo Tvo - jéj svja - tý - ni,
vsja dni po - u - čá - ti - sja, práv - ďi Tvo - jéj. A - li - lu - ja, a - li - lu - ja, a - li - lu - ja.
ZA USOPŠICH
Umirenno
3
Da is - pól - ňat - sja us - tá ná - ša chva - lé - ni - ja Tvo - je - hó, Hós - po - di,
já - ko da pó - jem slá - vu Tvo - jú, já - ko spo - dó - bil je - sí - nas
pri - čas - tí - ti - sja svja - tým Tvo - ím, bo - žést - ven - nym i ži - vo - tvo - rjá - ščim,
Táj - - - nam. So - bľu - dí nas vo Tvo - jéj svja - tý - ni,
vsja dni po - u - ča - ti - sja prav - ďi Tvo - jéj.
A - li - lu - ja, a - - li - lu - ja, a - - li - lu - ja.
O í - me - ni Hós - pod - ni, Hós - po - di, po - - mi - - luj.

BÚDI ÍMJA

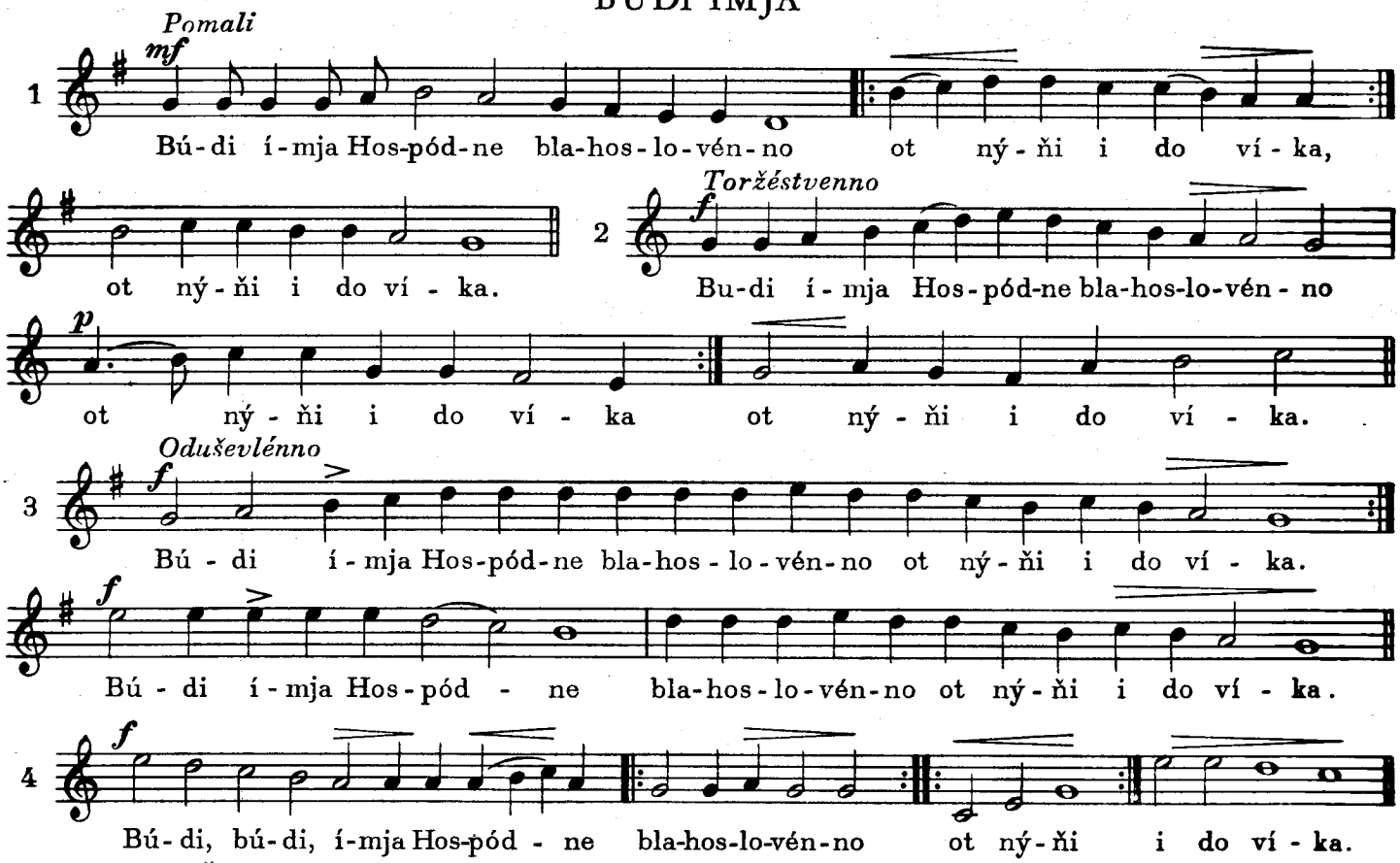

ZA USOPŠICH

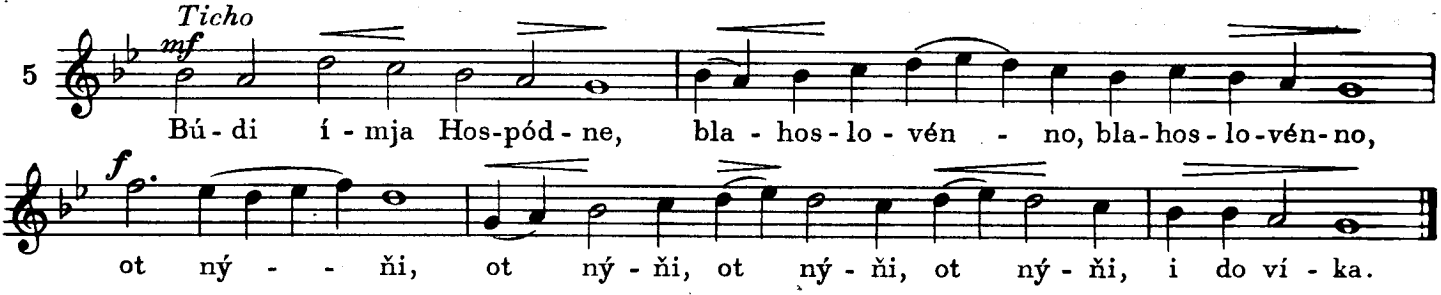

MNOHAJA ĽIT

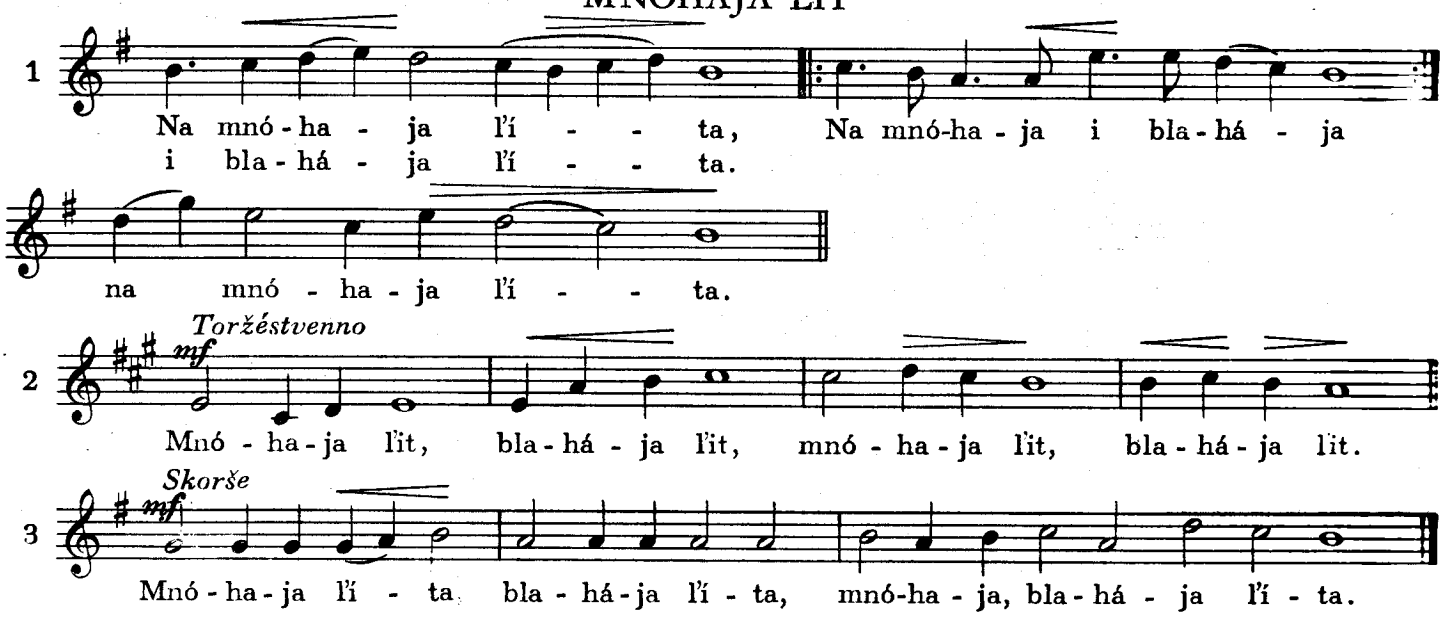

2. LITURGIJA SV. VASILIJA VELIKOHO

U velikij četver vmisto „IŽE CHERUVIMY.“

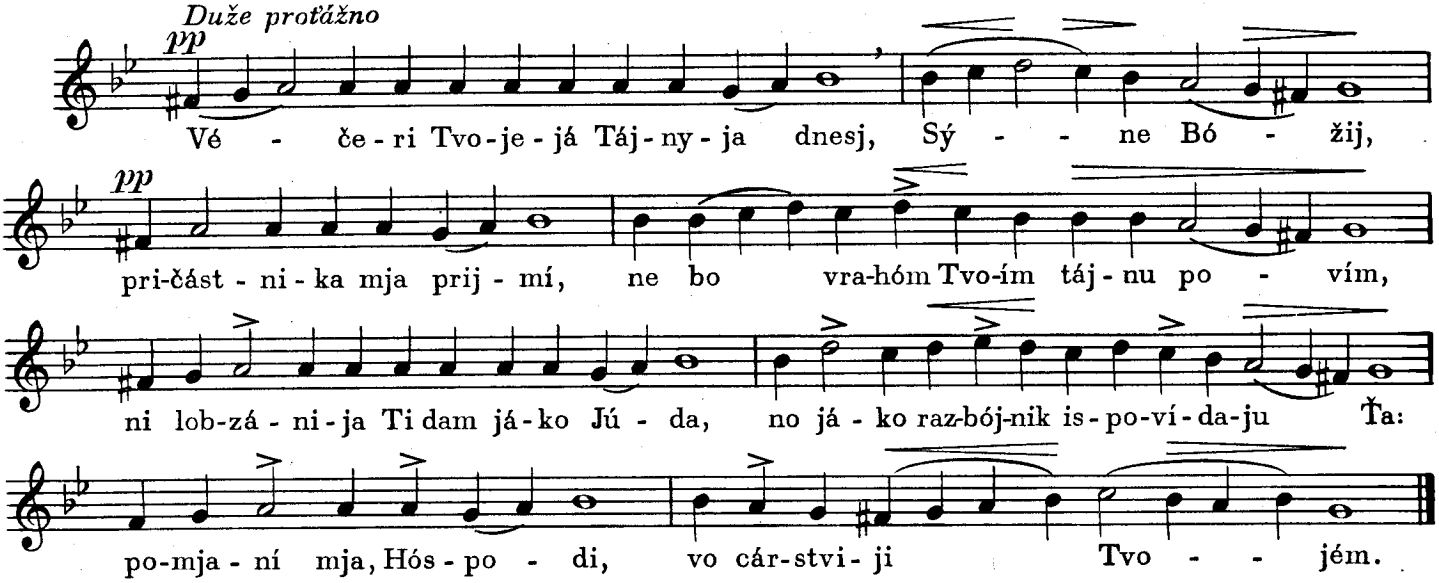

U veliku Subotu vmisto „IŽE CHERUVIMY.“

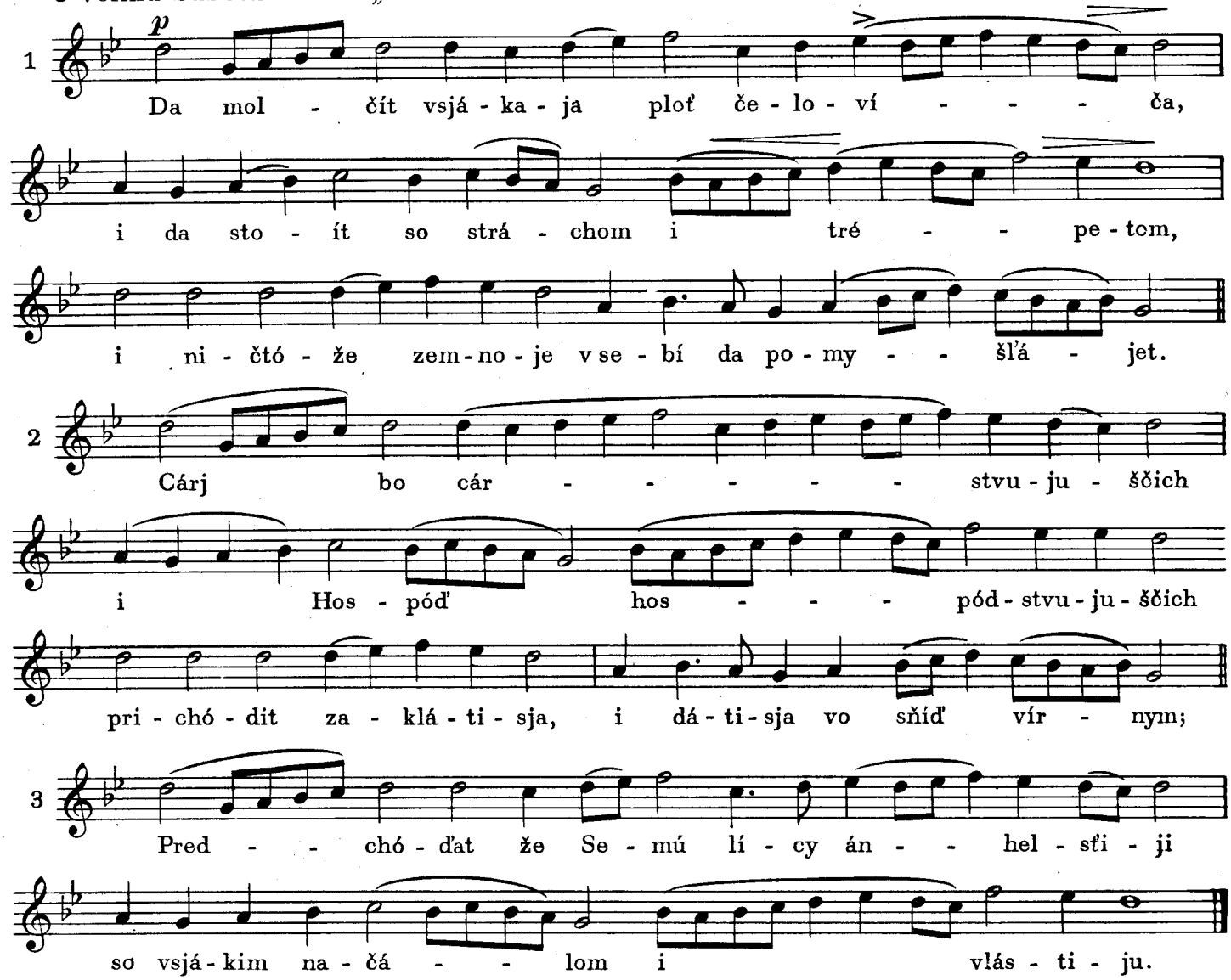

Vmisto: „JÁKO DA CARJA“...

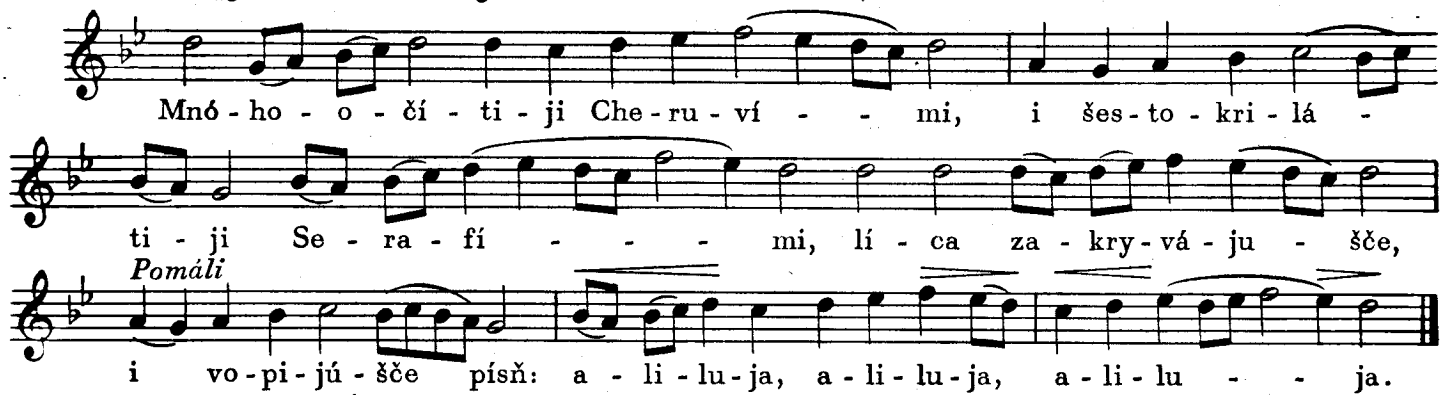

DÓSTOJNO I PRÁVEDNO JESŤ...

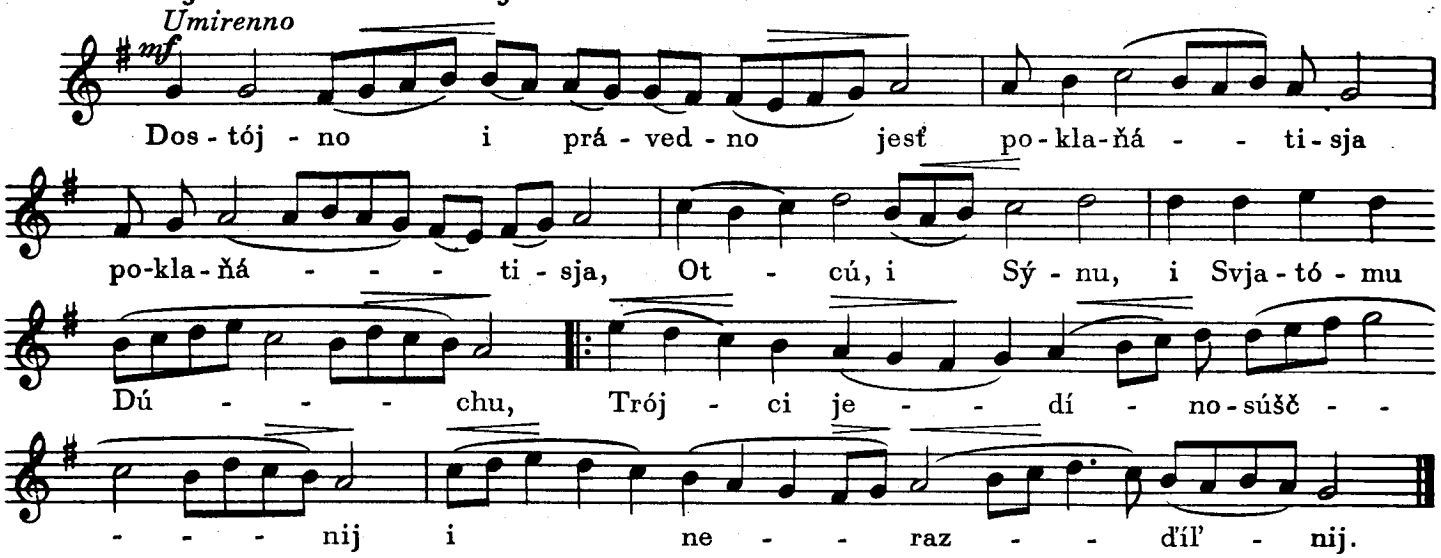

SVJÁT, SVJÁT...

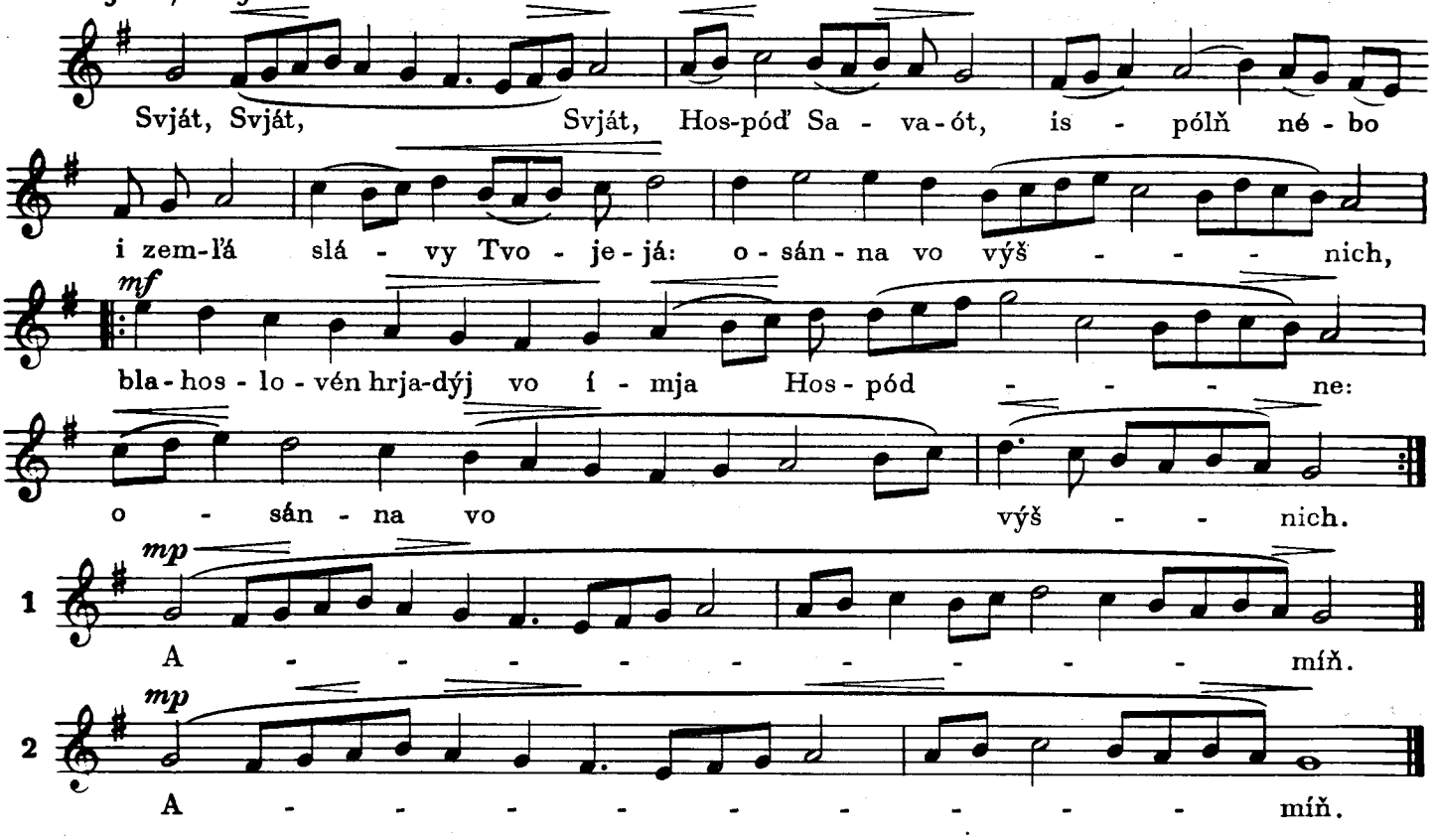

TEBÉ POJÉM.

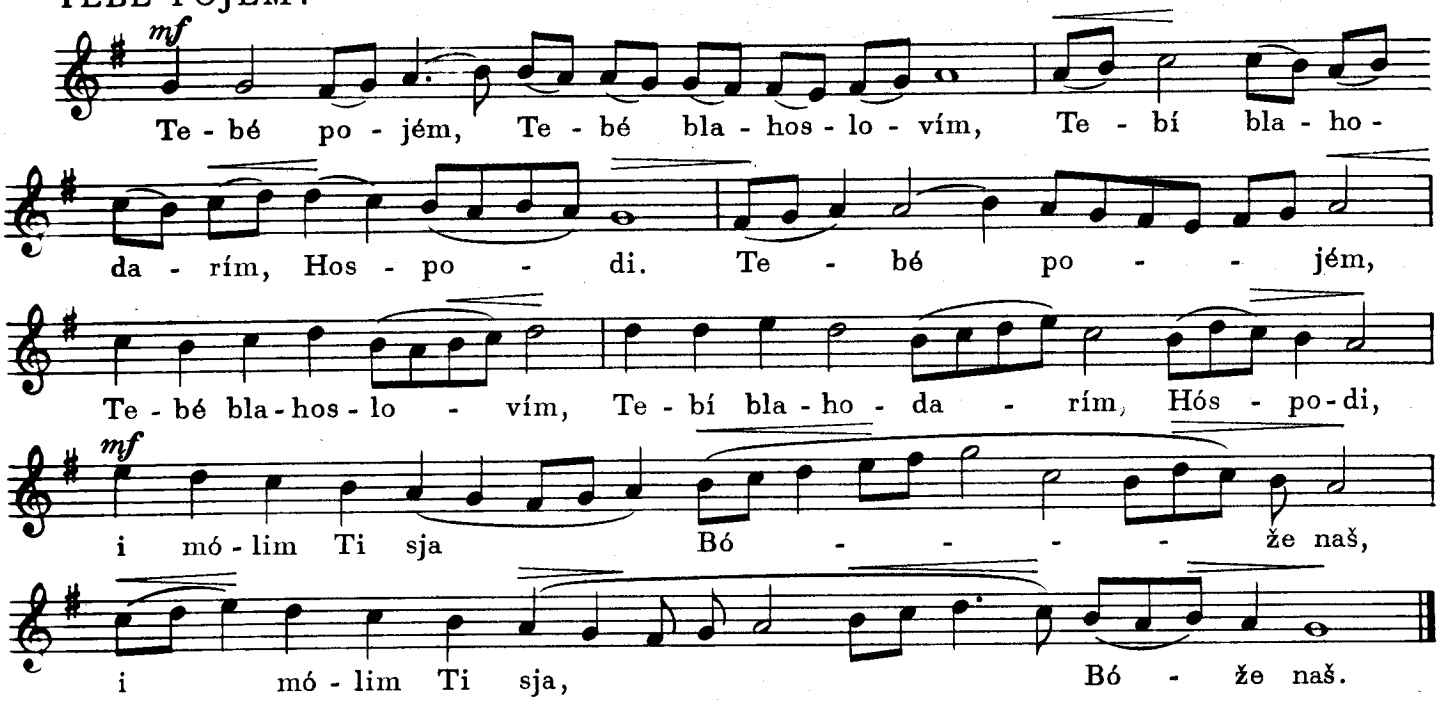

Vmisto „DOSTOJNO JESŤ“

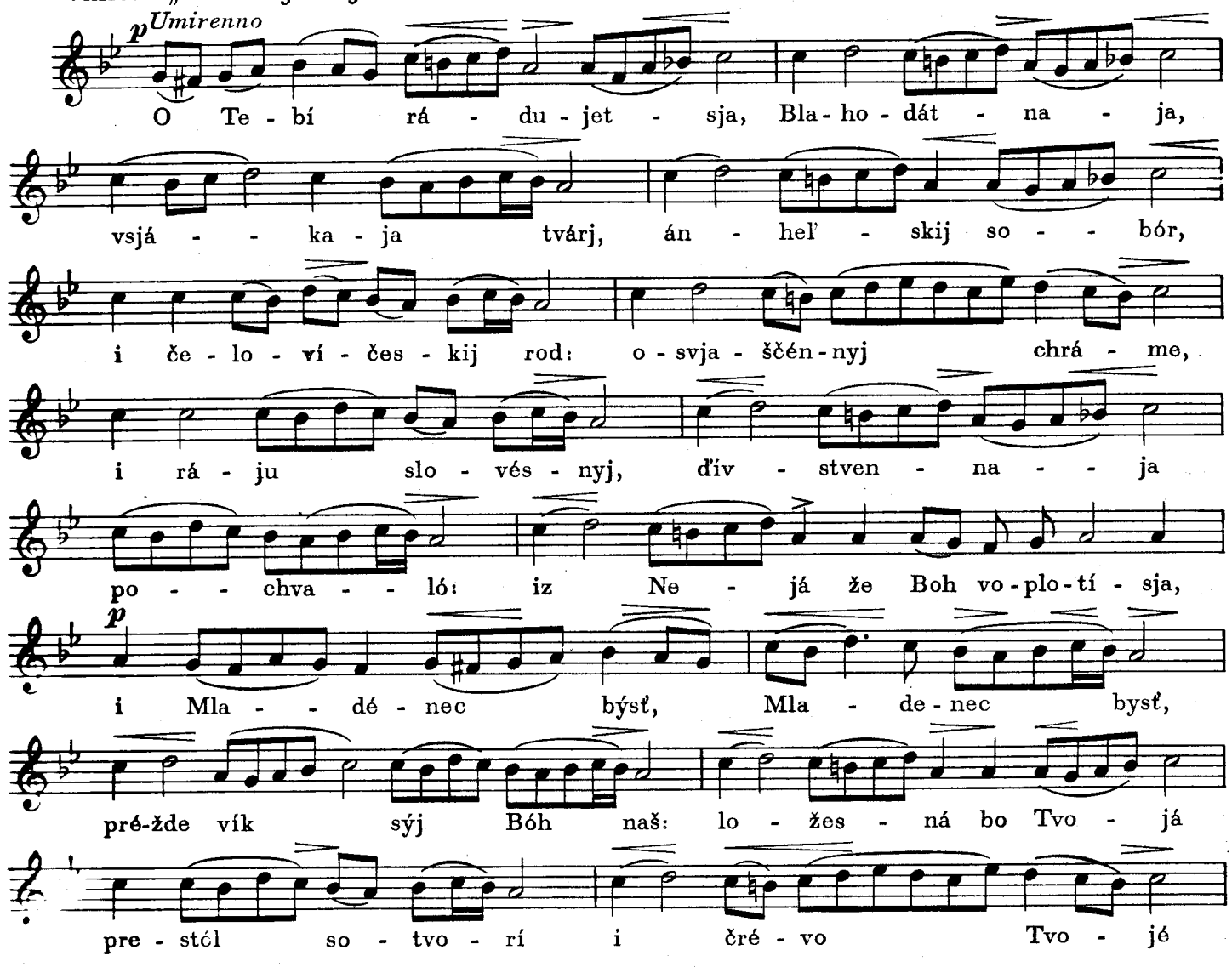

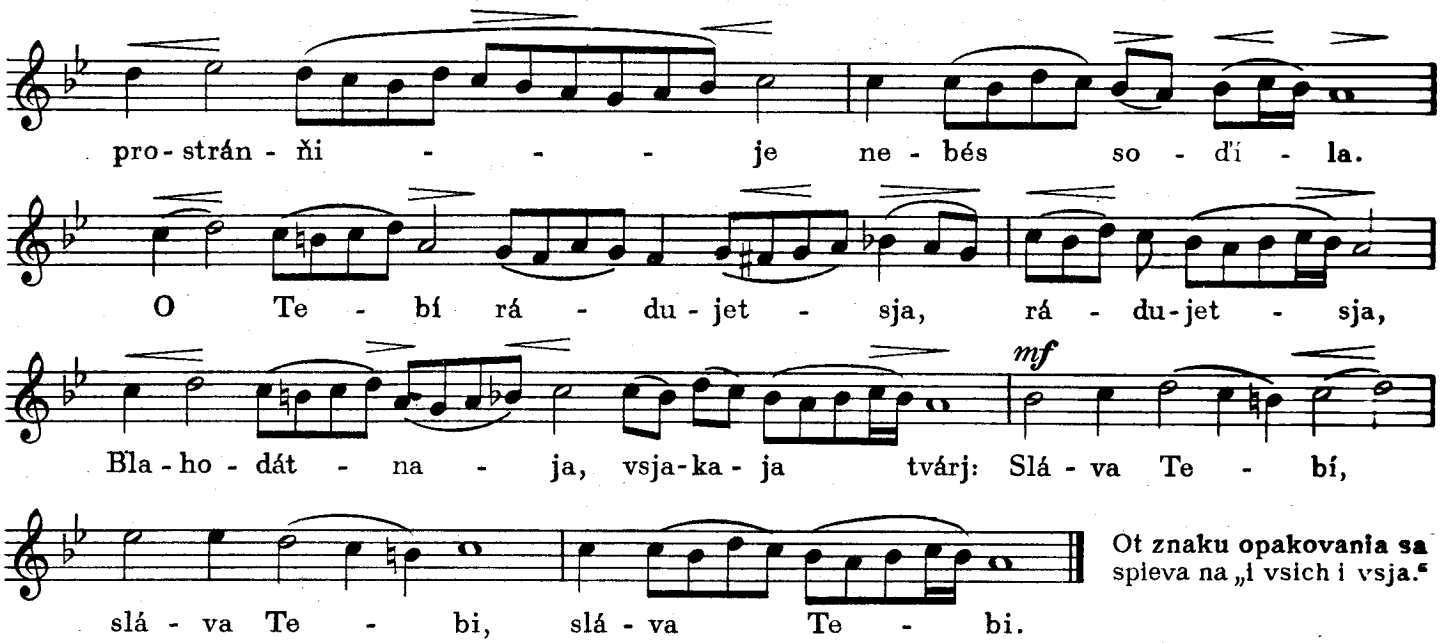

Ot **znaku opakovania sa** spieva na „I vsich i vsja.“

DOSTOJNO 2

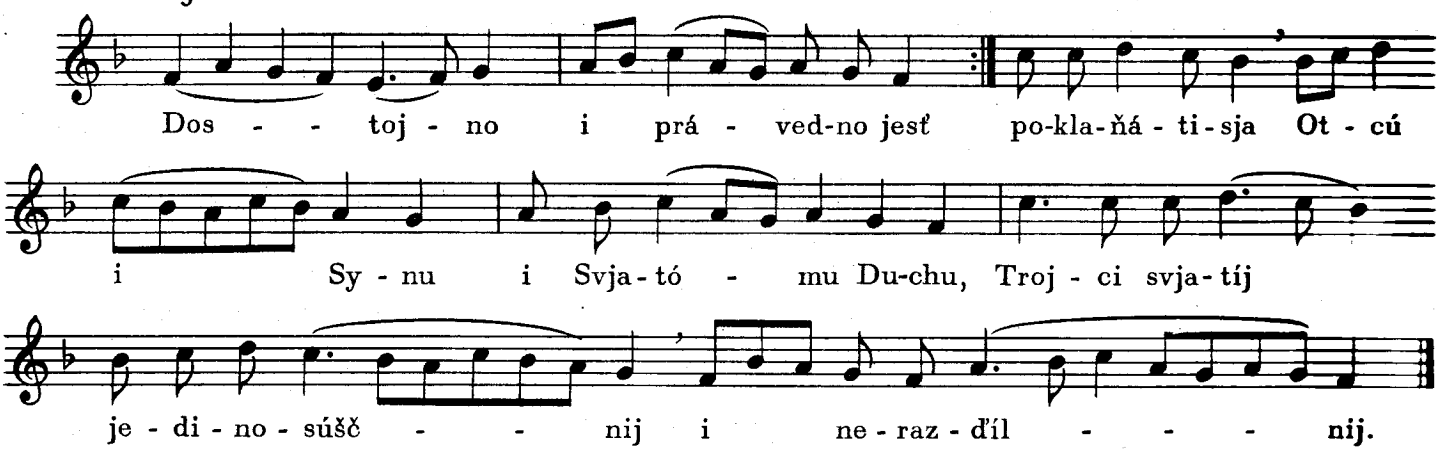

SVJAT 2

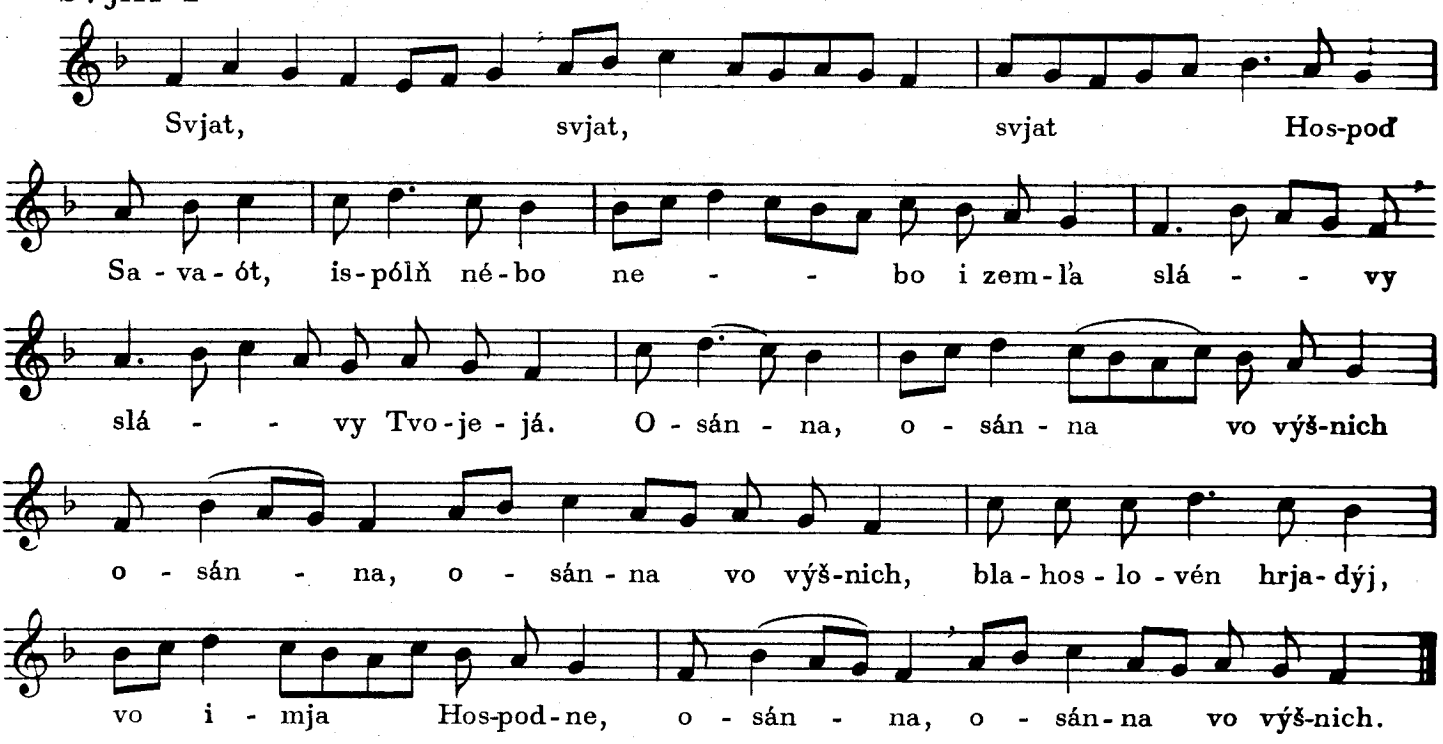

TEBÉ POJÉM

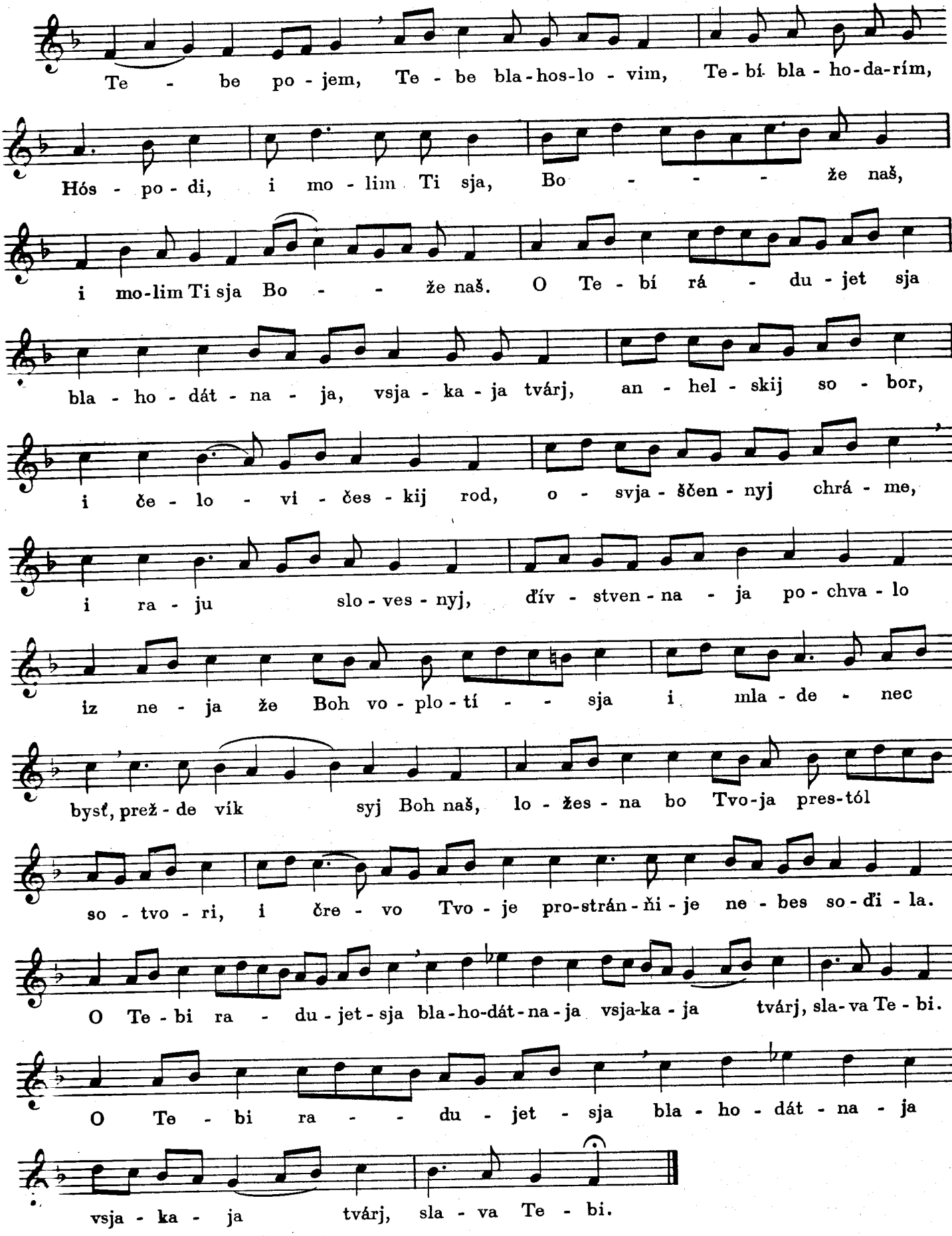
Te - be po - jem, Te - be bla - hos-lo - vim, Te - bí bla - ho-da-rím,
Hós - po - di, i mo - lim Ti sja, Bo - - - - že naš,
i mo-lim Ti sja Bo - - že naš. O Te - bí rá - du - jet sja
bla - ho - dát - na - ja, vsja - ka - ja tvárj, an - hel - skij so - bor,
i če - lo - vi - čes - kij rod, o - svja - ščen - nyj chrá - me,
i ra - ju slo - ves - nyj, ďív - stven - na - ja po - chva - lo
iz ne - ja že Boh vo - plo - tí - - sja i mla - de - nec
bysť, prež - de vík syj Boh naš, lo - žes - na bo Tvo-ja pres-tól
so - tvo - ri, i čre - vo Tvo - je pro-strán - ňi - je ne - bes so - ďi - la.
O Te - bi ra - du - jet - sja bla - ho-dát - na - ja vsja-ka - ja tvárj, sla - va Te - bi.
O Te - bi ra - - du - jet - sja bla - ho - dát - na - ja
vsja - ka - ja tvárj, sla - va Te - bi.

3. LITURGIJA PREŽDEOSVJAČENYCH DAROV
(Sv. Hrihorija Bohoslova)

EKTENIJA

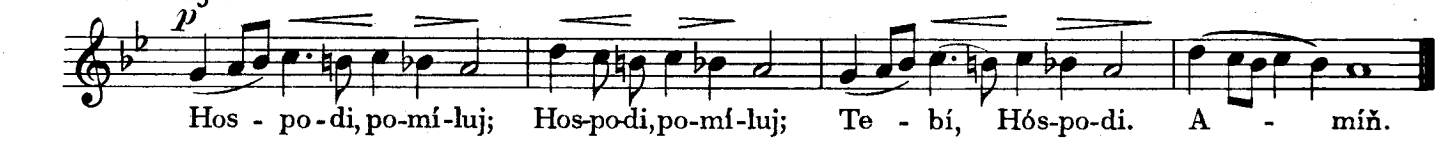

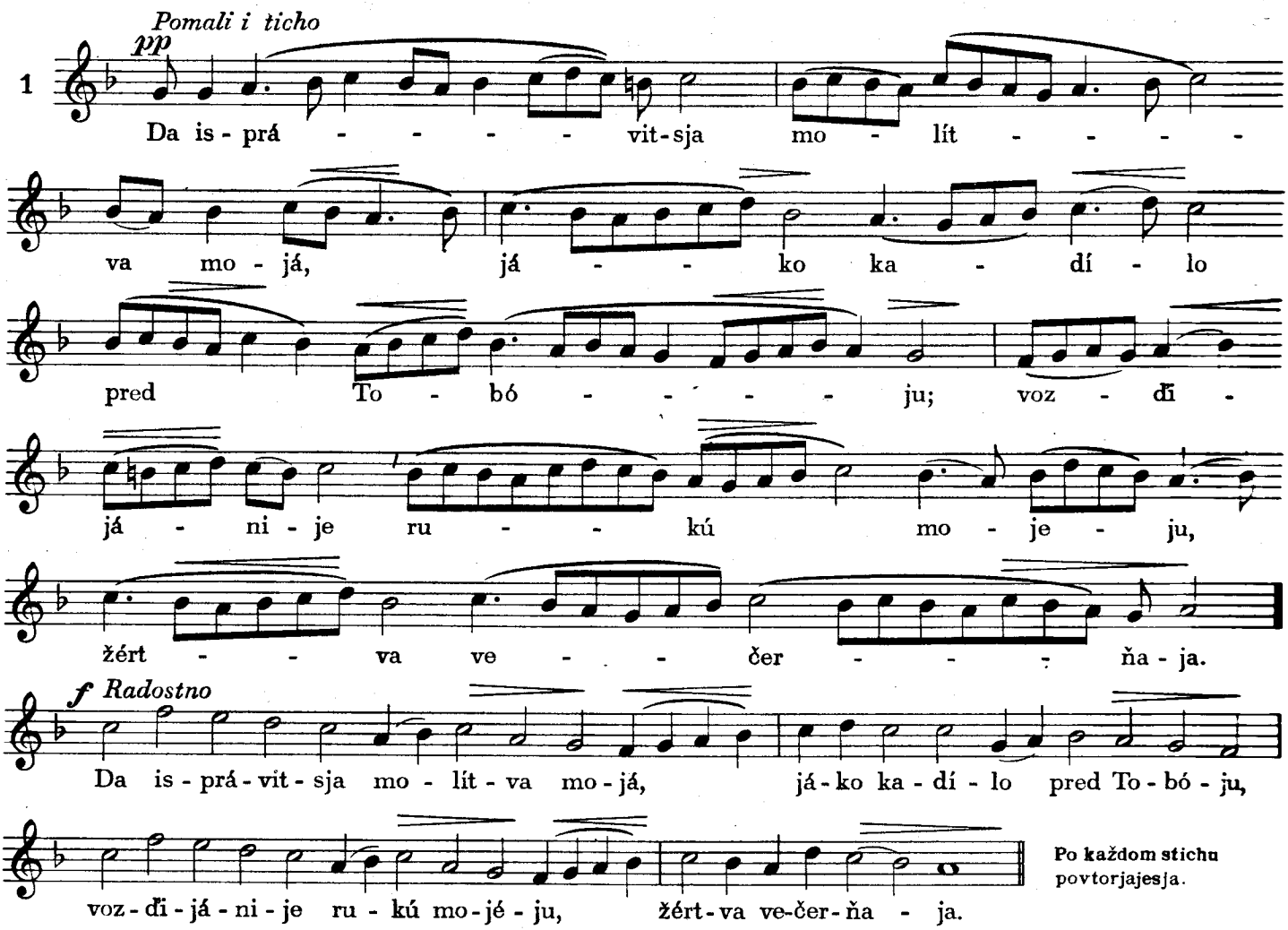

Po každom stichu povtorjajesja.

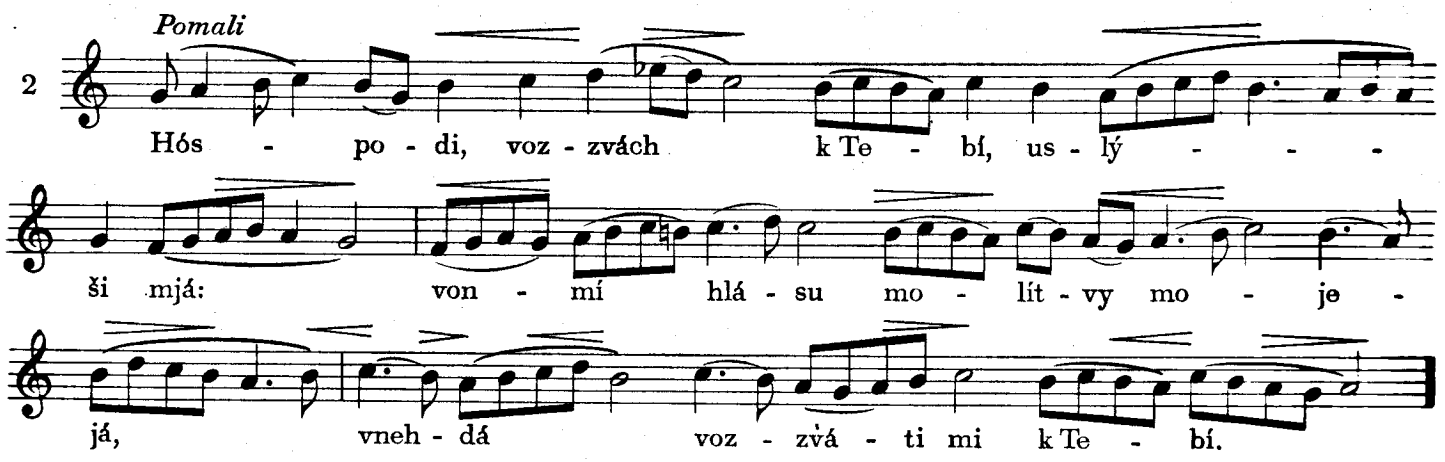

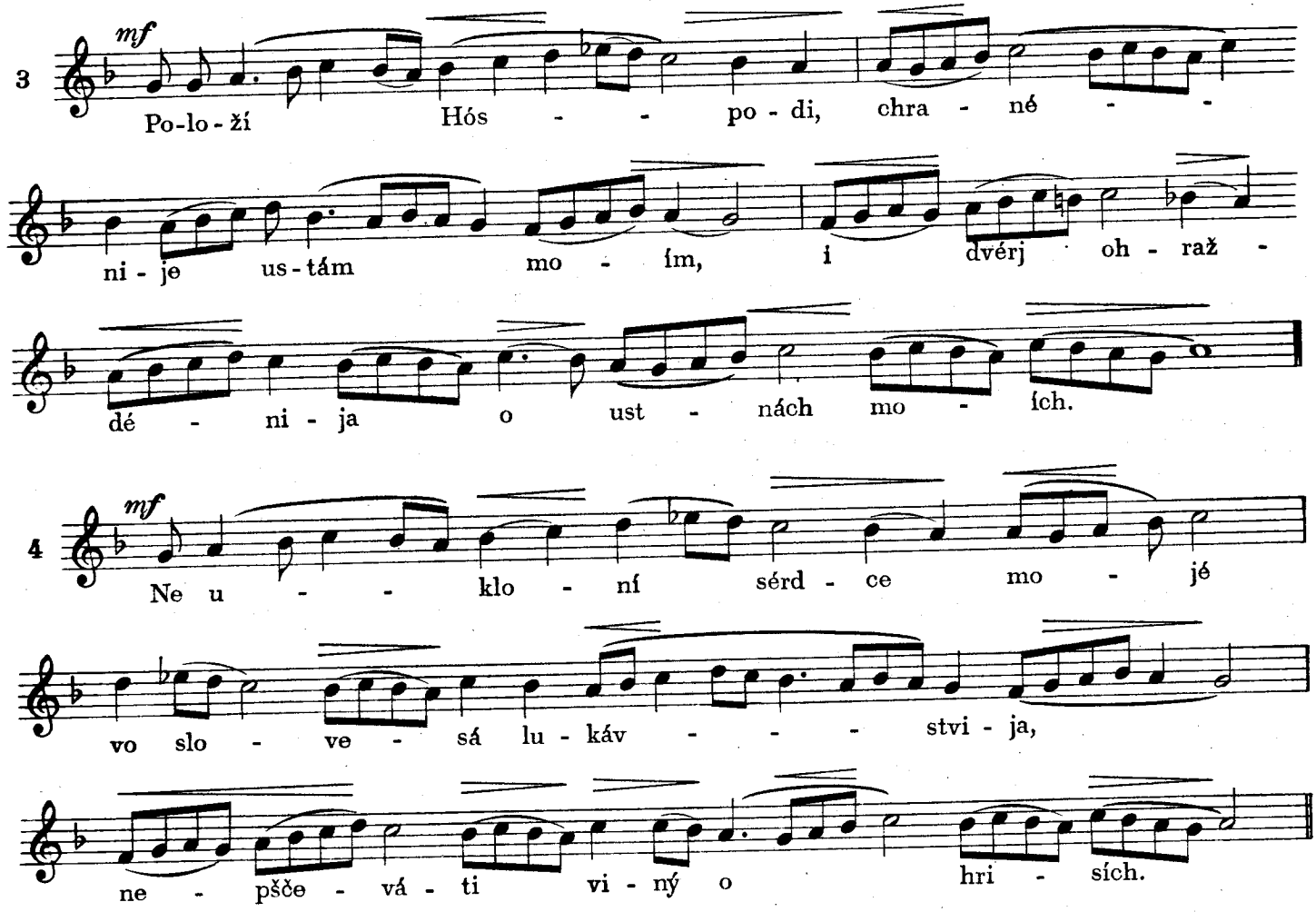

5 Da ispravitsja - (stich peršij, a po ňomu korotke „DA ISPRAVITSJA" uže nespivajesja.)

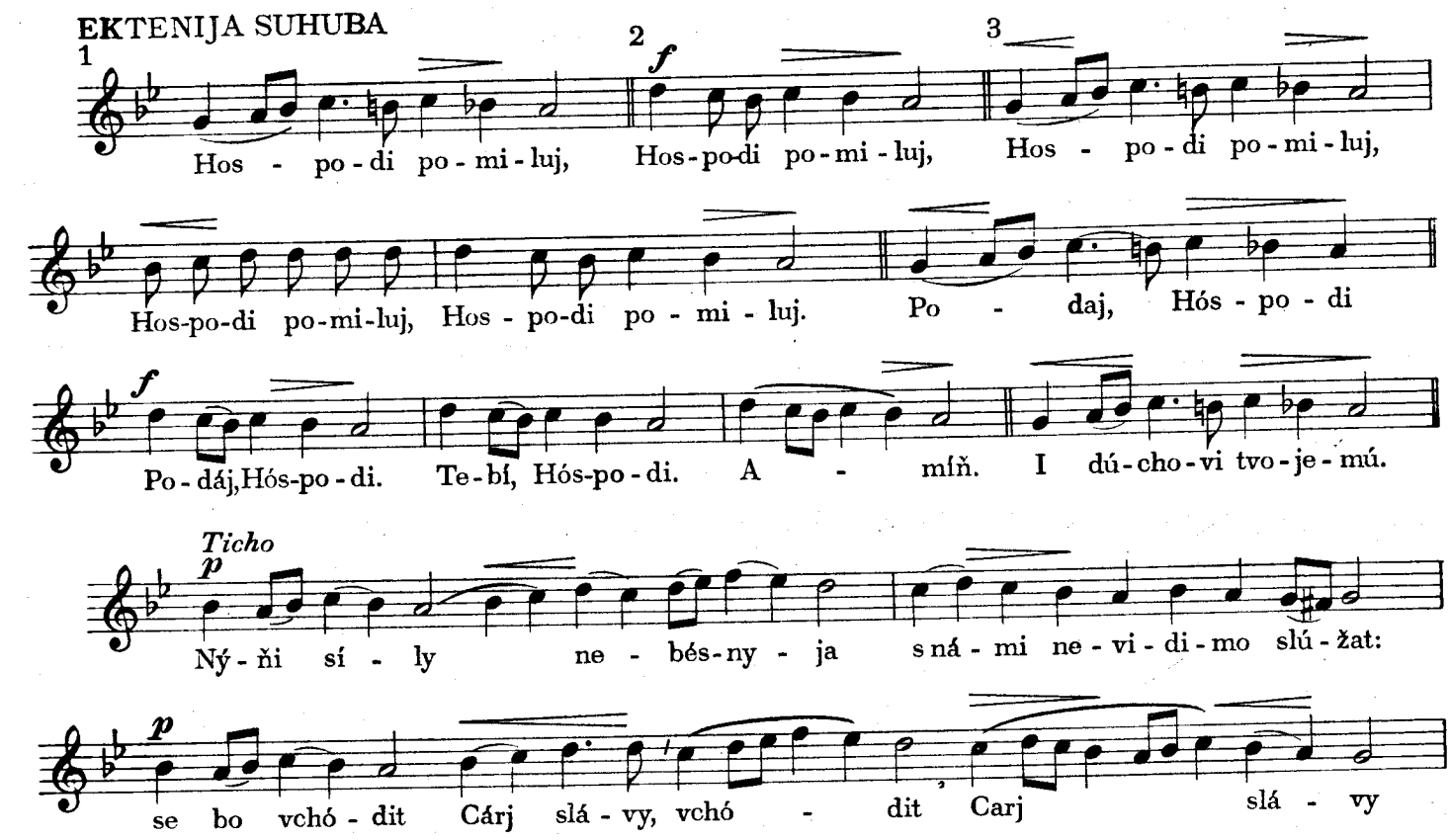

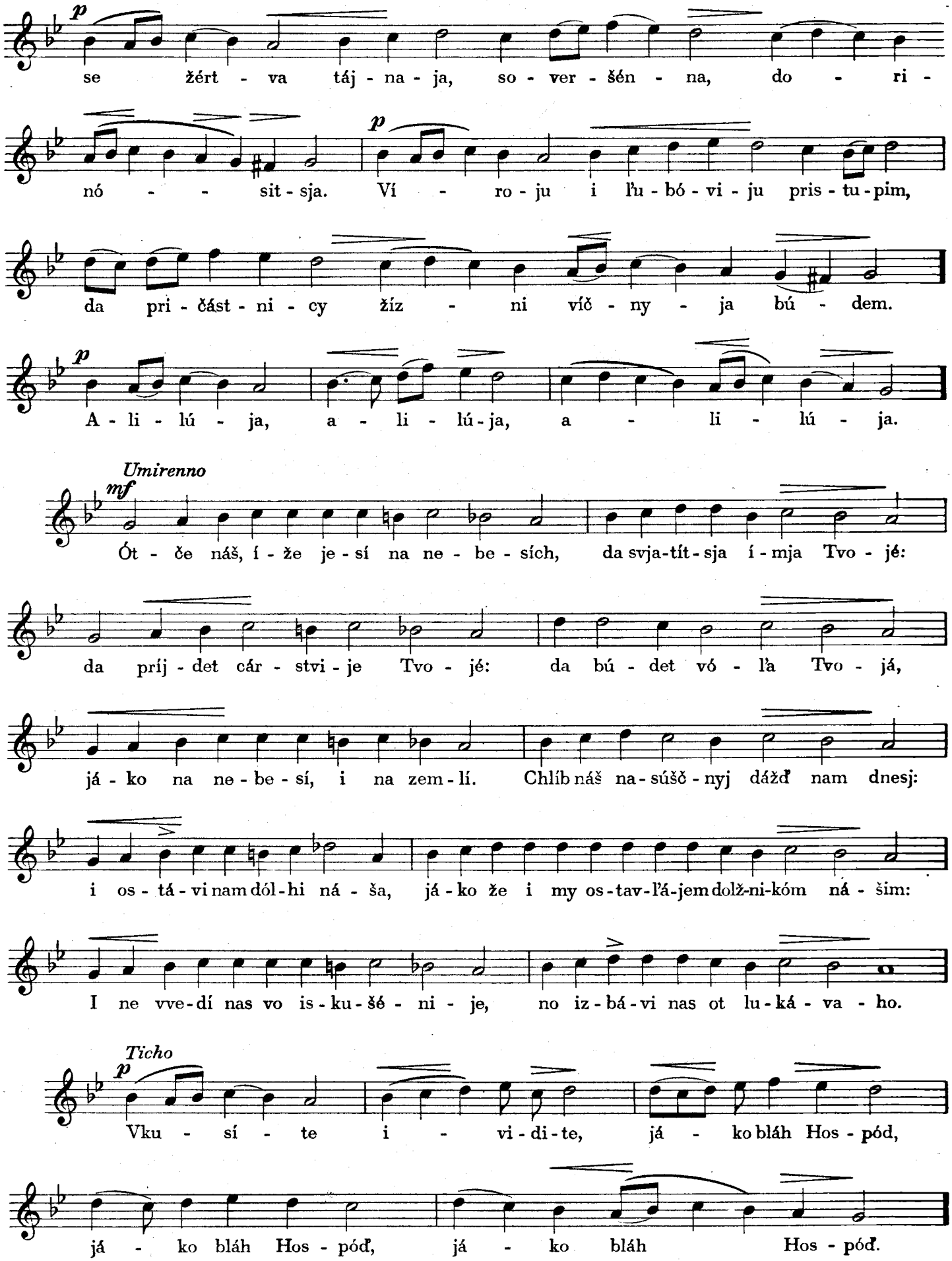
p
se žért - va táj - na - ja, so - ver - šén - na, do - ri -
nó - - - sit - sja. Ví - ro - ju i ľu - bó - vi - ju pris - tu - pim,
da pri - část - ni - cy žíz - ni víč - ny - ja bú - dem.
p
A - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja.
Umirenno
mf
Ót - če náš, í - že je - sí na ne - be - sích, da svja-tít - sja í - mja Tvo - jé:
da príj - det cár - stvi - je Tvo - jé: da bú - det vó - ľa Tvo - já,
já - ko na ne - be - sí, i na zem - lí. Chlíb náš na - súšč - nyj dážď nam dnesj:
i os - tá - vi nam dól - hi ná - ša, já - ko že i my os - tav - ľá - jem dolž - ni - kóm ná - šim:
I ne vve - dí nas vo is - ku - šé - ni - je, no iz - bá - vi nas ot lu - ká - va - ho.
Ticho
p
Vku - sí - te i - vi - di - te, já - ko bláh Hos - pód,
já - ko bláh Hos - póď, já - ko bláh Hos - póď.

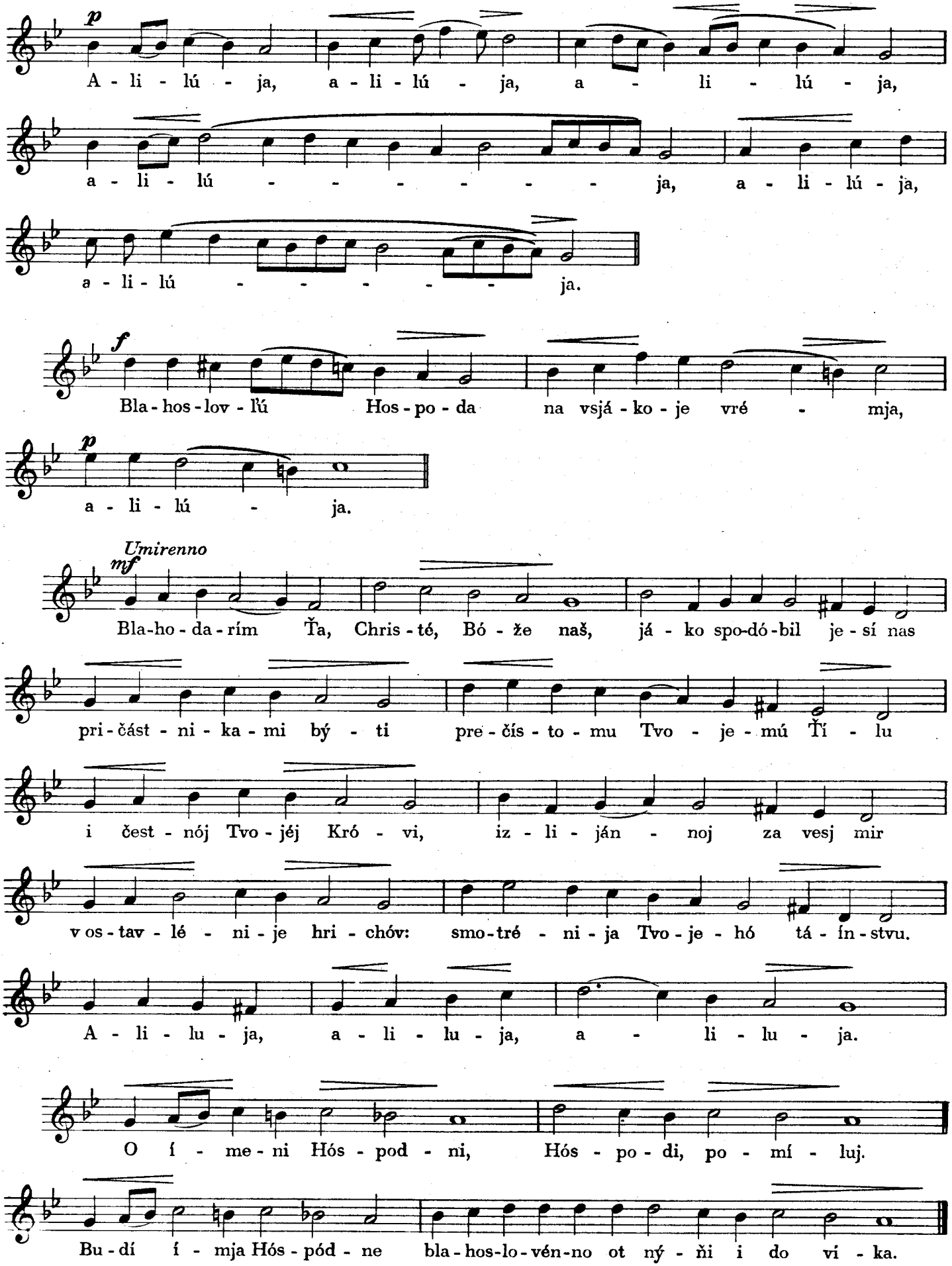
p
A - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja,
a - li - lú - - - - - - - - ja, a - li - lú - ja,
a - li - lú - - - - - - ja.
f
Bla - hos - lov - ľú Hos - po - da na vsjá - ko - je vré - mja,
p
a - li - lú - ja.
Umirenno
mf
Bla-ho - da - rím Ťa, Chris - té, Bó - že naš, já - ko spo-dó-bil je - sí nas
pri - část - ni - ka - mi bý - ti pre - čís - to - mu Tvo - je - mú Tí - lu
i čest - nój Tvo - jéj Kró - vi, iz - li - ján - noj za vesj mir
v os - tav - lé - ni - je hri - chóv: smo - tré - ni - ja Tvo - je - hó tá - ín - stvu.
A - li - lu - ja, a - li - lu - ja, a - li - lu - ja.
O í - me - ni Hós - pod - ni, Hós - po - di, po - mí - luj.
Bu - dí í - mja Hós - pód - ne bla - hos - lo - vén - no ot ný - ňi i do ví - ka.

II. VEČÉRŇA

PSALOM 103.

1. Spivajeme recitovano, - 2. abo tak:

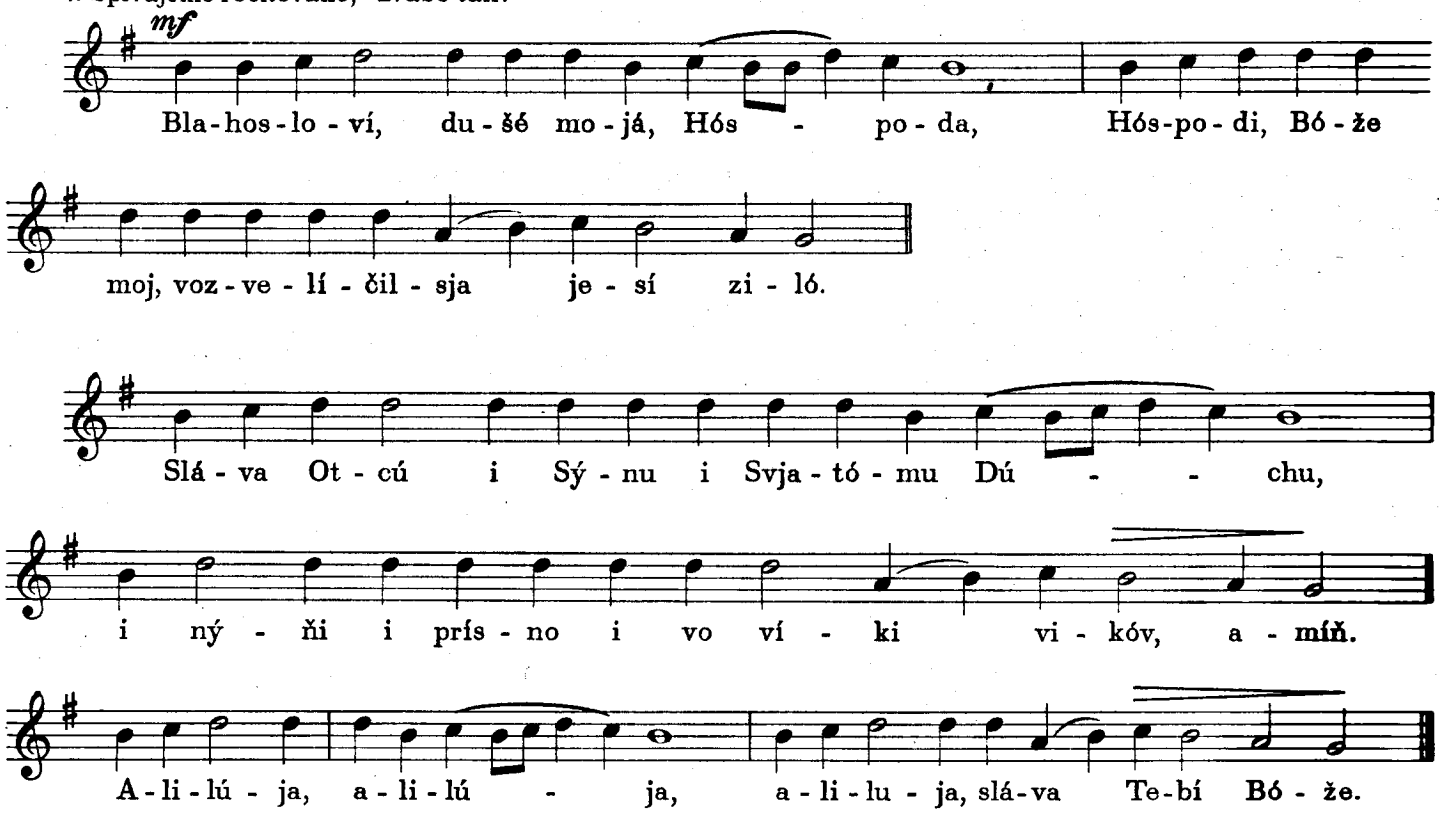

KAFTÍSMA, PSALOM 1.

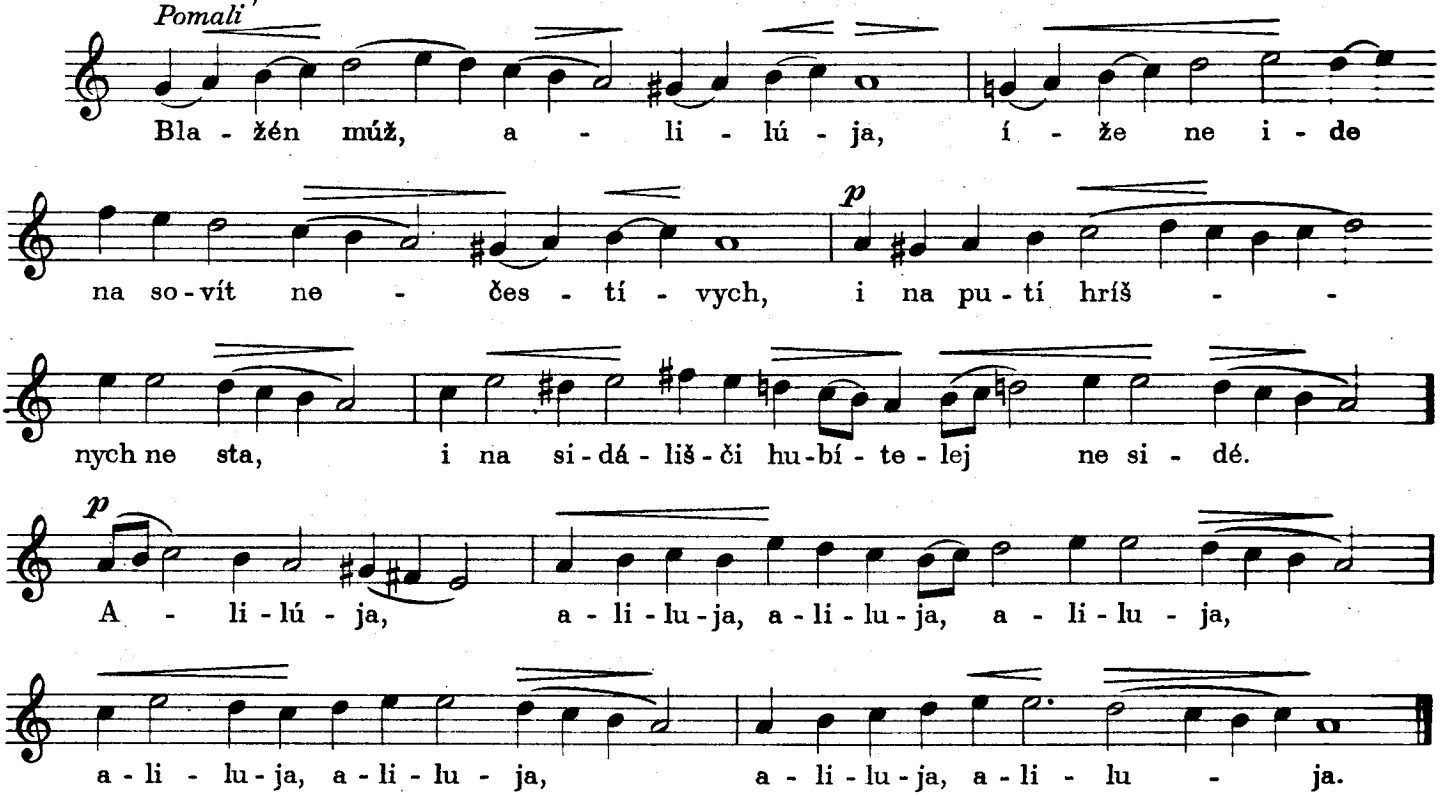

SVÍTE TÍCHIJ

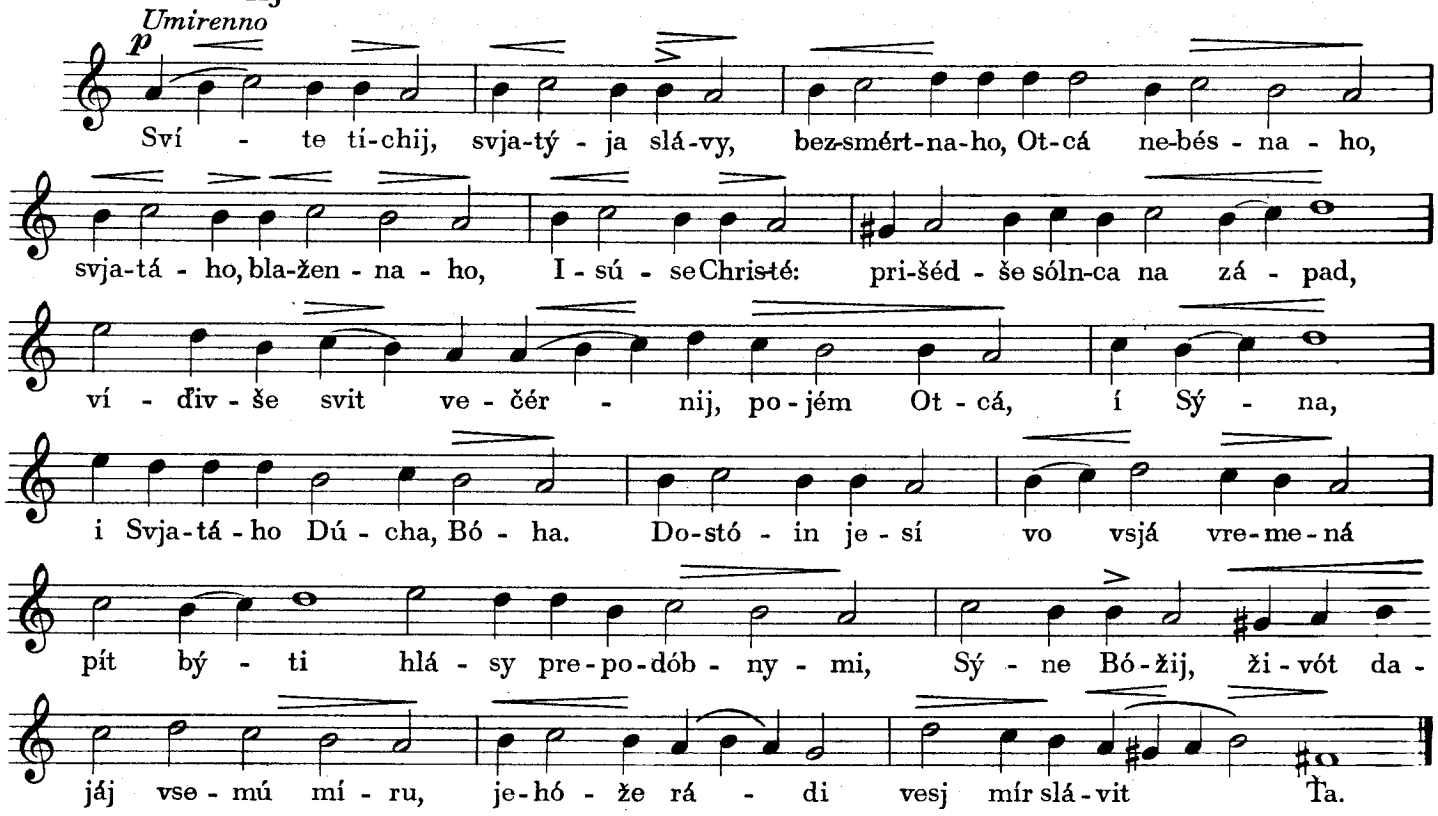

PROKÍMEN V SUBOTU

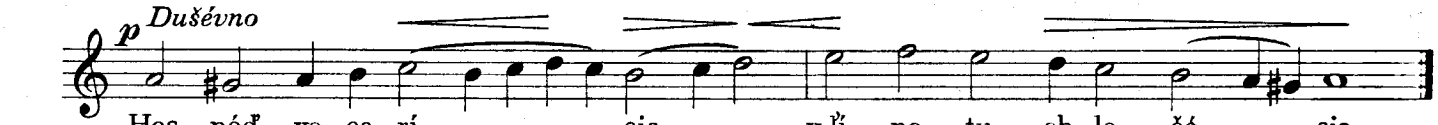

PROKÍMEN V NEĎĹU

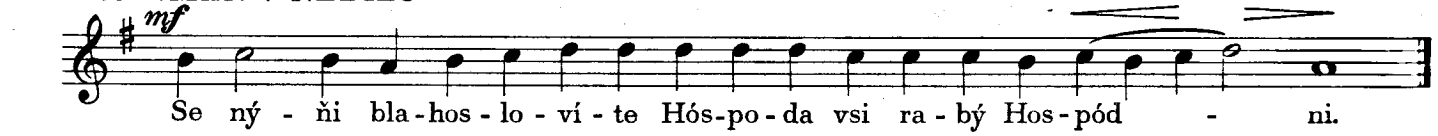

PROKÍMEN U VEL. POSŤI

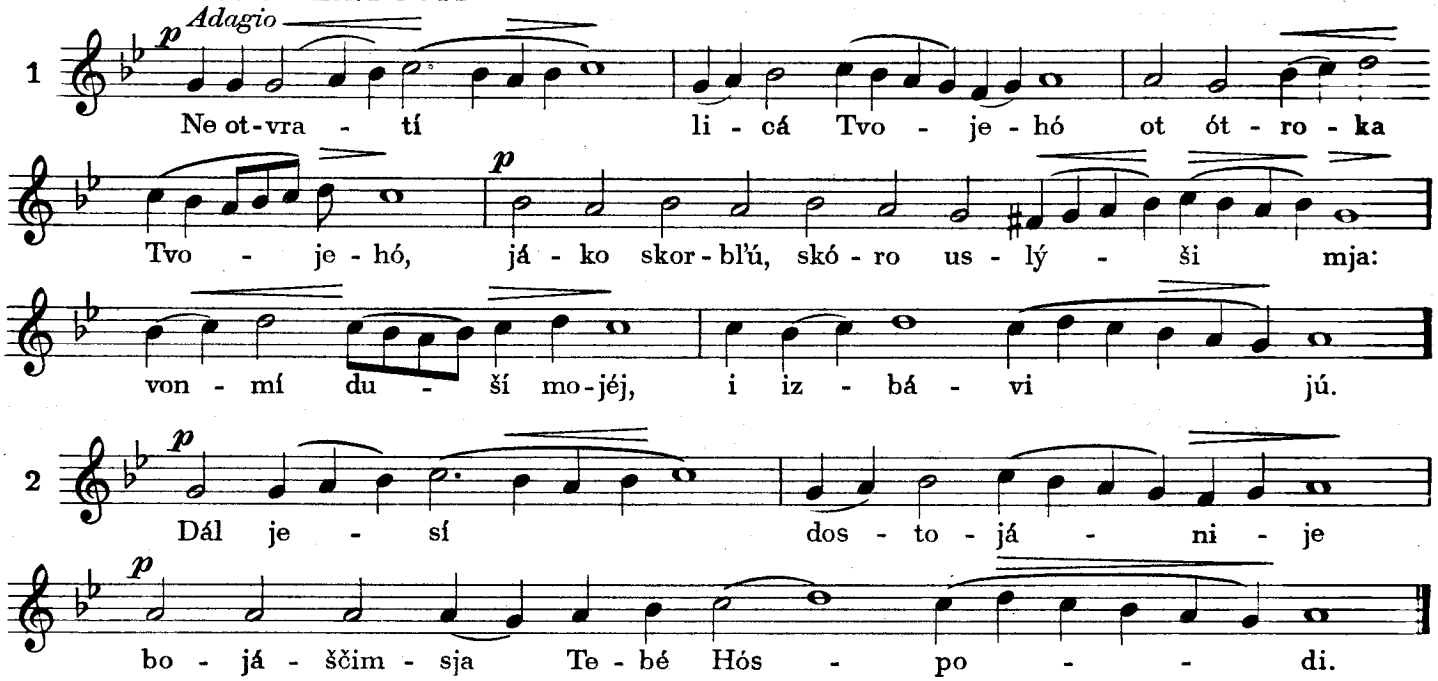

SPODOBÍ HOSPODI: spivajetsja: 1. recitovano,
2. Na podoben: „Udivisja Josif"

NÝŇI OTPUŠČAJEŠI: spivajetsja: 1. recitovano,
2. Na uvedenu melodiju a to holovno v Velikom posťi.

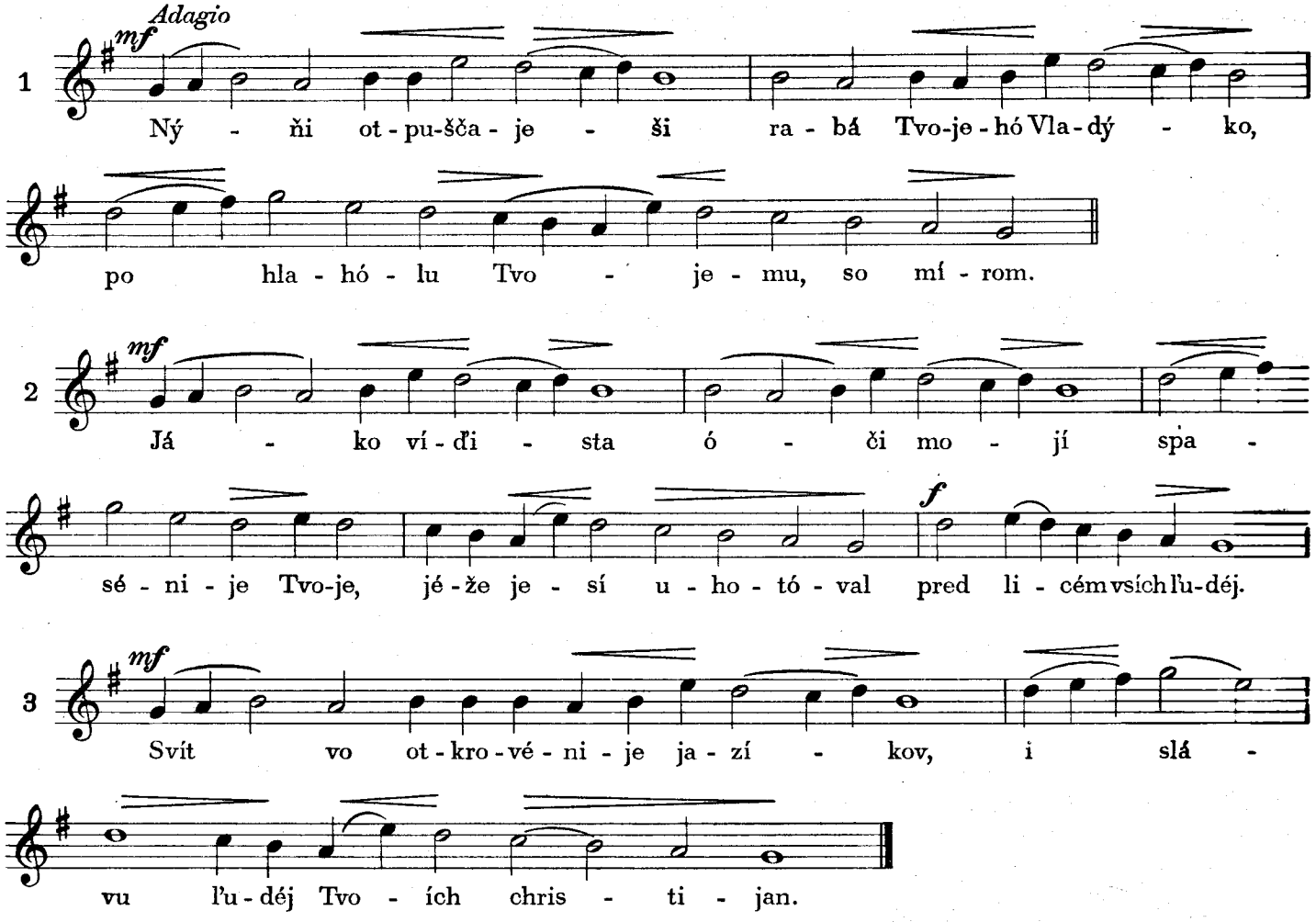

POD TVOJU MÍLOSŤ
(Na velikopostnoj Večerni)

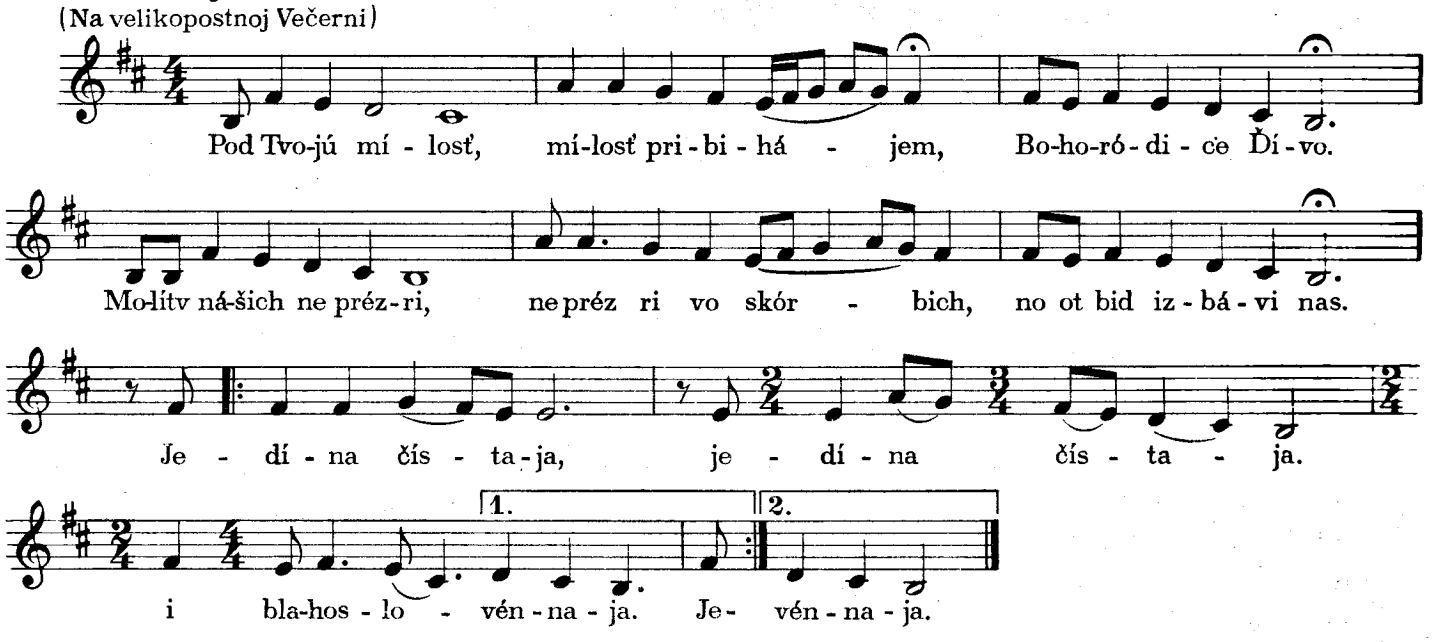

III. ÚTREŇA

POLIJELEJ

Moderato

mf

1 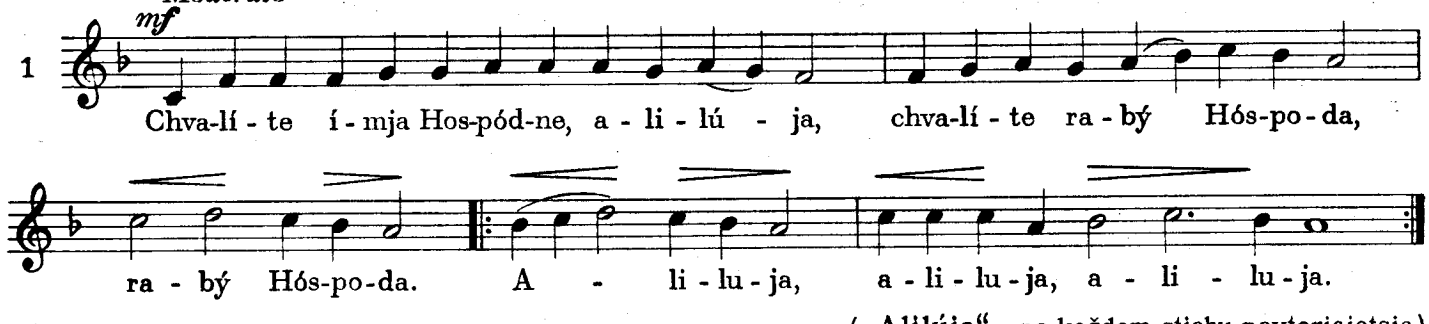

(„Alilúja" - po každom stichu povtorjajetsja)

2 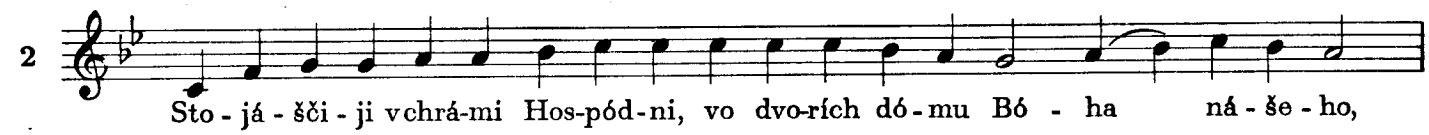

3 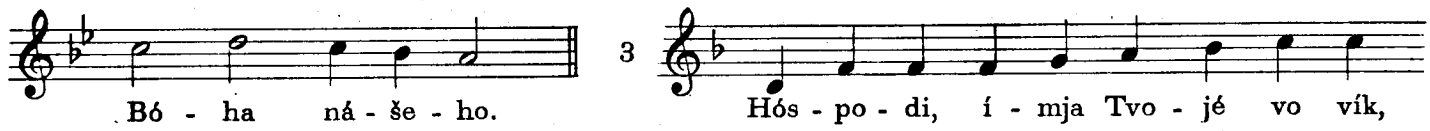

Tichše

4 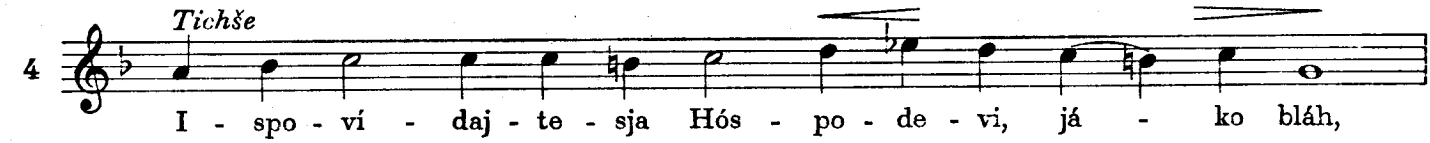

(„Alilúja, jáko vo vík mílosť Jehó" - po každom daľšom stichu povtorjajetsja)

5 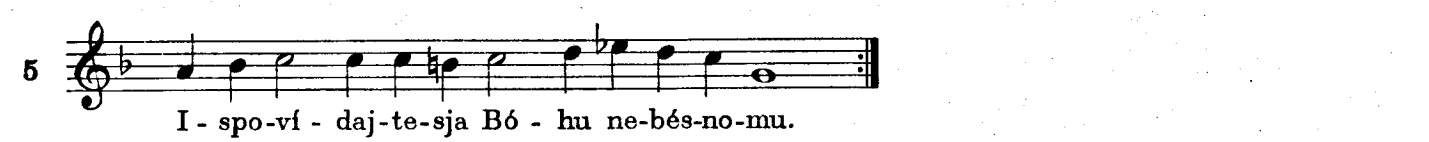

VELIČANIJE PRAZNIKA

p Umirennoju skorostiju

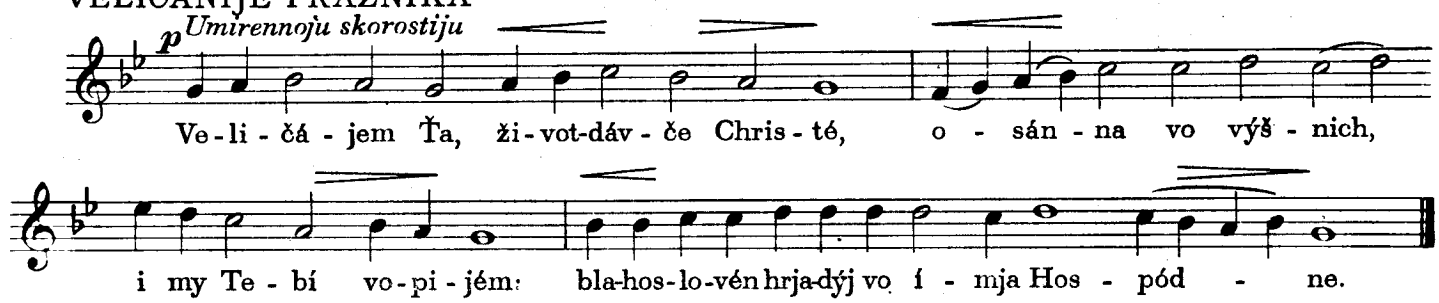

(Podobno spivajetsja i Veličanije inšich praznikov)

Stich:

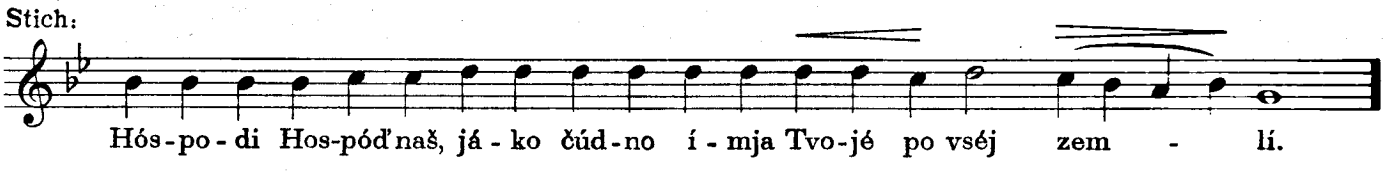

(Podobno spivajutsja i dalši stichi)

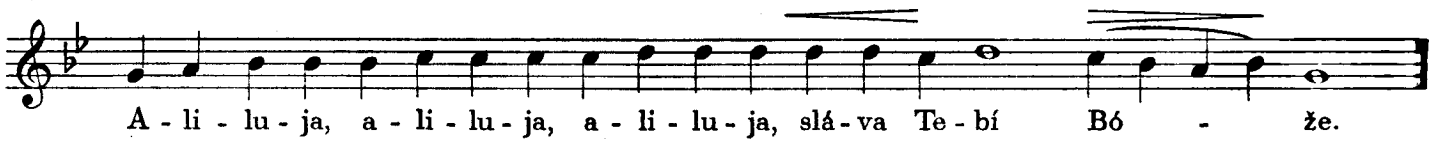

BOLHÁRSKIJ PRÍPIV (po Veličaniju praznika)

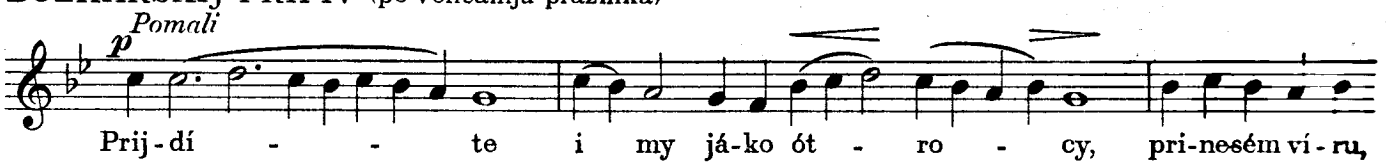

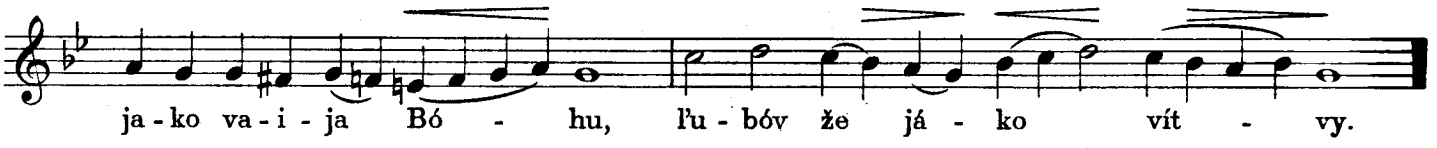

ÁNHELSKIJ SOBÓR

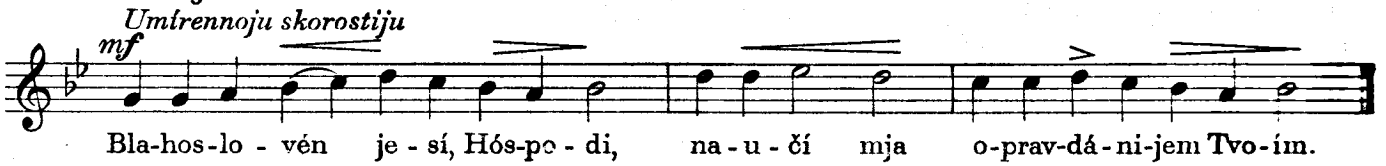

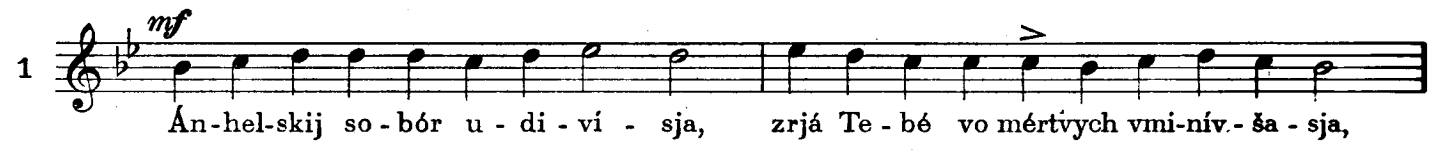

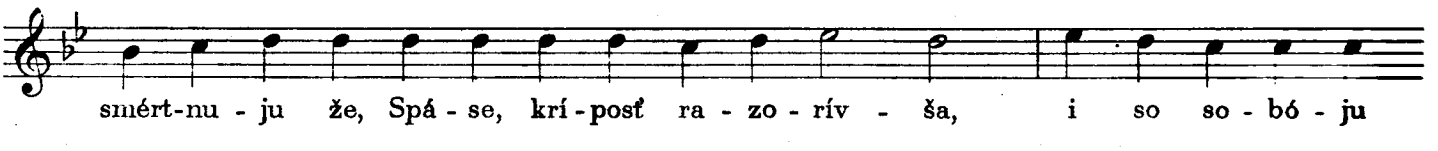

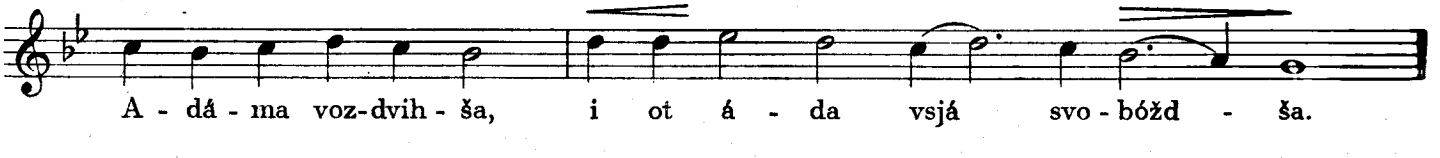

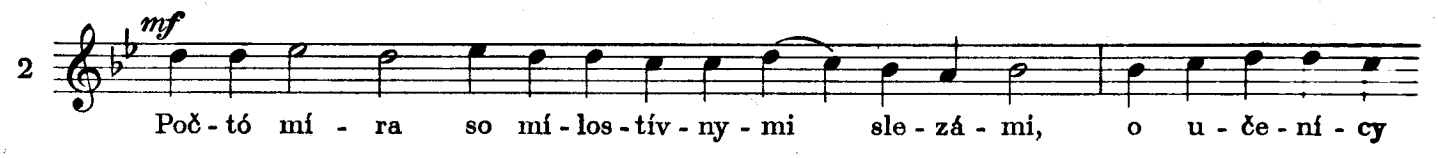

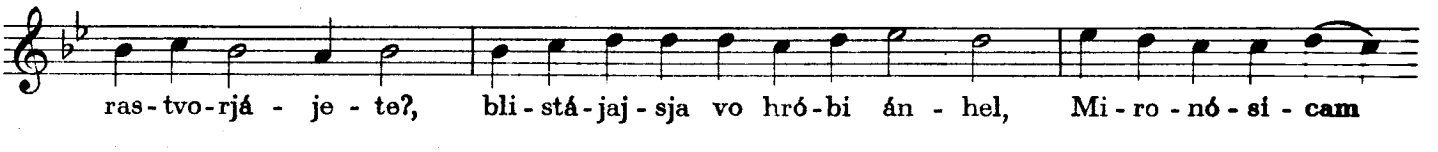

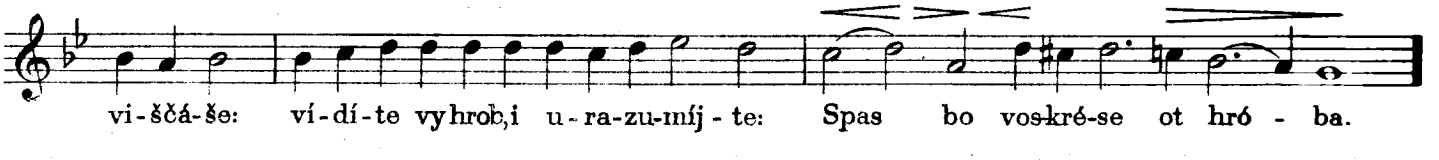

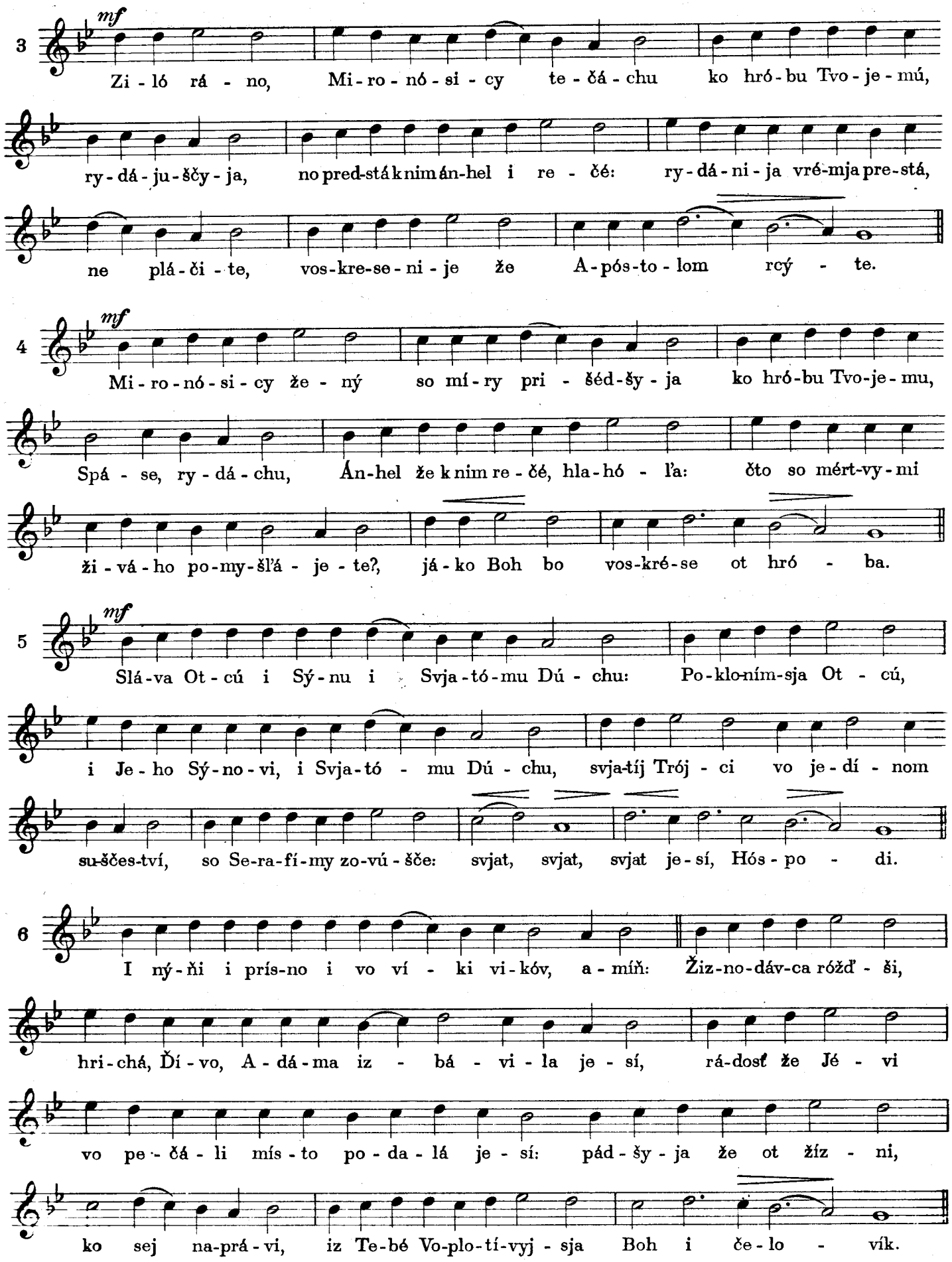
3
mf
Zi - ló rá - no, Mi - ro - nó - si - cy te - čá - chu ko hró - bu Tvo - je - mú,
ry - dá - ju - ščy - ja, no pred-stá k nim án-hel i re - čé: ry - dá - ni - ja vré-mja pre-stá,
ne plá - či - te, vos-kre-se - ni - je že A - pós - to - lom rcý - te.
4
mf
Mi - ro - nó - si - cy že - ný so mí - ry pri - šéd - šy - ja ko hró - bu Tvo - je - mu,
Spá - se, ry - dá - chu, Án-hel že k nim re - čé, hla - hó - ľa: čto so mért-vy - mi
ži - vá - ho po - my - šľá - je - te?, já - ko Boh bo vos-kré - se ot hró - ba.
5
mf
Slá - va Ot - cú i Sý - nu i Svja - tó - mu Dú - chu: Po - klo-ním-sja Ot - cú,
i Je - ho Sý - no - vi, i Svja - tó - mu Dú - chu, svja-tíj Trój - ci vo je - dí - nom
su-ščes-tví, so Se-ra-fí-my zo-vú - šče: svjat, svjat, svjat je - sí, Hós - po - di.
6
I ný - ňi i prís-no i vo ví - ki vi-kóv, a - míň: Žiz-no-dáv-ca róžď - ši,
hri - chá, Ďí - vo, A - dá - ma iz - bá - vi - la je - sí, rá-dosť že Jé - vi
vo pe - čá - li mís - to po - da - lá je - sí: pád - šy - ja že ot žíz - ni,
ko sej na-prá - vi, iz Te-bé Vo-plo-tí-vyj - sja Boh i če - lo - vík.

Adagio

A - li - lu - ja, a - li - lu - ja, a - li - lu - ja, slá - va Te - bí Bó - že.

STEPÉNNA hl. 4. (na vsi svjata)

1 *p* *Umílno*

Ot jú - nos - ti mo - je já mnó - zi bó rjut mja strás - - - ti: no Saṁ mja zas - tu - pí, i spa - sí, Spá - se moj.

2 *p*

Ne-na-ví - ďa - šči - ji Cér - kov, po - sty - dí - te - sja ot Hos - po - da: já - ko tra - vá bo oh - ném bú - de - te iz - - - só - chše.

3 *p* Recit.

Slá - va Ot - cú i Sý - nu i Svja - tó - - - mu Dú - chu: *mf* Svja - tým Dú - chom vsjá - ka du - šá *Tichse* ži - vít - sja, i čis - to - tó - ju voz - vy - šá - jet - sja, svit - ľí - jet - sja troj - čes - kim je - dín - stvom svjá - ščen - no - táj - ňi.

4 *mf* Recit.

I ný - ňi i prís-no i vo ví - ki vi - kóv, a - míň: *mf* Svja - tým Dú - chom tó - čat - sja bla - ho - dát - ny - ja stru - jí, *f* na - pa - já - ju - šče vsjá - ku tvarj ko o - živ - lé - ni - ju.

EKTENIJA

Proťážno

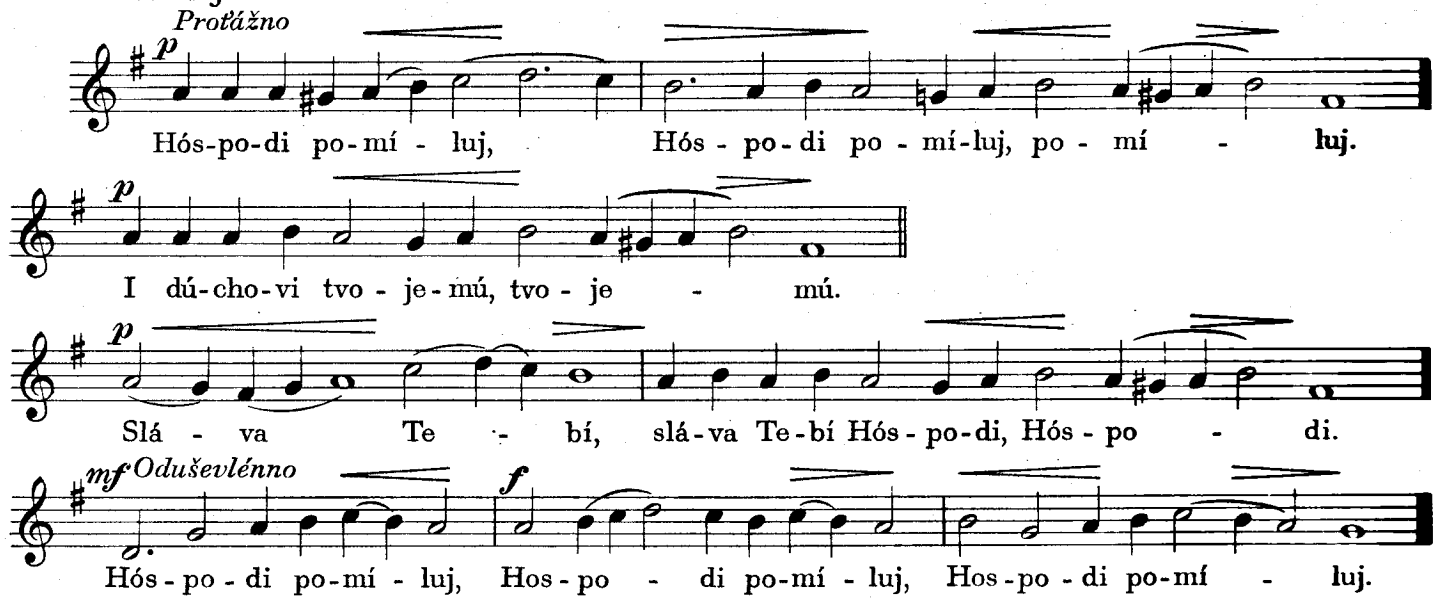

V PRÁZDNIKI NA ÚTRENI PO EVANHÉLIJU

Umírenno

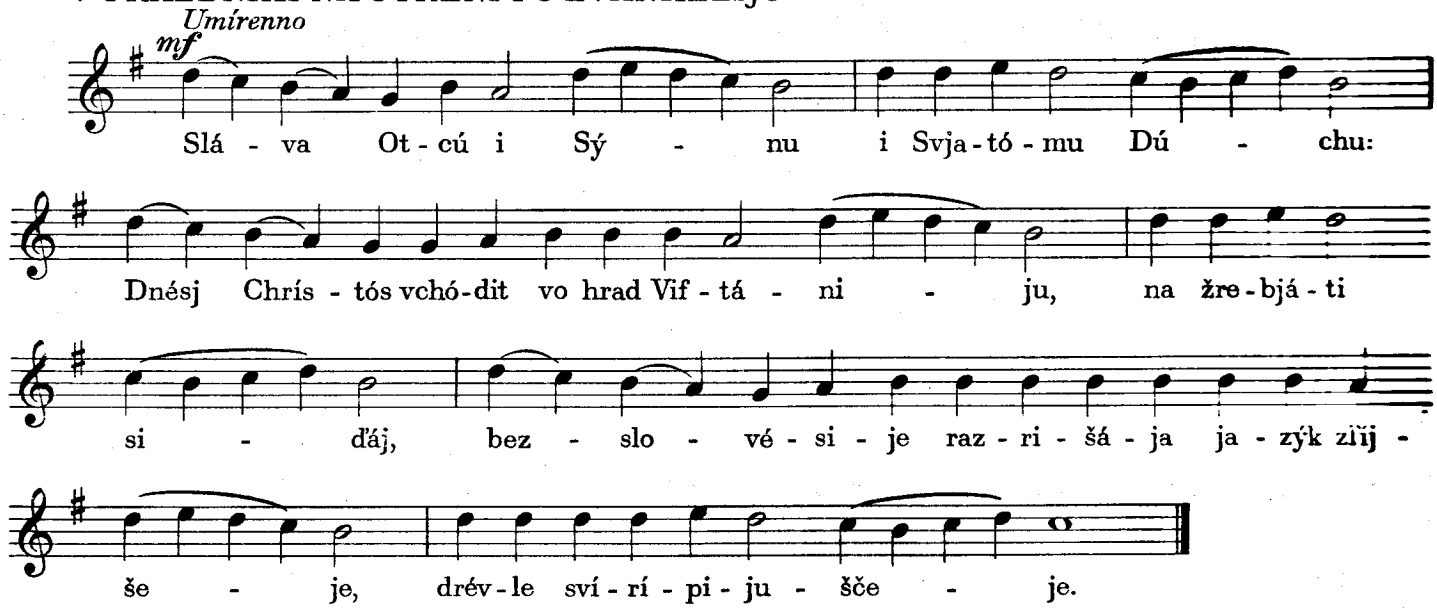

VELIČÁNIJE PRESV. BOHORÓDICY

Umírenno, Recitando

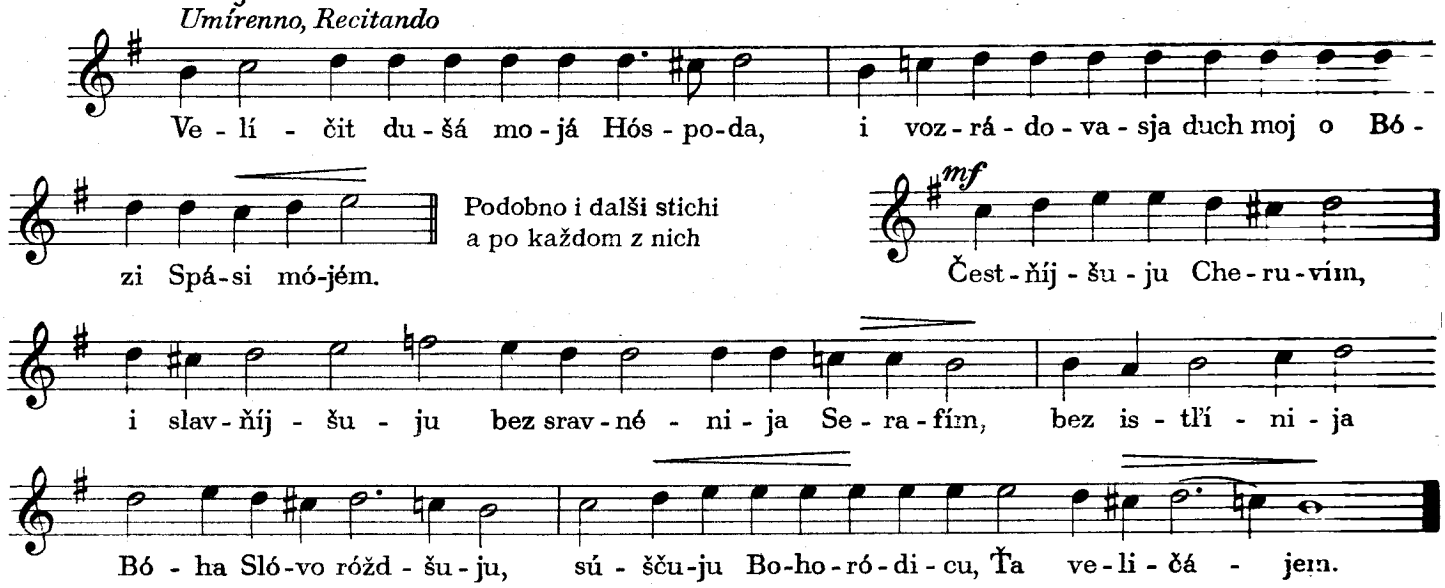

VELIČANIJE NA UTRENI VMISTO „ČESTŇÍJŠUJU

Pomalu

p

Ve - li - čáj, ve - li - čáj, du-šé mo-já, du-šé mo-já,

vos-kre-sív ša-ho iz mért - vych, če-tve-ro-dnév-na - ho Lá - za - rja.

PREBLAHOSLOVENNA

Moderato

mf

Pre-bla-hos-lo-vén-na je - sí, Bo-ho-ró-di-ce Ďí - vo: Vo-pló - ščim bo

sja iz Te - bé, ád pľi-ní-sja, A-dám voz - zvá - sja, kľát-va po-tre-bí-sja, Jé-va

svo-bo-dí - sja, smerť u-mert-ví-sja, i my o-ží-chom; ťím po-jú-šče vo-zo - pi - jém:

bla-hos-lo-vén Christós Boh naš, iz-vó-li-vyj tá-ko, slá-va Te - bí.

SLAVOSLÓVIJE

Umirennoju skorostiju

mf

Slá - va vo výš - nich Bó-hu, i na zem-lí mir, vo če - lo - ví - cich bla-ho -

vo - lé - ni - je. Chvá - lim Ťa, bla-hos-lo-vím Ťa, klá - ňa-jem-ti-sja,

sla-vo-sló-vim Ťa. Bla-ho-da-rím Te-bé, ve-lí-ki-ja rá-di slá-vy Tvo-je-já,

Hós-po-di, Ca-rjú ne-bés - nyj. Bó - že Ót - če, vse-der-ží-te-ľu, Hós-po-di

Sý-ne je-di-no-ród - nyj, I - sú - se Chris-té, i Svja-týj Dú-še, Hós-po-di Bó - že:

Áhn - če Bó-žij, Sý-ne Ótč. Vzém-ľaj hrích mí-ra, po-mí - luj nas. Vzém-ľaj hri-chí mí-ra,

prij-mí mo-lít-vy ná - ša. Si-ďáj o-des-nú-ju Ot-cá, po-mí - luj nas.

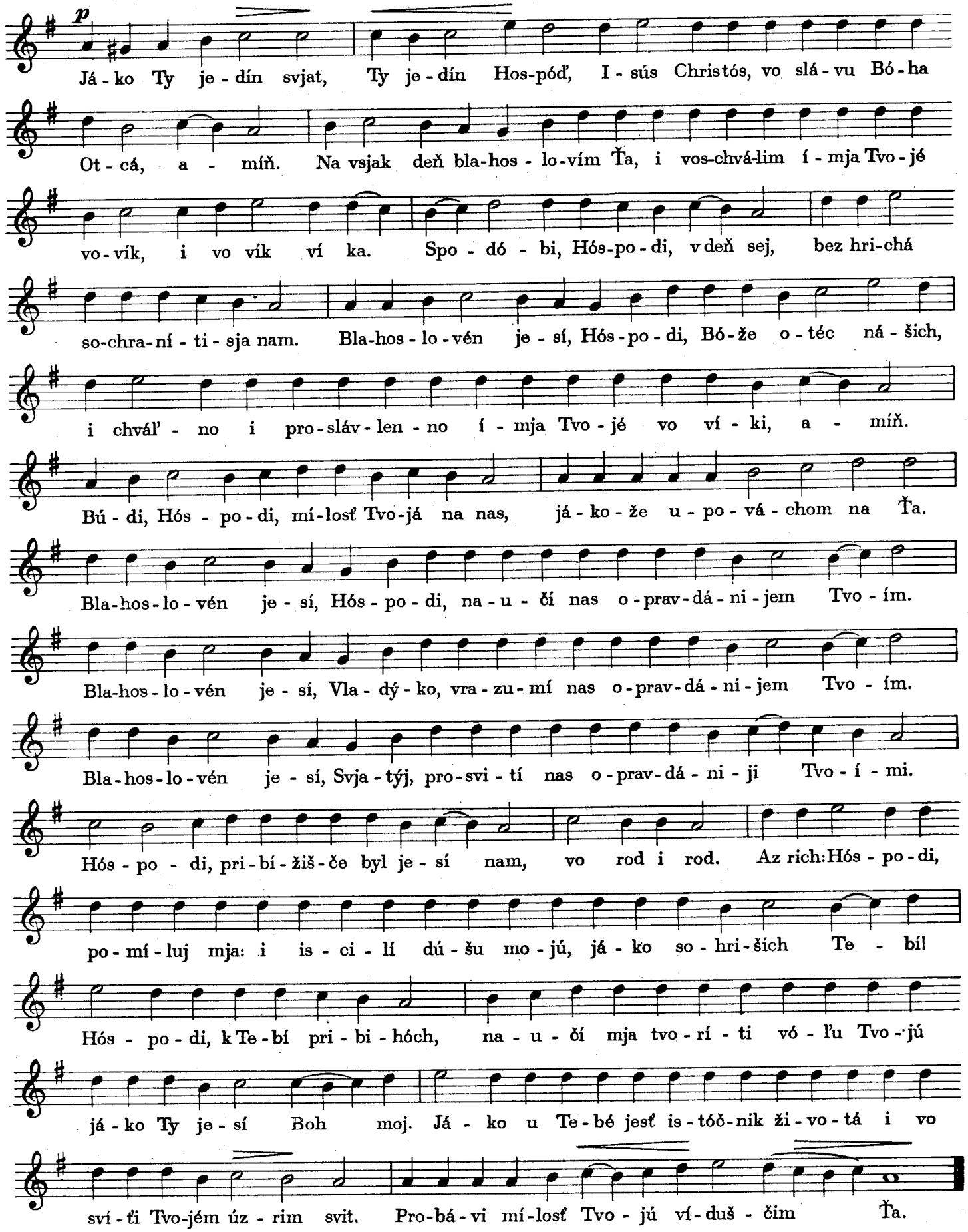

SVJATÝJ BÓŽE (po Slavosloviji na Utreni - „SVJATÝJ BÓŽE" - č. 1.)

IV. OSMOHLASNIK — OKTOICH

1. HLAS PERŠIJ

BOH HOSPÓĎ

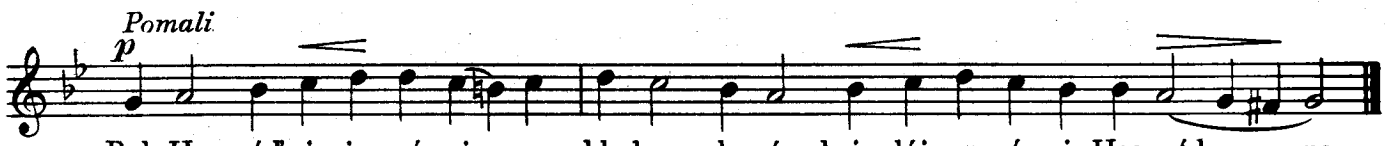

TROPÁRJ

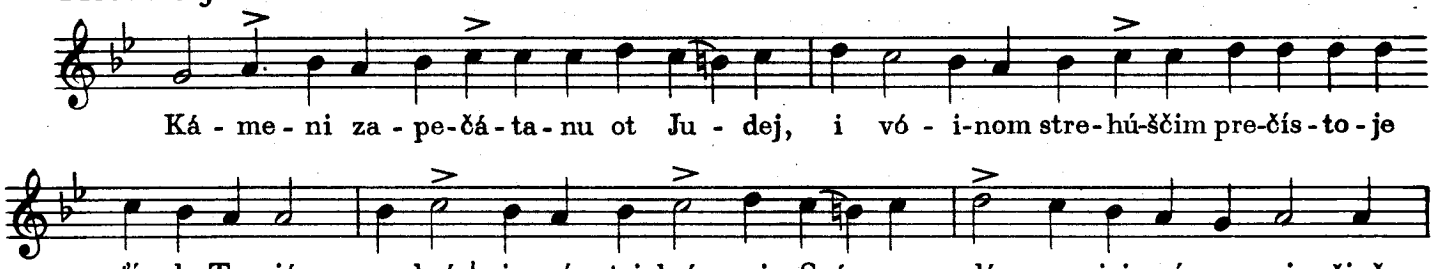

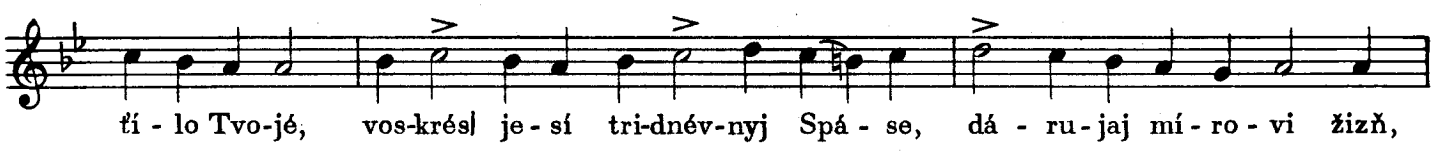

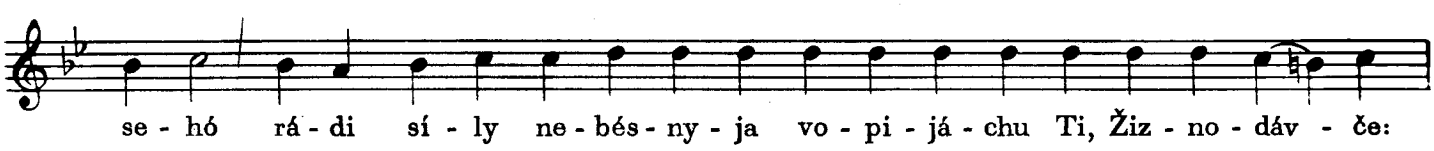

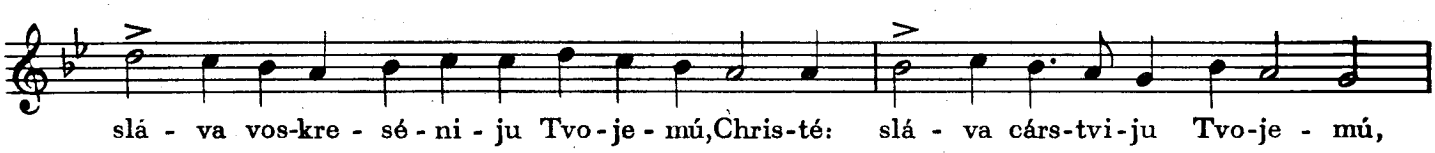

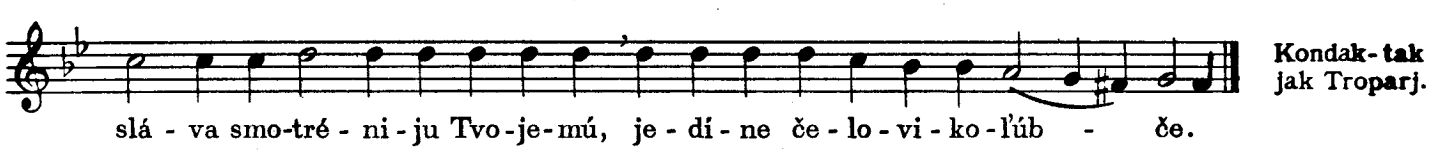

PROKÍMEN ÚTRENI

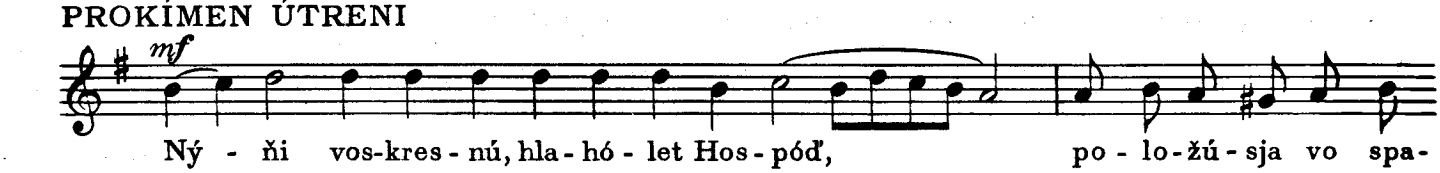

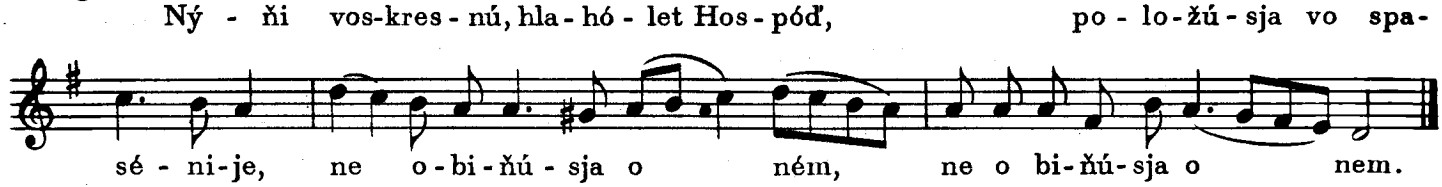

VSJAKOJE DYCHANIJE

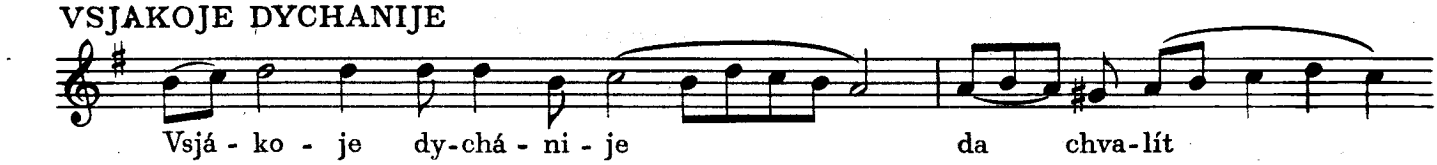

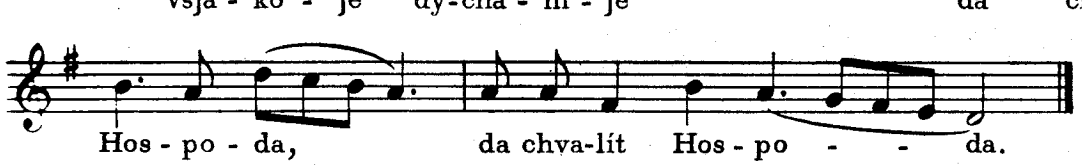

KANON

Umirénno

mf

1 Tvo - já po - bi - dí - teľ - na - ja des - ní - ca bo - ho - ľíp - no

vo krí - pos - ti pro - sla - vi - sja: ta bo Bez - smért - ne,

já - ko vse - mo - hú - šča - ja pro - tív - ny - ja so - tré,

Iz - ra - iľ - ťá - nom púť vo hlu - bi - ňí no - vo - so - ďí - lav - ša - ja.

3 Je - dí - ne ví - - dyj če - lo - ví - čes - ka - ho su - ščes - tvá né - mošč,

i mí - los - tiv - no v ne o - bol - kíj - sja, pre - po - já - ši mja s vy - so - tý sí - lo - ju,

jé - že vo - pí - ti Te - bí, Svja - týj: o - du - šev - lén - nyj Chrá - me

ne - iz - re - čén - ny - ja slá - vy Tvo - je - já, Če - lo - ví - ko - - ľúb - če.

4 Hó - ru Ťa bla - ho - dá - ti - ju Bo - ži - je - ju pri - o - si - nén - nu - ju,

pro - zor - lí - vy - ma Av - va - kúm u - smo - trív o - čí - ma, Ďí - vo:

iz Te - bé i - zý - ti chris - ti - ján - sko - mu pro - voz - hla - šá - še Svja - tó - mu,

vo spa - sé - ni - je ná - še i ob - nov - lé - - ni - - je.

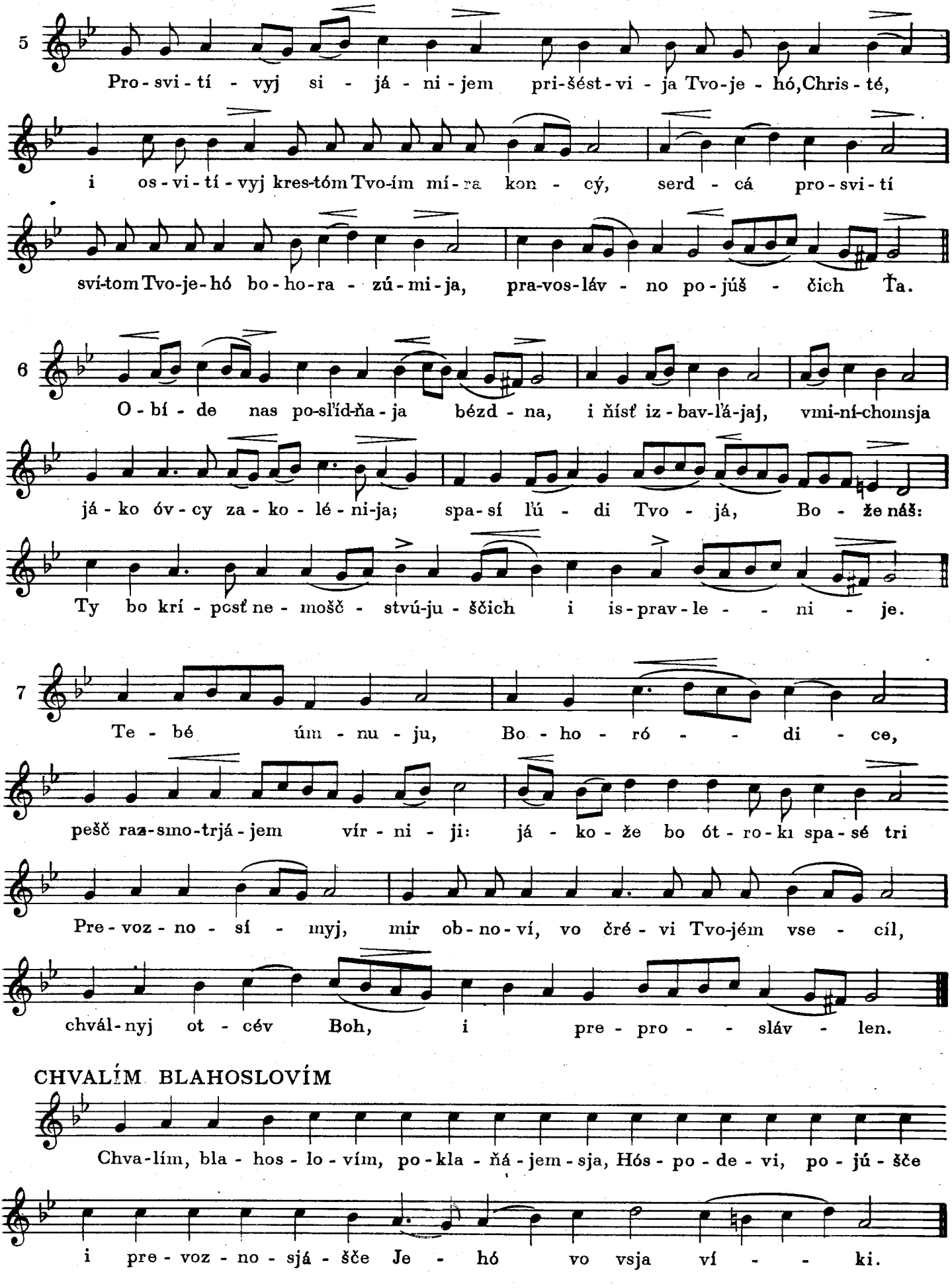

CHVALÍM BLAHOSLOVÍM

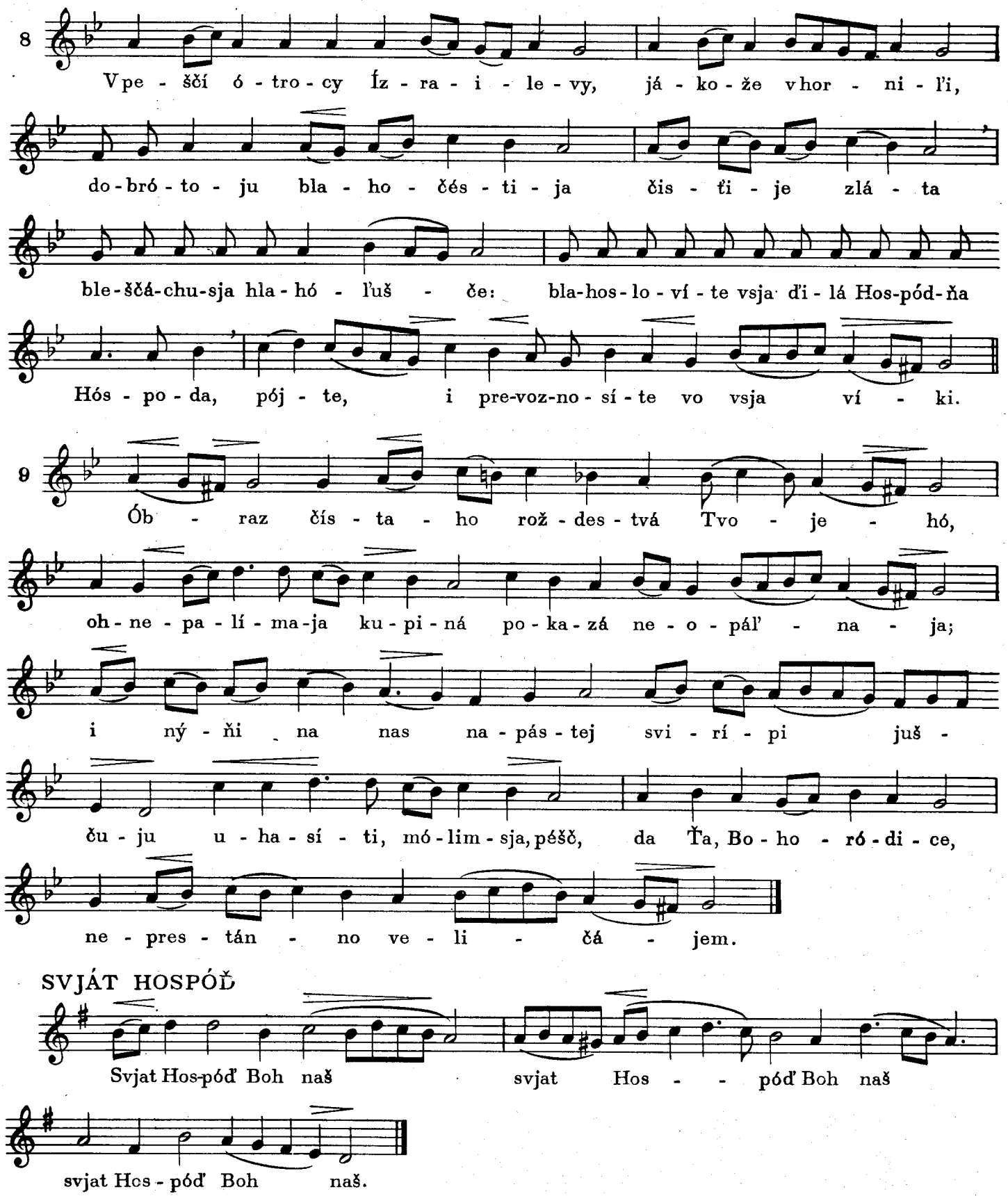

Irmos hl. 1 - ho maje šče sľidujuči samopodobňi:

1. „CHRISTOS RAŽDAJETSJA“ spivajetsja na Rožděstvo Christovo.
2. „PREUKRAŠENNAJA“ spivajetsja na Uspenije.
3. „BOŽESTVENŇIJŠIJ PROOBRAZÍ“ spivajetsja v Nedíľu Krestopoklonnu, ale u nas na hlas zvycajnoho Irmosa.

SAMOHLÁSEN

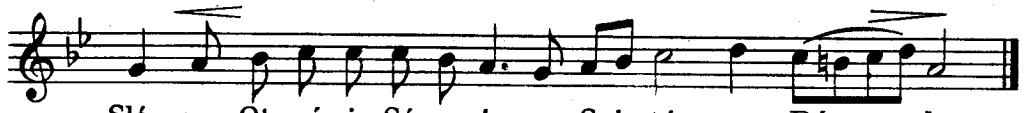

STICHÍRA

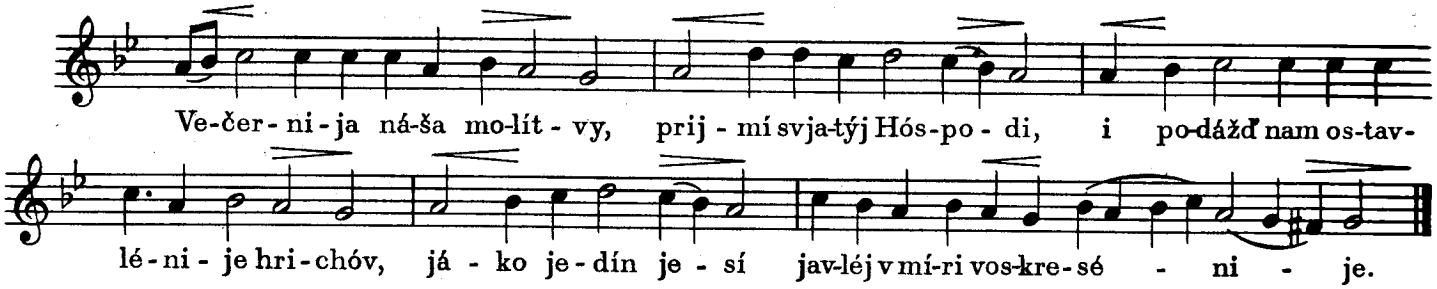

I NÝŇI

SAMOPODÓBŇI

NEBÉSNYCH ČINÓV RÁDOVANIJE

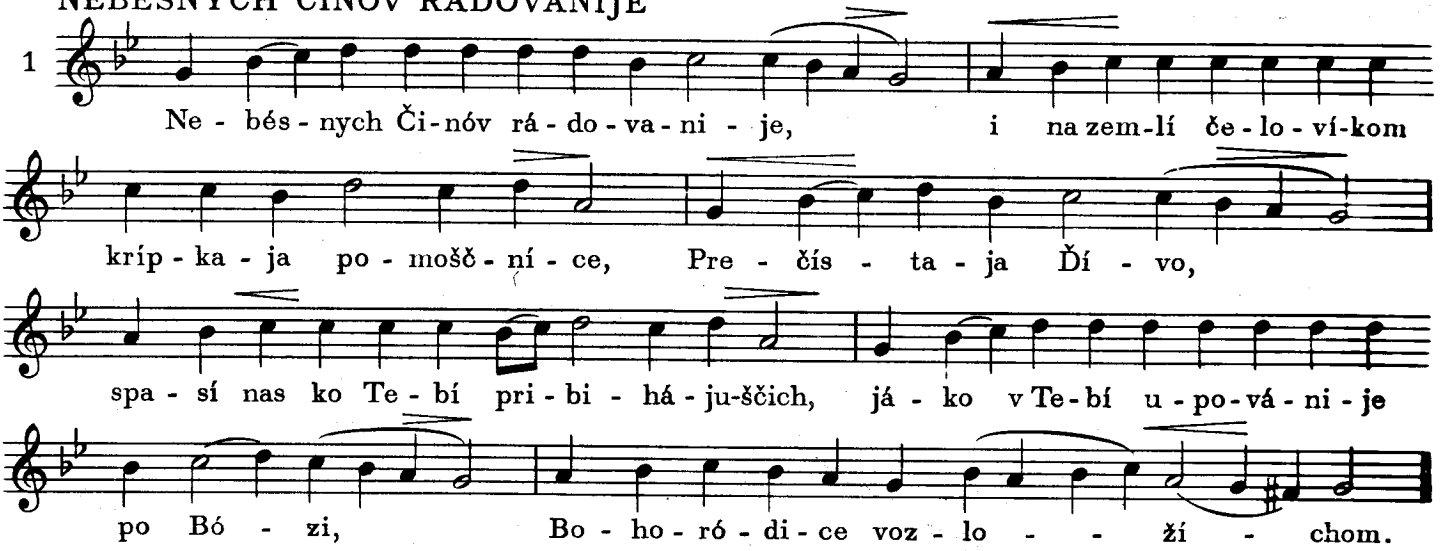

PRECHVÁĽNIJI MÚČENICY

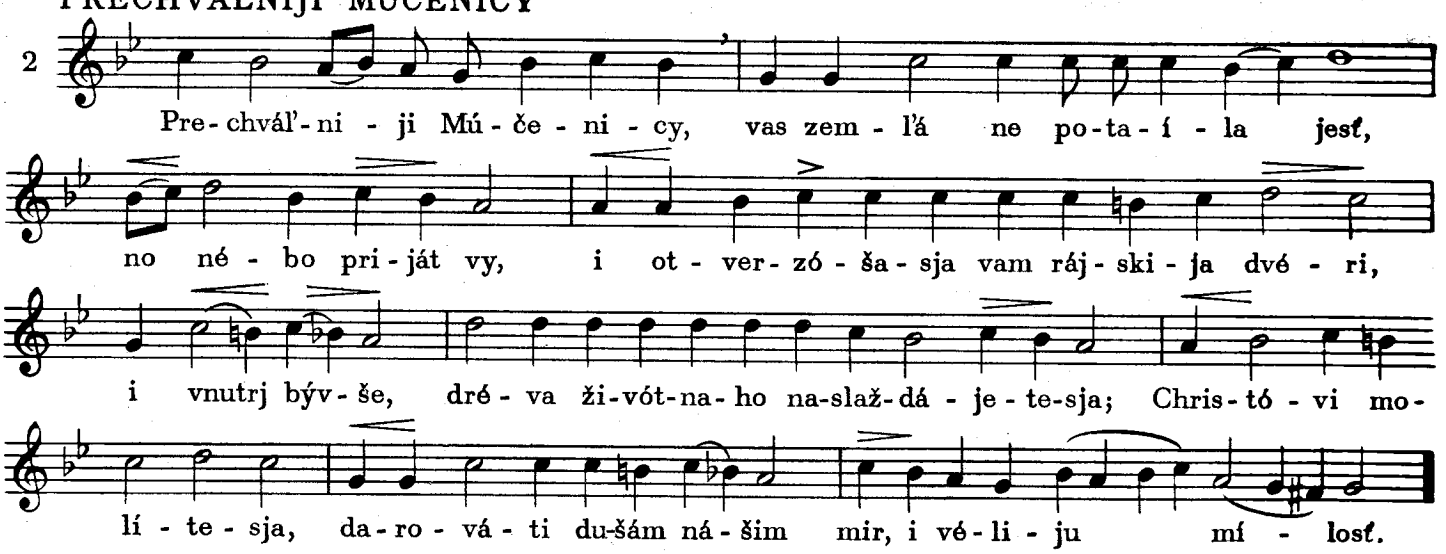

O DÍVNOJE ČÚDO

3

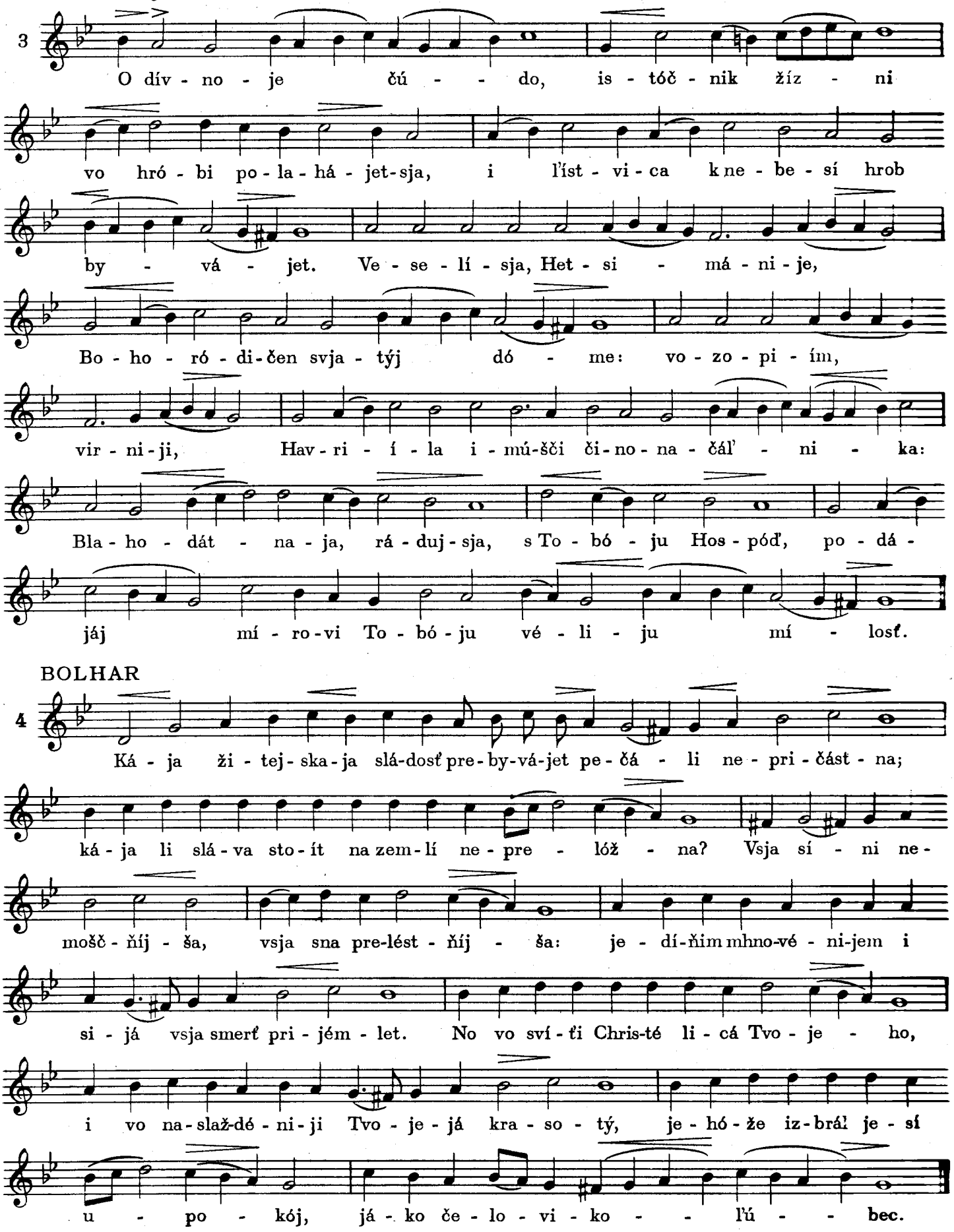

BOLHAR

4

2. HLAS DRUHIJ

BOH HOSPÓD

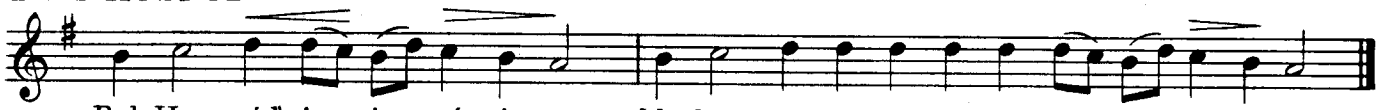

TROPÁRJ

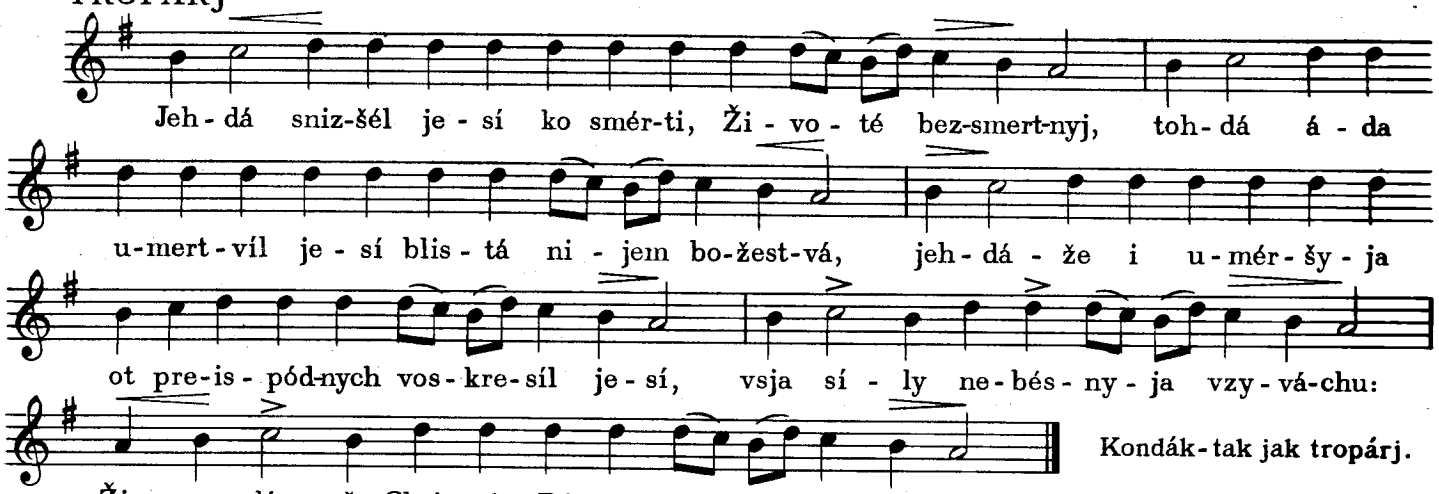

Kondák-tak jak tropárj.

PROKIMEN UTRENI

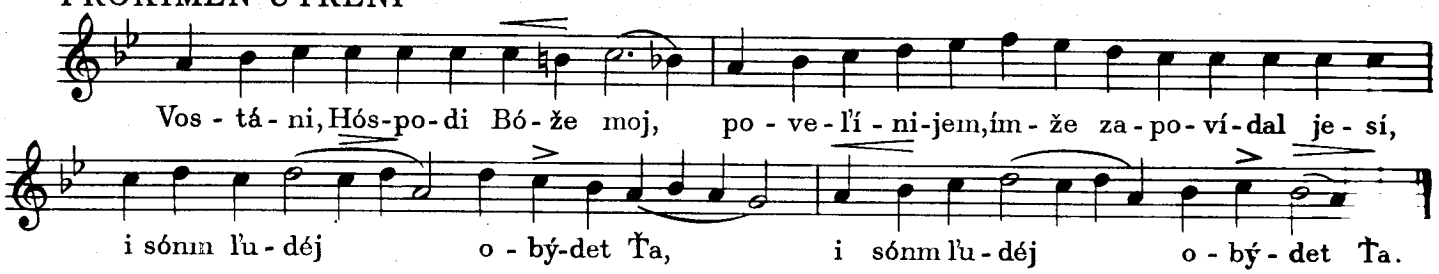

VSJÁKOJE DYCHÁNIJE

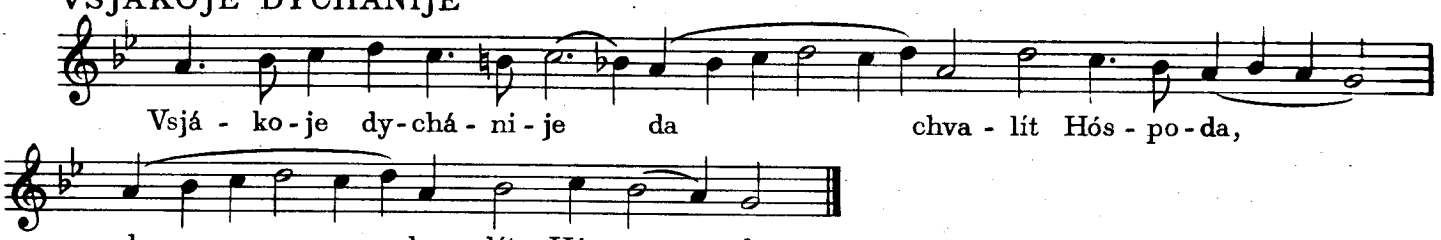

KANON

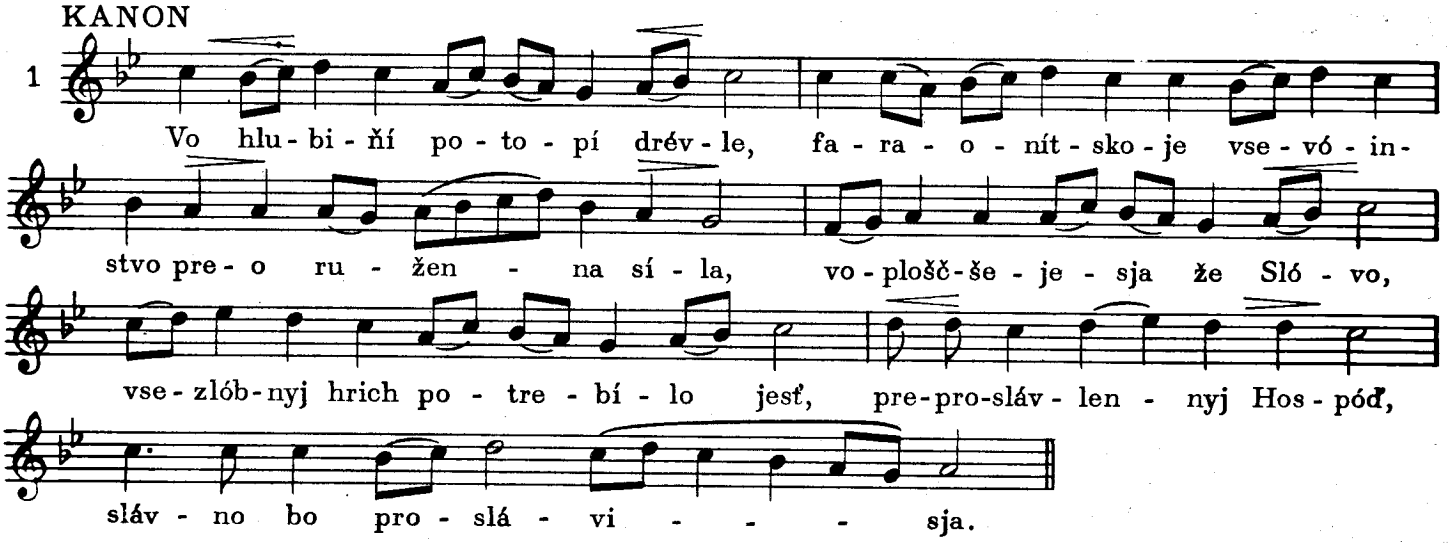

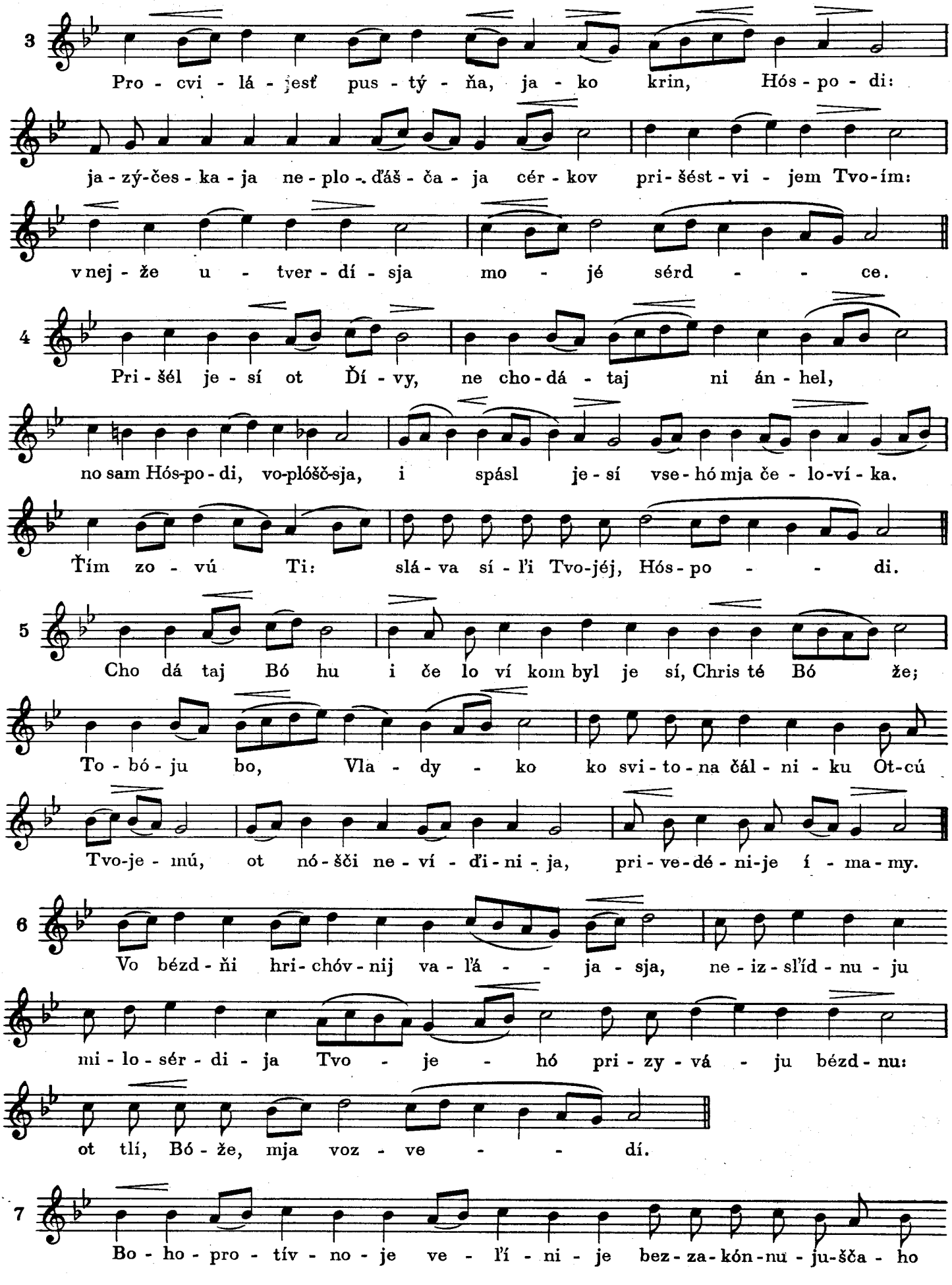
3
Pro - cvi - lá - jesť pus - tý - ňa, ja - ko krin, Hós - po - di:
ja - zý-čes - ka - ja ne - plo - ďáš - ča - ja cér - kov pri - šést - vi - jem Tvo-ím:
v nej - že u - tver - dí - sja mo - jé sérd - - ce.
4
Pri - šél je - sí ot Ďí - vy, ne cho - dá - taj ni án - hel,
no sam Hós-po - di, vo-plóšč-sja, i spásl je - sí vse - hó mja če - lo-ví - ka.
Ťím zo - vú Ti: slá - va sí - ľi Tvo-jéj, Hós - po - - di.
5
Cho dá taj Bó hu i če lo ví kom byl je sí, Chris té Bó že;
To - bó - ju bo, Vla - dy - ko ko svi - to - na čál - ni - ku Ot-cú
Tvo-je - mú, ot nó - šči ne - ví - ďi - ni - ja, pri - ve - dé - ni-je í - ma - my.
6
Vo bézd - ňi hri - chóv - nij va - ľá - - ja - sja, ne - iz - sľíd - nu - ju
mi - lo - sér - di - ja Tvo - je - hó pri - zy - vá - ju bézd - nu:
ot tlí, Bó - že, mja voz - ve - - dí.
7
Bo - ho - pro - tív - no - je ve - ľí - ni - je bez - za - kón - nu - ju-šča - ho

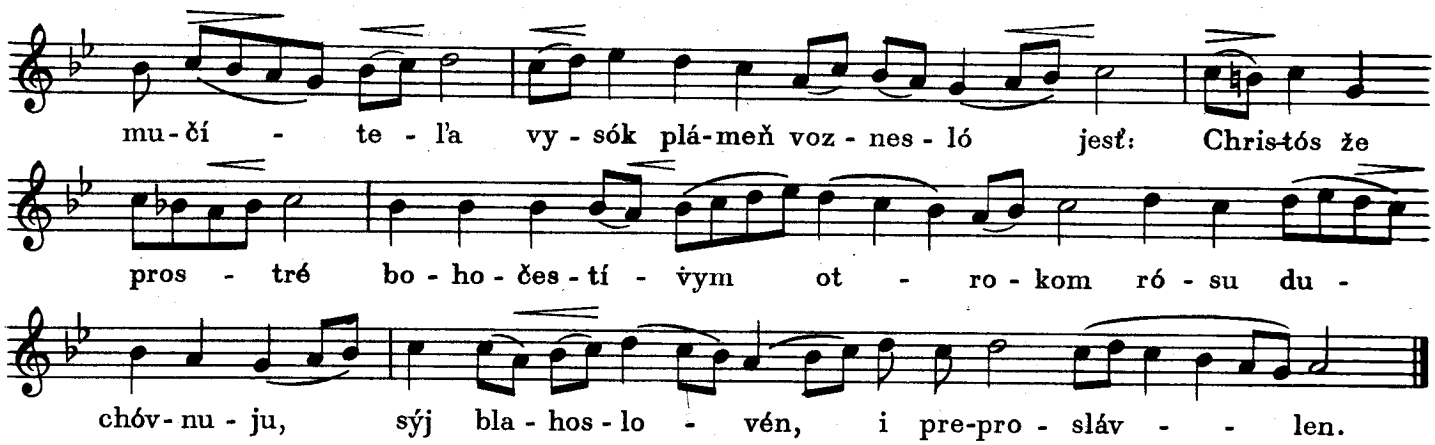

CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM

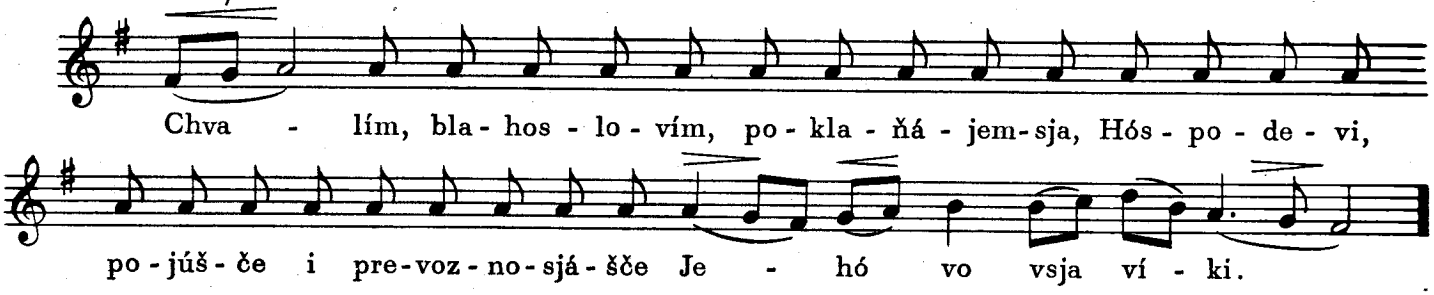

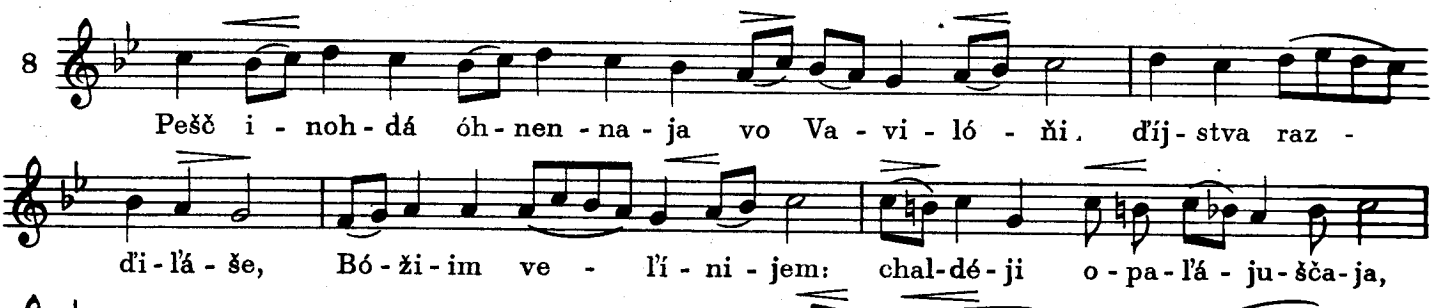

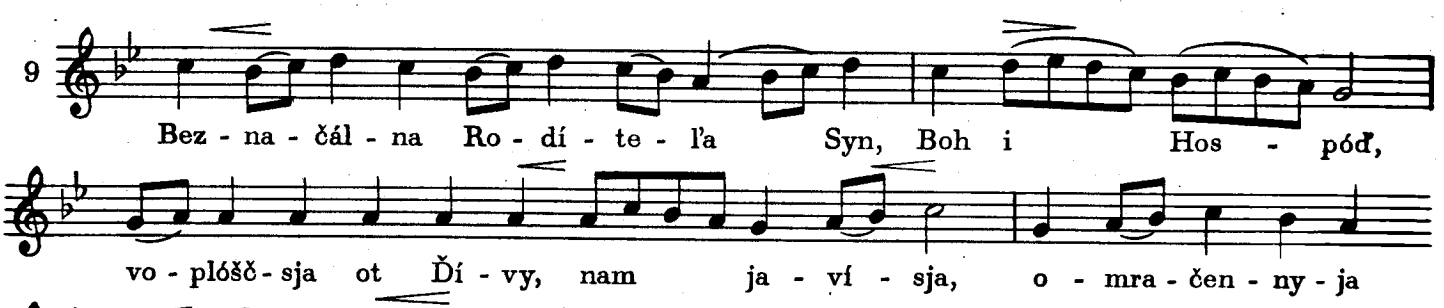

SVJAT HOSPÓĎ

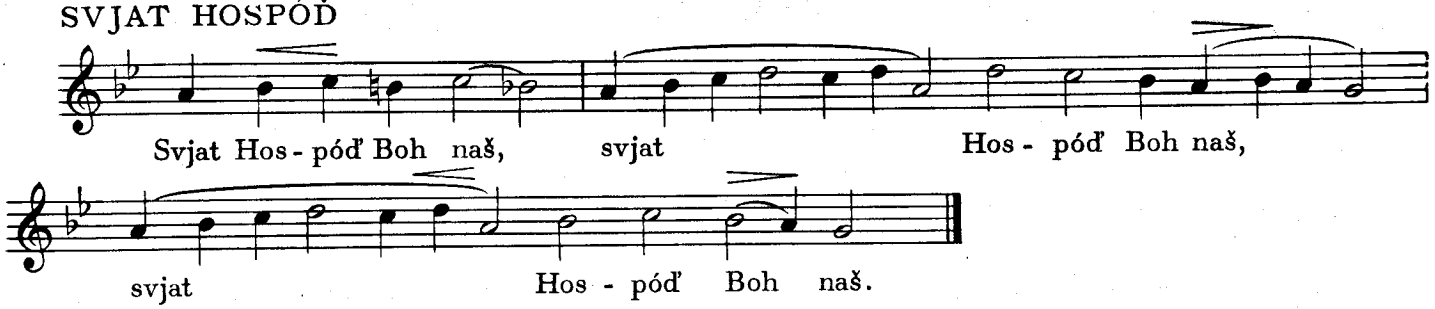

Irmos hl. 2-ho maje šče sľidujučí samopodobňi:

1. „HRJADITE ĽUDIJE" - spivajetsja na Novyj Rok i Roždestvo Presv. Bohorodici.
2. „HLUBINÝ OTKRÝL" - spivajetsja na Bohojavlenije.
3. „MOJSEJSKUJU PISŇ" - spivajetsja v Neď. Bludnoho syna i Mironosic.
4. „POÍM HOSPODEVI" - spivajetsja v praznik proroka Iliji.

Pod č. 3 i 4 u nas spivajutsja na hlas zvyčajnoho Irmosa.

SAMOHLÁSEN

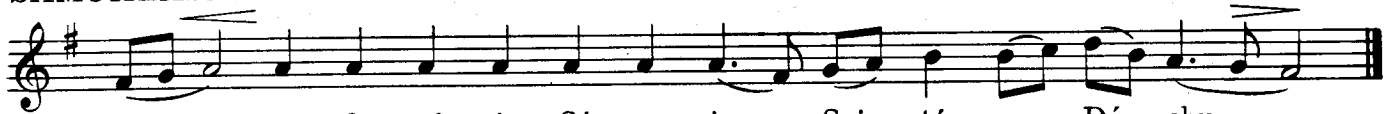

STICHÍRA

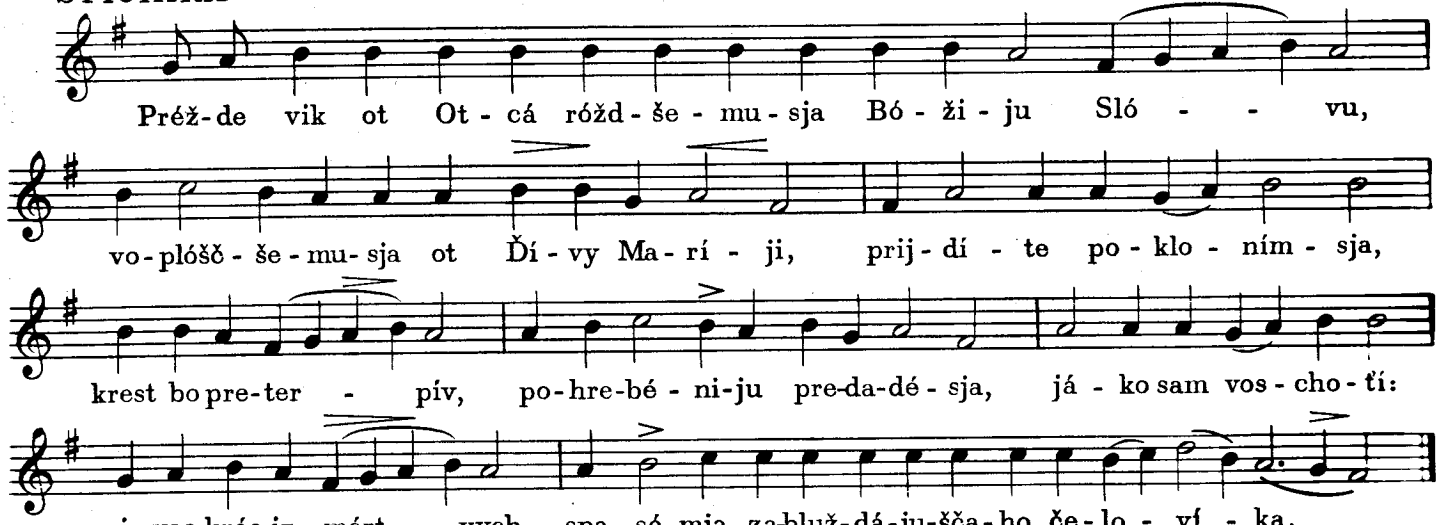

I NÝŇI

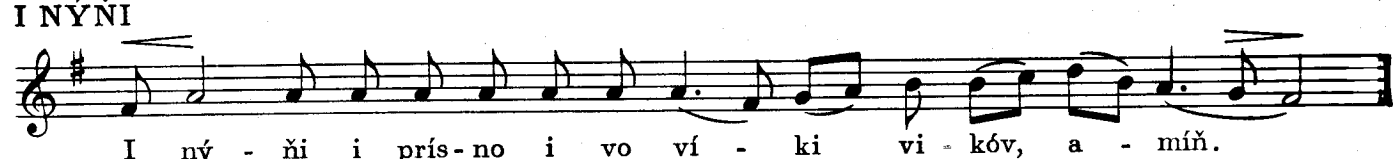

SAMOPODÓBŇI

JEHDÁ OT DRÉVA

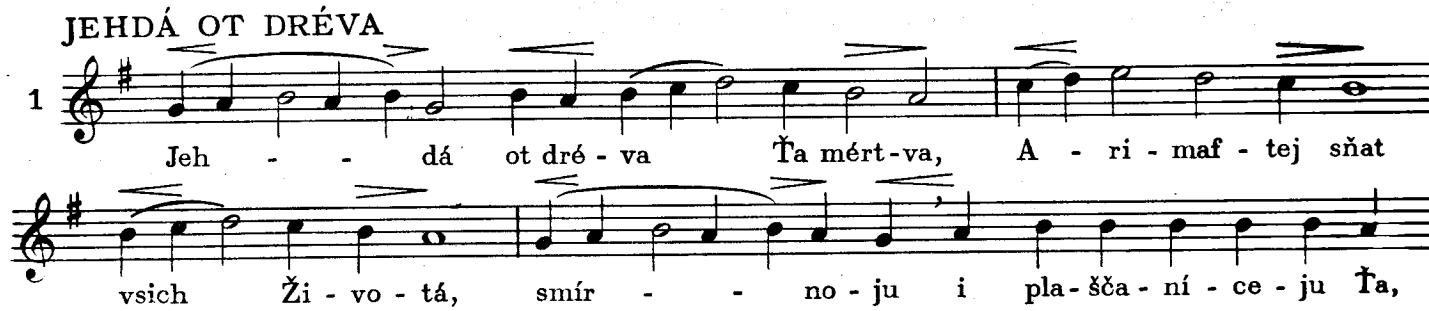

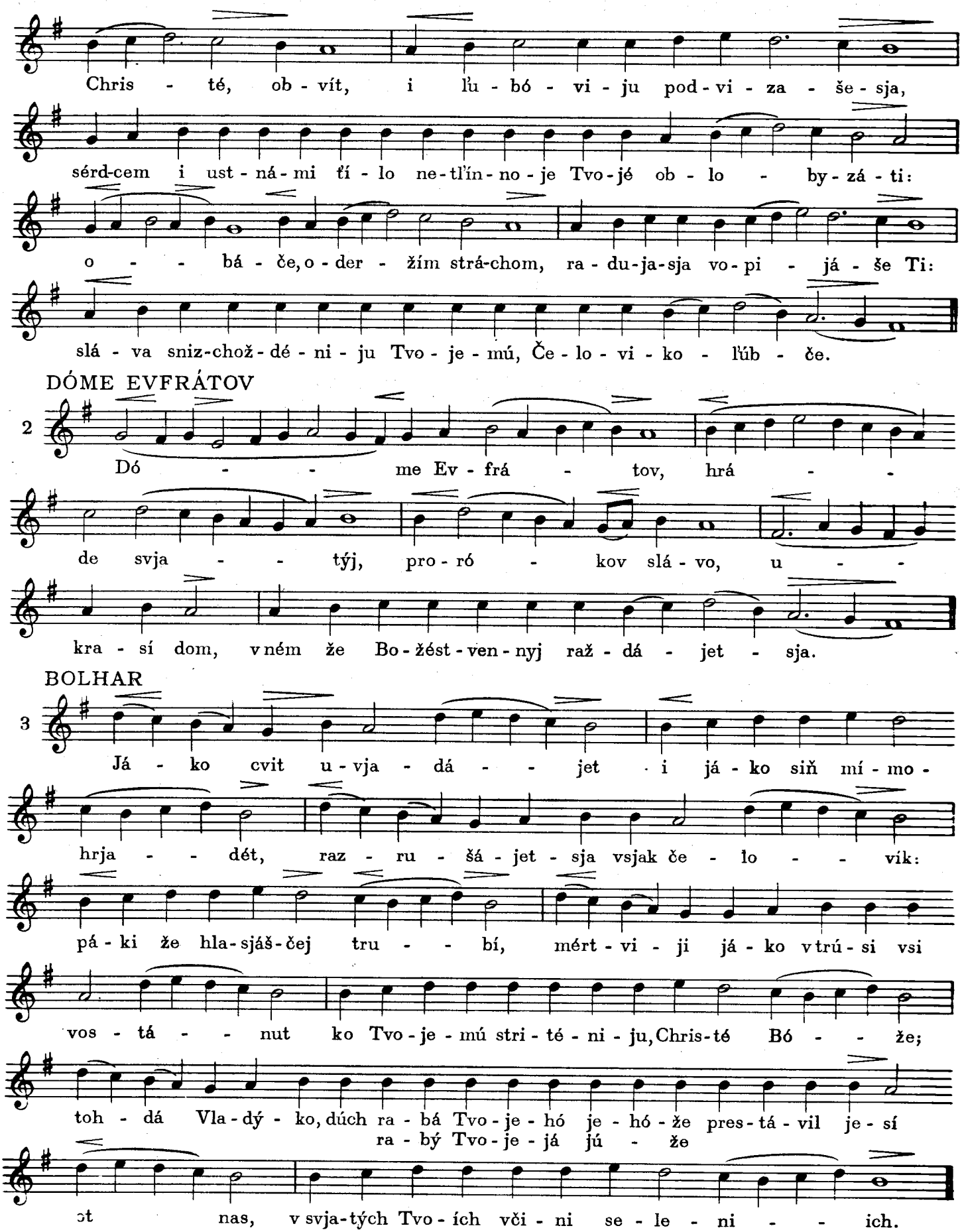

4. „KÍIMI POCHVALNYMI“- sej samopodoben u nas spivajetsja na hlas stichiry.

3. HLAS TRETIJ

BOH HOSPÓĎ

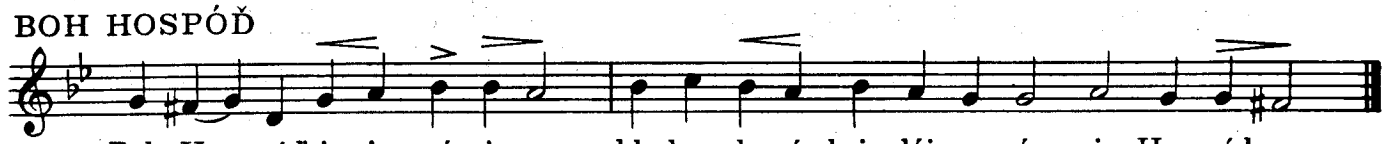

TROPÁRJ

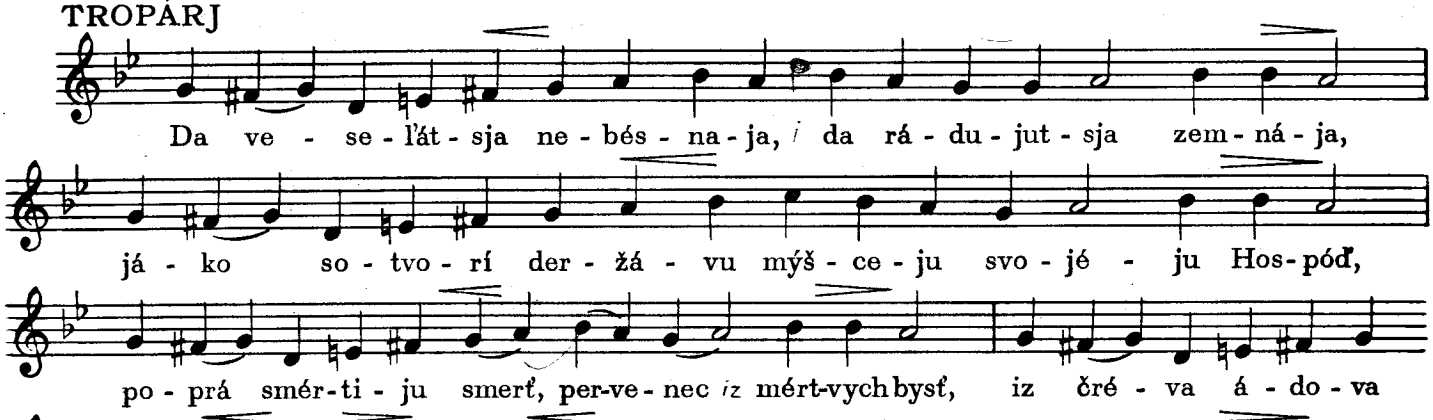

KONDÁK

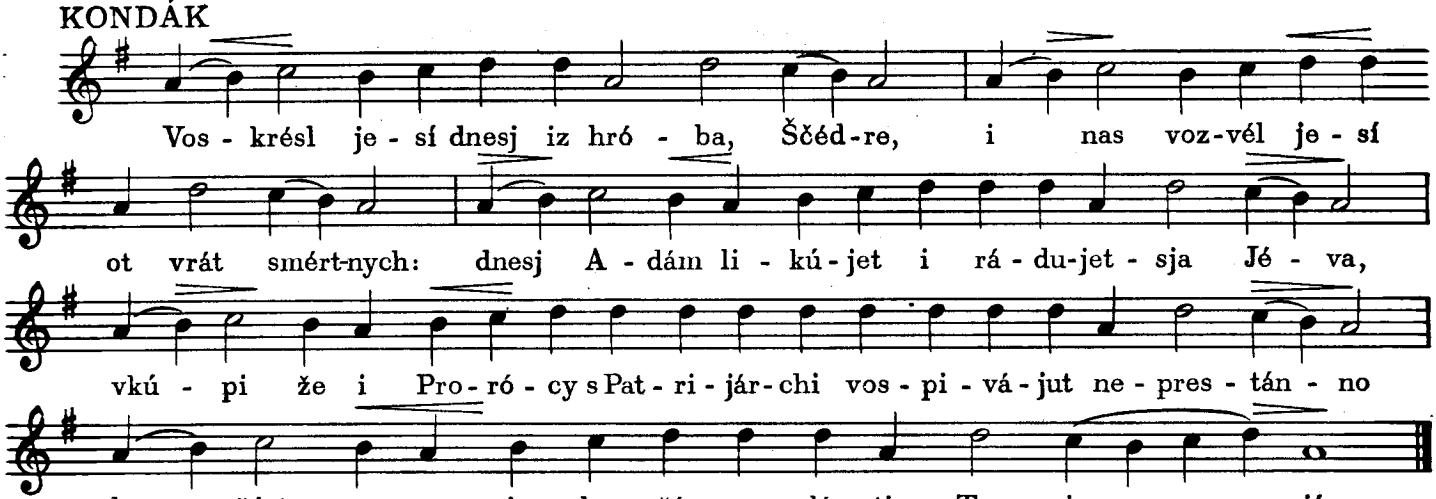

PROKÍMEN ÚTRENI

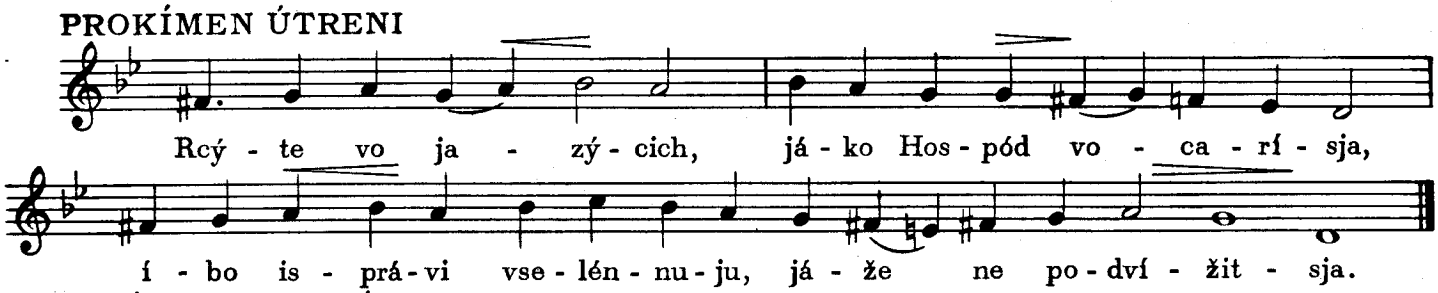

VSJÁKOJE DYCHÁNIJE

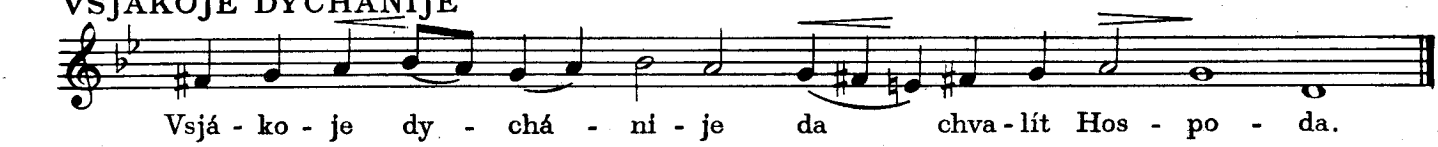

KANON

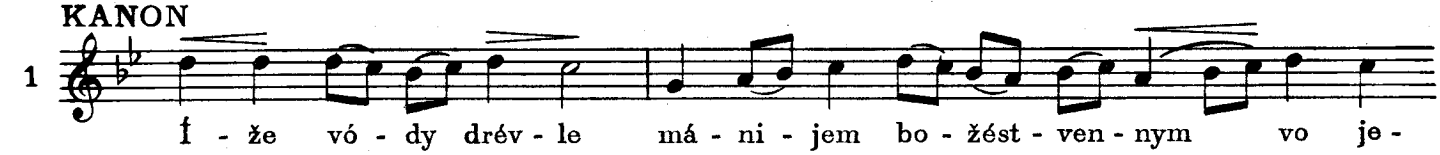

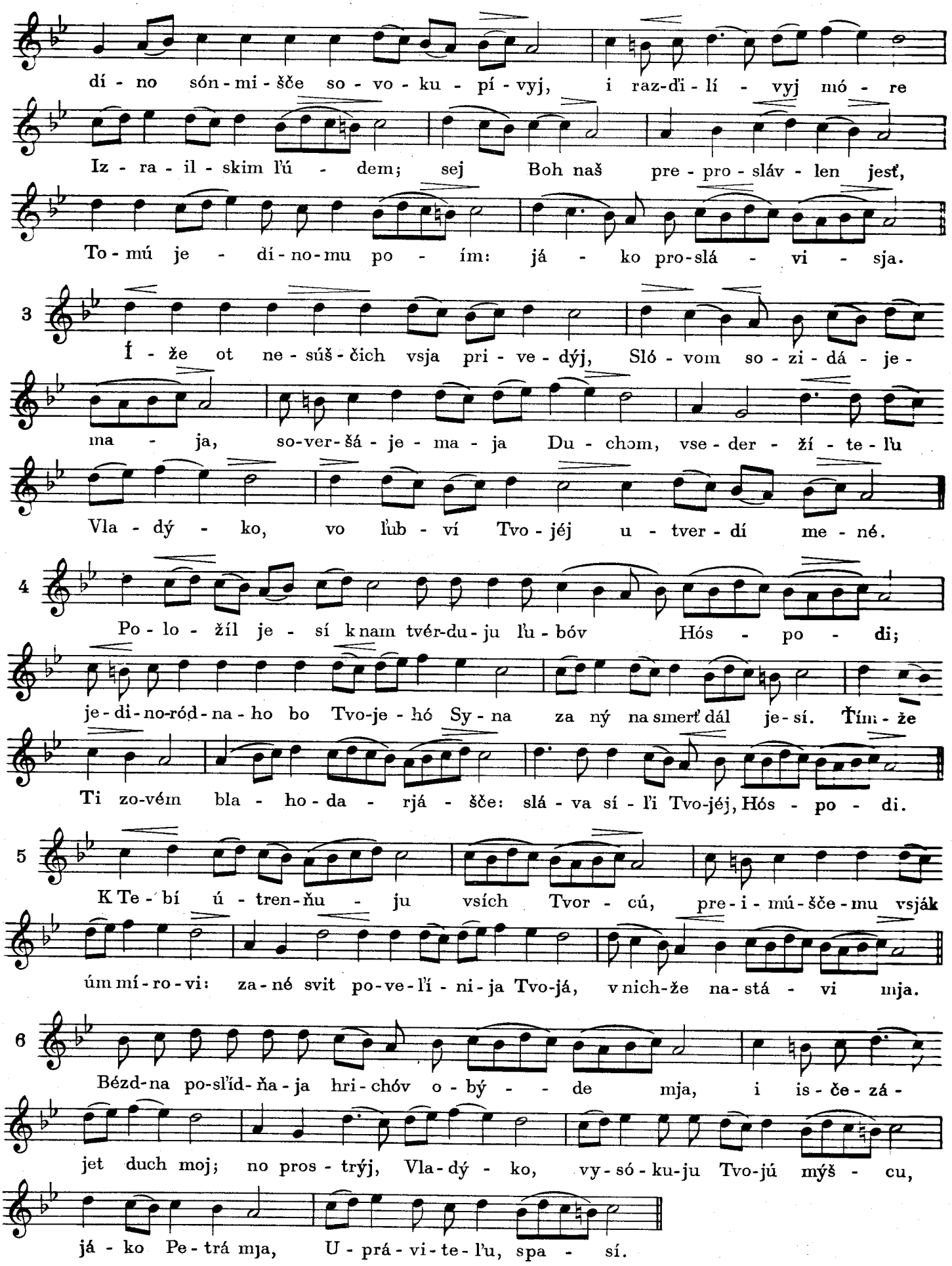
dí - no són - mi - šče so - vo - ku - pí - vyj, i raz-dï - lí - vyj mó - re
Iz - ra - il - skim ľú - dem; sej Boh naš pre - pro - sláv - len jesť,
To - mú je - dí - no - mu po - ím: já - ko pro-slá - vi - sja.
3
Í - že ot ne - súš - čich vsja pri - ve - dýj, Sló - vom so - zi - dá - je -
ma - ja, so-ver-šá - je - ma - ja Du - chom, vse - der - ží - te - ľu
Vla - dý - ko, vo ľub - ví Tvo - jéj u - tver - dí me - né.
4
Po - lo - žíl je - sí k nam tvér-du - ju ľu - bóv Hós - po - di;
je - di - no-ród - na - ho bo Tvo-je - hó Sy - na za ný na smerť dál je - sí. Tím - že
Ti zo-vém bla - ho - da - rjá - šče: slá - va sí - ľi Tvo-jéj, Hós - po - di.
5
K Te - bí ú - tren-ňu - ju vsích Tvor - cú, pre - i - mú - šče - mu vsják
úm mí - ro - vi: za - né svit po-ve-ľí - ni - ja Tvo-já, v nich-že na-stá - vi mja.
6
Bézd-na po-sľíd-ňa - ja hri - chóv o - bý - - de mja, i is - če - zá -
jet duch moj; no pros - trýj, Vla - dý - ko, vy - só - ku-ju Tvo-jú mýš - cu,
já - ko Pe - trá mja, U - prá - vi - te - ľu, spa - sí.

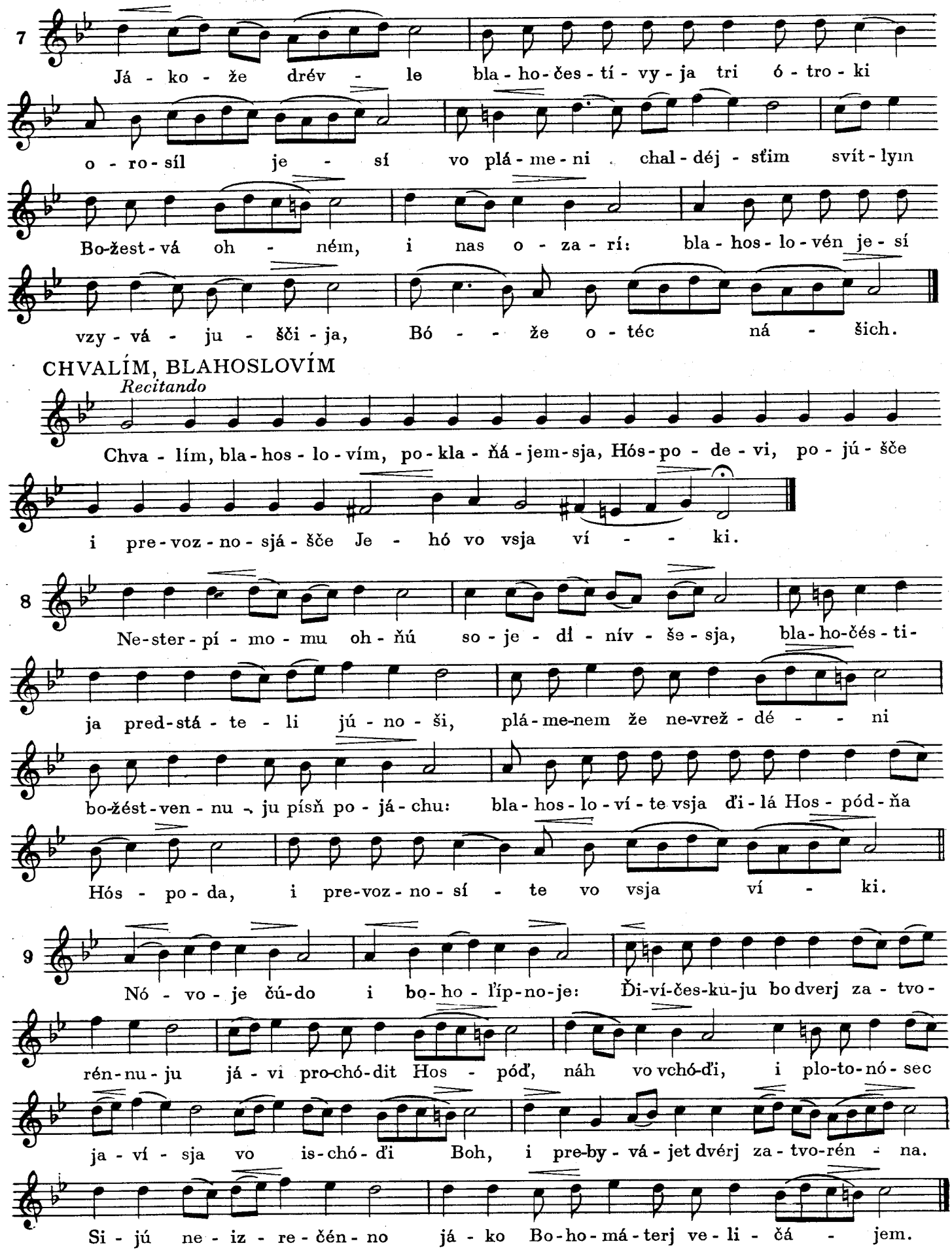
7
Já - ko - že drév - le bla - ho - čes - tí - vy - ja tri ó - tro - ki
o - ro - síl je - sí vo plá - me - ni chal - déj - sťim svít - lym
Bo-žest - vá oh - ném, i nas o - za - rí: bla - hos - lo - vén je - sí
vzy - vá - ju - šči - ja, Bó - - že o - téc ná - šich.
CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM
Recitando
Chva - lím, bla - hos - lo - vím, po - kla - ňá - jem - sja, Hós - po - de - vi, po - jú - šče
i pre - voz - no - sjá - šče Je - hó vo vsja ví - - ki.
8
Ne - ster - pí - mo - mu oh - ňú so - je - dí - nív - še - sja, bla - ho - čés - ti -
ja pred - stá - te - li jú - no - ši, plá - me - nem že ne - vrež - dé - - ni
bo - žést - ven - nu - ju písň po - já - chu: bla - hos - lo - ví - te vsja ďi - lá Hos - pód - ňa
Hós - po - da, i pre - voz - no - sí - te vo vsja ví - ki.
9
Nó - vo - je čú - do i bo - ho - ľíp - no - je: Ďi - ví - čes - ku - ju bo dverj za - tvo -
rén - nu - ju já - vi pro - chó - dit Hos - póď, náh vo vchó - ďi, i plo - to - nó - sec
ja - ví - sja vo is - chó - ďi Boh, i pre - by - vá - jet dvérj za - tvo - rén - na.
Si - jú ne - iz - re - čén - no já - ko Bo - ho - má - terj ve - li - čá - jem.

SVJAT HOSPÓĎ

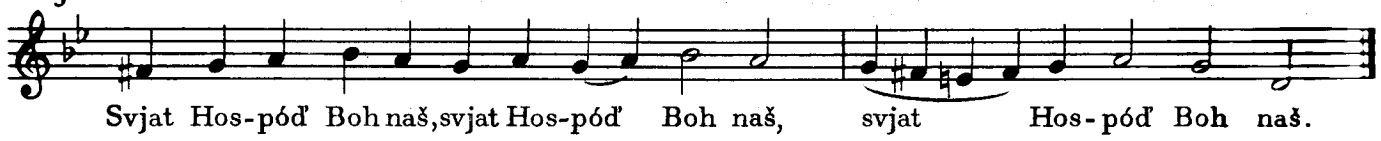

Irmos hl. 3-ho maje šče samopodoben:

„SÚŠU HLUBORODITEĽNUJU" spivajetsja na Stritenije.

SAMOHLÁSEN

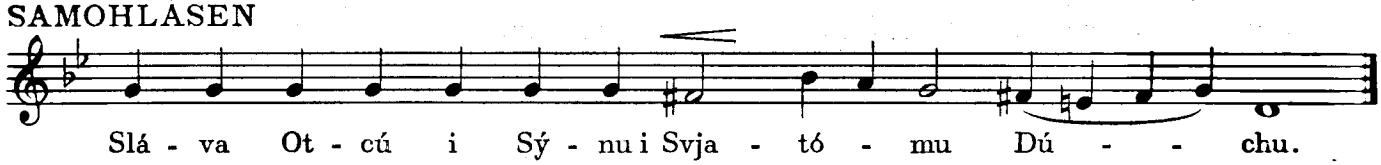

STICHÍRA

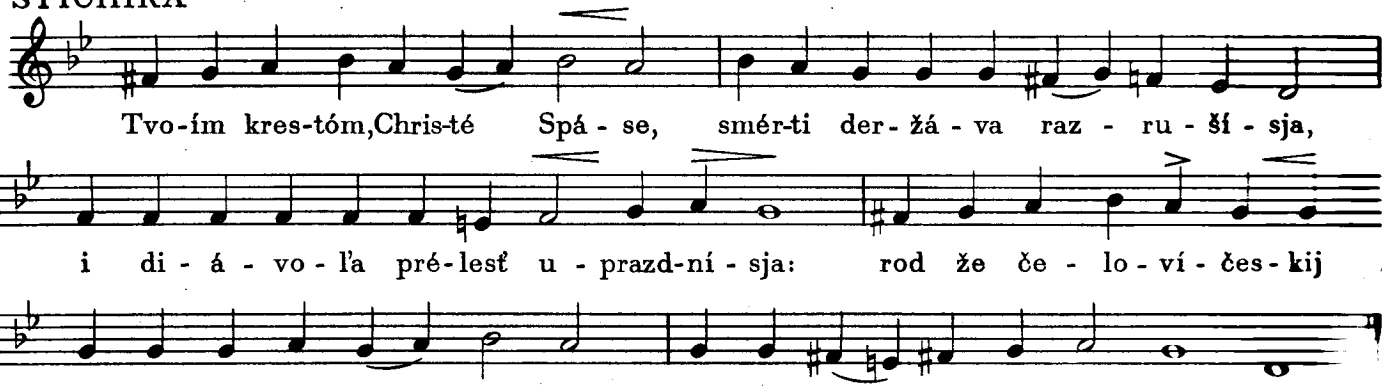

SLÁVA K SAMOPODOBNU: KRASOŤÍ

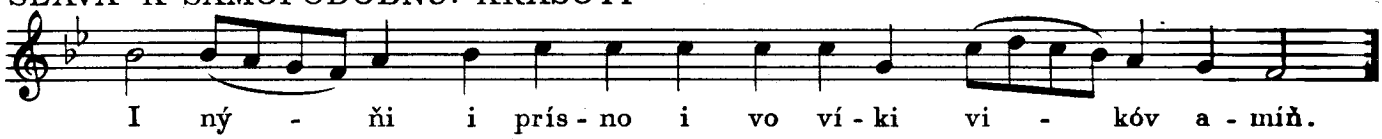

SAMOPODÓBEN

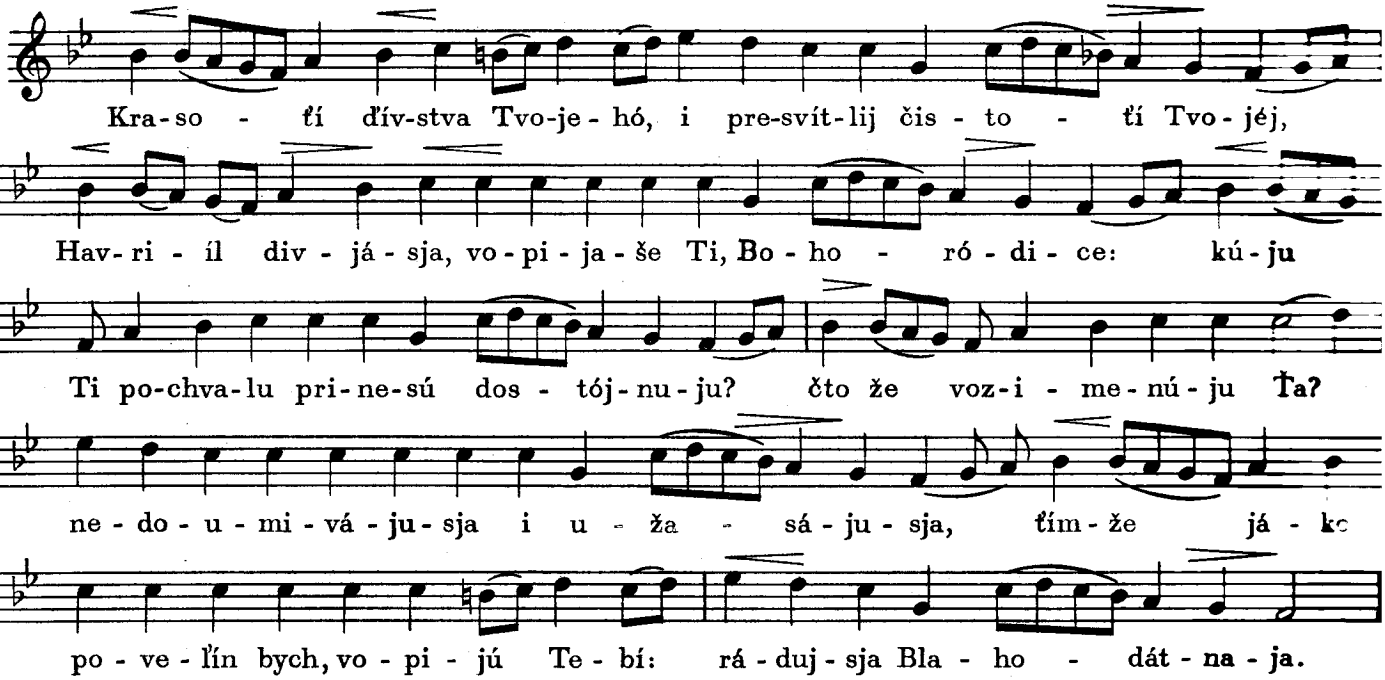

2. Bolhar: VSJA SUJETÁ ČELOVIČÉSKAJA... podoben stichiri hl. 3.

4. HLAS ČETVERTYJ

BOH HOSPÓĎ

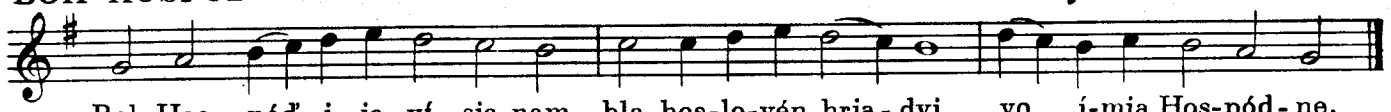

TROPÁRJ

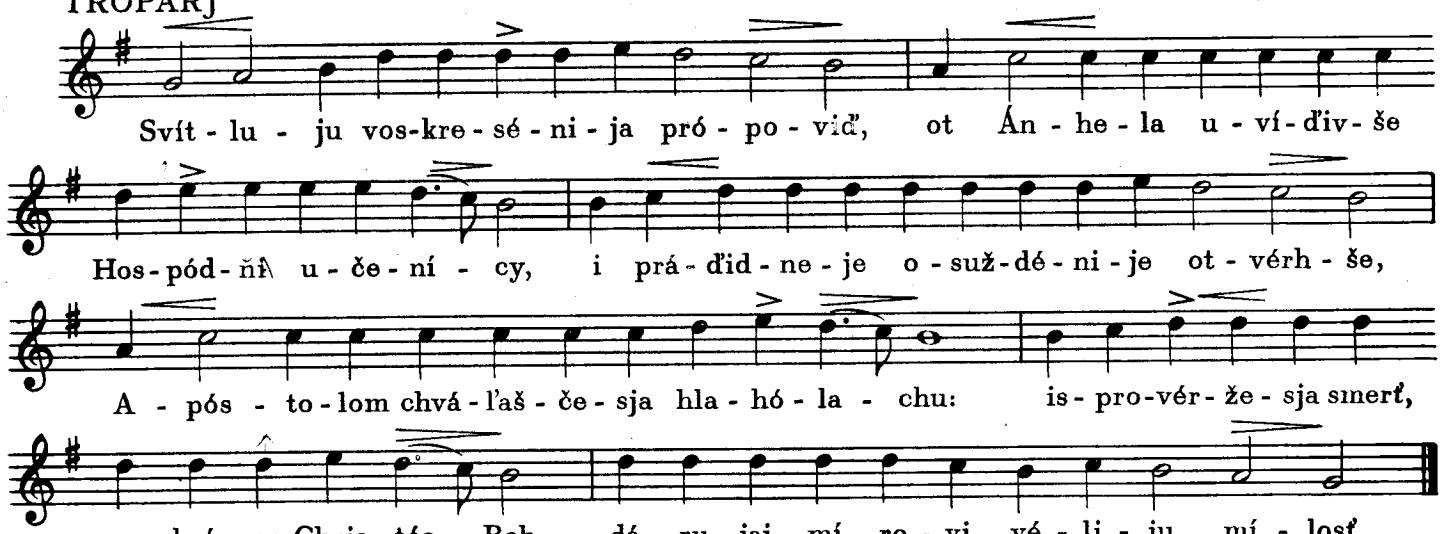

KONDÁK

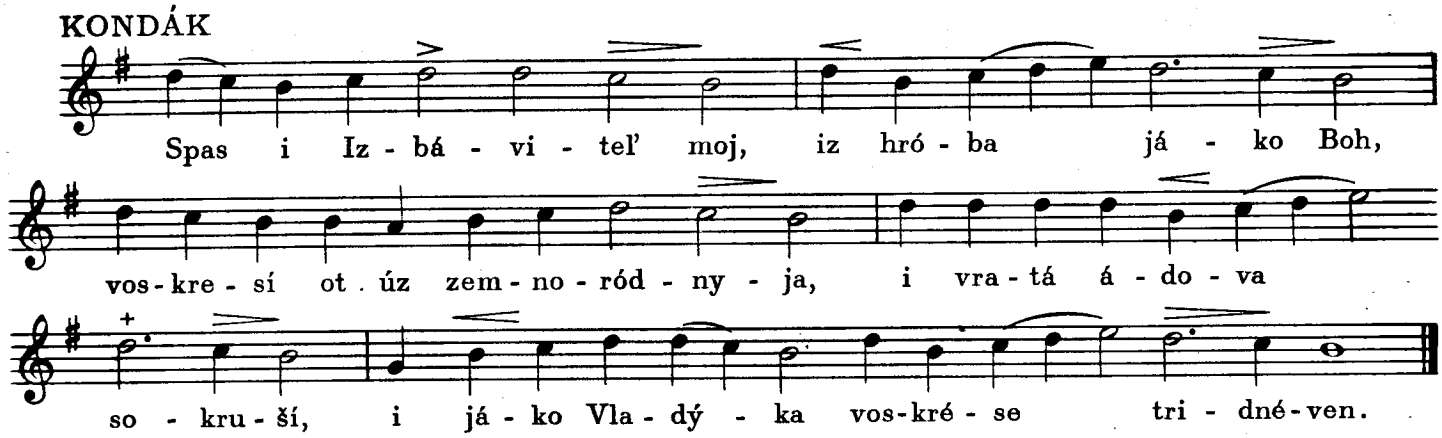

PROKÍMEN ÚTRENI

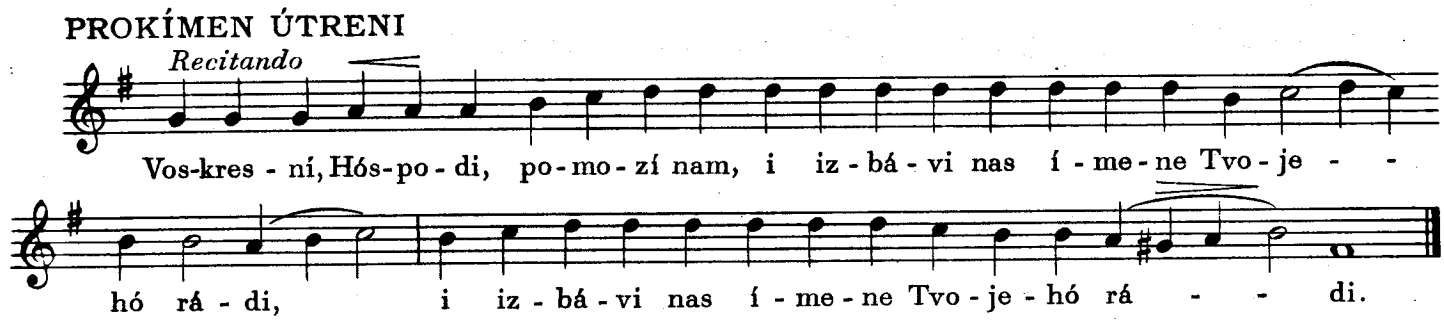

VSJÁKOJE DYCHÁNIJE

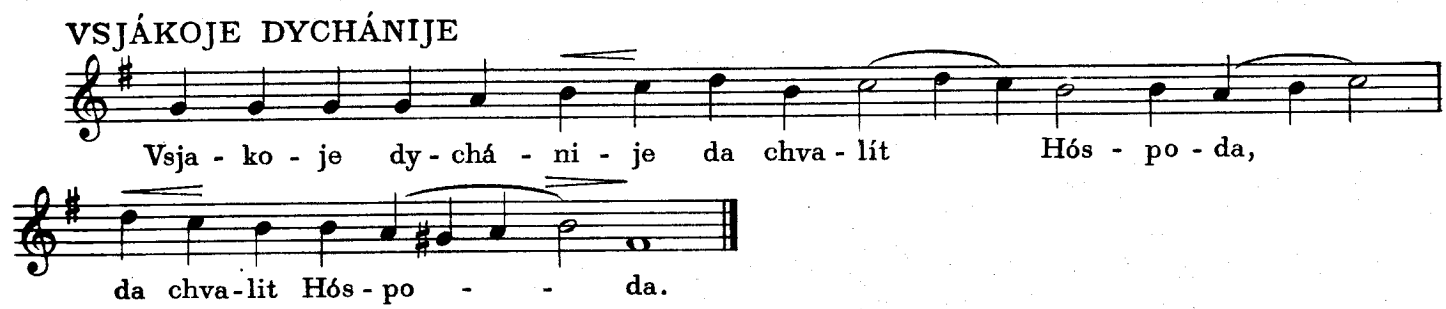

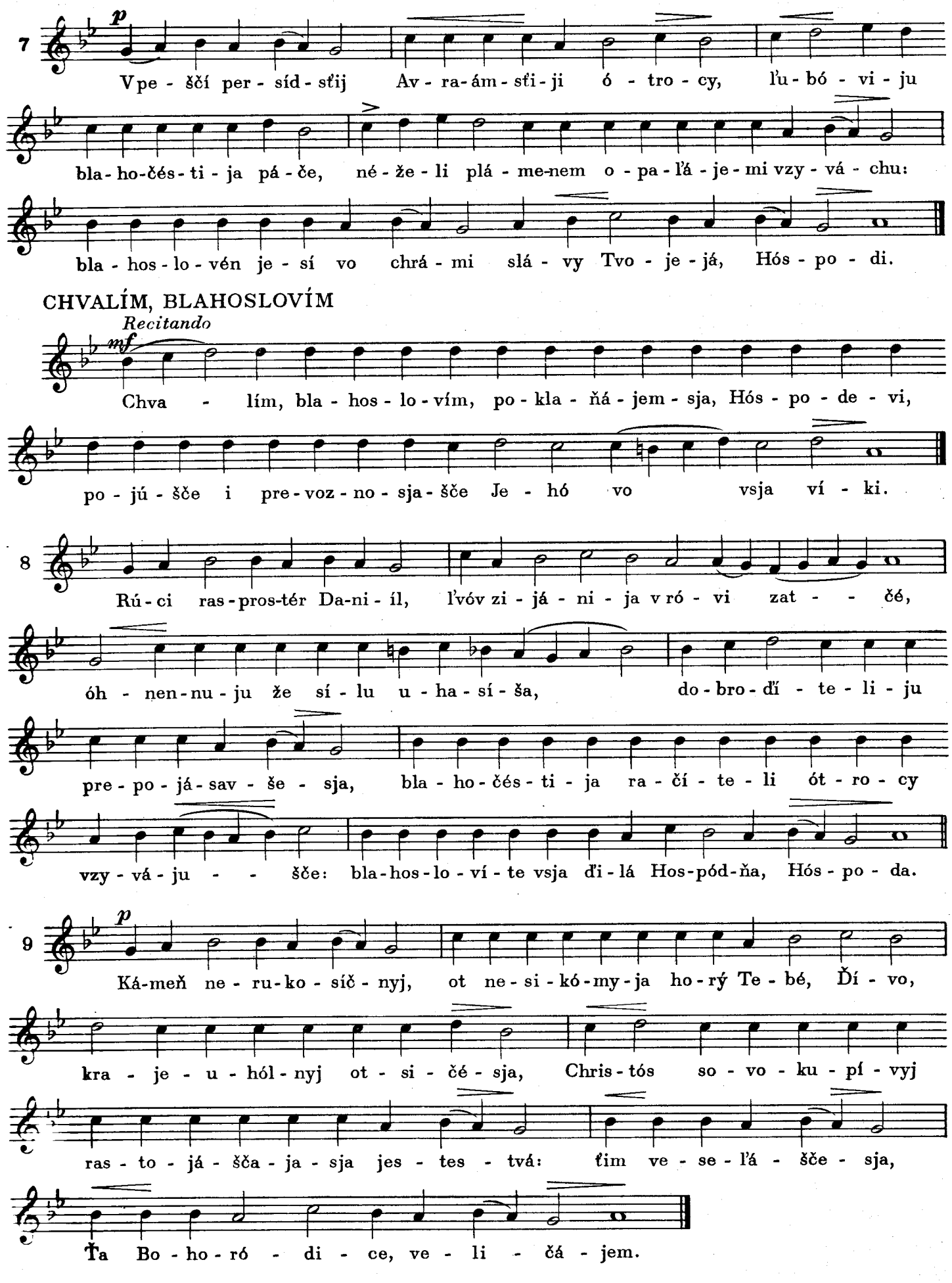
7
Vpe - ščí per - síd - sťij Av - ra - ám - sťi - ji ó - tro - cy, ľu - bó - vi - ju
bla - ho - čés - ti - ja pá - če, né - že - li plá - me-nem o - pa - ľá - je - mi vzy - vá - chu:
bla - hos - lo - vén je - sí vo chrá - mi slá - vy Tvo - je - já, Hós - po - di.
CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM
Recitando
Chva - lím, bla - hos - lo - vím, po - kla - ňá - jem - sja, Hós - po - de - vi,
po - jú - šče i pre - voz - no - sja - šče Je - hó vo vsja ví - ki.
8
Rú - ci ras - pros-tér Da-ni - íl, ľvóv zi - já - ni - ja v ró - vi zat - - čé,
óh - nen - nu - ju že sí - lu u - ha - sí - ša, do - bro - dí - te - li - ju
pre - po - já - sav - še - sja, bla - ho - čés - ti - ja ra - čí - te - li ót - ro - cy
vzy - vá - ju - - šče: bla - hos - lo - ví - te vsja ďi - lá Hos-pód-ňa, Hós - po - da.
9
Ká-meň ne - ru - ko - síč - nyj, ot ne - si - kó - my - ja ho - rý Te - bé, Ďí - vo,
kra - je - u - hól - nyj ot - si - čé - sja, Chris - tós so - vo - ku - pí - vyj
ras - to - já - šča - ja - sja jes - tes - tvá: ťim ve - se - ľá - šče - sja,
Ťa Bo - ho - ró - di - ce, ve - li - čá - jem.

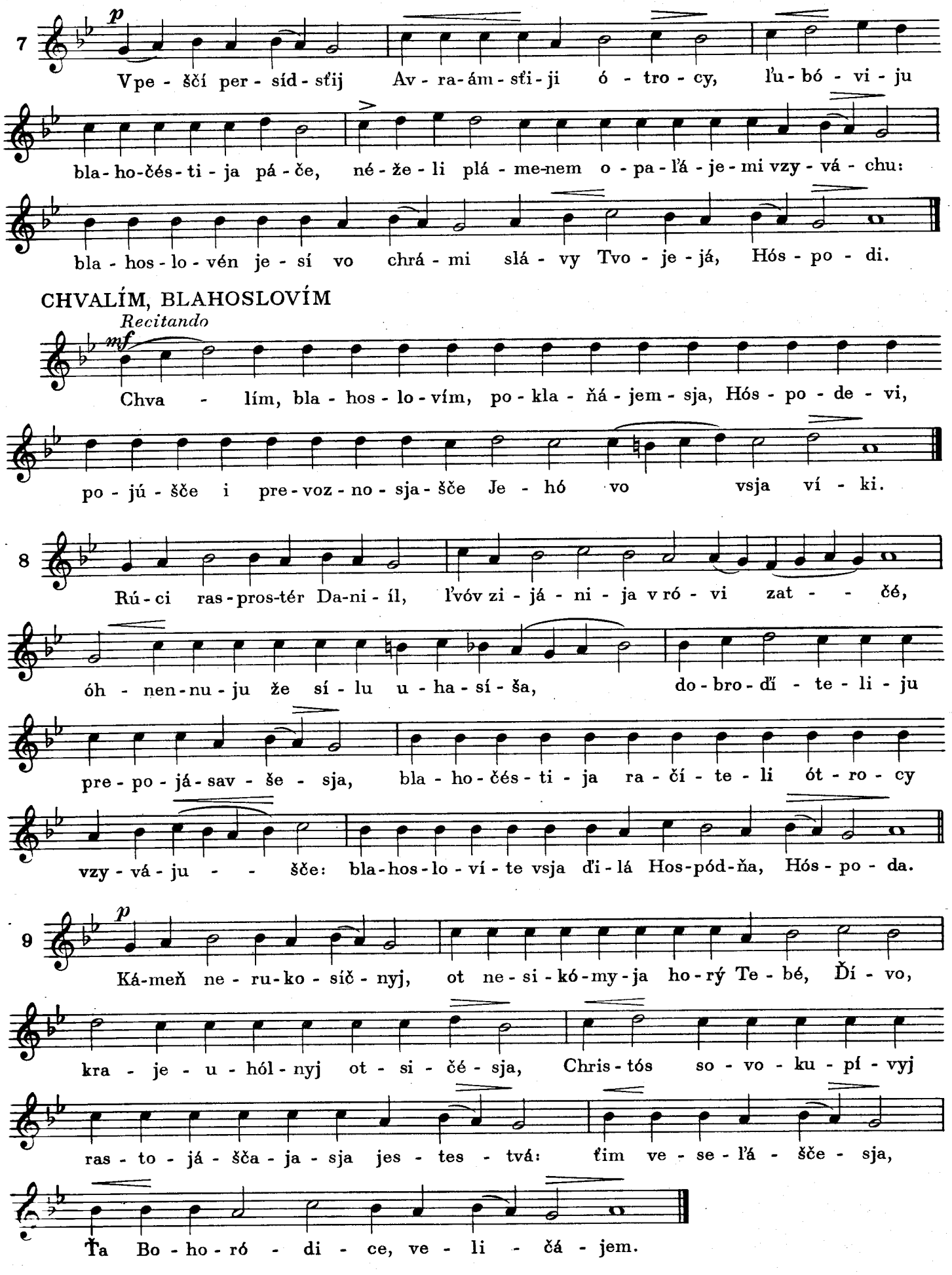
7
p
Vpe - ščí per - síd - sťij Av - ra-ám - sťi - ji ó - tro - cy, ľu - bó - vi - ju
bla - ho-čés - ti - ja pá - če, né - že - li plá - me-nem o - pa - ľá - je - mi vzy - vá - chu:
bla - hos - lo - vén je - sí vo chrá - mi slá - vy Tvo - je - já, Hós - po - di.
CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM
Recitando
mf
Chva - lím, bla - hos - lo - vím, po - kla - ňá - jem - sja, Hós - po - de - vi,
po - jú - šče i pre - voz - no - sja - šče Je - hó vo vsja ví - ki.
8
Rú - ci ras - pros - tér Da - ni - íl, ľvóv zi - já - ni - ja v ró - vi zat - - čé,
óh - nen - nu - ju že sí - lu u - ha - sí - ša, do - bro - dí - te - li - ju
pre - po - já - sav - še - sja, bla - ho - čés - ti - ja ra - čí - te - li ót - ro - cy
vzy - vá - ju - - šče: bla - hos - lo - ví - te vsja ďi - lá Hos - pód - ňa, Hós - po - da.
9
p
Ká - meň ne - ru - ko - síč - nyj, ot ne - si - kó - my - ja ho - rý Te - bé, Ďí - vo,
kra - je - u - hól - nyj ot - si - čé - sja, Chris - tós so - vo - ku - pí - vyj
ras - to - já - šča - ja - sja jes - tes - tvá: ťim ve - se - ľá - šče - sja,
Ťa Bo - ho - ró - di - ce, ve - li - čá - jem.

SVJAT HOSPÓĎ

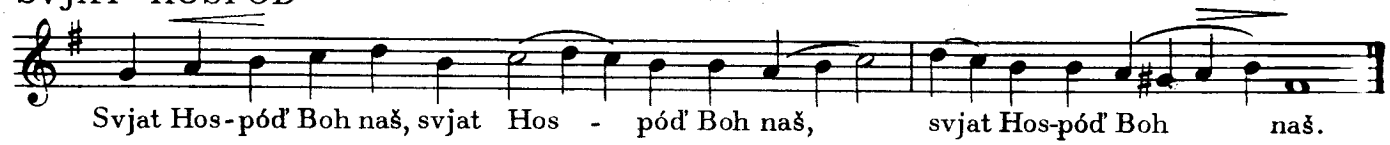

Irmos hl. 4-ho maje šče sľidujuči samopodobňi:

1. „TRISTATY KRIPKIJA"- spivajetsja na Rozdestvo Joana Krestiteľa.
2. „OTVERZU USTA MOJA"- spivajetsja v prazniky Presv. Bohorodici.
3. „LÍCY IZRAILSŤIJI"- spivajetsja na Preobraženije.
4. „JAVIŠASJA ISTOČNICY BÉZDNY"- spivajetsja na Kvitnu neďiľu.
5. „BOŽESTVENNYM POKROVEN"- spivajetsja na Sošestvije Sv. Ducha.
6. „ŇISŤ TEBI PODOBEN"- spivajetsja na Petra a Pavla.

SAMOHLÁSEN

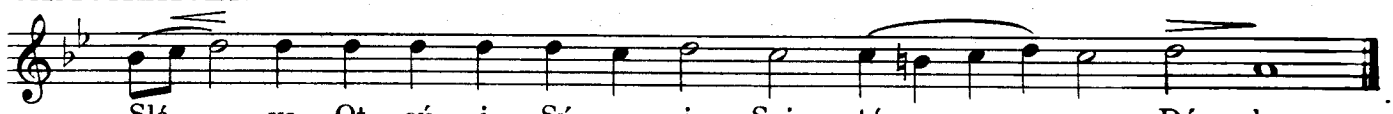

STICHIRA HL. 4.

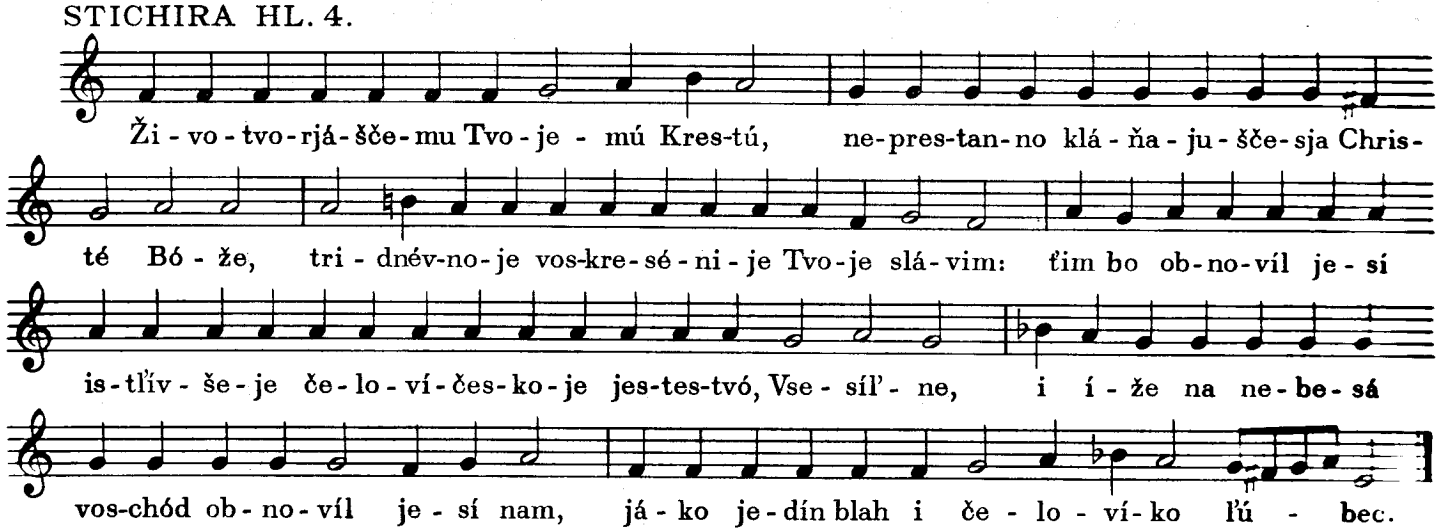

SAMOPODÓBŇI
JÁKO DÓBĽA VO MÚČENICICH

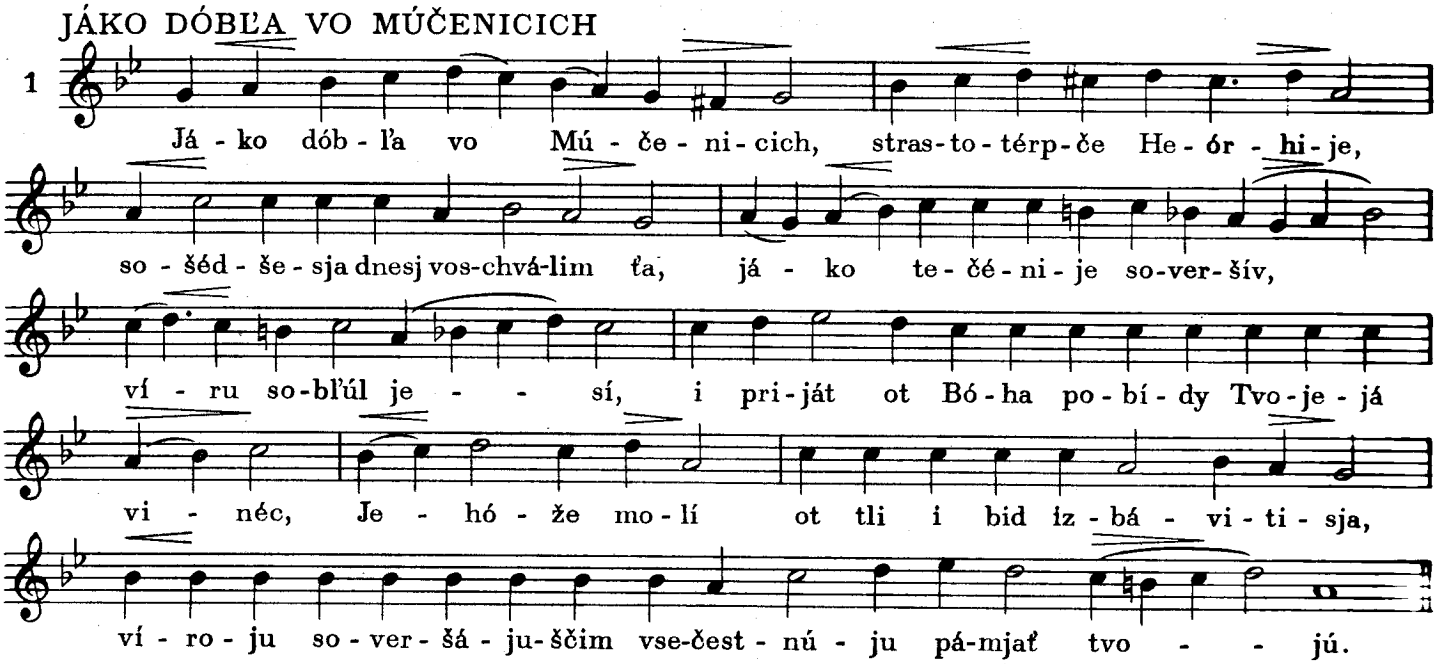

DAL JESÍ ZNÁMENIJE

2

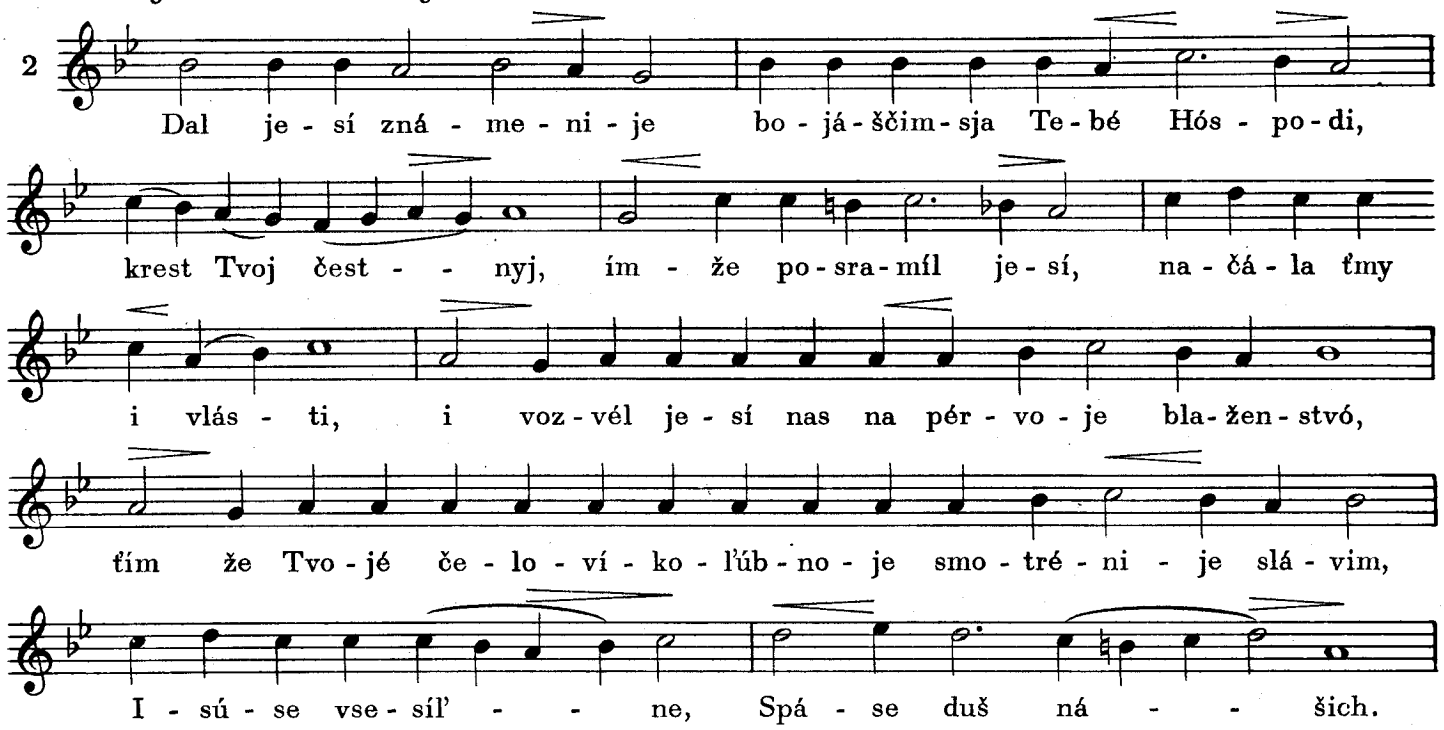

ZVÁNNYJ SVÝŠE BYV

3

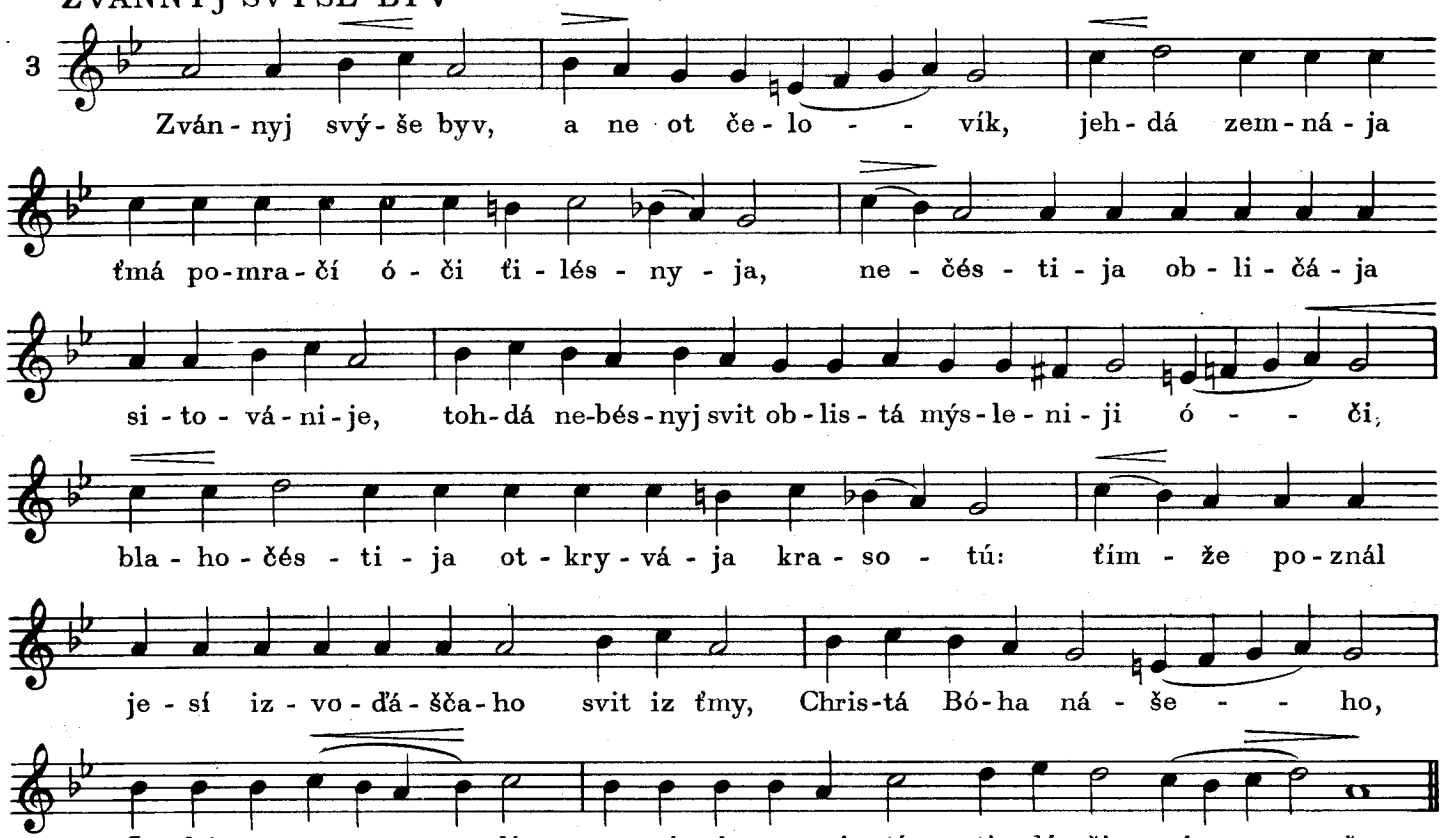

UDIVÍSJA JÓSIF

Pomalu

4

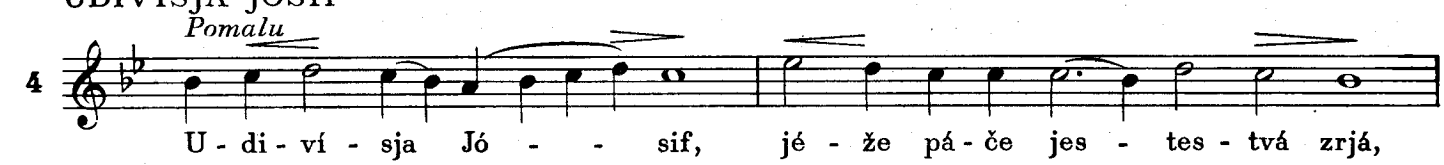

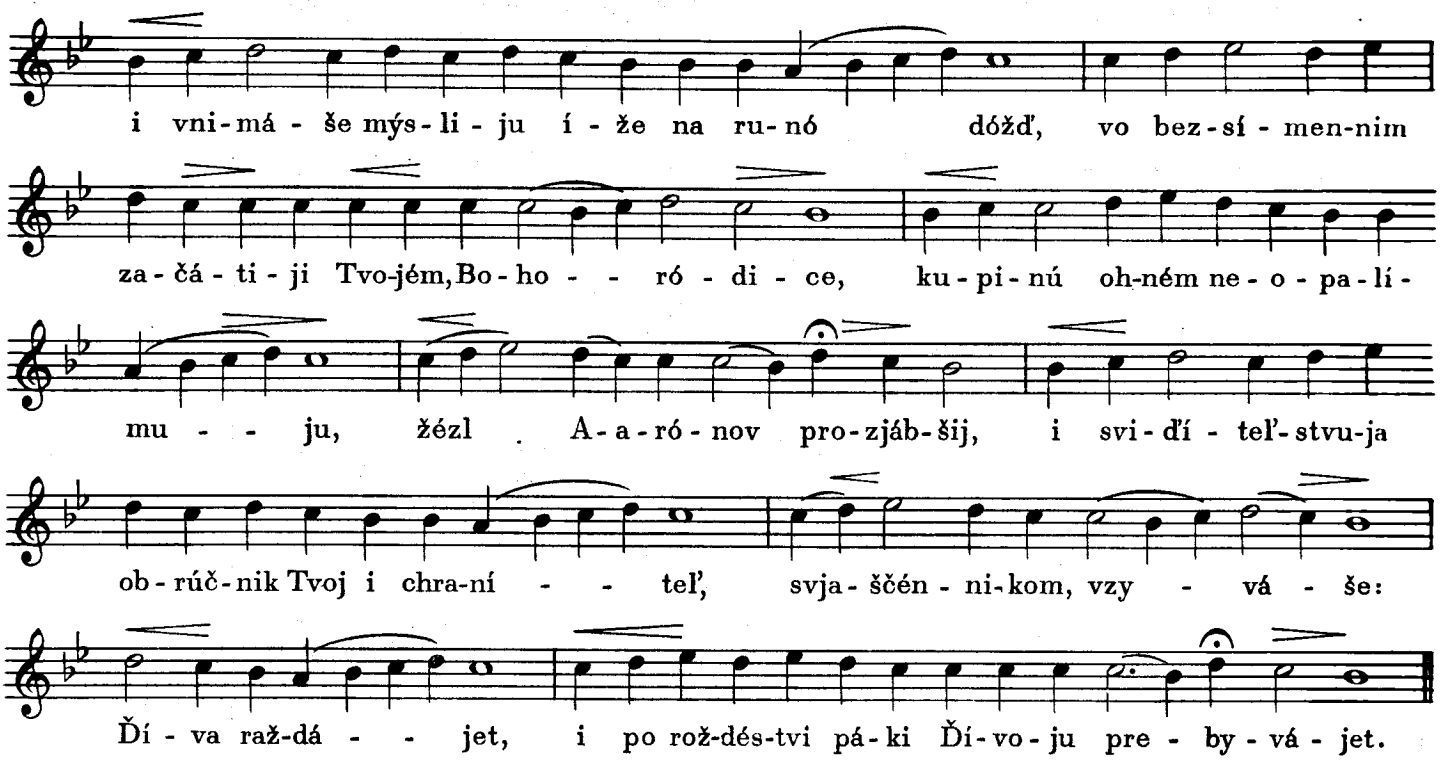

BOLHAR

HĎÍ JESŤ MIRSKÓJE

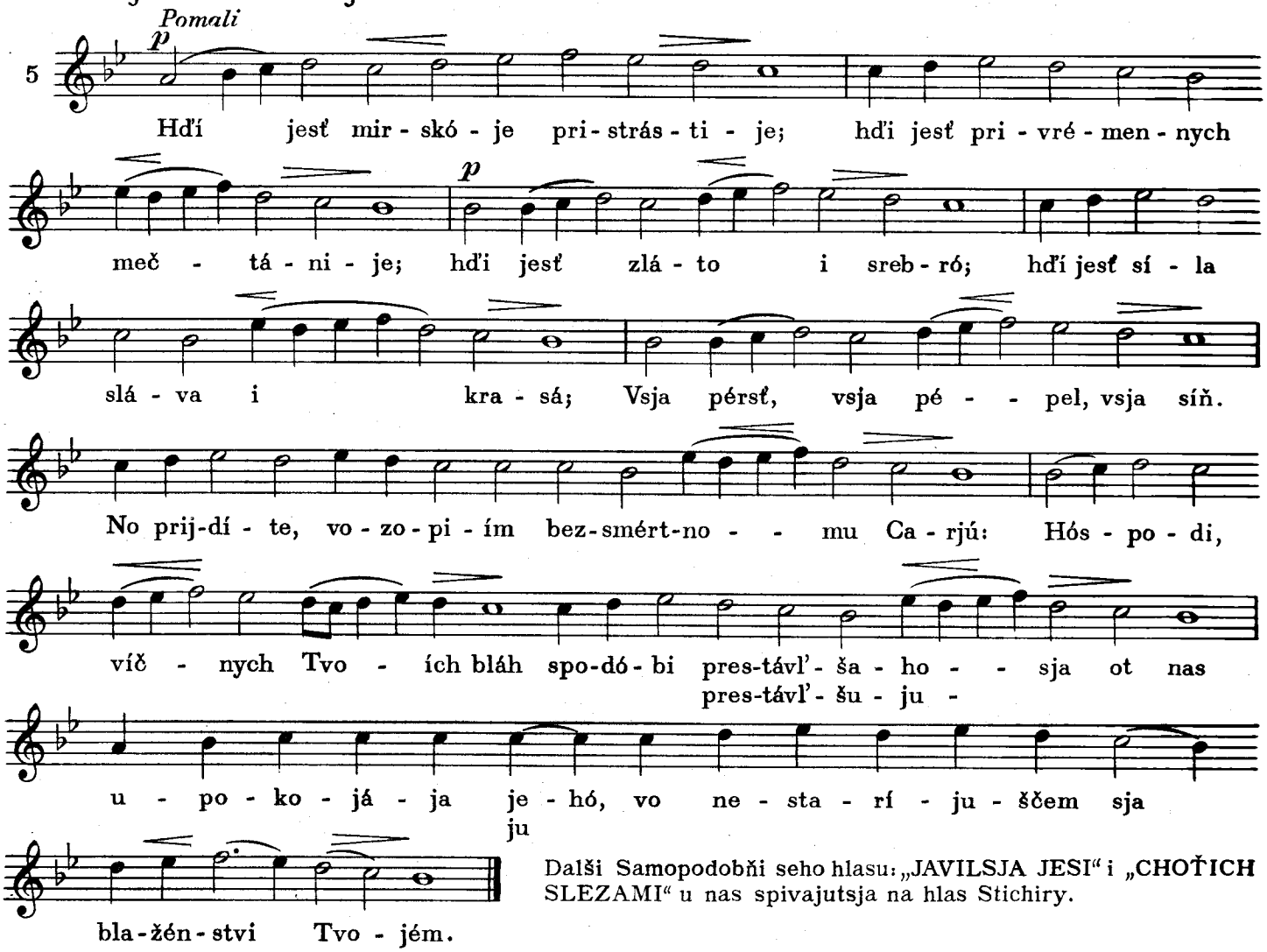

Další Samopodobňi seho hlasu: „JAVILSJA JESI“ i „CHOŤICH SLEZAMI“ u nas spivajutsja na hlas Stichiry.

5. HLAS PJATYJ

BOH HOSPÓĎ

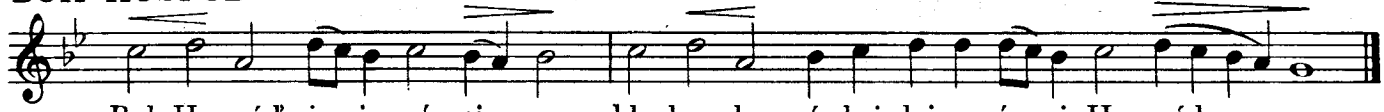

TROPÁR

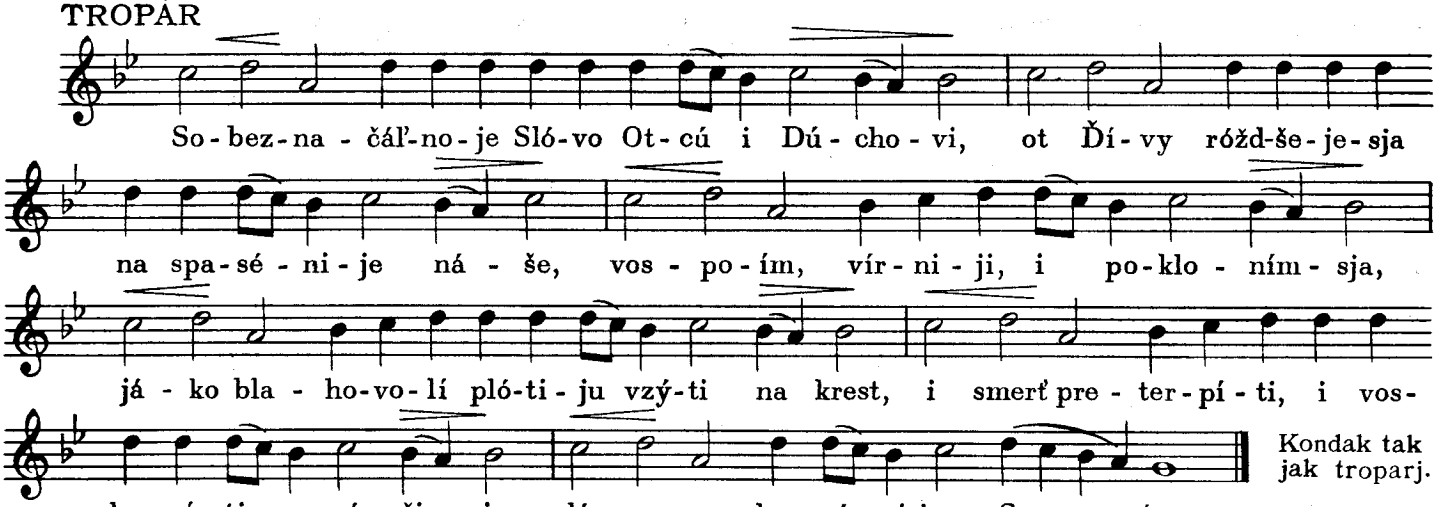

Kondak tak jak troparj.

PROKÍMEN ÚTRENI

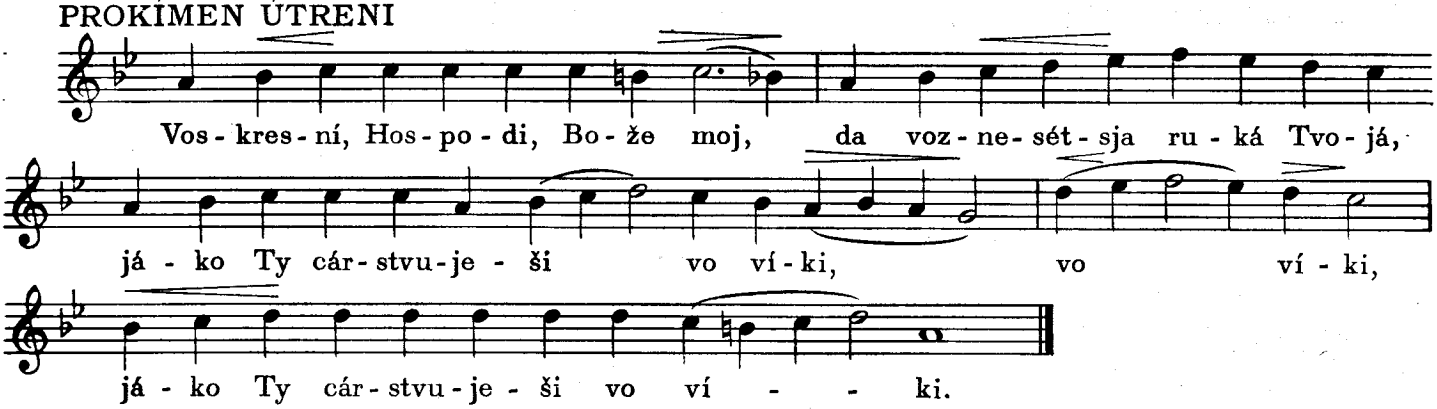

VSJÁKOJE DYCHÁNIJE

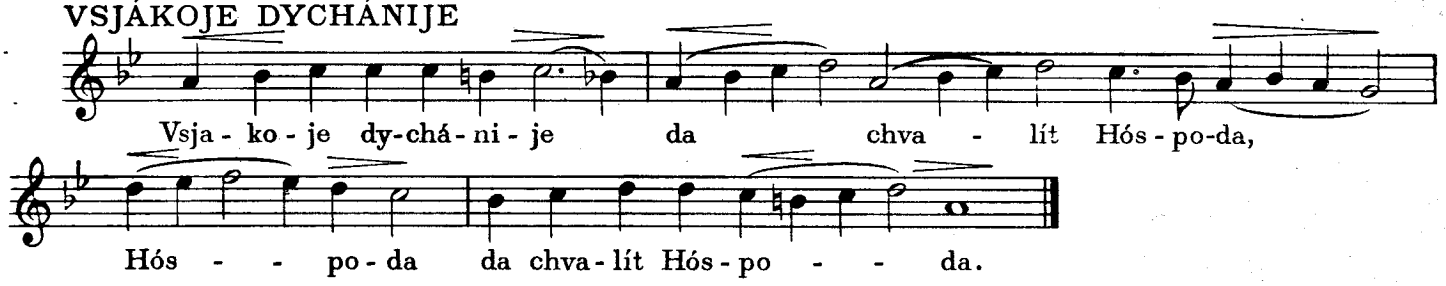

KANON

1

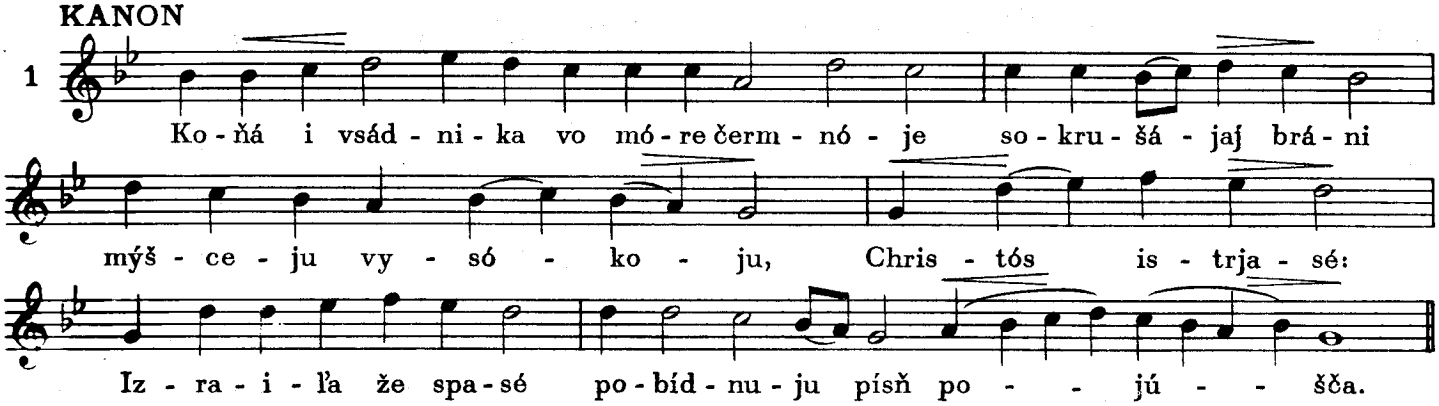

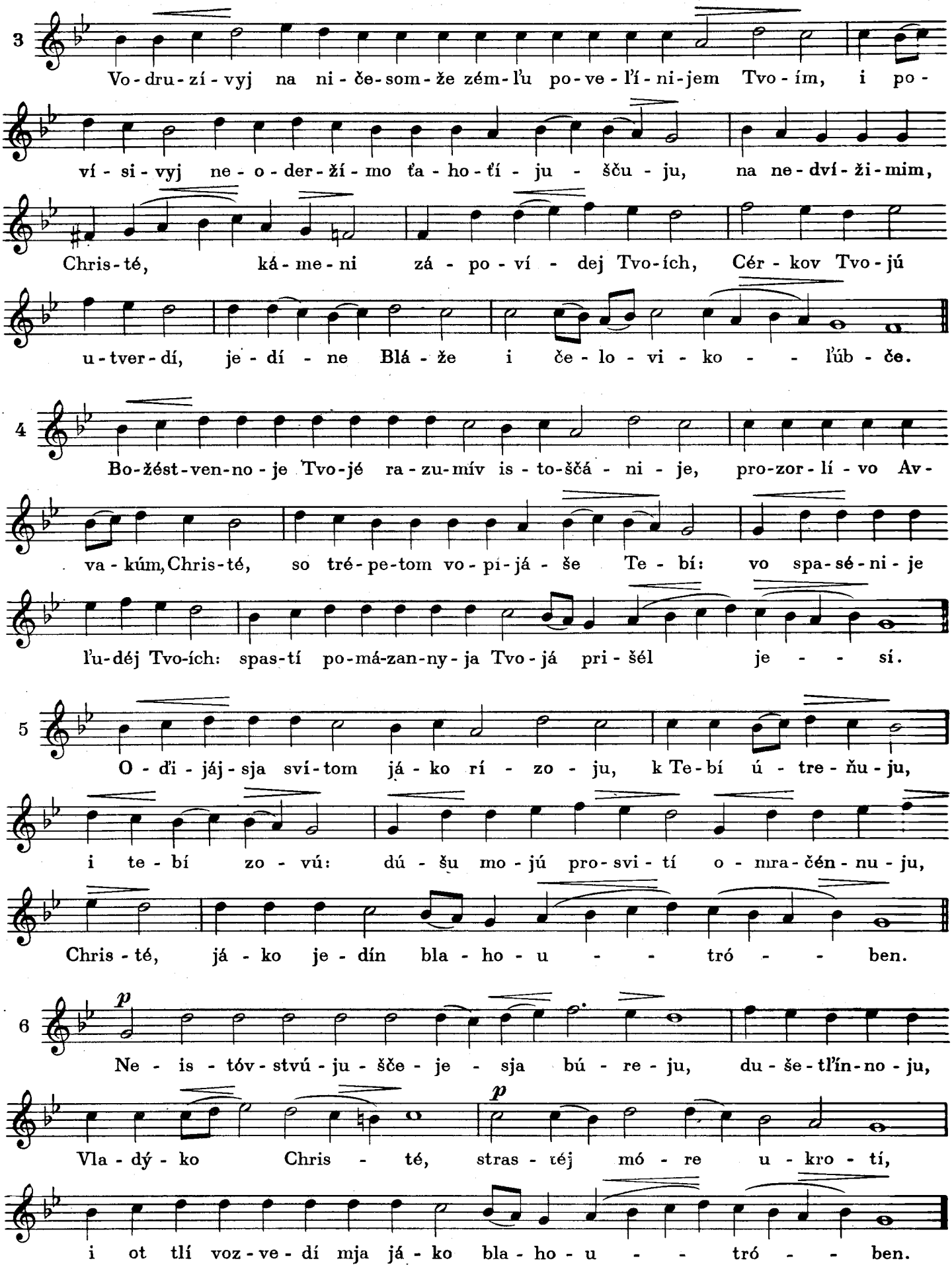
3
Vo-dru-zí-vyj na ni-če-som-že zém-ľu po-ve-ľí-ni-jem Tvo-ím, i po-
ví-si-vyj ne-o-der-ží-mo ťa-ho-tí-ju-šču-ju, na ne-dví-ži-mim,
Chris-té, ká-me-ni zá-po-ví-dej Tvo-ích, Cér-kov Tvo-jú
u-tver-dí, je-dí-ne Blá-že i če-lo-vi-ko-ľúb-če.
4
Bo-žést-ven-no-je Tvo-jé ra-zu-mív is-to-ščá-ni-je, pro-zor-lí-vo Av-
va-kúm, Chris-té, so tré-pe-tom vo-pi-já-še Te-bí: vo spa-sé-ni-je
ľu-déj Tvo-ích: spas-tí po-má-zan-ny-ja Tvo-já pri-šél je-sí.
5
O-ďi-jáj-sja sví-tom já-ko rí-zo-ju, k Te-bí ú-tre-ňu-ju,
i te-bí zo-vú: dú-šu mo-jú pro-svi-tí o-mra-čén-nu-ju,
Chris-té, já-ko je-dín bla-ho-u-tró-ben.
6
p
Ne-is-tóv-stvú-ju-šče-je-sja bú-re-ju, du-še-tľín-no-ju,
p
Vla-dý-ko Chris-té, stras-téj mó-re u-kro-tí,
i ot tlí voz-ve-dí mja já-ko bla-ho-u-tró-ben.

7

Pre-voz-no-sí-myj ot-cév Hos-póď, plá-meň u-ha-sí, ót-ro-ki o-

ro-sí, so-hlás-no po-júš-čy-ja: Bó-že, bla-hos-lo-vén je-sí.

CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM

Recitando

Chva-lím, bla-hos-lo-vím, po-kla-ňá-jem-sja, Hós-po-de-vi,

po-jú-šče i pre-voz-no-sjá-šče Je-hó vo vsja ví-ki.

8

Te-bí Vse-ďí-te-ľu vo pe-ščí ót-ro-cy,

vse-mír-nyj lik splét-še po-já-chu: ďi-lá vsjá-ka-ja,

Hós-po-da pój-te, i pre-voz-no-sí-te vo vsja ví-ki.

9

I-sá-i-je li-kúj, Ďí-va i-mí vo čré-vi,

p

i ro-dí Sý-na Em-ma-nú-i-la, Bó-ha že i če-lo-ví-ka,

Vo-stók í-mja Je-mú: *p* Je-hó-že ve-li-čá-ju-šče,

Ďí-vu u-bla-žá-jem.

SVJAT HOSPÓĎ

Svjat Hos-póď Boh naš, svjat Hos-póď Boh naš,

Hos-póď Boh naš, svjat Hos-póď Boh naš.

Irmos hl. 5-ho maje šče samopodoben: „SPASITEĽU BOHU"- spivajetsja na Vozneseníje.

SAMOHLÁSEN

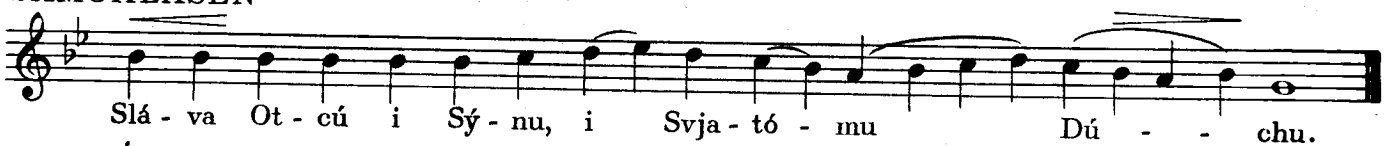

STICHÍRA

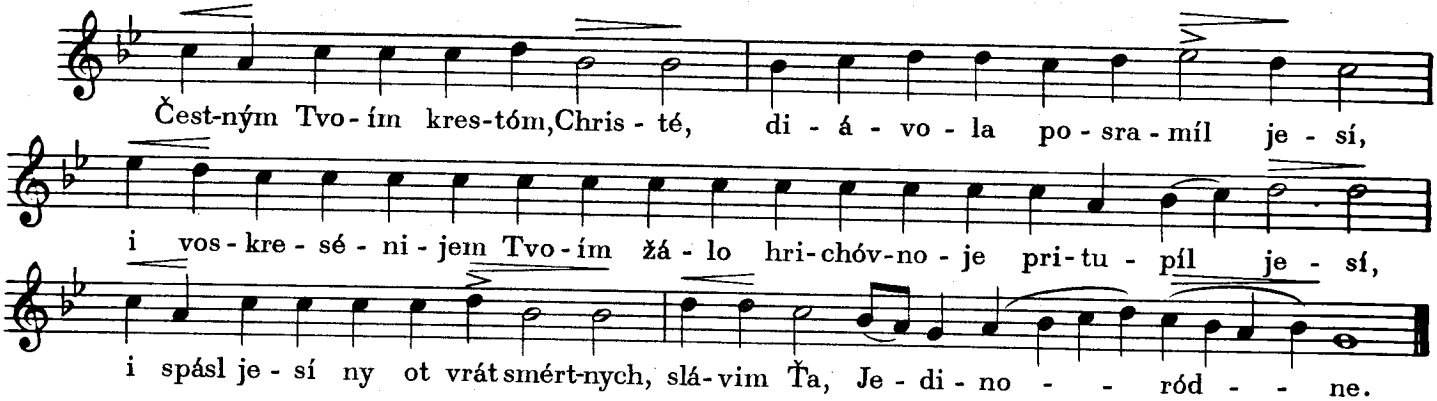

K Samopodóbnu: RÁDUJSJA, ŽIVONÓSNYJ KRESTE

I NÝŇI

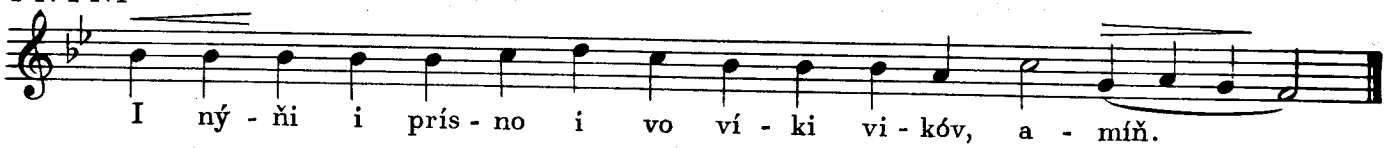

SAMOPODÓBEN

RÁDUJSJA, ŽIVÓNOSNYJ KRÉSTE

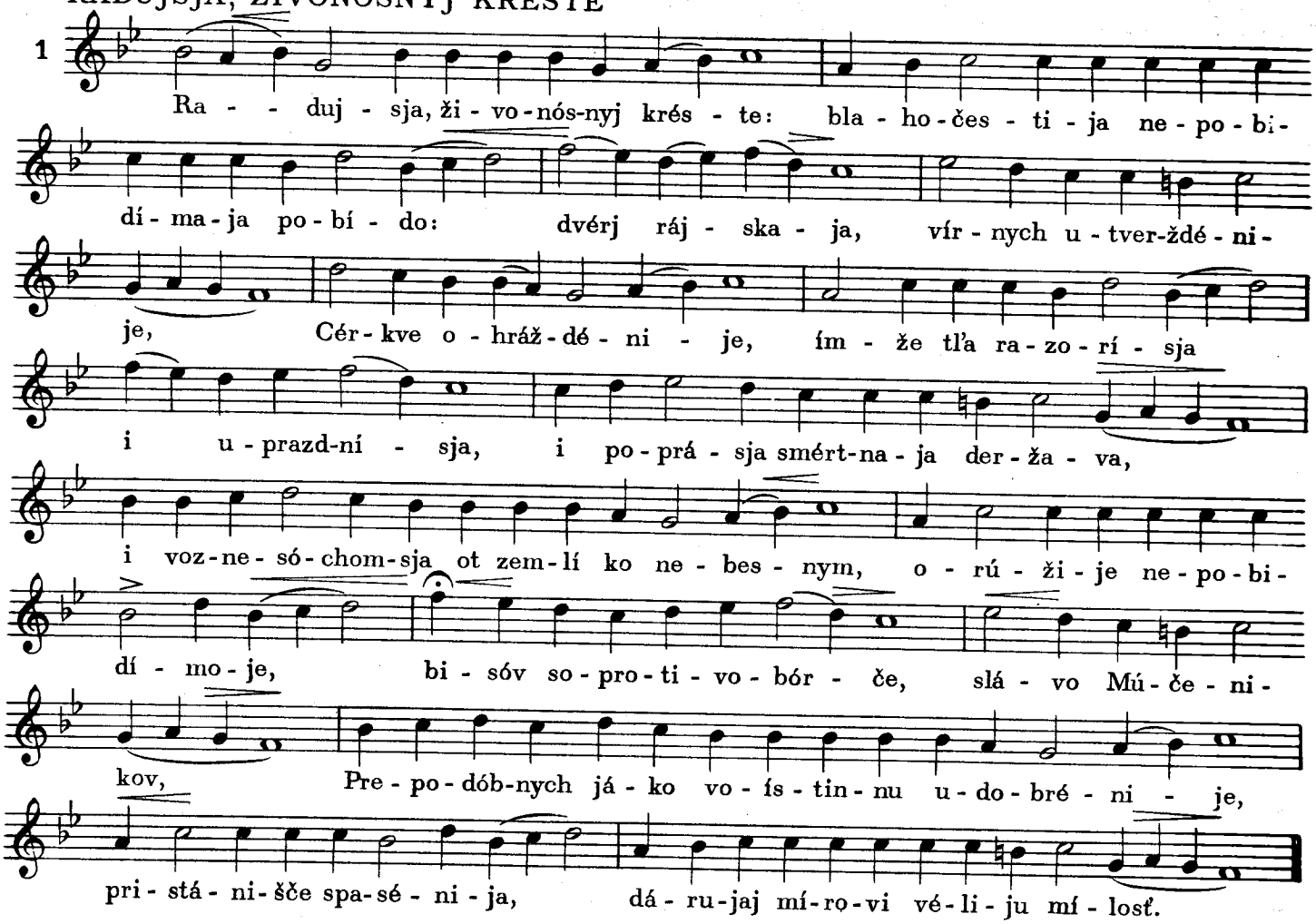

SAMOPODÓBEN SIDÁLNYJ

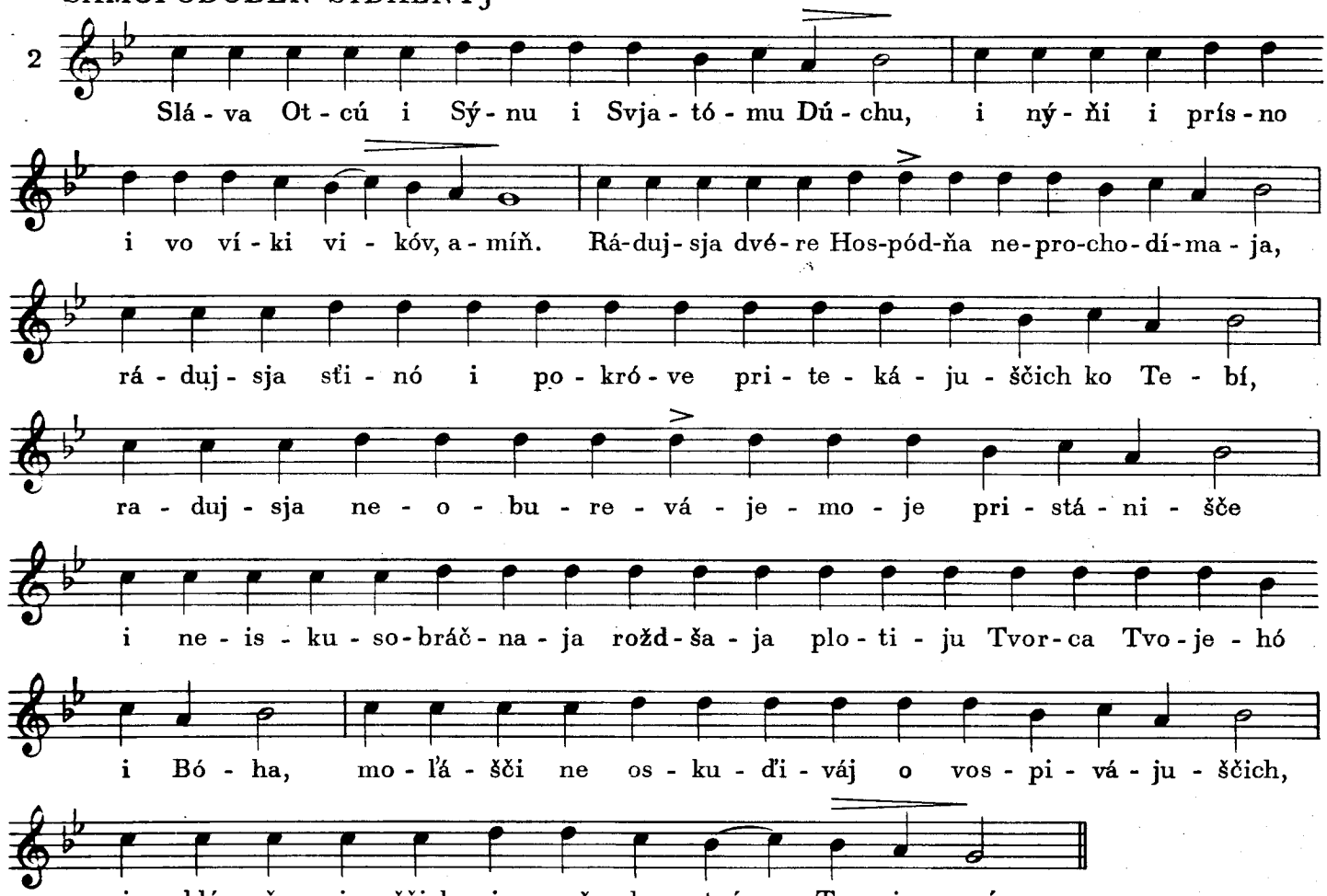

BOLHÁR

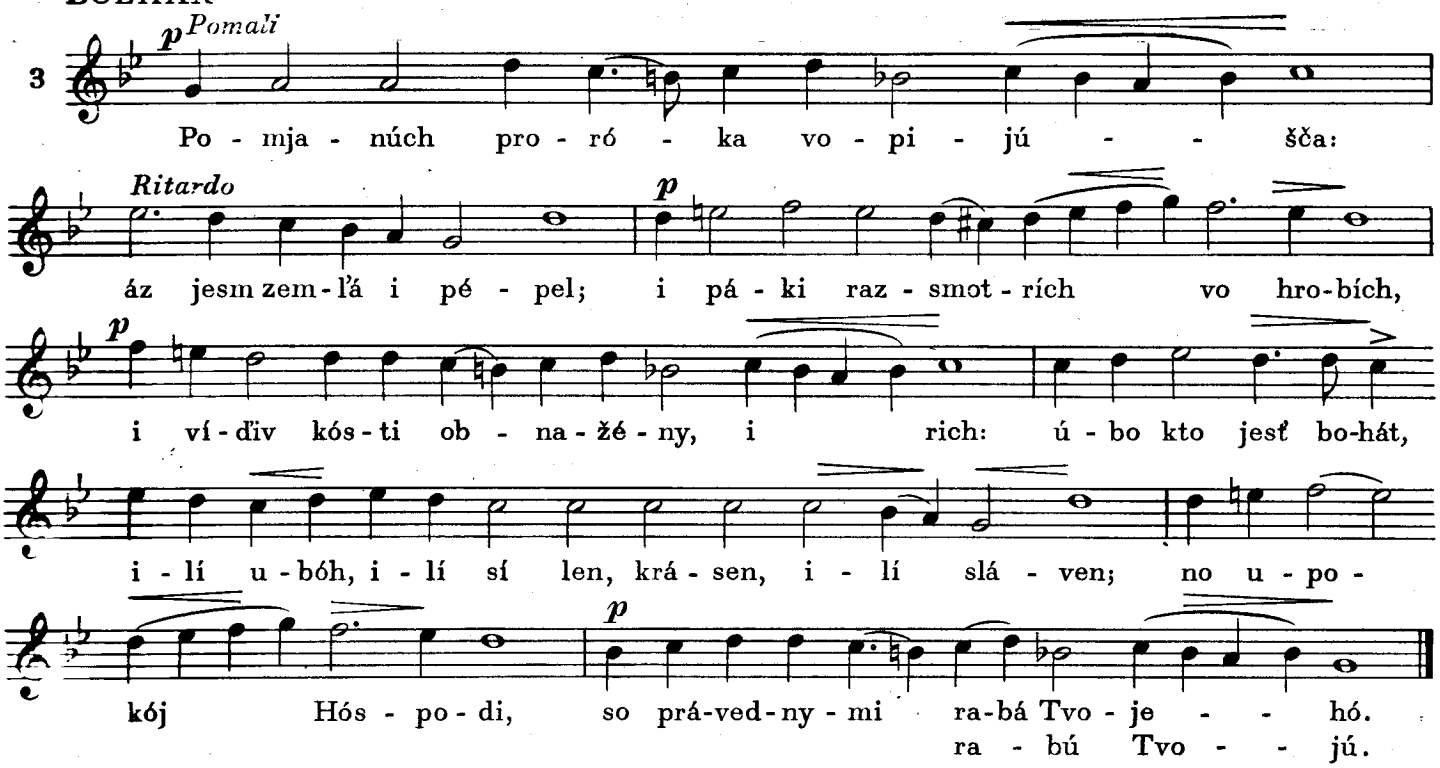

4. Samopodoben: „PREPODÓBNE OTČE“ u nas spivajetsja na hlas Stichiry.

6. HLAS ŠESTÝJ

BOH HOSPÓD

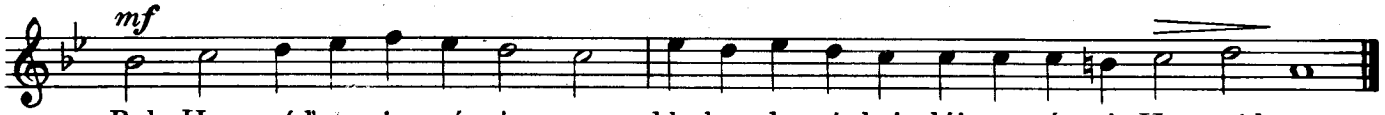

TROPÁRJ

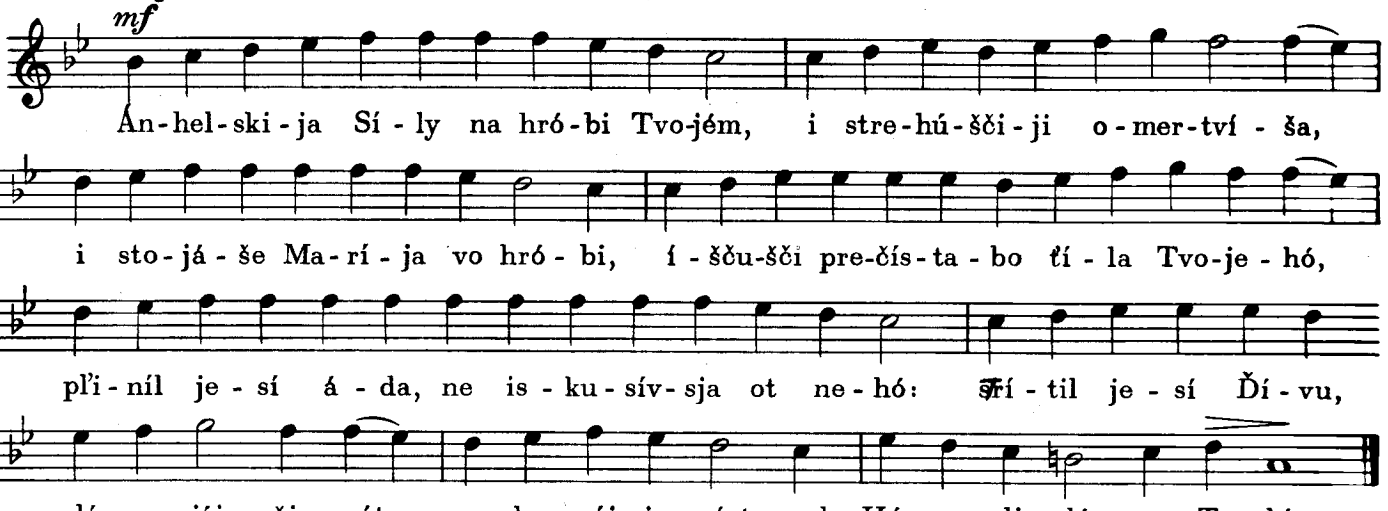

KONDÁK

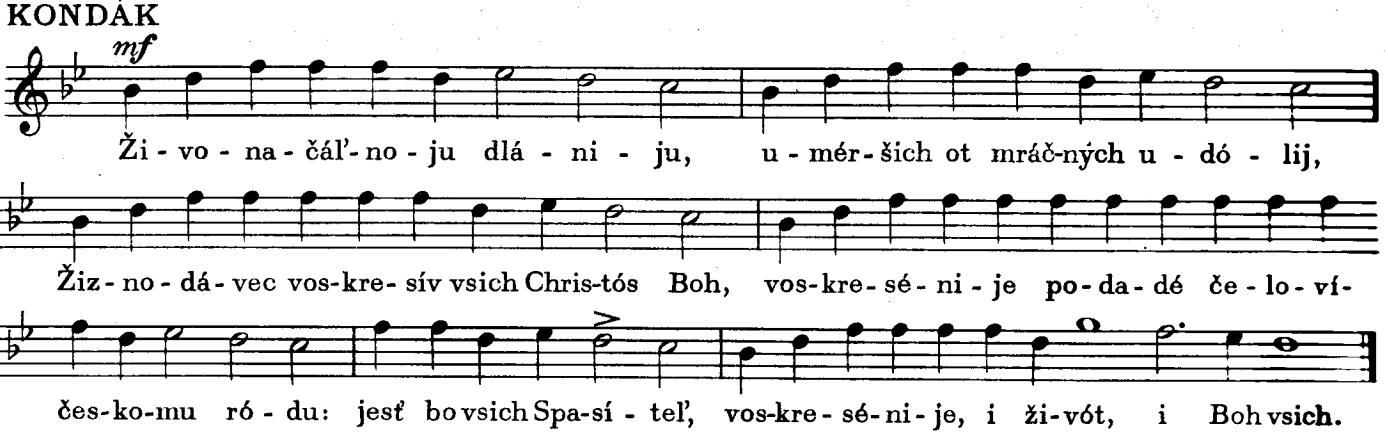

PROKÍMEN ÚTREŇI

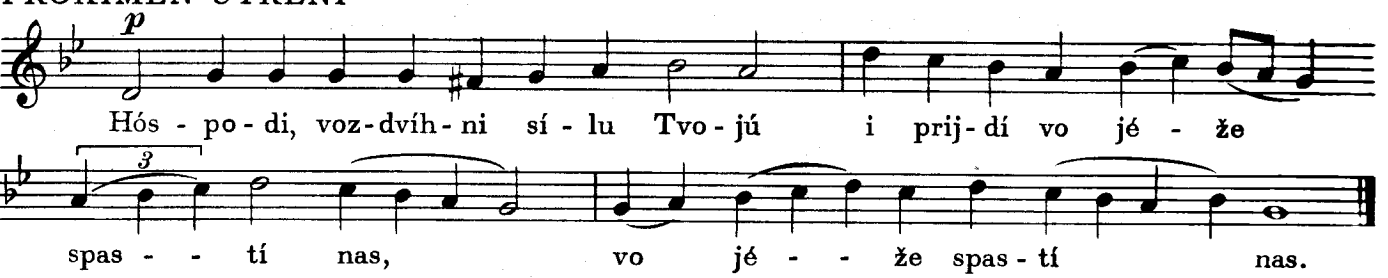

VSJÁKOJE DYCHÁNIJE

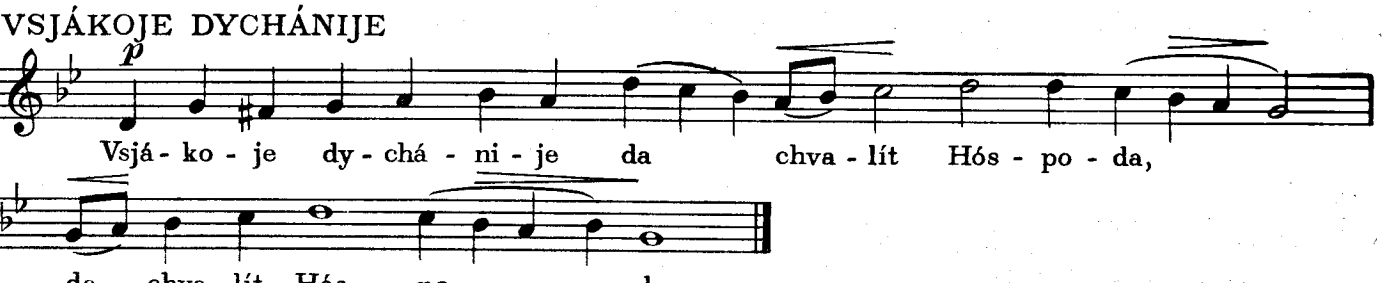

KANON

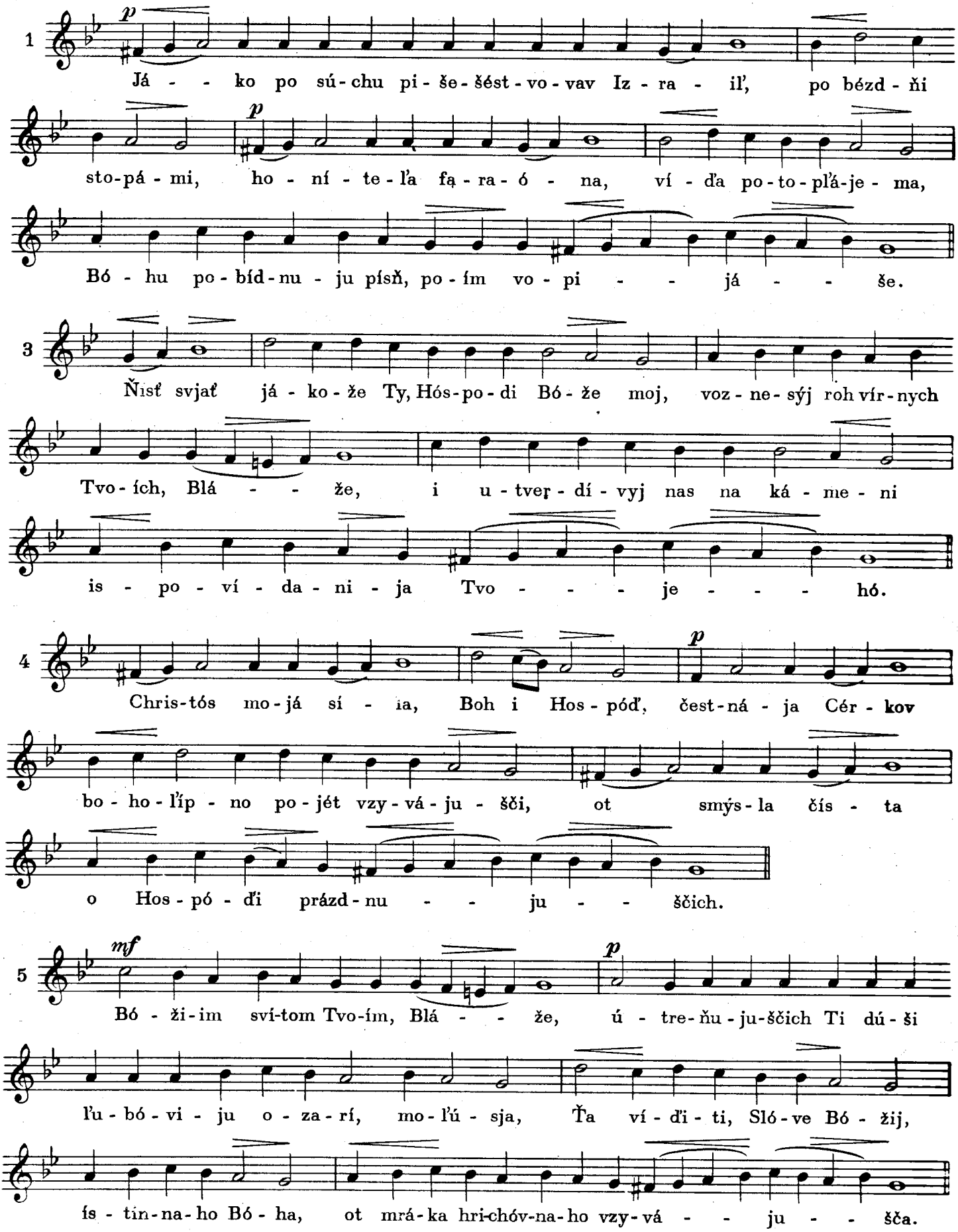
1
Já - - ko po sú-chu pi-še-šést-vo-vav Iz-ra-il', po bézd-ňi
sto-pá-mi, ho-ní-te-ľa fa-ra-ó-na, ví-ďa po-to-pľá-je-ma,
Bó-hu po-bíd-nu-ju písň, po-ím vo-pi-já-še.
3
Ňisť svjať já-ko-že Ty, Hós-po-di Bó-že moj, voz-ne-sýj roh vír-nych
Tvo-ích, Blá-že, i u-tver-dí-vyj nas na ká-me-ni
is-po-ví-da-ni-ja Tvo-je-hó.
4
Chris-tós mo-já sí-ia, Boh i Hos-póď, čest-ná-ja Cér-kov
bo-ho-ľíp-no po-jét vzy-vá-ju-šči, ot smýs-la čís-ta
o Hos-pó-ďi prázd-nu-ju-šči.
5
Bó-ži-im sví-tom Tvo-ím, Blá-že, ú-tre-ňu-ju-šči Ti dú-ši
ľu-bó-vi-ju o-za-rí, mo-ľú-sja, Ťa ví-ďi-ti, Slóve Bó-žij,
ís-tin-na-ho Bó-ha, ot mrá-ka hri-chóv-na-ho vzy-vá-ju-šča.

Oduševlenno

6 *mf*

Ži - téj - sko - je mó - - re voz - dvi - zá - je - mo - je zrjá na - pas - téj

bú - re - ju, ko tí - cho - mu pri - stá - ni - šču Tvo - je - mú pri - ték, vo - pi - jú . Ti:

p

voz - ve - dí ot tlí ži - vót moj, Mnó - ho - mí - los - - ti - - ve.

7 *p*

Ro - so - dá - tel - nu ú - bo pešč so - ďí - la Án - hel,

pre - po - dób - nym o - tro - kóm: chal - dé - i že o - pa - ľá - ju - šče - je

p

ve - ľí - ni - je Bó - ži - je, mu - čí - te - ľa u - vi - ščá vo - pí - ti:

bla - hos - lo - vén je - sí, Bó - že o - téc ná - - šich.

CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM

Recitando

Chva - lím, bla - hos - lo - vím, po - kla - ňá - jem - sja, Hós - po - de - vi, po - jú - šče

i pre - voz - no - sjá - šče Je - - - hó vo vsja ví - - ki.

8 *p*

Iz plá - me - ne pre - po - dób - nym ró - su is - to - číl je - sí:

p

i prá - ved - na - ho žért - vu i vó - du po - pa - líl je - sí:

vsja bo tvo - rí - ši, Chris - té, tók - mo jé - že cho - ťí - ti: Ťa pre - voz - nó - sim

vo vsja ví - - ki.

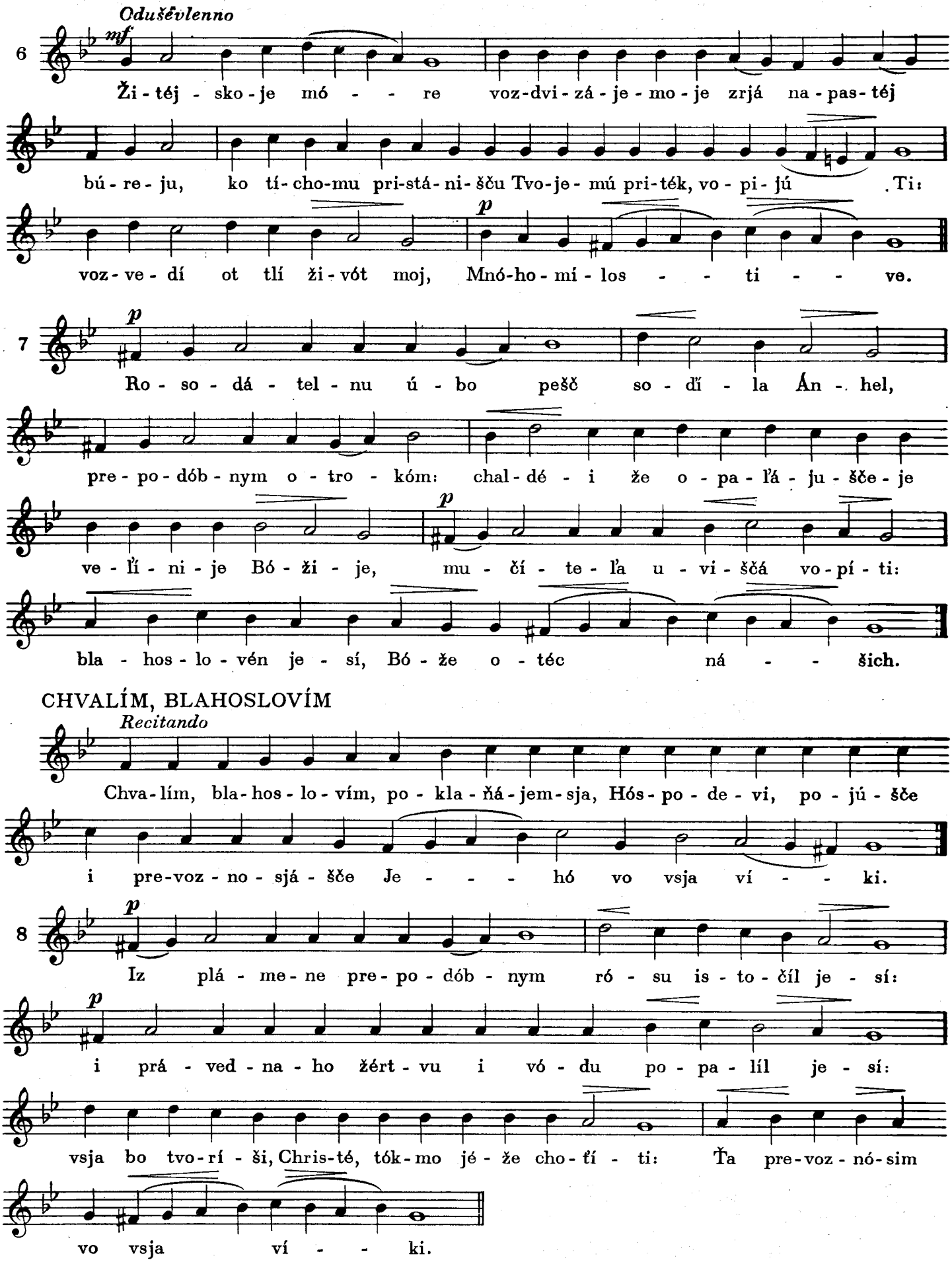

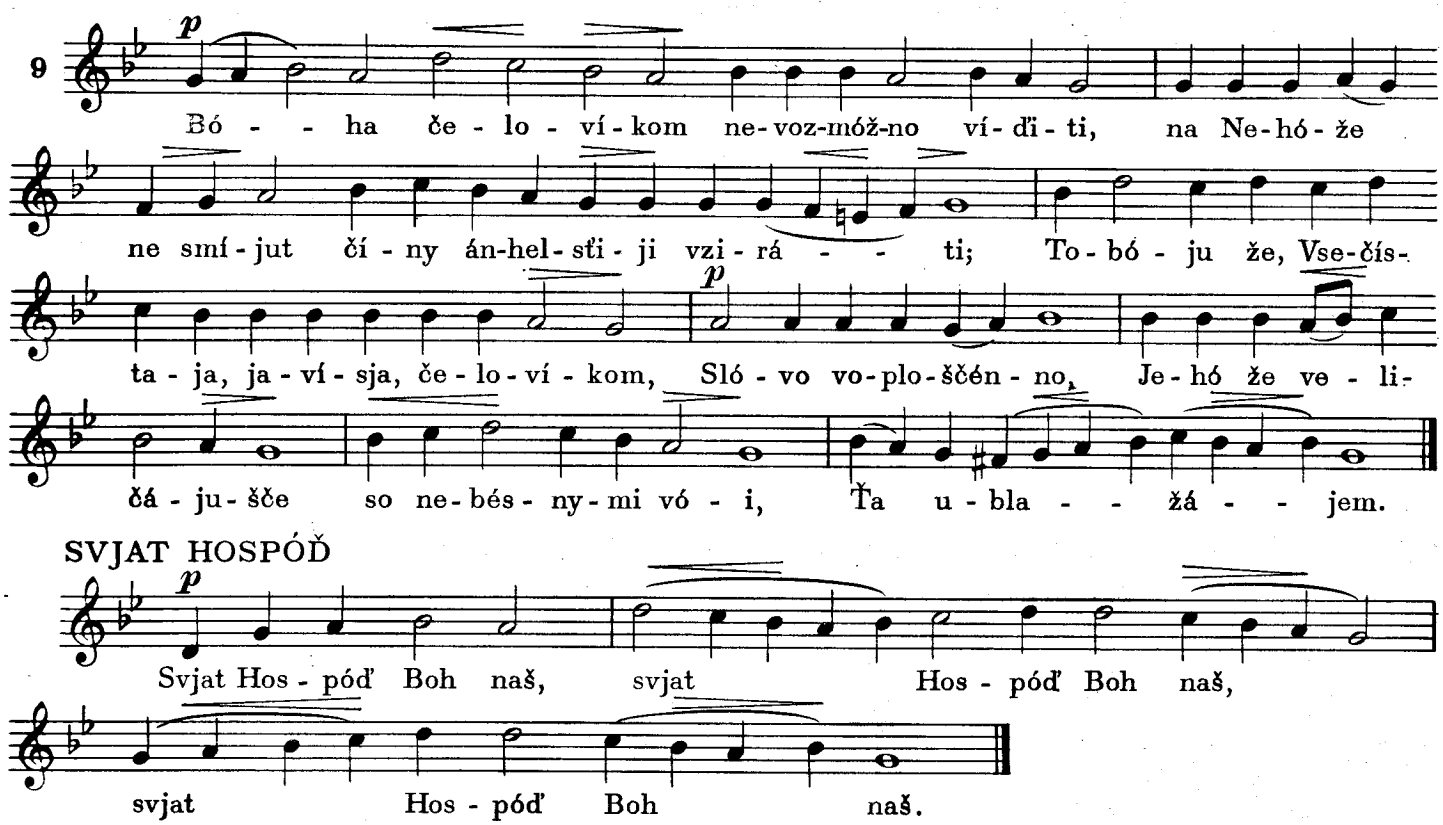

SVJAT HOSPÓĎ

Irmos hl. 6 - ho maje šče sľidujuči samopodobňi:

1. „POMOŠČNIK I POKROVÍTEĽ"- spivajetsja na Poklonach i v Vel. Četver
2. „VOLNOJU MORSKOJU"- spivajetsja v Veliku Sobotu.

SAMOHLÁSEN

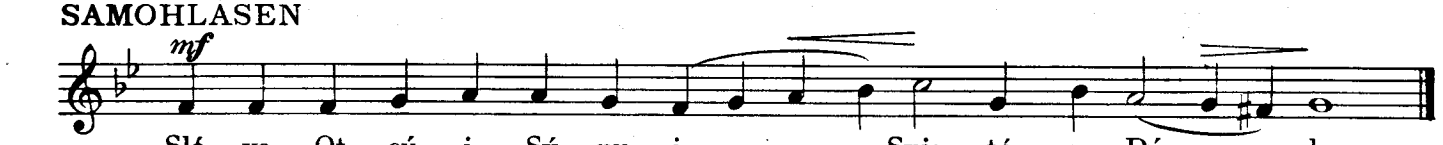

STICHIRA

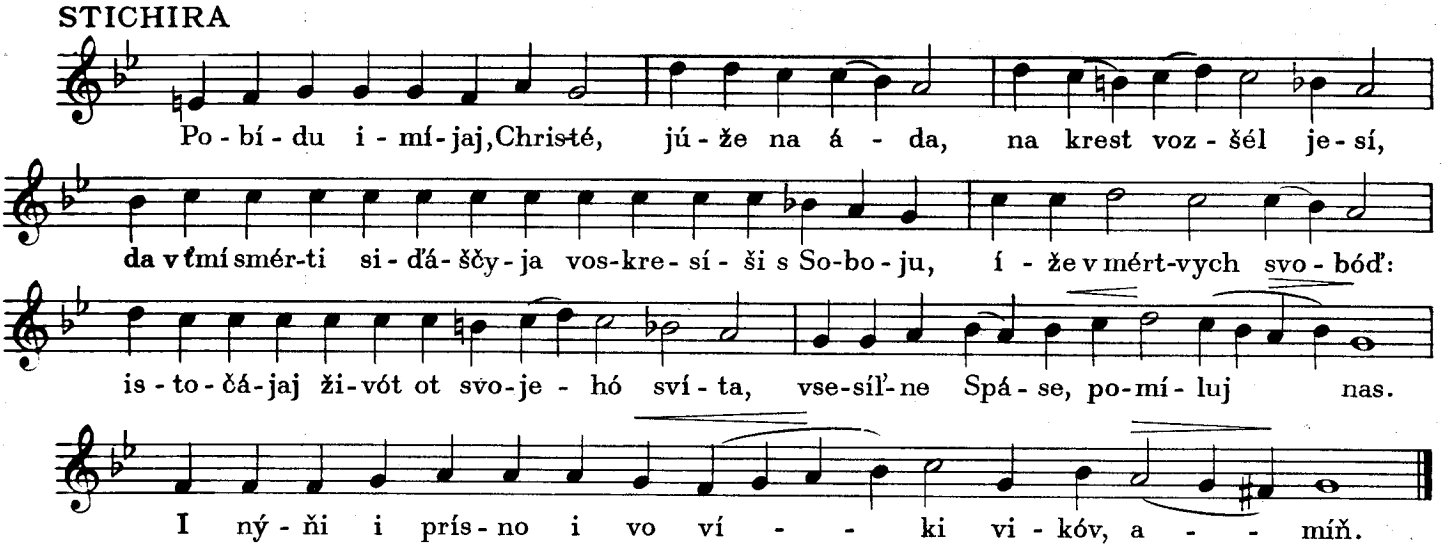

SAMOPODÓBŇI

ANHELSKIJA PREDIDÍTE SÍLY

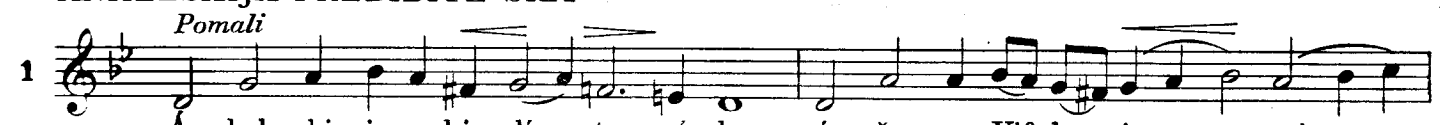

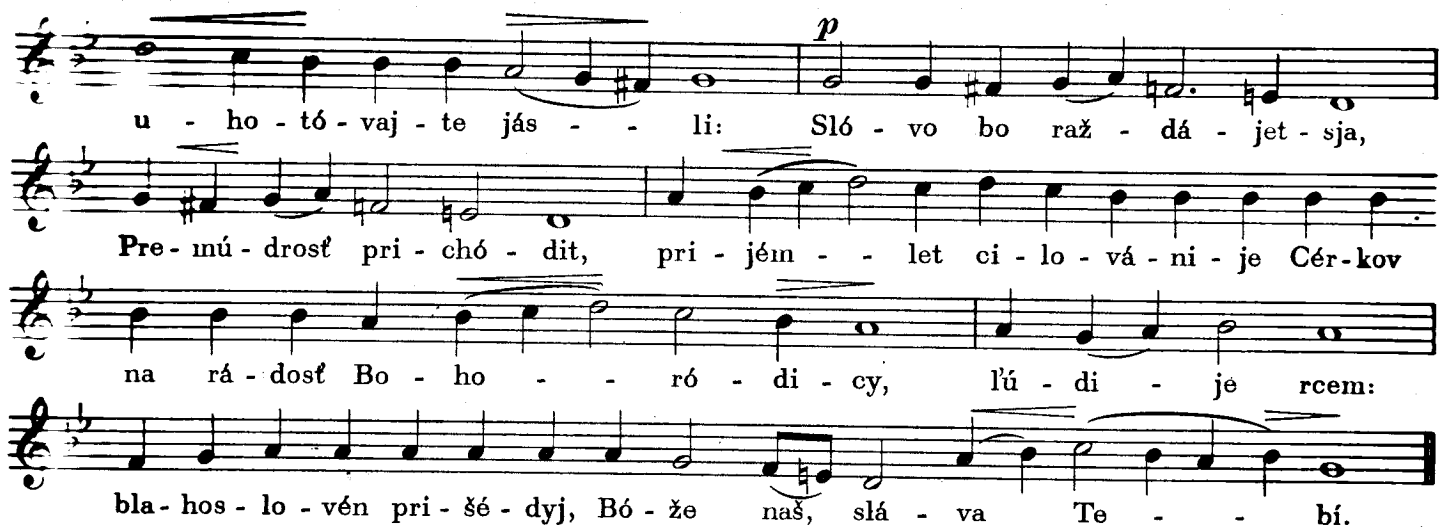

VSJU OTLOŽÍVŠE

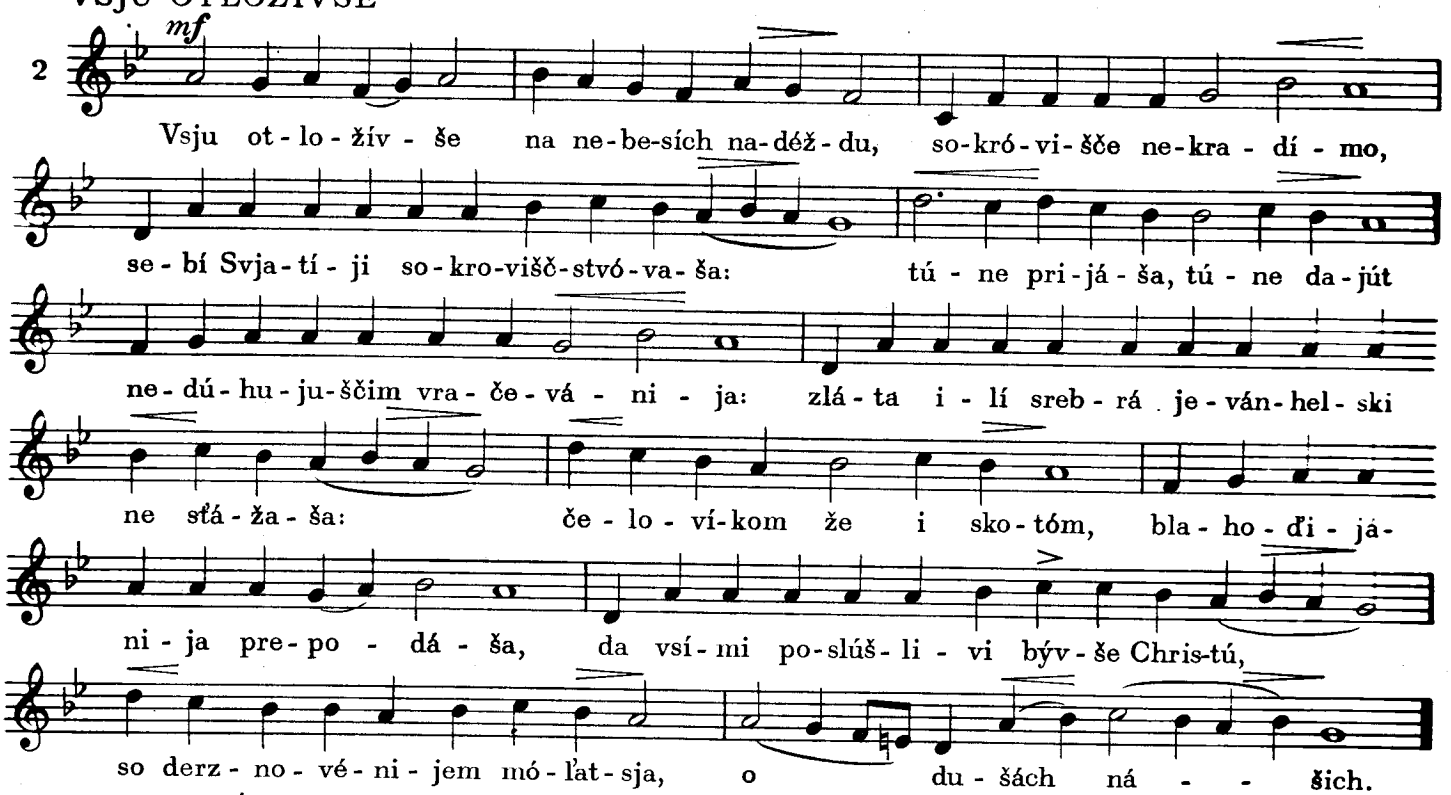

SAMOPODÓBEN SIDALNYJ
TRIDNÉVEN VOSKRÉSL JESÍ

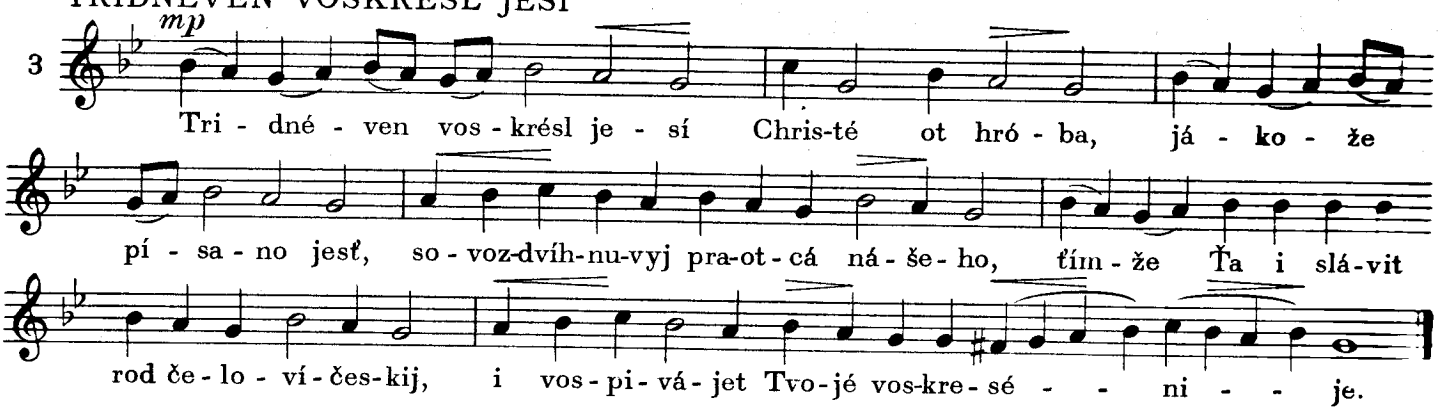

4. BOLHÁR: „NAČÁTOK MŇI I SOSTÁV," - tak jak stichíra.
5. Samopodoben „KTO TVOJU SPASE RÍZU RAZDRÁ" - na hlas Stichiry.

7. HLAS SEDMYJ

„BOH HOSPÓĎ“

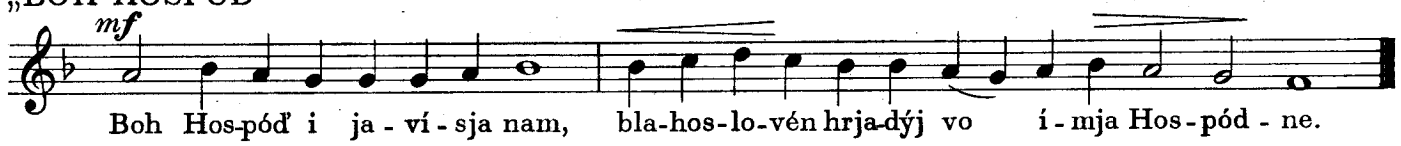

TROPARJ

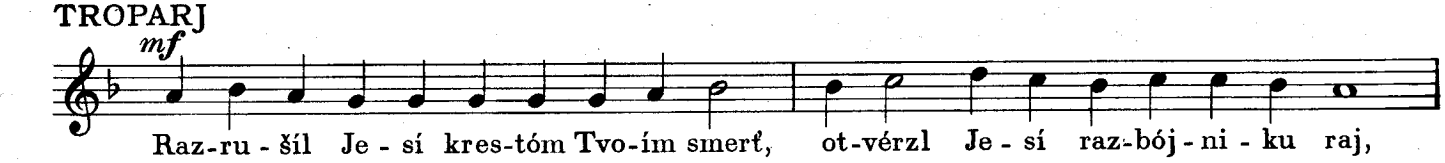

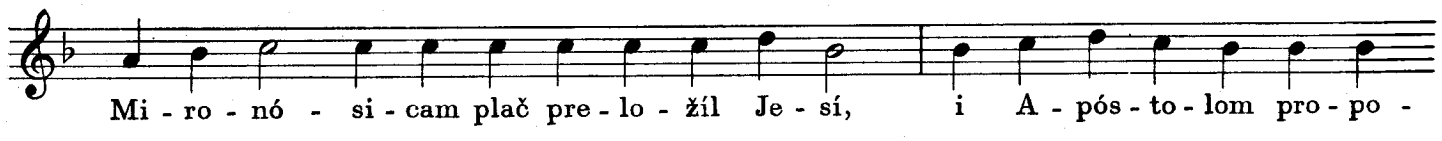

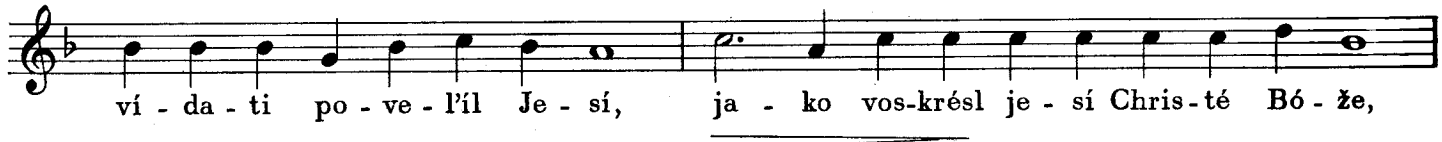

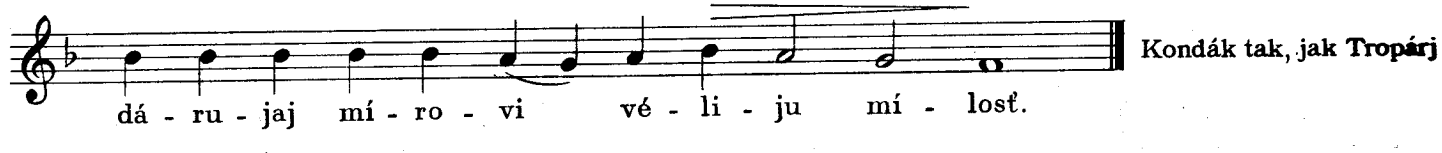

Kondák tak, jak **Tropárj**

PROKÍMEN ÚTRENI

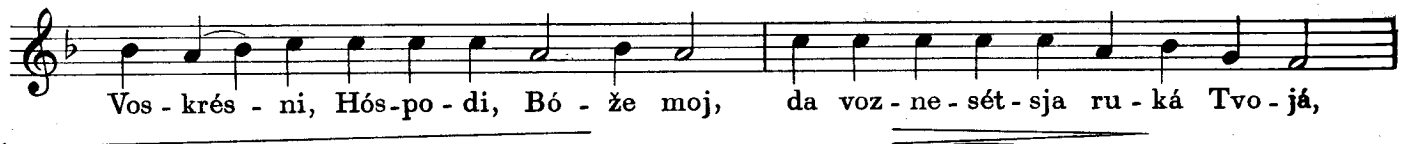

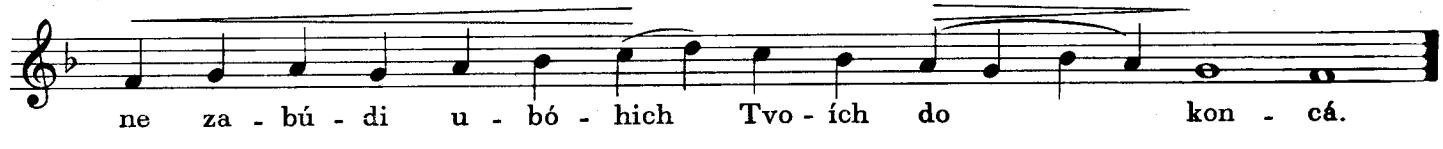

„VSJÁKOJE DYCHÁNIJE“

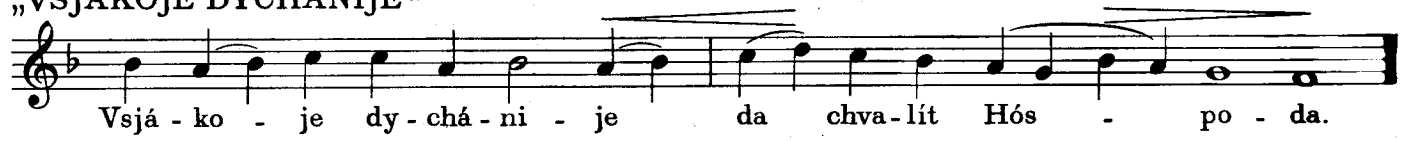

KANÓN

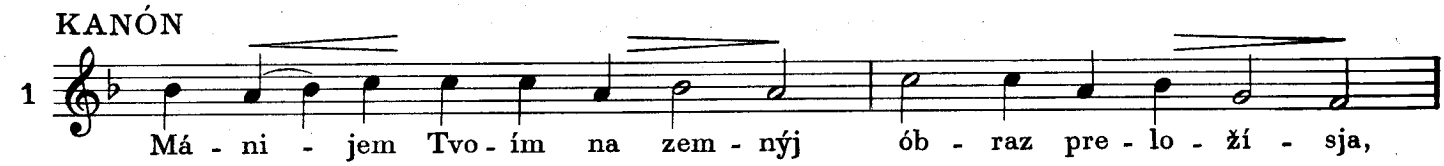

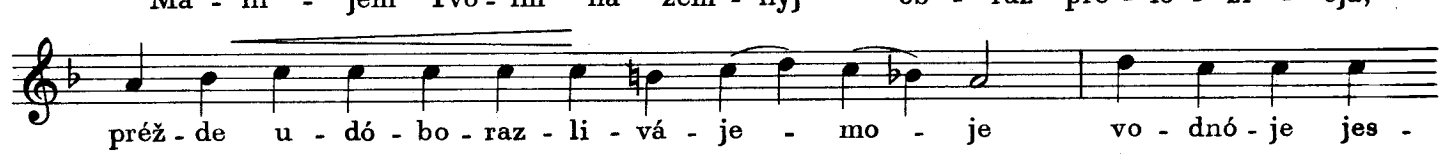

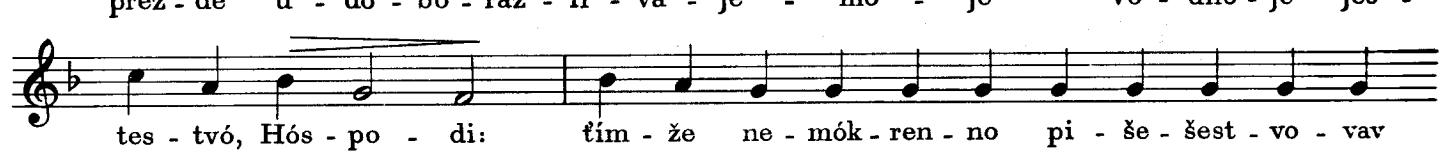

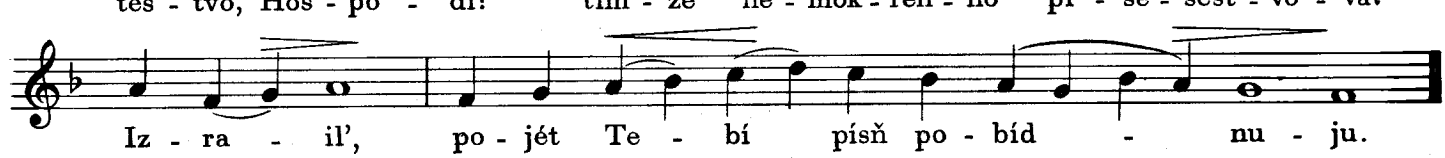

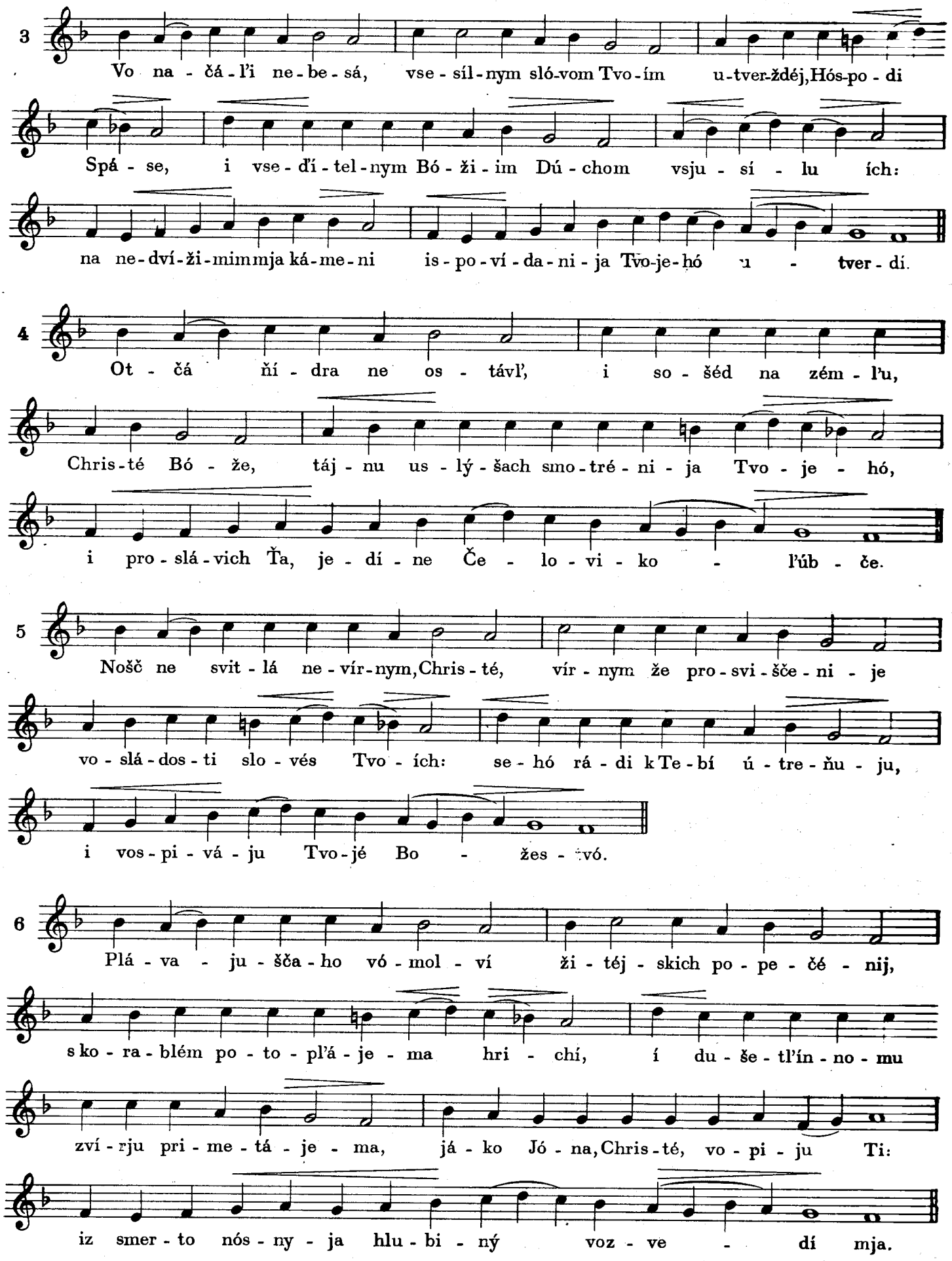
3
Vo na - čá - l'i ne - be - sá, vse - síl - nym sló-vom Tvo - ím u - tver-ždéj, Hós-po - di
Spá - se, i vse - ďí - tel - nym Bó - ži - im Dú - chom vsju - sí - lu ích:
na ne - dví - ži - mim mja ká - me - ni is - po - ví - da - ni - ja Tvo-je-hó u - tver - dí.
4
Ot - čá ňí - dra ne os - távľ, i so - šéd na zém - l'u,
Chris - té Bó - že, táj - nu us - lý - šach smo - tré - ni - ja Tvo - je - hó,
i pro - slá - vich Ťa, je - dí - ne Če - lo - vi - ko - l'úb - če.
5
Nošč ne svit - lá ne - vír - nym, Chris - té, vír - nym že pro - svi - šče - ni - je
vo - slá - dos - ti slo - vés Tvo - ích: se - hó rá - di k Te - bí ú - tre - ňu - ju,
i vos - pi - vá - ju Tvo - jé Bo - žes - tvó.
6
Plá - va - ju - šča - ho vó - mol - ví ži - téj - skich po - pe - čé - nij,
s ko - ra - blém po - to - pl'á - je - ma hri - chí, í du - še - tl'ín - no - mu
zví - rju pri - me - tá - je - ma, já - ko Jó - na, Chris - té, vo - pi - ju Ti:
iz smer - to nós - ny - ja hlu - bi - ný voz - ve - dí mja.

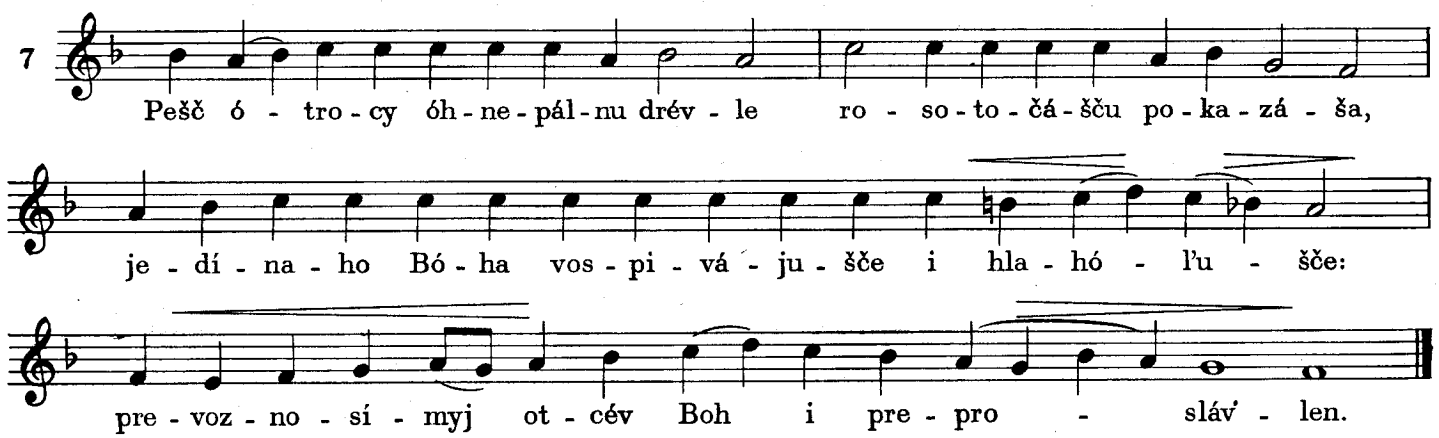

CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM

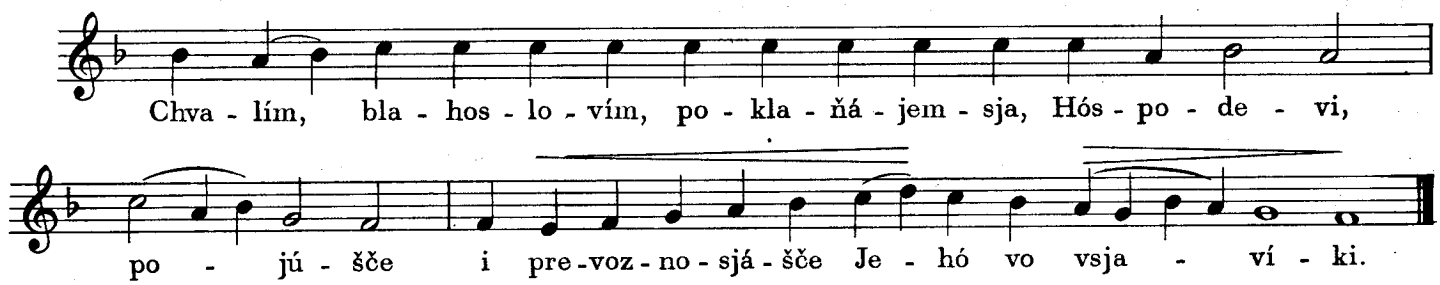

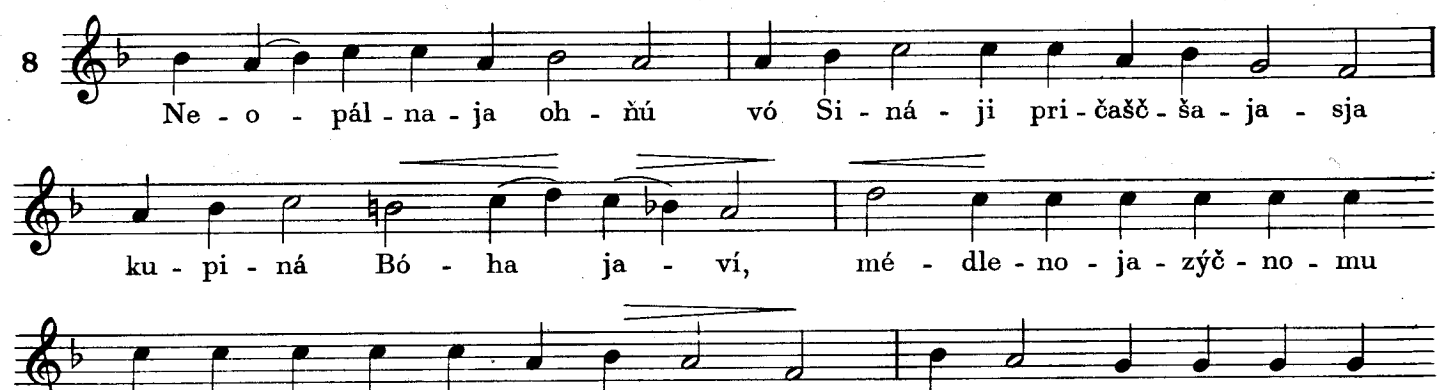

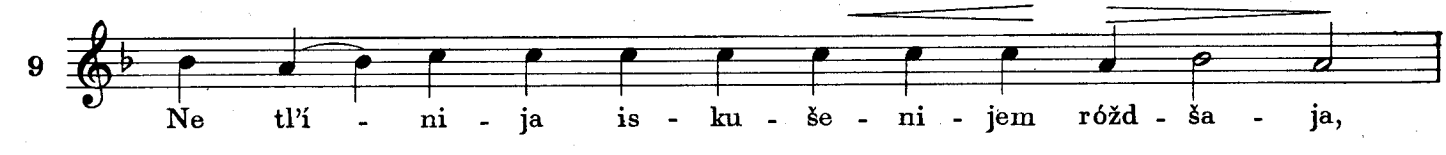

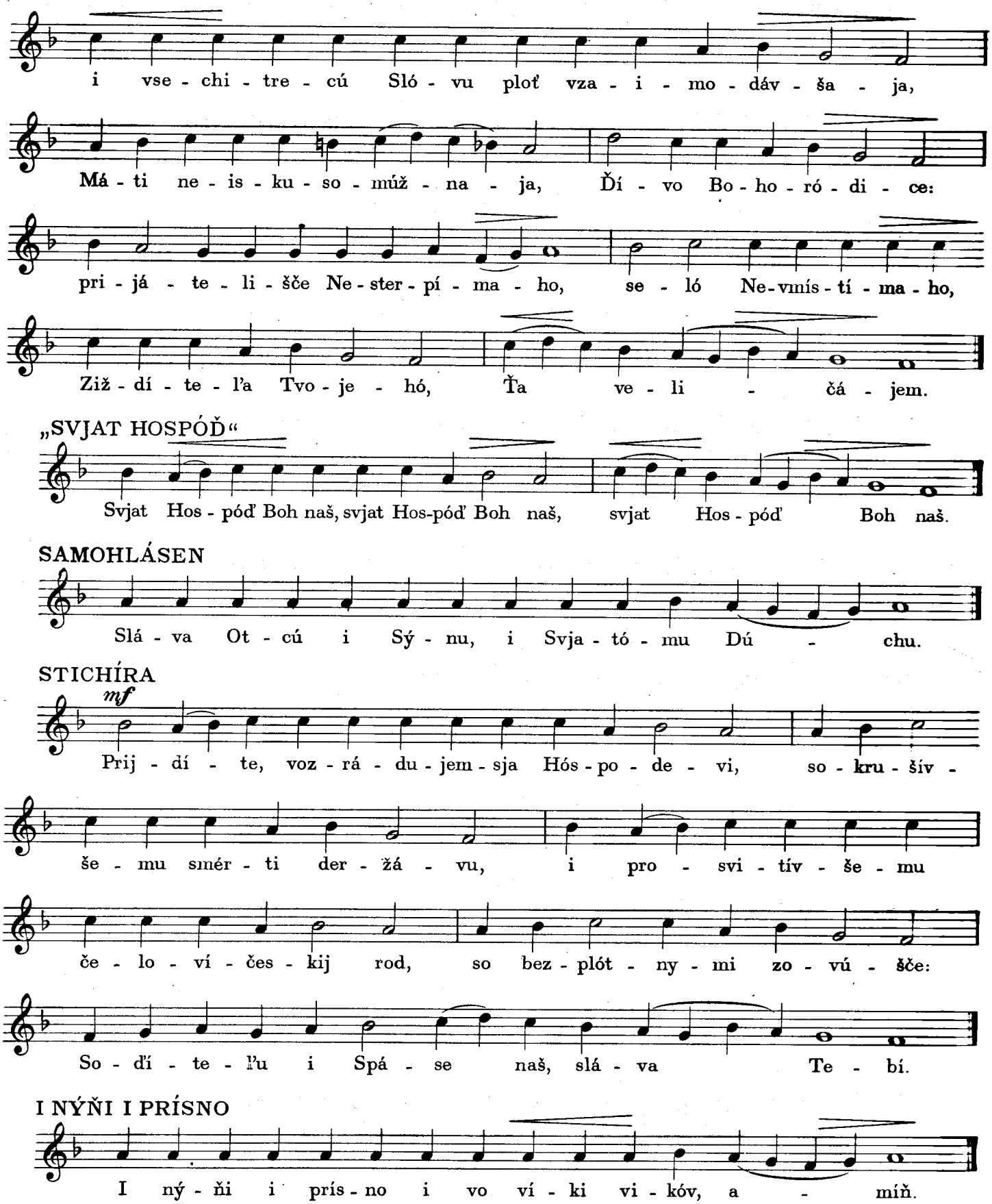

SAMOPODOBŇI

1. Bolhar: „UPOKOJ, SPASE NAŠ“ - na hlas Stichiry.
2. NE KTOMÚ VOZBRAŇAJEMY JESMÝ - u nas na hlas Stichiry.

8. HLAS ÓSMYJ

„BOH HOSPÓĎ“

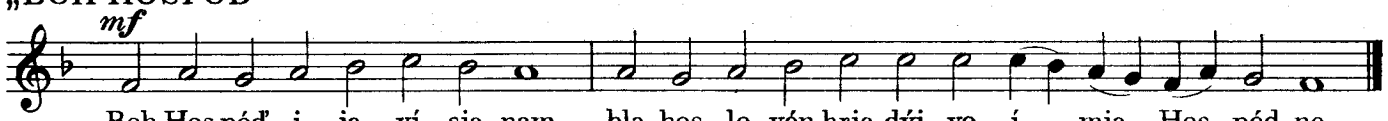

TROPÁRJ

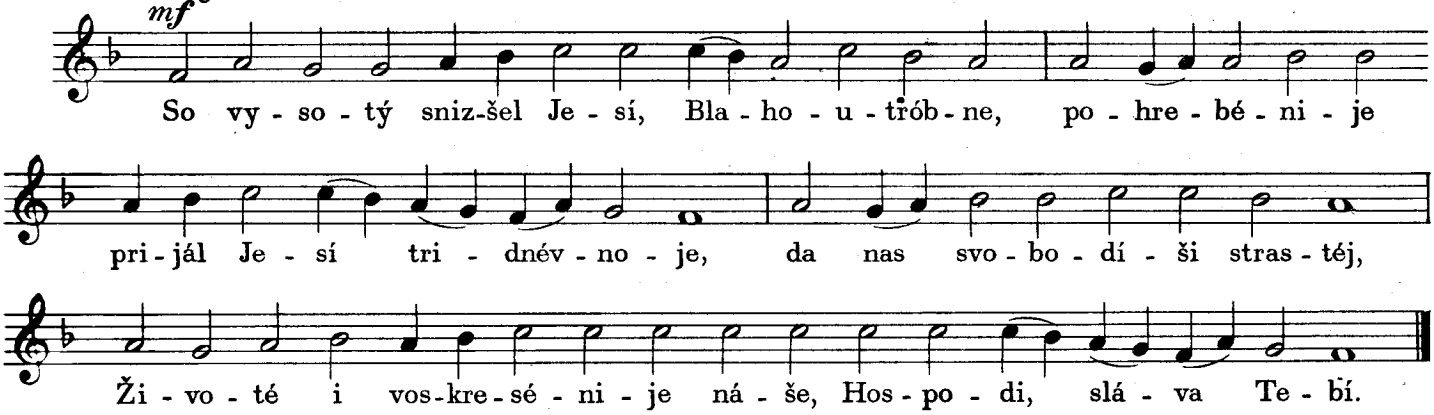

KONDÁK

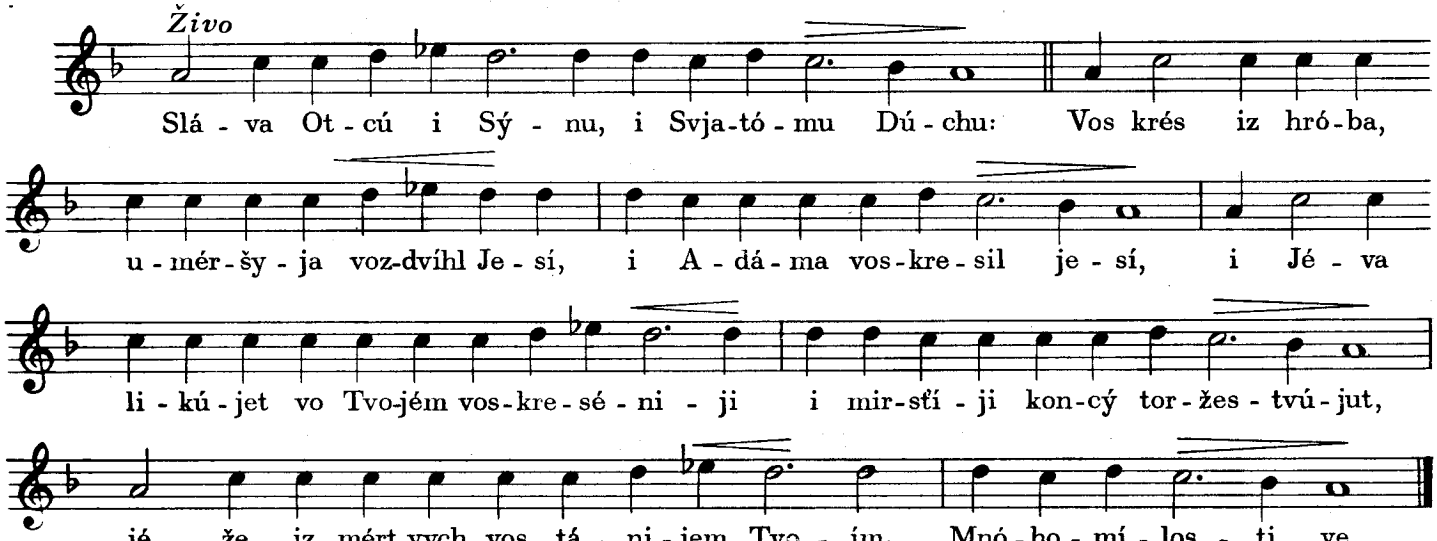

PROKÍMEN ÚTRENI

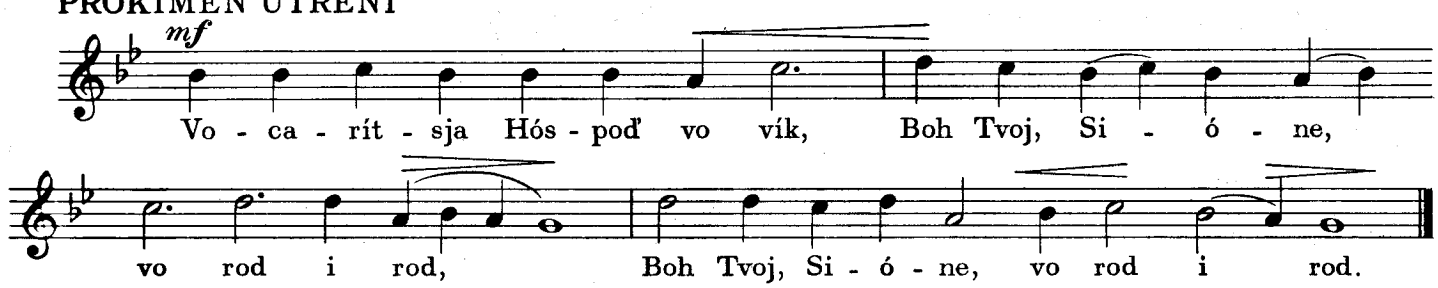

„VSJÁKOJE DYCHÁNIJE“

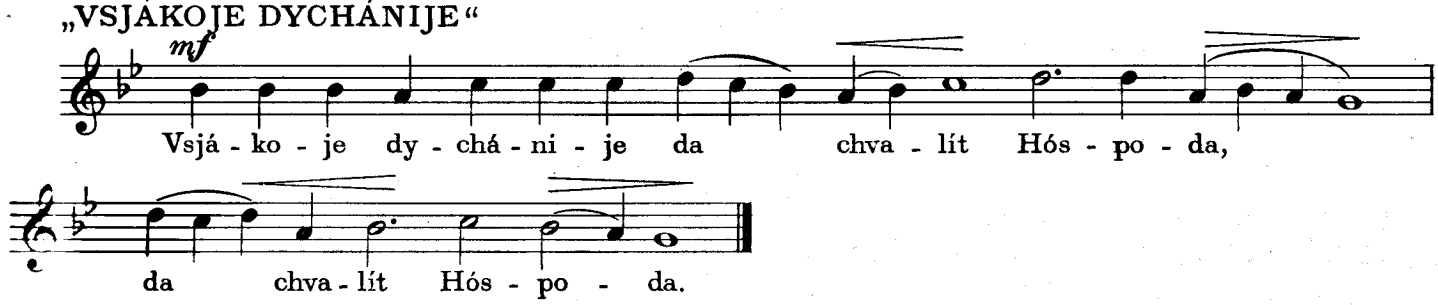

KANÓN

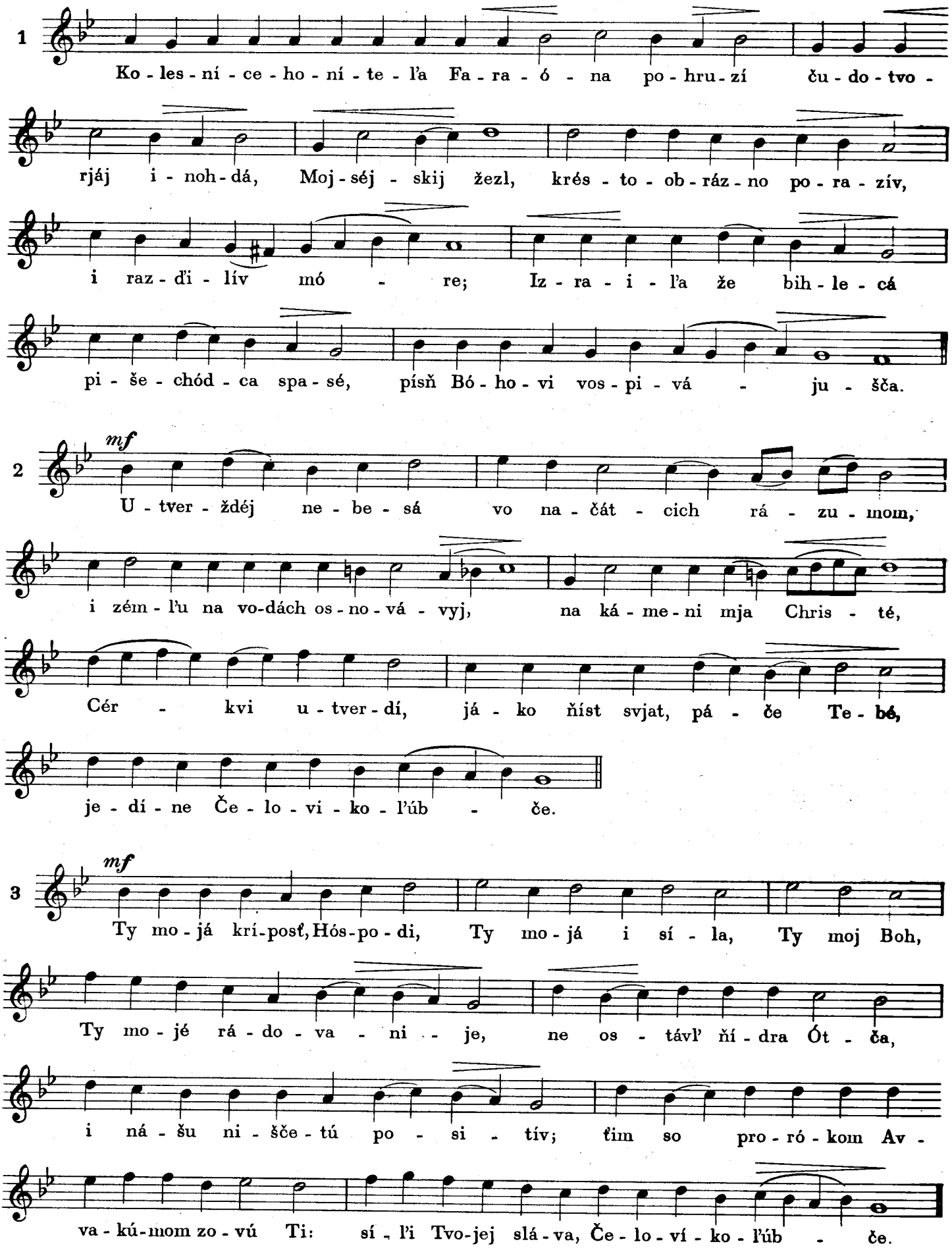
1
Ko - les - ní - ce - ho - ní - te - ľa Fa - ra - ó - na po - hru - zí ču - do - tvo -
rjáj i - noh - dá, Moj - séj - skij žezl, krés - to - ob - ráz - no po - ra - zív,
i raz - ďi - lív mó - re; Iz - ra - i - ľa že bih - le - cá
pi - še - chód - ca spa - sé, písň Bó - ho - vi vos - pi - vá - ju - šča.
2
mf
U - tver - ždéj ne - be - sá vo na - čát - cich rá - zu - mom,
i zém - ľu na vo-dách os - no - vá - vyj, na ká - me - ni mja Chris - té,
Cér - kvi u - tver - dí, já - ko ňíst svjat, pá - če Te - bé,
je - dí - ne Če - lo - vi - ko - ľúb - če.
3
mf
Ty mo - já krí-posť, Hós-po - di, Ty mo - já i sí - la, Ty moj Boh,
Ty mo - jé rá - do - va - ni - je, ne os - távľ ňí - dra Ót - ča,
i ná - šu ni - šče - tú po - si - tív; ťim so pro - ró - kom Av -
va - kú-mom zo - vú Ti: sí - ľi Tvo-jej slá - va, Če - lo - ví - ko - ľúb - če.

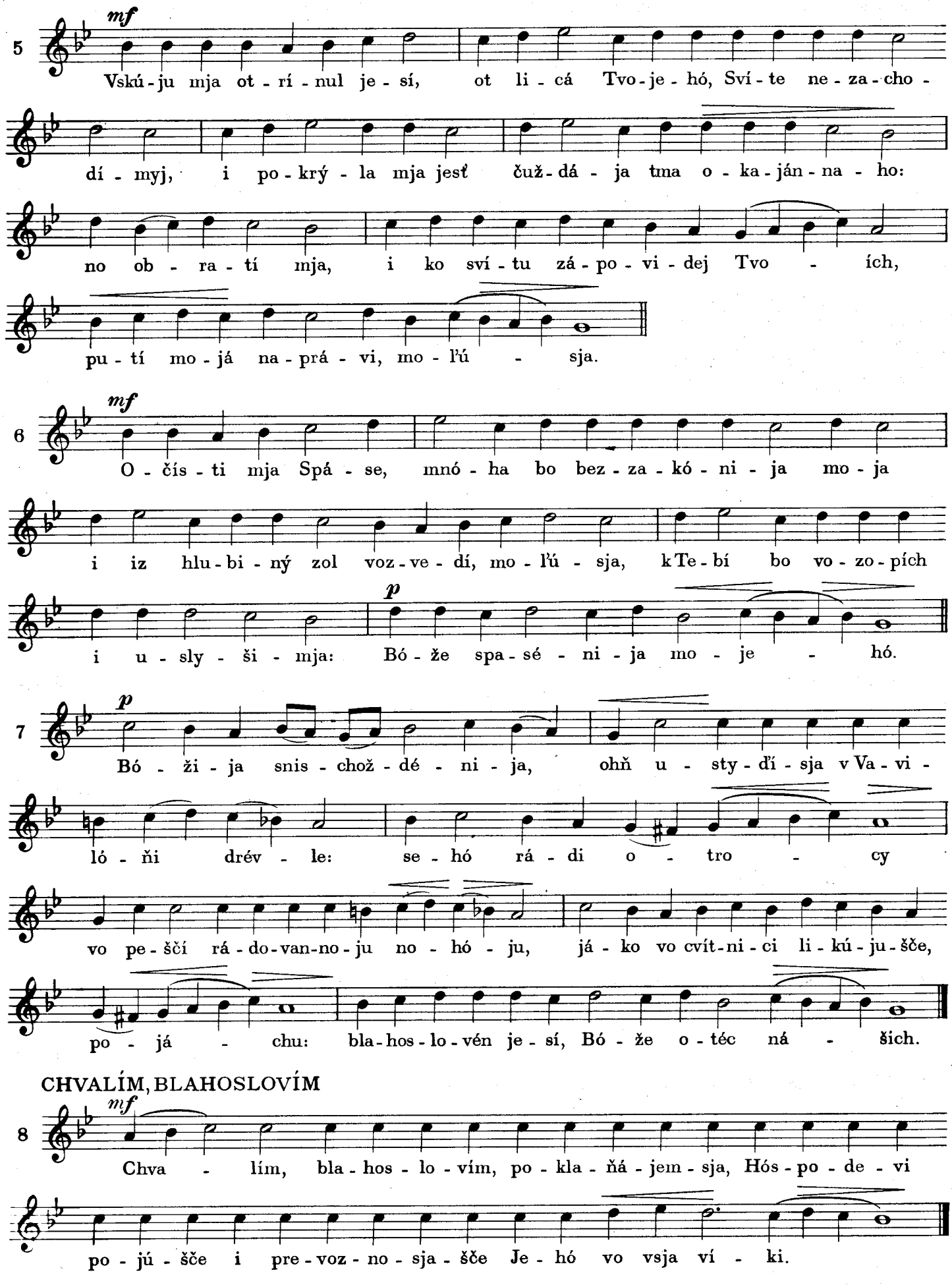
5
mf
Vskú-ju mja ot-rí-nul je-sí, ot li-cá Tvo-je-hó, Sví-te ne-za-cho-
dí-myj, i po-krý-la mja jesť čuž-dá-ja tma o-ka-ján-na-ho:
no ob-ra-tí mja, i ko sví-tu zá-po-vi-dej Tvo-ích,
pu-tí mo-já na-prá-vi, mo-ľú-sja.
6
mf
O-čís-ti mja Spá-se, mnó-ha bo bez-za-kó-ni-ja mo-ja
i iz hlu-bi-ný zol voz-ve-dí, mo-ľú-sja, k Te-bí bo vo-zo-pích
p
i u-sly-ši-mja: Bó-že spa-sé-ni-ja mo-je-hó.
7
p
Bó-ži-ja snis-chož-dé-ni-ja, ohň u-sty-dí-sja v Va-vi-
ló-ňi drév-le: se-hó rá-di o-tro-cy
vo pe-ščí rá-do-van-no-ju no-hó-ju, já-ko vo cvít-ni-ci li-kú-ju-šče,
po-já-chu: bla-hos-lo-vén je-sí, Bó-že o-téc ná-šich.
CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM
8
mf
Chva-lím, bla-hos-lo-vím, po-kla-ňá-jem-sja, Hós-po-de-vi
po-jú-šče i pre-voz-no-sja-šče Je-hó vo vsja ví-ki.

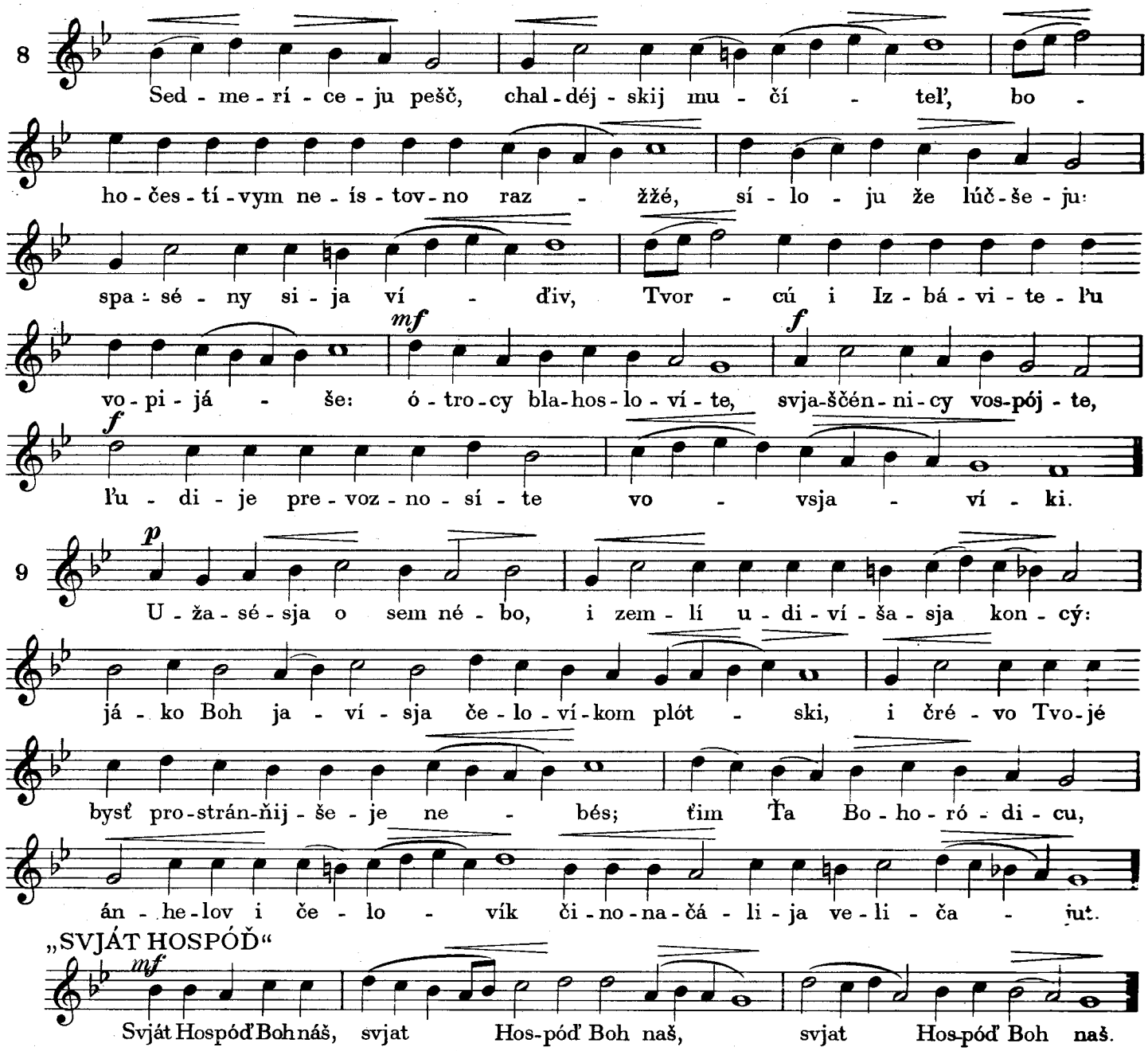

Irmos hl. 8-ho maje šče samopodobňi:

1. „VODU PROŠED“ - spivajetsja za Usopšich i v rižňi svjata.
2. „KREST NAČERTAV“ - spivajetsja na Vozdviženije Kresta.

SAMOHLÁSEN

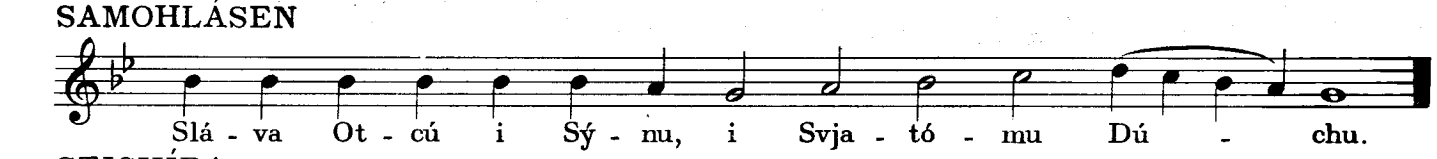

STICHÍRA

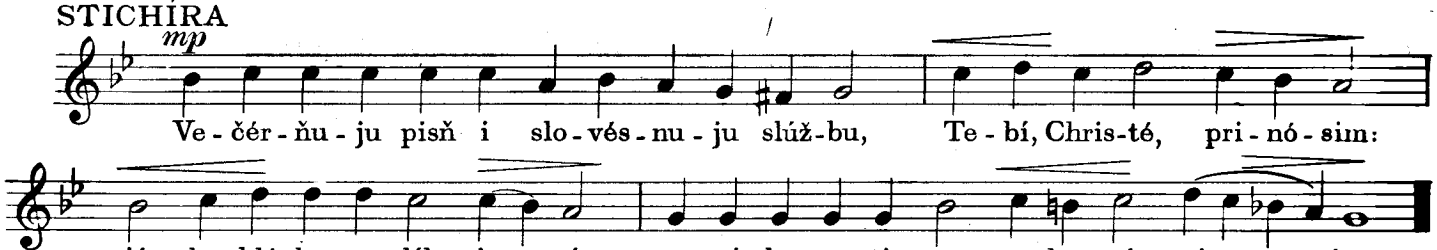

SAMOPODÓBŇI

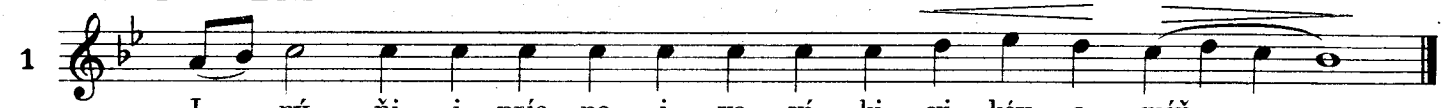

O PRESLÁVNAHO ČUDESÉ

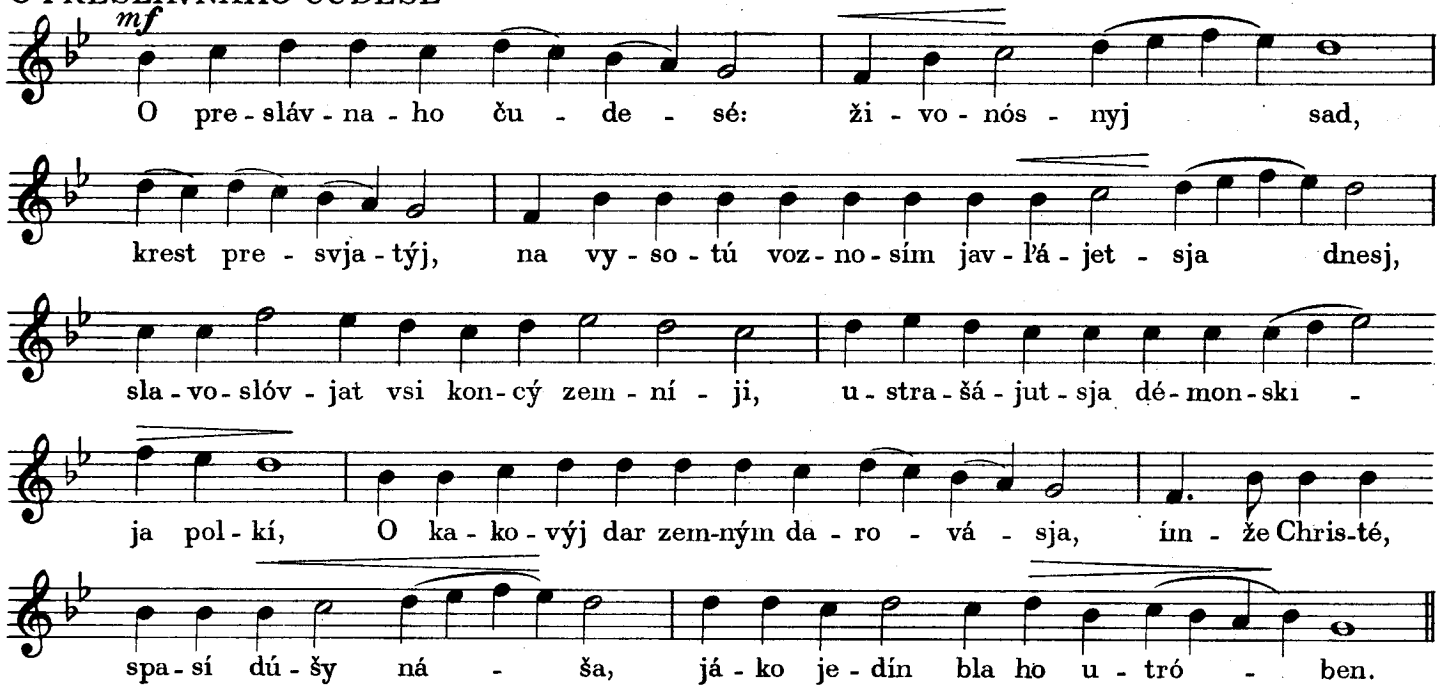

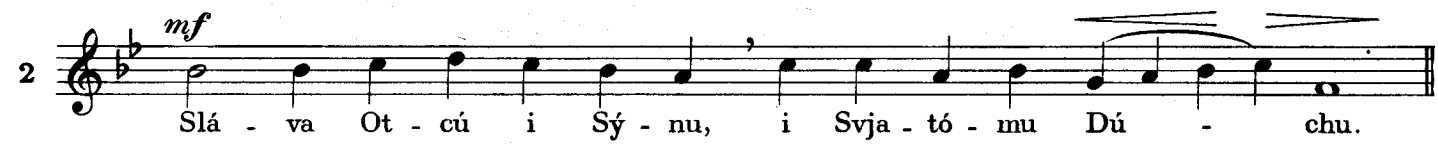

ČTO VY NAREČÉM, SVJATÍJI?

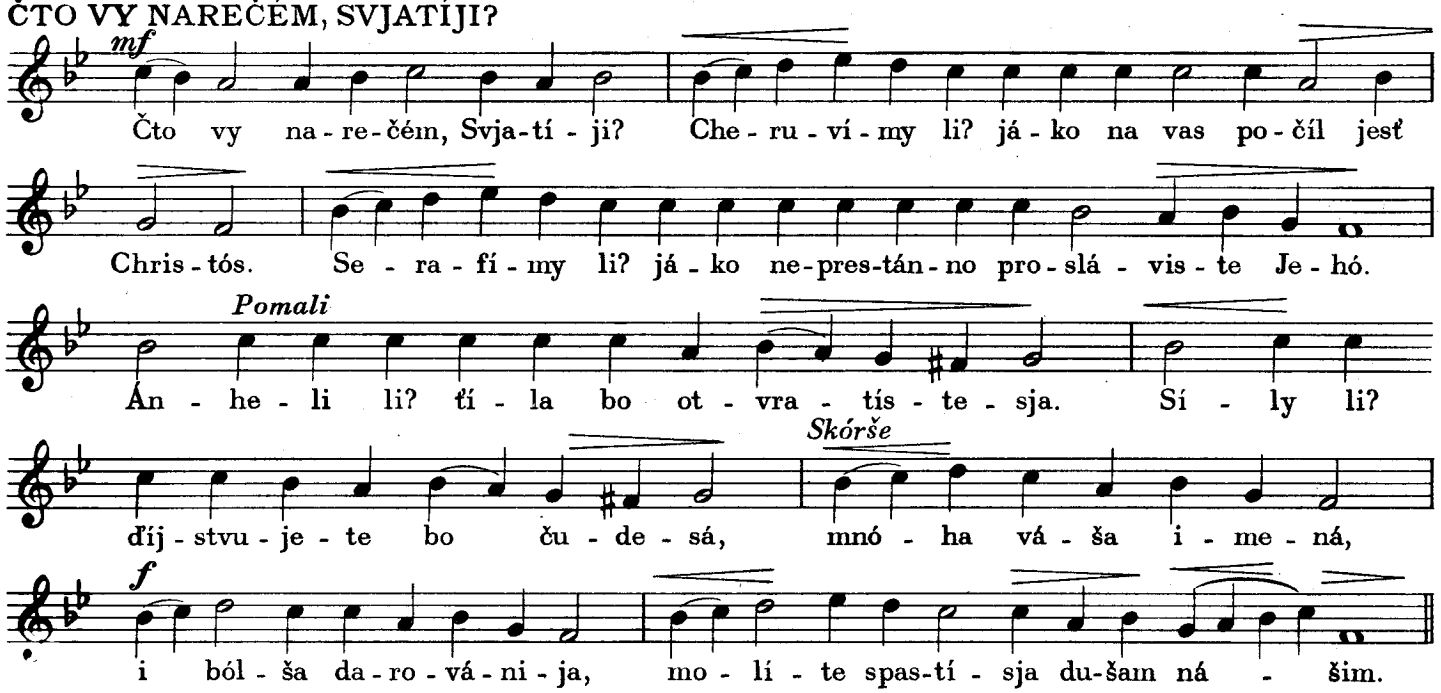

3. BOLHÁR: „Pláču i rydáju“ - tak jak Stichíra.

4. Samopodoben „VOZLÉH NA PERSI“ - u nas na hlas Stichiry.

V. PRAZNIKI PODVIŽŇI

a) Čotyridesjatnicja

1. NEĎIĽA BLUDNOHO SYNA

PSALOM PERESĽIDOVANYCH ZA VÍRU CHRISTOVU

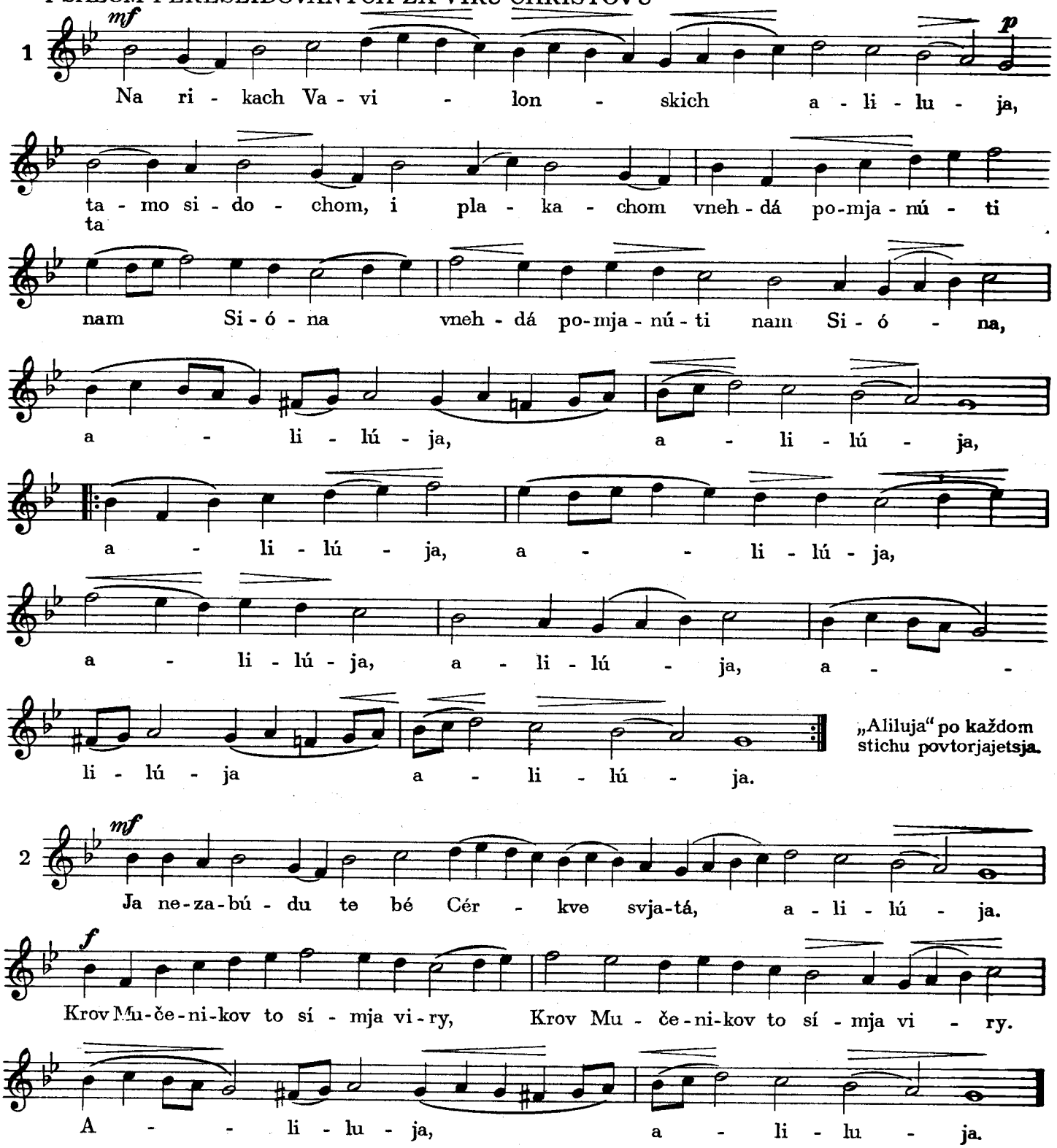

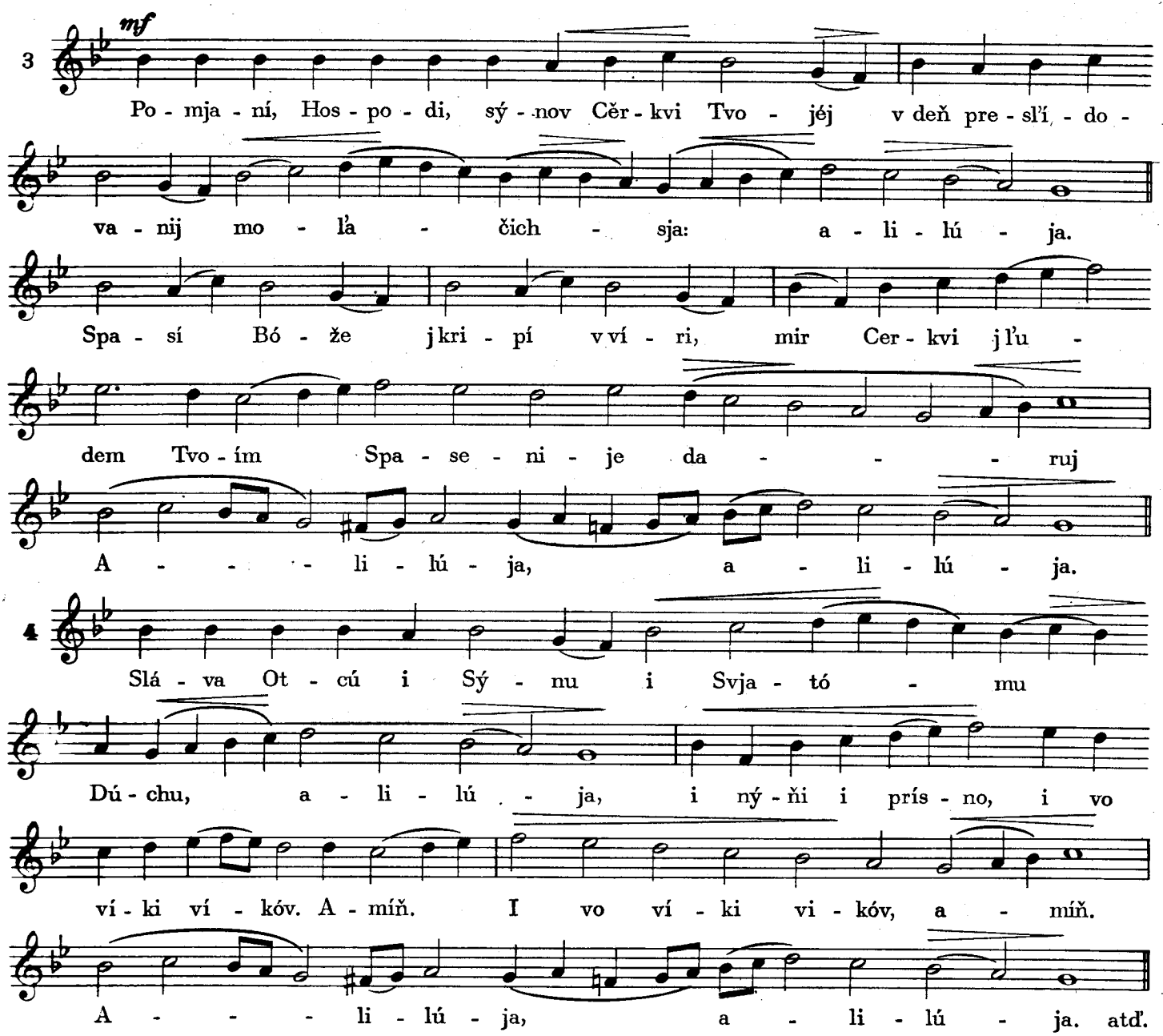

2. NEĎIĽA SYROPUSTNA

NA UTRENI, PO 5-OJ PISNI, Z KONDAKA

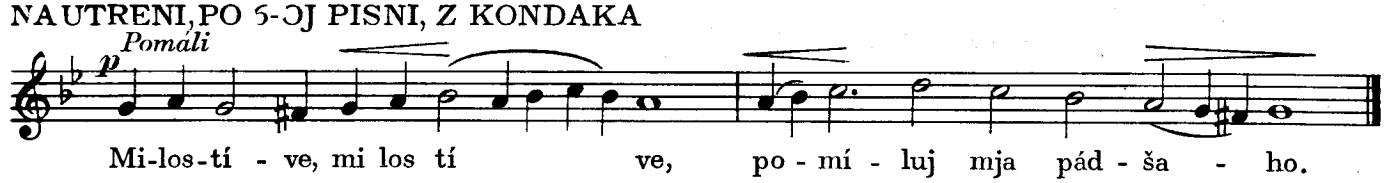

3. PJATYJ ČETVER VELIKOHO POSTU

(Kanon sv. Andreja Kritskoho z poklonami)

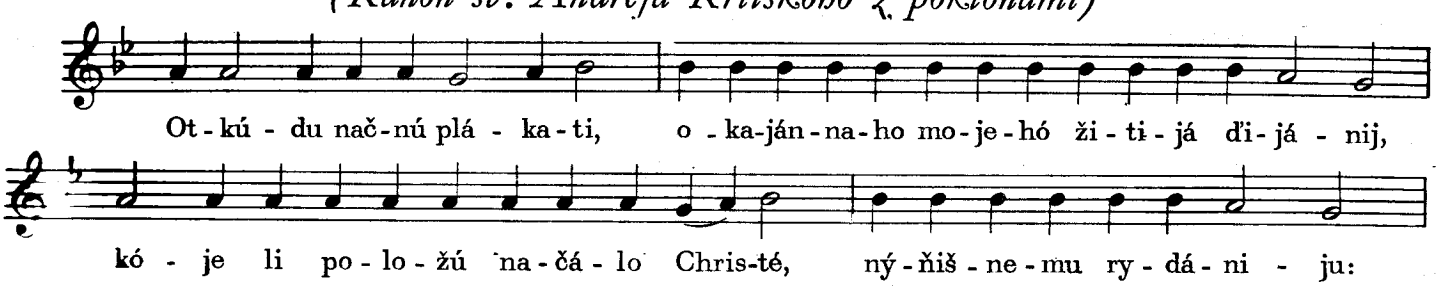

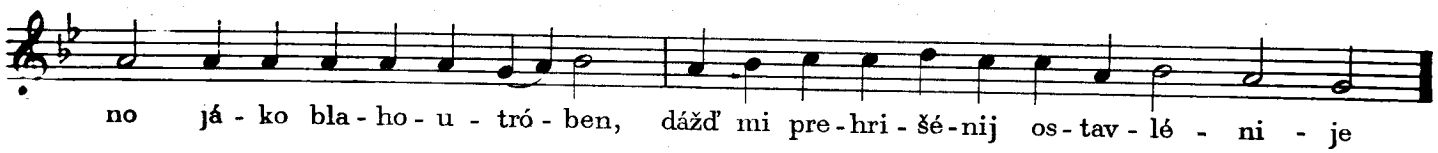

PRIPIVY

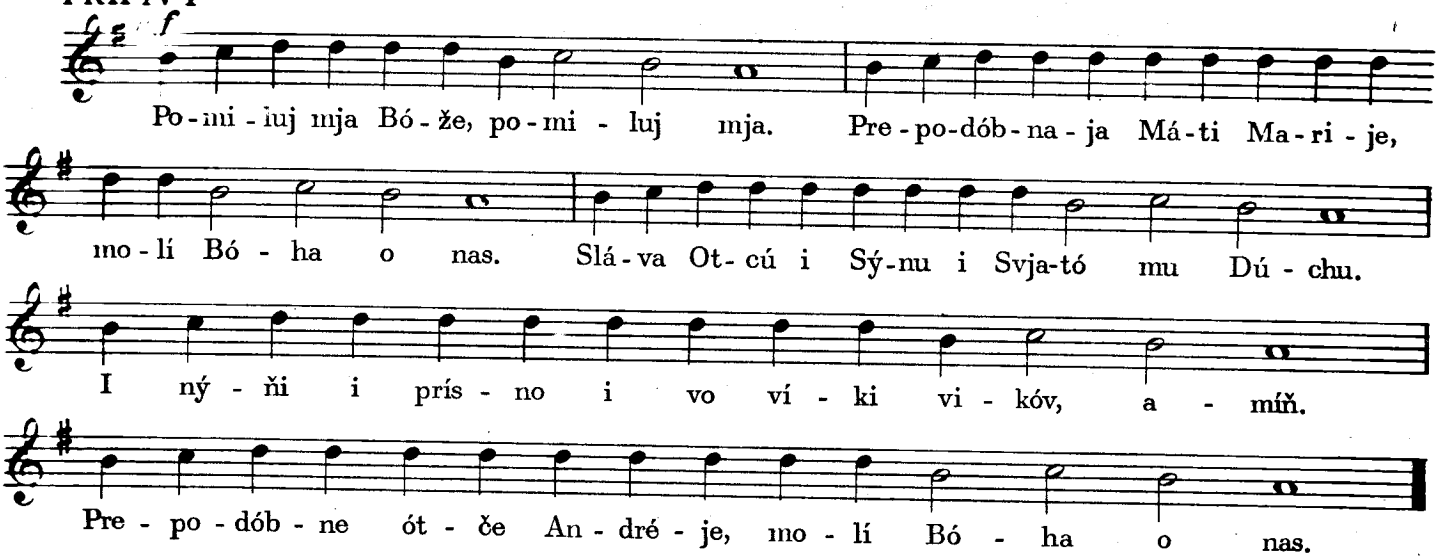

KANON (Irmos, hl. 6, samopodóben)

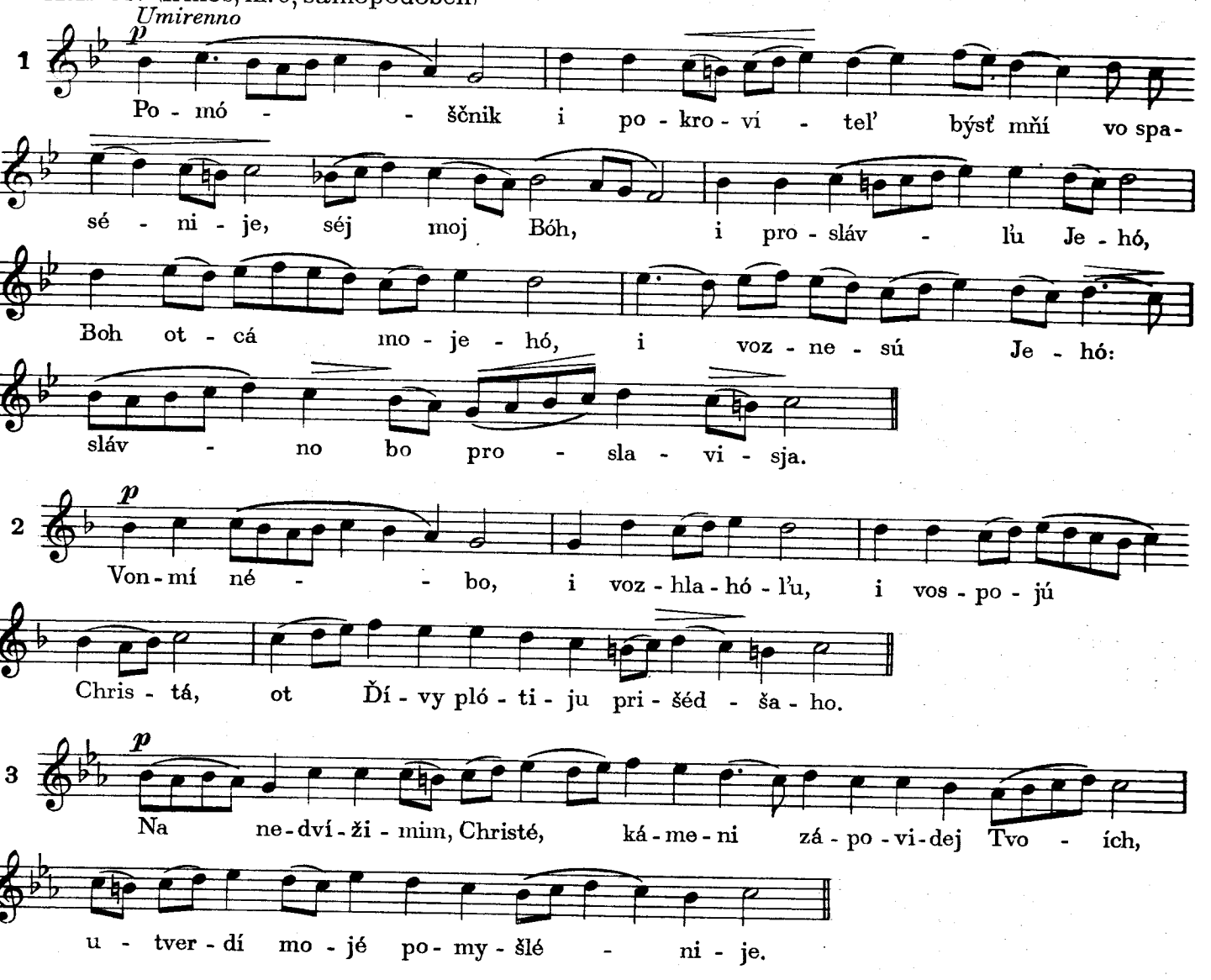

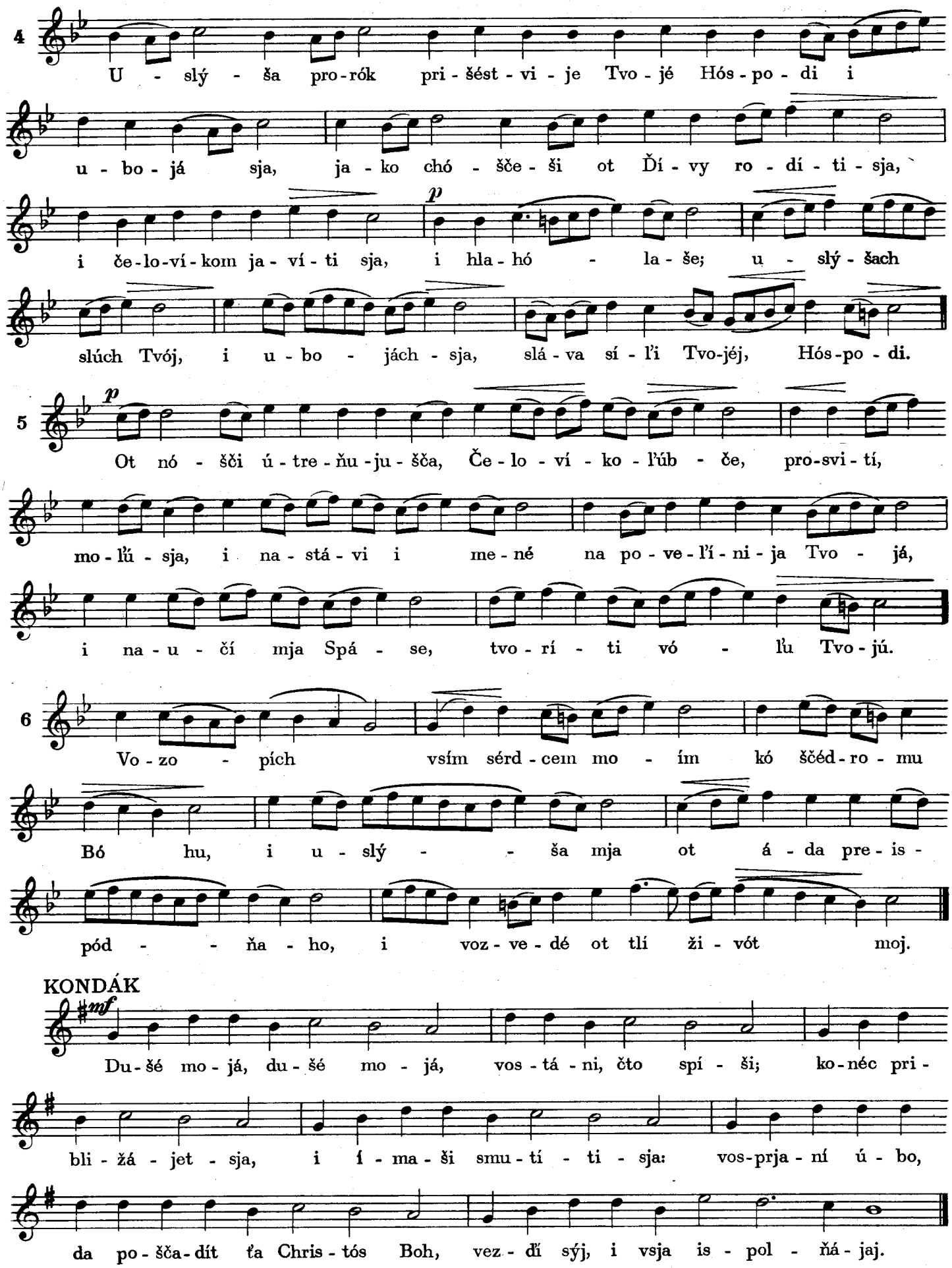
4
U - slý - ša pro-rók pri - šést - vi - je Tvo - jé Hós - po - di i
u - bo - já sja, ja - ko chó - šče - ši ot Dí - vy ro - dí - ti - sja,
i če-lo-ví-kom ja - ví - ti sja, i hla - hó - la - še; u - slý - šach
slúch Tvój, i u - bo - jách - sja, slá - va sí - l'i Tvo-jéj, Hós-po - di.
5
Ot nó - šči ú - tre - ňu - ju - šča, Če - lo - ví - ko - l'úb - če, pro-svi - tí,
mo - l'ú - sja, i na - stá - vi i me - né na po - ve - l'í - ni - ja Tvo - já,
i na - u - čí mja Spá - se, tvo - rí - ti vó - l'u Tvo - jú.
6
Vo - zo - pích vsím sérd - cem mo - ím kó - šč'éd - ro - mu
Bó hu, i u - slý - - ša mja ot á - da pre - is -
pód - - ňa - ho, i voz - ve - dé ot tlí ži - vót moj.
KONDÁK
Du - šé mo - já, du - šé mo - já, vos - tá - ni, čto spí - ši; ko-néc pri -
bli - žá - jet - sja, i í - ma - ši smu - tí - ti - sja: vos-prja - ní ú - bo,
da po - šča - dít t'a Chris - tós Boh, vez - dí sýj, i vsja is - pol - ňá - jaj.

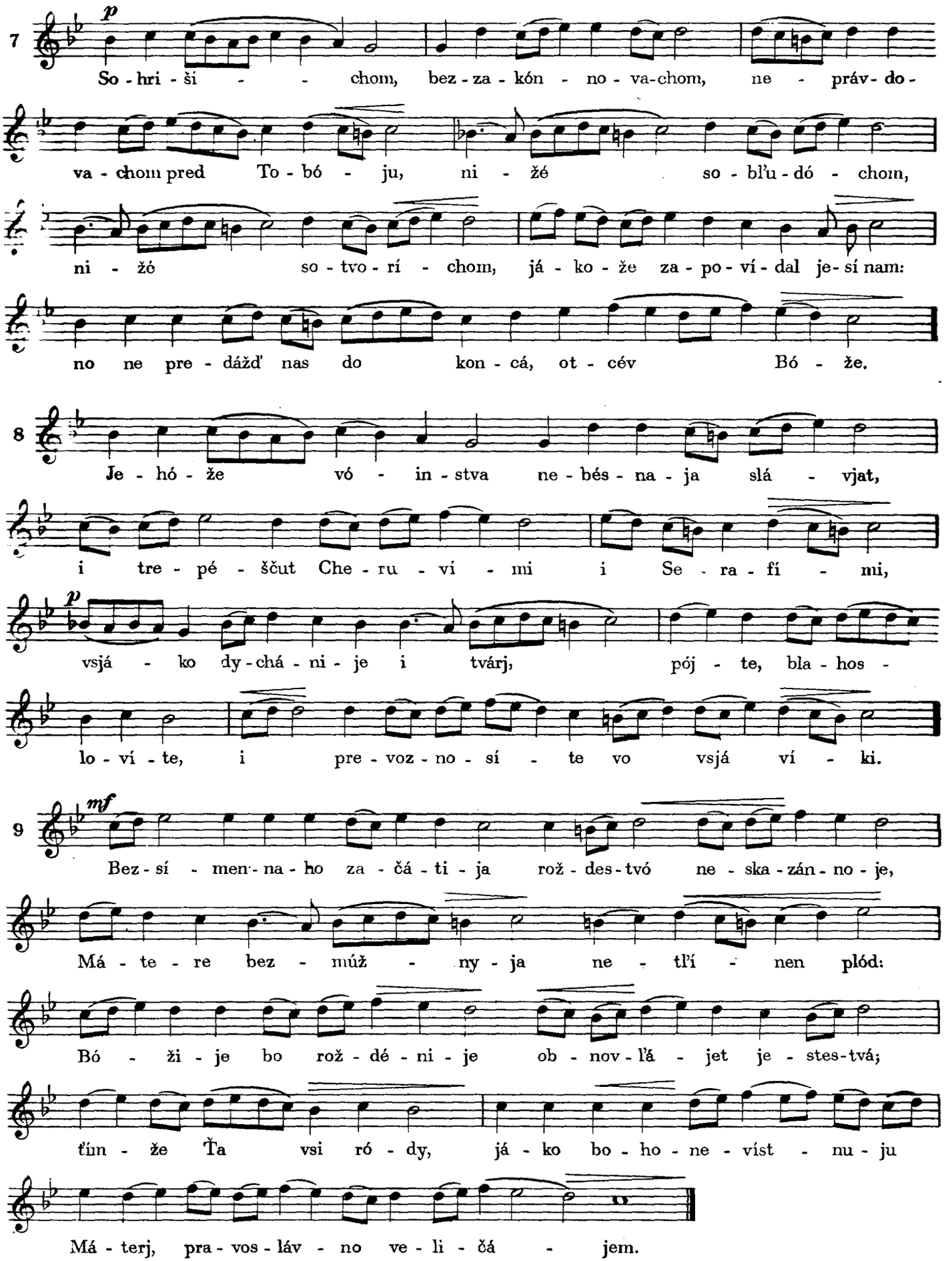
7
So - hri - ši - - - chom, bez - za - kón - no - va-chom, ne - práv- do-
va - chom pred To - bó - ju, ni - žé so - bľu - dó - chom,
ni - žé so - tvo - rí - chom, já - ko - že za - po - ví - dal je - sí nam:
no ne pre - dážď nas do kon - cá, ot - cév Bó - že.
8
Je - hó - že vó - in - stva ne - bés - na - ja slá - vjat,
i tre - pé - ščut Che - ru - ví - mi i Se - ra - fí - mi,
vsjá - ko dy - chá - ni - je i tvárj, pój - te, bla - hos -
lo - ví - te, i pre - voz - no - sí - te vo vsjá ví - ki.
9
Bez - sí - men - na - ho za - čá - ti - ja rož - des - tvó ne - ska - zán - no - je,
Má - te - re bez - múž - ny - ja ne - tľí - nen plód:
Bó - ži - je bo rož - dé - ni - je ob - nov - ľá - jet je - stes - tvá;
ťím - že Ťa vsi ró - dy, já - ko bo - ho - ne - víst - nu - ju
Má - terj, pra - vos - láv - no ve - li - čá - jem.

4. NEĎIĽA KVITNA

KANON Irmos hl. 4 - samopodoben

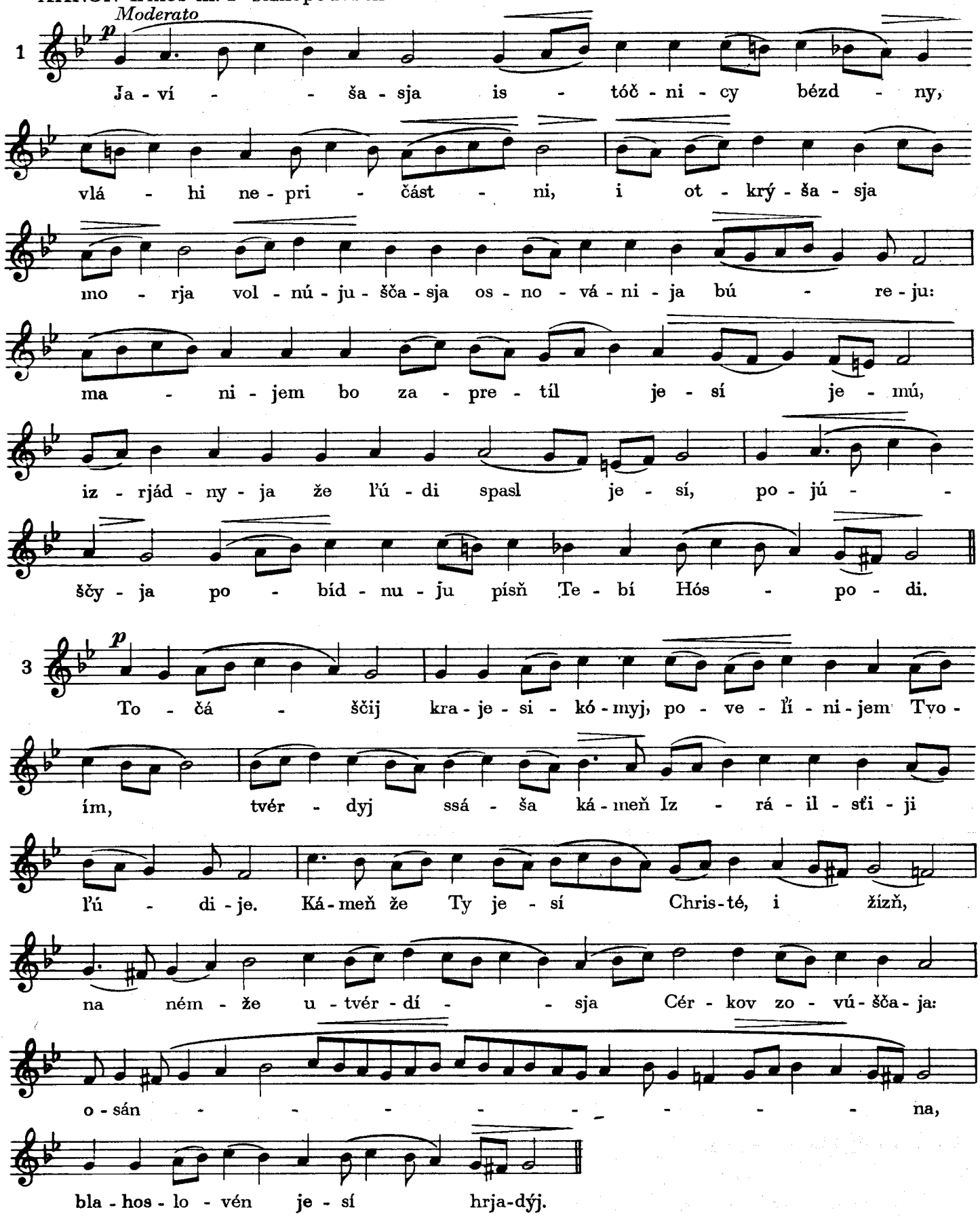

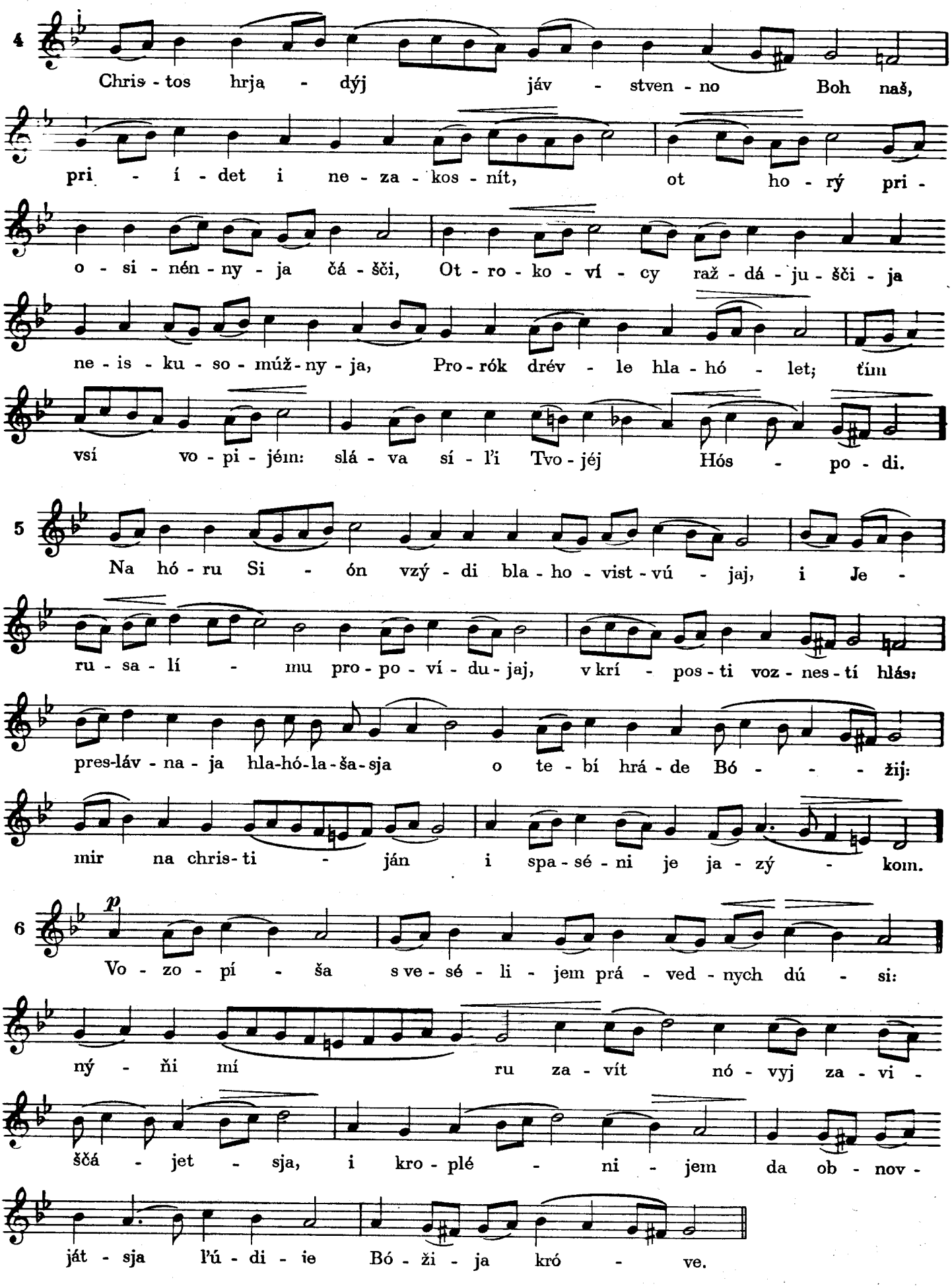
4
Chris - tos hrja - dýj jáv - stven - no Boh naš,
pri - í - det i ne - za - kos - nít, ot ho - rý pri -
o - si - nén - ny - ja čá - šči, Ot - ro - ko - ví - cy raž - dá - ju - šči - ja
ne - is - ku - so - múž - ny - ja, Pro - rók drév - le hla - hó - let; tím
vsí vo - pi - jém: slá - va sí - ľi Tvo - jéj Hós - po - di.
5
Na hó - ru Si - ón vzý - di bla - ho - vist - vú - jaj, i Je -
ru - sa - lí - mu pro - po - ví - du - jaj, v krí - pos - ti voz - nes - tí hlás:
pres-láv - na - ja hla-hó-la-ša-sja o te - bí hrá - de Bó - - - žij:
mir na chris - ti - ján i spa - sé - ni je ja - zý - kom.
6
p
Vo - zo - pí - ša s ve - sé - li - jem prá - ved - nych dú - si:
ný - ňi mí ru za - vít nó - vyj za - vi -
ščá - jet - sja, i kro - plé - ni - jem da ob - nov -
ját - sja ľú - di - ie Bó - ži - ja kró - ve.

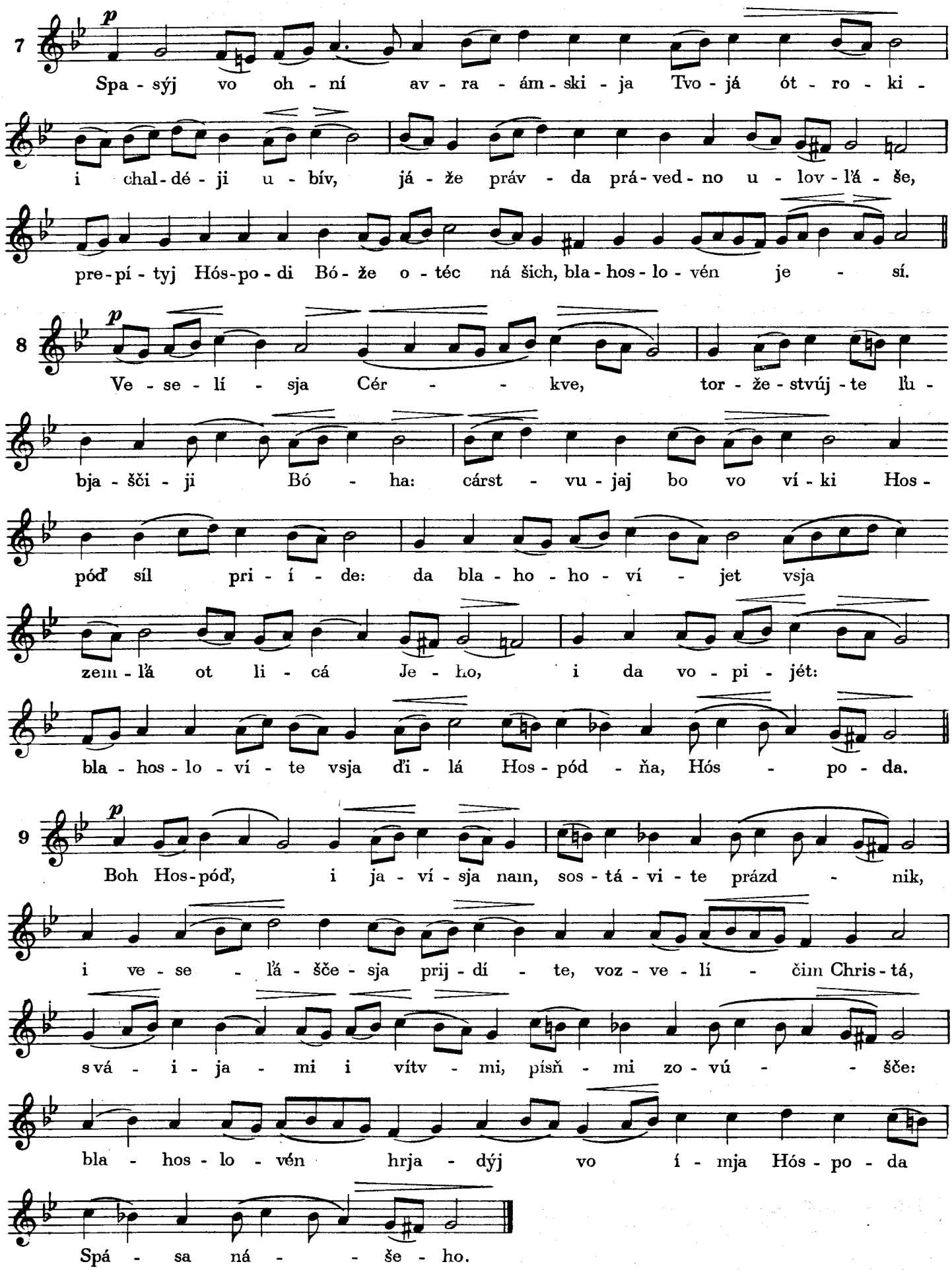
7
Spa - sýj vo oh - ní av - ra - ám - ski - ja Tvo - já ót - ro - ki -
i chal - dé - ji u - bív, já - že práv - da prá - ved - no u - lov - ľá - še,
pre - pí - tyj Hós - po - di Bó - že o - téc ná šich, bla - hos - lo - vén je - sí.
8
Ve - se - lí - sja Cér - - - kve, tor - že - stvúj - te ľu -
bja - šči - ji Bó - ha: cárst - vu - jaj bo vo ví - ki Hos -
póď síl pri - í - de: da bla - ho - ho - ví - jet vsja
zem - ľá ot li - cá Je - ho, i da vo - pi - jét:
bla - hos - lo - ví - te vsja ďi - lá Hos - pód - ňa, Hós - po - da.
9
Boh Hos - póď, i ja - ví - sja nam, sos - tá - vi - te prázd - nik,
i ve - se - ľá - šče - sja prij - dí - te, voz - ve - lí - čim Chris - tá,
s vá - i - ja - mi i vítv - mi, písň - mi zo - vú - - šče:
bla - hos - lo - vén hrja - dýj vo í - mja Hós - po - da
Spá - sa ná - - še - ho.

5. VELIKIJ PONEĎILOK

TROPÁR

Z čuvstvom

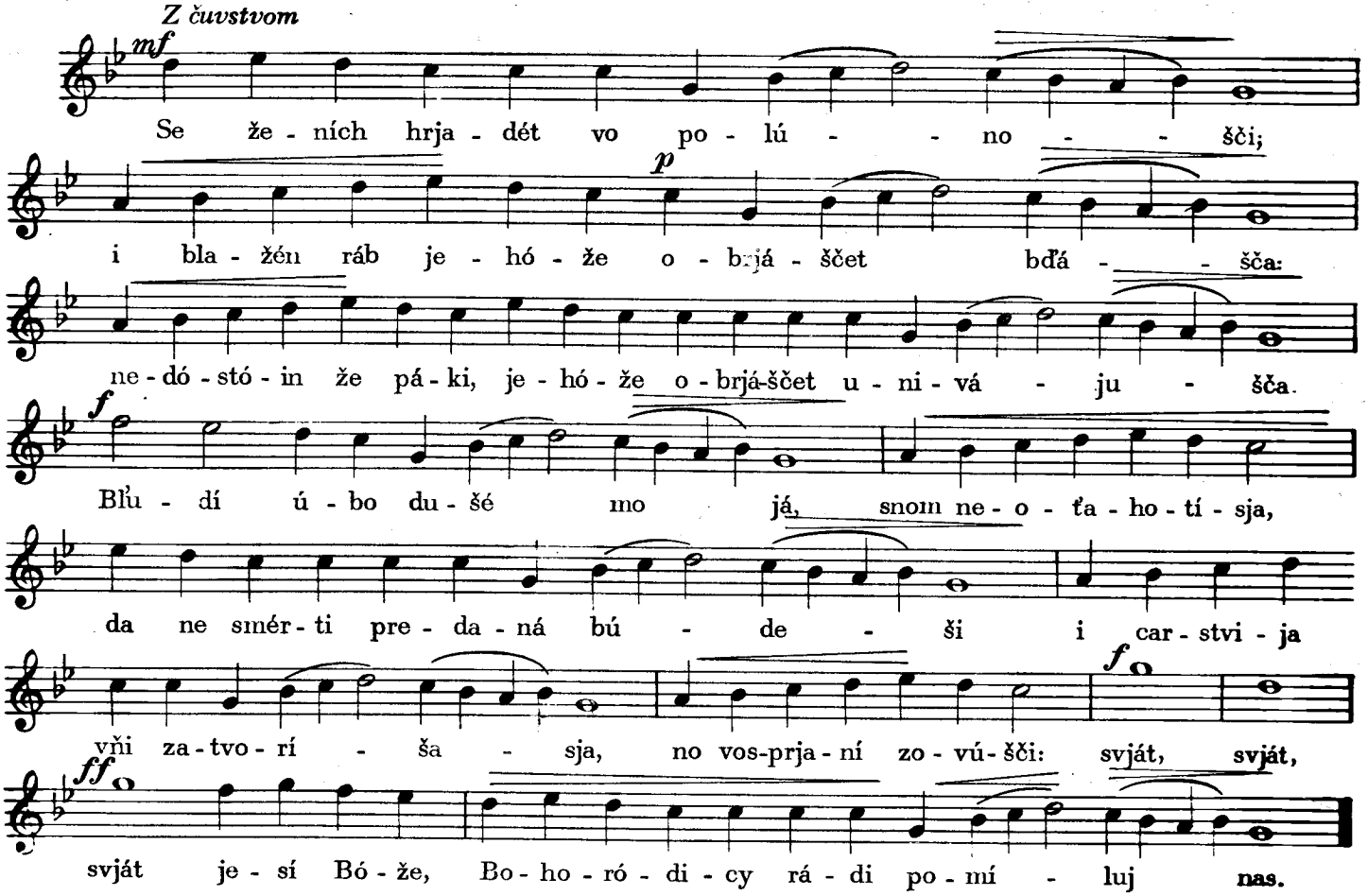

NA UTRENI PO 9-OJ PISNI IRMOSA

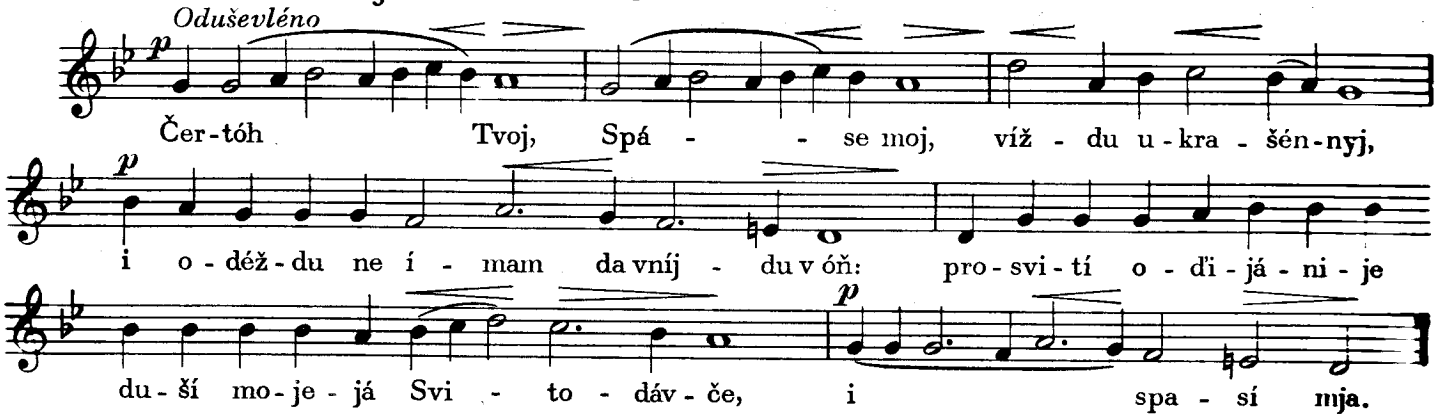

6. VELIKIJ ČETVER

Strasti Hospoda našeho Isusa Christa

JEHDA SLÁVNIJI: Pod. Se ženich

PERED EVANHELIJEM

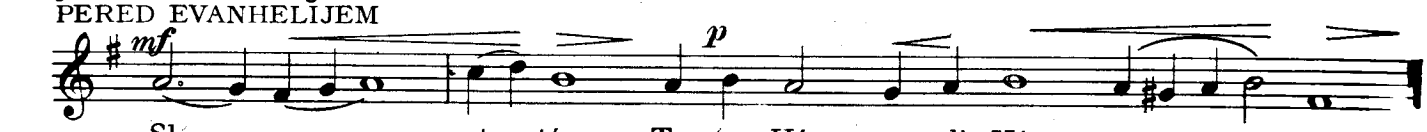

PO EVANHELIJU

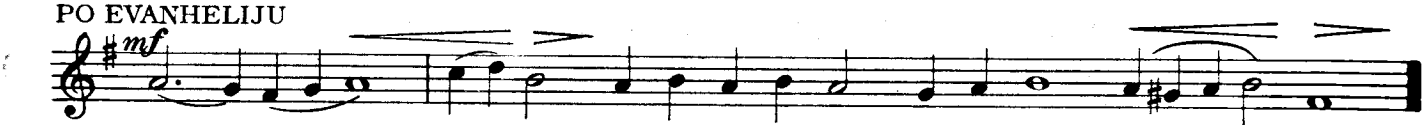

7. VELIKA PJATNICJA

PROKÍMEN APOSTOLA

Pomáli

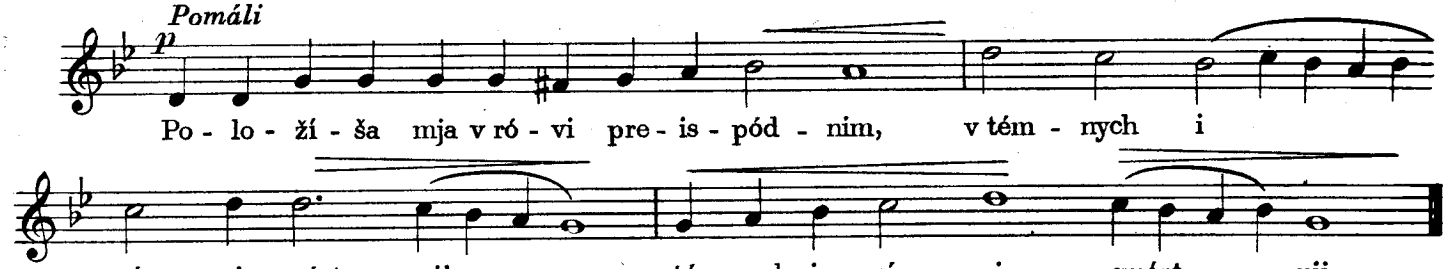

TROPÁR

Proťažno

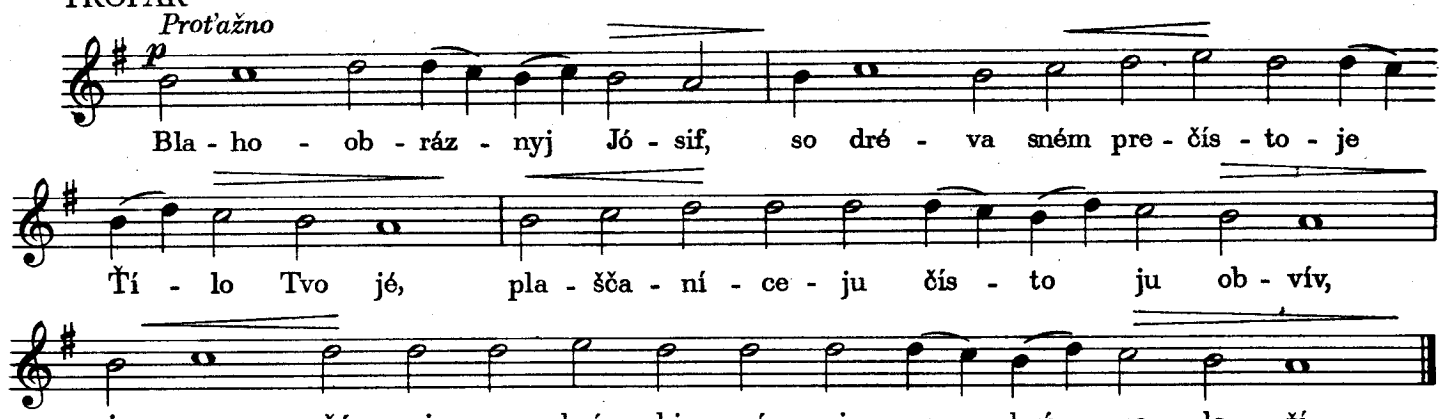

8. VELIKA SUBOTA

Utreňa nadhrobna, abo Jerusalimsjka

(V pjatnicju večer)

STATIJA I.

Umierennoju skorosteju

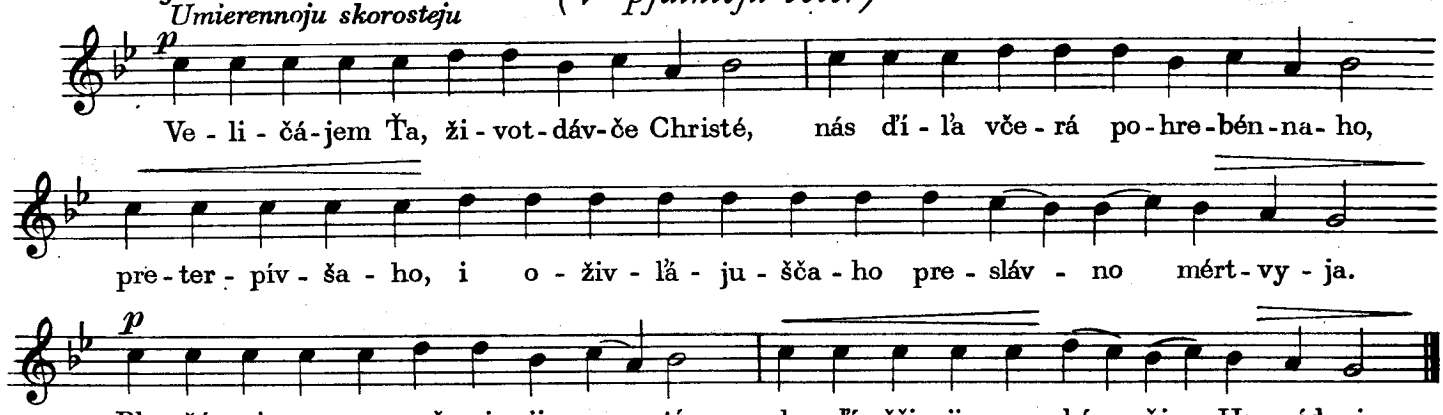

STATIJA II.

Považno

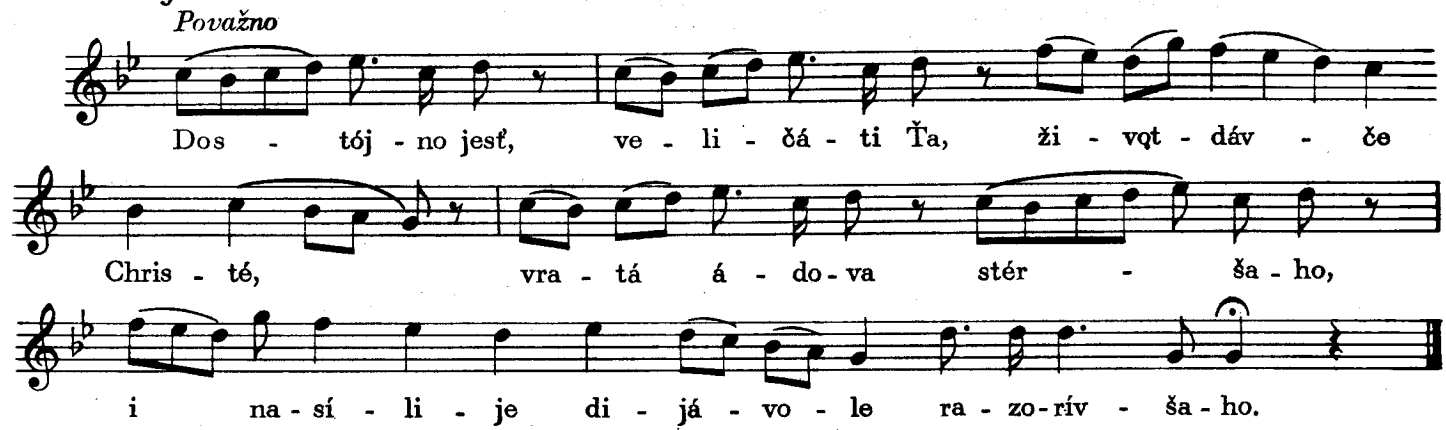

STATIJA III.

Považno

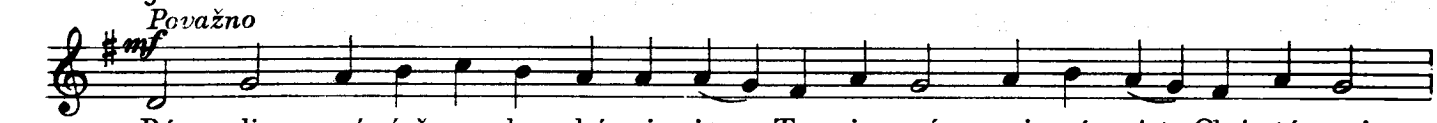

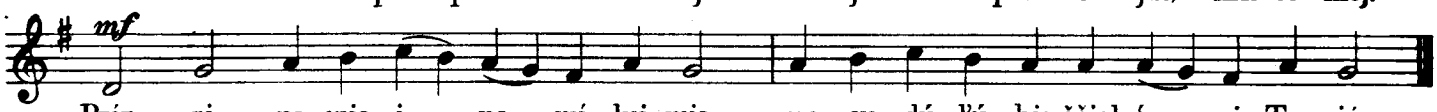

KANON, Irmos hl. 6, samopodóben

Umirenno

1

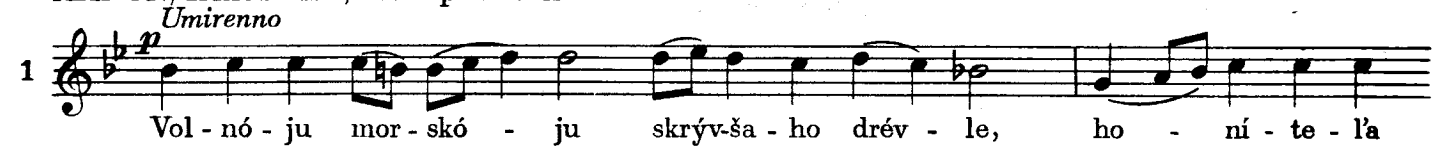

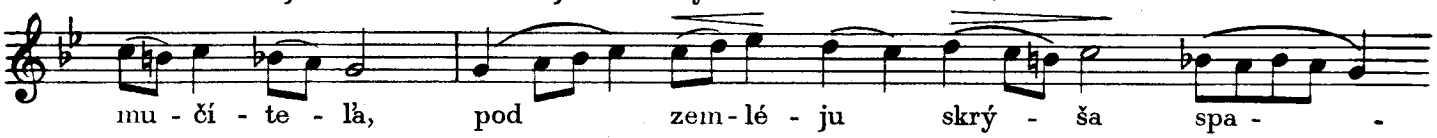

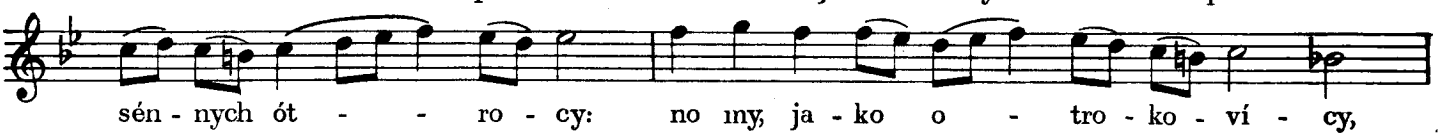

3

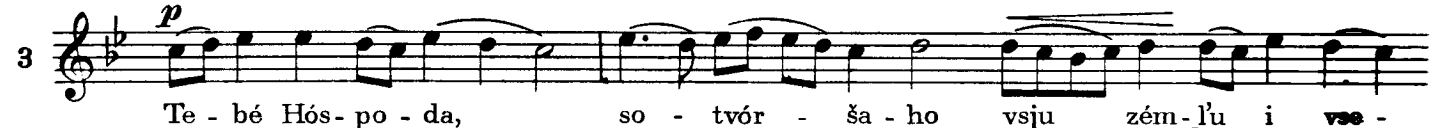

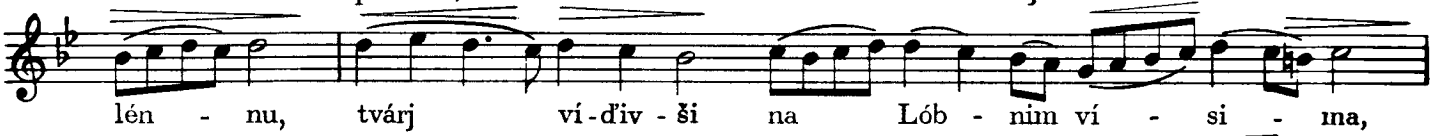

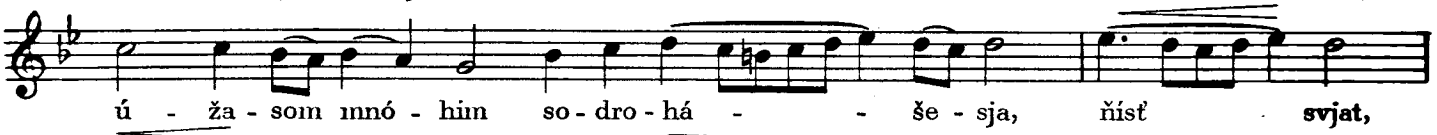

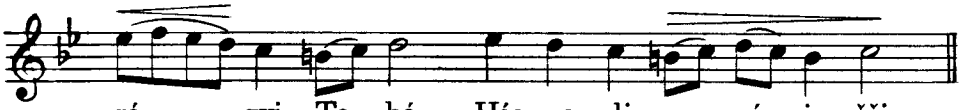

4

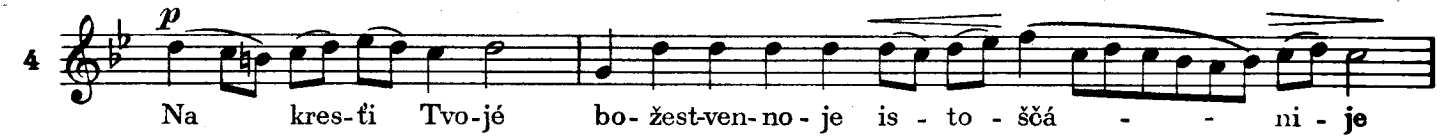

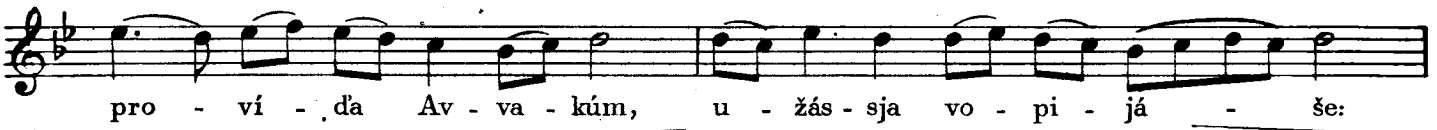

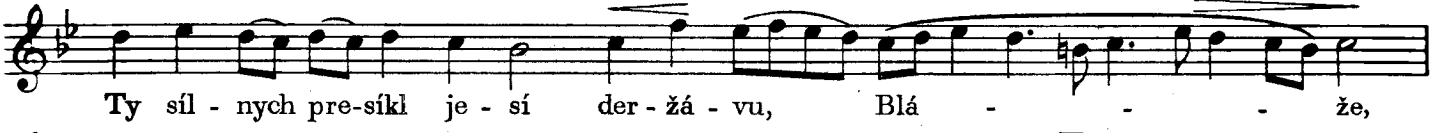

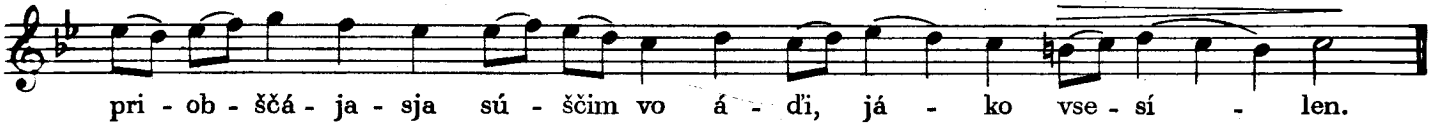

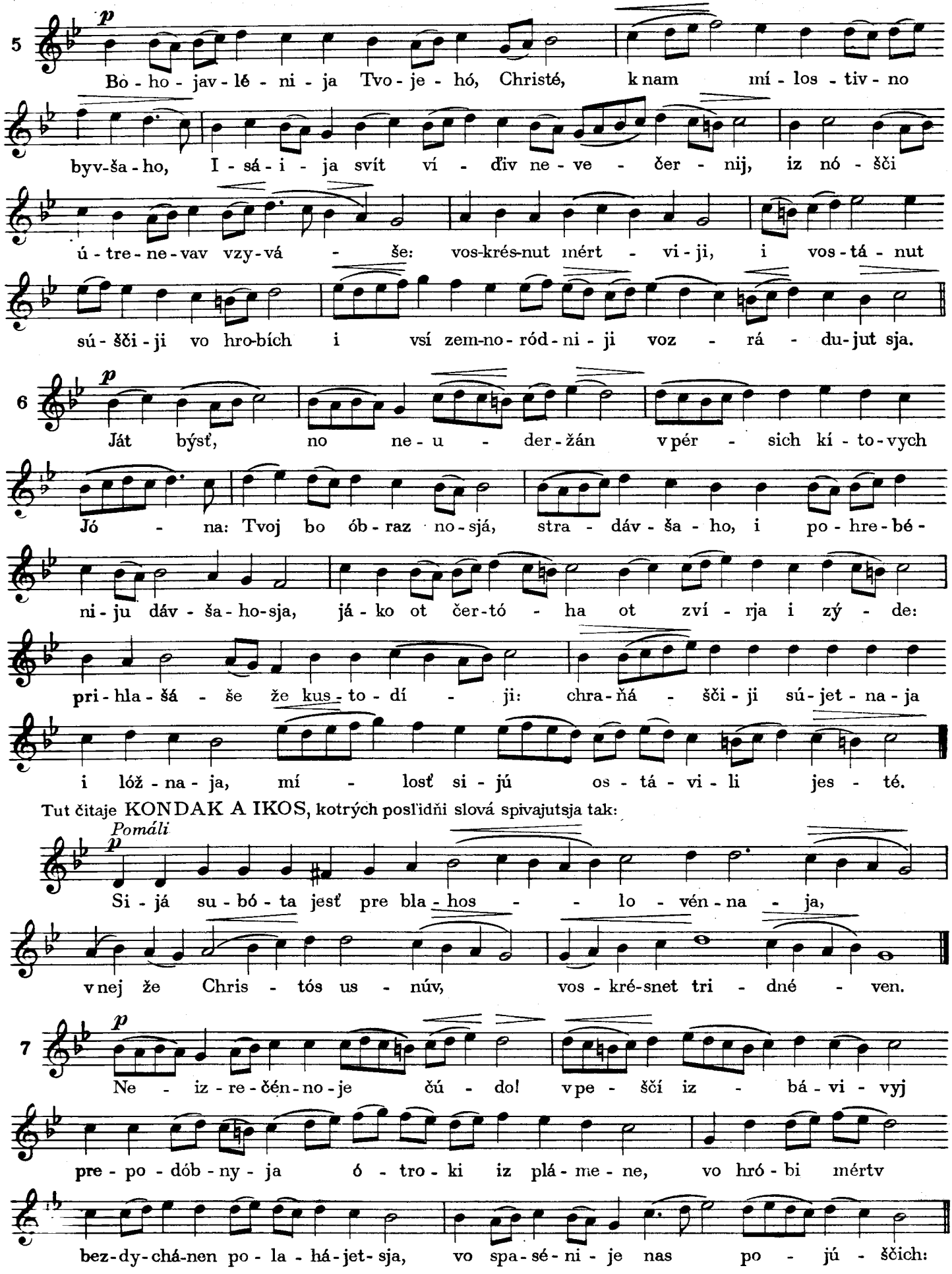
5
p
Bo - ho - jav - lé - ni - ja Tvo - je - hó, Christé, k nam mí - los - tiv - no
byv-ša - ho, I - sá - i - ja svít ví - ďiv ne - ve - čer - nij, iz nó - šči
ú - tre - ne - vav vzy - vá - še: vos-krés-nut mért - vi - ji, i vos - tá - nut
sú - šči - ji vo hro-bích i vsí zem-no - ród - ni - ji voz - rá - du-jut sja.
6
p
Ját býsť, no ne - u - der - žán vpér - sich kí - to-vych
Jó - na: Tvoj bo ób - raz no-sjá, stra - dáv - ša - ho, i po - hre-bé -
ni - ju dáv - ša - ho-sja, já - ko ot čer-tó - ha ot zví - rja i zý - de:
pri - hla - šá - še že kus - to - dí - ji: chra-ňá - šči - ji sú-jet - na - ja
i lóž - na - ja, mí - losť si - jú os - tá - vi - li jes - té.
Tut čitaje KONDAK A IKOS, kotrých posľidňi slová spivajutsja tak:
Pomáli
p
Si - já su - bó - ta jesť pre bla - hos - - lo - vén - na - ja,
vnej že Chris - tós us - núv, vos - kré-snet tri - dné - ven.
7
p
Ne - iz - re - čén - no - je čú - do! vpe - šči iz - bá - vi - vyj
pre - po - dób - ny - ja ó - tro - ki iz plá - me - ne, vo hró - bi mértv
bez-dy-chá-nen po - la - há - jet - sja, vo spa - sé - ni - je nas po - jú - šči ch:

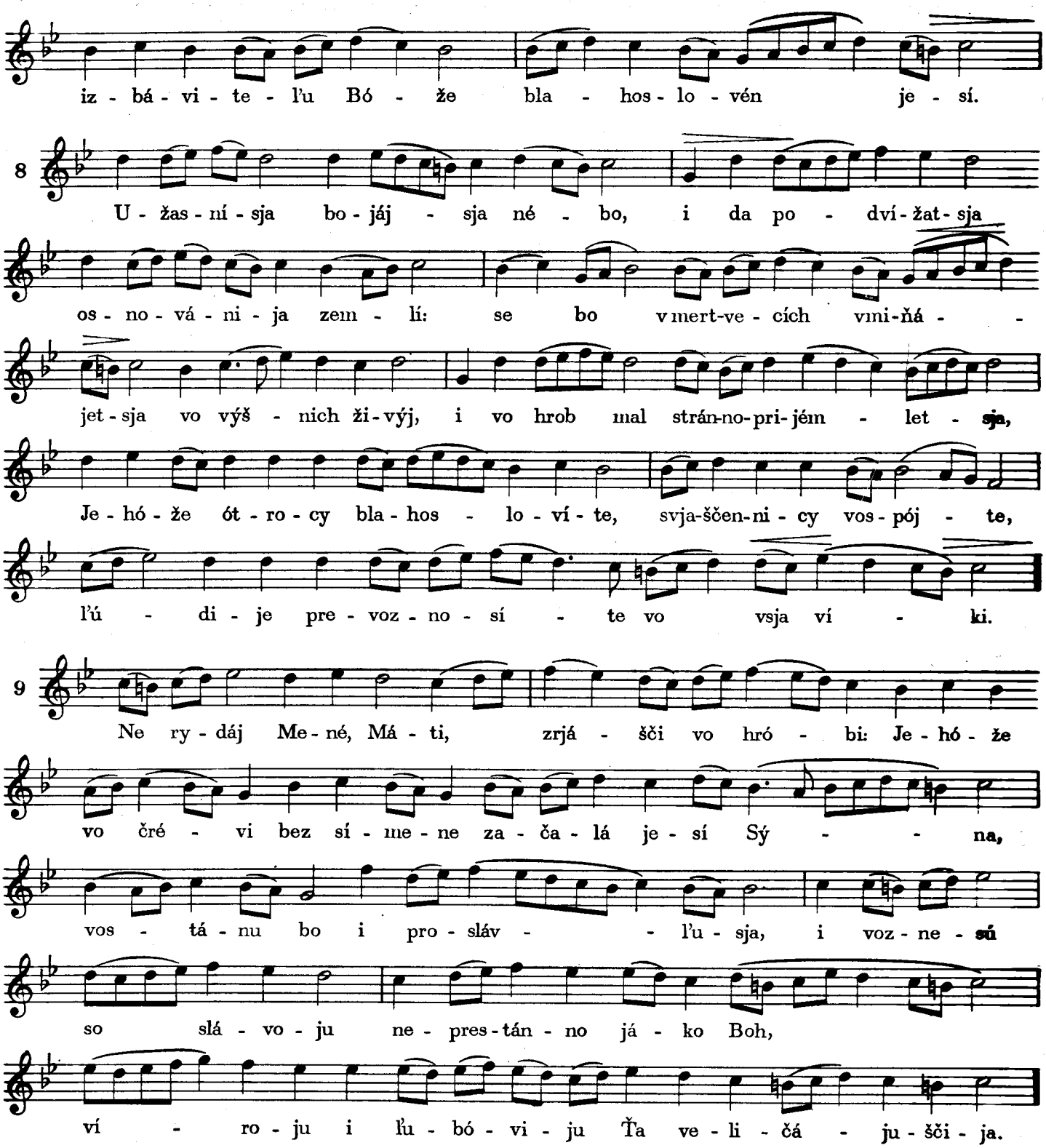

NA VEČERNI Z LITURGIJEJU SV. VASILIJA

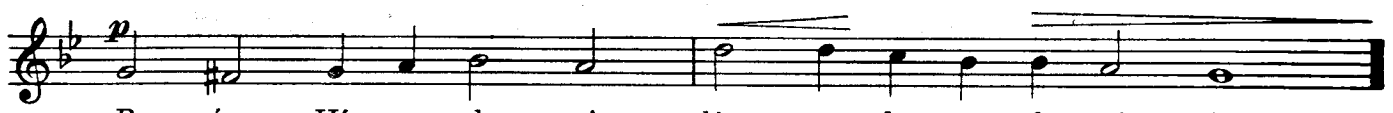

PO 15- ČTENIJI

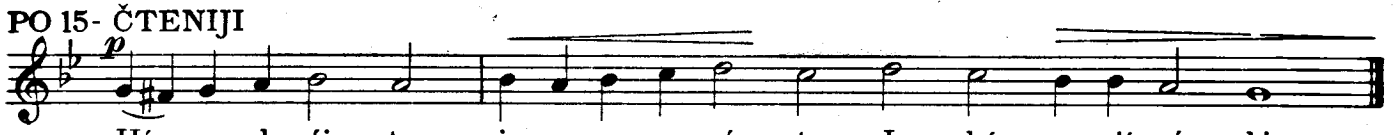

VI. PRAZNIKI PODVIŽŇI

b) Pjatdesjatnicja

1. NEĎIĽA PÁSCHI

STICHÍRA HL.6

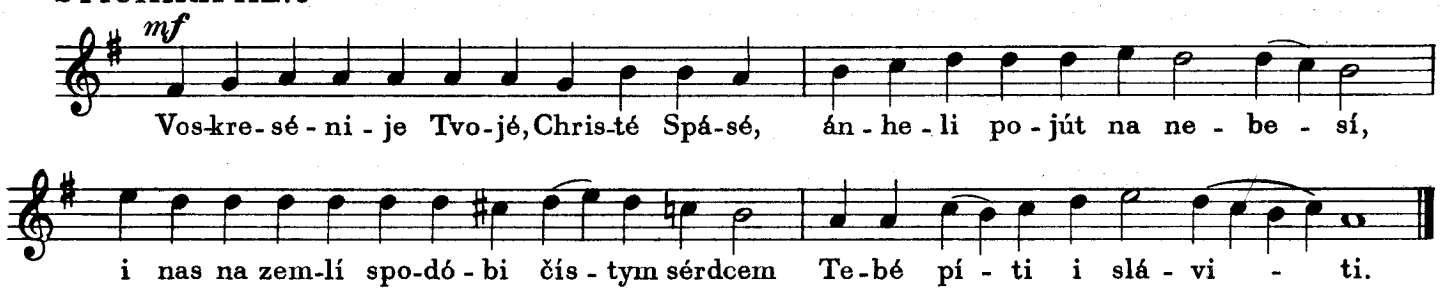

TROPARJ

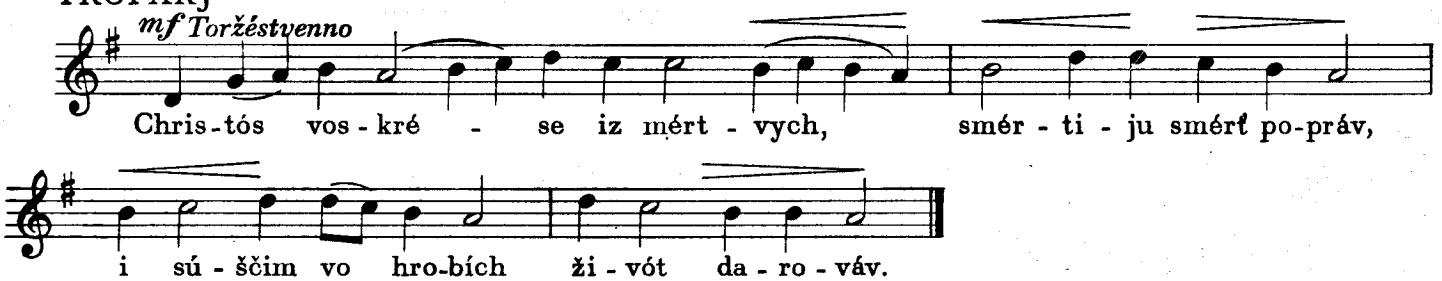

STICH

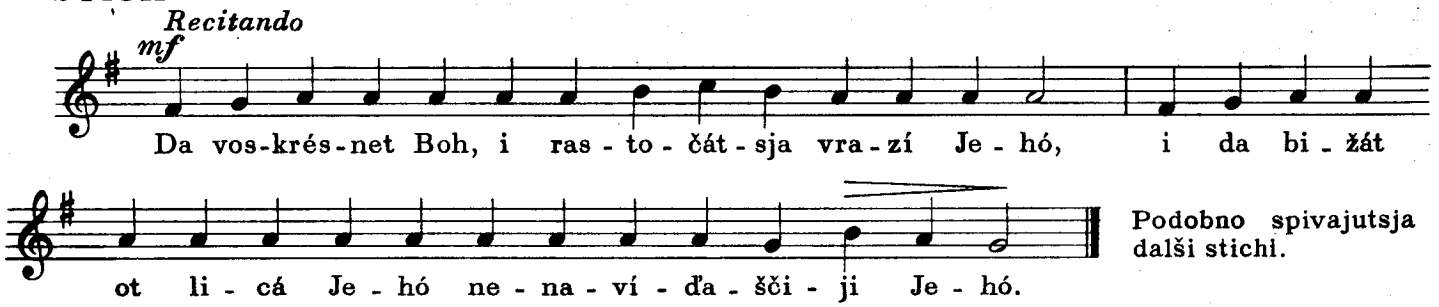

Podobno spivajutsja dalši stichi.

KANÓN PÁSCHI HL.1 (samopodóben)
VOSKRESÉNIJA DEŇ

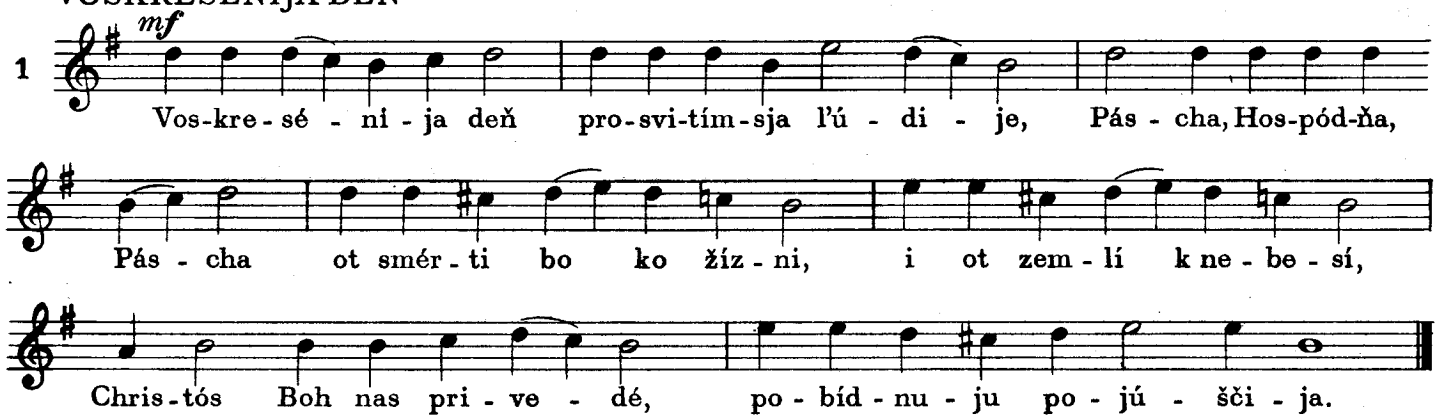

PRIPIV

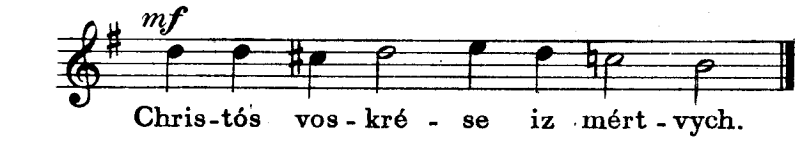

Sej Pripiv povtorjajetsja po každoj pisni Kanóna.

ОЧÍСТИМ ČÚVSTVIJA

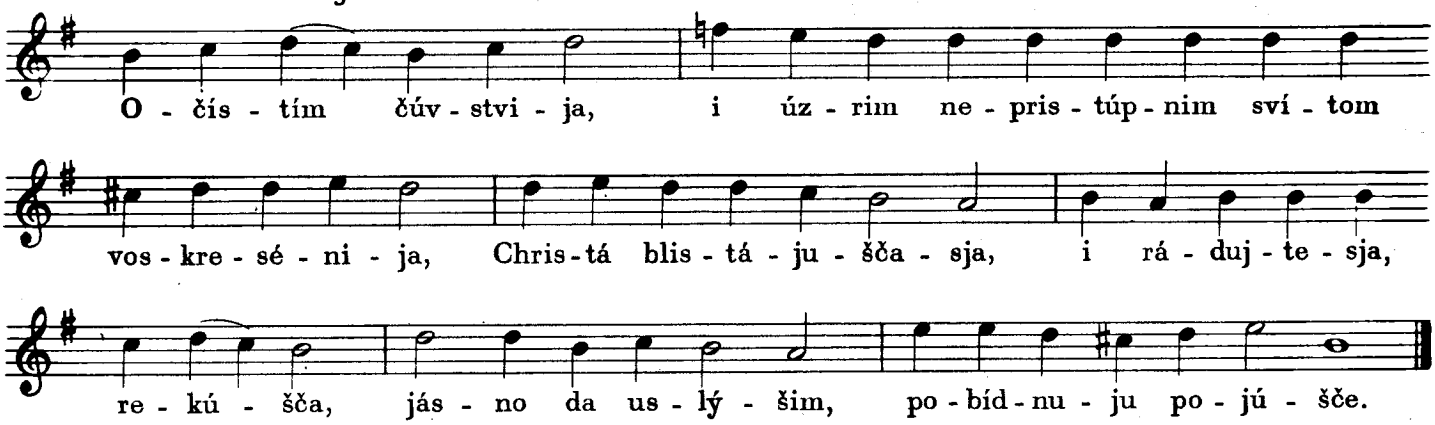

NEBESÁ UBO DOSTÓJNO

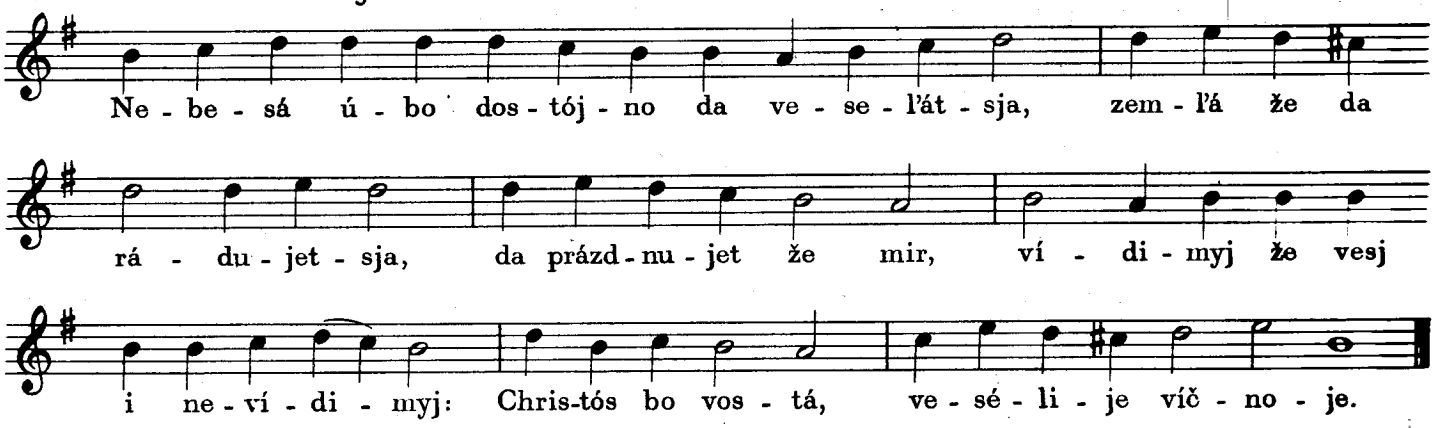

PRIJDÍTE, PÍTIJE

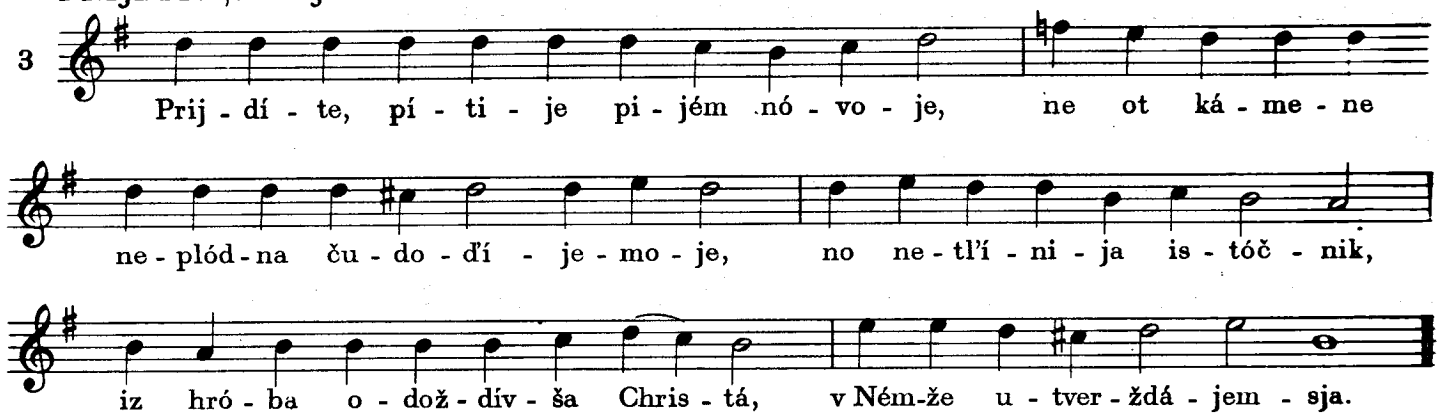

NÝŇI VSJA ISPÓLNIŠASJA

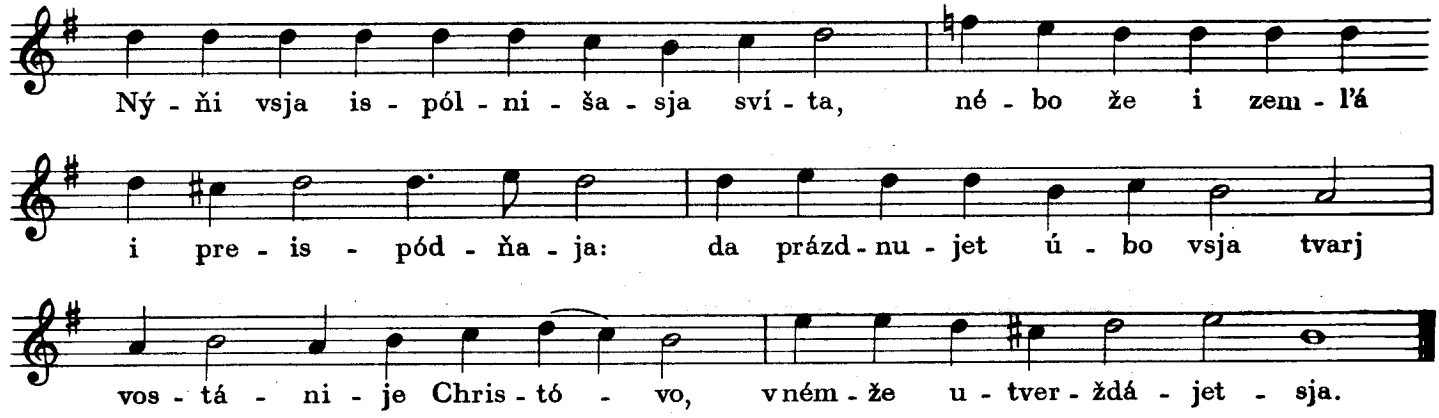

VČERÁ SPOHROBÓCHSJA

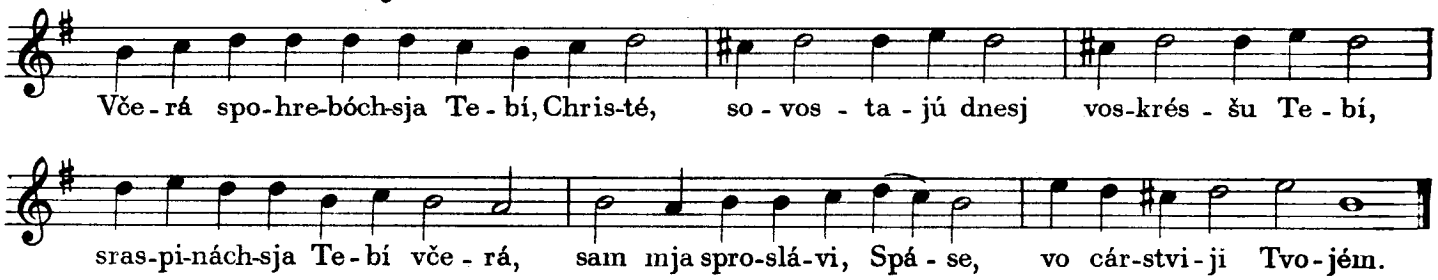

IPAKÓJ HL. 4. (samopodóben)
PREDVARÍVŠIJA

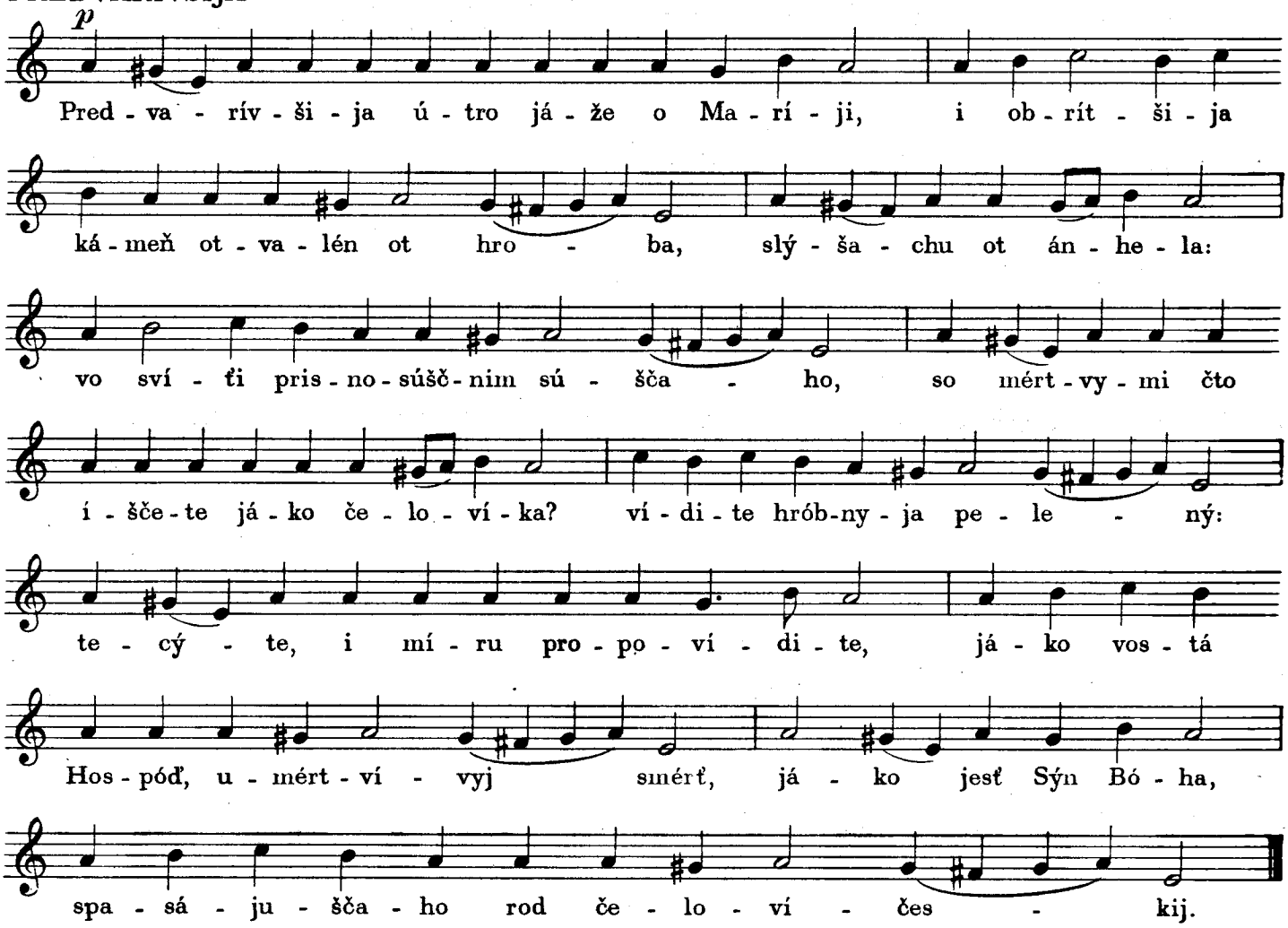

NA BOŽÉSTVENNIJ STRÁŽI

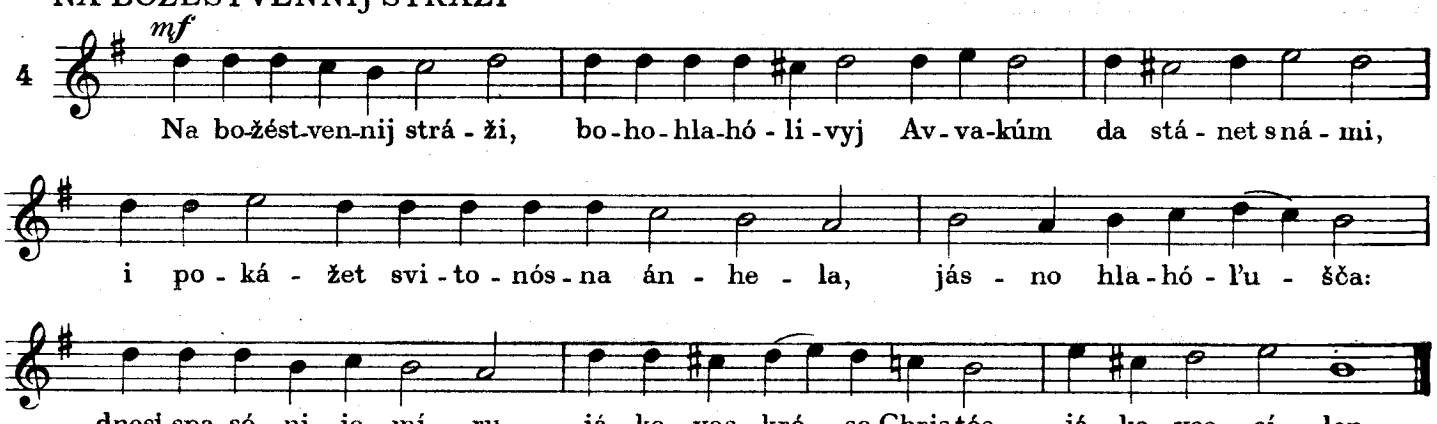

MÚŽESKIJ ÚBO PÓL

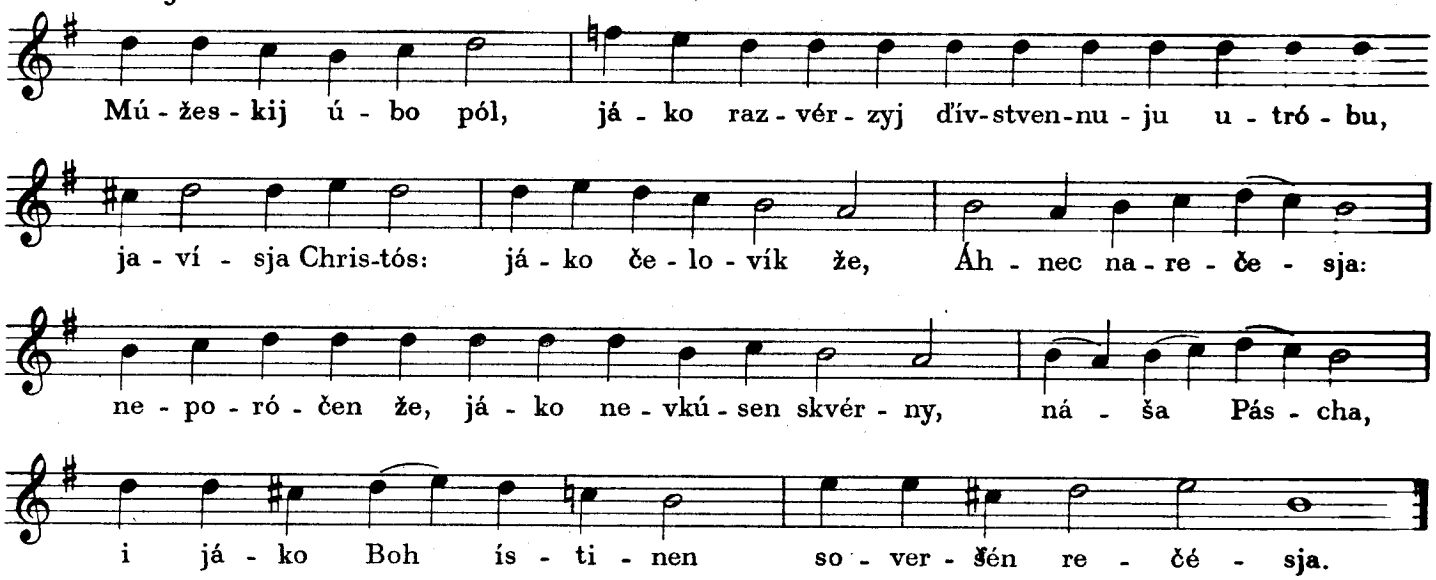

JÁKO JEDINOĽÍTNYJ ÁHNEC

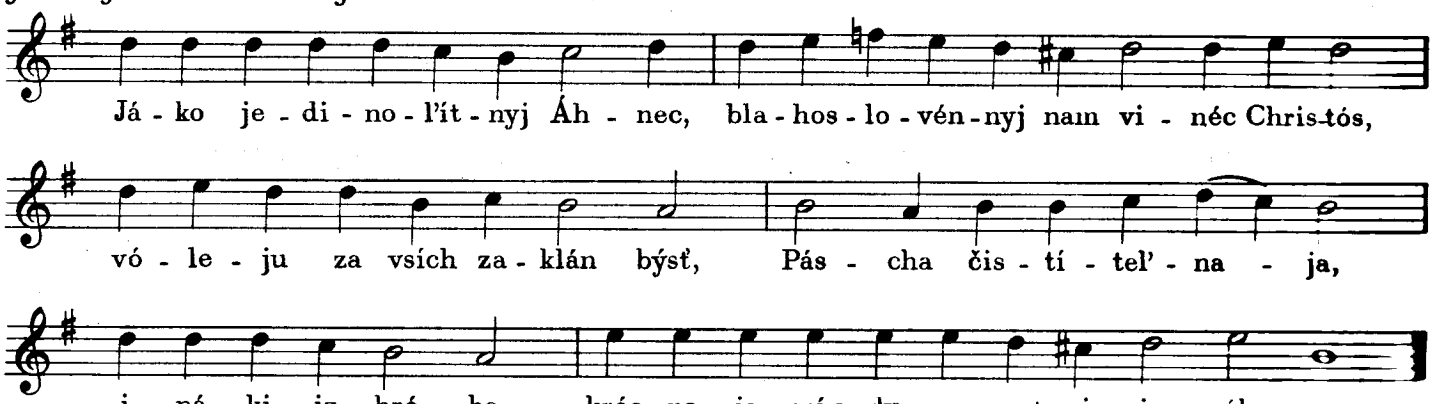

BOHOOTÉC ÚBO DAVÍD

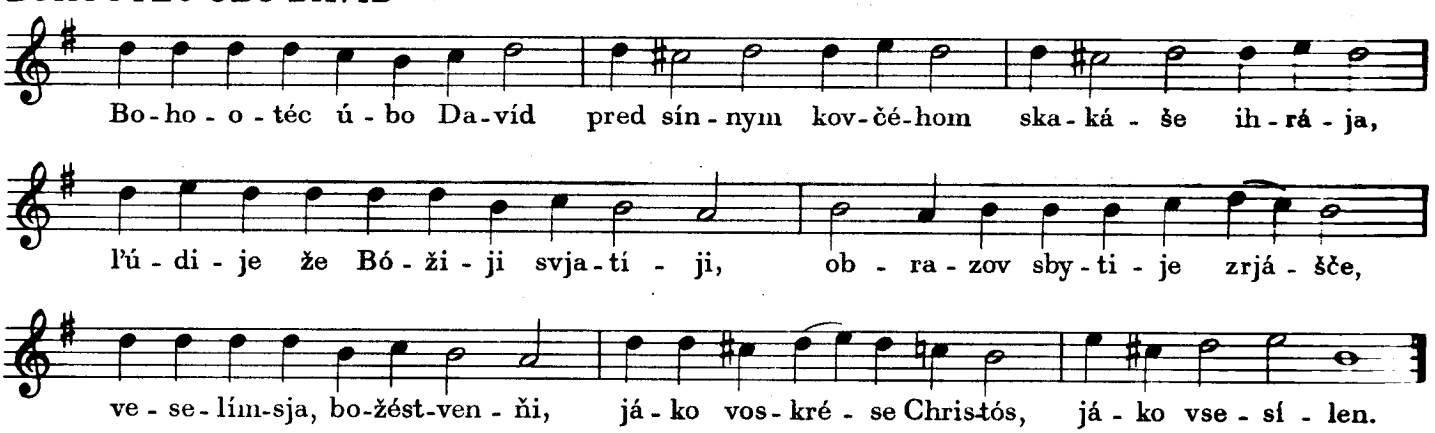

ÚTREŇUJEM ÚTRU HLUBOKÚ

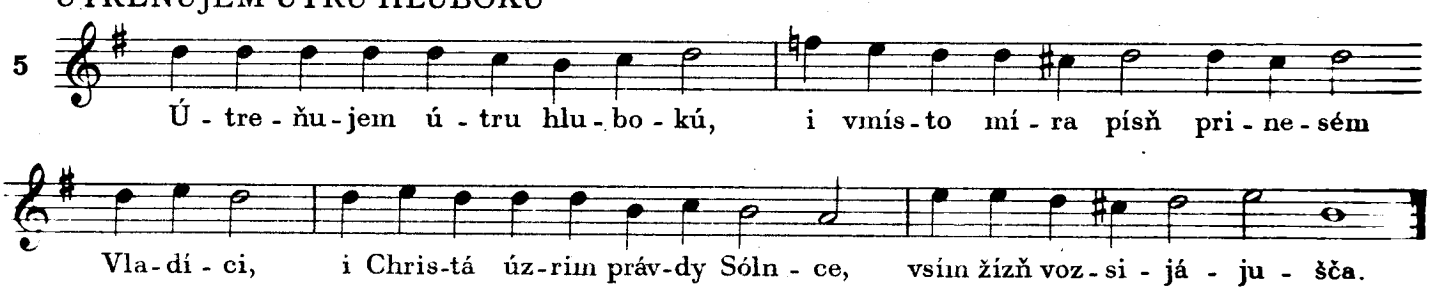

BEZMÍRNOJE TVOJÉ

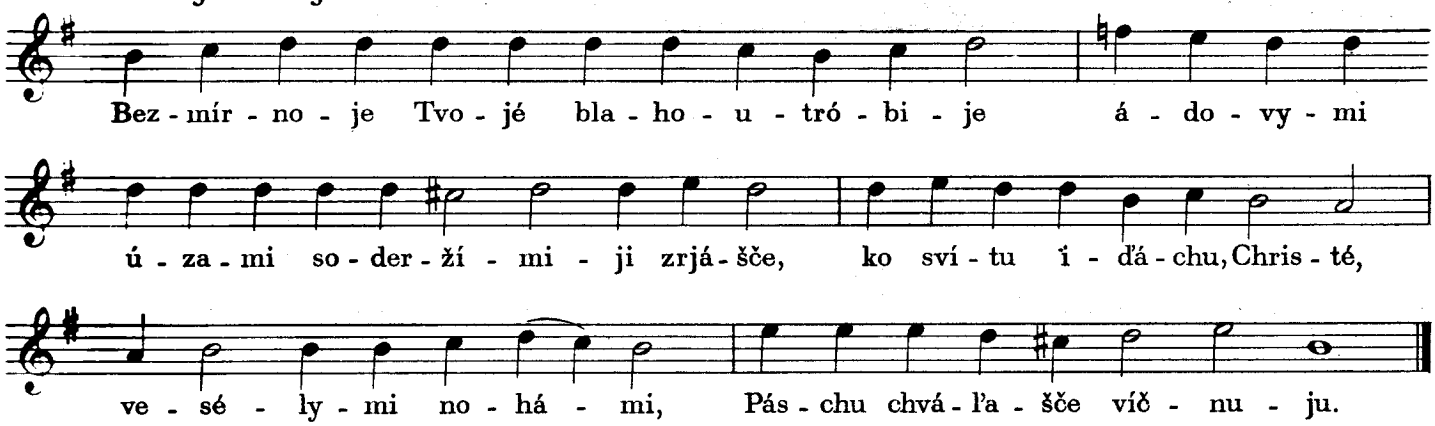

PRISTÚPIM

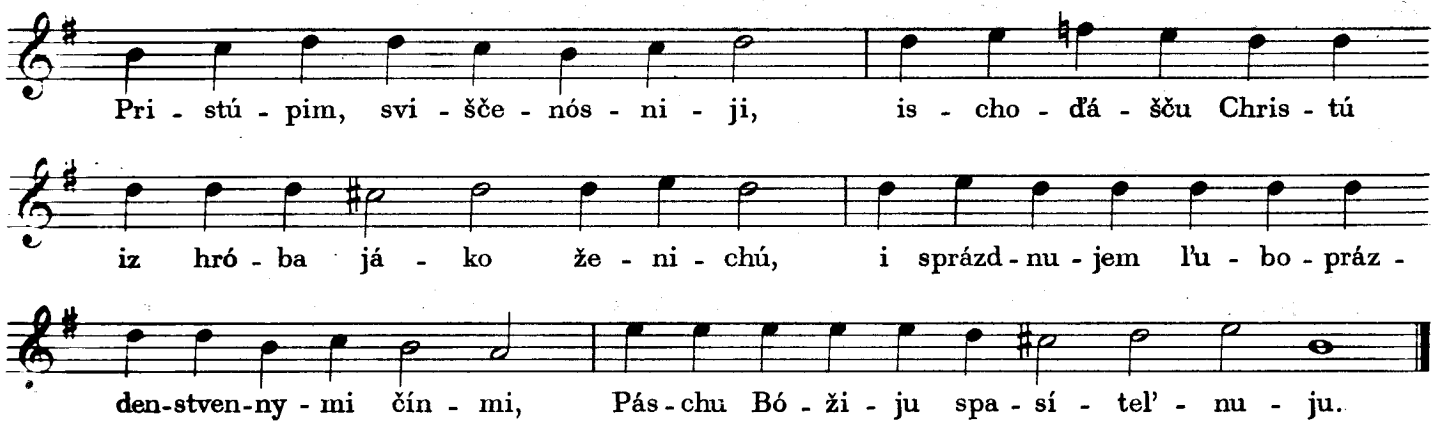

SNIZŠÉL JESÍ

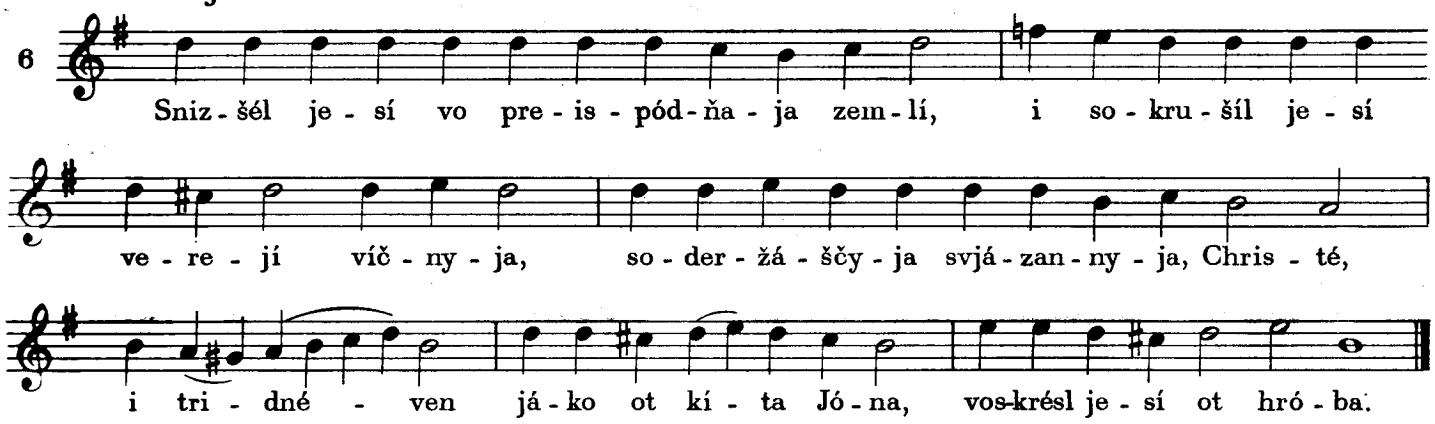

SOCHRANÍV CÍLA ZNÁMENIJA

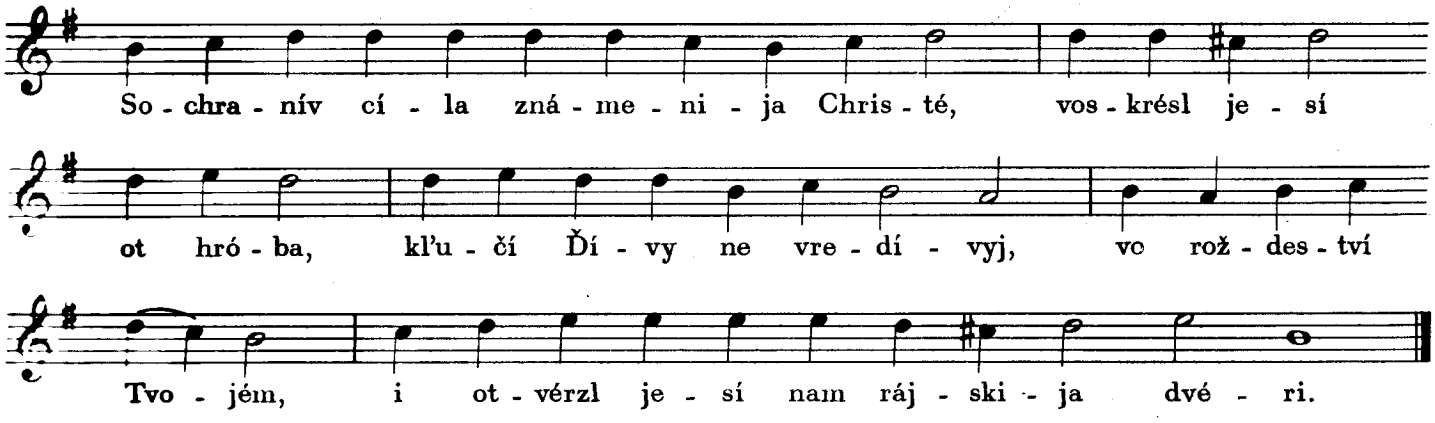

SPÁSE MOJ

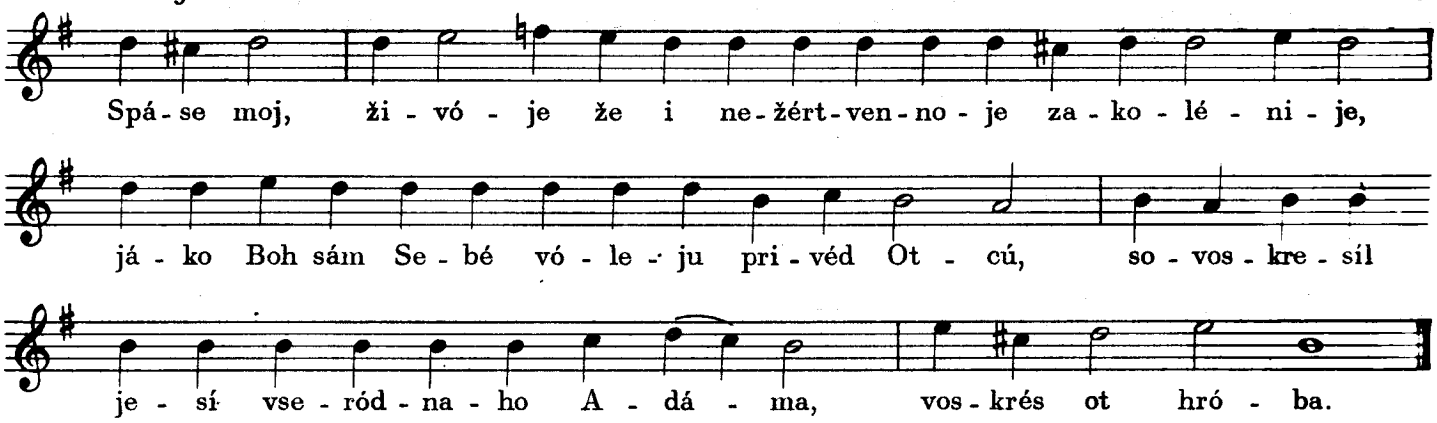

KONDÁK, HL.8.

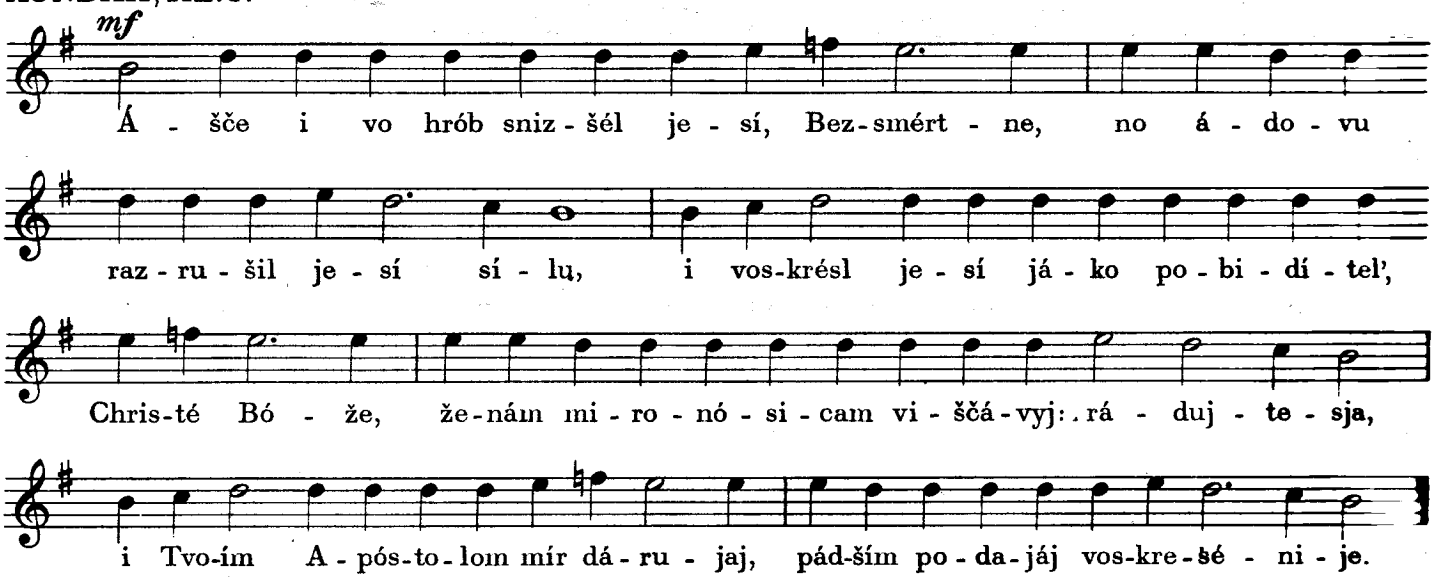

STICHÍRA, HL.6.

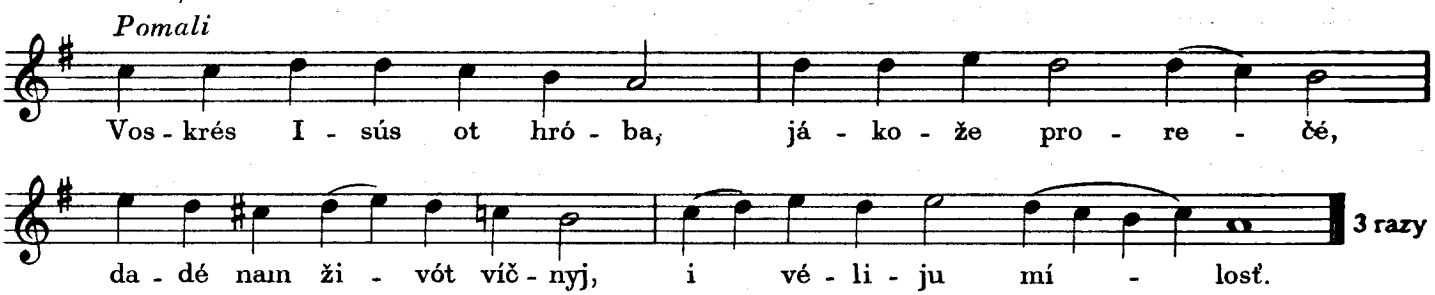

ÓTROKI OT PÉŠČI

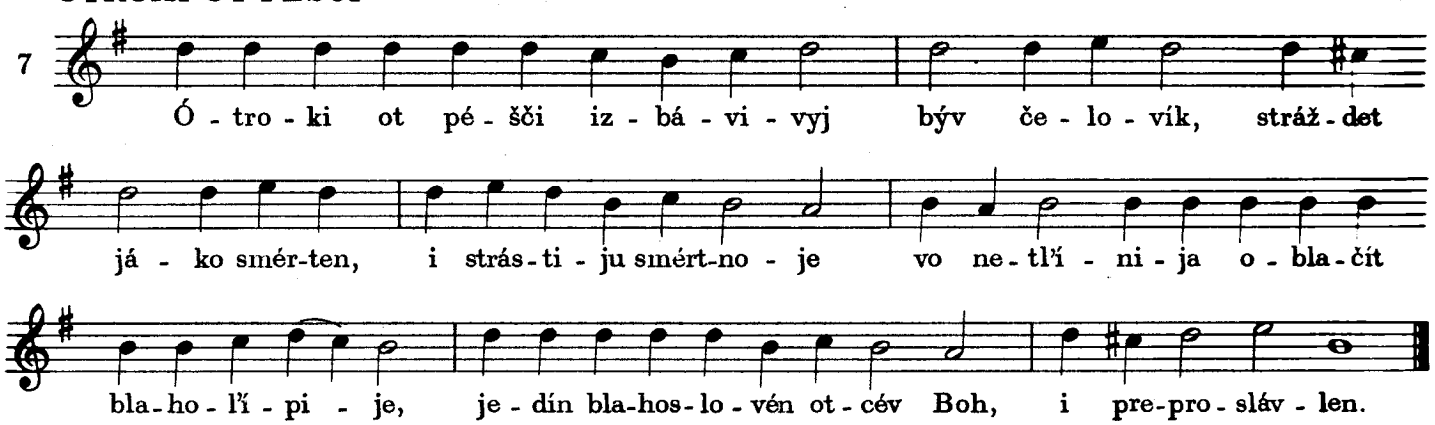

ŽENÝ SO MÍRY

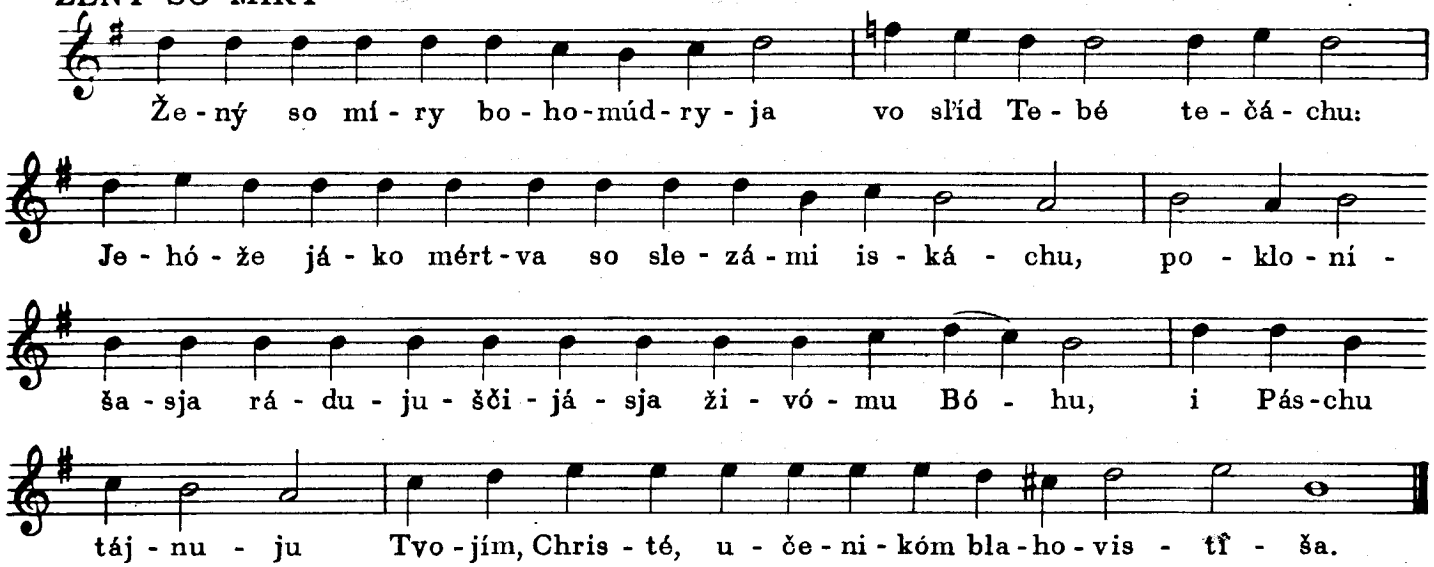

SMÉRTI PRÁZDNUJEM UMERŠČVLÉNIJE

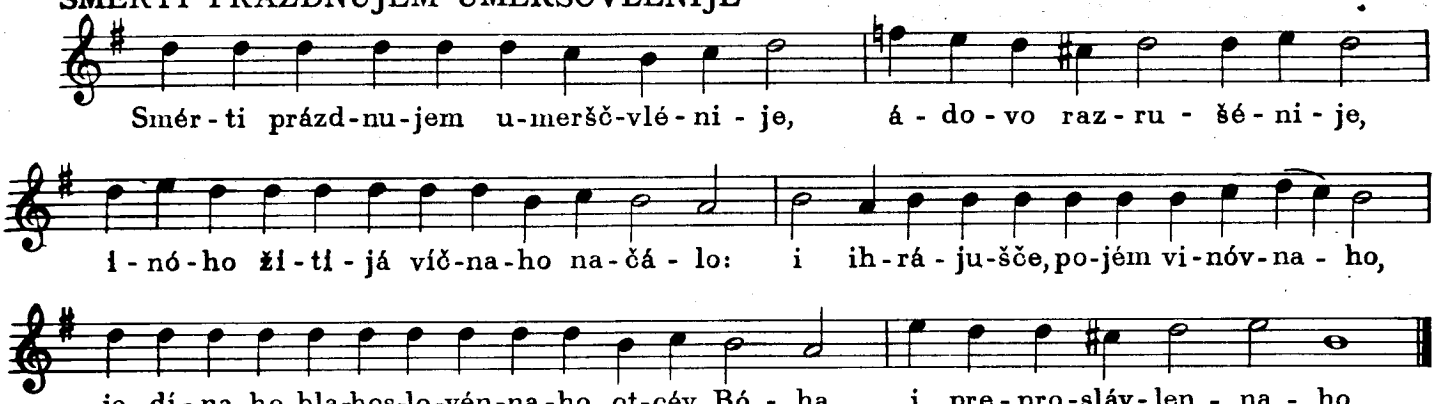

JÁKO VOÍSTINNU

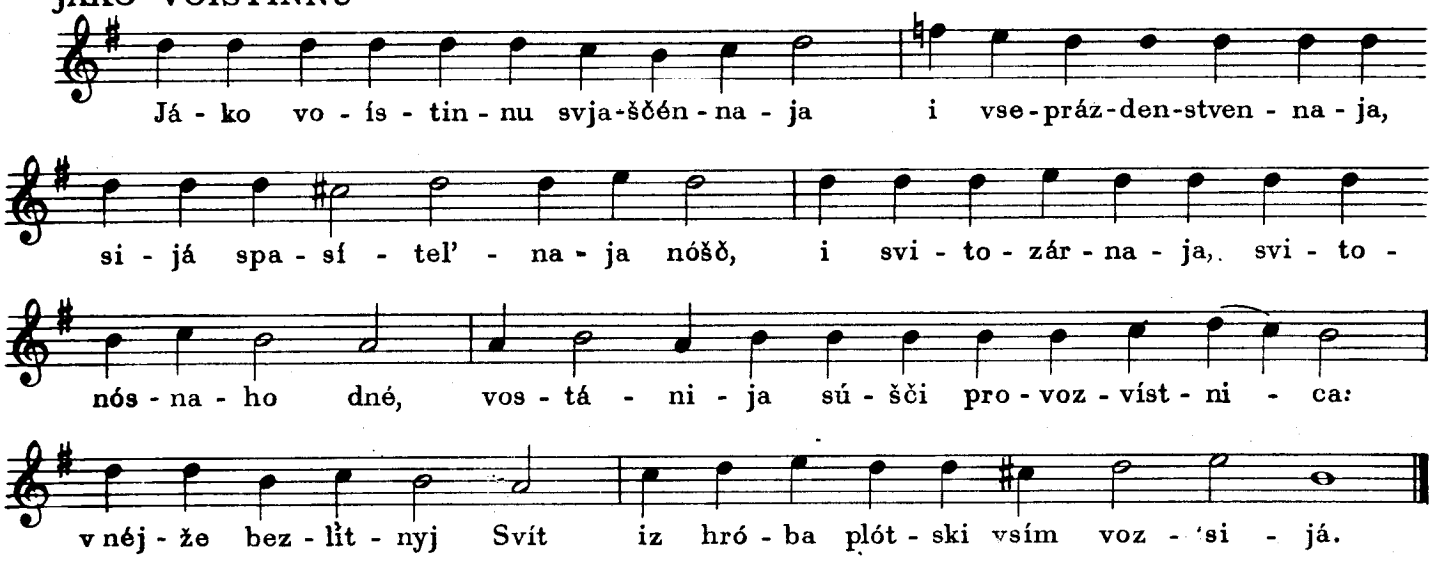

SÉJ NAREČÉNNYJ

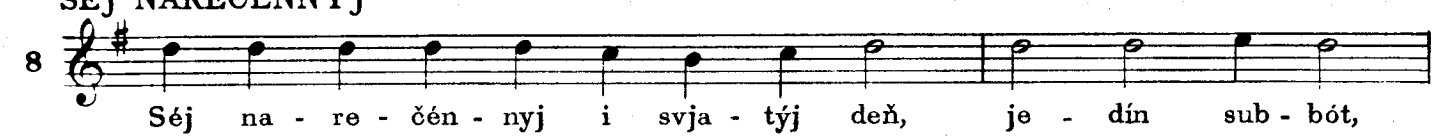

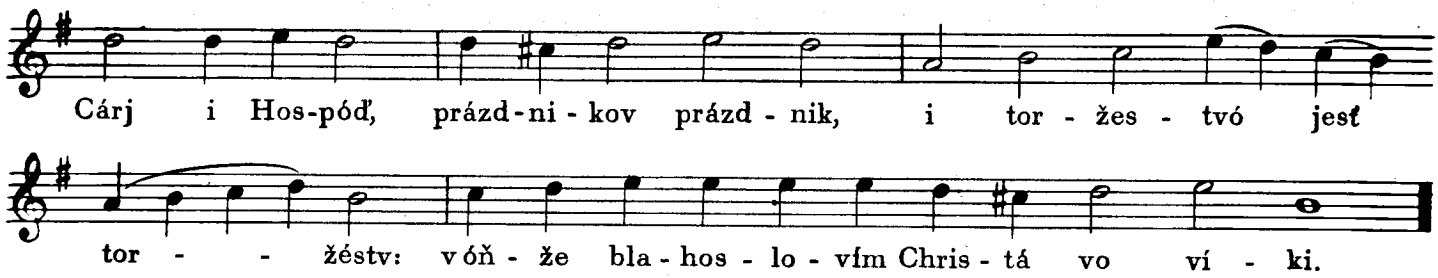

PRIJDÍTE NÓVAHO

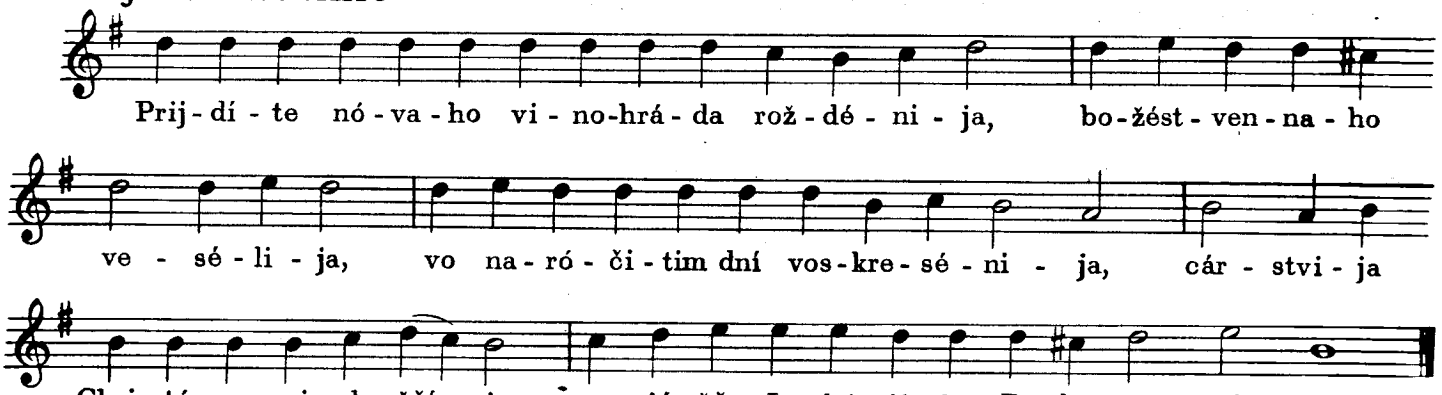

VOZVEDÍ ÓKREST

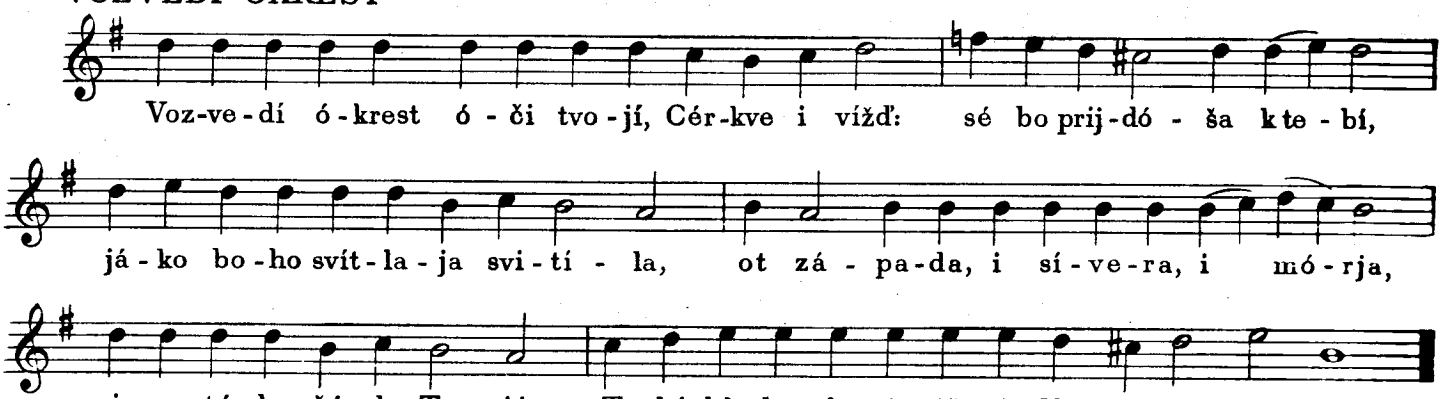

PRIPIV TROIČEN
TRÓJCE SVJATÁJA

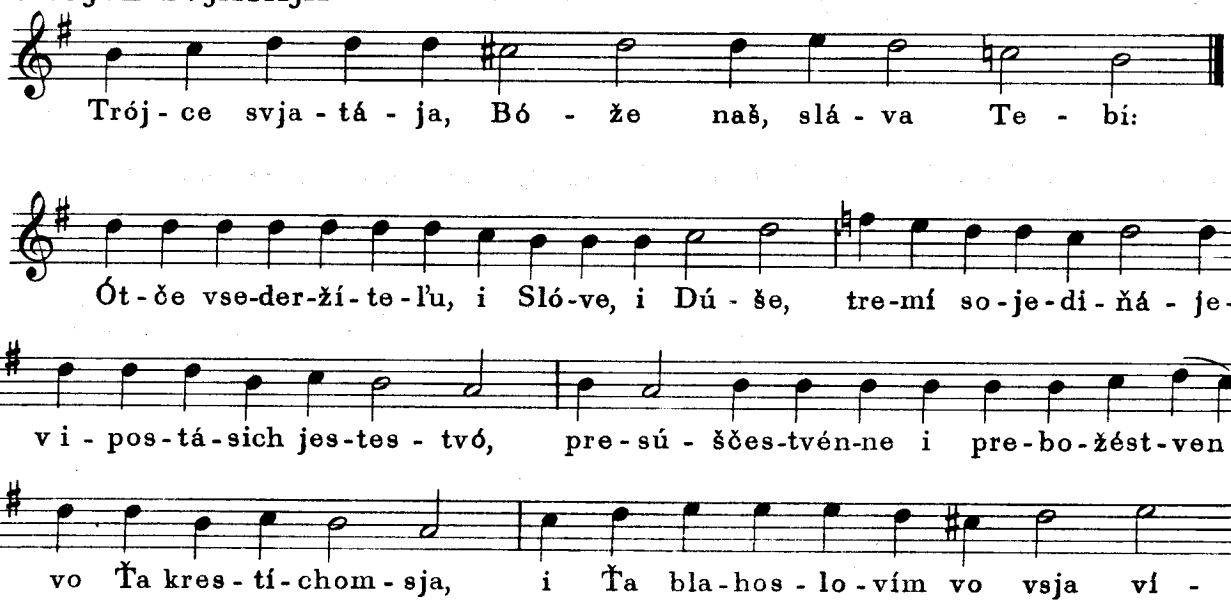

ÁNHEL VOPIJÁŠE

Velično

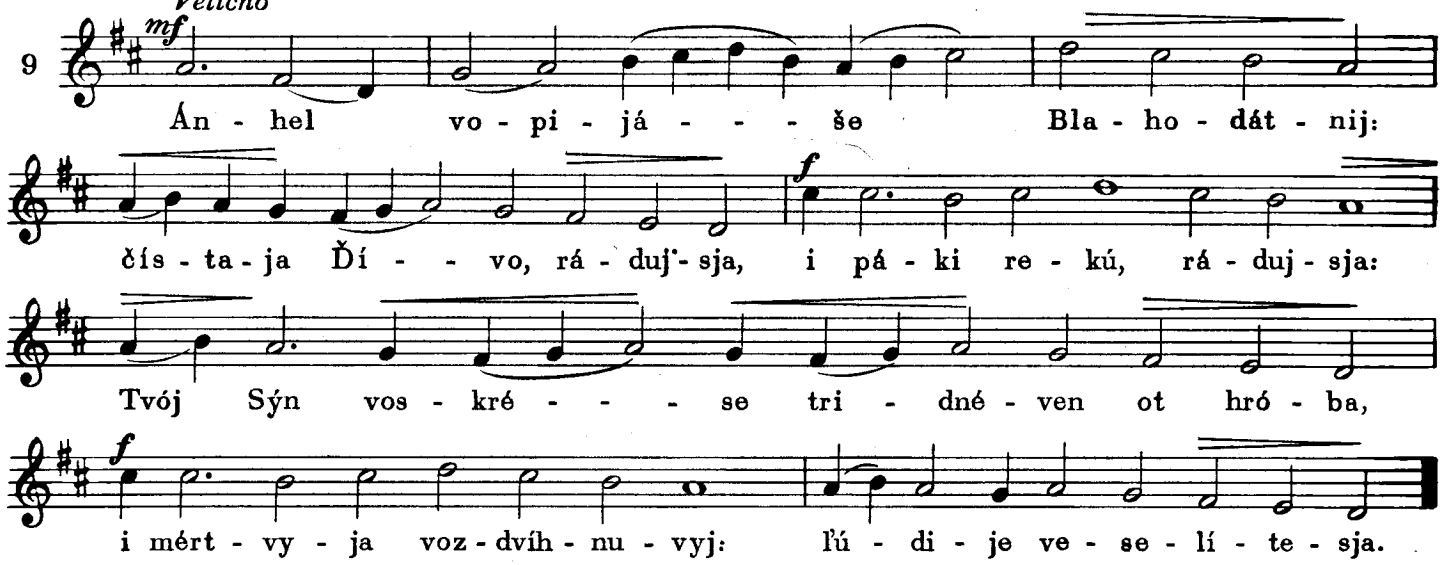

SVITÍSJA, SVITÍSJA

Skorše

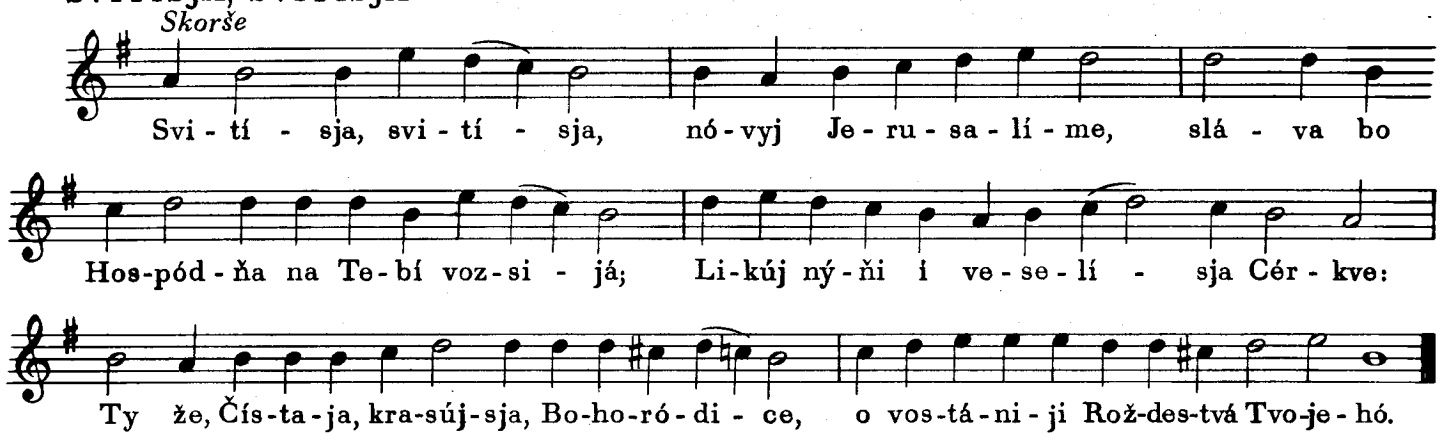

O BOŽÉSTVENNAHO

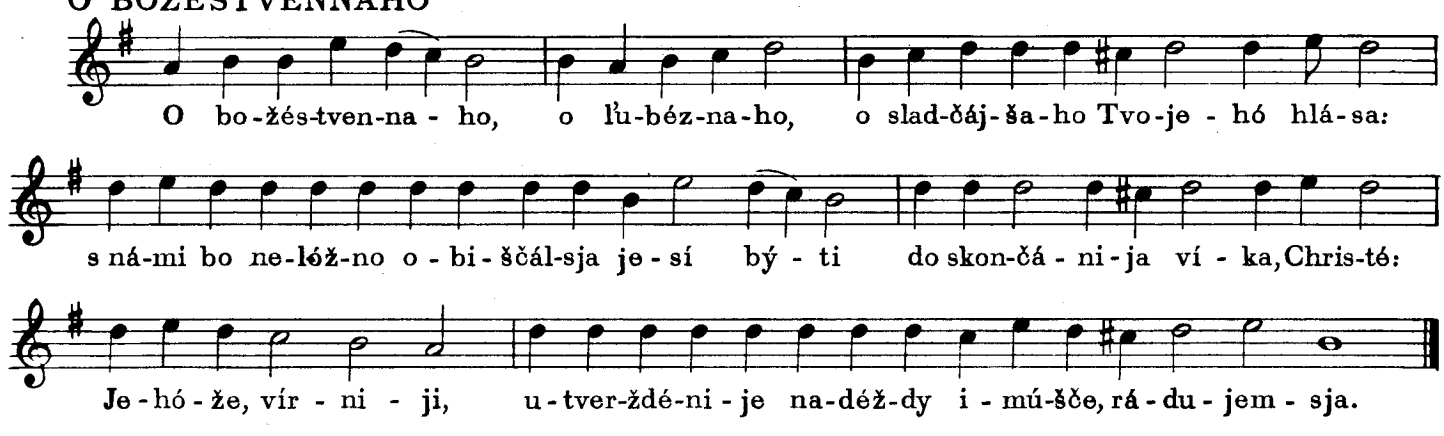

O PÁSCHA VÉLIJA

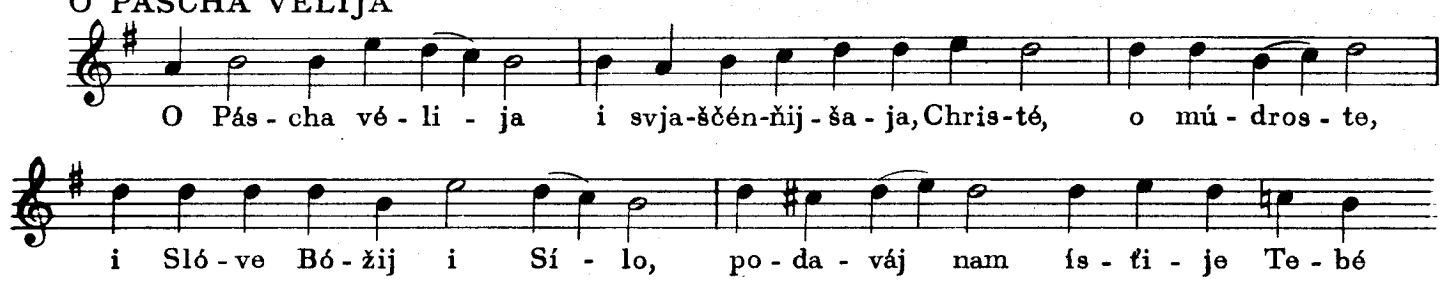

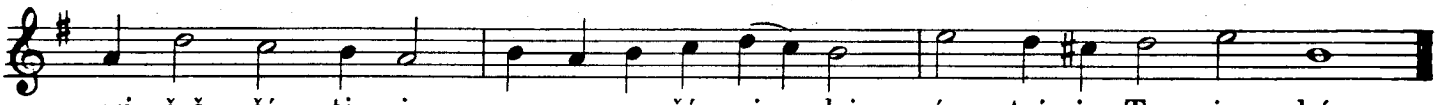

SVITÍLEN

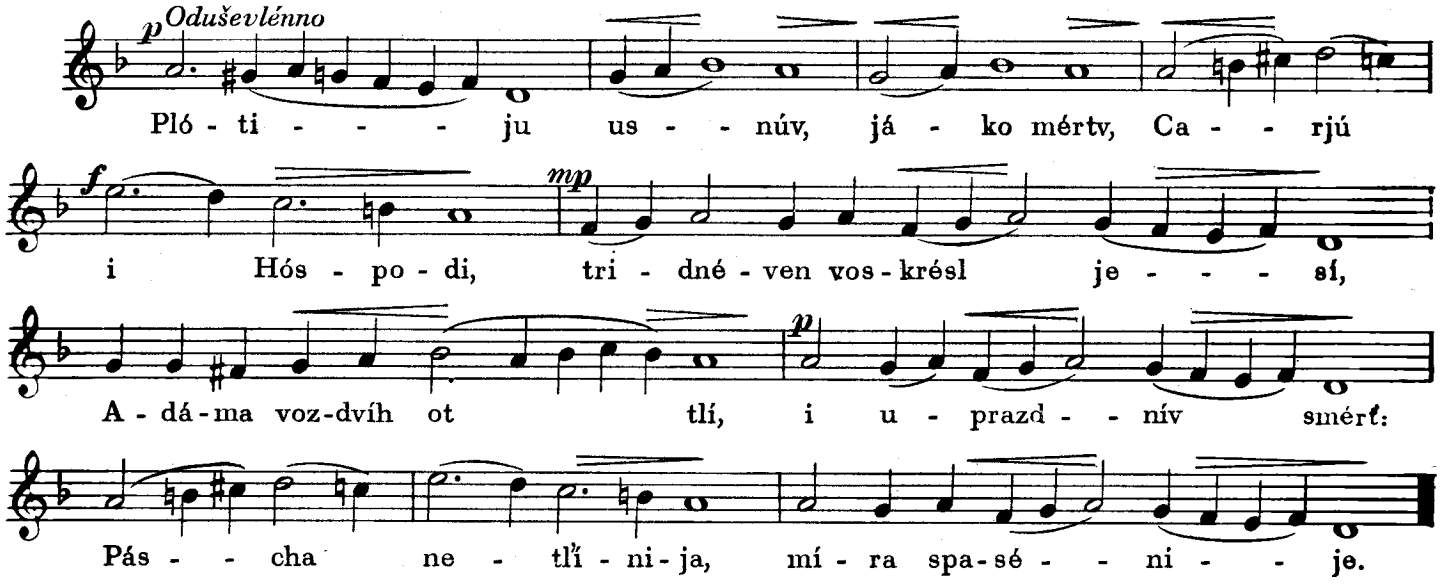

STICHÍRY IZ STICHÁMI
DA VOSKRÉSNET BOH

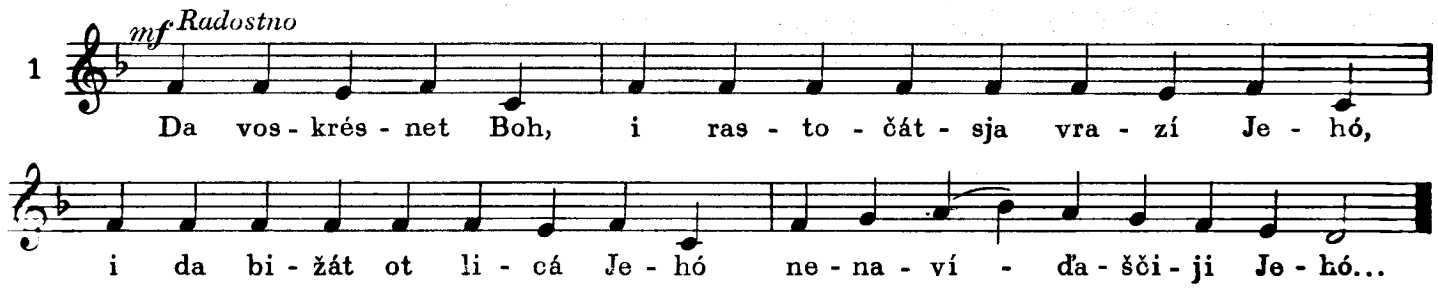

PÁSCHA SVJAŠČENNAJA

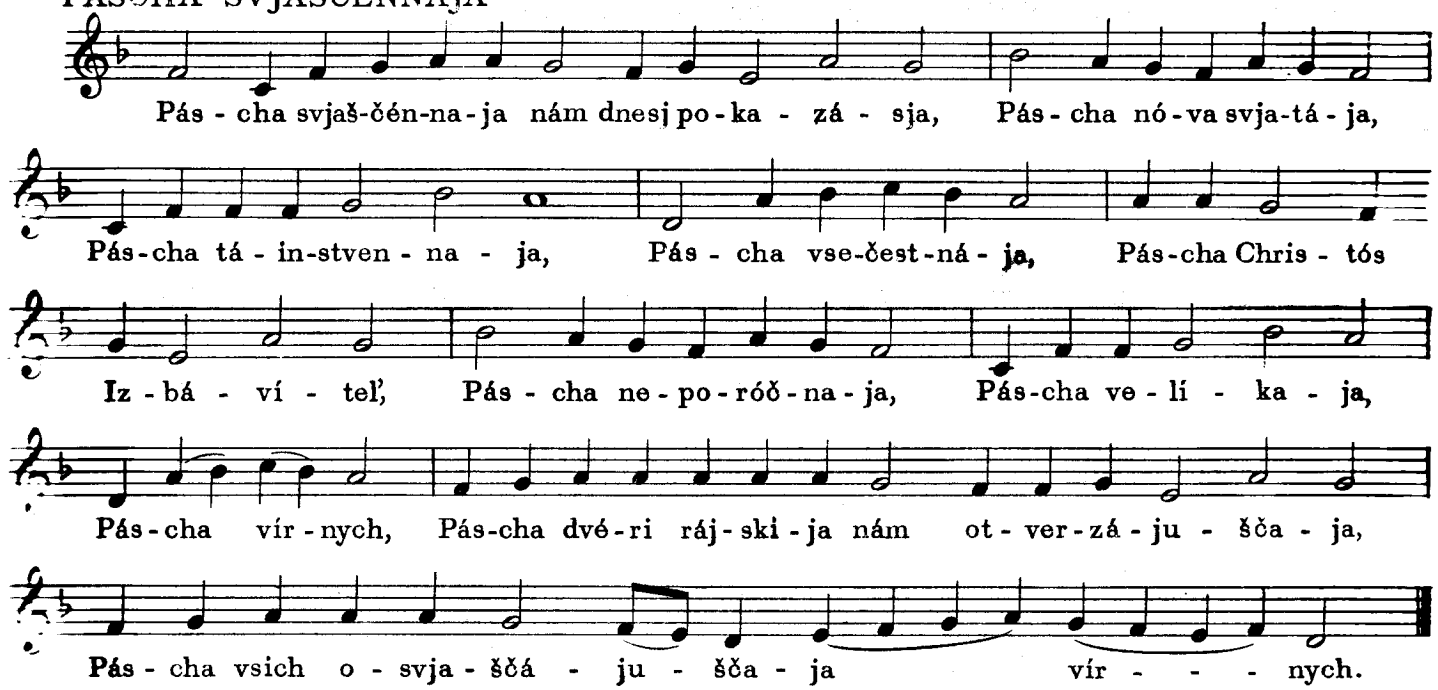

JÁKO ISČEZÁJET DÝM

2

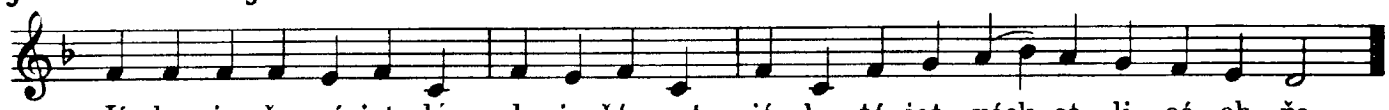

PRIJDÍTE OT VIĎÍNIJA

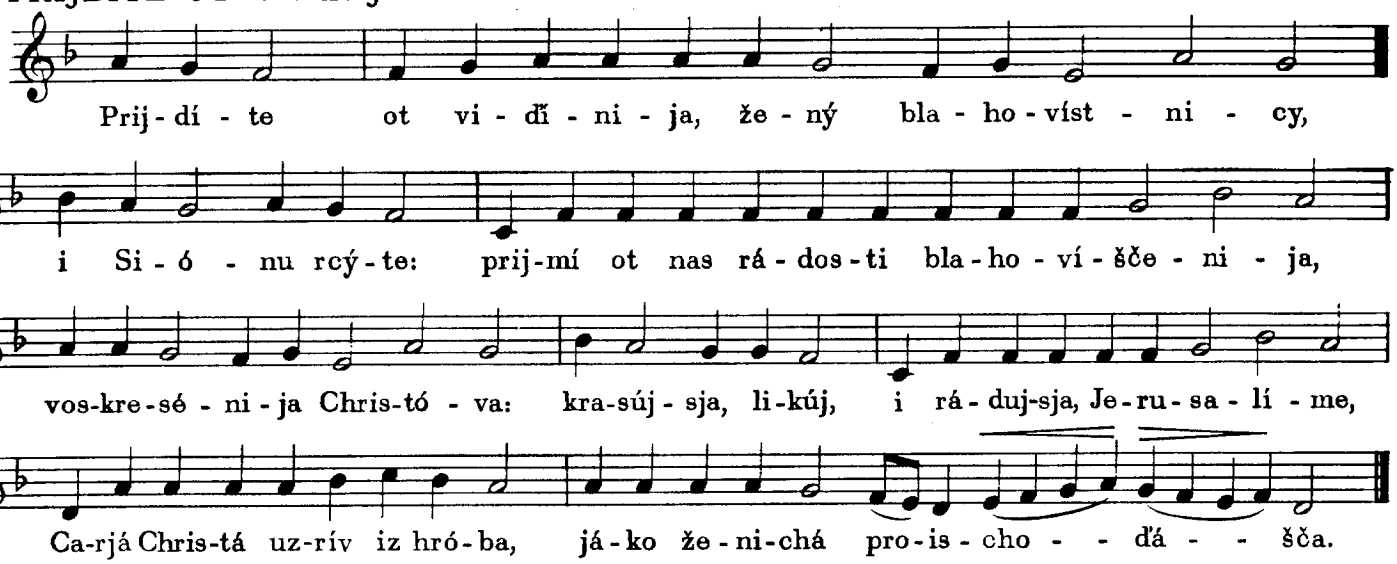

TÁKO DA POHÍBNUT

3

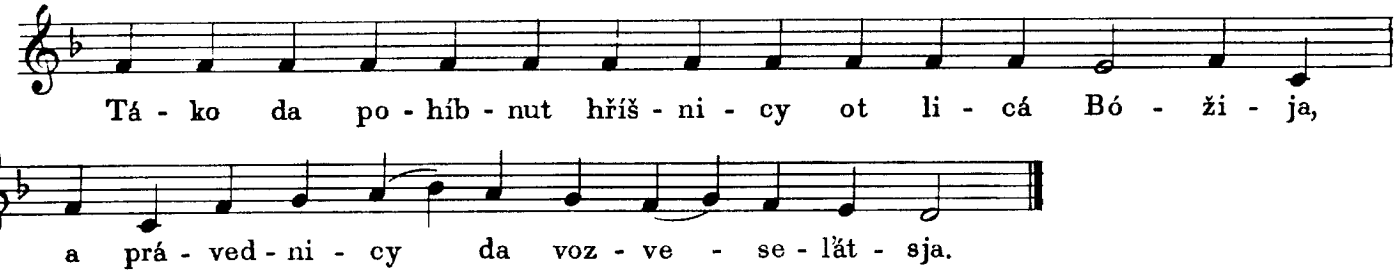

MIRONÓSICY ŽENÝ

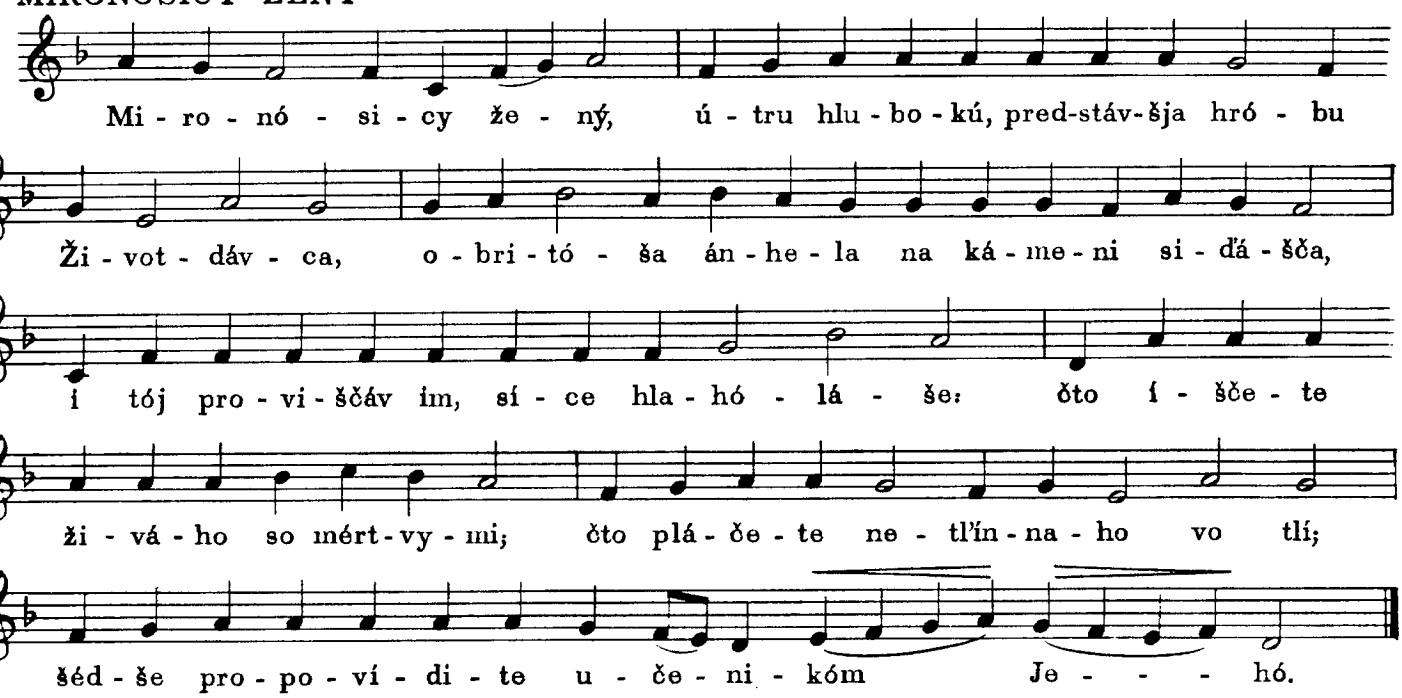

SEJ DEŇ, JEHÓŽE

4

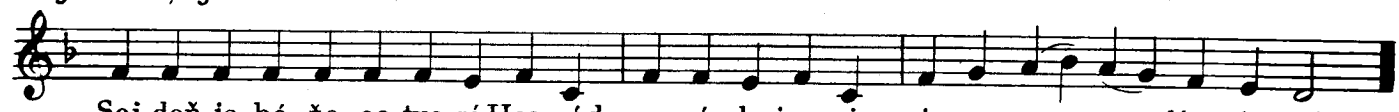

PÁSCHA KRÁSNAJA

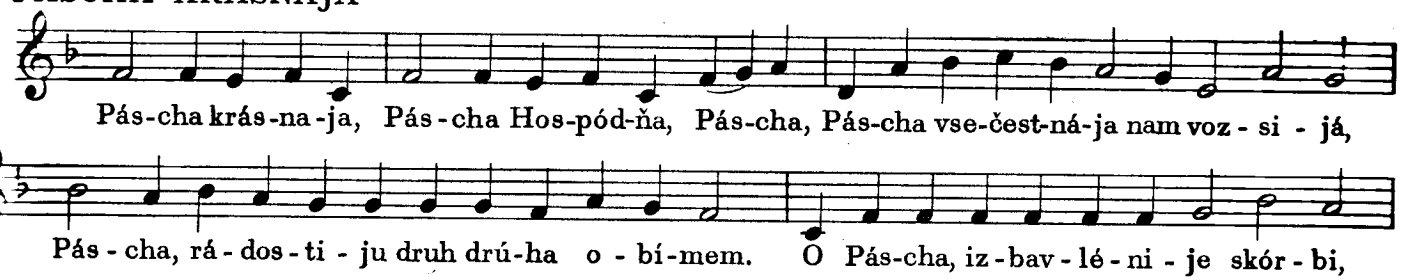

SLÁVA OTCÚ I SÝNU

5

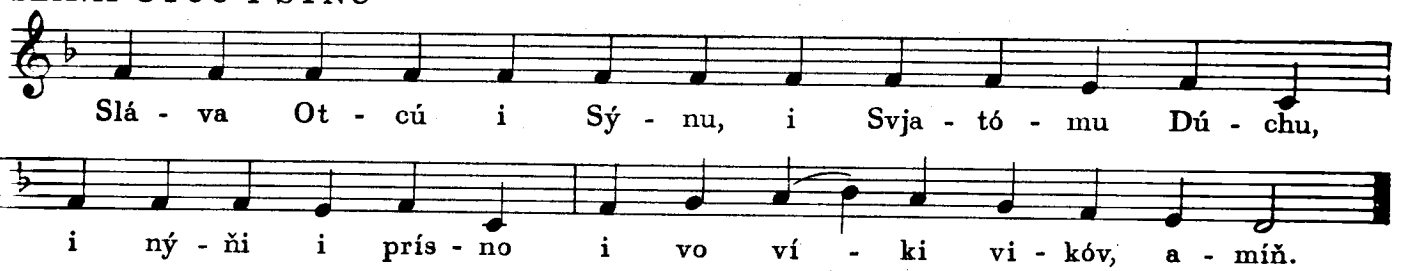

VOSKRESÉNIJA DEŇ

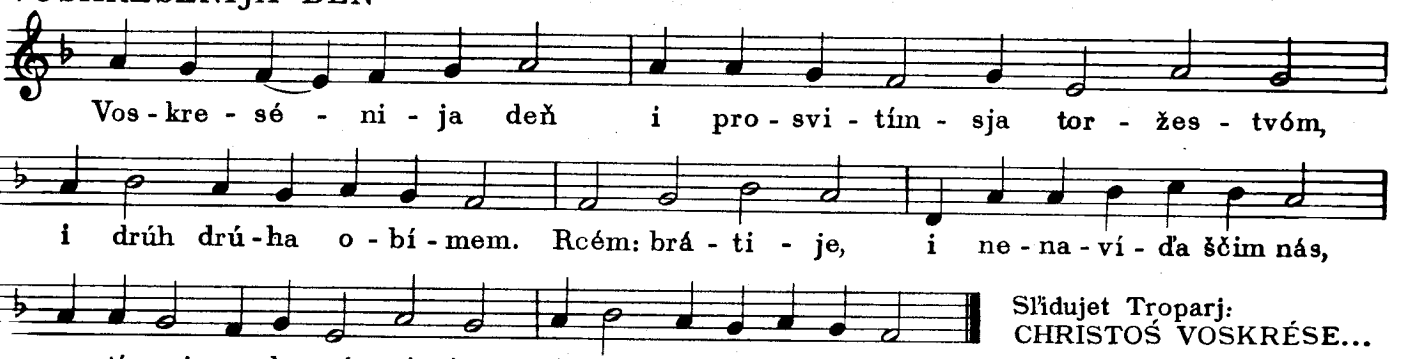

Sľidujet Troparj:
CHRISTOŚ VOSKRÉSE...

PO BLAHOSLOVENIJU

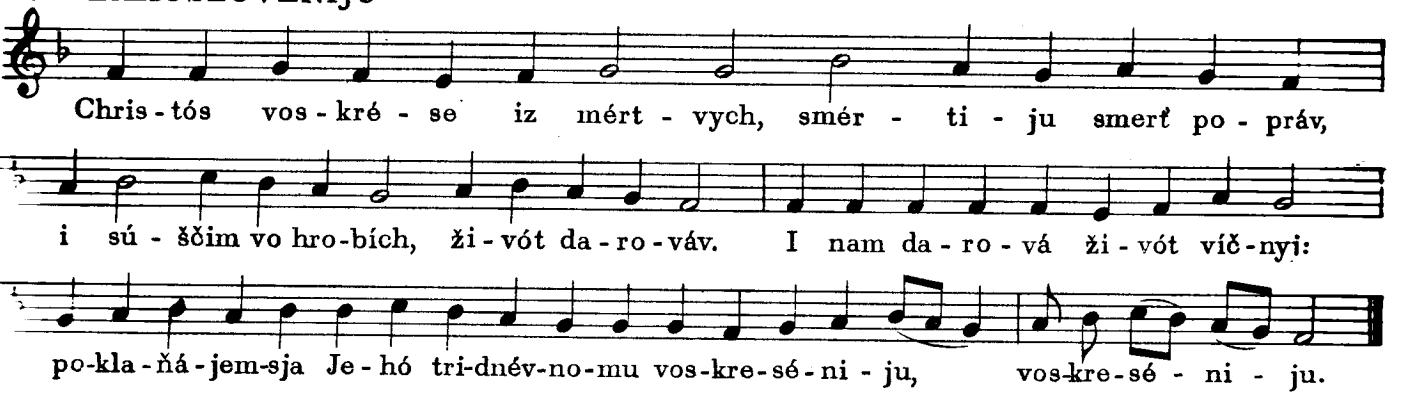

2. NEĎIĽA TOMINA

KANÓN. Irmos hl. 1. samopodóben

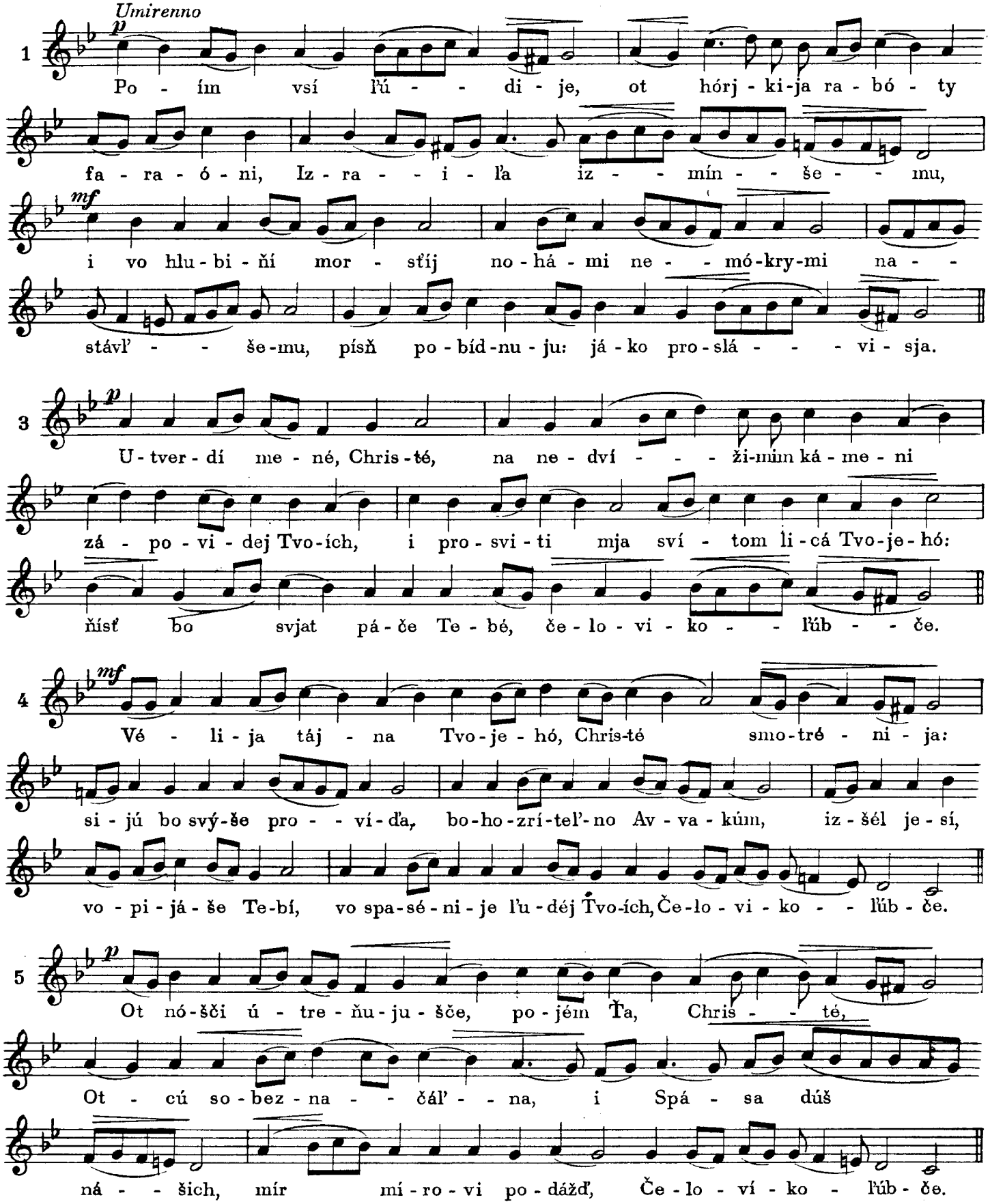

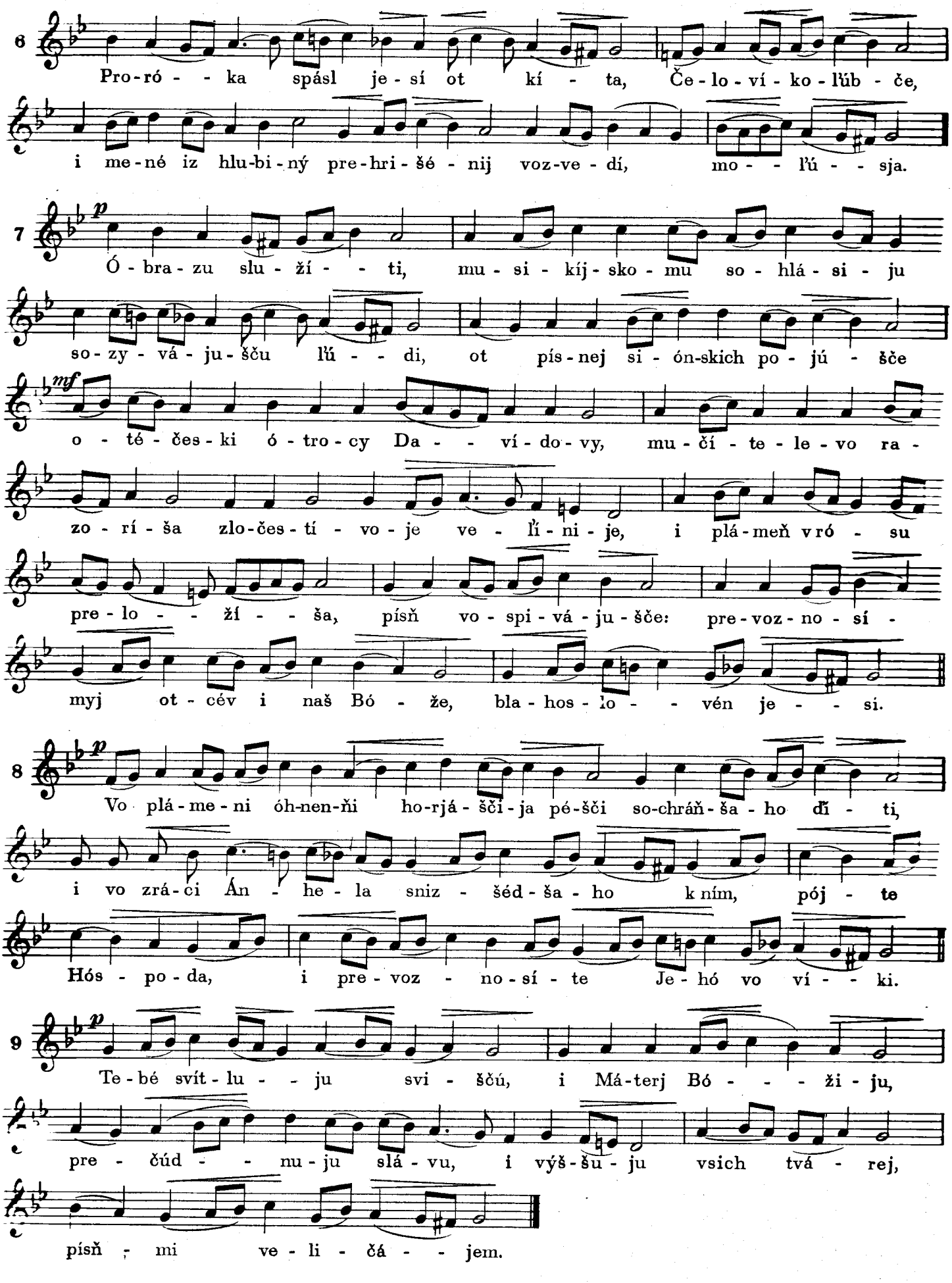
6
Pro-ró - - ka spásl je-sí ot kí - ta, Če-lo-ví-ko-ľúb-če,
i me-né iz hlu-bi-ný pre-hri-šé-nij voz-ve-dí, mo - - ľú - - sja.
7
p
Ó-bra-zu slu-ží - - ti, mu-si-kíj-sko-mu so-hlá-si-ju
so-zy-vá-ju-šču ľú - - di, ot pís-nej si-ón-skich po-jú-šče
mf
o-té-čes-ki ó-tro-cy Da - - ví-do-vy, mu-čí-te-le-vo ra-
zo-rí-ša zlo-čes-tí-vo-je ve-ľí-ni-je, i plá-meň vró-su
pre-lo - - ží - - ša, písň vo-spi-vá-ju-šče: pre-voz-no-sí-
myj ot-cév i naš Bó-že, bla-hos-lo - - vén je - - si.
8
p
Vo plá-me-ni óh-nen-ňi ho-rjá-šči-ja pé-šči so-chráň-ša-ho dí-ti,
i vo zrá-ci Án-he-la sniz-šéd-ša-ho k nim, pój-te
Hós-po-da, i pre-voz-no-sí-te Je-hó vo ví - - ki.
9
p
Te-bé svít-lu - - ju svi-šču, i Má-terj Bó - - - ži-ju,
pre-čúd - - nu-ju slá-vu, i výš-šu-ju vsich tvá-rej,
písň mi ve-li-čá - - jem.

3. VOZNESÉNIJE

KANÓN, Irmos hl. 5. samopodóben

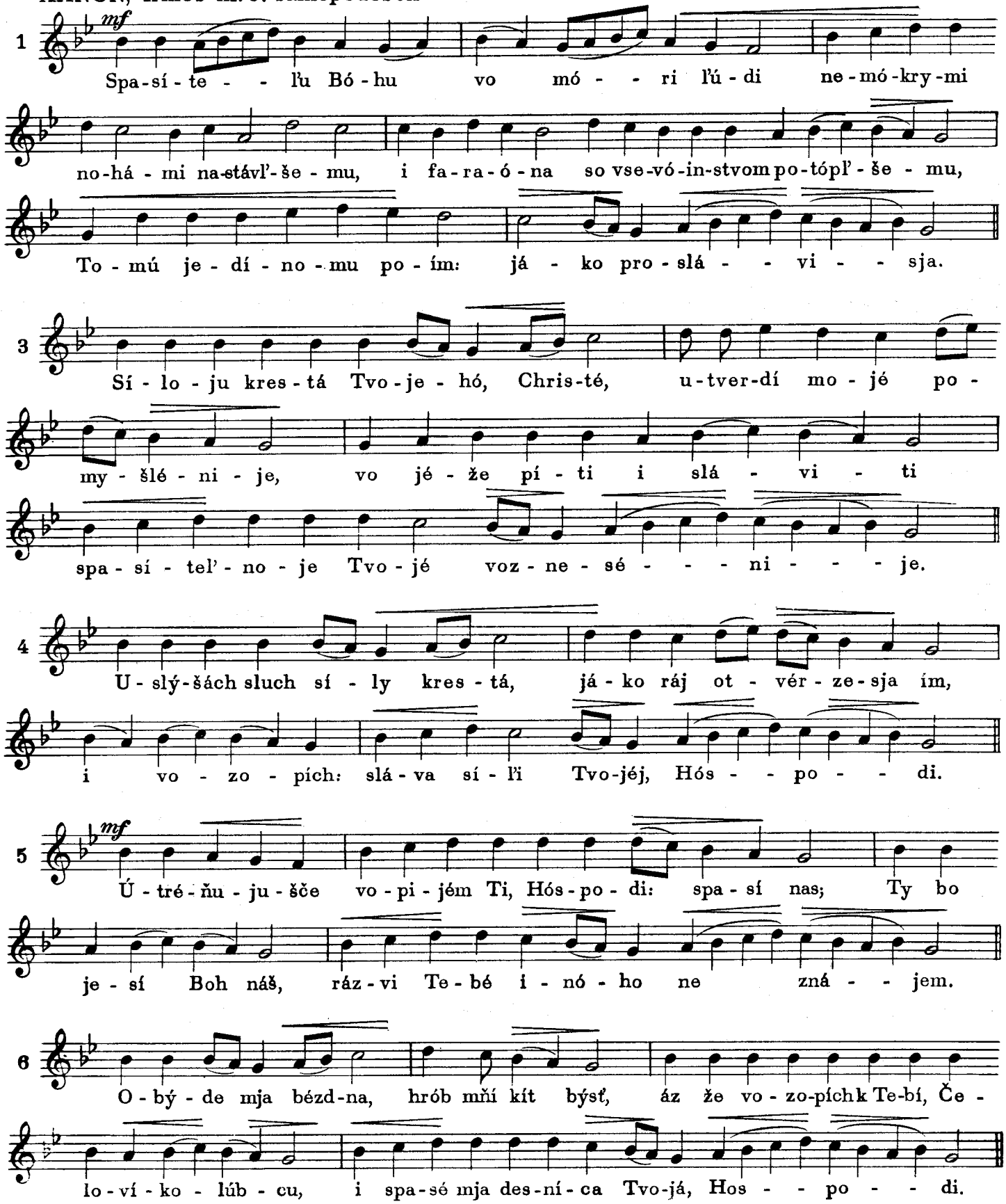

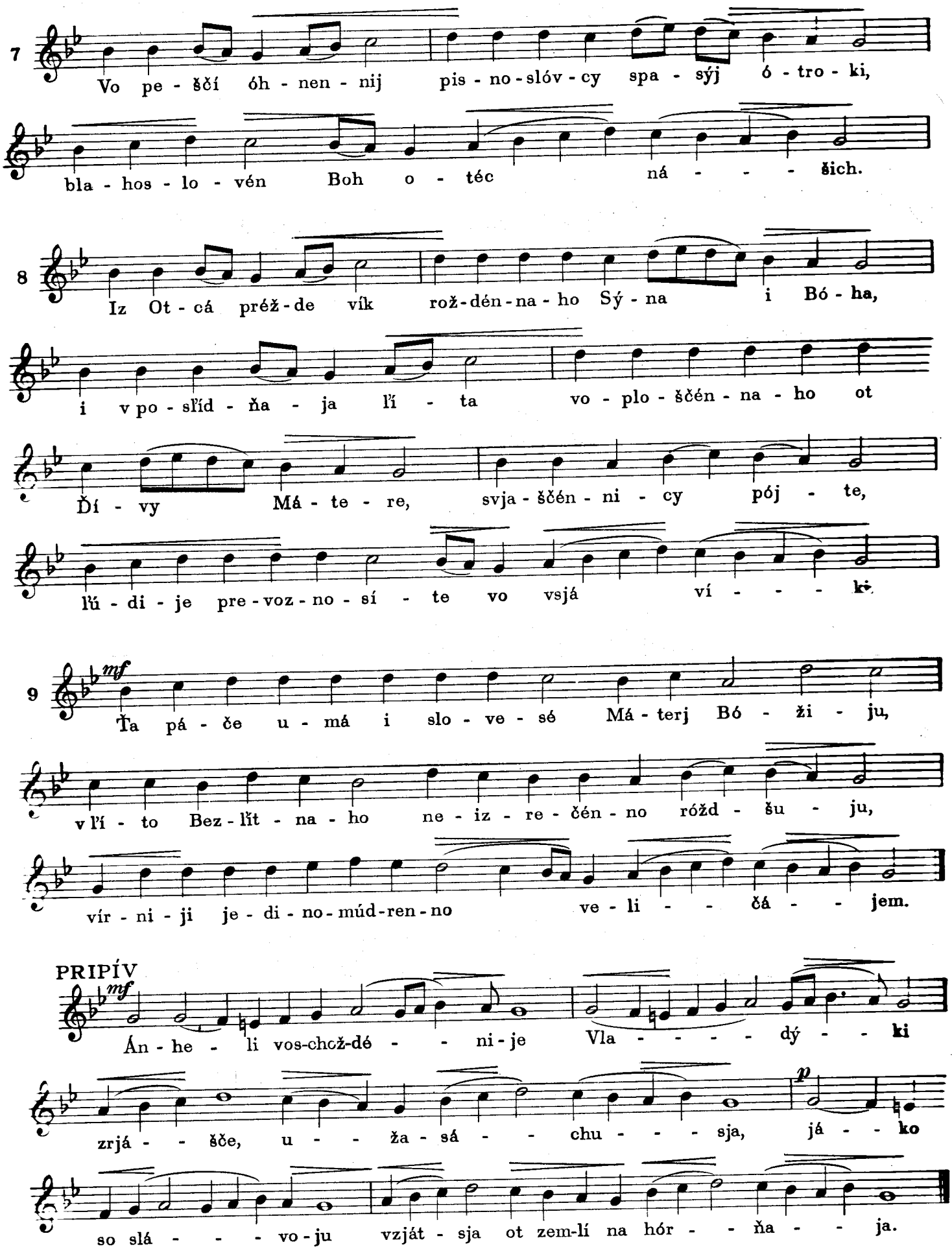
7
Vo pe - ščí óh - nen - nij pis - no - slóv - cy spa - sýj ó - tro - ki,
bla - hos - lo - vén Boh o - téc ná - - - - šich.
8
Iz Ot - cá préž - de vík rož - dén - na - ho Sý - na i Bó - ha,
i v po - sľíd - ňa - ja ľí - ta vo - plo - ščén - na - ho ot
Ďí - vy Má - te - re, svja - ščén - ni - cy pój - te,
ľú - di - je pre - voz - no - sí - te vo vsjá ví - - - - ki.
9
mf
Ťa pá - če u - má i slo - ve - sé Má - terj Bó - ži - ju,
v ľí - to Bez - ľít - na - ho ne - iz - re - čén - no róžd - šu - ju,
vír - ni - ji je - di - no - múd - ren - no ve - li - - čá - - jem.
PRIPÍV
mf
Án - he - li vos - chož - dé - - - ni - je Vla - - - - - dý - - ki
zrjá - - šče, u - - ža - sá - - chu - - - - sja, já - - ko
so slá - - - - vo - ju vzját - sja ot zem - lí na hór - - ňa - - ja.
p

4. SOŠÉSTVIJE SVJATÓHO DÚCHA

KANÓN, Irmos hl. 4. samopodóben

Umirenno

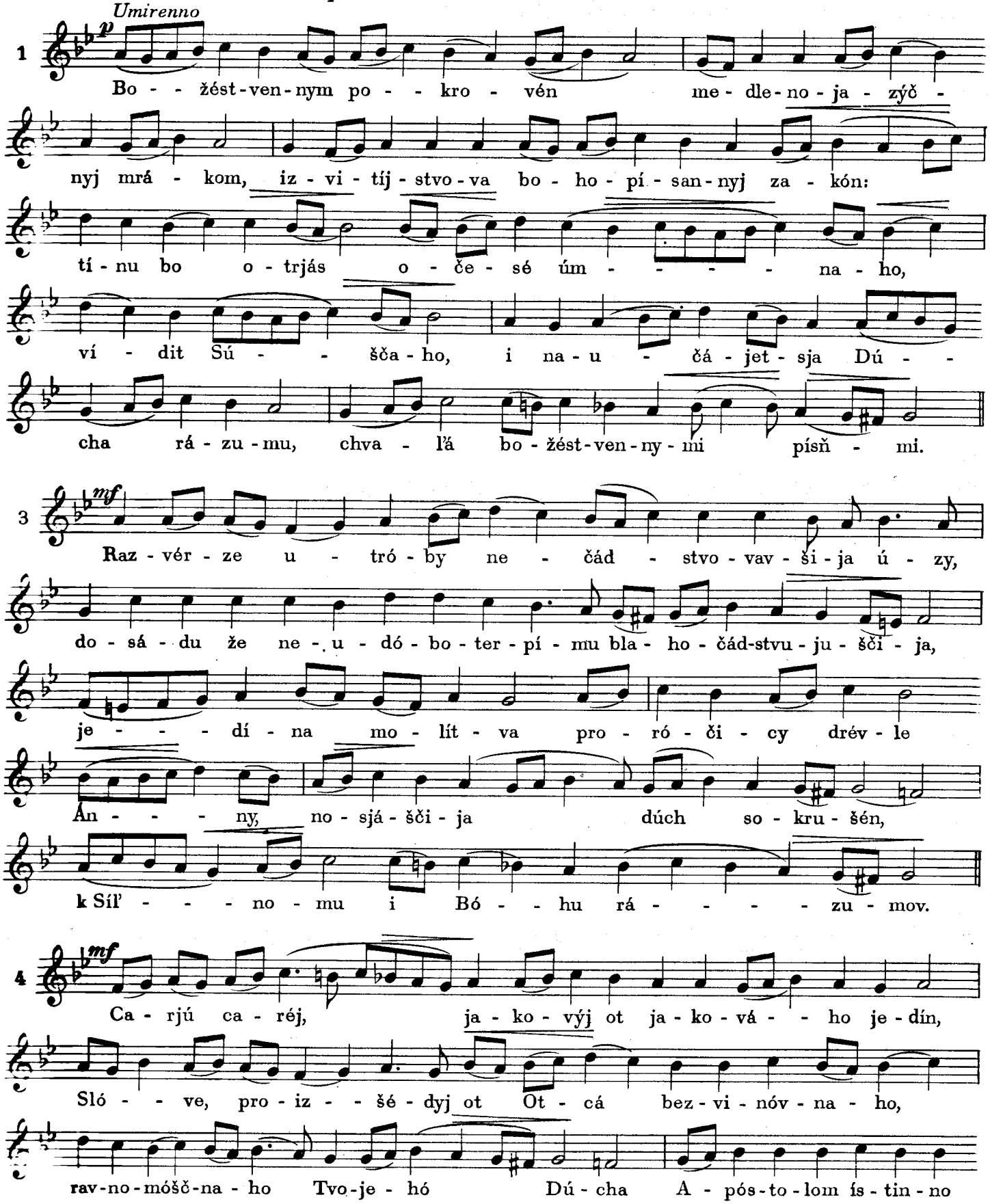

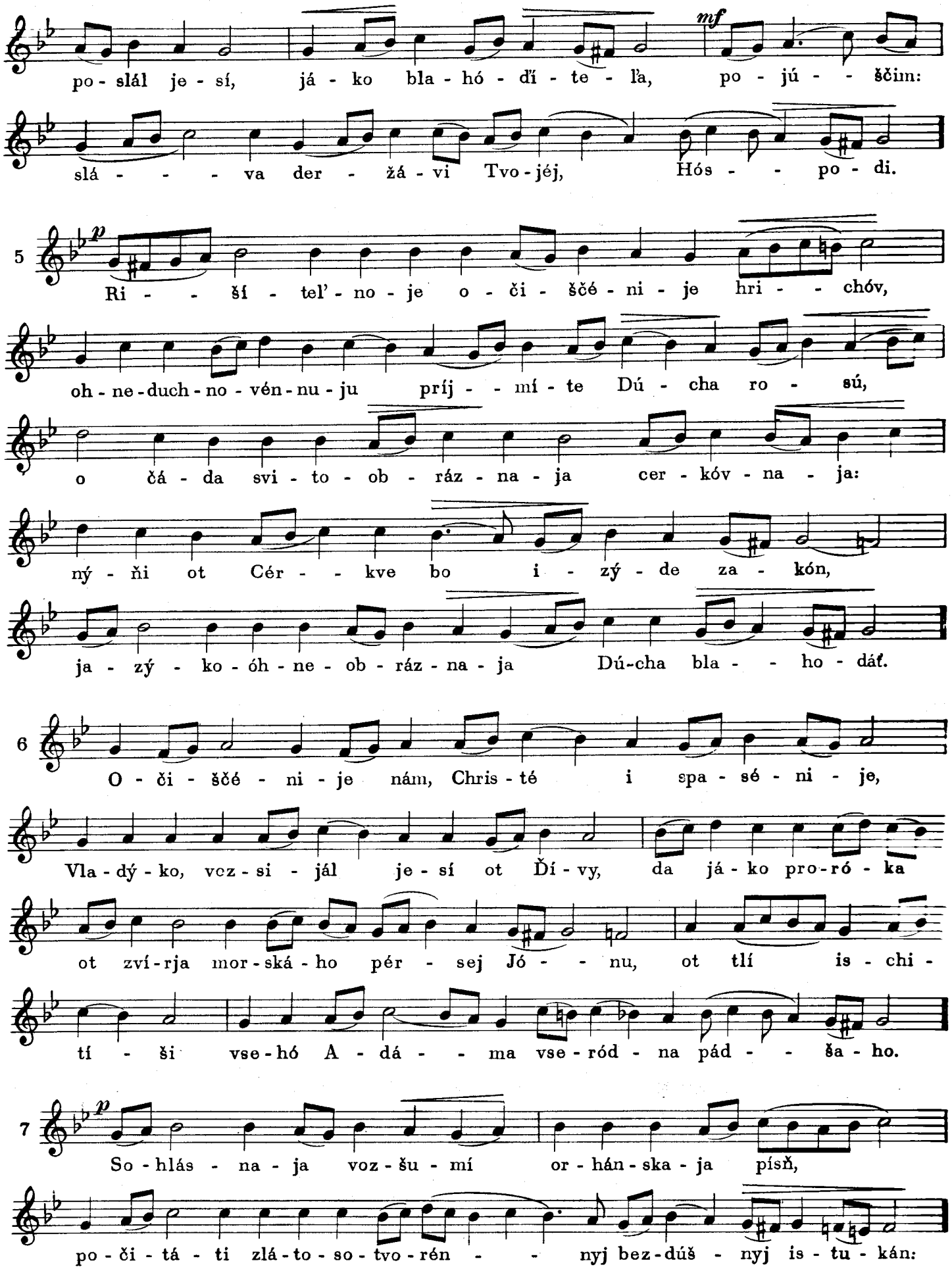
po - slál je - sí, já - ko bla - hó - dí - te - ľa, po - jú - - ščim:
slá - - - - va der - žá - vi Tvo - jéj, Hós - - po - di.
5
Ri - - ší - teľ - no - je o - či - ščé - ni - je hri - - chóv,
oh - ne - duch - no - vén - nu - ju príj - - mí - te Dú - cha ro - sú,
o čá - da svi - to - ob - ráz - na - ja cer - kóv - na - ja:
ný - ňi ot Cér - - kve bo i - zý - de za - kón,
ja - zý - ko - óh - ne - ob - ráz - na - ja Dú-cha bla - - ho - dáť.
6
O - či - ščé - ni - je nám, Chris - té i spa - sé - ni - je,
Vla - dý - ko, voz - si - jál je - sí ot Dí - vy, da já - ko pro - ró - ka
ot zví - rja mor - ská - ho pér - sej Jó - - nu, ot tlí is - chi -
tí - ši vse - hó A - dá - - ma vse - ród - na pád - - ša - ho.
7
So - hlás - na - ja voz - šu - mí or - hán - ska - ja písň,
po - či - tá - ti zlá - to - so - tvo - rén - - nyj bez - dúš - nyj is - tu - kán:

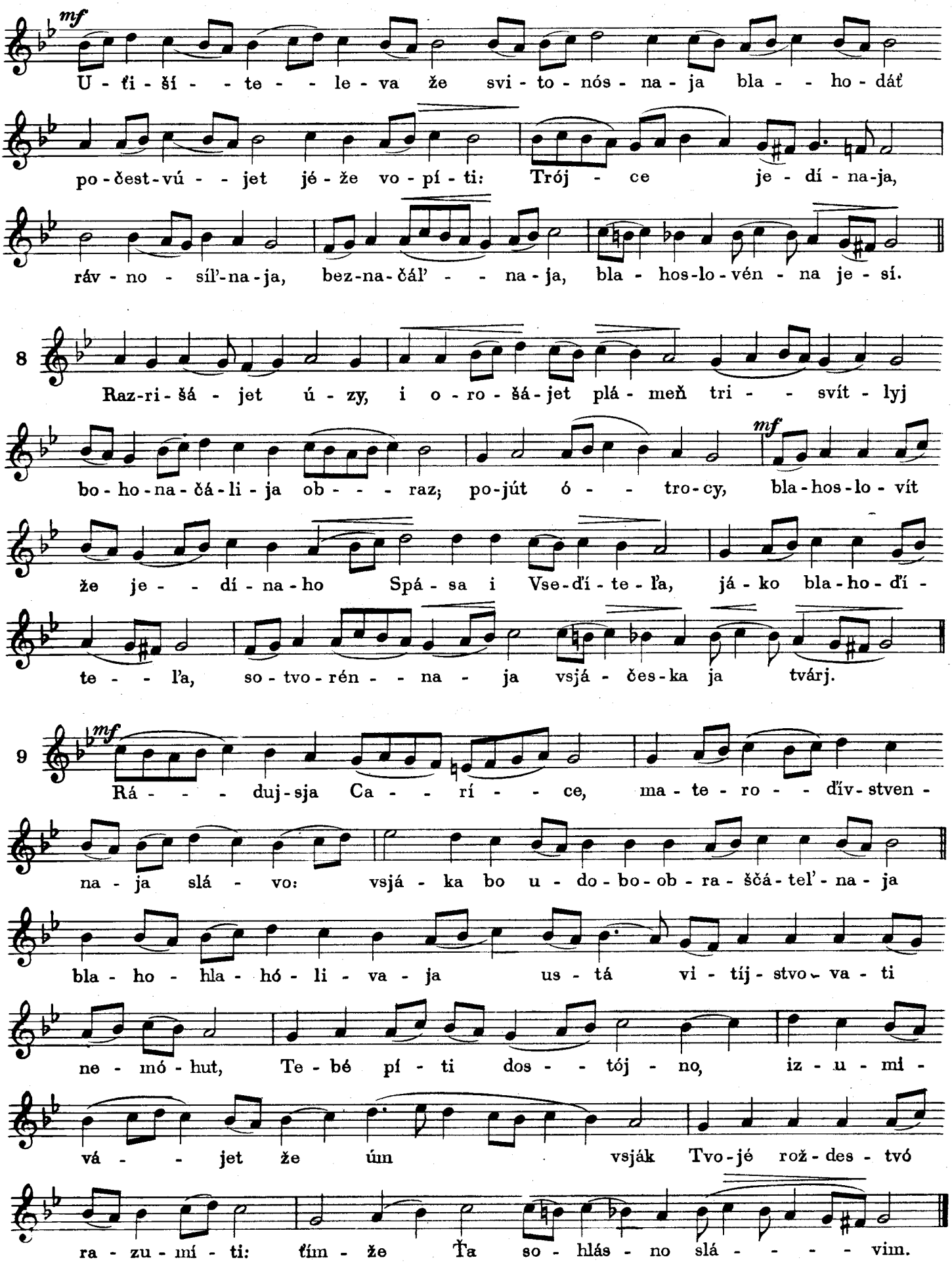
mf
U - ťi - ší - te - le - va že svi - to - nós - na - ja bla - ho - dáť
po - čest - vú - jet jé - že vo - pí - ti: Trój - ce je - dí - na - ja,
ráv - no - síl'-na - ja, bez-na-čál' - na - ja, bla - hos-lo-vén - na je - sí.
8
Raz-ri - šá - jet ú - zy, i o - ro - šá - jet plá - meň tri - svít - lyj
bo - ho - na - čá - li - ja ob - raz; po-jút ó - tro-cy, bla-hos-lo - vít
mf
že je - dí - na - ho Spá - sa i Vse-ďí - te - ľa, já - ko bla - ho - ďí -
te - ľa, so - tvo - rén - na - ja vsjá - čes - ka ja tvárj.
9
mf
Rá - duj-sja Ca - rí - ce, ma - te - ro - ďív - stven -
na - ja slá - vo: vsjá - ka bo u - do - bo - ob - ra - ščá - tel' - na - ja
bla - ho - hla - hó - li - va - ja us - tá vi - tíj - stvo - va - ti
ne - mó - hut, Te - bé pí - ti dos - tój - no, iz - u - mi -
vá - jet že úm vsják Tvo - jé rož - des - tvó
ra - zu - mí - ti: ťím - že Ťa so - hlás - no slá - vim.

VII. PRAZNIKI NEDVIŽÍMI

1. NAIMENOVANIJE HOSPODA NAŠEHO ISÚSA CHRISTÁ NOVÝJ ROK — SV. VASILIJ VELIKIJ

KANÓN, Irmos hl. 2. samopodóben

Pisňa: 1. „HRJADÍTE...“ zri Kanón Roždestvá Presv. Bohoródicy

3. „UTVERDÍ NAS...“

4. „USLÝŠACH...“ zri Kanón Roždestvá Presv. Bohoródicy

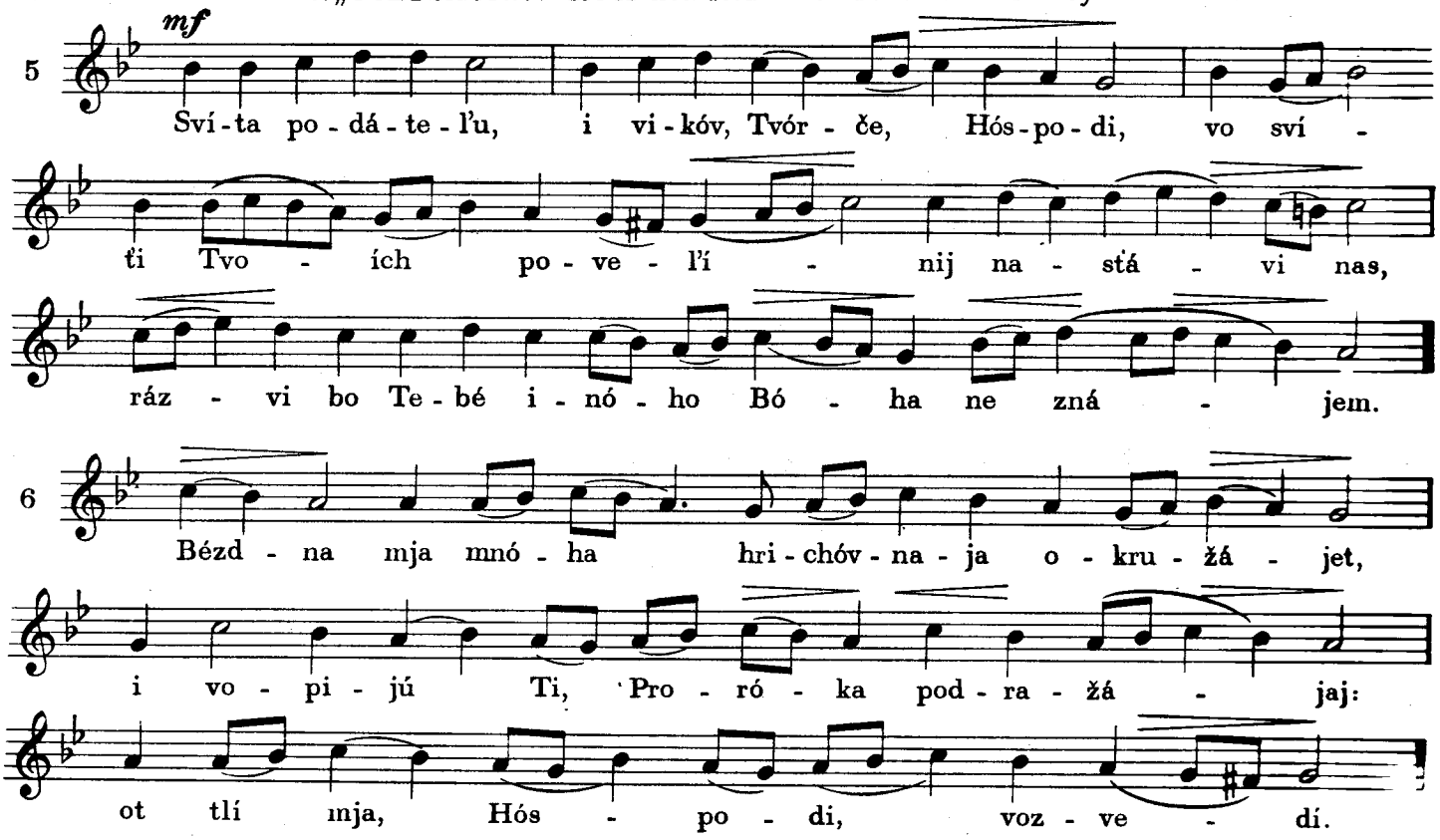

7. „ÓBRAZU ZLATÓMU...“ zri v Kanóňi prázdnika sv. Nikolaja

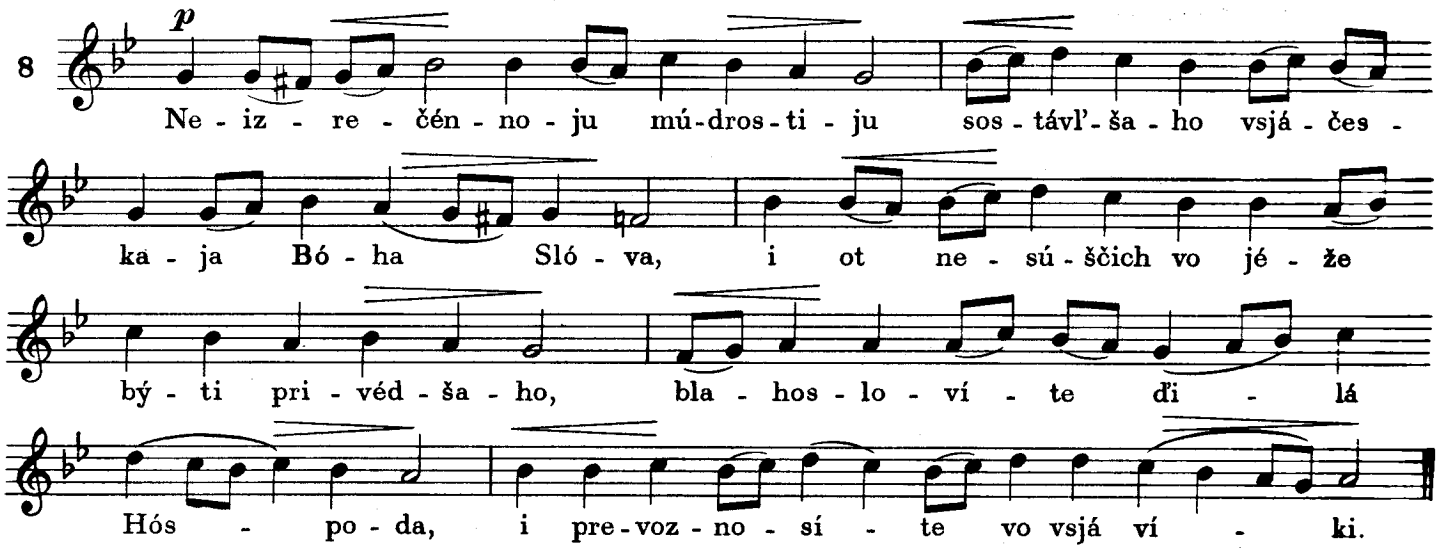

9. „JÁŽE PRÉŽDE...“ zri v Kanóňi prázdnika Roždestvá Presv Bohoródicy

2. BOHOJAVLÉNIJE

KANÓN, Irmos hl. 2. samopodóben

Umírenno

mp

1

Hlu - bi - ný ot - kryl jesť dnó, i sú - še - ju svo - já vle-čét, vo - nej po-krýv

pro - tív - ny - ja, kríp-kij vo bra-néch Hos - póď, já - ko pro - slá - vi - sja.

3

Krí - posť da - jáj ľú - dem ná - šim Hos - póď,

i róh po - má - zan - nych Svo - ích voz - no - sját, ot Dí - vy

raž - dá - jet - sja, hrja - det že ko kre - ščé - ni - ju.

To - mú, vír - ni - ji, vo - zo - pi - ím: ňisť svját já - ko Boh naš.

4

U - slý - šach, Hós - po - di, hlás Tvoj, je - hó - že rékl je - sí,

hlás vo - pi - jú - ščа - ho vo pus - tý - ni, já - ko voz - hre - míl

je - sí nad vo - dá - mi mnó - hi - mi, Tvo - je - mú svi - ďí - teľ - stvú -

jaj Sý - nu, vésj býv so - šéd - ša - ho Dú - cha, vo - zo - pí:

Ty je - sí Chris - tós, Bó - ži - ja mú - drosť i sí - la.

5

I - sús ži - vo - tá na - čáľ - nik, raz - ri - ší - ti o - suž - dé - ni -

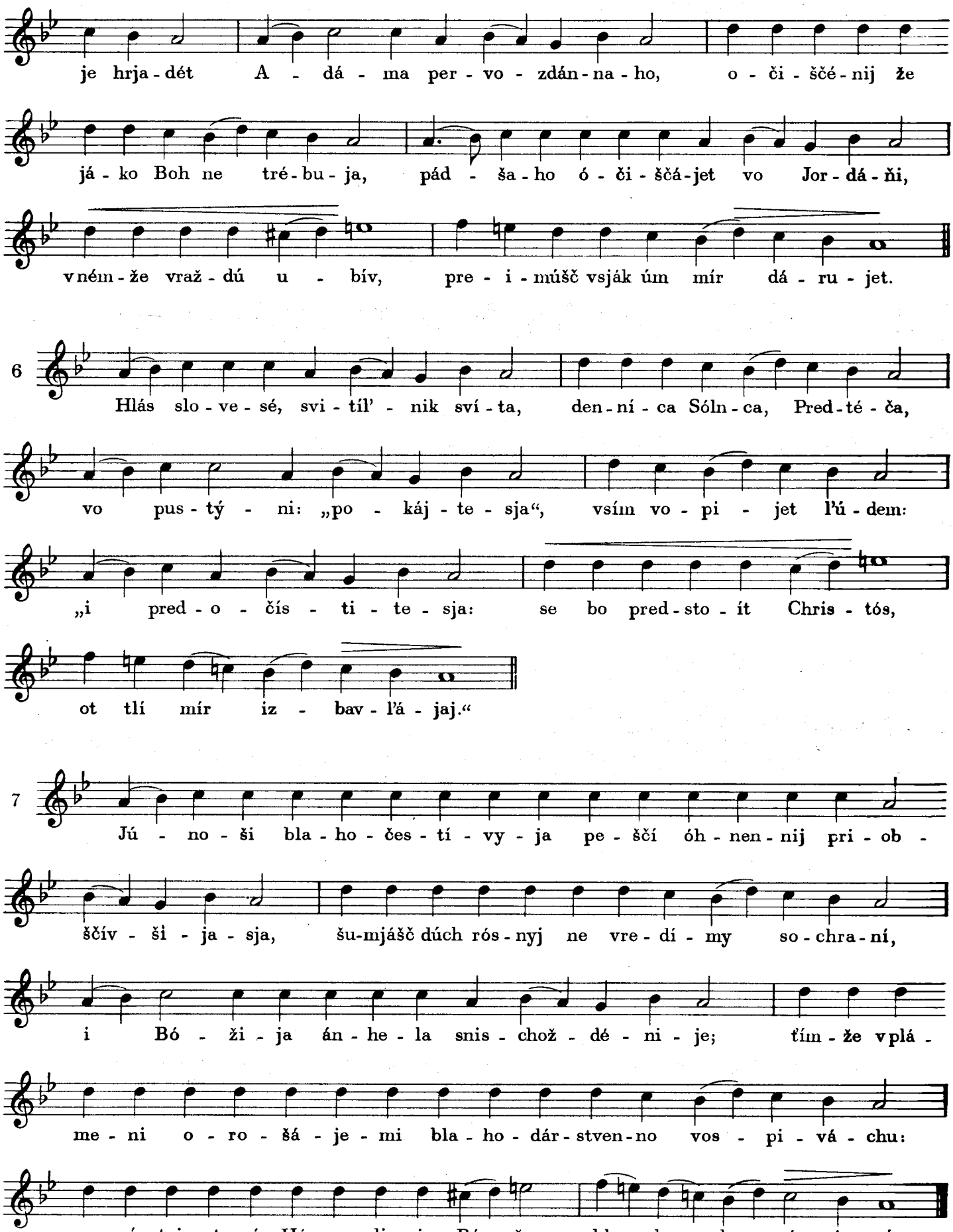
je hrja - dét A - dá - ma per - vo - zdán - na - ho, o - či - ščé - nij že
já - ko Boh ne tré - bu - ja, pád - ša - ho ó - či - ščá - jet vo Jor - dá - ňi,
vném - že vraž - dú u - bív, pre - i - múšč vsják úm mír dá - ru - jet.
6
Hlás slo - ve - sé, svi - tíl' - nik sví - ta, den - ní - ca Sóln - ca, Pred - té - ča,
vo pus - tý - ni: „po - káj - te - sja“, vsím vo - pi - jet ľú - dem:
„i pred - o - čís - ti - te - sja: se bo pred - sto - ít Chris - tós,
ot tlí mír iz - bav - ľá - jaj.“
7
Jú - no - ši bla - ho - čes - tí - vy - ja pe - ščí óh - nen - nij pri - ob -
ščív - ší - ja - sja, šu - mjášč dúch rós - nyj ne vre - dí - my so - chra - ní,
i Bó - ži - ja án - he - la snis - chož - dé - ni - je; tím - že vplá -
me - ni o - ro - šá - je - mi bla - ho - dár - stven - no vos - pi - vá - chu:
pre - pí - tyj ot - cév Hós - po - di i Bó - že, bla - hos - lo - vén je - sí.

CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM...

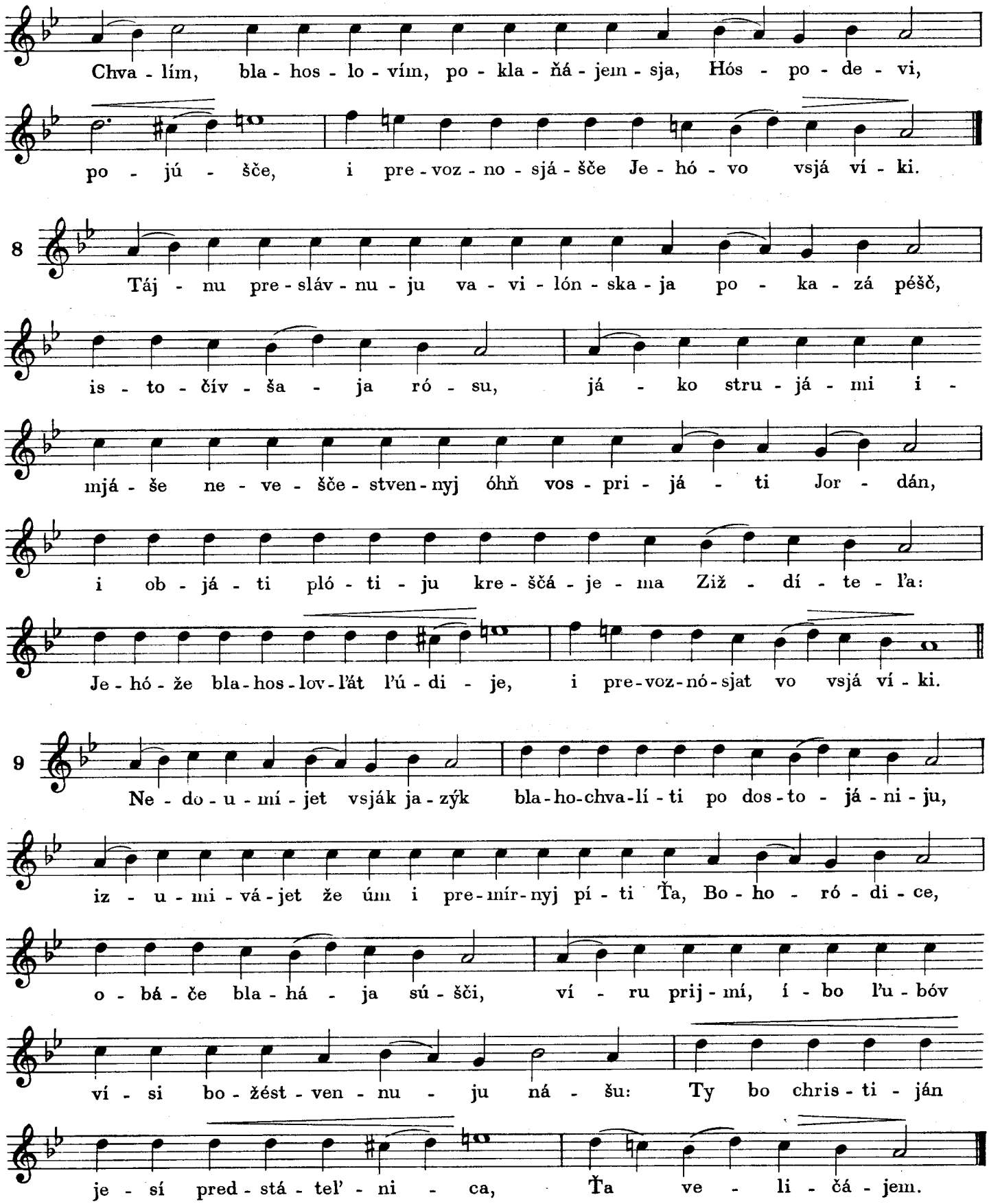

TROCH SVJATÍTELEJ

KANON: SÚŠU HLUBORODÍTEĽNUJU- (iz Stritenija HnICHr.)

3. STRITÉNIJE HÓSPODA NÁŠEHO ISÚSA CHRISTÁ

KANÓN, Irmos hl. 3. samopodóben

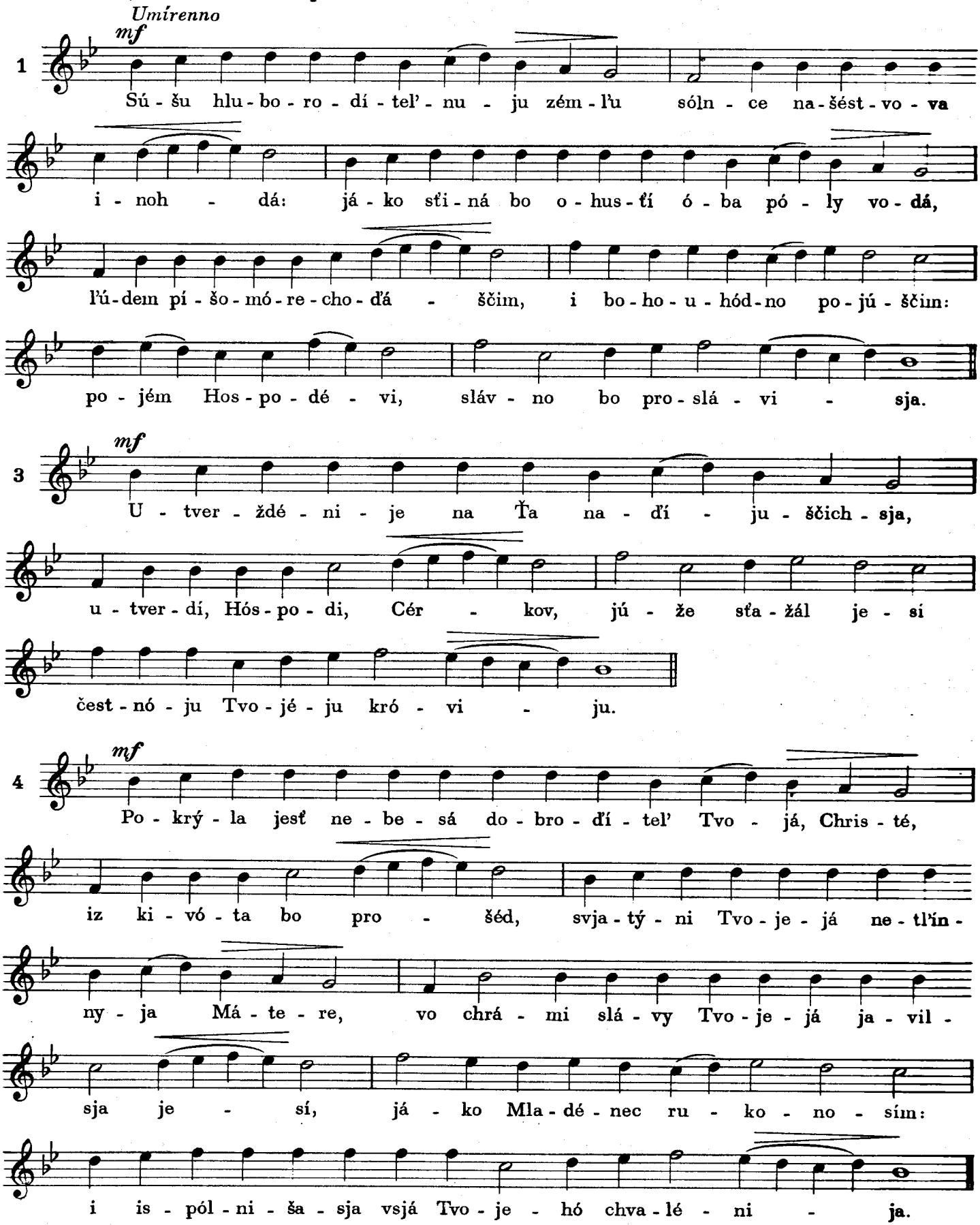

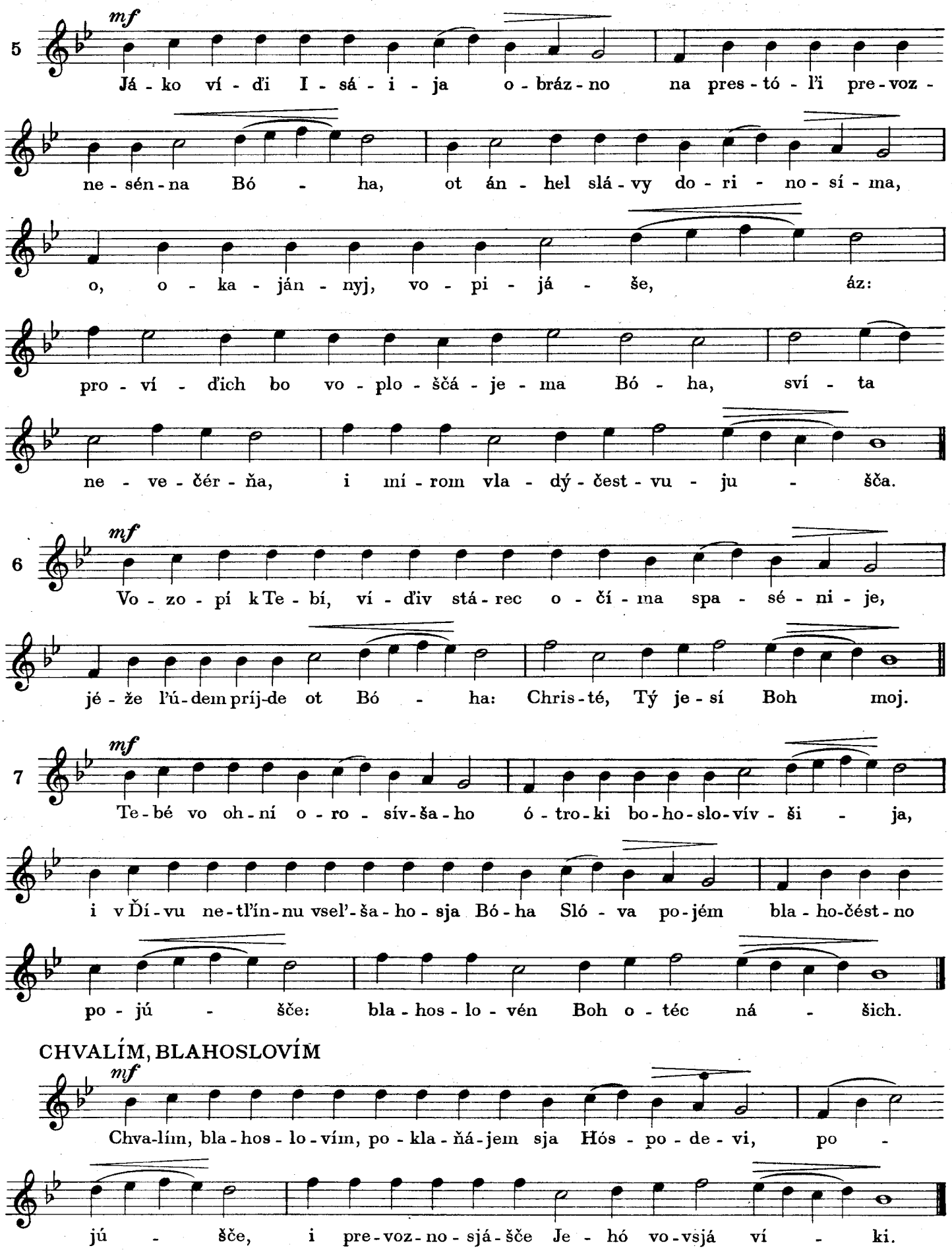
5
mf
Já - ko ví - ďi I - sá - i - ja o - bráz - no na pres - tó - ľi pre - voz -
ne - sén - na Bó - ha, ot án - hel slá - vy do - ri - no - sí - ma,
o, o - ka - ján - nyj, vo - pi - já - še, áz:
pro - ví - ďich bo vo - plo - ščá - je - ma Bó - ha, sví - ta
ne - ve - čér - ňa, i mí - rom vla - dý - čest - vu - ju - šča.
6
mf
Vo - zo - pí k Te - bí, ví - ďiv stá - rec o - čí - ma spa - sé - ni - je,
jé - že ľú - dem príj-de ot Bó - ha: Chris - té, Tý je - sí Boh moj.
7
mf
Te - bé vo oh - ní o - ro - sív - ša - ho ó - tro - ki bo - ho - slo - ví - ši - ja,
i v Ďí - vu ne - tľín - nu vseľ - ša - ho - sja Bó - ha Sló - va po - jém bla - ho - čést - no
po - jú - šče: bla - hos - lo - vén Boh o - téc ná - šich.
CHVALÍM, BLAHOSLOVÍM
mf
Chva - lím, bla - hos - lo - vím, po - kla - ňá - jem sja Hós - po - de - vi, po -
jú - šče, i pre - voz - no - sjá - šče Je - hó vo - vsjá ví - ki.

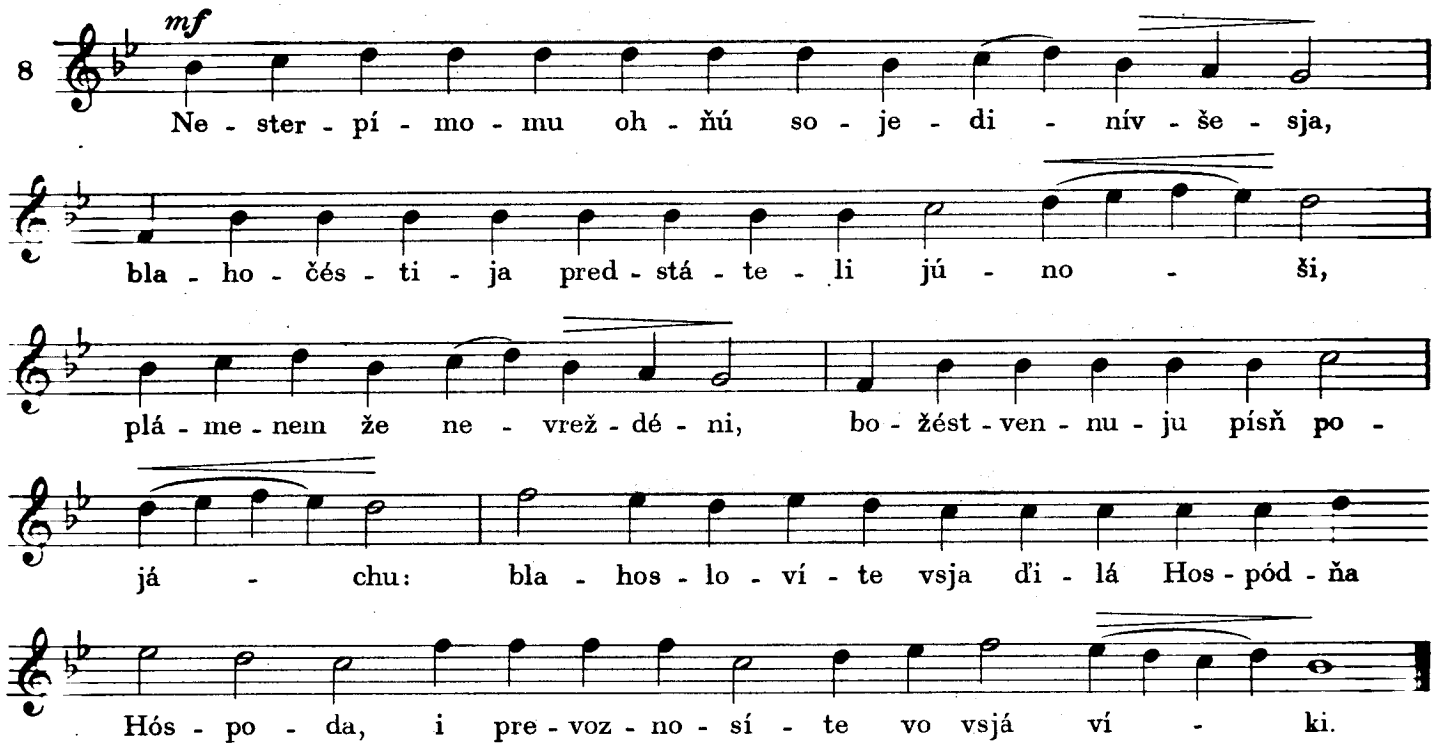

VMÍSTO VELIČÁNIJA

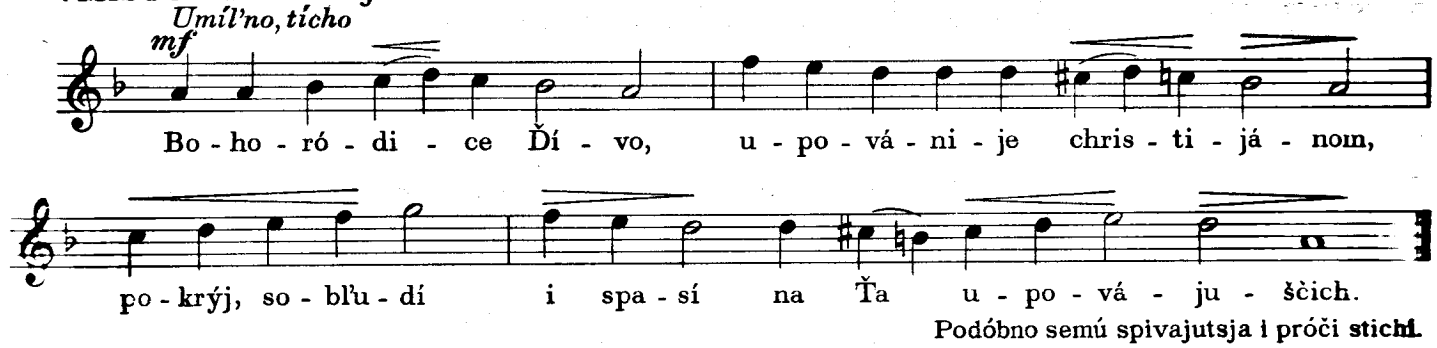

Podóbno semú spivajutsja i próči stichi.

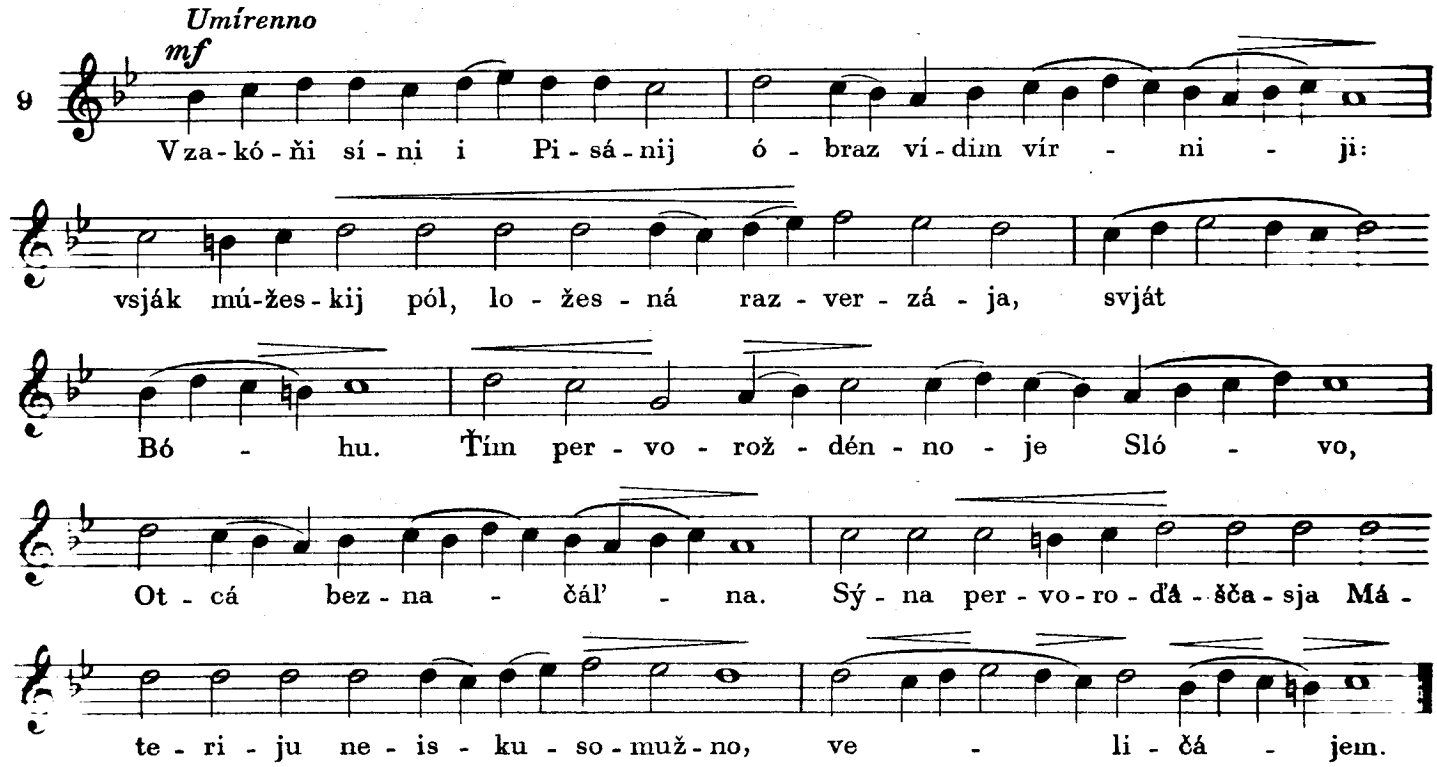

4. BLAHOVIŠČÉNIJE PRESV. BOHORÓDICY

KÁNON, Irmos hl. 4. samopodóben

1. OTVÉRZU USTÁ MOJA...
3. TVOJÁ PISNOSLÓVCY...
4. SIĎAJ VO SLÁVI...
5. UŽASÓŠASJA VSJÁČESKAJA... - vse z Kanona Pokrov

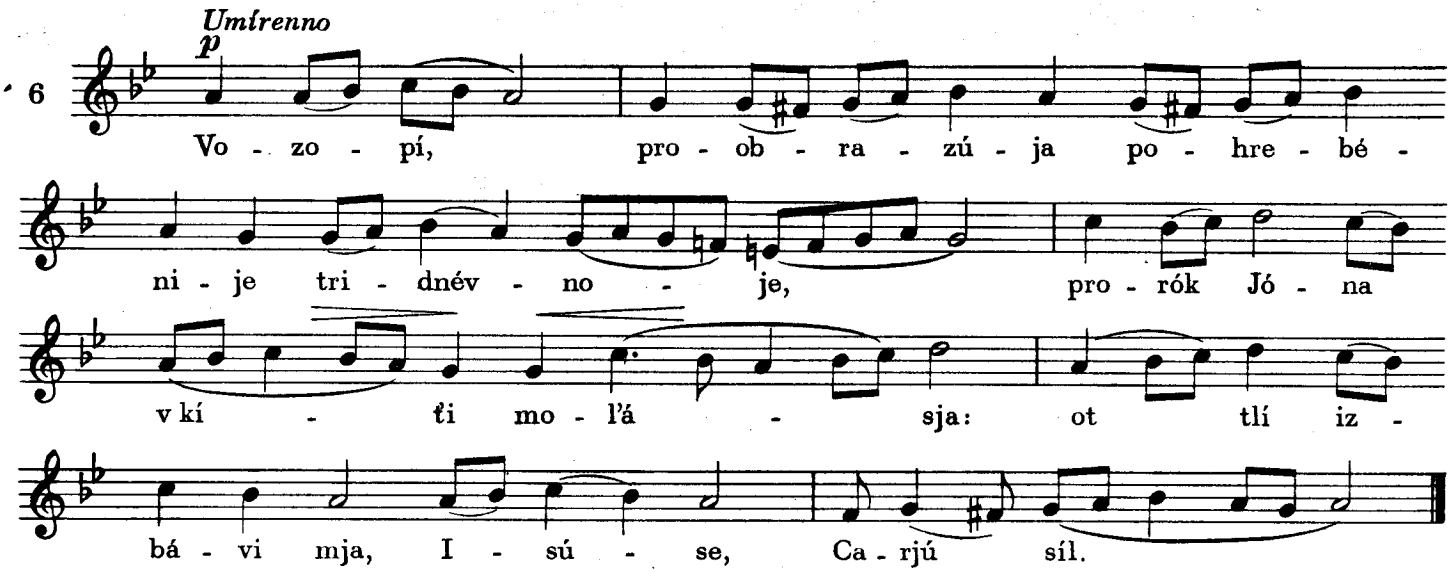

7. NE POSLUŽÍŠA TVÁRI... - z Kanona Pokrov
8. SLÝŠI, OTROKOVÍCE...
9. JÁKO ODUŠEVLÉNNOMU... - iz Vvedenija v chram

VELIČÁNIJE PO POLIJELEJU

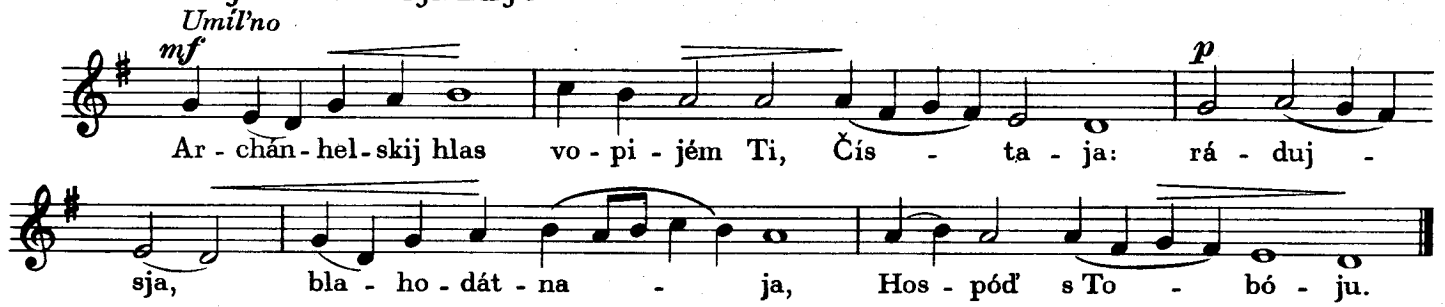

STICH

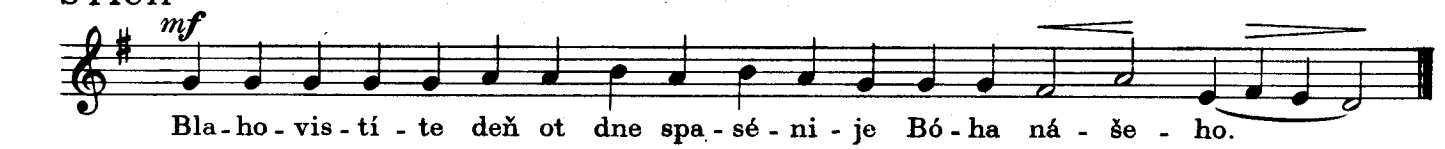

V MISTO VELIČANIJA NA 9-OJ PISNI IRMOSA

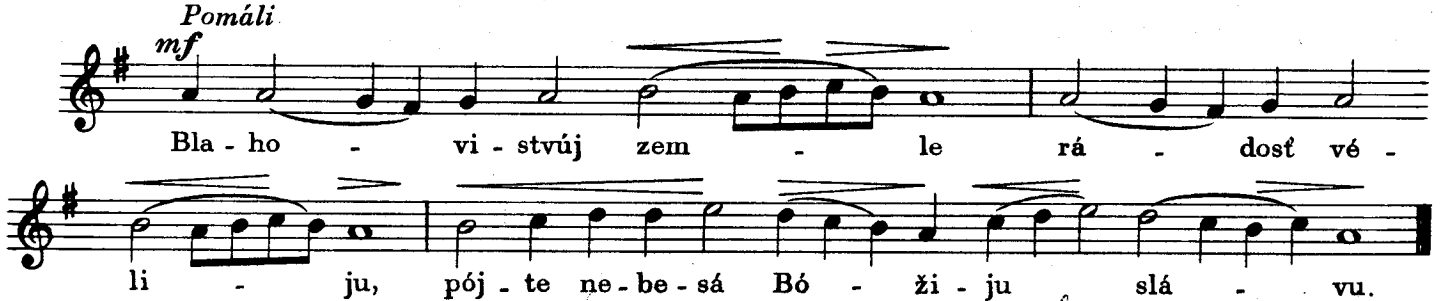

5. ROŽDESTVÓ JOÁNNA KRESTÍTEĽA

KANÓN, Irmos hl. 4., samopodóben

Umírenno

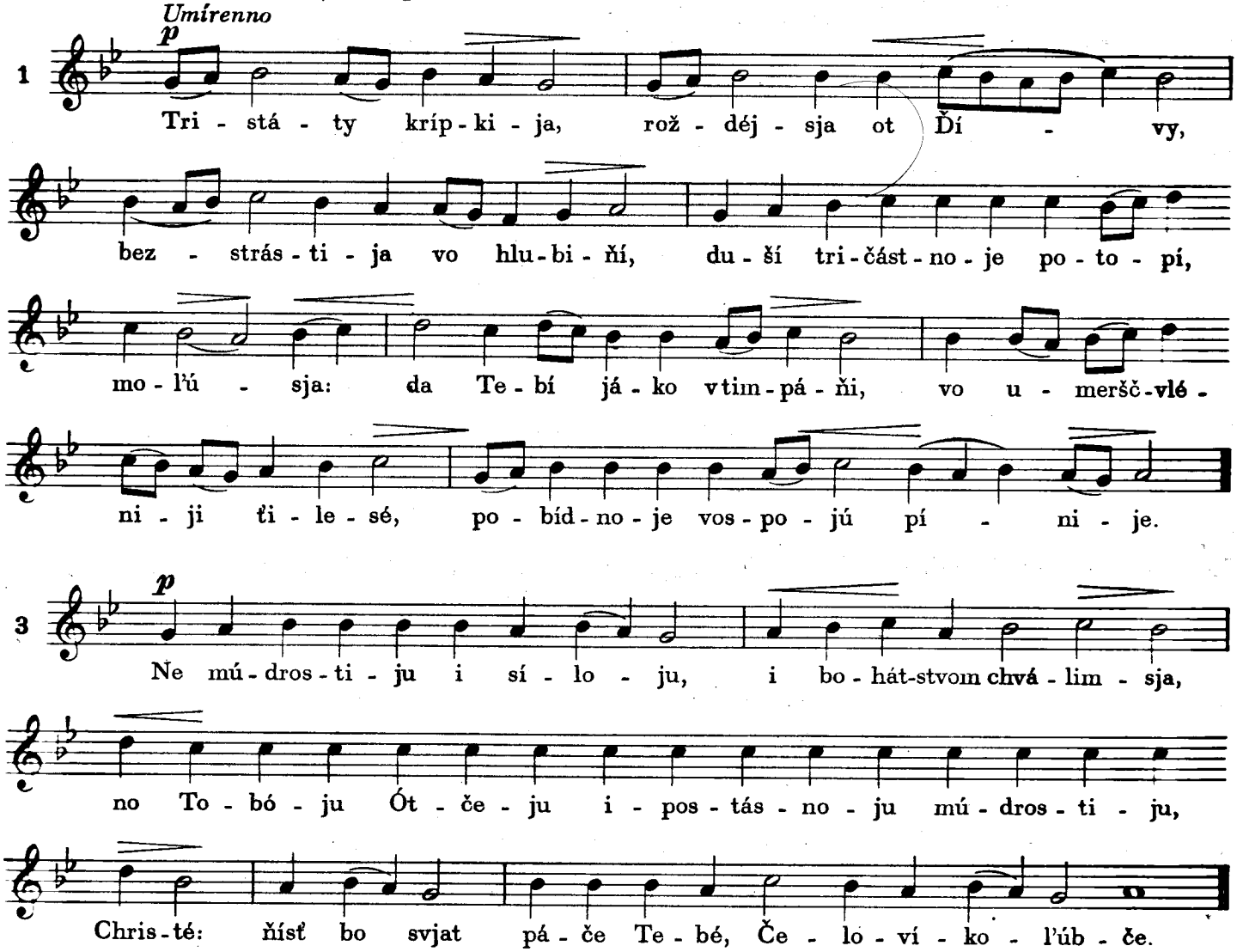

4 „SIĎAJ VO SLÁVI...“ z Pokrov

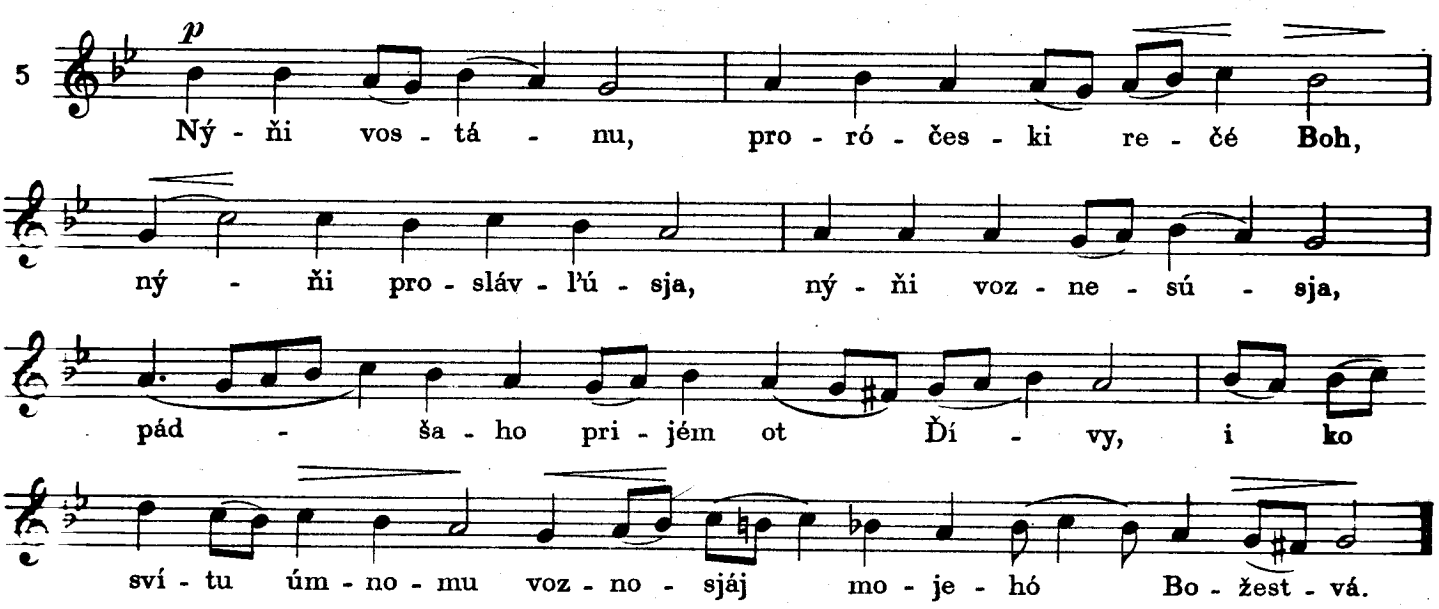

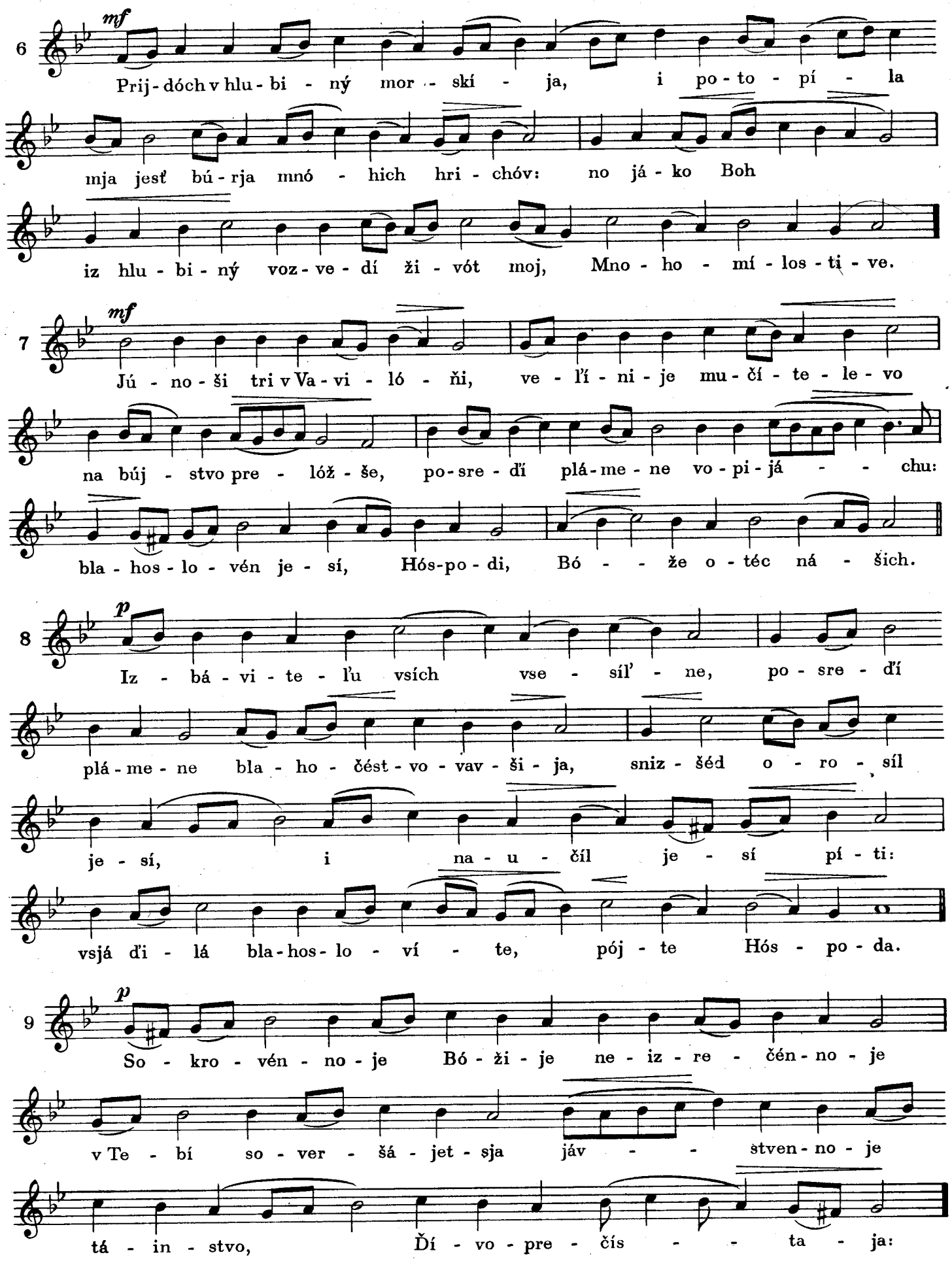
6
mf
Prij-dóch v hlu-bi-ný mor-ski-ja, i po-to-pí-la
mja jesť bú-rja mnó-hich hri-chóv: no já-ko Boh
iz hlu-bi-ný voz-ve-dí ži-vót moj, Mno-ho-mí-los-ti-ve.
7
mf
Jú-no-ši tri v Va-vi-ló-ňi, ve-ľí-ni-je mu-čí-te-le-vo
na búj-stvo pre-lóž-še, po-sre-ďí plá-me-ne vo-pi-já--chu:
bla-hos-lo-vén je-sí, Hós-po-di, Bó--že o-téc ná-šich.
8
p
Iz-bá-vi-te-ľu vsích vse-síľ-ne, po-sre-ďí
plá-me-ne bla-ho-čést-vo-vav-ši-ja, sniz-šéd o-ro-síl
je-sí, i na-u-číl je-sí pí-ti:
vsjá ďi-lá bla-hos-lo-ví-te, pój-te Hós-po-da.
9
p
So-kro-vén-no-je Bó-ži-je ne-iz-re-čén-no-je
v Te-bí so-ver-šá-jet-sja jáv--štven-no-je
tá-in-stvo, Ďí-vo-pre-čís--ta-ja:

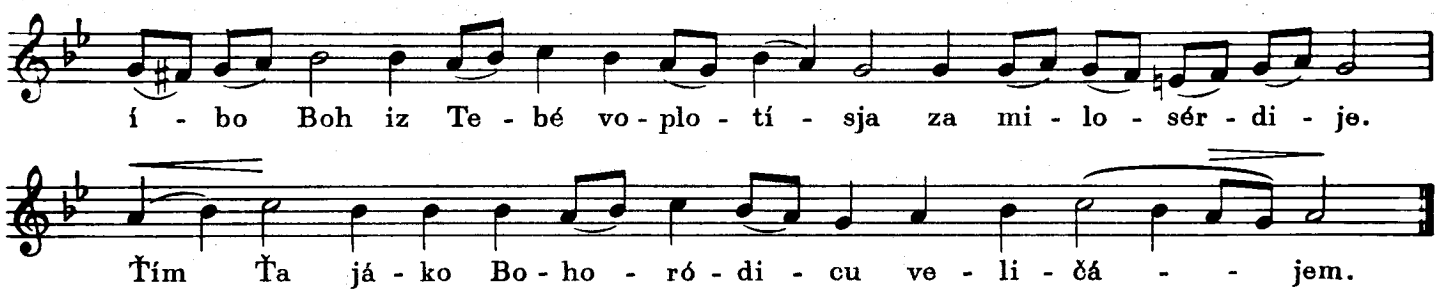

6. SV. VERCH. APÓSTOLOV PETRA I PAVLA

KANON, Irmos hl. 4. samopodoben

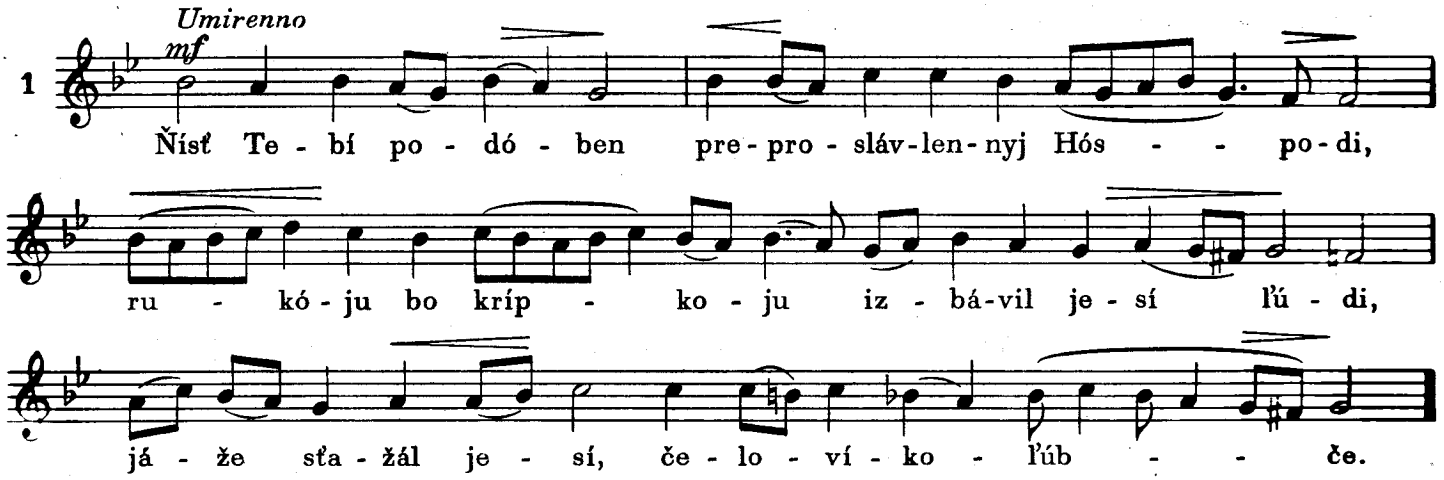

3 „NE MUDROSTIJU"... zri v Kanoňi prazdnika Rožděstva sv. Joánna Krestiteľa.

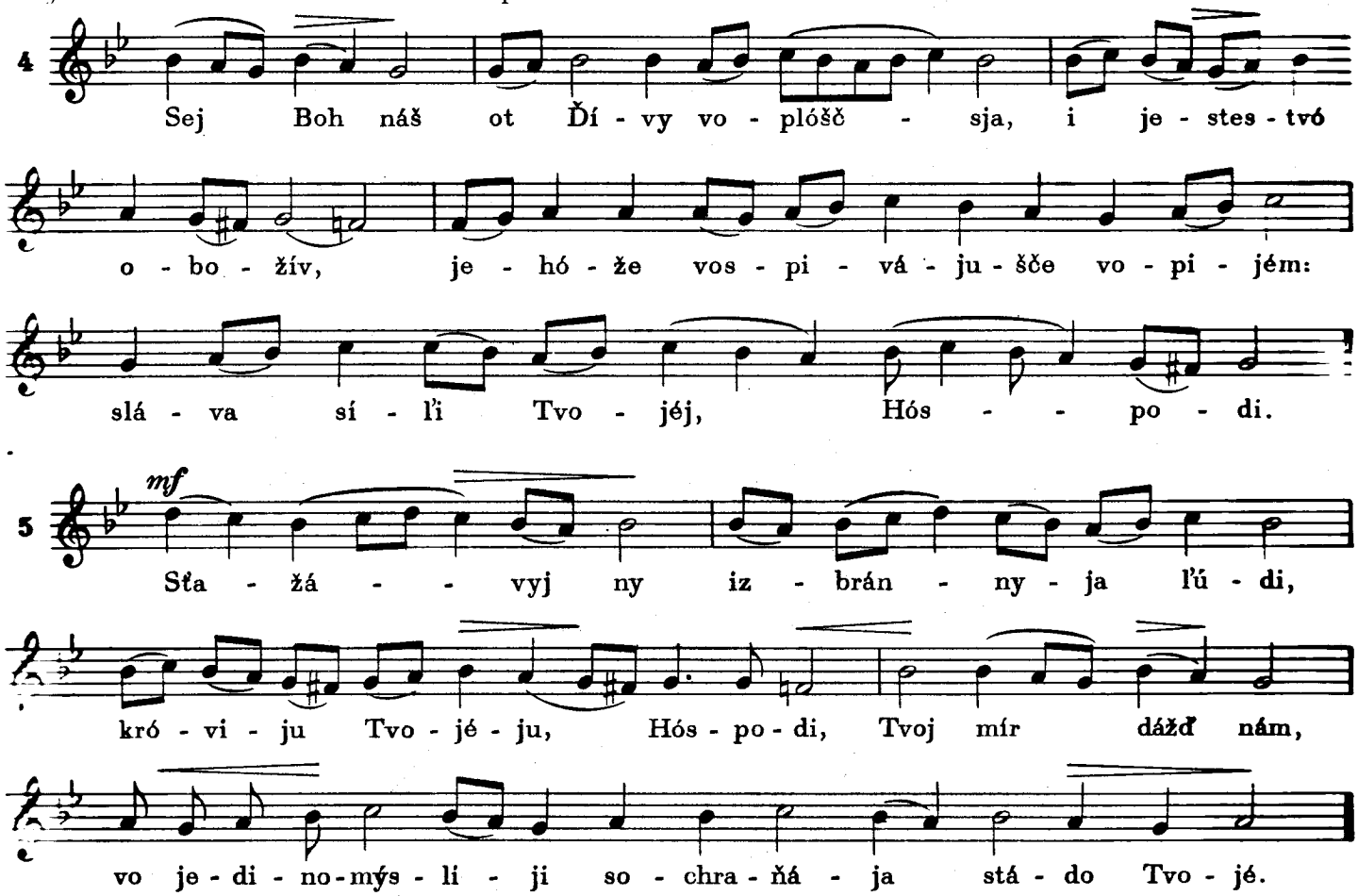

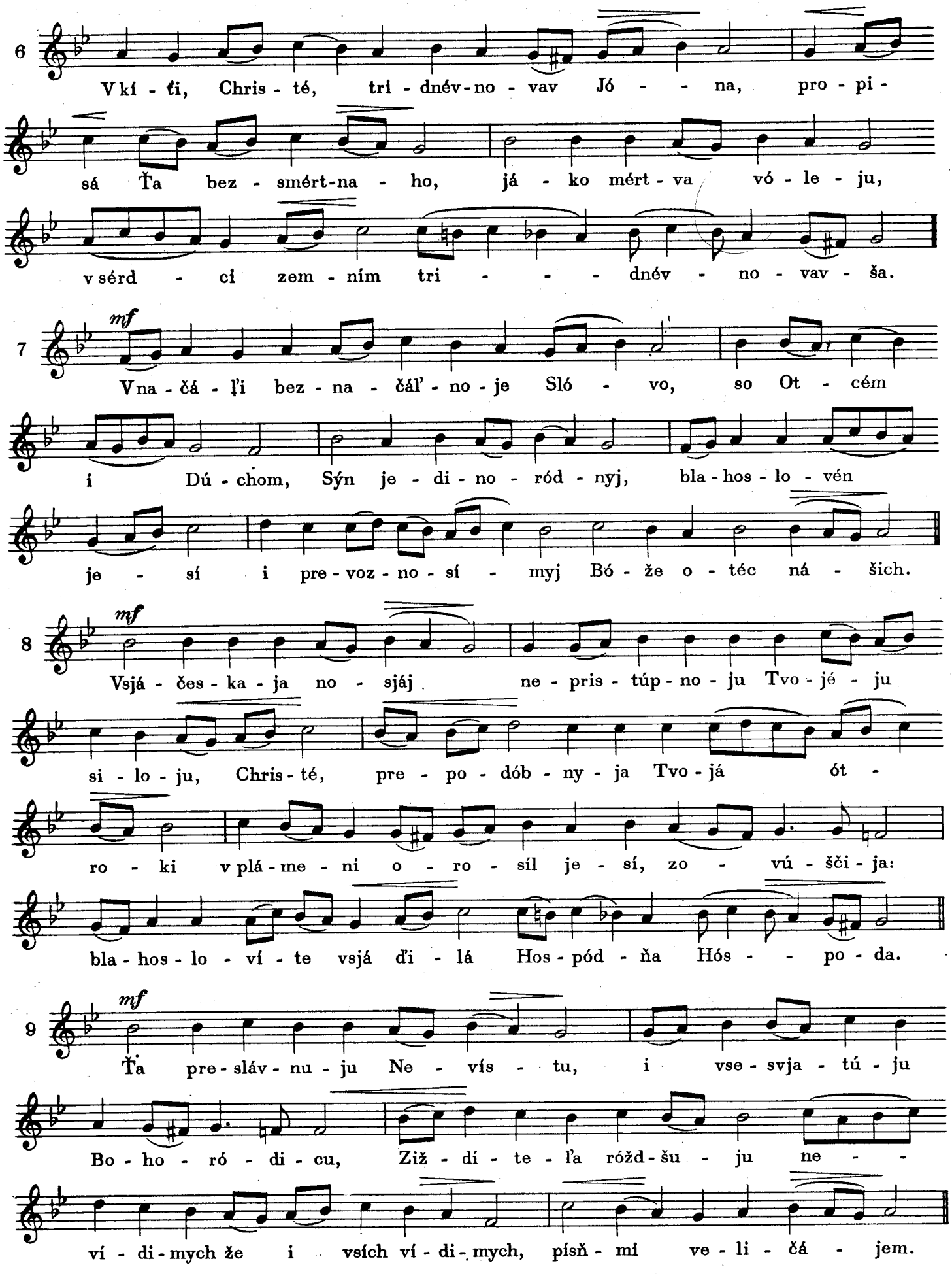
6
V kí - ti, Chris - té, tri - dnév - no - vav Jó - - - na, pro - pi -
sá Ťa bez - smért-na - ho, já - ko mért - va vó - le - ju,
v sérd - ci zem - ním tri - - - - dnév - no - vav - ša.
7
mf
Vna - čá - ľi bez - na - čáľ - no - je Sló - vo, so Ot - cém
i Dú - chom, Sýn je - di - no - ród - nyj, bla - hos - lo - vén
je - sí i pre - voz - no - sí - myj Bó - že o - téc ná - šich.
8
mf
Vsjá - čes - ka - ja no - sjáj ne - pris - túp - no - ju Tvo - jé - ju
si - lo - ju, Chris - té, pre - po - dób - ny - ja Tvo - já ót -
ro - ki v plá - me - ni o - ro - síl je - sí, zo - vú - šči - ja:
bla - hos - lo - ví - te vsjá ďi - lá Hos - pód - ňa Hós - - po - da.
9
mf
Ťa pre - sláv - nu - ju Ne - vís - tu, i vse - svja - tú - ju
Bo - ho - ró - di - cu, Ziž - dí - te - ľa rózd - šu - ju ne - -
ví - di - mych že i vsích ví - di - mych, písň - mi ve - li - čá - jem.

7. SV. PROROKÁ ILIJÍ

KANON, Irmos hl. 8. samopodóben

Umirenno

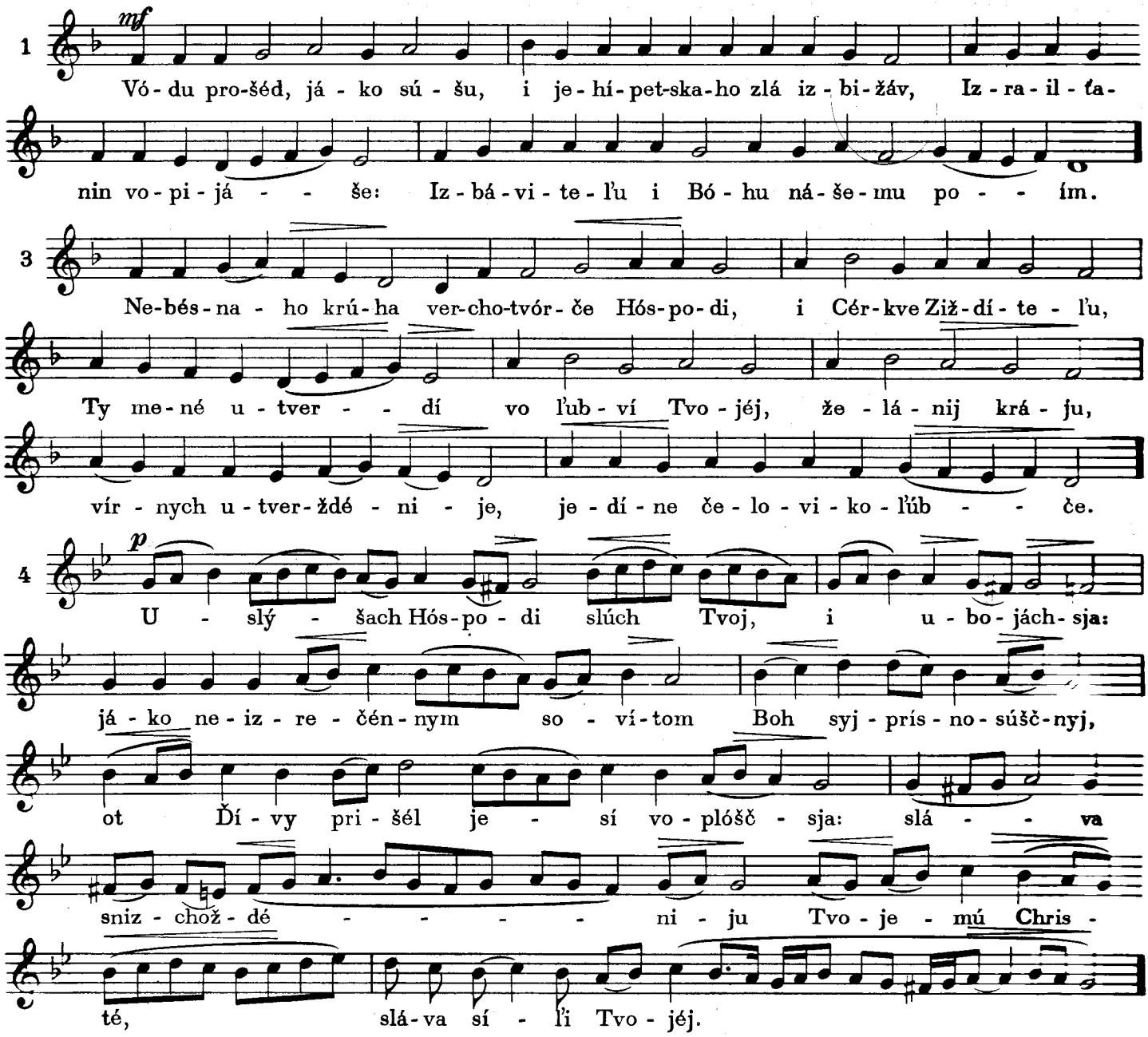

5. „VSKUJU MJA“. . .
6. „OČISTI MJA“. . . v Kanoňi hl. 8.
7. „OT JUDEJI“. . . na Michaila.

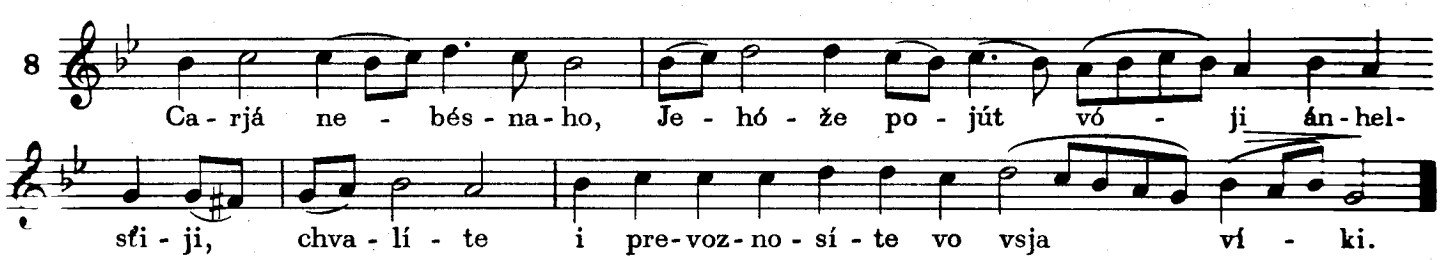

9. „VOÍSTINNU BOHORÓDICU ŤA ISPOVIDUJEM“. . . zri v Kanoňi praznika sv. Michaila.

8. PREOBRAŽÉNIJE

KANON, Irmos hl. 4. samopodóben

Umirenno

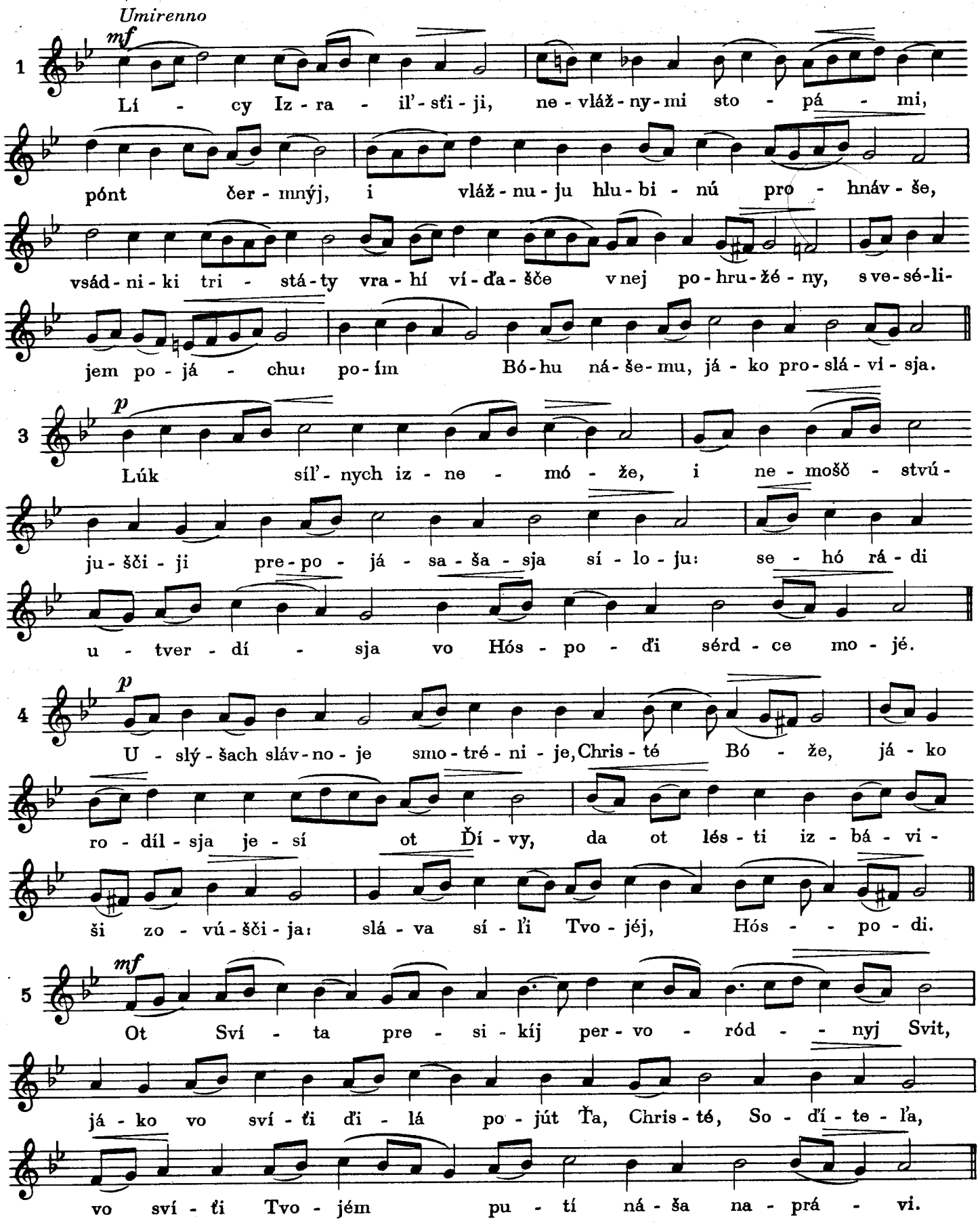

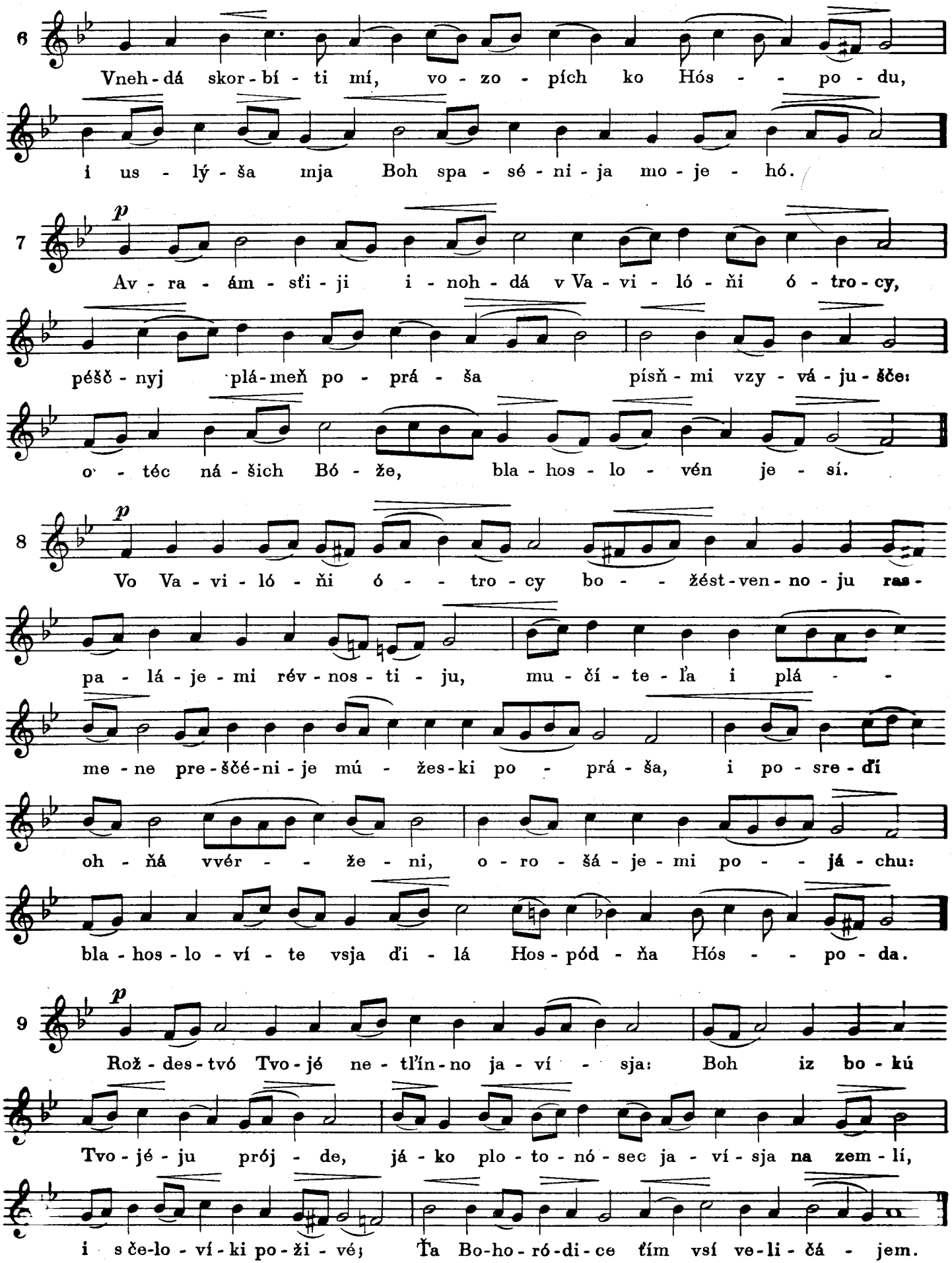
6
Vneh-dá skor-bí-ti mí, vo-zo-pích ko Hós-po-du,
i us-lý-ša mja Boh spa-sé-ni-ja mo-je-hó.
7
p
Av-ra-ám-sťi-ji i-noh-dá v Va-vi-ló-ňi ó-tro-cy,
péšč-nyj plá-meň po-prá-ša písň-mi vzy-vá-ju-šče:
o-téc ná-šich Bó-že, bla-hos-lo-vén je-sí.
8
p
Vo Va-vi-ló-ňi ó-tro-cy bo-žést-ven-no-ju ras-
pa-lá-je-mi rév-nos-ti-ju, mu-čí-te-ľa i plá-
me-ne pre-ščé-ni-je mú-žes-ki po-prá-ša, i po-sre-dí
oh-ňá vvér-že-ni, o-ro-šá-je-mi po-já-chu:
bla-hos-lo-ví-te vsja ďi-lá Hos-pód-ňa Hós-po-da.
9
p
Rož-des-tvó Tvo-jé ne-tľín-no ja-ví-sja: Boh iz bo-kú
Tvo-jé-ju prój-de, já-ko plo-to-nó-sec ja-ví-sja na zem-lí,
i s če-lo-ví-ki po-ži-vé; Ťa Bo-ho-ró-di-ce ťím vsí ve-li-čá-jem.

9. USPÉNIJE PRESV. BOHORÓDICY

KANON, Irmos hl. 1. samopodóben

Umirenno

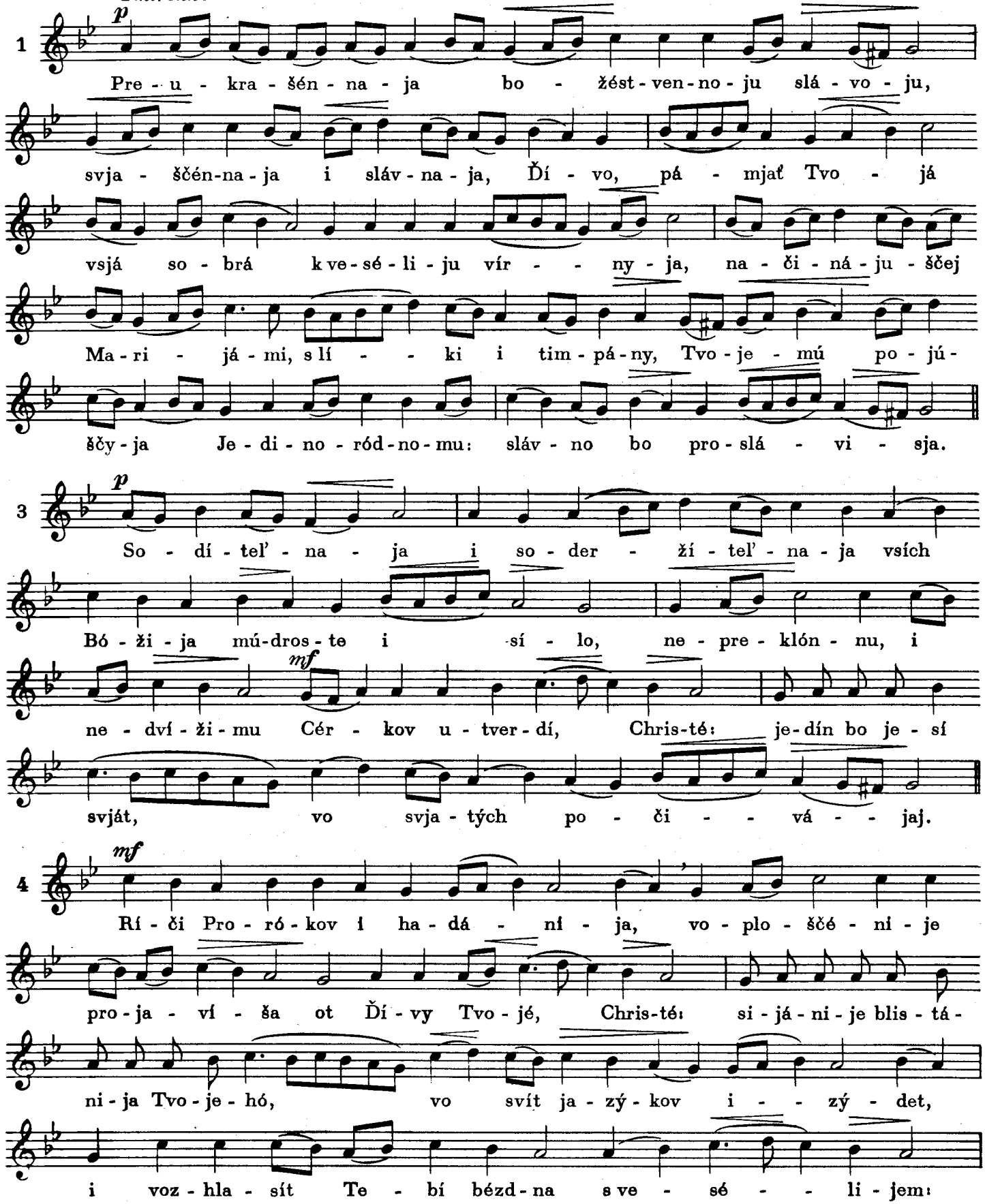

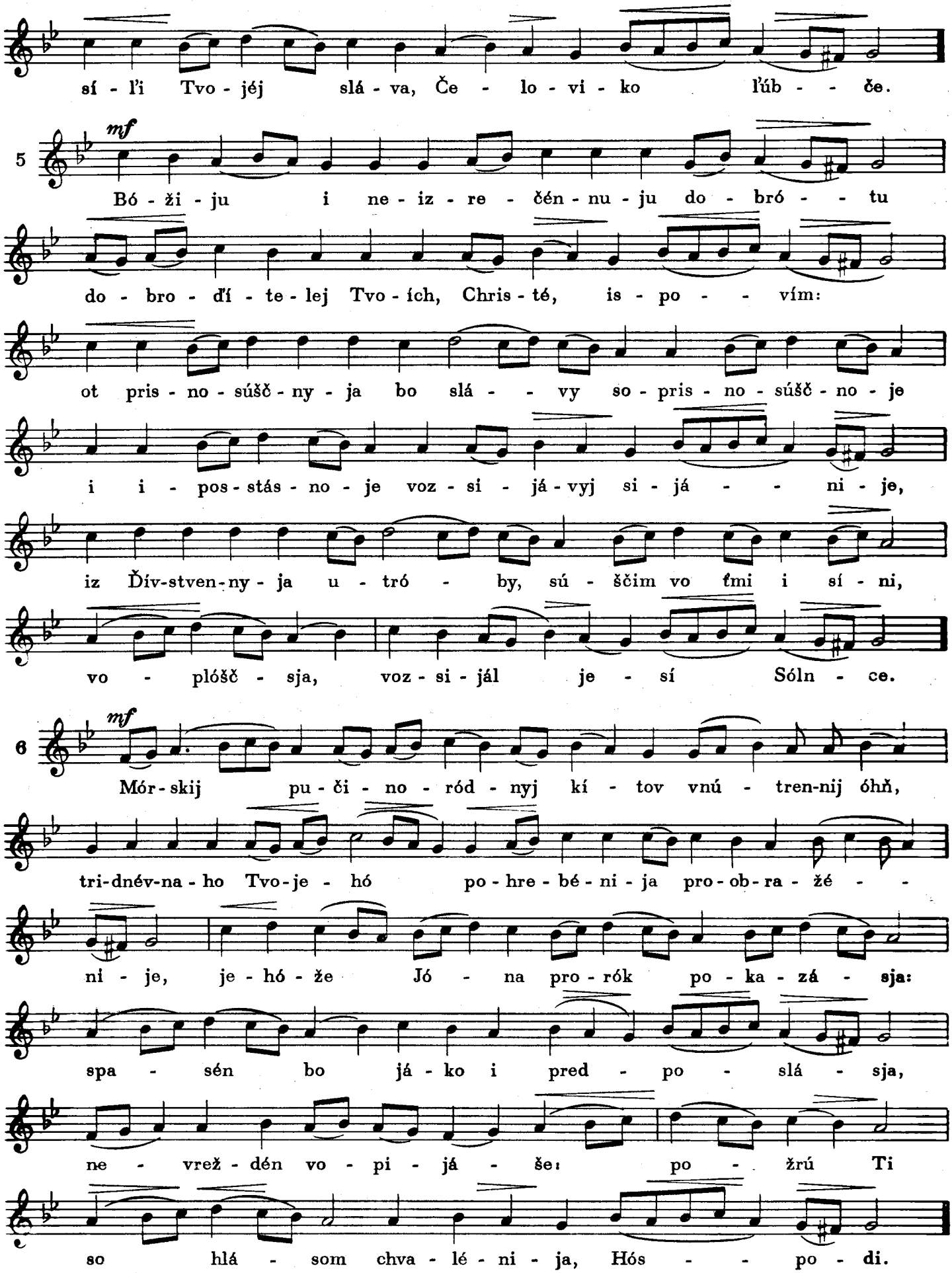
sí - l'i Tvo - jéj slá - va, Če - lo - vi - ko ľúb - - če.
5 mf
Bó - ži - ju i ne - iz - re - čén - nu - ju do - bró - - tu
do - bro - ďí - te - lej Tvo - ích, Chris - té, is - po - - vím:
ot pris - no - súšč - ny - ja bo slá - - vy so - pris - no - súšč - no - je
i i - pos - stás - no - je voz - si - já - vyj si - já - - ni - je,
iz Ďív-stven-ny - ja u - tró - by, sú - ščim vo ťmi i sí - ni,
vo - plóšč - sja, voz - si - jál je - sí Sóln - ce.
6 mf
Mór - skij pu - či - no - ród - nyj kí - tov vnú - tren-nij óhň,
tri-dnév-na - ho Tvo-je - hó po - hre - bé - ni - ja pro - ob - ra - žé - -
ni - je, je - hó - že Jó - na pro - rók po - ka - zá - sja:
spa - sén bo já - ko i pred - po - slá - sja,
ne - vrež - dén vo - pi - já - še: po - žrú Ti
so hlá - som chva - lé - ni - ja, Hós - - po - di.

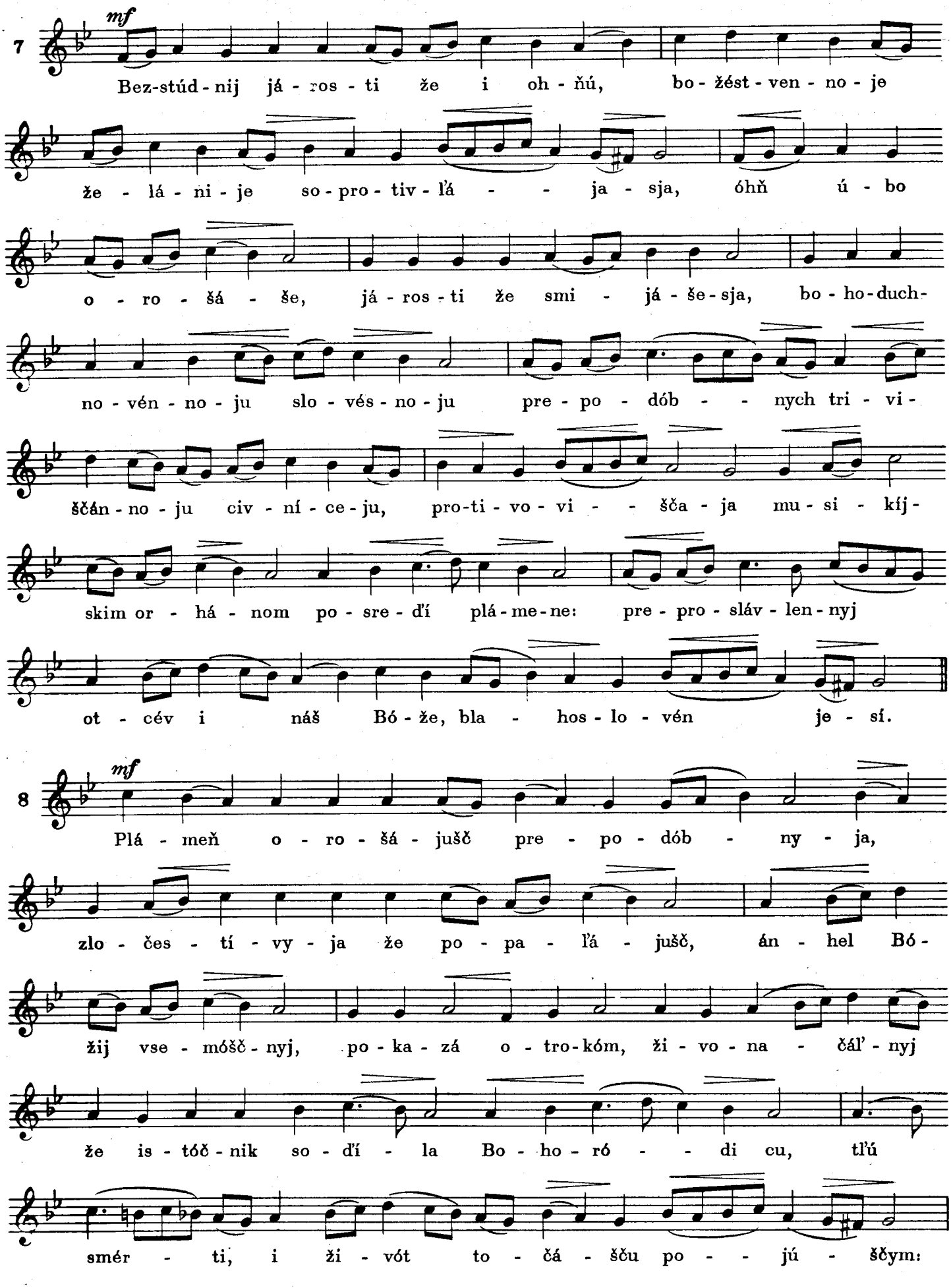
7
mf
Bez-stúd-nij já-ros-ti že i oh-ňú, bo-žést-ven-no-je
že-lá-ni-je so-pro-tiv-ľá-ja-sja, óhň ú-bo
o-ro-šá-še, já-ros-ti že smi-já-še-sja, bo-ho-duch-
no-vén-no-ju slo-vés-no-ju pre-po-dób-nych tri-vi-
ščán-no-ju civ-ní-ce-ju, pro-ti-vo-vi-ša-ja mu-si-kíj-
skim or-há-nom po-sre-ďí plá-me-ne: pre-pro-sláv-len-nyj
ot-cév i náš Bó-že, bla-hos-lo-vén je-sí.
8
mf
Plá-meň o-ro-šá-juščpre-po-dób-ny-ja,
zlo-čes-tí-vy-ja že po-pa-ľá-juščán-hel Bó-
žij vse-móšč-nyj, po-ka-zá o-tro-kóm, ži-vo-na-čáľ-nyj
že is-tóč-nik so-ďí-la Bo-ho-ró-di cu, tľú
smér-ti, i ži-vót to-čá-šču po-jú-ščym:

So - dí - te - ľa je - dí - - na - ho po-jém iz - bav - len - ňi - ji,

i pre - voz - nó - sim vo vsjá ví - ki.

9 *mf*

Po - biž - dá - - jut - sja jes - tes - tvá us - tá - vy,

v Te - bí, Dí - vo čís - - ta - ja: dív - stvu - jet bo rož - des -

tvó, i ži - vót pred - ob - ru - čá - - jet smérť:

po rož - des - tví Dí - - va i po smér - - ti ži - vá,

spa sá je ši prís no, Bo ho ró di ce,

na - sľí - di - je Tvo - jé.

SVITÍLEN

Tícho

A - pós - to - ly ot ko - néc zem - lí so - vo - kúpľ - še - sja zdí,

vo Get - si - ma - níj - sťij vé - si, vé - - si,

po - hre - bí - te tí - lo mo - je, tí - lo mo - jé, i Ty

Sý - ne i Bó - že moj, prij - mí dúch moj.

10. USIKNOVÉNIJE

KANON, Irmos hl. 8. samopodóben

1. VODU PROŠED . . . 3. NEBÉSNAHO KRÚHA . . . 4. TY MOJÁ KRÍPOSŤ . . .
5. VSKUJU MJA . . . 6. OČÍSTI MJA, SPÁSE . . . 7. BOŽIJA SNIZCHOŽDENIJA . . .
8. SEDMERÍCEJU PEŠČ . . . vse v Irmosi hl. 8.

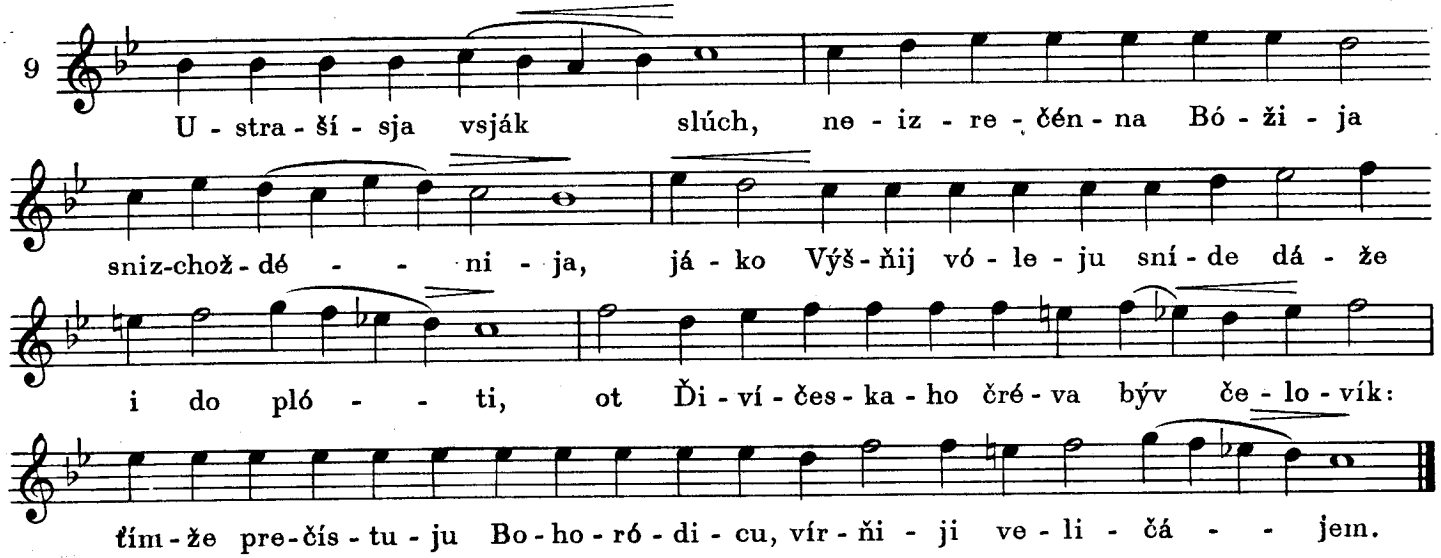

11. ROŽDESTVÓ PRESV. BOHORÓDICY

KANON, Irmos hl. 2. samopodóben

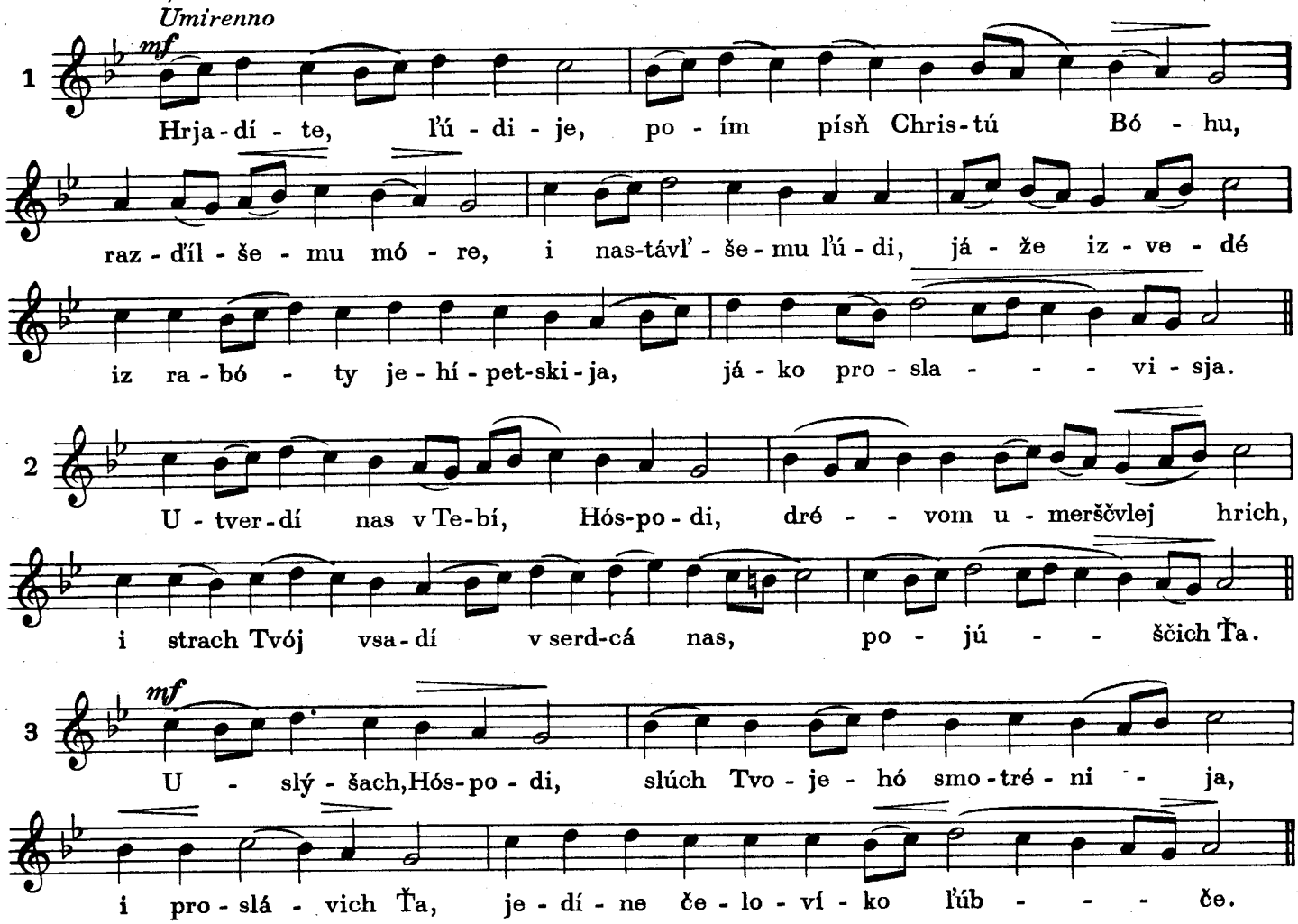

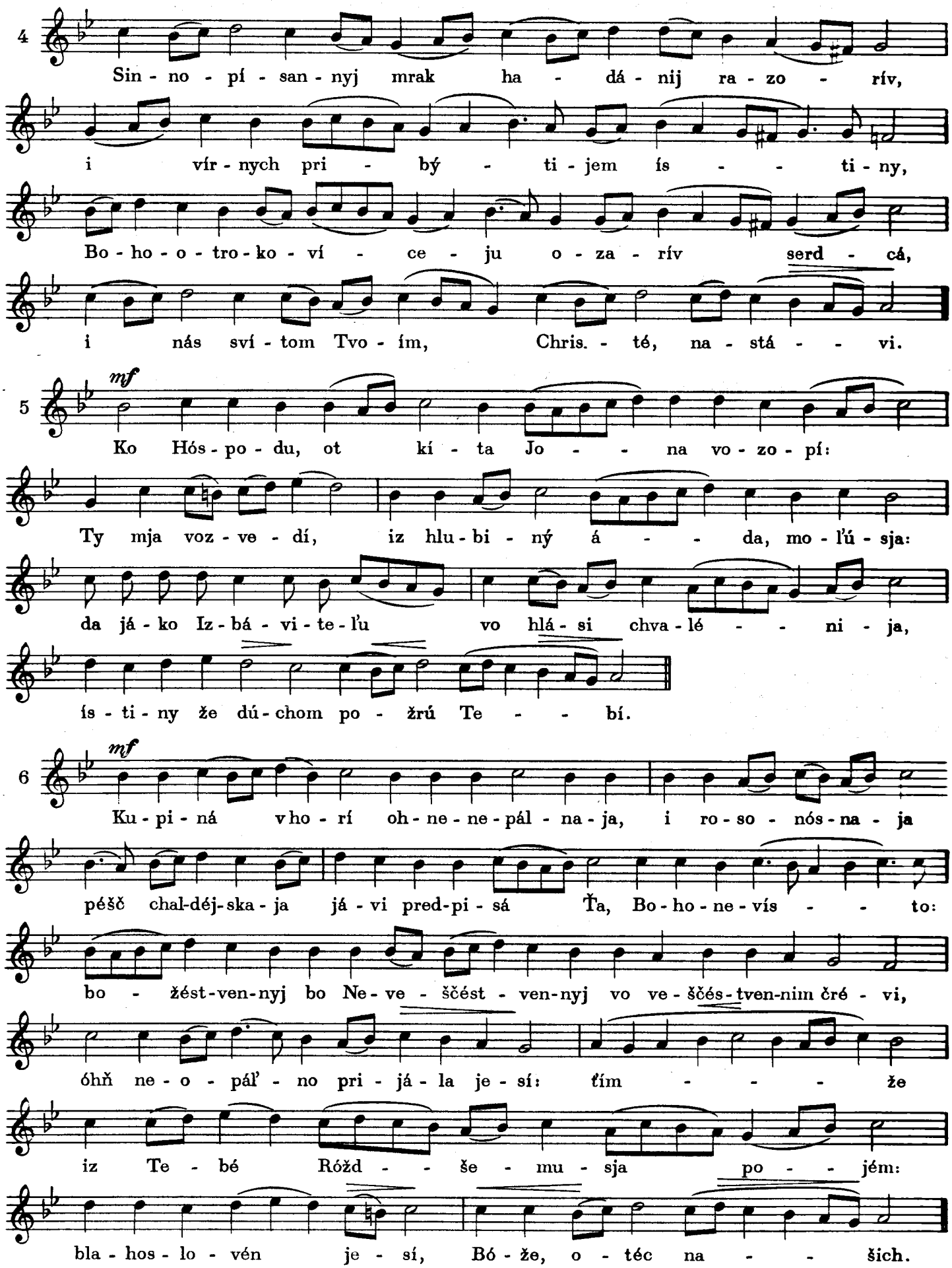
4
Sin - no - pí - san - nyj mrak ha - dá - nij ra - zo - rív,
i vír - nych pri - bý - ti - jem ís - - ti - ny,
Bo - ho - o - tro - ko - ví - ce - ju o - za - rív serd - cá,
i nás sví - tom Tvo - ím, Chris. - té, na - stá - - vi.
5
mf
Ko Hós - po - du, ot kí - ta Jo - - na vo - zo - pí:
Ty mja voz - ve - dí, iz hlu - bi - ný á - - da, mo - ľú - sja:
da já - ko Iz - bá - vi - te - ľu vo hlá - si chva - lé - - ni - ja,
ís - ti - ny že dú - chom po - žrú Te - - bí.
6
mf
Ku - pi - ná vho - rí oh - ne - ne - pál - na - ja, i ro - so - nós - na - ja
péšč chal-déj-ska - ja já - vi pred-pi - sá Ťa, Bo - ho - ne - vís - - to:
bo - žést-ven-nyj bo Ne - ve - ščést - ven-nyj vo ve - ščés-tven-nim čré - vi,
óhň ne - o - páľ - no pri - já - la je - sí: ťím - - - že
iz Te - bé Róžd - - še - mu - sja po - - jém:
bla - hos - lo - vén je - sí, Bó - že, o - téc na - - šich.

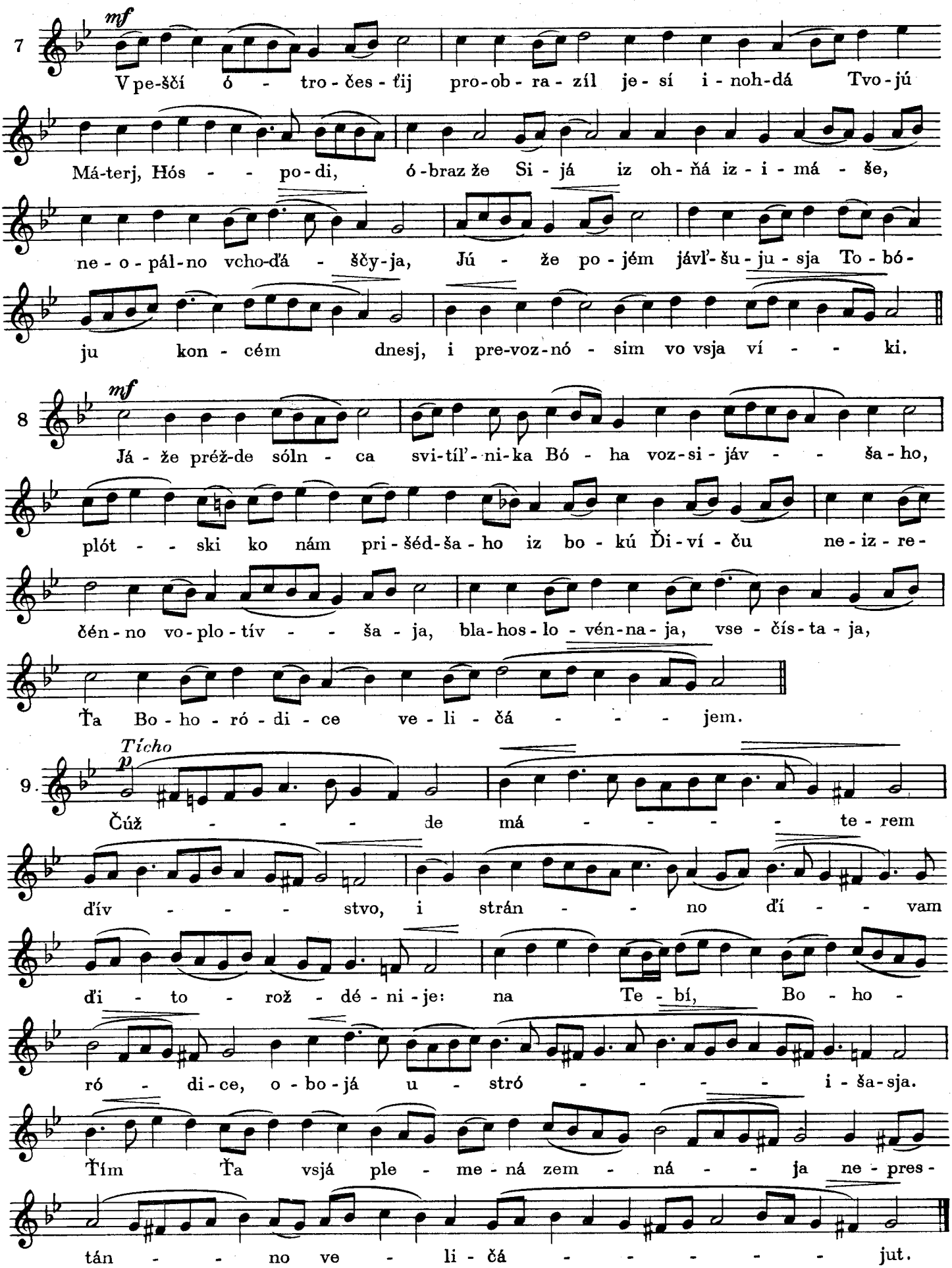
7
mf
V pe-ščí ó - tro - čes - ťij pro-ob - ra - zíl je - sí i - noh-dá Tvo-jú
Má-terj, Hós - - po-di, ó-braz že Si - já iz oh - ňá iz - i - má - še,
ne - o - pál-no vcho-ďá - ščy-ja, Jú - že po - jém jávľ-šu - ju - sja To - bó-
ju kon - cém dnesj, i pre-voz-nó - sim vo vsja ví - - ki.
8
mf
Já - že préž-de sóln - ca svi-tíľ - ni-ka Bó - ha voz-si - ják - - ša - ho,
plót - - ski ko nám pri - šéd-ša - ho iz bo - kú Ďi - ví - ču ne - iz - re -
čén - no vo - plo - tív - - ša - ja, bla-hos - lo - vén-na - ja, vse - čís - ta - ja,
Ťa Bo - ho - ró - di - ce ve - li - čá - - - jem.
9
Tícho
p
Čúž - - - de má - - - - te - rem
ďív - - - stvo, i strán - - no ďí - - vam
ďi - to - rož - dé - ni - je: na Te - bí, Bo - ho -
ró - di - ce, o - bo - já u - stró - - - - i - ša - sja.
Ťím Ťa vsjá ple - me - ná zem - ná - - ja ne - pres -
tán - - no ve - li - čá - - - - - jut.

12. VOZDVIŽÉNIJE ČESTN. I ŽIVOTV. KRESTÁ

KANÓN Irmos hl. 8. samopodoben

Pokojno

Krest na - čer - táv Moj - séj v prjámo žez - lóm mó - re čern -
nó - je pre - si - čé, iz - ra - i - l'u pi - še - cho - ďá - šču:
tó - že ob - rát - no fa - ra - ó - no - vym ko - les - ní - cam
u - dá - riv so - vo - ku - pí, vo - pre - kí na - pi - sáv
ne - po - bi - dí - mo - je o - - - rú - ži - je. Ťím Chris - tú
po - jem Bó - hu ná - še - mu, já - ko pro - slá - vi - sja.

2 Žézl vo ó - braz táj - ny pri - jém - let - sja,

Recit.

pro - zja - bé - ni - jem bo pred - raz - suž - dá - jet svja - ščén - ni - ka:
ne - plo - ďá - ščej že préž - de cér - kvi, ný - ňi pro - cvi - té dre - vo kres - tá
v der - žá - - - vu i u tver - ždé - ni - je.

Skorše

3 *mf*

U - slý - šach, Hós - po - di, smo - tré - ni - ja Tvo - je - hó tá - in - stvo,
ra - zu - mích ďi - lá Tvo - já i pro - slá - vich Tvo - jé Bo - žes - tvó.

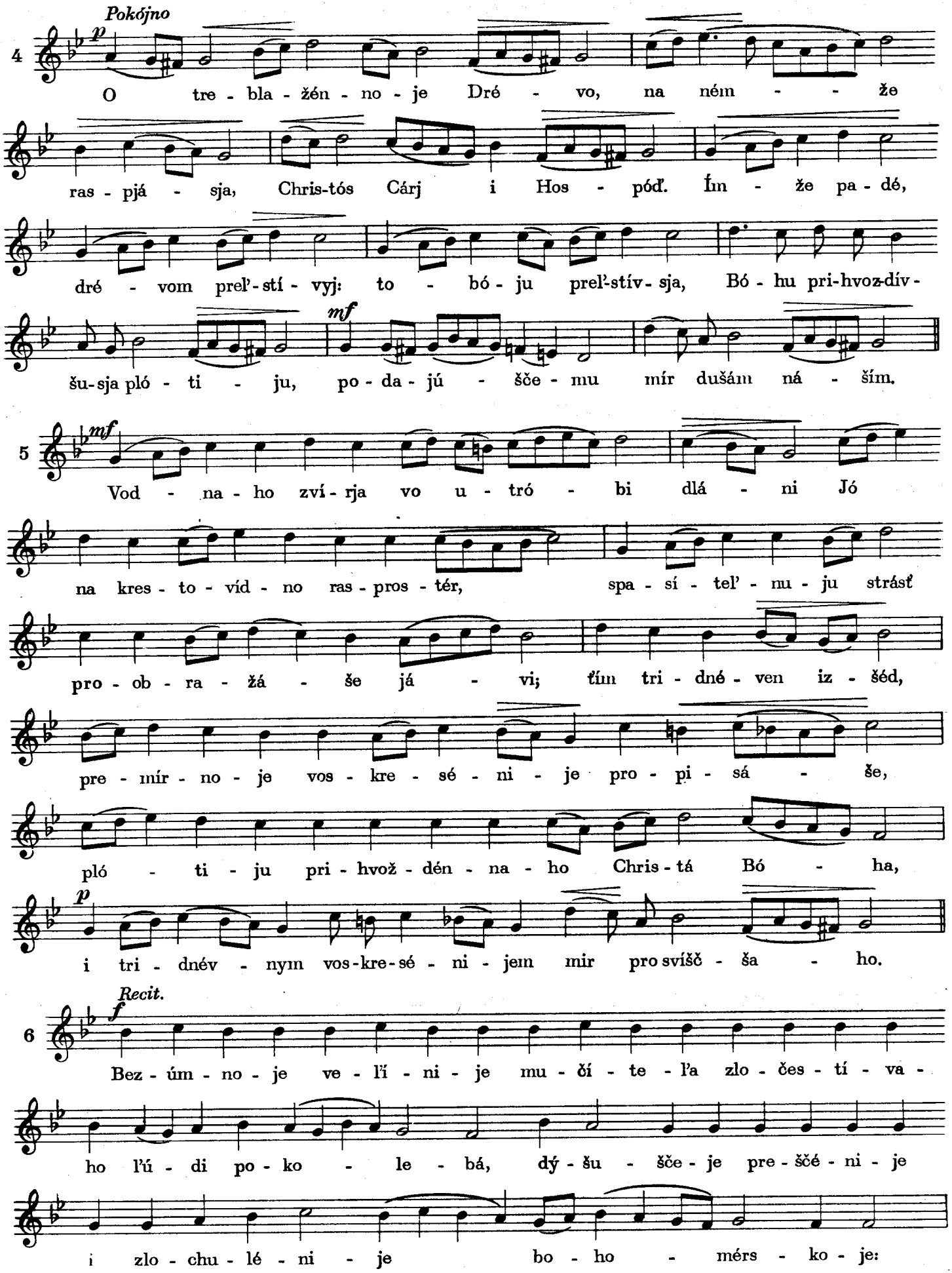
Pokójno
p
4
O tre - bla - žén - no - je Dré - vo, na ném - - že
ras - pjá - sja, Chris-tós Cárj i Hos - póď. Ím - že pa - dé,
dré - vom preľ - stí - vyj: to - bó - ju preľ-stív - sja, Bó - hu pri-hvoz-dív -
mf
šu-sja pló - ti - ju, po - da - jú - šče - mu mír dušám ná - šim.
mf
5
Vod - na - ho zví - rja vo u - tró - bi dlá - ni Jó
na kres - to - víd - no ras - pros - tér, spa - sí - teľ - nu - ju strásť
pro - ob - ra - žá - še já - vi; tím tri - dné - ven iz - šéd,
pre - mír - no - je vos - kre - sé - ni - je pro - pi - sá - še,
pló - ti - ju pri - hvož - dén - na - ho Chris - tá Bó - ha,
p
i tri - dnév - nym vos-kre-sé - ni - jem mir pro svíšč - ša - ho.
Recit.
f
6
Bez - úm - no - je ve - lí - ni - je mu - čí - te - ľa zlo - čes - tí - va -
ho ľú - di po - ko - le - bá, dý - šu - šče - je pre - ščé - ni - je
i zlo - chu - lé - ni - je bo - ho - méns - ko - je:

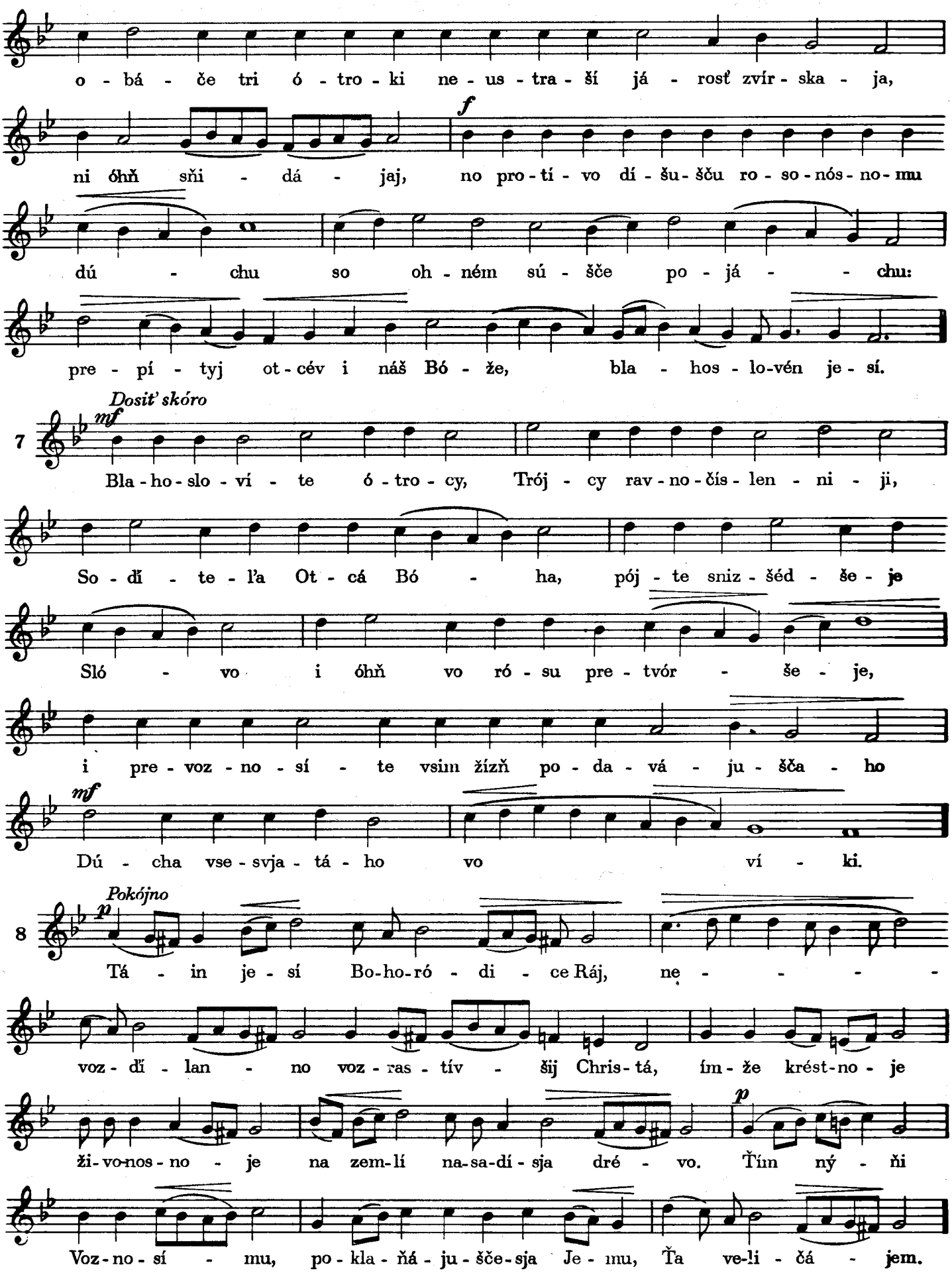
o - bá - če tri ó - tro - ki ne - us - tra - ší já - rosť zvír - ska - ja,
ni óhň sňi - dá - jaj, no pro - tí - vo dí - šu - šču ro - so - nós - no - mu
dú - chu so oh - ném sú - šče po - já - - chu:
pre - pí - tyj ot - cév i náš Bó - že, bla - hos - lo-vén je - sí.
Dosiť skóro
mf
7
Bla - ho - slo - ví - te ó - tro - cy, Trój - cy rav - no - čís - len - ni - ji,
So - dí - te - ľa Ot - cá Bó - ha, pój - te sniz - šéd - še - je
Sló - vo i óhň vo ró - su pre - tvór - še - je,
i pre - voz - no - sí - te vsim žízň po - da - vá - ju - šča - ho
mf
Dú - cha vse - svja - tá - ho vo ví - ki.
Pokójno
p
8
Tá - in je - sí Bo-ho-ró - di - ce Ráj, ne - - - - -
voz - dí - lan - no voz - ras - tív - šij Chris - tá, ím - že krést-no - je
ži - vo-nos - no - je na zem-lí na-sa-dí - sja dré - vo. Tím ný - ňi
p
Voz - no - sí - mu, po - kla - ňá - ju - šče - sja Je - mu, Ťa ve-li - čá - jem.

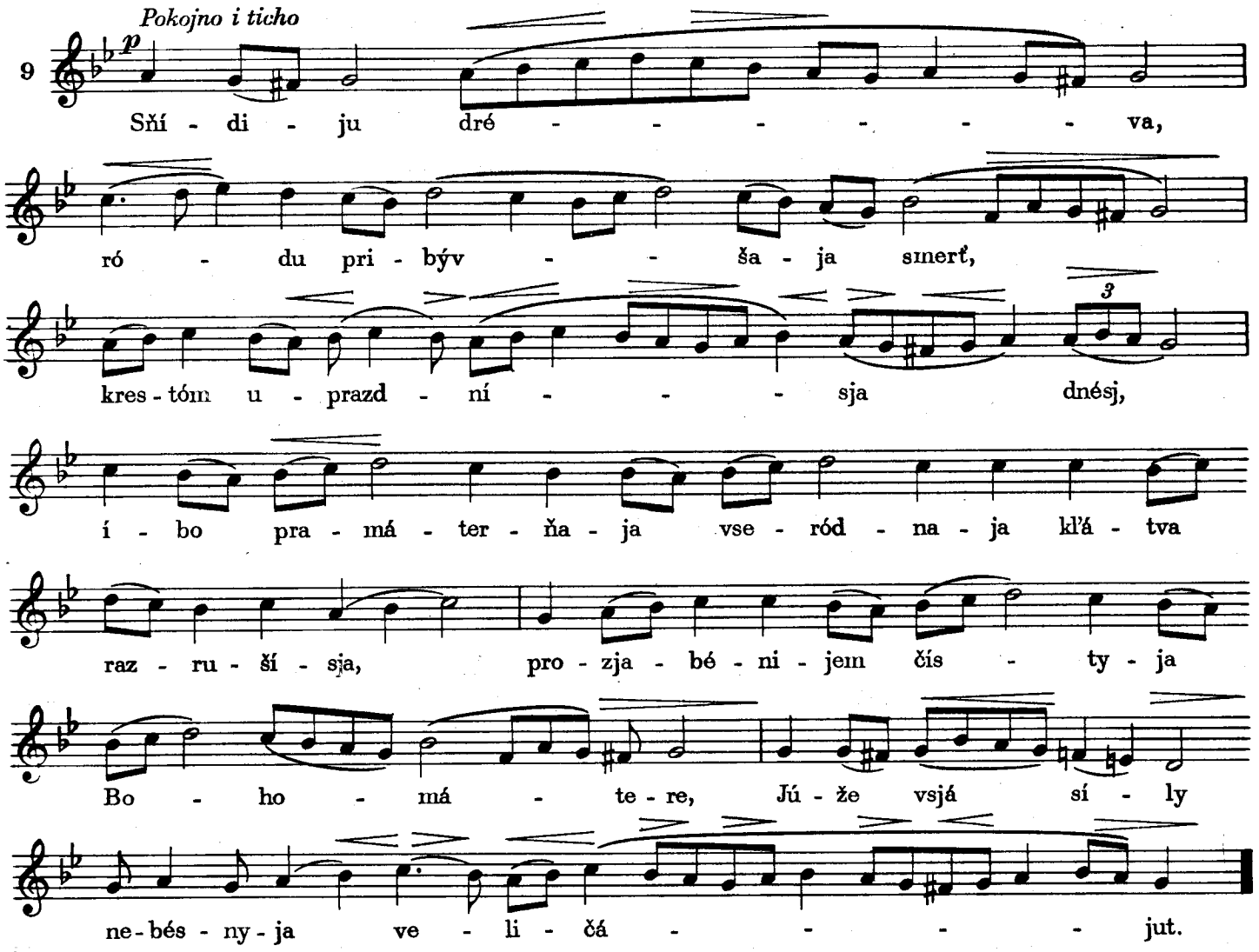

„SVATÝJ BÓŽE NA ÚTRENI

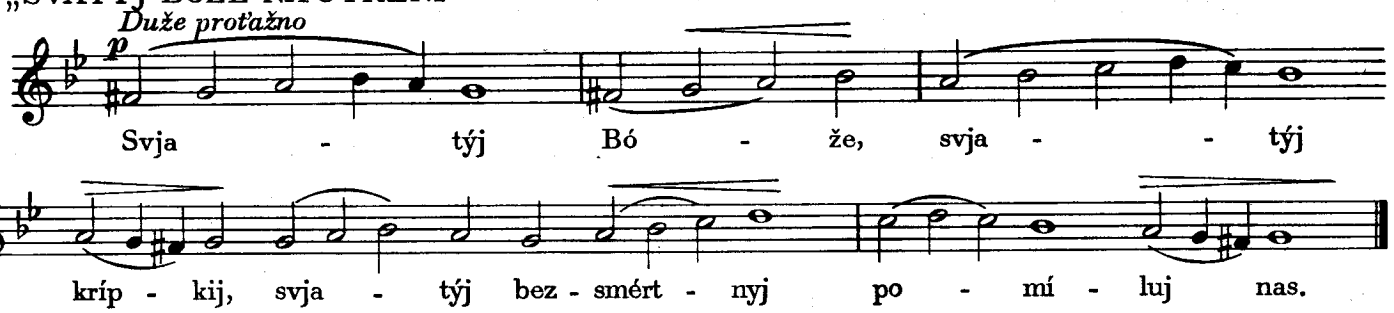

HÓSPODI, POMILUJ

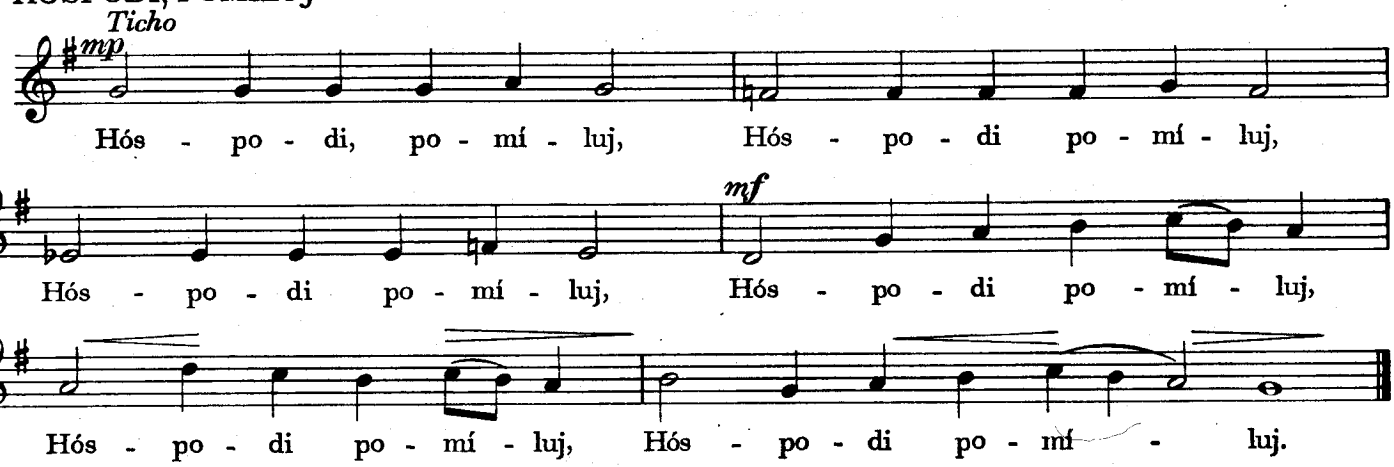

13. POKRÓV PRESV. BOHORÓDICY

KANÓN, Irmos hl. 4 samopodóben

Umíreno

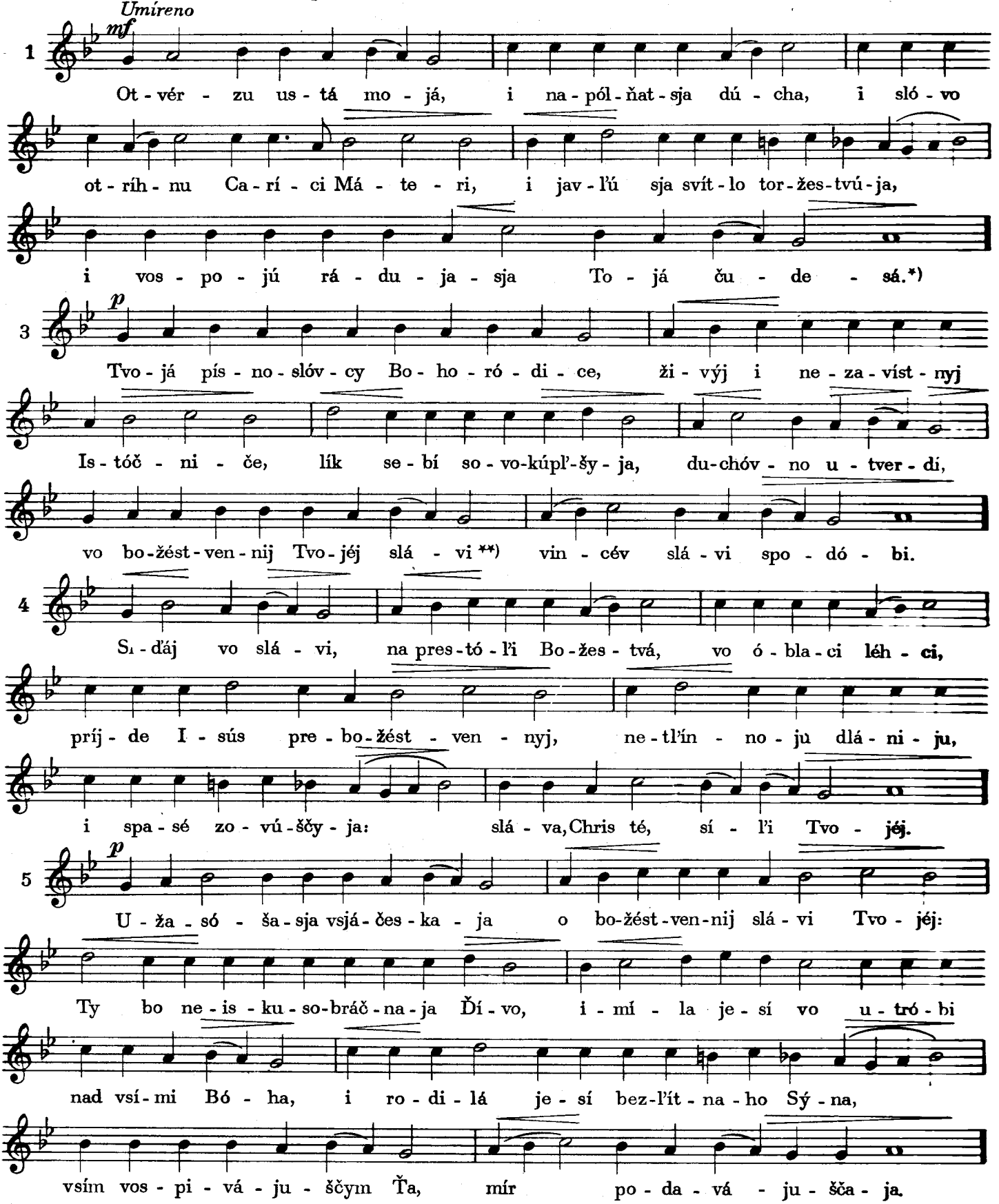

*) Vvedeniju: vchoždénije. - Uspéniju: uspénije

**) Vvedeniju: v čestním vchoždéniji Tvojém. - Uspéniju: v pámjati Tvojéj.

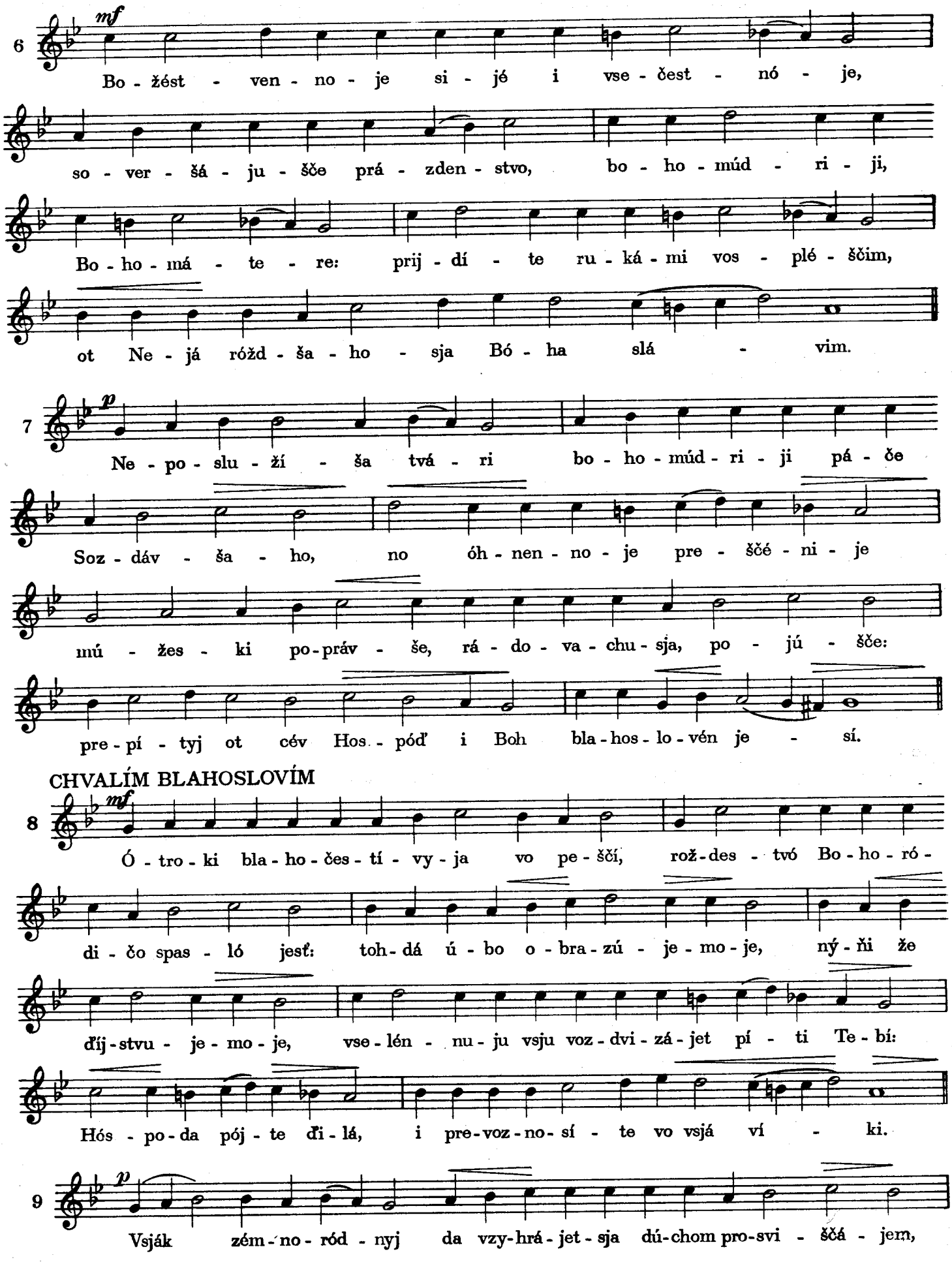
6
mf
Bo - žést - ven - no - je si - jé i vse - čest - nó - je,
so - ver - šá - ju - šče prá - zden - stvo, bo - ho - múd - ri - ji,
Bo - ho - má - te - re: prij - dí - te ru - ká - mi vos - plé - ščim,
ot Ne - já rózd - ša - ho - sja Bó - ha slá - vim.
7
p
Ne - po - slu - ží - ša tvá - ri bo - ho - múd - ri - ji pá - če
Soz - dáv - ša - ho, no óh - nen - no - je pre - ščé - ni - je
mú - žes - ki po - práv - še, rá - do - va - chu - sja, po - jú - šče:
pre - pí - tyj ot cév Hos - póď i Boh bla - hos - lo - vén je - sí.
CHVALÍM BLAHOSLOVÍM
8
mf
Ó - tro - ki bla - ho - čes - tí - vy - ja vo pe - ščí, rož - des - tvó Bo - ho - ró -
di - čo spas - ló jesť: toh - dá ú - bo o - bra - zú - je - mo - je, ný - ňi že
ďij - stvu - je - mo - je, vse - lén - nu - ju vsju voz - dvi - zá - jet pí - ti Te - bí:
Hós - po - da pój - te ďi - lá, i pre - voz - no - sí - te vo vsjá ví - ki.
9
p
Vsják zém - no - ród - nyj da vzy - hrá - jet - sja dú - chom pro - svi - ščá - jem,

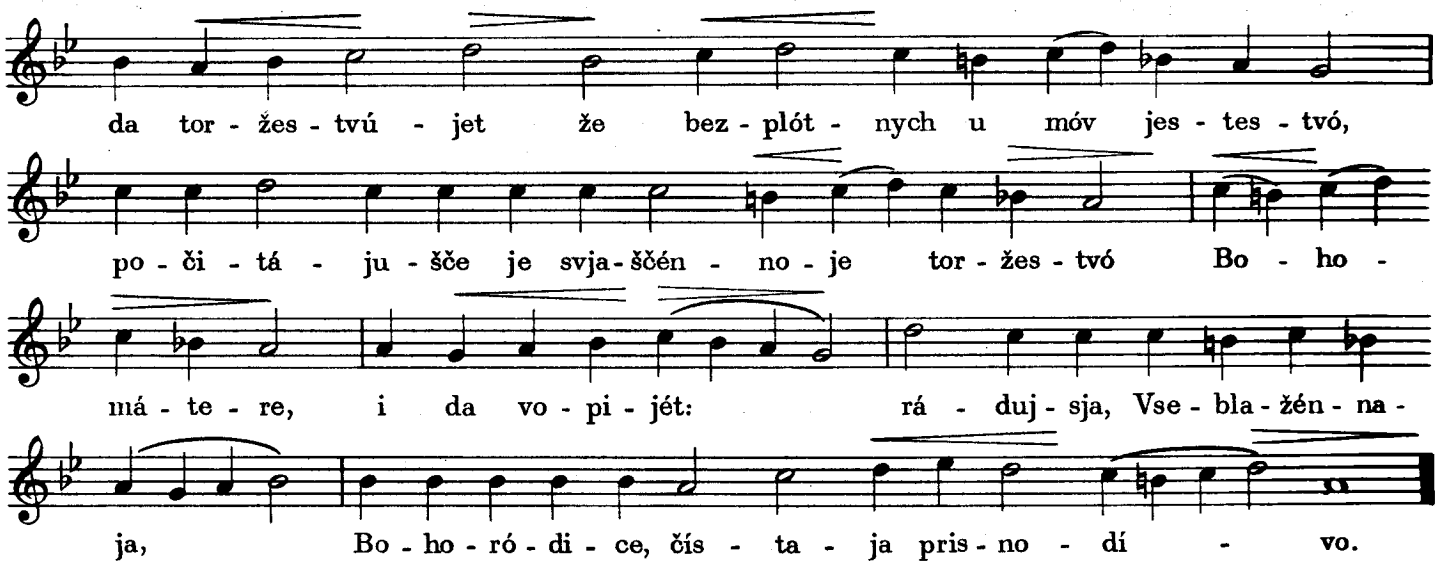

14. SV. ARCHISTRATÍHA MICHAÍLA

KANÓN Irmos hl.8. samopodóben

1. KOLESNÍCEHONÍTEĽA v Irmosi hl.8

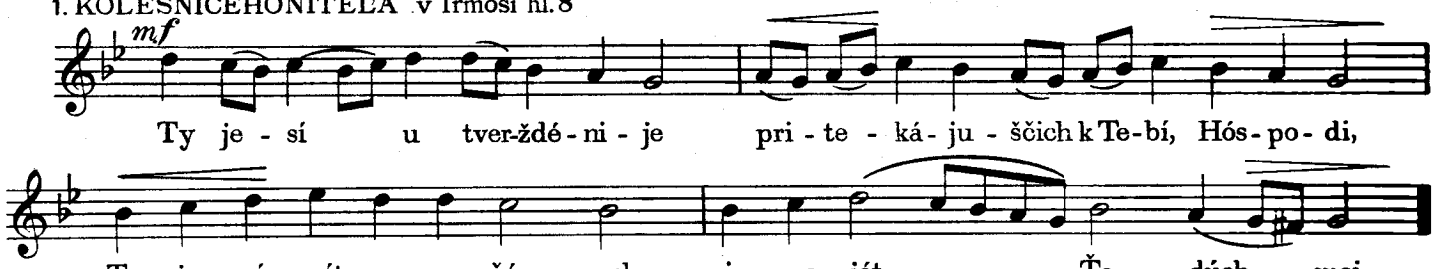

4. TY MOJÁ KRÍPOSŤ 5. VSKÚJU MJA 6. OČÍSTI MJA v Irmosi hl.8

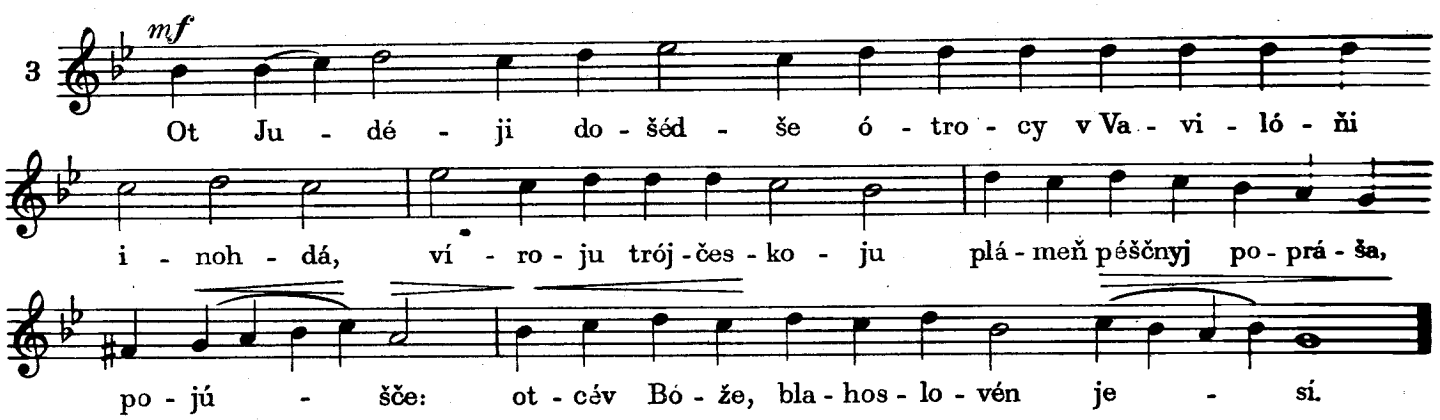

8. SEDMERICEJU PEŠČ v Irmosi hl. 8.

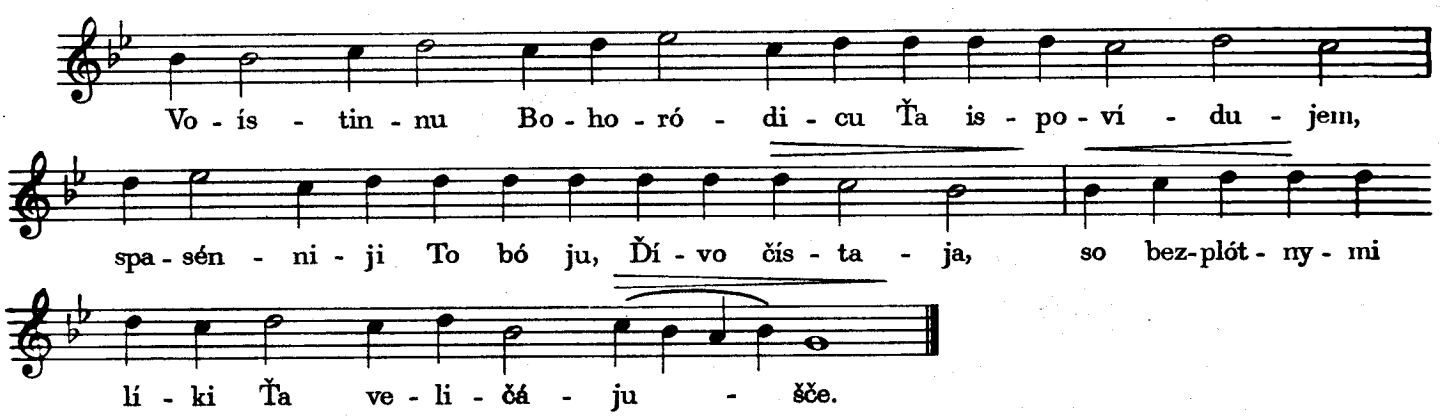

15. VVEDÉNIE V CHRAM PREČ. ĎÍVY MARII

KANÓN Irmos, hl. 4. samopodóben

1. OTEVRZU USTA MOJA 3. TVOJA PISNOSLÓVCY v Kanoňi Pokrov.

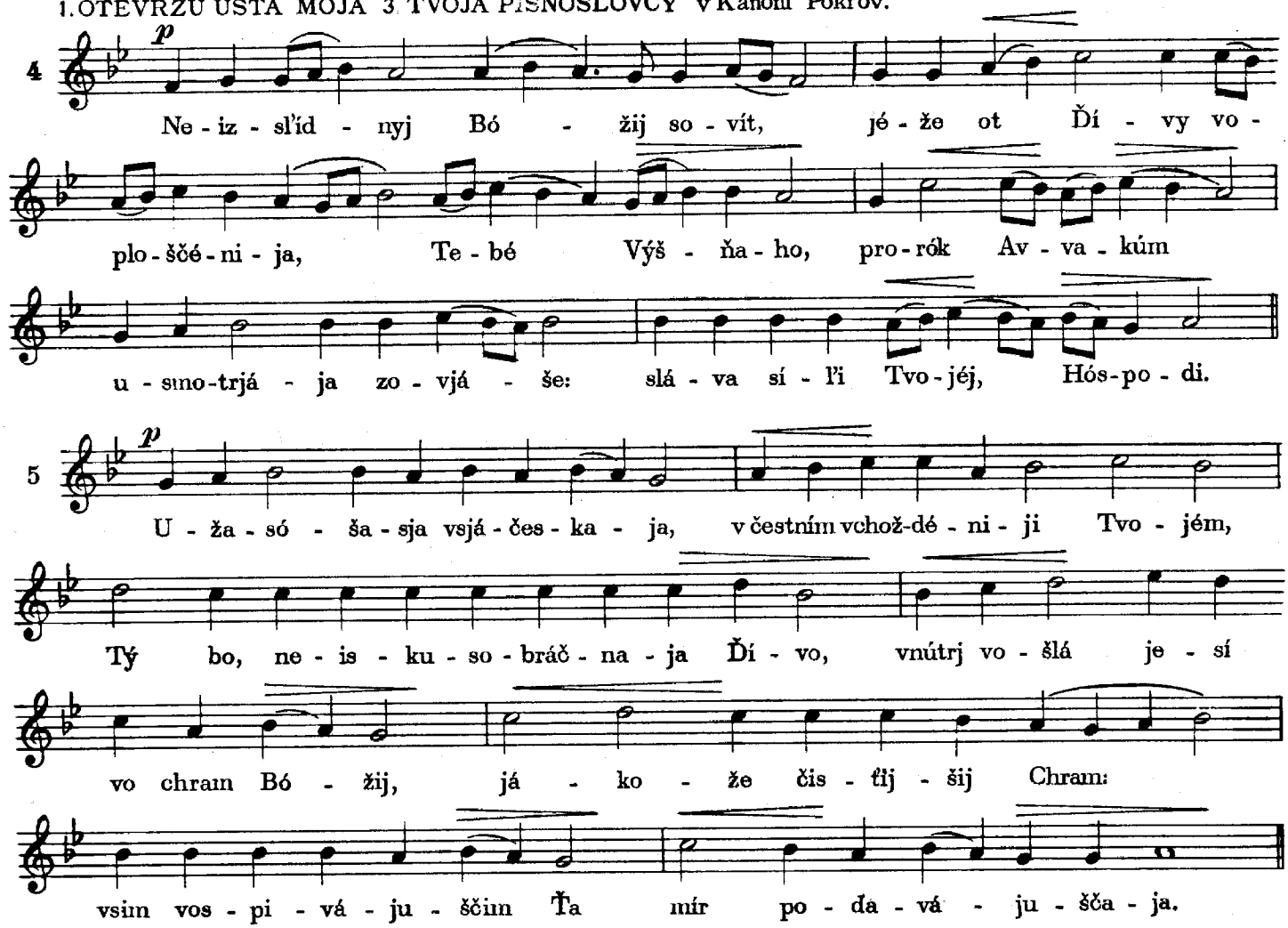

6. BOŽESTVENNOJE 7. NE POSLUŽÍŠA v Kanoni Pokrov.

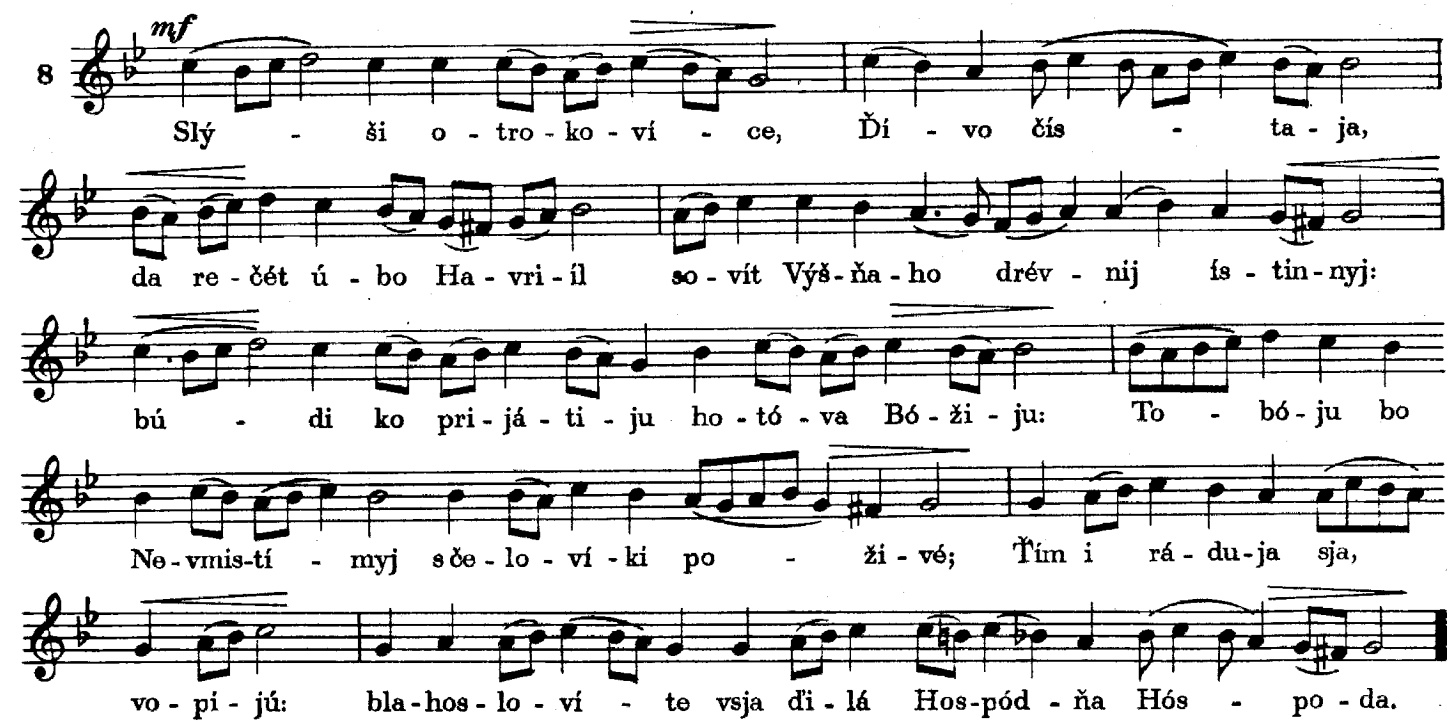

VMISTO: VELIČÁNIJA

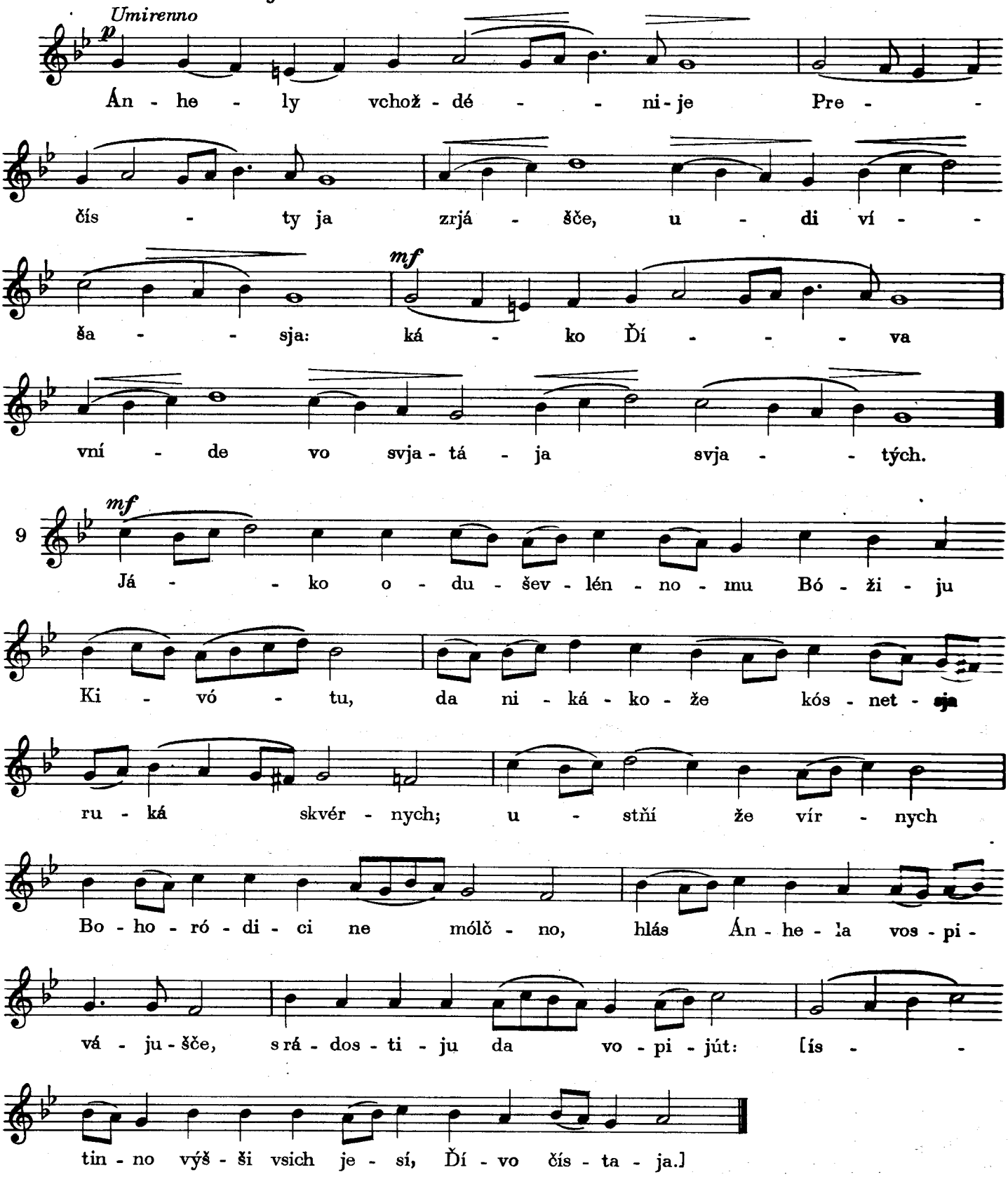

Na Blahoviščenije vmisto posľidnych slov v skobkach, spivajetsja:

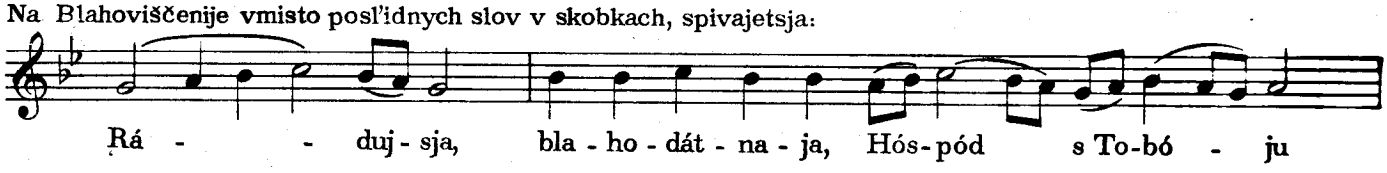

16. SV. NIKOLAJA

KANÓN, Irmos hl. 2 samopodóben

1. VO HLUBINI 3. PROCVILÁ JESŤ 4. PRIŠEL JESÍ v Irmosi hl. 2

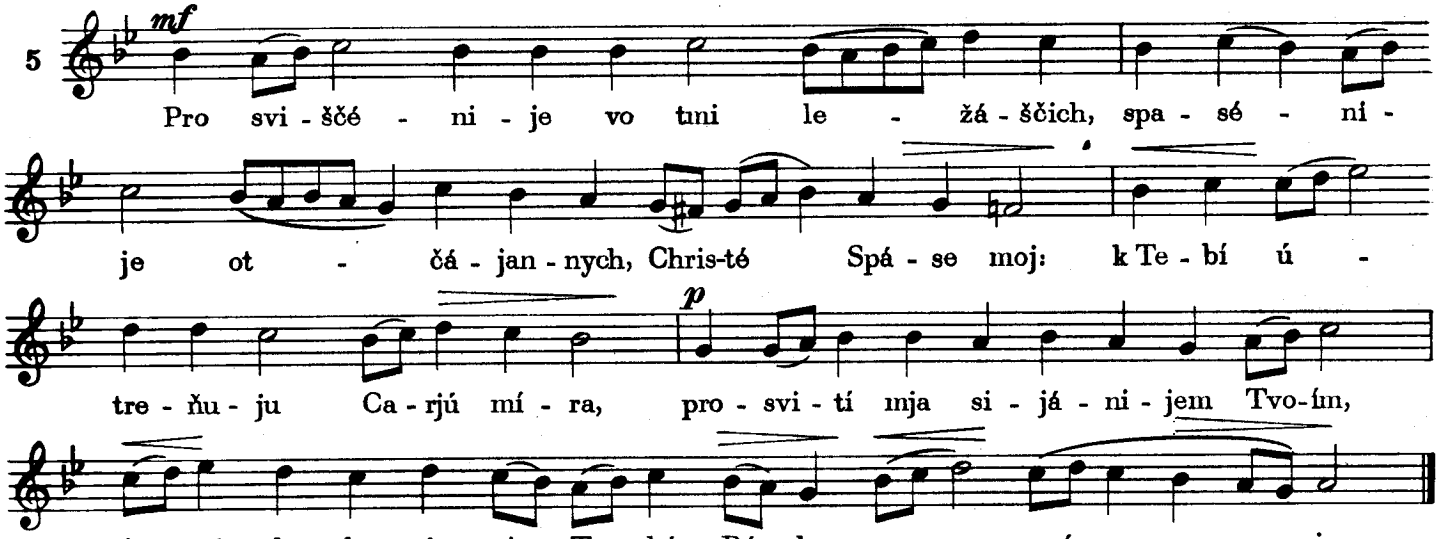

6. VO BÉZDŇI HRICHÓVNIJ v Irmosi hl. 2.

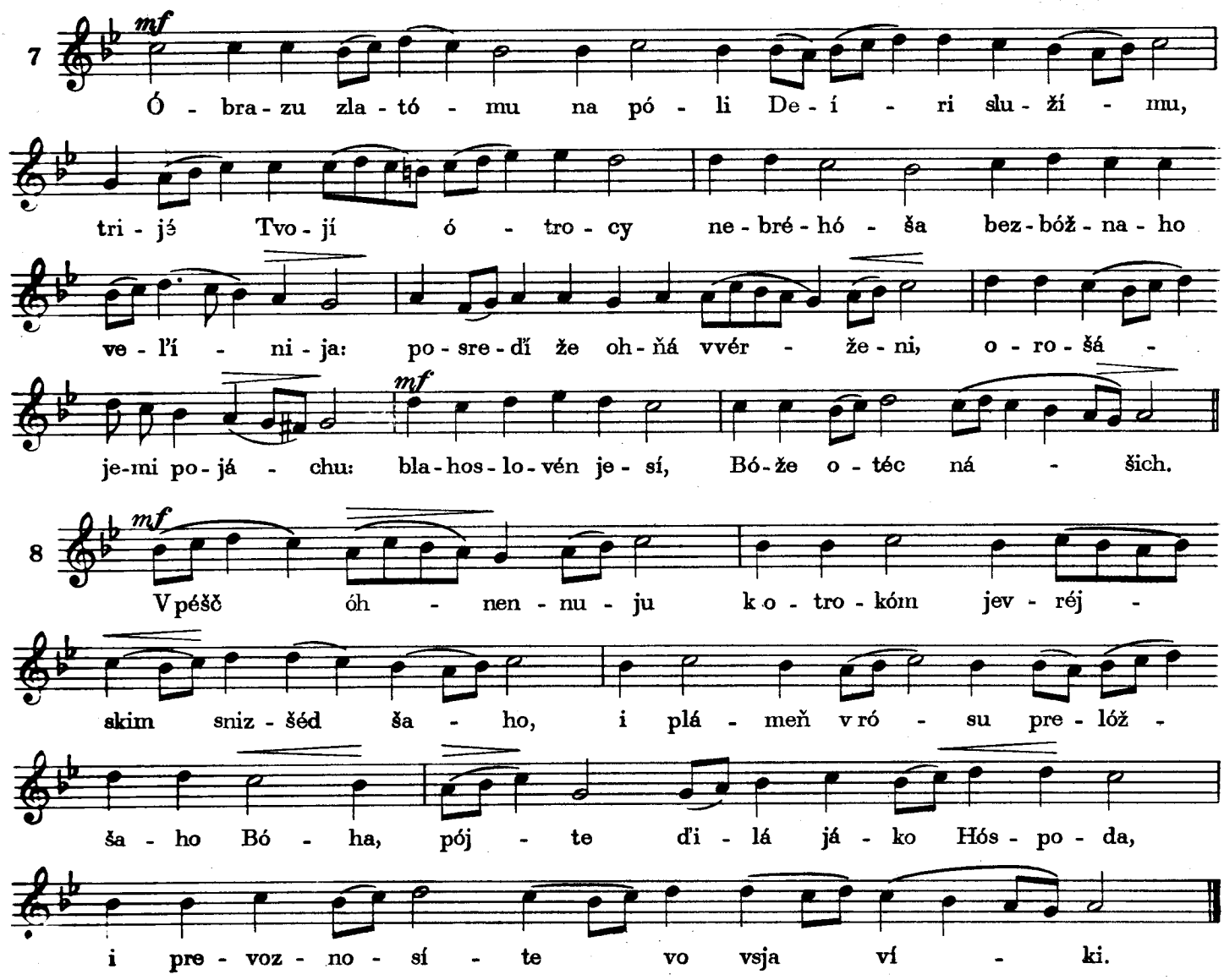

17. NEPORÓČNE ZAČATIE PRESV. BOHORÓDICY

KANÓN, Irmos hl. 1. samopodóben.

Umírenno

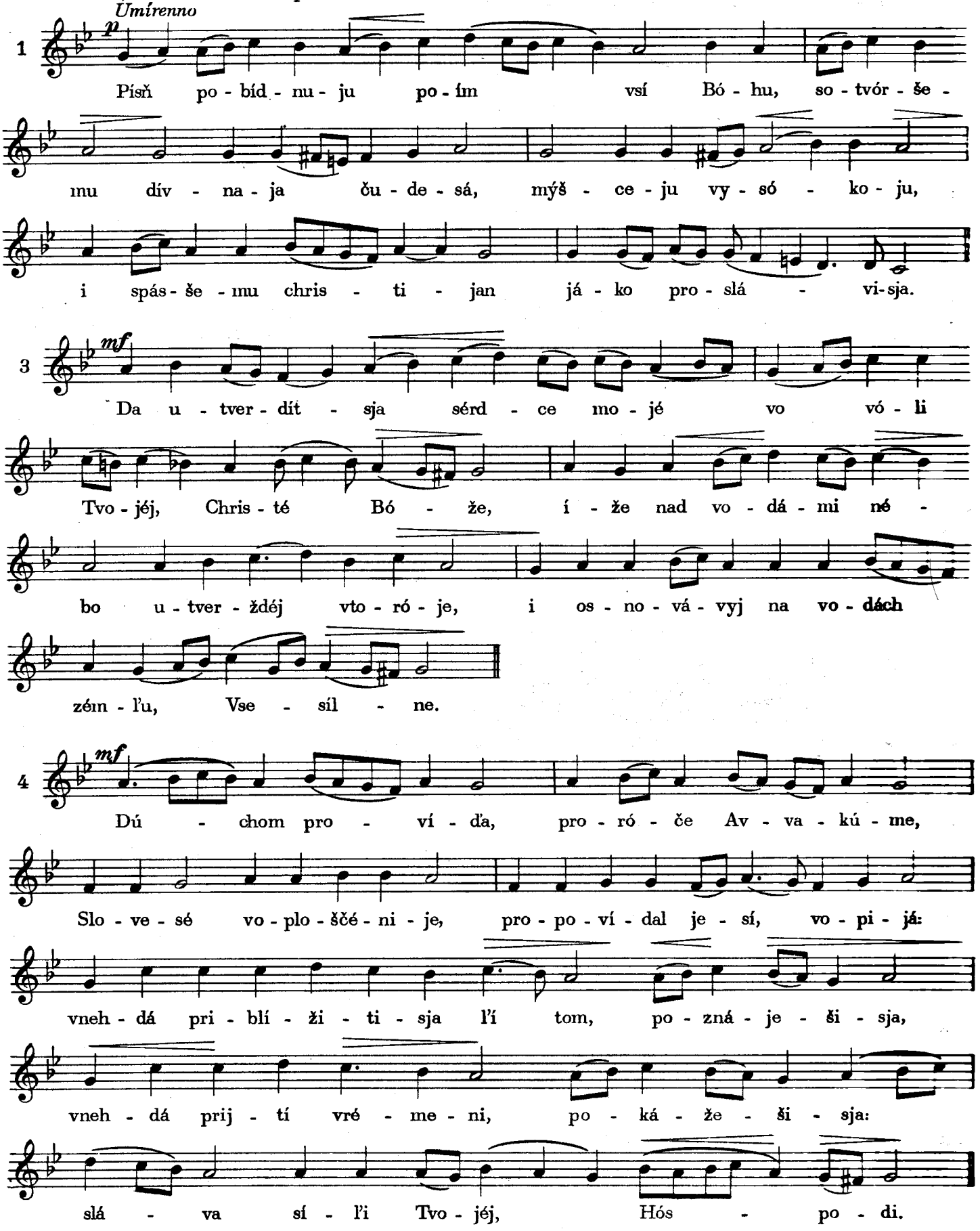

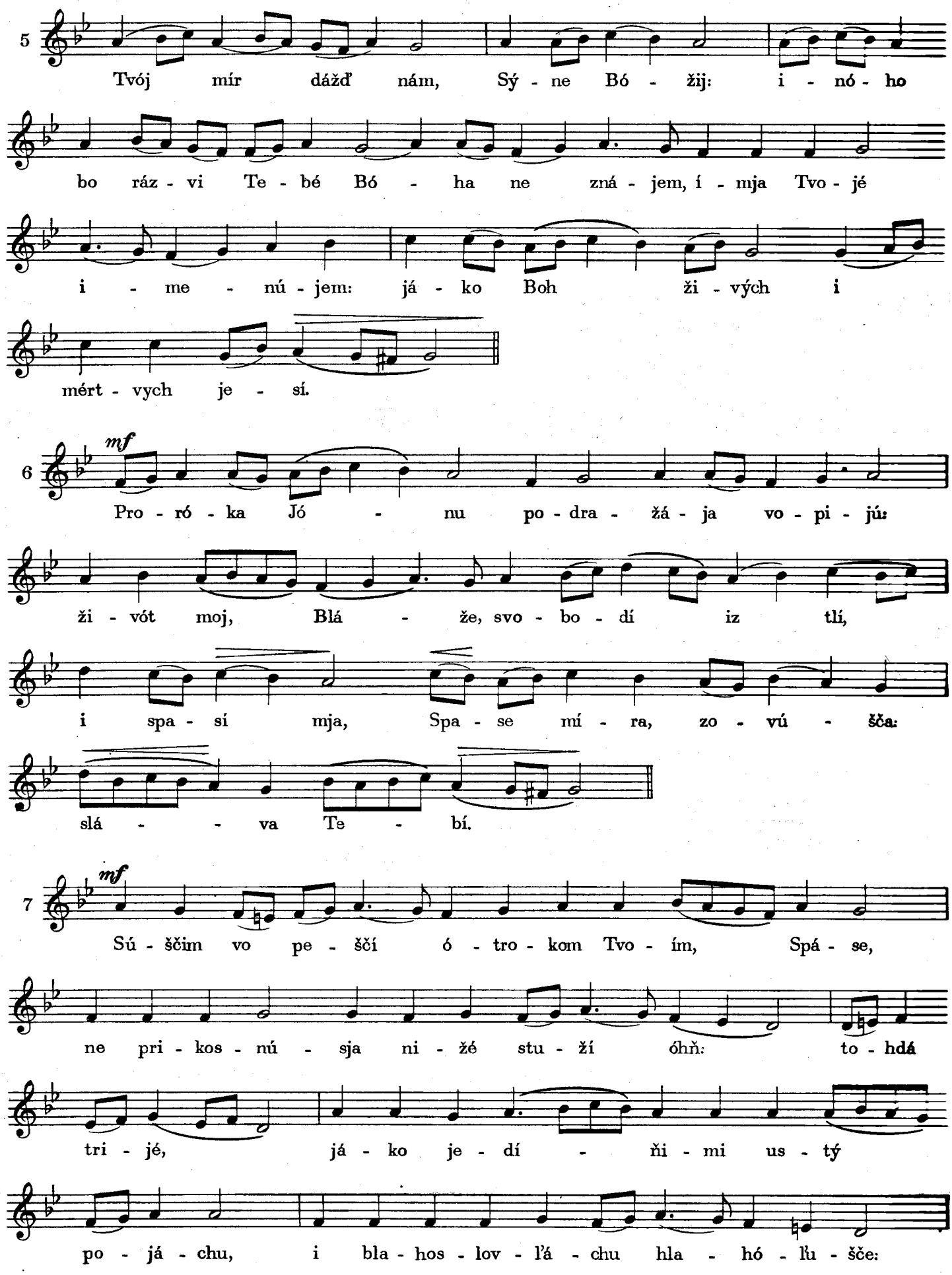
5
Tvój mír dážď nám, Sý - ne Bó - žij: i - nó - ho
bo ráz - vi Te - bé Bó - ha ne zná - jem, í - mja Tvo - jé
i - me - nú - jem: já - ko Boh ži - vých i
mért - vych je - sí.
6
mf
Pro - ró - ka Jó - nu po - dra - žá - ja vo - pi - jú:
ži - vót moj, Blá - že, svo - bo - dí iz tlí,
i spa - sí mja, Spa - se mí - ra, zo - vú - šča:
slá - - va Te - bí.
7
mf
Sú - ščim vo pe - ščí ó - tro - kom Tvo - ím, Spá - se,
ne pri - kos - nú - sja ni - žé stu - ží óhň: to - hdá
tri - jé, já - ko je - dí - ňi - mi us - tý
po - já - chu, i bla - hos - lov - ľá - chu hla - hó - ľu - šče:

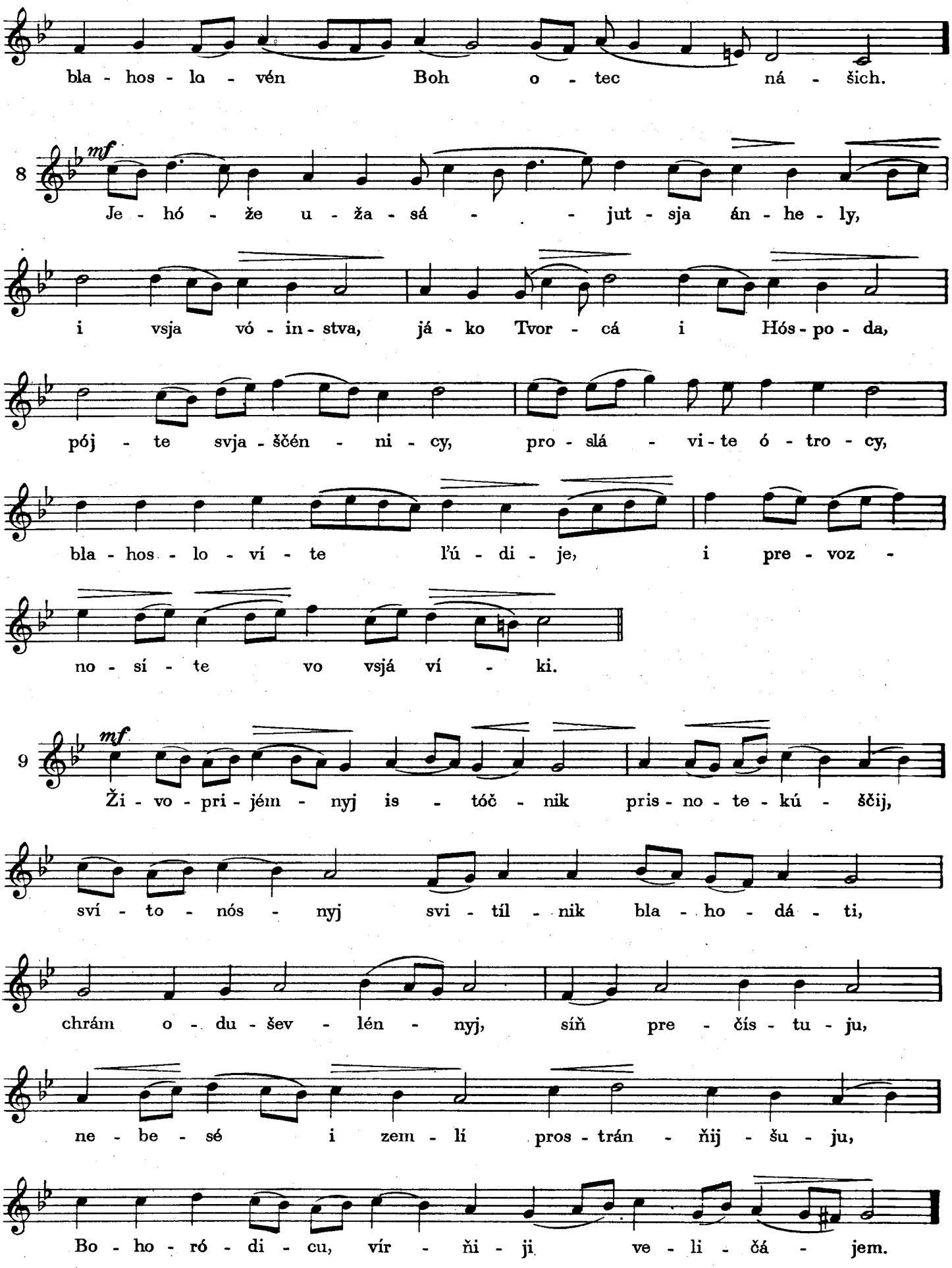
bla - hos - lo - vén Boh o - tec ná - šich.
8 mf
Je - hó - že u - ža - sá - - jut - sja án - he - ly,
i vsja vó - in - stva, já - ko Tvor - cá i Hós - po - da,
pój - te svja - ščén - ni - cy, pro - slá - vi - te ó - tro - cy,
bla - hos - lo - ví - te ľú - di - je, i pre - voz -
no - sí - te vo vsjá ví - ki.
9 mf
Ži - vo - pri - jém - nyj is - tóč - nik pris - no - te - kú - ščij,
sví - to - nós - nyj svi - tíl - nik bla - ho - dá - ti,
chrám o - du - šev - lén - nyj, síň pre - čís - tu - ju,
ne - be - sé i zem - lí pros - trán - ňij - šu - ju,
Bo - ho - ró - di - cu, vír - ňi - ji ve - li - čá - jem.

18. ROŽDESTVÓ ISÚSA CHRISTÁ

KANÓN, Irmos hl. 1. samopodóben.

Umirenno

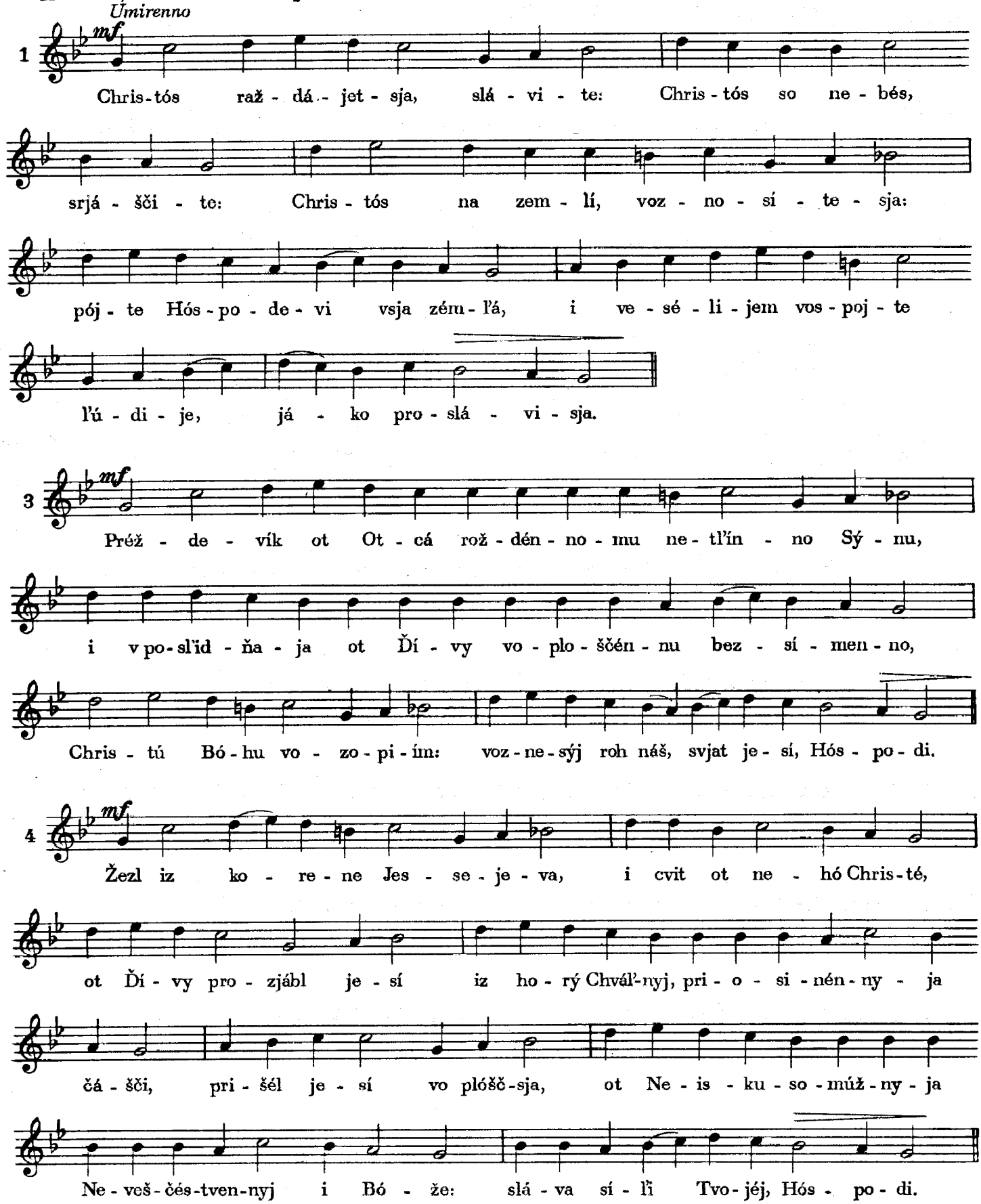

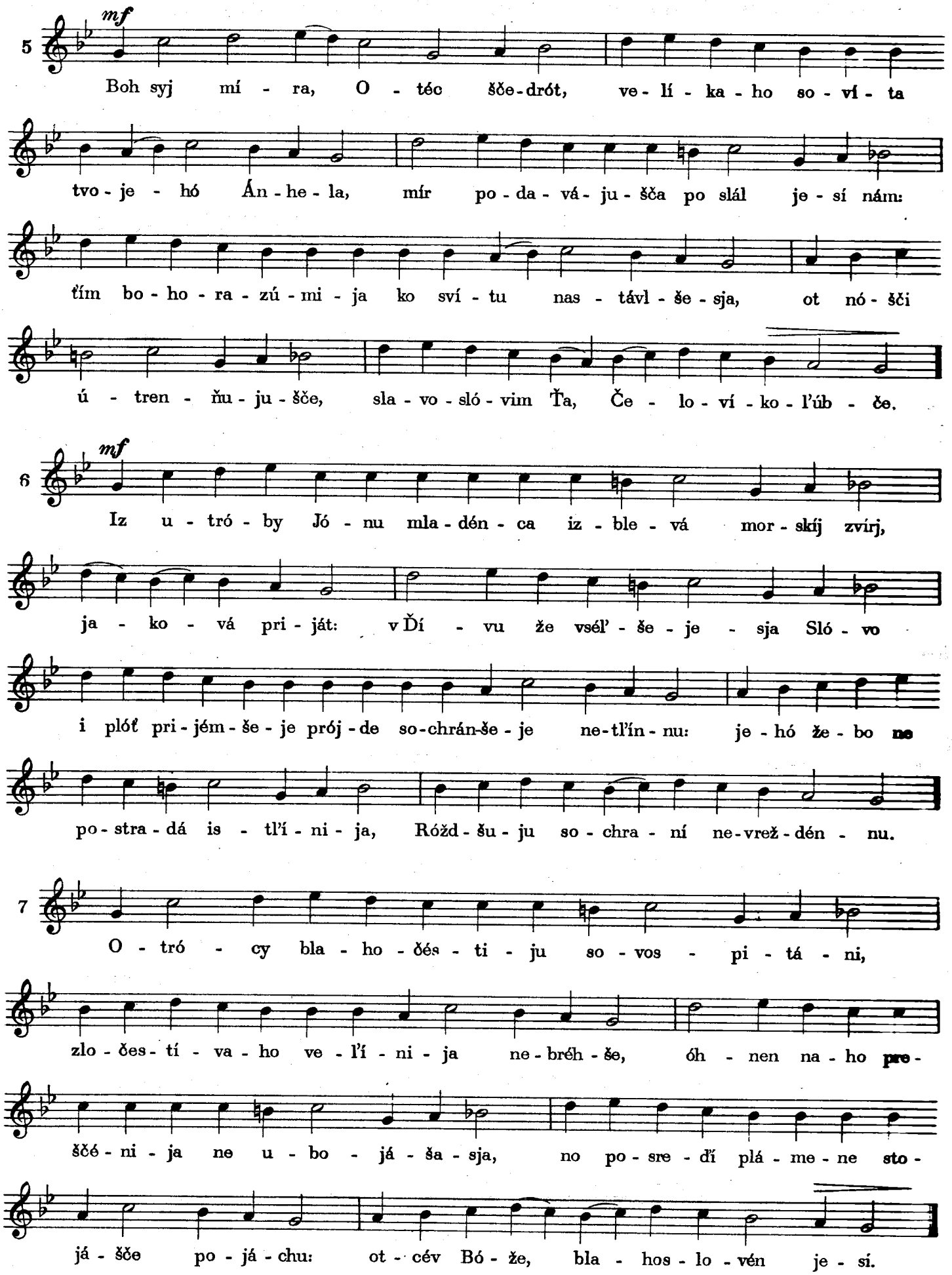
5
mf
Boh syj mí - ra, O - téc šče-drót, ve-lí-ka-ho so-ví-ta
tvo-je-hó Án-he-la, mír po-da-vá-ju-šča po slál je-sí nám:
ťím bo-ho-ra-zú-mi-ja ko sví-tu nas-távl-še-sja, ot nó-šči
ú-tren-ňu-ju-šče, sla-vo-sló-vim Ťa, Če-lo-ví-ko-ľúb-če.
6
mf
Iz u-tró-by Jó-nu mla-dén-ca iz-ble-vá mor-skíj zvírj,
ja-ko-vá pri-ját: v Ďí-vu že vseľ-še-je-sja Sló-vo
i plóť pri-jém-še-je prój-de so-chrán-še-je ne-tľín-nu: je-hó že-bo ne
po-stra-dá is-tľí-ni-ja, Róžd-šu-ju so-chra-ní ne-vrež-dén-nu.
7
O-tró-cy bla-ho-ôés-ti-ju so-vos-pi-tá-ni,
zlo-ôes-tí-va-ho ve-ľí-ni-ja ne-bréh-še, óh-nen na-ho pre-
šče-ni-ja ne u-bo-já-ša-sja, no po-sre-ďí plá-me-ne sto-
já-šče po-já-chu: ot-cév Bó-že, bla-hos-lo-vén je-sí.

CHVALÍM BLAHOSLOVÍM

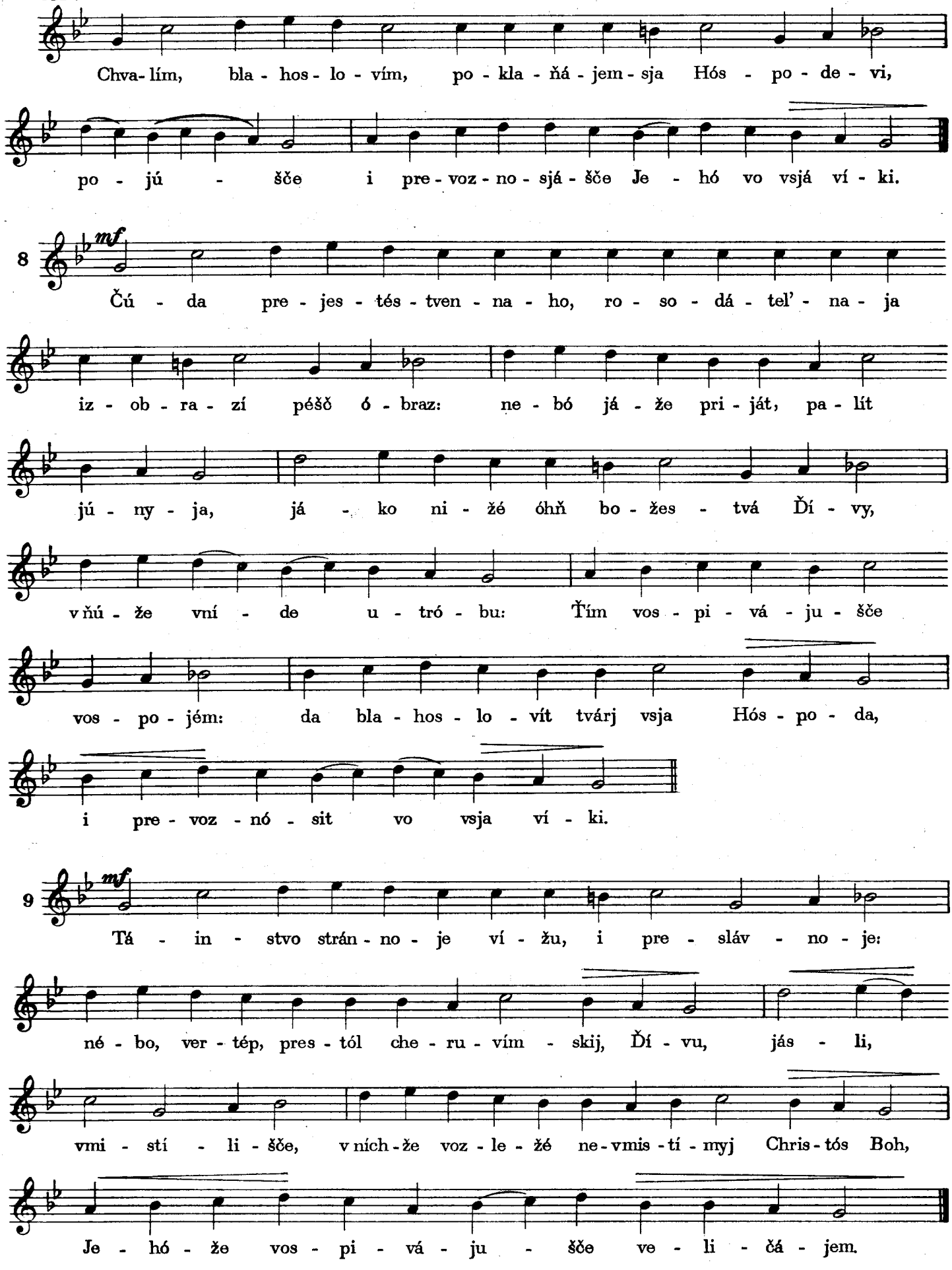

VIII. RIŽŇI BOHOSLUŽENIJA

1. POCHORON

TROPÁRJ

Umírenno

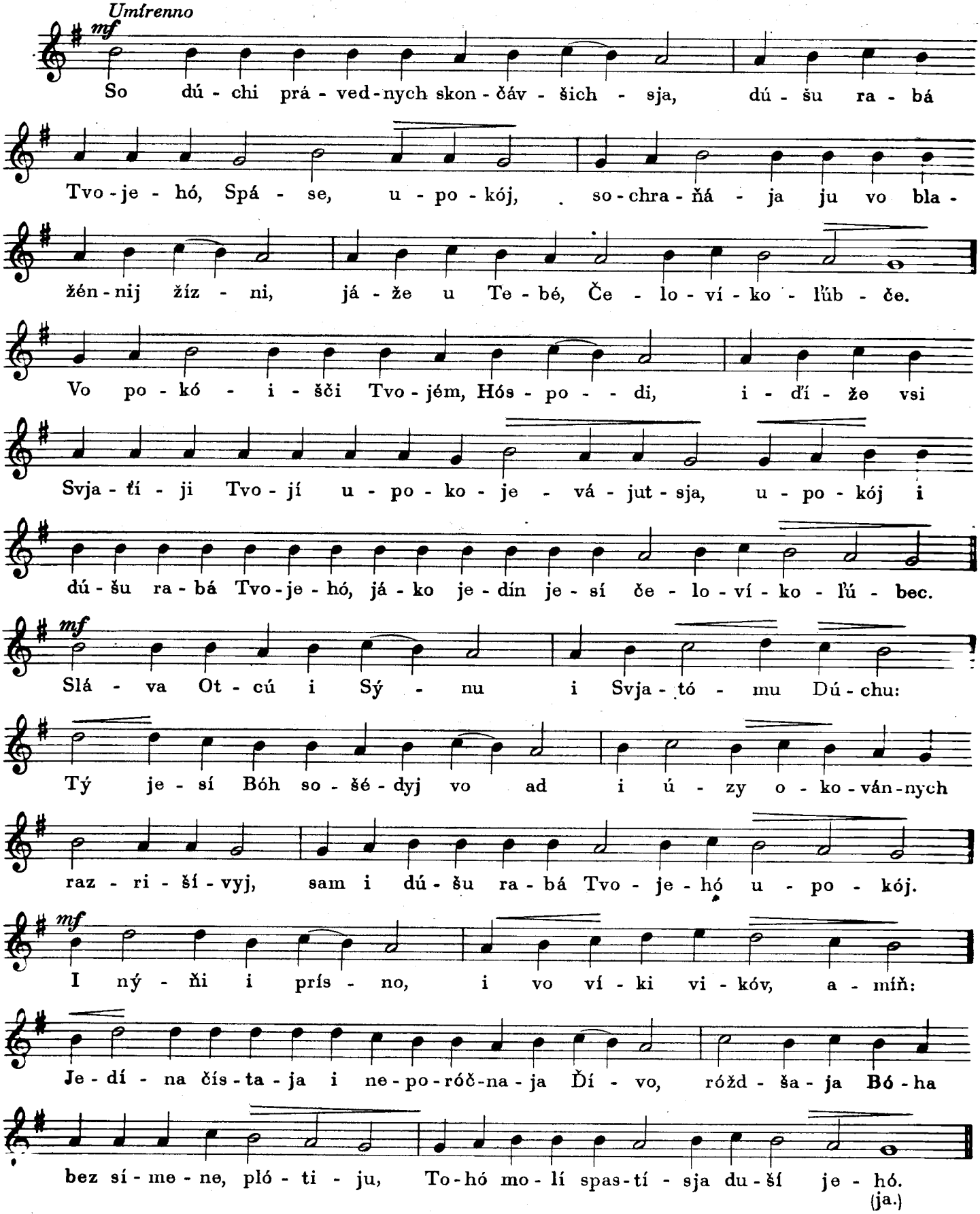

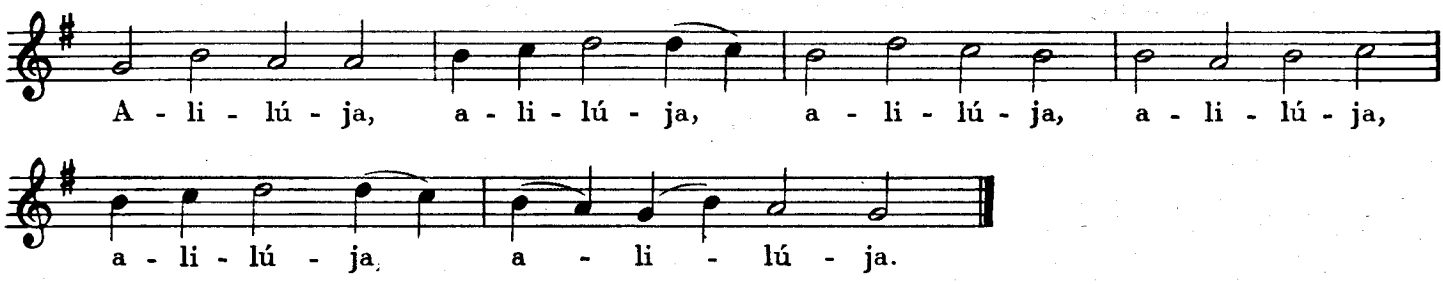
A - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja, a - li - lú - ja,
a - li - lú - ja, a - li - lú - ja.

TROPÁRJ, hl.8

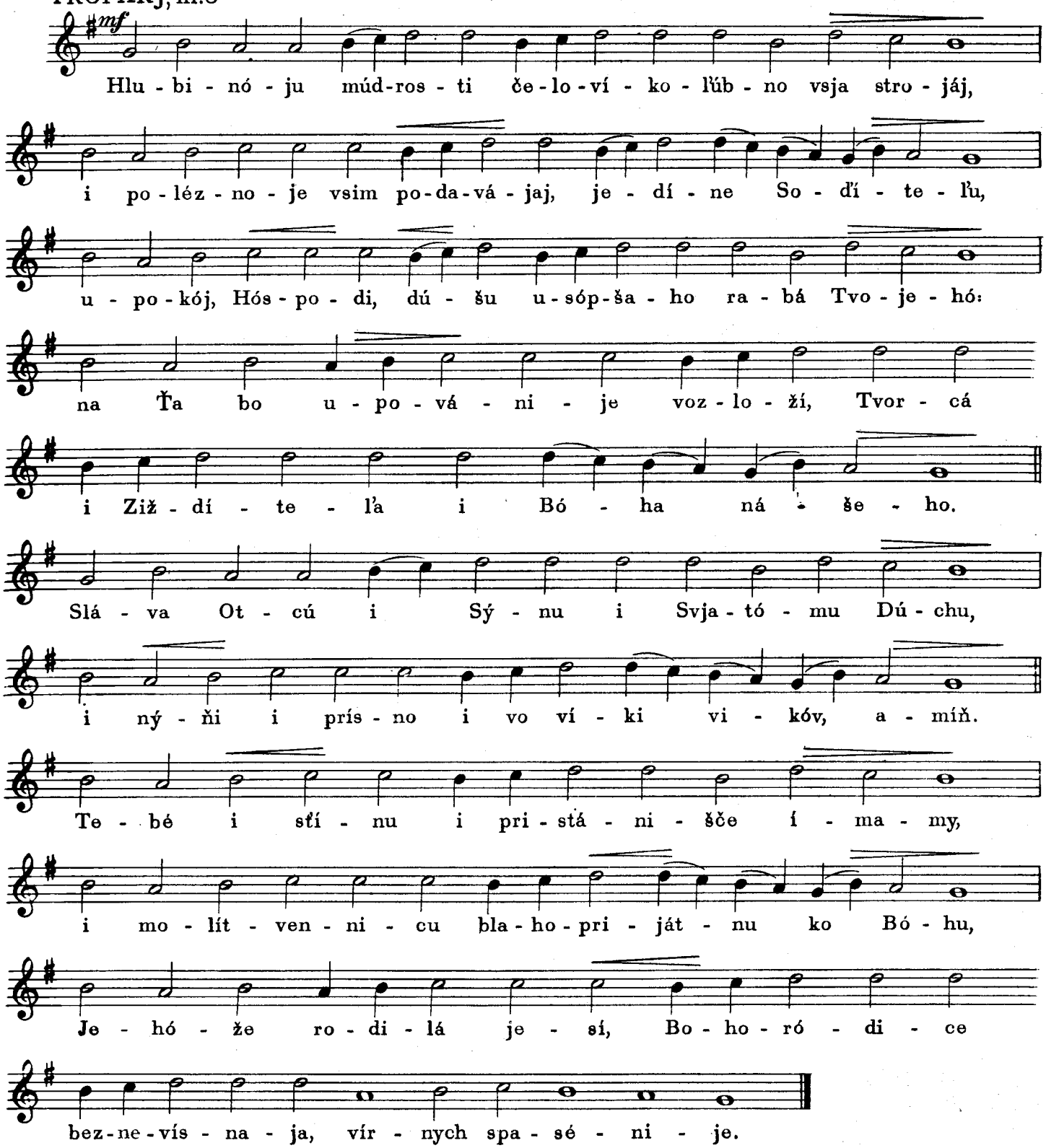
mf
Hlu - bi - nó - ju múd-ros - ti če-lo-ví - ko - ľúb - no vsja stro - jáj,
i po-léz-no - je vsim po-da-vá - jaj, je - dí - ne So - ďí - te - ľu,
u - po - kój, Hós - po - di, dú - šu u - sóp - ša - ho ra - bá Tvo - je - hó:
na Ťa bo u - po - vá - ni - je voz - lo - ží, Tvor - cá
i Ziž - dí - te - ľa i Bó - ha ná - še - ho.
Slá - va Ot - cú i Sý - nu i Svja - tó - mu Dú - chu,
i ný - ňi i prís - no i vo ví - ki vi - kóv, a - míň.
Te - bé i sťí - nu i pri - stá - ni - šče í - ma - my,
i mo - lít - ven - ni - cu bla - ho - pri - ját - nu ko Bó - hu,
Je - hó - že ro - di - lá je - sí, Bo - ho - ró - di - ce
bez-ne-vís - na - ja, vír - nych spa - sé - ni - je.

STICH 1

Ticho. Recitando

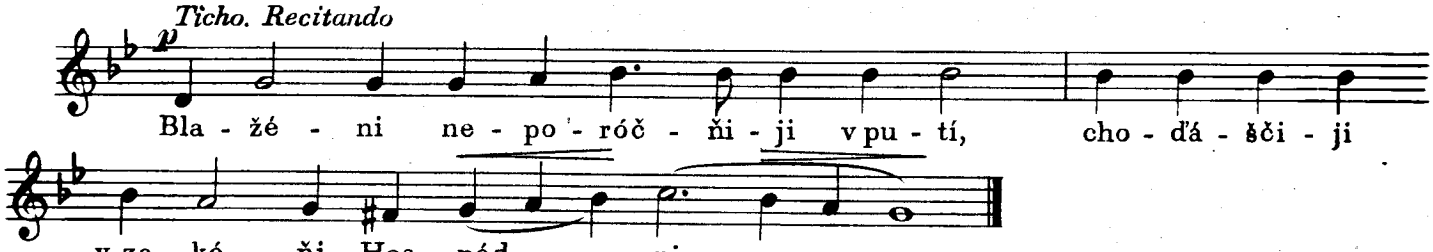

PRIPÍV

Z hlubokim čuvstvom. Málo skorše

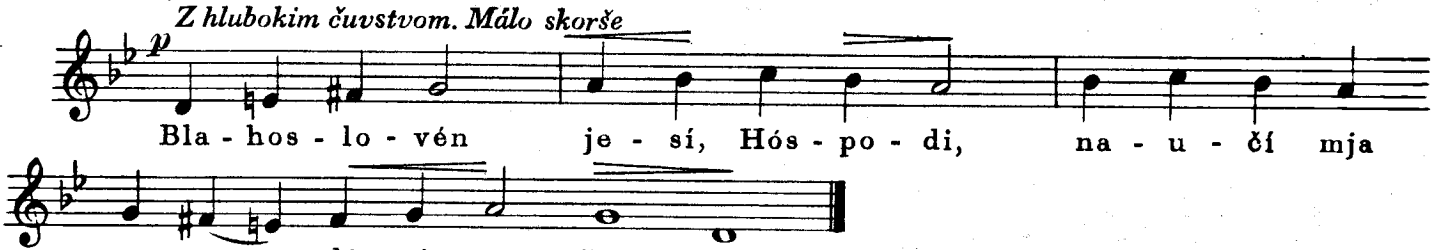

STICH 2

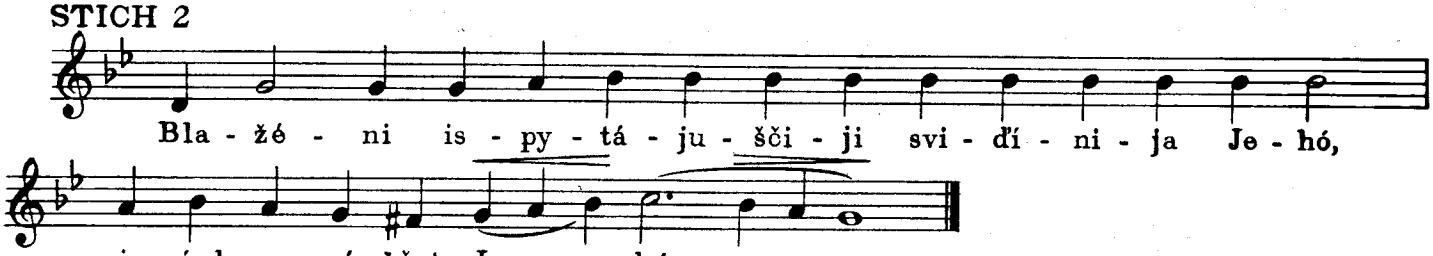

STICH 3

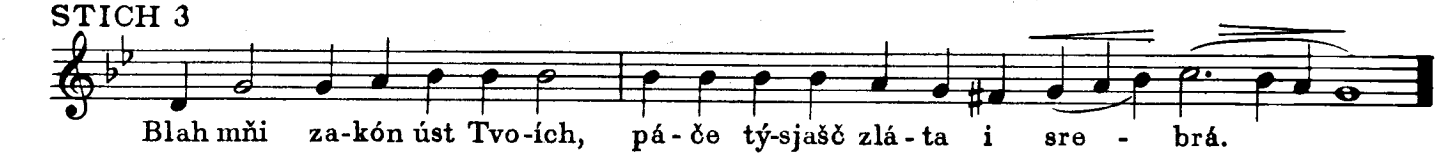

STICH 4

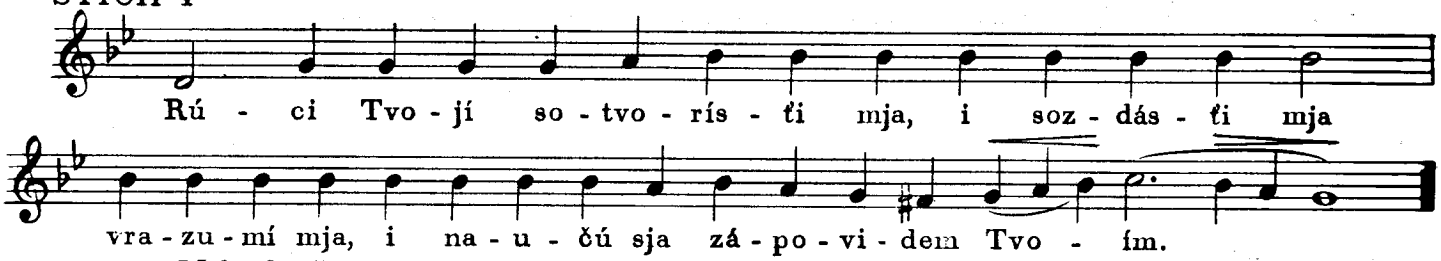

Malo skorše

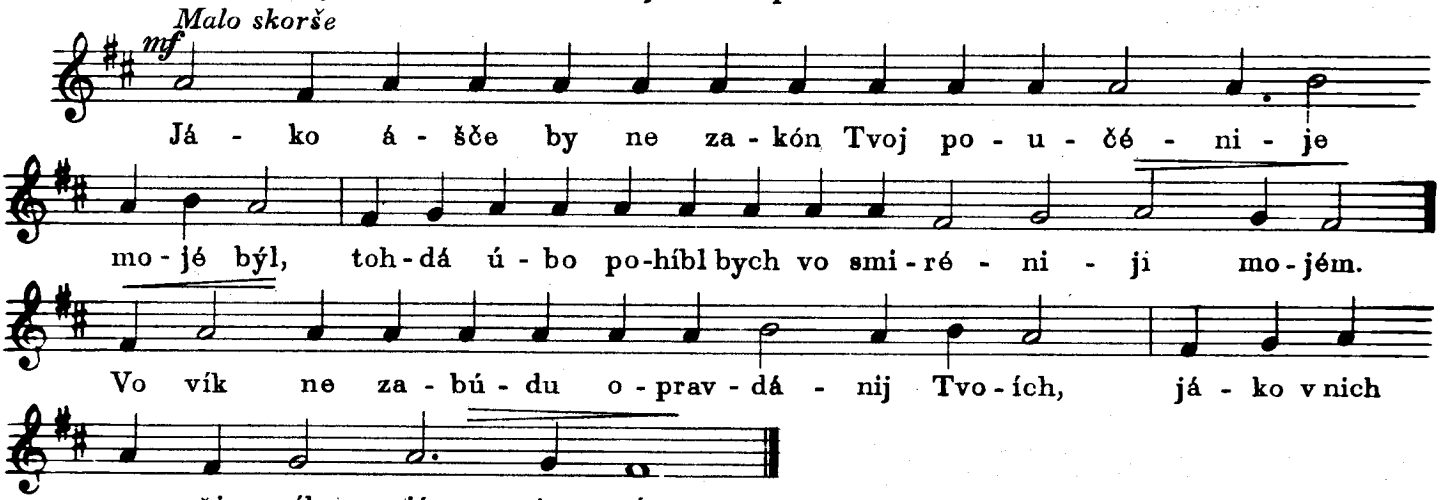

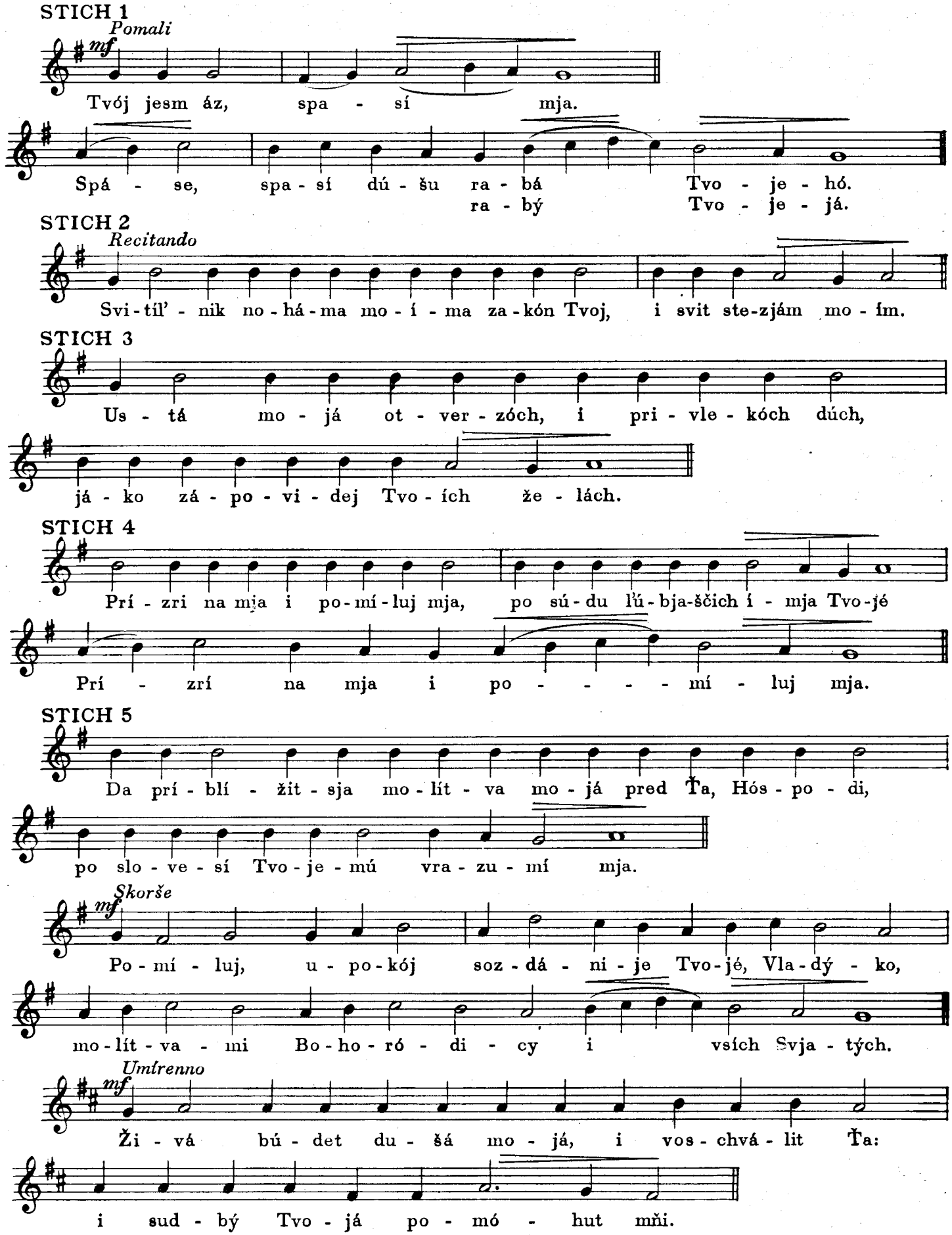
STICH 1
Pomalí
mf
Tvój jesm áz, spa - sí mja.
Spá - se, spa - sí dú - šu ra - bá Tvo - je - hó.
ra - bý Tvo - je - já.
STICH 2
Recitando
Svi - tíl' - nik no - há - ma mo - í - ma za - kón Tvoj, i svit ste - zjám mo - ím.
STICH 3
Us - tá mo - já ot - ver - zóch, i pri - vle - kóch dúch,
já - ko zá - po - vi - dej Tvo - ích že - lách.
STICH 4
Prí - zri na mja i po - mí - luj mja, po sú - du ľú - bja - ščich í - mja Tvo - jé
Prí - zrí na mja i po - - - - - mí - luj mja.
STICH 5
Da prí - blí - žit - sja mo - lít - va mo - já pred Ťa, Hós - po - di,
po slo - ve - sí Tvo - je - mú vra - zu - mí mja.
Skorše
mf
Po - mí - luj, u - po - kój soz - dá - ni - je Tvo - jé, Vla - dý - ko,
mo - lít - va - mi Bo - ho - ró - di - cy i vsích Svja - tých.
Umírenno
mf
Ži - vá bú - det du - šá mo - já, i vos - chvá - lit Ťa:
i sud - bý Tvo - já po - mó - hut mňi.

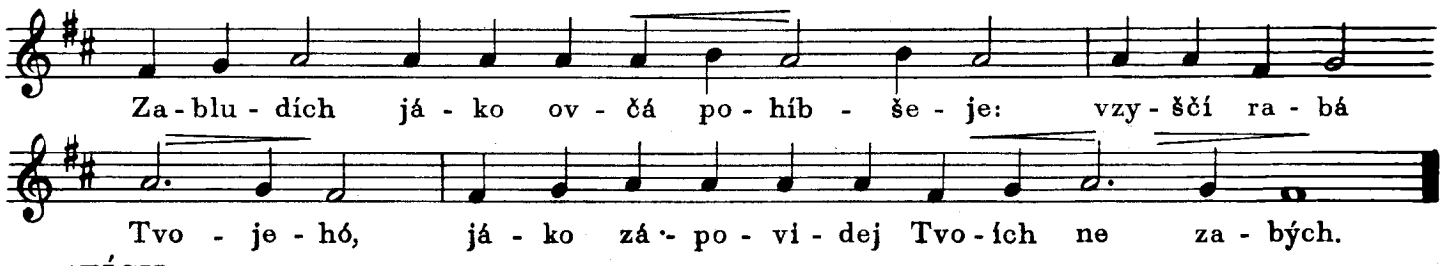

STÍCH

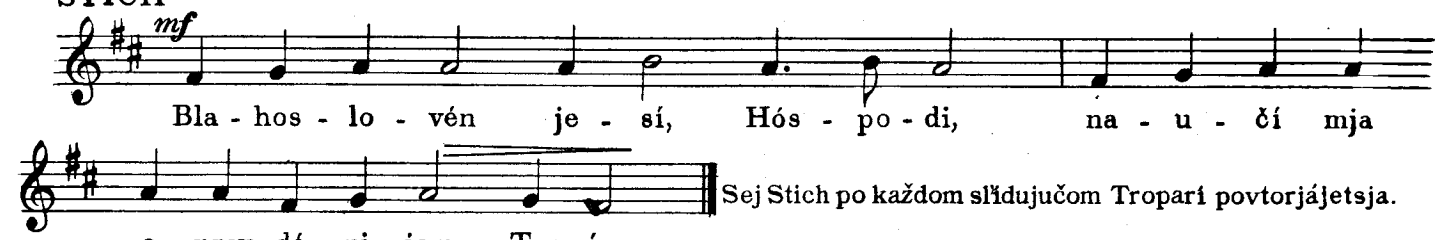

Sej Stich po každom slïdujučom Tropari povtorjájetsja.

TROPÁR

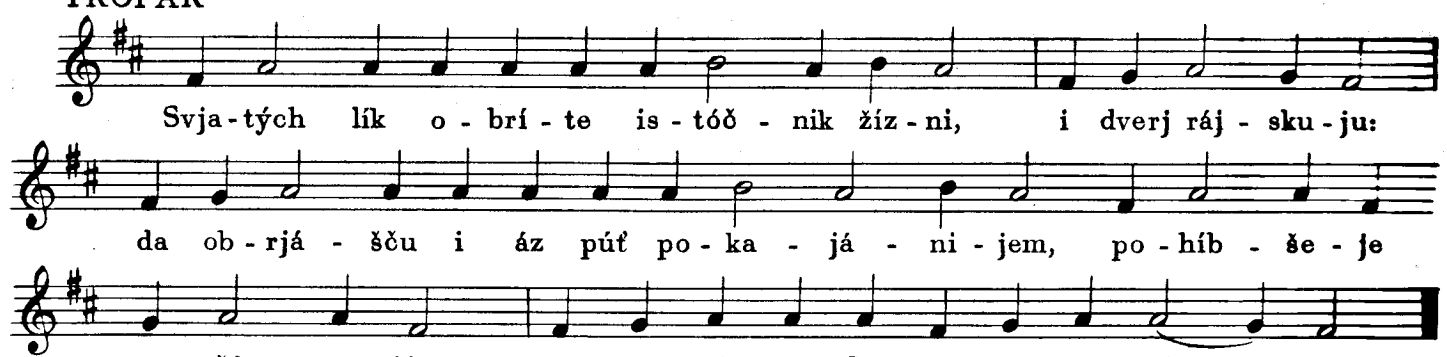

Podobno spivajutsja i daľši Tropari, a po každom Tropari stich: „BLAHOSLOVÉN JESÍ, HÓSPODI.“.

PO POSLÏDNOM TROPARI, NA: I NÝŇI

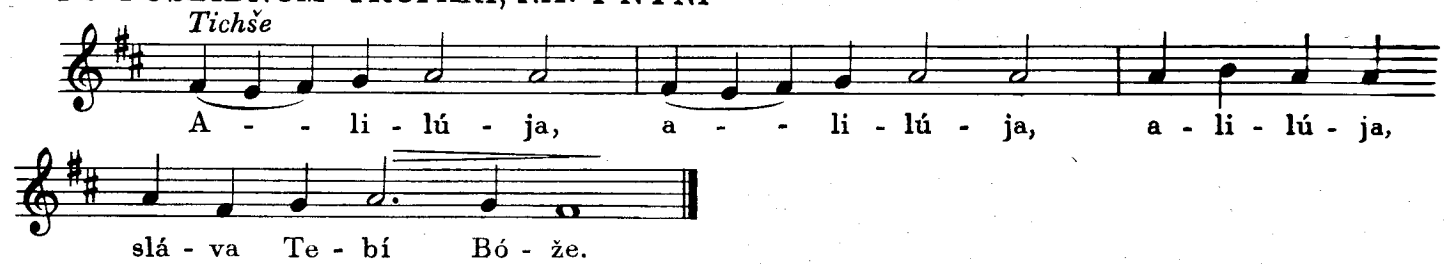

BOLHÁR:

„KÁJA ŽITÉJSKAJA“.. „JÁKO CVÍT UVJADÁJET“.. „VSJÁ SUJETÁ“... na hlas Stichíry 3 hl.
„HĎÍ JESŤ“.. „POMJANÚCH PRORÓKA“... „PLÁČU I RYDÁJU“.. na hlas Stichíry 8 hl. vse v Osmohlasníku, pri Samopodobnych.

PROKÍMEN

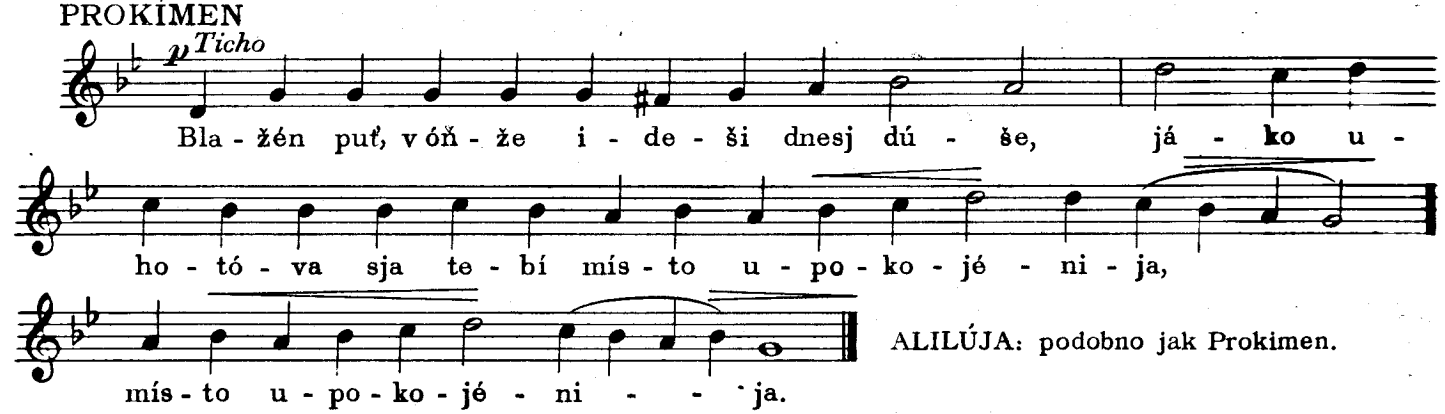

ALILÚJA: podobno jak Prokimen.

STICHÍRY NA „POSĽIDNEJE CILOVÁNIJE." Pod. hl. 2 Jehdá ot dréva.

Pomali

mf

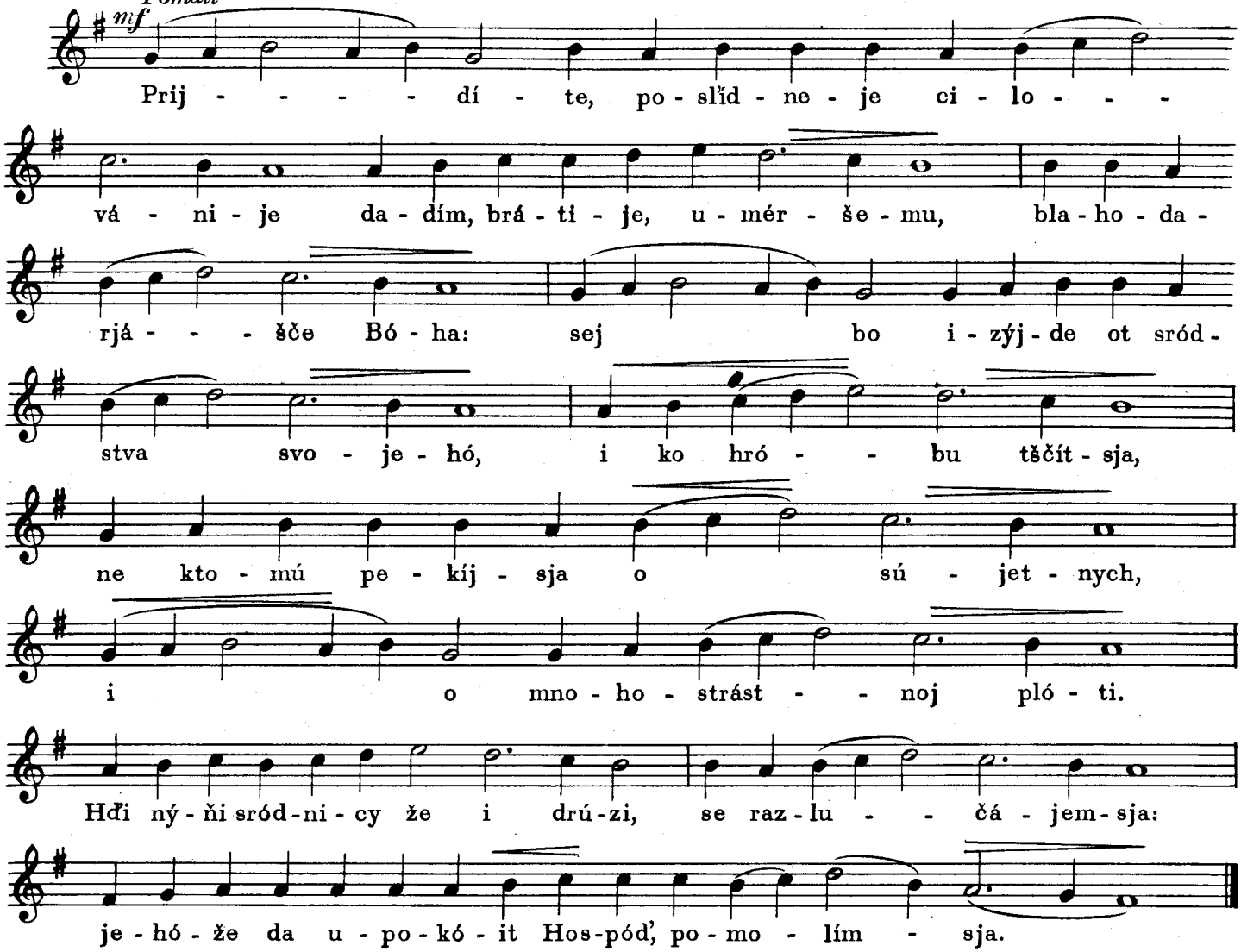

BOHORÓDIČEN

Umírenno

mf

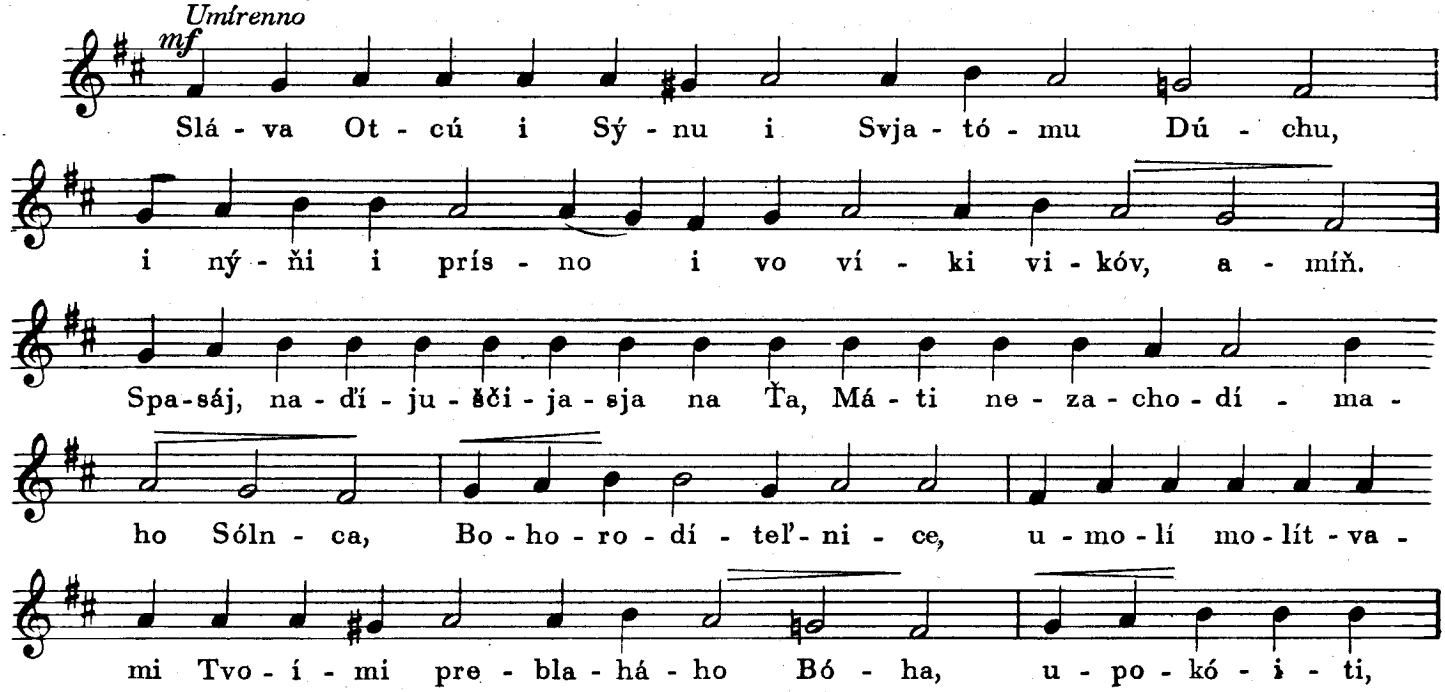

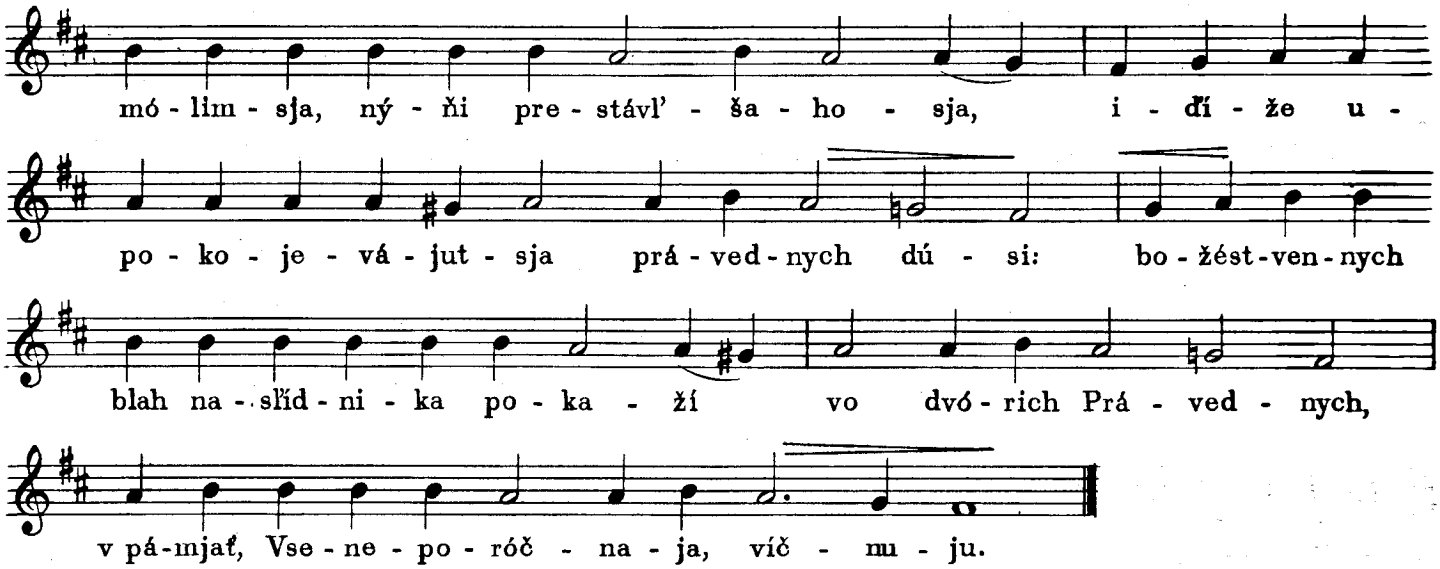

PRI PEČATAŇJU HROBA

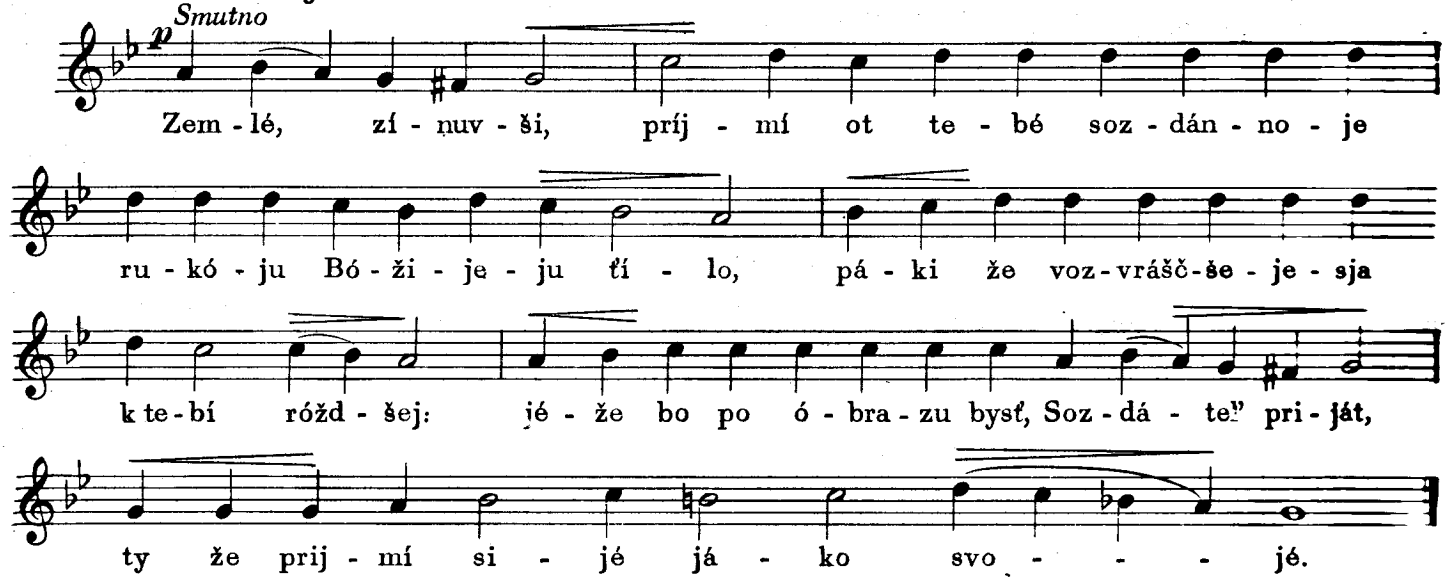

VÍČNAJA PÁMJAŤ

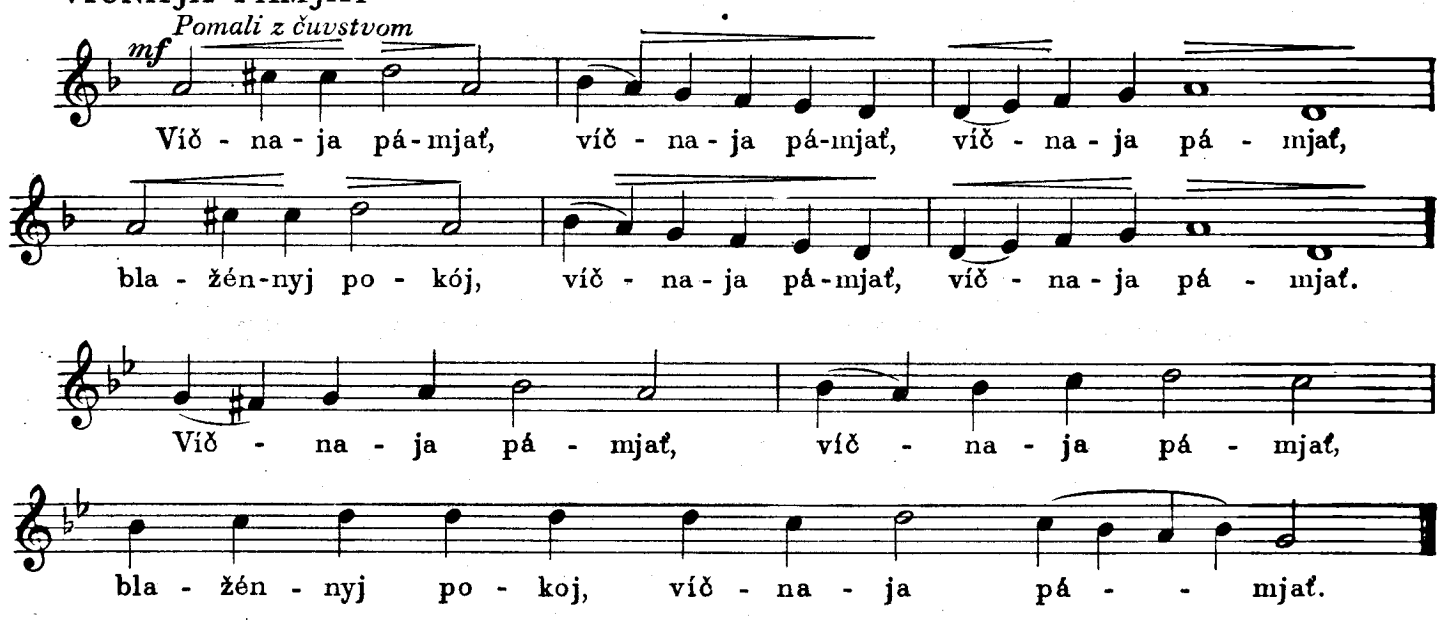

2. POHREBÉNIJE MLADÉNCEV

PSALOM 112

Umírenno

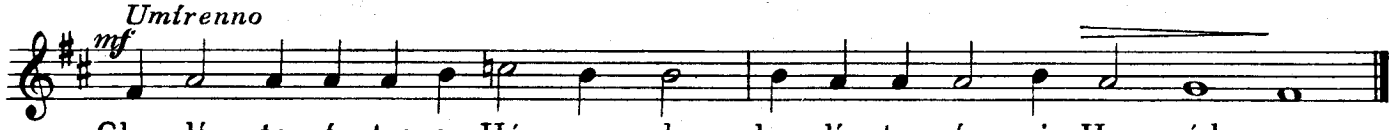

PRIPÍV, po každom stichu psalma

Umírenno

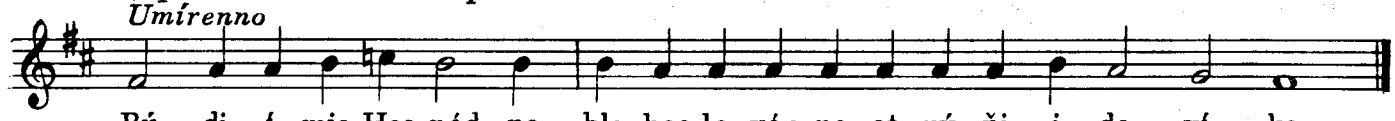

INŠIJ PRIPÍV po každom stichu psalma

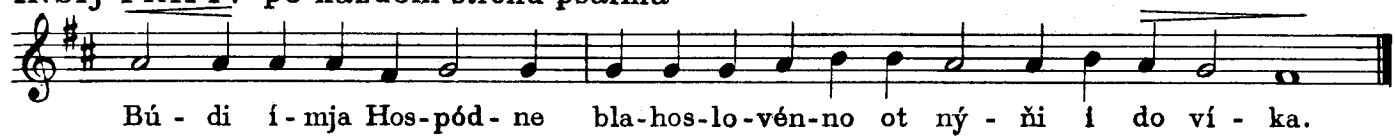

STICHÍRA NA „POSĽIDNOJE CILOVÁNIJE“ pod. O preslávnaho čudesé.

Ticheňko

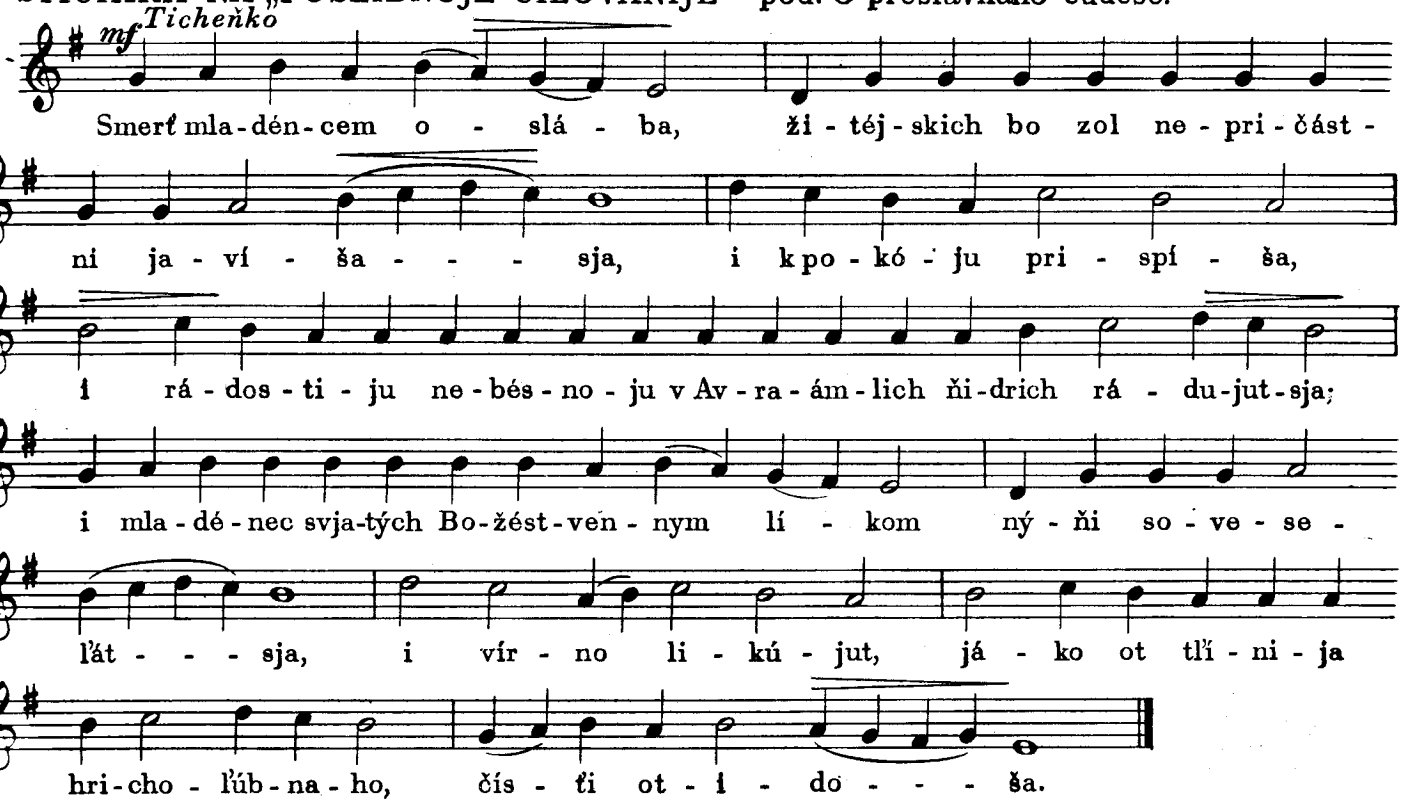

3. PARASTAS

KANÓN: Irmos, Vodu prošed...

PRIPÍV

Skórše

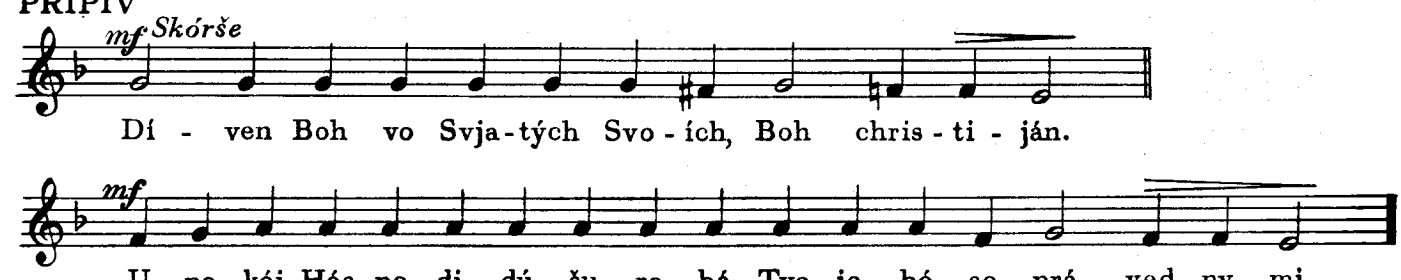

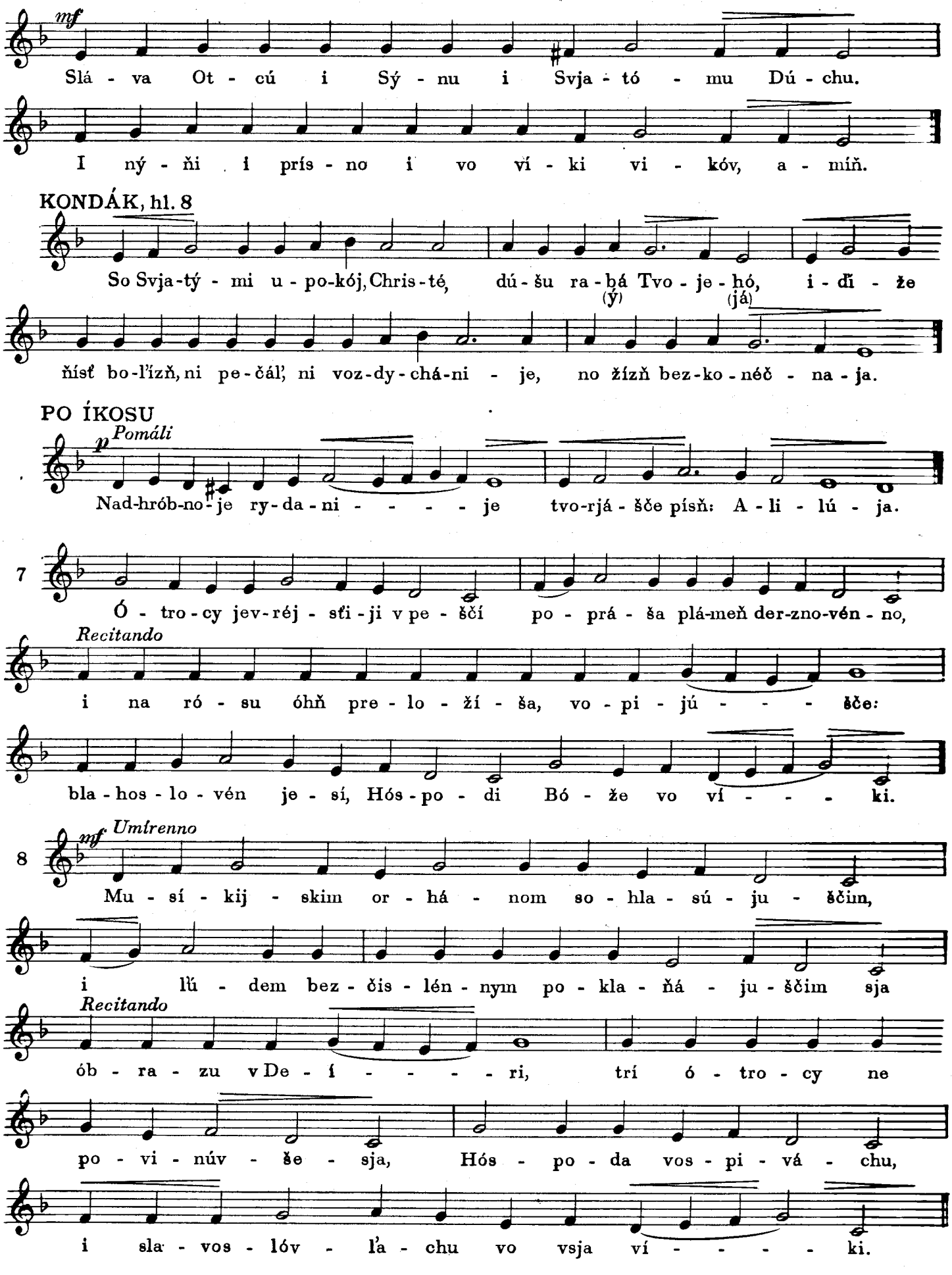
mf
Slá - va Ot - cú i Sý - nu i Svja - tó - mu Dú - chu.
I ný - ňi i prís - no i vo ví - ki vi - kóv, a - míň.
KONDÁK, hl. 8
So Svja-tý - mi u - po-kój, Chris-té, dú - šu ra - bá Tvo - je - hó, i - dí - že
(ý) (já)
ňísť bo-ľízň, ni pe-čáľ, ni voz-dy-chá-ni - je, no žízň bez-ko-néč - na-ja.
PO ÍKOSU
p Pomáli
Nad-hrób-no-je ry-da-ni - - - - je tvo-rjá - šče písň: A - li - lú - ja.
7
Ó - tro-cy jev-réj - sťi-ji v pe - ščí po - prá - ša plá-meň der-zno-vén - no,
Recitando
i na ró - su óhň pre - lo - ží - ša, vo - pi - jú - - - - šče:
bla - hos - lo - vén je - sí, Hós - po - di Bó - že vo ví - - - - ki.
8
mf Umírenno
Mu - sí - kij - skim or - há - nom so - hla - sú - ju - ščim,
i ľú - dem bez - čis - lén - nym po - kla - ňá - ju - ščim sja
Recitando
ób - ra - zu v De - í - - - - - ri, trí ó - tro - cy ne
po - vi - núv - še - sja, Hós - po - da vos - pi - vá - chu,
i sla - vos - lóv - ľa - chu vo vsja ví - - - - - ki.

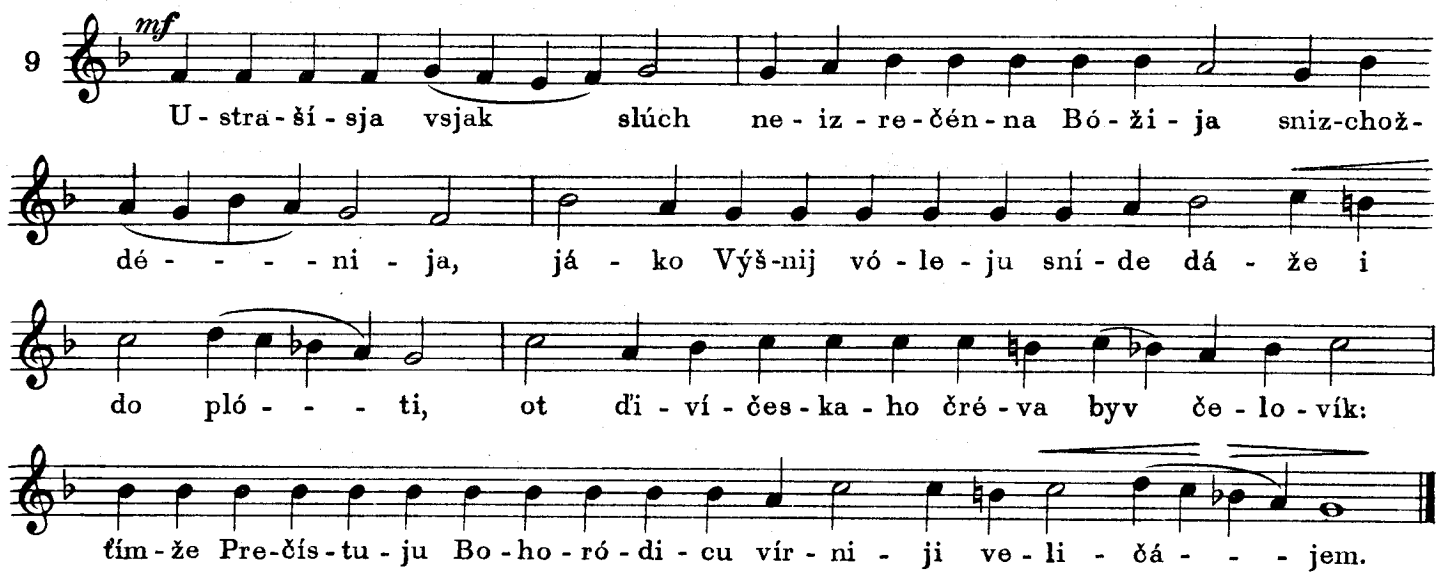
9
mf
U - stra - ší - sja vsjak slúch ne - iz - re - čén - na Bó - ži - ja sniz-chož-
dé - - - - - ni - ja, já - ko Výš-nij vó - le - ju sní - de dá - že i
do pló - - - - ti, ot ďi - ví - čes - ka - ho čré - va byv če - lo - vík:
ťím - že Pre-čís - tu - ju Bo - ho - ró - di - cu vír - ni - ji ve - li - čá - - - jem.

SIDALEN, hl. 5

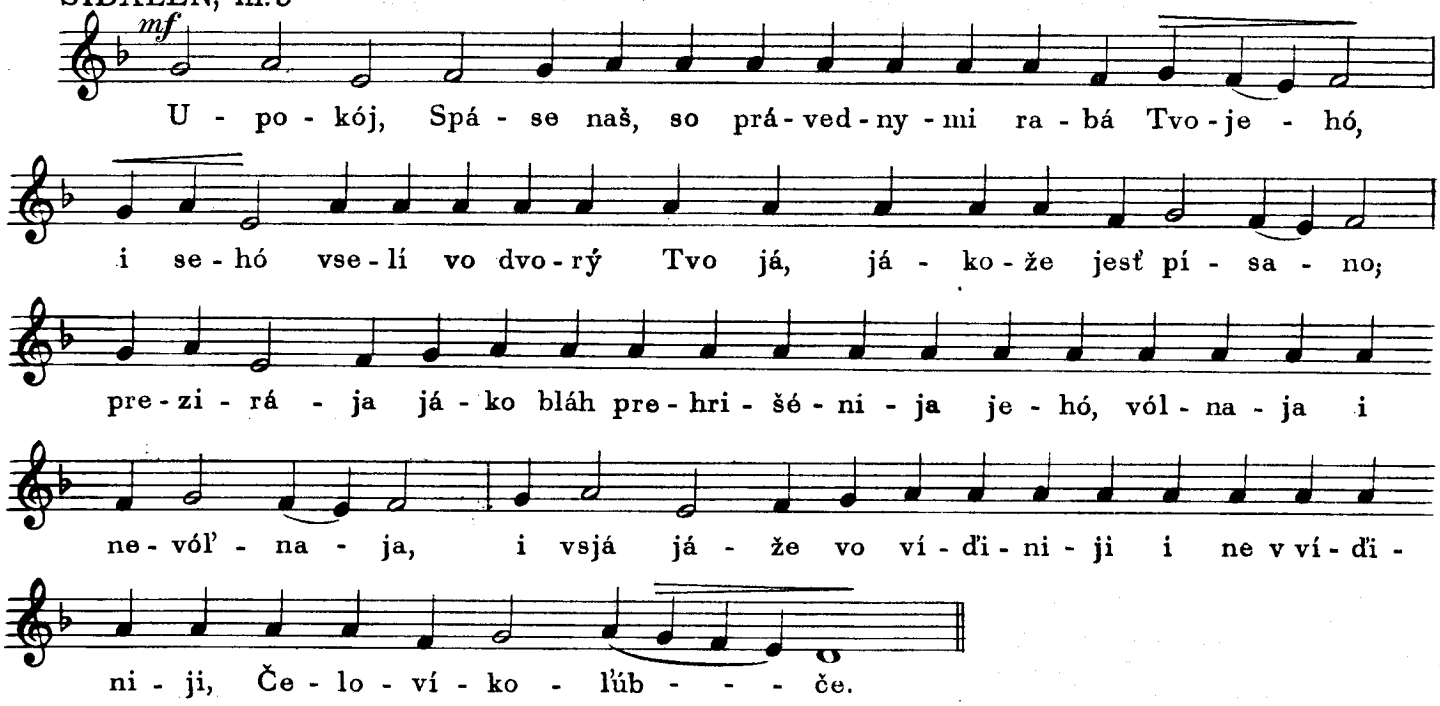
mf
U - po - kój, Spá - se naš, so prá - ved - ny - mi ra - bá Tvo - je - hó,
i se - hó vse - lí vo dvo - rý Tvo já, já - ko - že jesť pí - sa - no;
pre - zi - rá - ja já - ko bláh pre - hri - šé - ni - ja je - hó, vól - na - ja i
ne - vóľ - na - ja, i vsjá já - že vo ví - ďi - ni - ji i ne v ví - ďi -
ni - ji, Če - lo - ví - ko - ľúb - - - če.

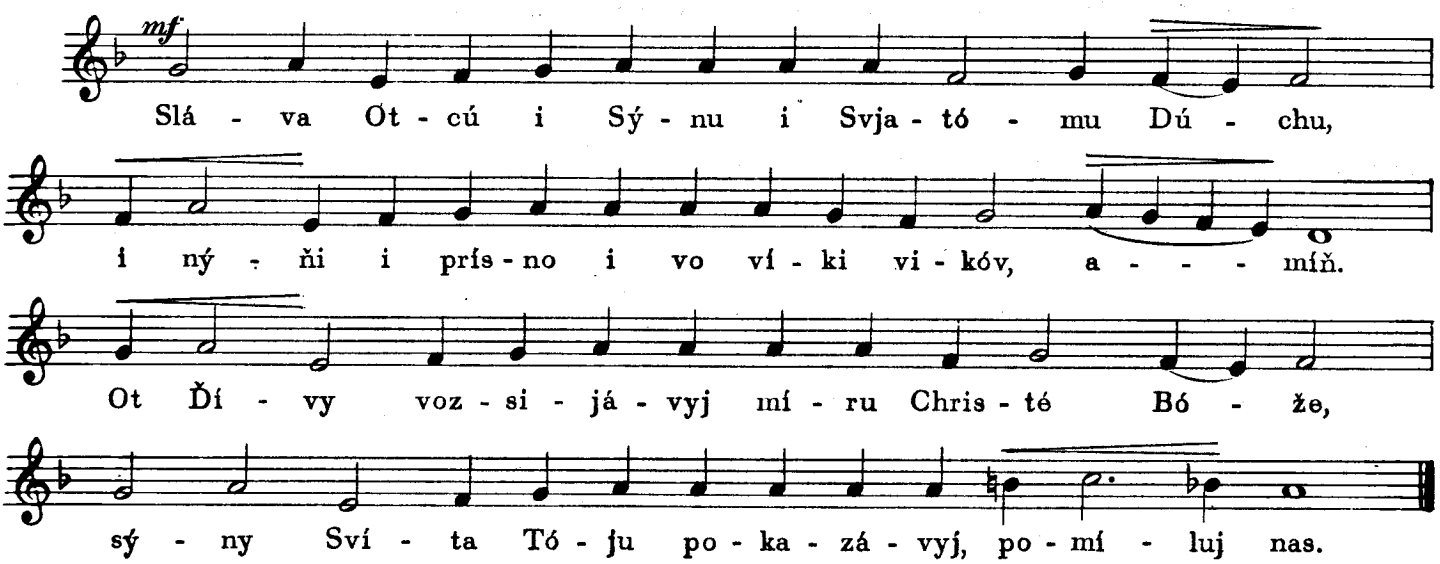
mf
Slá - va Ot - cú i Sý - nu i Svja - tó - mu Dú - chu,
i ný - ňi i prís - no i vo ví - ki vi - kóv, a - - - míň.
Ot Ďí - vy voz - si - já - vyj mí - ru Chris - té Bó - že,
sý - ny Sví - ta Tó - ju po - ka - zá - vyj, po - mí - luj nas.

4. ČIN TÁJNY SUPRÚŽESTVA

Tichéňko

mf

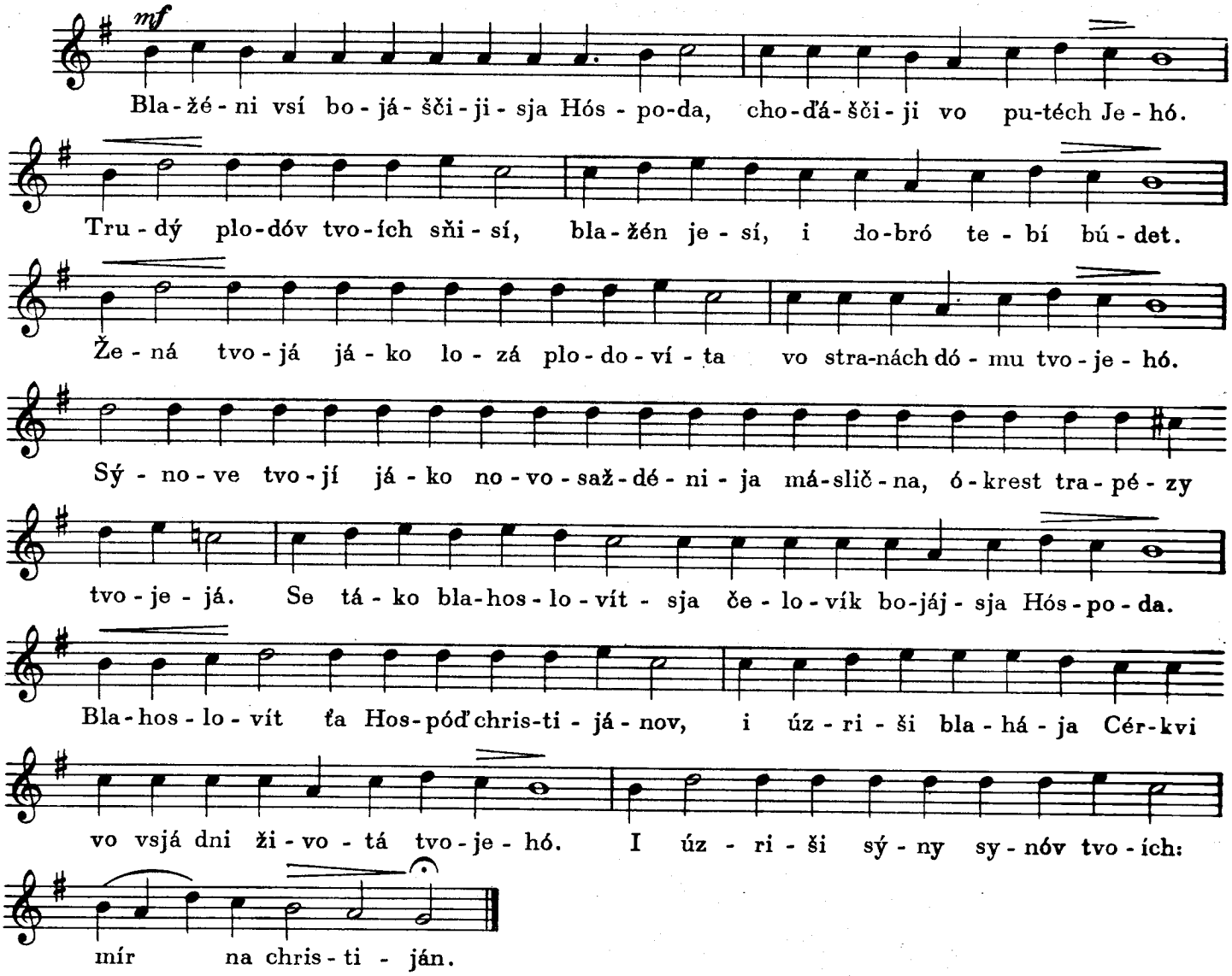

PROKÍMEN

Umirenno

mf

1

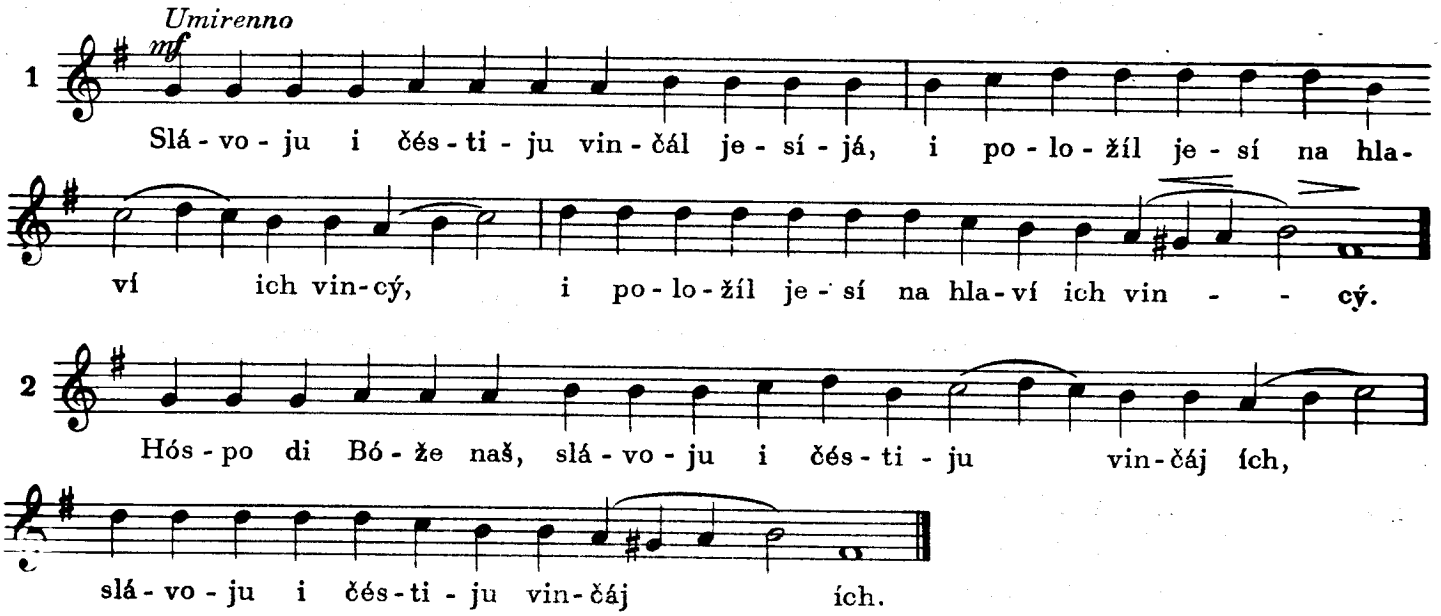

2

TROPARÍ, hl. 7.

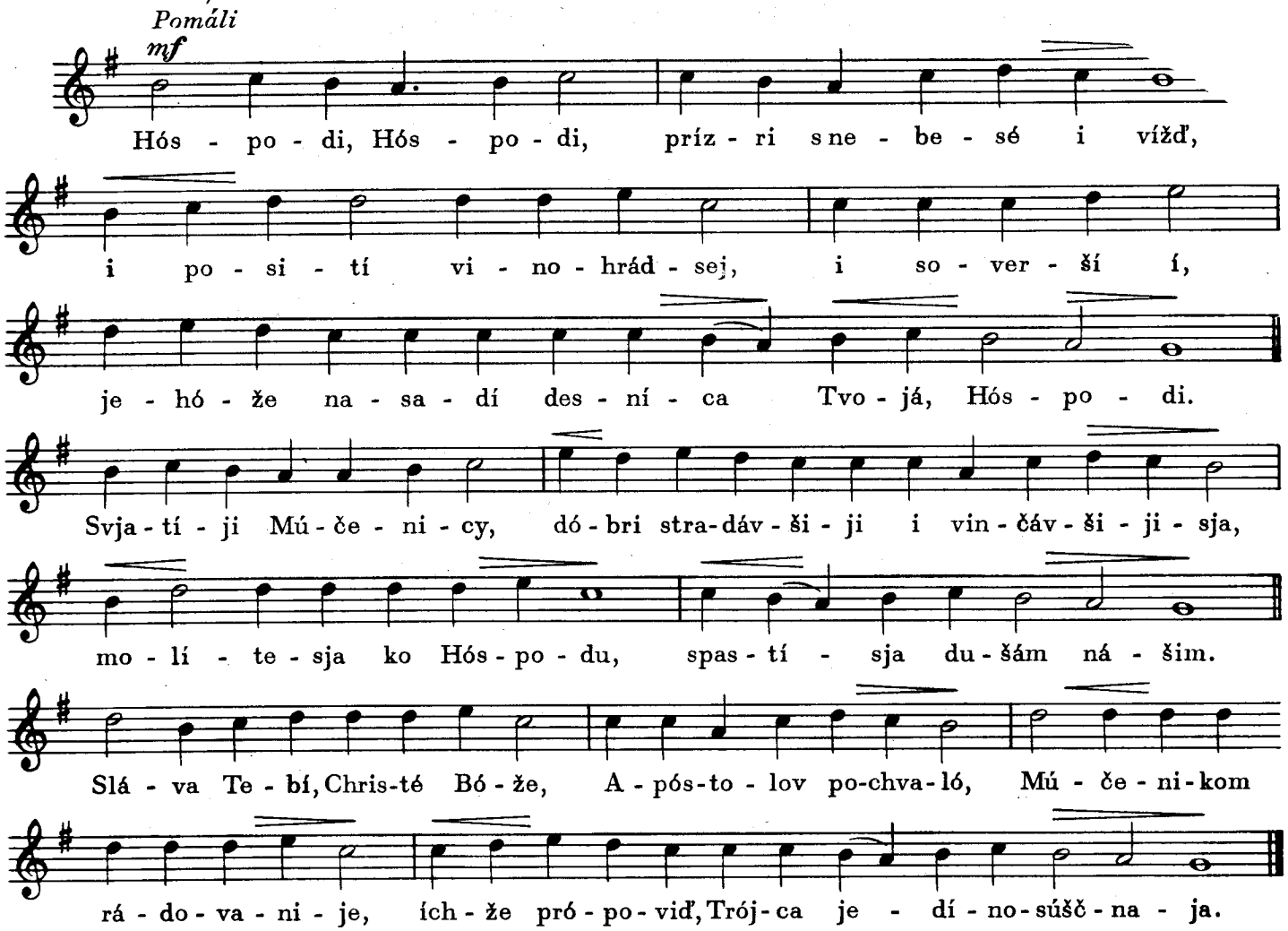

ISÁIJE LIKÚJ... (v Irmosi hl. 5.)

5. ČIN TÁJNY SVJAŠČENSTVA

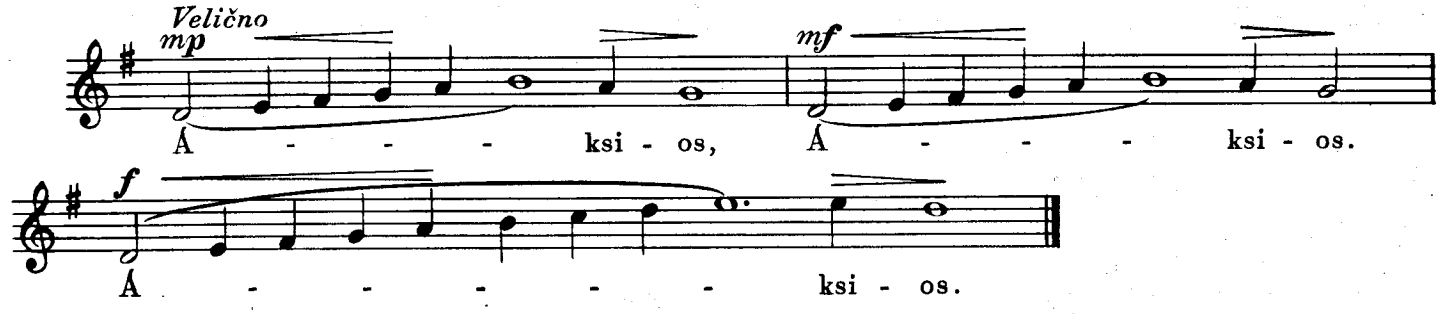

JEKTÉNIJA

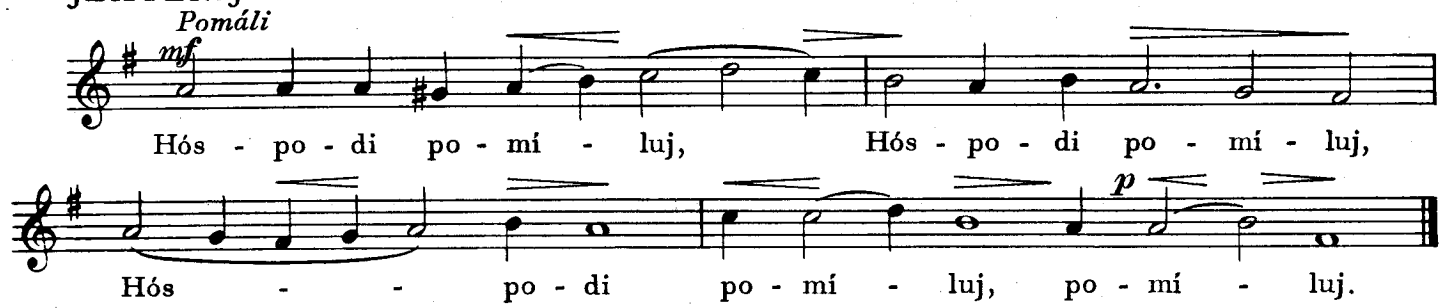

6. MALÓJE OSVJAŠČÉNIJE VODÝ

PRIPÍV PO KÁŽDOM TROPARÍ

Umirenno

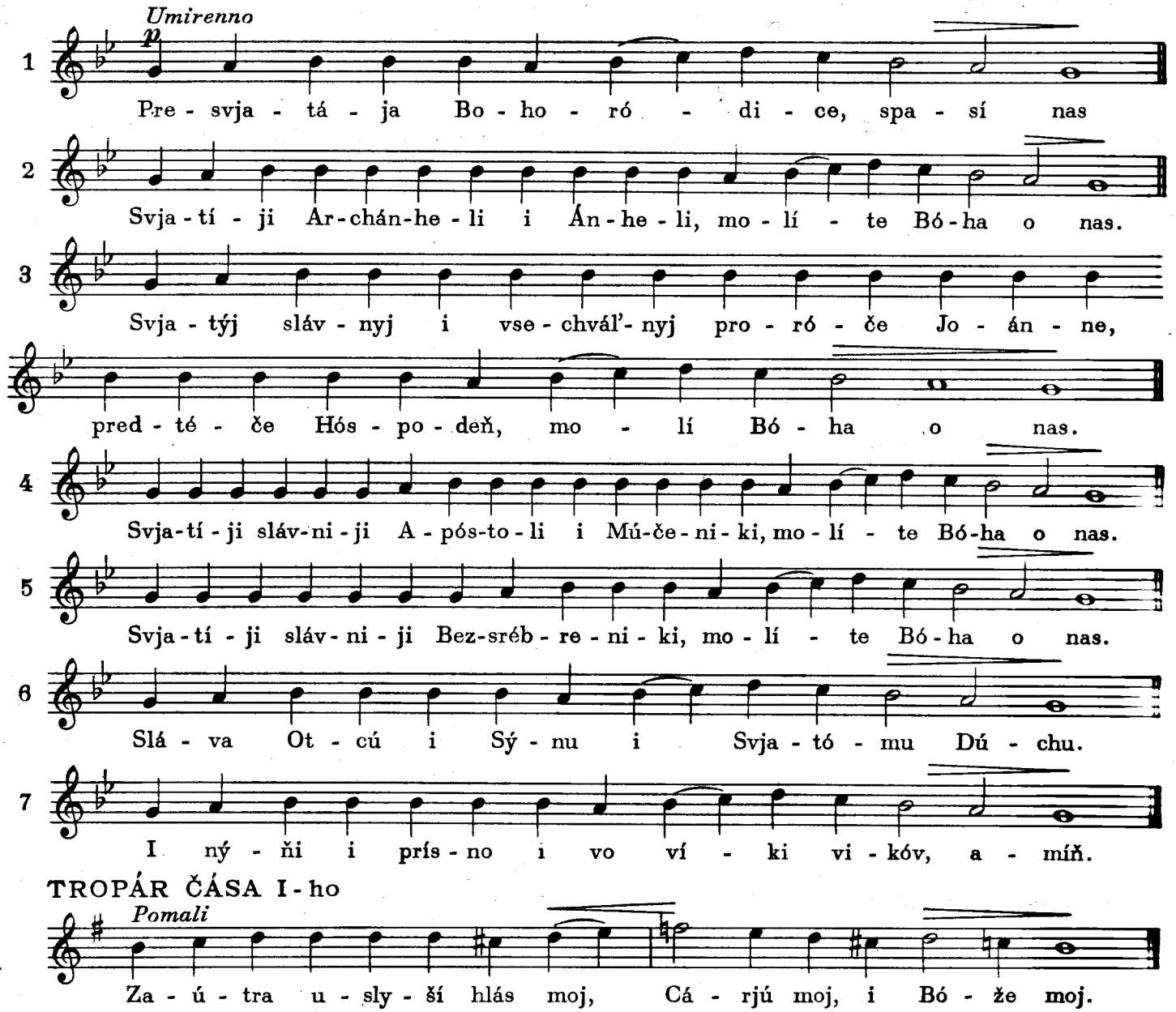

TROPÁR ČÁSA I - ho

Pomali

7. OBIDNICJA

BLAŽÉNNI

Pomáli

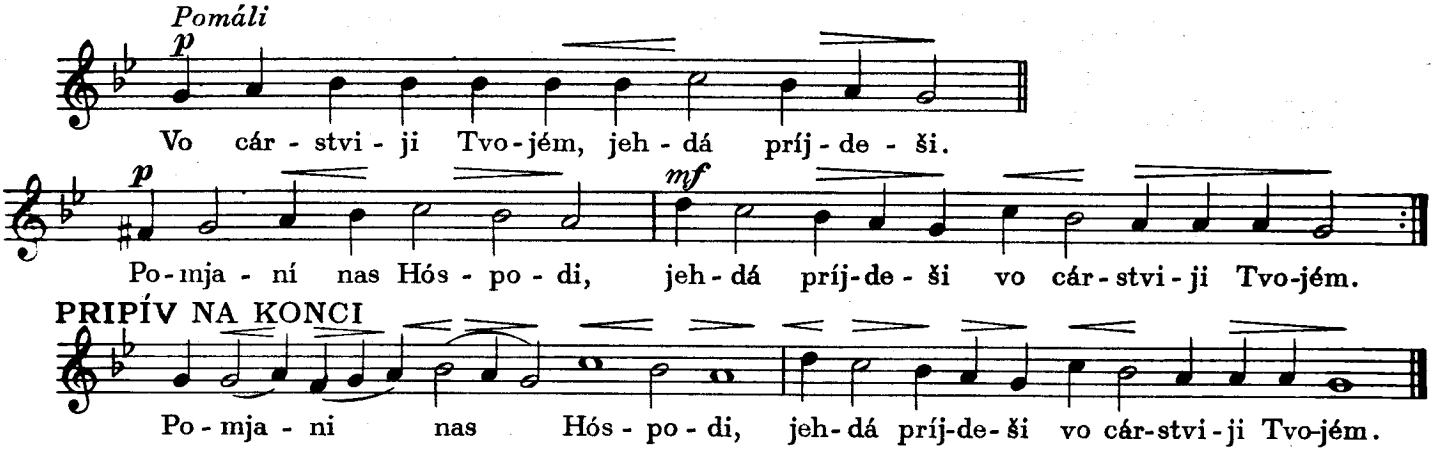

PRIPÍV NA KONCI

8. POVEČÉRIJE VELÍKOJE

S NÁMI BOH

Z čuvstvom i ne skóro

mf

S ná - mi Boh, ra - zu - míj - te ja - zý - cy,

i po - ka - rjáj - te - sja, já - ko s ná - mi Boh.

f

S ná - mi Boh, ra - zu - míj - te ja - zý - cy,

i po - ka - rjáj - te - sja, já - ko s ná - mi Boh.

TROPÁR

POMÍLUJ NAS, HÓSPODI

Umirenno skóro

mf

Po - mí - luj nas Hós - po - di, po - mí - luj nas: vsjá - ka - ho bo ot - ví - ta

ne - do - u - mí - ju - šče, si - jú Ti mo - lít - vu já - ko Vla - dý - ci

hríš - ňi - ji pri - nó - sim: po - mí - luj nas.

SLÁVA OTCÚ I SÝNU

Slá - va Ot - cú i Sý - nu, i Svja - tó - mu Dú - chu: Hós - po - di, po - mí - luj nas,

na Ťa bo u - po - vá - chom, ne pro - hňí - vaj - sja na ný zi - ló,

ni - žé po - mja - ní bez - za - kó - nij ná - šich: no príz - ri i ný - ňi já - ko mi - lo - sérdn,

i iz - bá - vi ny ot vrah ná - šich: Ty bo je - sí Boh naš, i my ľú - di - je Tvo - jí,

vsí čí - lá ru - kú Tvo - jé - ju, i í - mja Tvo - jé pri - zy - vá - jem.

I NÝŇI I PRÍSNO

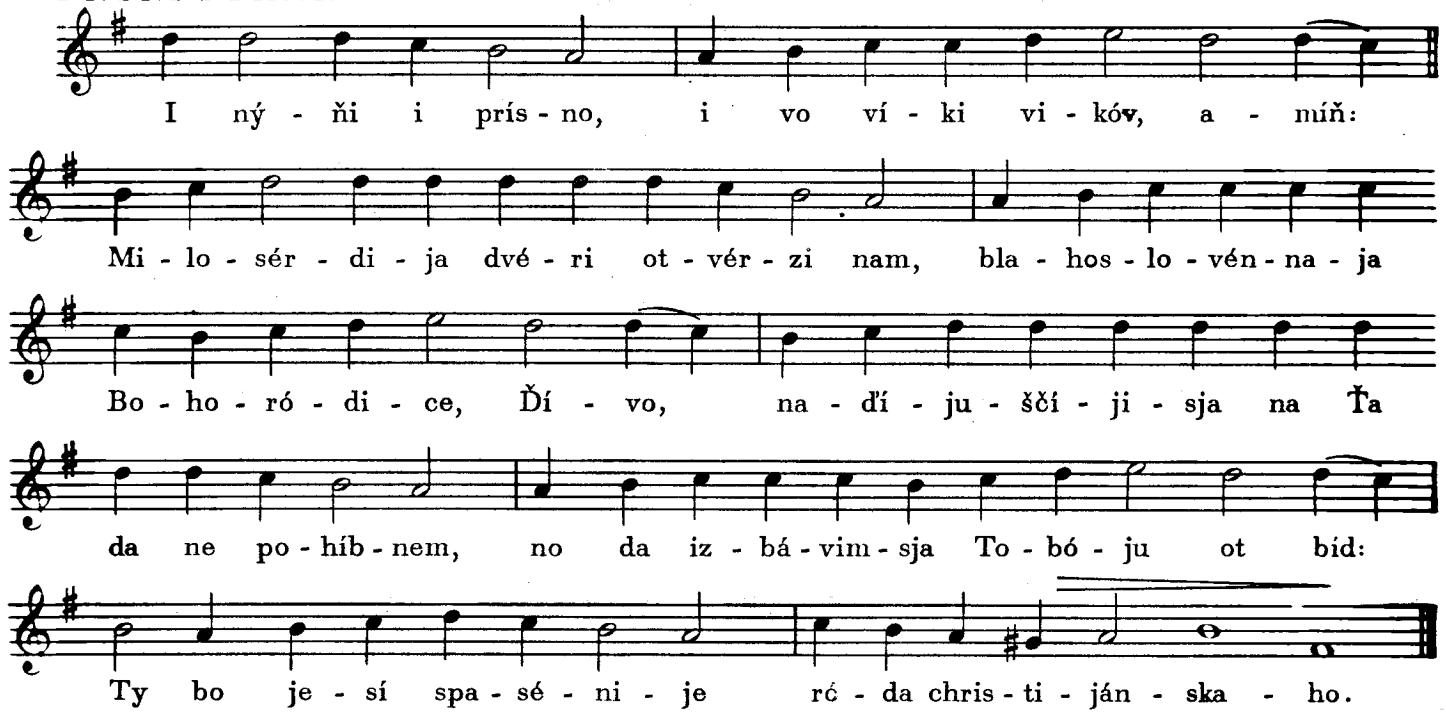

9. RIŽŇI EKTENIJI

PRI ÓBCHOĎI

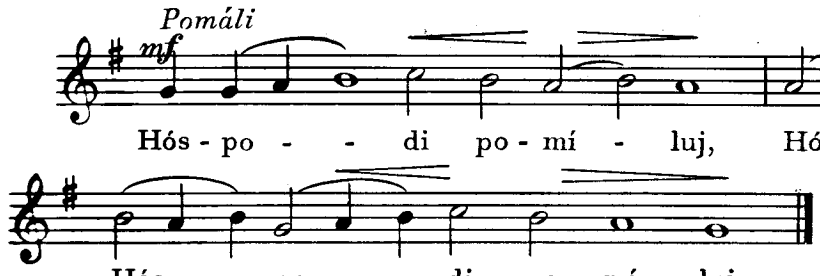

NA POLUNOŠČNICI

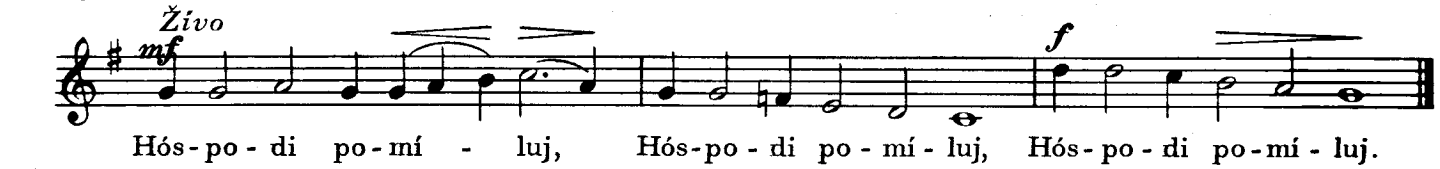

NA VEČERNI

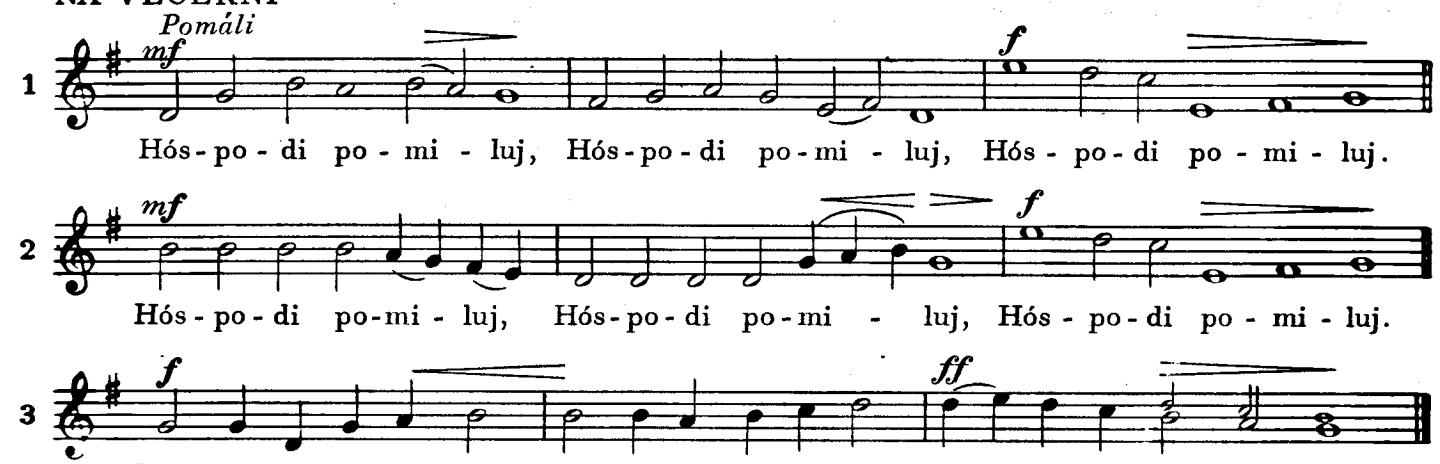

NA ROŽÁNCI

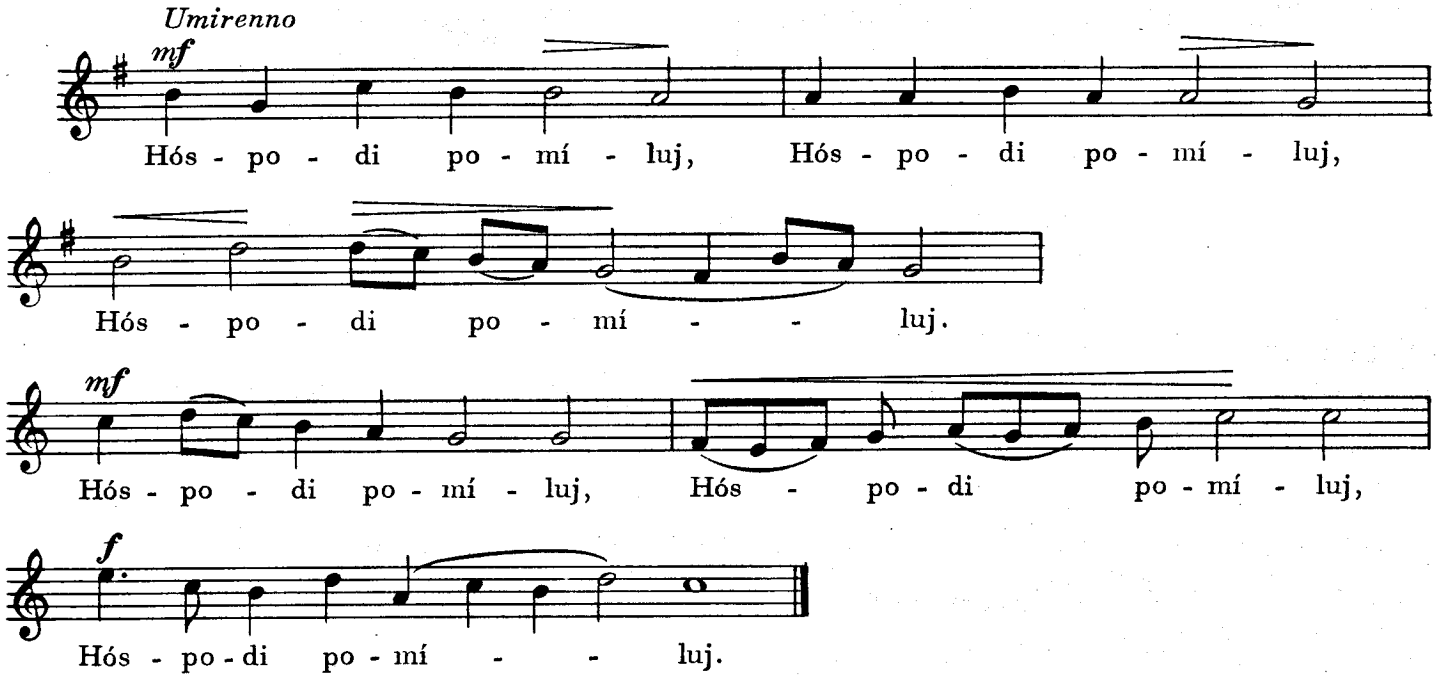

10. AKAFIST

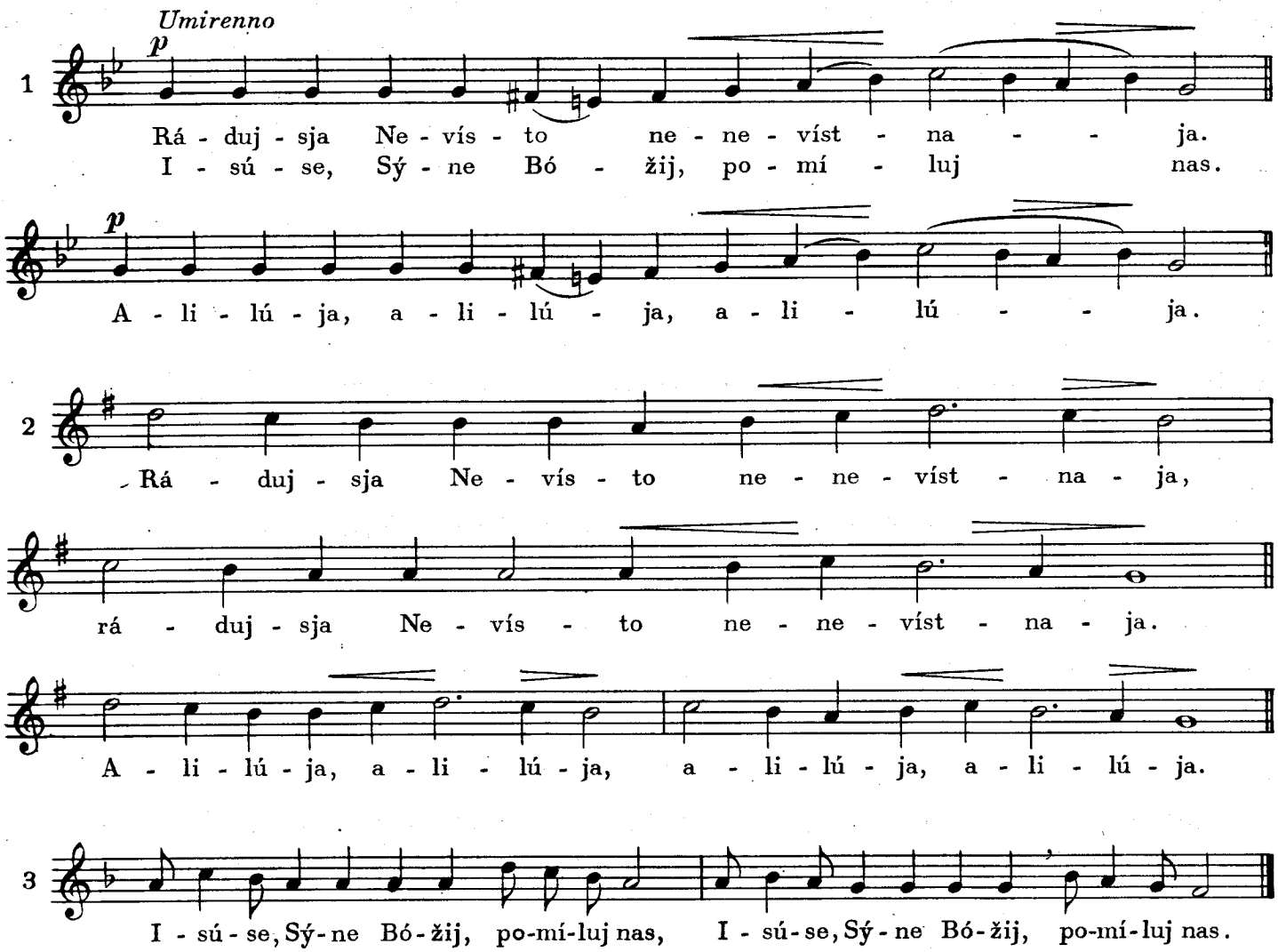

11. UMOLENIJE NAJSV. EVCHARISTIJI

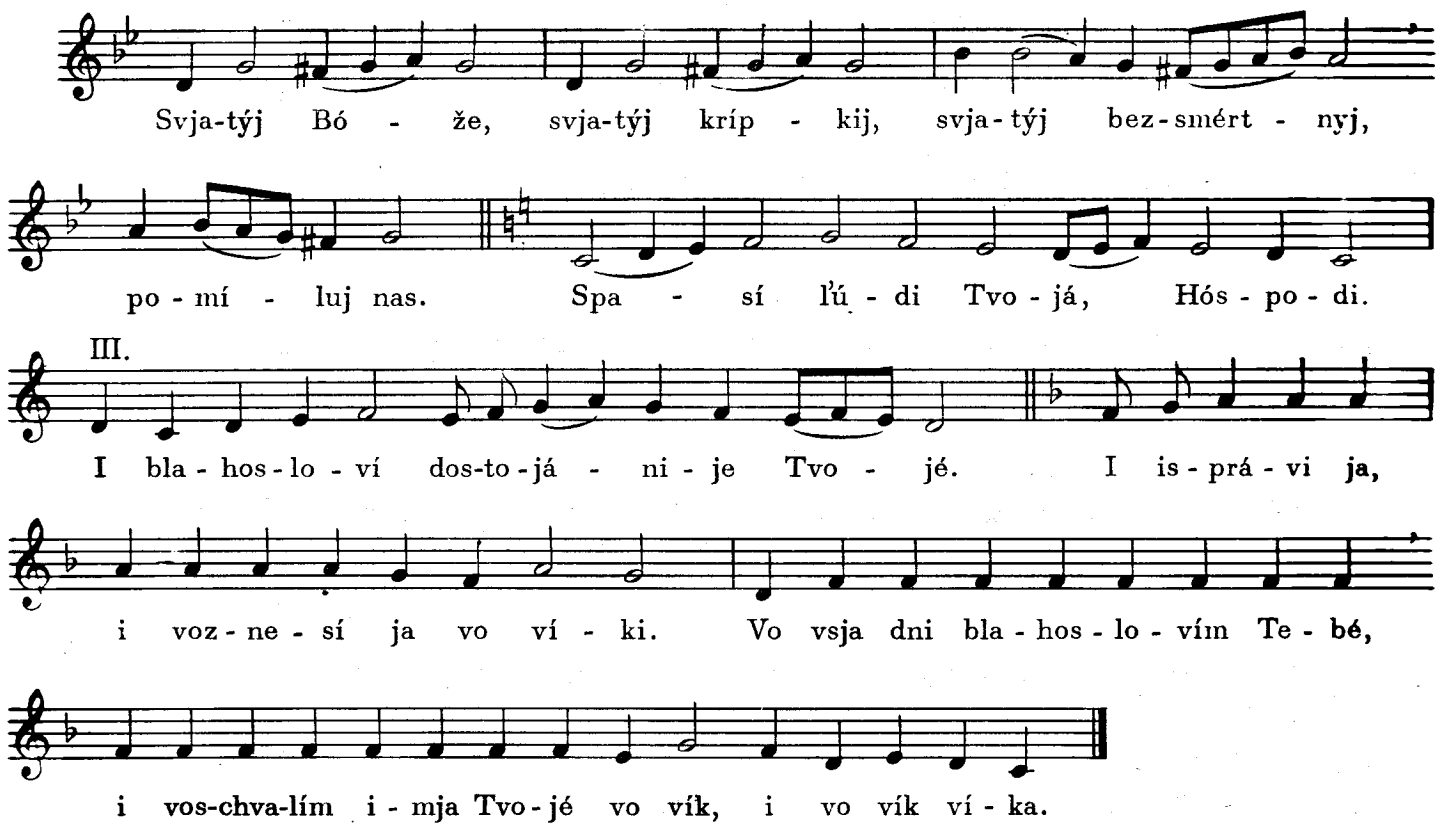

12. MOLEBEN K NAJSV. SERDCU ISUSOVOMU

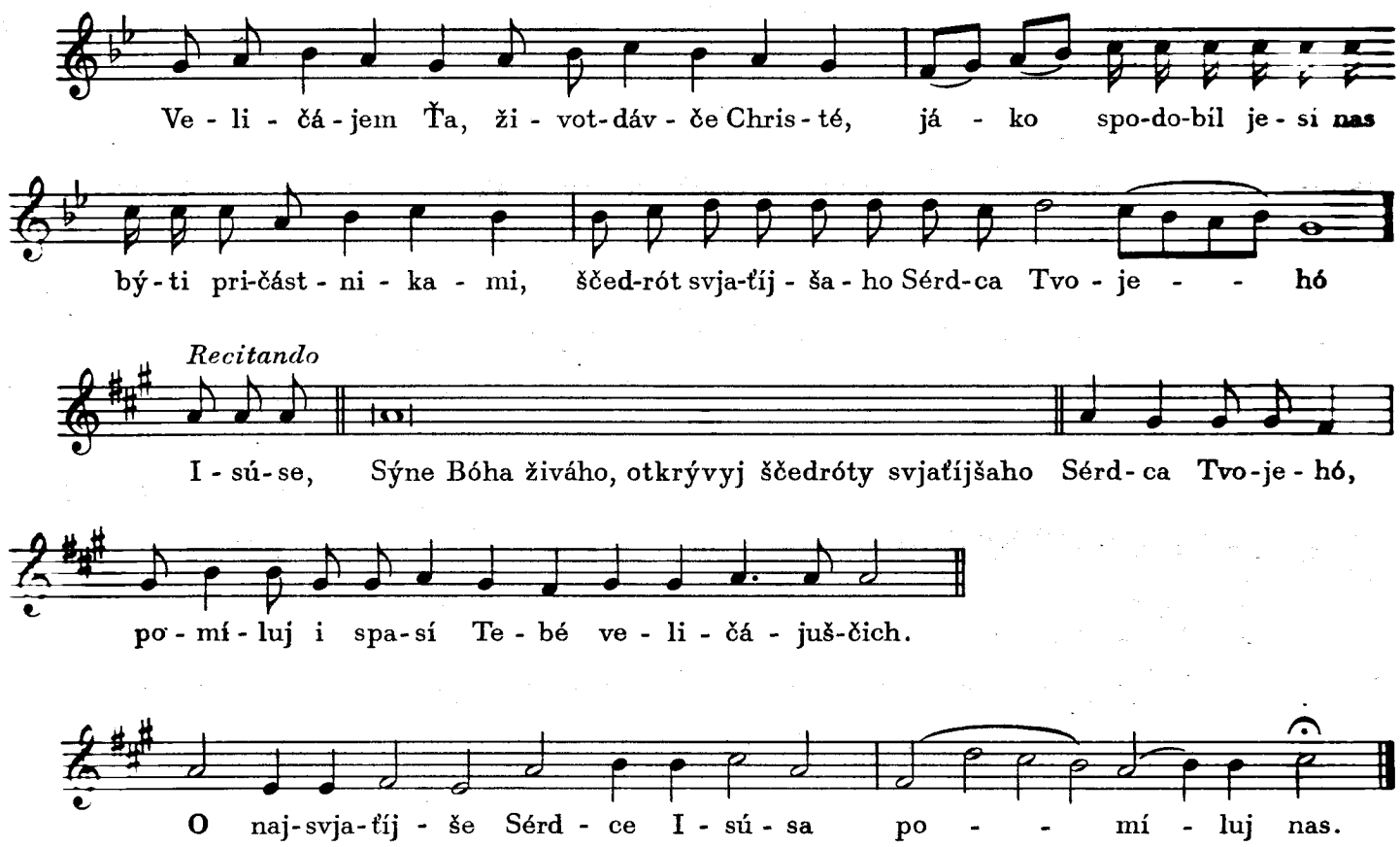

13. MOLEBEN K PRESV. BOHORODICI

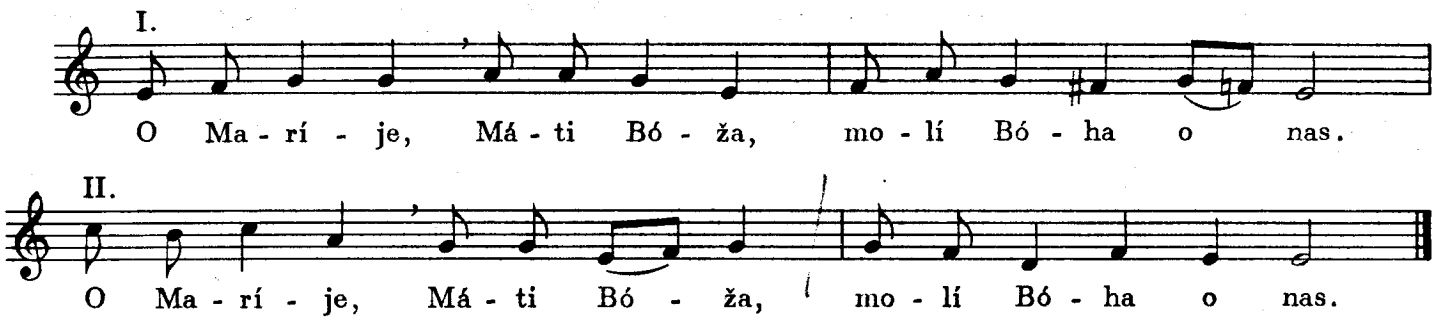

14. KRESTNA DORÓHA

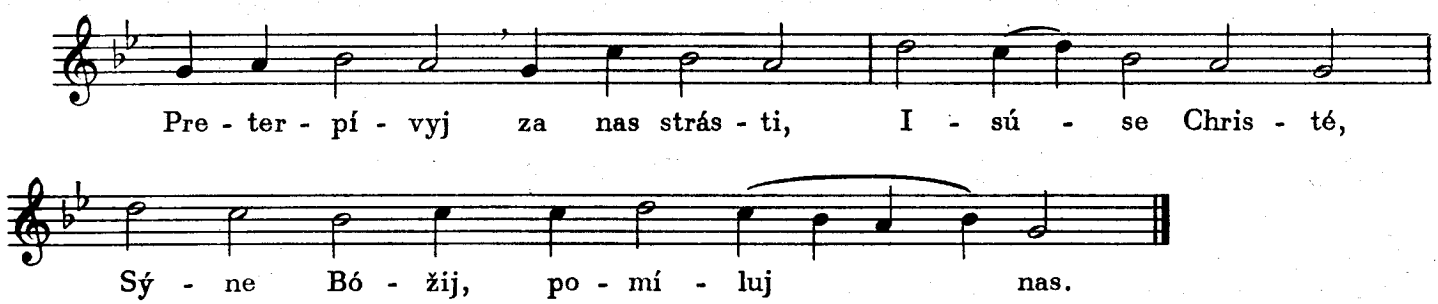

15. SV. ROŽANEC

RADOSTNYJ

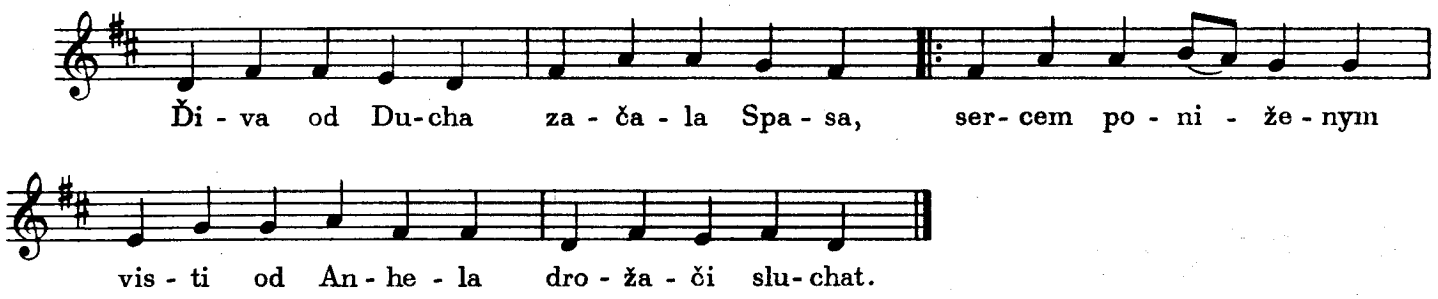

VOSKRESNYJ

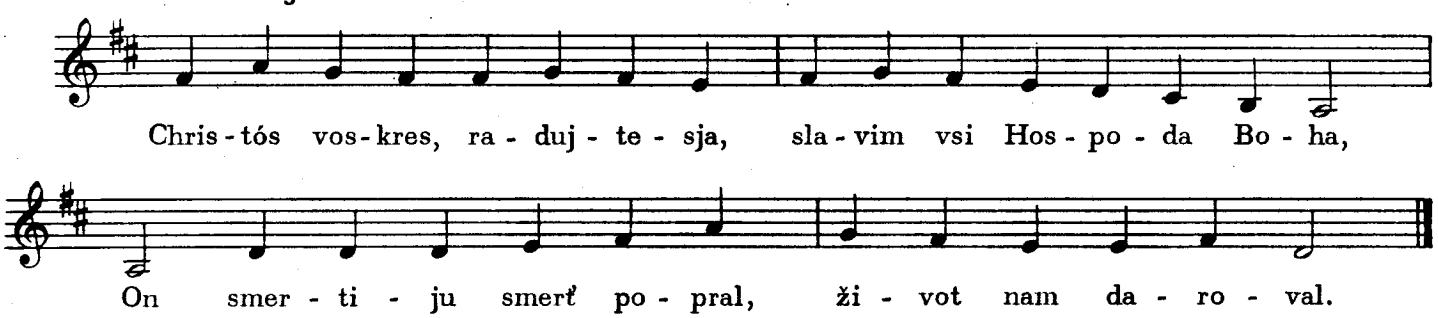

STRADAĽNYJ

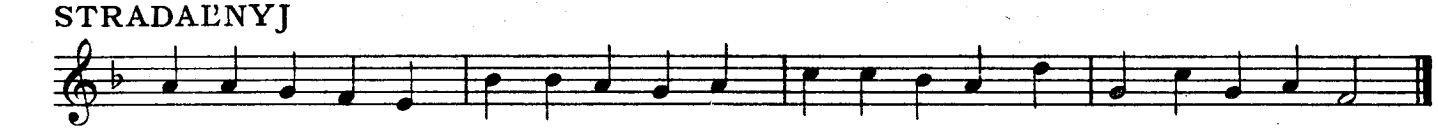

Степан Папп

РОЗВІЙ ЦЕРКОВНОГО БОГОСЛУЖБОВОГО СПІВУ (ПРОСТОСПІВУ) В МУКАЧІВСЬКІЙ ЕПАРХІЇ

I.

В християнській релігії спів є невідемною частиною богослуження на стільки, що донедавна східний обряд не знав читаного богослуження.

Говорячи про церковний богослужбовий спів, — мусимо вказати на а) розвій богослужбового тексту і на б) розвій богослужбових мелодій. Застановимося вперше над розвоєм богослужбового тексту:

Перші християни відправляли богослуження при співі псальмів і духовних пісень виключно з Св. Письма Старого й Нового Завіту. Але з часом побожні люде зачали складати духовні пісні, і ці пісні співались при церковних богослуженнях. Як зачали подібні пісні складати й блудники, собор лаодикійський (343 р.) видав слідуюче правило: «Не вільно в храмах читати псальми не святі, або книги правилом не означені, але лише книги Старого й Нового Завіту, в правилах установлені». (Правило 59). «Псальмами несвятими і правилом неозначеними» названо вище згадані духовні пісні, зложені вірниками, але не схавлені Церквою. Причина того та, що вірники могли переняти пісню зложену еретиком й мимоволі її змістом ширити блуд. Церква отже від самого початку дбала про належний зміст богослужбових пісень. Імена укладачів богослужбових пісень перших трьох віків є нам невідомі.

В четвертім віці християнство стало свобідним, але також не є відомі нам з певністю імена укладачів пісень духовних. Одиноко зачислюємо до таких св. Василія Великого († 379) і св. Івана Золотоустого († 407), як оформителів уже доти існуючої св. Літургії. В пізніших віках є вже ряд укладачів духовних пісень, а вислідком їх праці є нинішні: Октоїх, Минея, Тріоді і прочі богослужбові книги.

Так є дані, що в V. віці багато стихир зложив Константинопольский патріярх св. Анатолій († 458), (хоч декотрі дослідники в цім сумніваються), — і св. Роман Солодкопівець († 500), що зложив багато кондаків.

В VI. віці складали пісні: св. Савва († 532), монах, що жив при потоці Кедрон, при Єрусалимі, якого уважають за першого укладача Минеї. Але він основи Минеї одержав. (як говорить усне передання), від св. Харитона, (що жив в часах Константина Великого), св. Евтимія († 473) і св. Тектиста († 467), своїх учителів, — її зсистемізував і приписав як обовязкову богослужбову книгу для своїх монахів.

В VII. віці побільшив Минею та зложив Тріодь св. Софроній († 638), єрусалимський патріярх, — а св. Андрей, архієпископ Критський († 720) зложив ряд пісень, головно Канон покаянний.

В VIII. віці ще збільшили Минею і зложили Октоїх св. Іван Дамаскин († 749) і св. Косма, монах в Єрусалимі, пізніше епископ Маюмський († 781). Між іншими св. Косма зложив Канон на Сошестя Св. Духа.

В IX. віці зложили багато пісень і Канонів два брати: св. Теодор Студита († 826), архимандрит монастиря, і Йосиф († 845), епископ Солунський. Многі приписують їм і побільшення Тріоді. В цім віці багато пісень зложили, збільшуючи Минею, св. Теофан, архієпископ Нікейський († 845) і Йосиф піснописець, монах в Константинополі († 883).

В цім віці й закінчилася творчість богослужбових текстів й ті зістали від тоді незмінені до наших часів.

Всіх вище наведених складачів богослужбових текстів, з ними отже враховуючи й св. Івана Дамаскина, не можно в повнім змислі слова назвати авторами тих пісень, що їм приписується. Бо як на пр. догматика св. Івана Дамаскина «Де фіде ортодокса» є збіркою того всього, що перед тим було висказано про віру всіми давніми Отцями й Учителями Церкві, то саме можно сказати й про богослужбові тексти. Всі вище уведені складачі богослужбових текстів, і св. Іван Дамаскин, широко використали твори раніших Отців Церкві, а то находячіся у вживанні в Церкві тропарі, кондаки та інші пісні.

Стільки про тексти нинішних наших богослужбових книг.

*

А як розвивалась мелодія богослужбових пісень?

Сам Ісус Христос дав приклад співаної молитви, коли по Тайній Вечері з апостолами «співаючи пішли на гору Єлеонську». Церква від первопочатку ввела спів до богослужень з пересвідчення, що людський голос є найдосконалішим музичним інструментом на ославлення Творця, і що при співаній молитві християнин славить Бога разом і мислю і серцем. Впливали тут і засади Старого Завіту. В Ст. Завіті то місто, що в нім не було чути співу, уважалося мертвим (Плач Єрем. 5, 14—15; Єрем. 7, 34; 25, 10). — Співали богослуження християни вже в горницях (це найвище положена в помешканні кімната, що в часах Ісуса Христа вживалась в ізраільтян для молитви), і в катакомбах. (Катакомби — це підземні пивниці, в яких перші християни, в часах переслідувань, відправляли богослуження й похороняли своїх усопших).

Мелодії пісень перших християн були походження ізраільського, наскільки ізраілтяни були першими носіями християнства. Перші мелодії отже були перебрані із старозавітної синагоги. Було це одноголосне рецитування з підвищенням голосу на кінці кожного віршу. Співали разом усі вірні, рецитовано відповідаючи священникові. Пізніше, як християнство поширилось між поганами, ті приспособляли новозавітні молитви до своїх народних мелодій. Подібне бачимо й нині на мисійних територіях, де на пр. африканські негри богослужбові мелодії, перебирані від місіонарів, украшують своїми народними мелодіями.

По проголошенні свободи хистиянства Константином Великим 312 року, св. Отці дбали про впорядкування й удосконалення богослужбового співу і з сторони мелодії, але успіху осягнути не могли, наскільки тоді ще не було установленої музикальної системи, якою б руководились загально всі церкви. І так в кожній віддільній церковній області вживались при богослуженнях місцеві напіви. — Аж у восьмім віці св. Іван Дамаскин († 749) системізував і поставив церковний богослужбовий спів на належну висоту. Упорядкувавши вперше точний текст богослужень, св. Іван Дамаскин, із множества церковних напівів його часу, вживаних в ріжних церковних областях, вибрав лише ті напіви, що їх уважав найвідповіднішими до всезагального церковного вживання. Основно їх перепрацював і створив так званий: «осмогласник»[1]), по якому співається в Східній Церкві до нині.

Отже у восьмому віці в Східній Церкві вживається загально богослужбовий спів по теорії Дамаскиновій, що полягає на 8 основних мелодіях для: тропарів, кондаків, прокименів, стихир, канонів. Декотрі гласи прокименів, стихир і канонів мають ще навіть по кілька т. зв. «самоподобних». Дамаскинова теорія була затверджена для всеї, Східного обряду, Церкві. Зрозуміле, що св. Іван Дамаскин взяв для «урядового» богослужбового співу найпоширеніші і найвідповідніші для богослуження мелодії грецькі.

Стільки коротко про розвій мелодії богослужбових пісень східного обряду.[2])

*

Треба ще вказати на те, як перші християни дбали про красу церковного співу. Наведу слова трьох святих:

Св. Атанасія, що її память славимо 12 квітня, вмираючи говорила: «Церковний спів нехай буде благочинний».

А от як навчає архієпископ Картага, мученик св. Кипріян († 258): «І коли з братами сходимось докупи і з Божим Первосвященником славимо божественну жертву, маємо мати на пам'яті пристойність і дісципліну: не розвивати далеко-широко свої молитви криком голосним, і прохання, що має бути Богу висилане покірно, стало гучним многомовством не предкладати, тому що Бог є слухачем не голосу, але серця. Бо не треба пригадувати криком тому, що знає мислі людей.»

А св. Іван Золотоустий взиває: «Привикай співати й побачиш річи солодість. Бо співаючі наповнюються Духа Святого».

II.

Мукачівська епархія, принявши християнство східного обряду, приняла з ним і східний богослужбовий спів. Грецький спів, що є в основі всіх напівів східного обряду, став і основою нашого богослужбового співу.

Матеріялу про минуле церковного богослужбового співу в Мукачівській епархії маємо дуже мало: тут-там випадкові зазначення, не доцільні до самого співу, лише записані випадково при ріжних нагодах.

Недостаток богослужбових книг для вірників був причиною слабого розвитку церк. богослужбового співу в епархії. В церквах були лише великі книги Минеї й Октоїхи та Тріоді в однім, рідко в двох примірниках, що стояли в крилосі, і з яких співав дяк. Переважно лише сам дяк, бо нарід в більшості читати не вмів. А вірні, якшо помагали співати, то лише ті молитви, що їх вміли на память. В роках 1750—52 мукачівський епископ. Михаїл Олшавський, навідав кожну парохію епархії, а в його візітаційних протоколах є дані про церковні обрядові книги кожної парохії. Відти довідуємось, що наші церкви дбали, щоб мали обрядові книги, але яка тяжкість була з обстаранням книг, видно з того, що в багатьох церквах Минеї, Тріодь, а подекуди і всі церковні книги були писані рукою.[4]) Книг друкованих не було. На старих книгах стрічаємо такі замітки: «У кого есть ухо, тот слухай, а кто уміет писати, книгу сію перепиши». Не то що дяківські книги, але навіть були в нас і евангелія рукописні, з яких на пр. таке до нині збереглось в Колочава-Негровець в Мараморощині. Не лиш важко було дістати церковні книги, але були вони й дорогі. Так покрайні записки на наших церковних книгах[3]) говорять, що одна церковна книга мала ціну одної корови. На пр. за книгу Апостола в Стричаві, повище Березного, дали в 1654 році корову і 12 пядей сукна, — за Тріодь Цвітну в Дубовім в Мараморошчині заплатили в році 1743 — ім 12 овець. І даремно на книгах закуплених для даної церкві записувалось, на пр.: «Хто би єї имал отдалити яким колвек способом от церкве святия з села Бенятина клят и проклят анатема и мараната во віки віков аминь», як це написано на Літургіконі в Бенятині, район Собранці, (запис з 1724 року), прокляття не помагало, й були випадки частих крадіжей церк. книг.

Не диво, що при недостатку книг, церковний спів не міг належно розвинутись. Таж вірні були звичайно лише слухачами в церкві. А це причина також того, що декотрі тексти вірні собі на памятъ хибно освоїли, не лише в богослужбових піснях, але і в щоденних молитвах. Такими хибними їх традиція передає до нині, раз хибно усвоєні, хибно співаються в церквах до нині.

*

Дуже цікаво вказати, як усвоювали собі мелодії вірники, а головно ті, що хотіли статись дяками. Не маючи богослужбових текстів, а також з причини, що богослужбовий текст тяжче усвоїти й тримати в голові, вірники на дані мелодії укладали собі помічні світські тексти, які легко пригадали їм мелодію поодиноких гласів. Ці помічні тексти так ввійшли в життя, що під назвою «Дяківські гласи» вписувались і до рукописних співаників. Тих текстів було багато, кожна околиця мала свої. Для прикладу я тут наводжу «Дяківські гласи» з рукописного співаника т. зв. «пряшівського» з половини 18 віку, найденого в Хусті, й виданого А. Яворським: Матеріяли, під. ч. 151.

Глас 1.

Чи я собі не газдиня,
чи я собі не господиня?
Три дні хижу не мела,
сміття не носила, —
встань же, мужу, не лежи,
сміття возом вивези!

Глас 2.

Чи чуєш ти, Іване,
що твоя жона співає?
Возьми ти тот прут,
що з ним мак трут,
і зажени ти твою жену в тісний кут!

Глас 3.

Заспіваю третим гласом,
же люблю мужа, але лем часом.
Мой любий супруже,
не бий мене дуже, —
я на що присягала,
то я буду тримала.

Глас 4.

Четвертим гласом заспіваю
і на свою жену добрий позор даю;
Правда, же жони знают кламати
і забобонов уживати,
піп благословит,
а діавол зводит.

Глас 5.

Текст негодячийся, тому не помішую його.

Глас 6.

Хоч бись ми руки звязала,
коли бись зле поступовала,
буду ся напивати,
а твої кости смаровати,
хоч будеш на облак утікати.

Глас 7.

Я більшого соблазна не знала,
як коли я перед пяним мужом утікала.
Дай ти Боже, уснути,
не будеш міг главу двигнути, —
буду я лаяла, тріскала,
як на коні їхала.
Ой, ужем тя, мужу, зауздала.

Глас 8.

Вже я ти не дам співати,
волю ти писки заткати:
научивим тя газдовати,
мушу ліпший позор дати.
Виджу, що ти голову завила,
а язик розпустила:
за дівки дробно есь ходила,
а тепер мені й собі ноги звязала.
Мушу ся постарати,
і на теє лікарство глядати,
бо ти би й чрез плоти скакала
і мене до землі впхала.

Але були, як вже згадав вище, й інші верзії «Дяківських гласів». Наведу кілька стишків записаних мною від старого чоловіка, що навчився їх в війську від паробків-вояків з Березнянщини, ще за часів Австро-Угорщини.

Глас 4.

А у полю два дубоньки
схилилися до купоньки,
куди гляну, туди гляну,
нема жадной потіхоньки,
на кобзоньці вигравaю
долю свою проклинаю.
Доле моя нещасная
моя жена некрасная,
людські жони як фіялка,
моя жона як циганка,
дала їсти без обруса,
сама сіла як покуса.
Кажуть люде аш то свиня,
а то моя господиня.

Глас 5.

Вчора лишенька пянесенька була,
Під сосною зеленою спати лягла,
Прийшов заяченько кричав на ню,
До дому, лишенько, до дому,
Не протігайся тут під сосною зеленою.

Глас 6.

Посіяла дівчина попер зелененький
чень би ю полюбив дячок молоденький,
повну жменю грошей носит,
а дівчину за ся просит.

Глас 8.

Розступітеся панове славні
най я собі розпозераю
котру дівчину взяти важу:
дякову бим узяв,
но дяк ми за плечима стоїть,
а попище ані не знає,
як ня серце за поповов тягає.

*

Але про правильність співу в наших церквах було дуже дбано. Видимо це з старанності, як наші церкви дбали, щоб мали нотовані Ірмологіони. В переписуванні Ірмологіонів для церков вславився дякоучитель Іван Югасевич.

Іван Югасевич родився 1741 року в Шариші, правдоподібно в селі Прикра. Із замітoк на його рукописах довідуємося, що Югасевич десь в р. 1760—70 учився в ставропігійській Колегії у Львові і там разом з дяківством навчився в якогось священника мистецтва перепису книг. Потім учителював на більше парохіях, вкінці в Невицькім біля Ужгороду де й помер 1814 року. — Югасевич, це не звичайний переписчик. Це, як видно з його праць, мистець в тім ділі. Переписував багато співаників духовних пісень. Але для нас важні Ірмологіони. Так заховався рукописний нотований Ірмологіон Югасевича з 1795 року (був у селі Невицькім), Ірмологіон з 1806 року, Ірмологіон з 1809 року, (в церкві в селі Камйонка на Спишу), — Ірмологіон з 1811—12 років, (сьогодні в бібліотеці Карлового університету в Празі, під знач. XVII, Л 16). Др. Іван Панькевич найшов 1946 року один Ірмологіон Югасевича з року 1778—9 в бібліотеці монастиря оо. Редемптористів в Михалівцях.

Югасевич мав написати для церков багато Ірмологіонів. Один запис на Ірмологіоні говорить, що написав їх 30,[5]) — але на Ірмологіоні з року 1811—12 є написано число 38, що каже догадуватись, що тим означив Югасевич 38-ий Ірмологіон ним переписний. Може ще по наших церквах є і більше тих Ірмологіонів. На Ірмологіоні Югасевича а 1809 року з замітка, що той Ірмологіон переписав для фольварківської церкві (на Спишу) 1841 року Петро Кузмяк, дяк тої ж церкві.

Ці дані вже вистарчають на доказ, що в Мукачівській епархії було належно дбано про точність співу. Додаю ще до того, що дяками були переважно дяко-вчителі, що кінчили препарандію в Ужгороді, а якшо був ним не дяко-вчитель, мусів зложити дяківський іспит, що завжди був дуже строгий. Ця строгість точного співу була там вжита, що багато старших

священників ще в наших часах завертали дяка в співі, якшо той хибно шось проспівав, шоб то знову проспівав правильно, або самі то правильно проспівали.

А ще в недавних часах парохії виписували конкурс на дяківське місце, й вірники приголосившихся на конкурс вперше випробовували, чи має відповідний голос і чи належно володіє богослужбовим співом.

*

Що торкається мистецькості співу, то це була слаба сторінка нашого богослужбового співу. Галицький часопис «Зоря Галицкая» з року 1854 помістила допис свого ужгородського кореспондента про наш церковний спів, який уводжу:

«...со жалем внутренным и печальным сердцем исповім что числом по множайших подкарпатских приходах наших, что не говоря чтобы вірный народ знал нічто о художественном пінії но ни о сладкогласії жадного понятія не імієт, что боліе еще совокупно ни не припівает ущедрительное «Господи помилуй», подай — и Тебі Господи!» но низвержени не внимая пристойно на священнодійствіе, вмісто пінія и молитв заповіди шепчучи, многократно прозівает, нікогда себі и подрімлет! півец бо (почесть иземство заслуженному:) себі лишен, аки прокаженный; сам токмо весь Крылос засідает и точію сам яко оса брынит, то зіло пилует, то вышемірно протягает, гдекоторый нетесаным, гнусным, весьма непріемным, и на бок низплываемым гласом, унынie паче нежели возбужденіе и наслажденіе причиняет, чувствительность слышателей ни не дотыкает, но паче тую в них потупляет, ясно слово не выражает; но еще «Поди, помилуй!» — нікоторый гугнает, дробочет, перескакует из начала на самый конец и пр. «Честнійшую Херувим и славнійшую рототото величаем» и многократно богобойных вірников соблазняет паче, нежели им к созиданіи служит...»[6])

*

Відправлювання богослужень при співі самого дяка, з повищих причин, ішло в епархії протягом віків.

В році 1866 настав початок великої зміни. В тім році парох у Великій Копані, Андрій Попович (1809—1901), видав Зборник для вірників, названий «Великий Зборник». Це був витяг з Октоїха й Минеї та Тріоді Утрень і Вечірень на всі неділі й свята року. Була там також св. Літургія. Зборник той, в трохи доповненім виді, видається і в нинішні часи для вірників.

Виданням Зборника Андрій Попович дуже заслужився для культурного й релігійного піднесення наших вірників, а головно для поширення, усвоєння мелодій вірниками, і при співі усіх вірників на збільшення краси св. богослужень в церквах епархії. Наш нарід співучий, і з любові до співу із Зборника вчивсь читати; — ширився Зборник, ширився і церковний спів. Краса спільного співу на богослуженнях захопила і вірників і священство. Священник і тогочасний карпатоукраїнський письменник Александер Митрак, (1837—1913), так описав свої враження, чуючи вперше в церкві спів не самого дяка, але й народу:

«На возвратном пути из Мараморошa я удовлетворил моему давному сильному желанію — увидіти Великую Копаню, и да ділі узріти плоды безпримірной у нас пастырской діятельности містнаго священника о. Андрея Поповича, посвятившаго всю жизнь свою просвіщенію народа. — — Но самое большее удовольствіе и радость испытал я в церкви на утрени и литургіи. Ничего подобнаго не виділ и не слышал я никогда в русской церкви. Се истинно католическая, соборная церков, живый храм Бога живаго,в котором едиными усты и единым сердцем славится и воспівается пречестное и великолішное имя Отца, и Сына, и Св. Духа. —

Всі дівушки и парни приходили в церков с книгами Великій Сборник, изданною містным священником и раскупленною в его приході в 150 екс. Дяк только начал первое слово пісни, и вся церков дружно подхватила и продолжала прекрасно, созвучноумилительно, на всей утрени от начала до конца». (Світ 1867, р. ч. 16).

Отже від 1866 року, завдяки появі Великого Зборника, в епархії мукачівській всі вірники беруть участь в богослужбових піснях св. відправ.

Що до самого переведення співу, то в Мукач. епархії заведений звичай *вселюдного співу* в церквах, співають усі, без поділу співаків на голоси, а цього роду спів традиція епархії назвала «простопінієм» — простоспівом.

*

Краса і правильність церковного богослужбового співу в великій мірі залежить від виданих «Зборників», їх уложення, переглядності, букв і т. под. Вказано вище, яке велике значення мало видання першого в епархії «Зборника» для вірників. За першим виданням пішов ряд видань. При руках маю крім першого згаданого, ще 7 примірників ріжних видань «Зборника»: «Великий Сборник» виданий 1887 р. «Обществом Василія Вел.» під редакцією І. Р. здається каноника Й. Рошковича); з 1906-го року «Вел. Сборник» під редакцією Петра Гебея (пізніше епископа) і дяка катедрали Йосифа Малинича. Це дуже переглядне, з ясними буквами, приємне видання; — з 1912 року «Средний Сборник», на основі повищого скорочено уложений оо. Андрієм Карцубом і Іваном Фленько; з 1913 року це саме перевидання «Середнього Сборника» мадярськими буквами є невдале, а таким самим невдалим є знову мадярськими буквами виданий «Великий Зборник». Року 1910-го перевиданий, а то Юлієм Фелдешієм, Зборник Андрія Поповича, під назвою «Церковный Изборник», хоч виданий великими буквами, не значив поступ, здоконалення, але крок взад. Згадаю ще два пряшівські видання Зборника під назвою «Хвалите Господа» писані латинськими буквами, і то р. 1937 і 1947. Було може й більше видань Зборників, це я не досліджував.

Загалом, видання усіх цих Зборників без сумніву значило поширення співу, чого доказом і то, що Зборники скоро були розкуплювані, — але всі видання мали одну хибу: були зложені і зредаговані так, що не могли стати причиною піднесення краси церковного співу. З усіх ще найліпше зредагований «Великий Сборник» з 1887 року. На нім заставлюся довше, — бо він дає вказівку, як повинен бути виданий «Зборник», щоб спричинився до піднесення церк. співу.

На початку «Зборника» є уведені мотта з св. Письма з поясненням живою мовою, які подаю дослівно:

«Пойте *(співайте)* разумно! *Псалом 46, 8.*

«В церкви хощу пять слов умом *(умно разумительно)* глаголати *(говорити)* да и ины *(м)* пользую, *(чтобы и других научити)* нежели тмы *(10 тысячь)* словес языком *(не знакомым, неразумітельным). (Св. Павел Корінт. 14, 14).*

«Господи!... даждь нам благодать *(или)* силу *(Духа Св.)* да сподобимся піти *(співати)* Тебі разумно.» *(Молитва 6. іерейская на утрени).*

Над виданням цього Зборника, як далі в «Післясловії» пишеться, засідала два рази рада «Общества св. Василія Великого» і то 31 січня і 16 травня 1887 року, під предсідництвом каноника Івана Мондока, — і там винесла рішення з 9. точок и 11. підточок, що всі направлені для піднесення краси церк. співу. Розглянемо ці точки:

1. Мотто, взиває до розумного співу, а 9-та підточка це пояснює, що «по толкованію св. Отцев (треба) «разумно співати!» в услышаніе и порозумініе всім!», а точка 3. рішає для осягнення цього: «да вызначатся звіздами міста, где поставати».

2. Точка 9-та повторяє друге мотто так: «Но понеже еще главнійше есть, что св. Апостол народов I Кор. 14. высказал: «Хощу в церкви пять слов умно, разумітельно, нежели десять тысящ неразумітельно».

Як бачимо, рада «Общества св. Василія Вел.», що складалася з найвизначніших священників епархії, виділа хиби співу: співання скоре, бо наші Утрені й Вечірні предовгі, і дяки спішили, щоб скоро, хоч за півдруга години, скінчити, тому спів незрозумілий і не гідний молитви: а далі текст співу незрозумілий, бо в тексті нема знаків перестанку, знаків поставлених на місцях, що в співі зрозуміло віддавали б і текст. Дяки в співі приставали де хоїтли, або де їм «вийшло», так що співаний текст ставав незрозумілий. Редакція повищого «Зборника» старалася це направити, і в Зборнику в декотрих ірмосах і подобних є поставлені зірки де треба в співі приставати, щоб текст співався «розумно».

Дбає цей Зборник і про скорочення Утрені, щоб довгота не була в некористь «розумній молитві», і то на пр. так, що Канон на Утрені уважає одною неподільною молитвою, і тому не вміщає між поодинокими піснями Канона тексти, що лиш читаються (ікос, 4-ий сідален, світилен, кондак і т. д.).

Ці питання не розводжу, тому що в окремій статті займаюсь ними докладно. Лише вказую, що «Зборник» з 1887 року є ліпше виданий, як усі інші, дотепер видані, Зборники. На жаль, ці усі неминучі потреби, що їх треба узгляднити при видаванні Зборніків, бо без них ніколи не осягнемо красу, гідність і розумність співу, священники ради «Общества св. Василія Вел». замітили аж тоді, як «Зборник» був надрукований. Коли б «Общество» було замітило недостатки церк. співу в нашій епархії перед надрукованням свого «Зборника», — і видало Зборник так як говорить про те їх «Післясловіе», в церковнім співі мукачів. епархія інакше стояла б. Є але історичною дійсністю, що наше священство виділо недостатки і потреби в співі. а «Общество св. Василія Вел». мріяло про такий Зборник, і в закінченні взивало: «желателно бы было, обы ті, кои «взяли ключ разумінія» сочинили и издали чім скорше таковое изданіе».

І яка іронія! За цим виданням вийшло, здається, над 10 ще видань «Зборника», всі гірші від наведеного, ані одно не перевело в життя розумну раду «Общества» з року 1887, — отже не поступ. але упадок. Це «історичне» занедбання доброї ради мало за наслідок не лиш донинішний хибний спів у мукачів. епархії, — але й той, що Й. Малинич співаючи «Простопініе» в тексті зле приставав, часто «беззмислово», каноник Іван Бокшай спів хибно за ним записав, і появилося в нотовім записі наших церк. мелодій цілий ряд молитовних текстів, що співаються «беззмислово».

Ради повноти теми торкнуся ще дальших точок того важного рішення Ради «Общества св. Василія Вел.» Перша і друга точка говорить про порядок частин Зборника і що мається до нього вложити, — а дальші торкаються правописних приписів, на пр.: Єдиносложныя слова без акцентов писати, на пр. «се аз есмь», вміcто: «сé áз єсмь; «вміcто оу˙токмо у»: — Довге, обосноване рішення, цілковито викидає з церковного тексту «ъ». «В прочее с взором ъ-а знати надобно: что ъ к смыслу слов отнюд непотребен. Как о том еще в началі сего столітія Іосіф Добровскій (ки «Основателем славянской Філологіи» чтится) разсудил уже, и цілу граматіку церковнаго славянскаго языка составил без ъ-ов. Єму слідовал и наш угро-рускій писатель Міх. Лучкай в своей «Славо-Рутхена Грамматика» и «Церковныя Бесіды». И прото безполезными -ъами токмо місто и час теряется, печатаніе книг 5%-м дорогшим сділается, и «Лінгва онератур літтеріс ет регуліс нон нецессарііс». (Лучкай). Прото с дня на день множатся уже книги в всяких отраслах науковых, в которых ъ-ы уже на конці слов непишутся».

III.

Навчання церковного співу велося переданням. Звичайно священничі сини були дяками. Також здібніші з вірників привчались при дякові, а потім ішли на дяківський іспит. В дяківсько-учительському семінарі в Ужгороді також спів навчав дяко-учитель. Ірмологіони, рукописні, а пізніше галицькі друковані, мали лиш багатші церкви. Тому не диво, що одноманітність напівів у цілій епархії не могла утриматись.

Недостатки в богослужбовому співі замітив епископ Юлій Фірцак, й рішив упорядкувати церковний спів, — і його старанням повстало в 1906 році «Церковное простопініе», перший збірник богослужбових пісень, співаних простоспівом, у нотах.

Історію цього «Простопінія» подаю словами Др. Федора Стешка, як він її довідався від самого автора, тит. каноника о. Івана Бокшая, пароха в Хусті, в 1936 році, й яку подав у своїй статті про богослужбовий спів Закарпаття.[7])

«Ініціятором упорядкування церковного співу на Закарпатті був епископ мукачівський — Др. Юлій Фірцак,[8]) людина високої інтелігенції та з широким світоглядом. Бажаючи взагалі привести до ладу церковне життя своєї епархії, він звернув увагу і на церковний спів. Використовуючи те, що за його керування епархією диригентом катедрального храму в Ужгороді був Іван Бокшай, людина музично-освічена, (вихованець будапештської консерваторії), що на Закарпатті не завжди траплялося, епископ доручив йому зібрати й записати місцеві мелодії цілого кругу богослужби з тим, щоб з цих записів скласти повну книгу богослужбового співу, що мала б бути обовязковою при богослужбах в церквах Мукачівської епархії. Бокшай це й зробив. Співи він записав від дяка ужгородської катедралі Йосифа Малинича, нині вже небіжчика († 1910 р.), людини музично зовсім мало освіченої (нот він не знав і з нот співати не вмів), але великого знавця місцевих напівів та доброго співака самоука. Від нього Бокшай і записав (записування тяглося досить довго) цілий круг церковного співу за місцевими напівами, з чого склалося «Простопініе». При новості праці про якусь критику записуваного матеріялу не могло бути й мови; записувалося все, що подавав Малинич, як спів місцевий: приходилося покладатися на його, справді, колосальну память, довголітню дяківську практику та знайомство з богослужбовими співами. Тільки в рідких випадках І. Бокшай звіряв записане від Малинича з тим, що приходилося чути в інших церквах Закарпаття, а то і з друкованими виданнями, головно галицькими Ірмолоями. В сумнівних місцях, що вражали його вухо, він виправляв записане на підставі інших джерел, але це бувало рідко: велика більшість співів «Простопінія», все ж уявляють собою незмінені мелодії, чуті від Малинича. По закінченні своєї праці І. Бокшай передав зібрані матеріяли епископові і той наказав видати їх. Так зявилося в світ, р. 1906., «Церковное Простопініе». Жадної редакційної праці над зібраним матеріялом церковна вдада (ординаріят) не робила та в умовах тодішнього церковного життя на Закарпатті й не могла робити, бо й людей, хоча б трохи підготовлених до такої праці, серед тодішнього духівництва зовсім не було. Приходилось покластися в цій важливій справі на добру память та знання місцевих напівів Малинича й вірити, заплющивши очі, що те, що він співає, є справді на всі 100%, місцевого походження, а не є ремінісценцією (хоча б тільки рідкою) того чужого, що він за час своєї довголітньої служби десь почув та засвоїв.»[7])

Це «Простопініе» вийшло друком в Ужгороді 1906 року під назвою: «С дозволеніем правительства епархіального в Мукачевской грек.-кафт. епархіи установленное Церковное Простопініе. Сложенное на нотах Іоанном В. Бокшай хорирегентом кафтедр. храма оунгварскаго, составленное І. Малинич.» Текст видання церковнославянський. — Крім того в Будапешті вийшло й мадярське видання «Простопінія» з клавірним допроводом.

Ординаріят епархії Мукачівської розпорядив, що кожна церква епархії повинна закупити

по два примірники «Простопінія». На основі цього розпорядку напів «Простопінія» мав стати одиноким законним співом Мукачівскоїь епархії.

Тепер напівом цього «Простопінія» співають епархії: Мукачівська, Гайду-дорожська в Мадярщині, (що до року 1912 нележала до Мукачівської епархії), Крижовацька епархія (Бачка, нинішня Югославія), епархії Пітсбурського архієпископства в УСА і Пряшівська епархія, що в своїх напівах має найбільше галицьких співів.

«Простопініе» — результат праці двох осіб: співця — Й. Малинича й записувача — Івана Бокшая.

*

Настає перше питання: Котра околиця Мукачівської епархії уживала того напіву, яким співав Й. Малинич, і який записаний І. Бокшаєм в «Простопінії»? Чи знав Малинич усі напіви епархії, скажім і далекого Мараморошa? Чи співав одним своїм, з своєї околиці, напівом, чи, знаючи й останні, вибирав і з тих кращі мелодії, — чи може мав знайомства з галицькими дяками (на приклад у війську), і від них дещо переняв, і його напів є чимсь своєрідним, новим? На це відповідь дуже скупа. Малинич дякував на Ужгородщині, на селах, а пізніше в катедральнім храмі в Ужгороді. Більше нічого незнаємо. І важко, чи ще щось довідаємось. Отже, офіційним богослужбовим співом Мукачівської епархії став напів Ужгородщини, «наданий» цілій епархії, забуваючи на то, що останні, чи поодні околиці епархії могли мати гарніші, оригінальніші, та східному й народному духу відповідніші мелодії або пілих богослужбових пісень, або їх частин.

Як Й. Малинич співав, так І. Бокшай записав, оправлюючи переважно лиш тони, що вражали вухо. Ані Малинич ані Бокшай не знали всіх церковних напівів Мукачів. епархії і не могли з усіх тих вибрати чисте «золото», мелодії найкращі. Треба б пізнавати всі окремішності співів ріжних околиць епархії, щоб можна сказати, в якій мірі Й. Малинич точно передав мелодії, і які свої властивості до них додав, які звичайно в нас кожний дяк має.

Вже не дасться ані схопити той чистий напів Мукачів. епархії, ані комбінацією тих найкращих мелодій цілих пісень, чи їх частин, з усіх околиць епархії, зложити один напів. Причин більше: від видання «Простопінія» кандидати учительства, що по більшості дякували в церквах, а також теологи, заучувались точно напіву «Простопінія». Знання напіву «Простопінія» вимагалось від усіх дяків при дяківських іспитах. Отже священство, учительство й дяки, вже більш як 60 літ, розносять по цілій Мукачів. епархії напів «Простопінія», воно усвоїлось, а місцеві особливості напівів поволі зникають; старі дяки, що ще «зберігали» мелодійні окремішності, повмирали; вкінці така праця не може статись в короткім часі, а час чим далі більш затирає окремішності в мелодіях. Мусимо рахувати напів «Простопінія» за одинокий і урядовий напів Мукачівської епархії.

*

Ще торкнуся важніших недостатків «Простопінія».

1. На багатьох місцях в «Простопінії» зле поставлені музичні знаки «приставання». Від цих знаків залежить, чи текст співається зрозуміло, або беззмислово, лише щоб співати. Де Й. Малинич текст добре розумів, там ті знаки в співі поставив добре, то зн. легкий текст добре проспівав. Але де текст був тяжкий, йому незрозумілий, там Й. Малинич з тої тпричини зле поставив знаки «приставань», а це головно в ірмосах, чим дуже змінився змисл тексту. Пристав серед речення, або до повного речення додав слово-два з дальшого речення. Й. Малинич зле текстово проспівав, а І. Бокшай тому зле записав, бо взагалі не дивився на текст, але лиш записував мелодію. Приклади:

де?	було	оправлено
Кан. гл. 4. Піс. 5.	«в мір пришел еси,* світ святий обращаяй* із мрачна невідінія»	«в мір пришел еси Світ святий,* обращаяи із мрачна невідінія»*
Стихира гл. 6.	«Побіду иміяй Христе,* юже на ада на крест возшел еси,* да...	«Побіду иміяй Христе,* юже на ада,* на крест возшел еси,* да...
Кан. гл. 7. Піс. 9.	«село Невмістимаго* Зиждителя Твоєго Тя величаєм...	«село Невмістимаго Зиждителя Твоєго* Тя величаєм.
Кан. гл. 8. Піс. 5.	«но обрати мя, і к світу* заповідей Твоих* пути моя направи...	«но обрати мя,* і к світу заповідей Твоих* пути моя направи...
Вел. Четвер	«Вечери Твоєя тайния* днесь, Сине Божий...	«Вечери Твоєя тайния днесь,* Сине Божий...
Вел. понед. Чертог Твой...	«просвіти одіяніе души моея* Світодавче і спаси мя.	«просвіти одіяніе души моея Світодавче* і спаси мя.
Кан. Пасхи, Піс. 4.	«и паки із гроба красное* правди нам возсія солнце»	«и паки із гроба* красное правди нам возсія солнце»
Кан. Пасхи, Піс. 7.	«єдин благословен* отцев Бог и препрославлен»	«един благословен отцев Бог* и препрославлен»
	«єдинаго благословеннаго* отцев Бога и препрославленнаго	«единаго благословеннаго отцев Бога* и препрославленнаго»
Кан. Пасхи, Піс. 9.—	«єгоже, вірнії, утрерждение надежди* имуще, радуемєя»	«єгоже, вірнії,* утверждение надежди имуще, радуємся»
Кан. Воздвиженія Креста Піс. 3.	«нині процвите древо* креста, в державу и утверждение»	«нині процвите древо креста,* в державу и...
Той сам, Піс. 9.	«Снідію древа, роду* прибывшая смерть...	«Снідію древа,* роду прибывшая смерть...
Кан. Покров Піс. 9.	«безплотных умов єстество, почитающее* священное торжество* Богоматере»	«безплотных умов естество,* почитающее священное торжество* Богоматере»
Кан. Рождества Христ. Піс. 3.	«и в послідняя от Діви воплощенному* безсіменно, Христу Богу возопіим*»	«и в послідняя от Діви воплощенному безсіменно,* Христу Богу возопіим»
Кан. Стрітенія	«Отца безначальна, Сына*	«Отца безначальна,* Сына
Піс. 9.	первородящася Матерію*	первородящася Матерію
Піс. 9.	неискусомужно величаєм»	неискусомужно,* величаєм»
Кан. прор. Іліі, Панахида	«Услишах Господи* слух Твой, и убояхся:*	«Услишах Господи слух Твой.* и убояхся:
	«Со духи праведними* скончавшихся, душу раба...	«Со духи праведних скончавшихся,* душу раба...
Похорон	«Святих лик обріте источник жизни,* і дверь райскую: да обряшу и аз путь покаяніем,*	«Святих лик обріте источник жизни.* и дверь райскую:* да обрящу и аз путь покаяніем,*
Парастас, Кондак:	«Со святими упокой* Христе, душу раба Твоєго,*	«Со святими упокой Христе,* душу раба Твоєго...

В Каноні Успенія в більше Піснях багато хиб, і т. д. і т. д.

2. В «Простопінії» є занадто багато розходжень наголосів текстових і музичних.

3. Що до самого тексту, то на багатьох місцях є текст зле поданий, вилишені слова або й речення, (на пр. в «Да молчит»). Даний цілий текст пісні Ірмосу, що там не належить. (на пр. Обрізаніе, Ірм. 6) і под.

4. «Простопініе» мало бути збіркою чистих, орігінальних мелодій Мукачівської епархії а Й. Малинич вніс до неї мелодії чужі (на пр. Херувимська під ч. 17 (в Простопінії).

5. Є в «Простопінії» й мелодії невідповідні, що не годяться до церкві, як «Отче наш». (те, що в нім слова «Отче наш» стало повторяються), дві Херувимські з групи похоронних.

«Простопініе» отже не є без недостатків, як текстових, так мелодійних. але в обставинах і часі, в яких вийшло, ліпше ані не могло бути.

Лише подивляти можемо колосальну память Й. Малинича, — її може зрозуміти лише той, що знає всі Ірмоси «Простопінія». В нинішні часи й добрі дяки не беруться без нот проспівати Ірмоси декотрих свят.

IV.

Друге питання: походження нашого церковного співу і його розвиток. Чи є це оригінальний закарпатський церковний спів, творчість народу протягом тисячаліття на основі первісного принятого, — та наскільки був під впливом церковних напівів дооколичних народів східного обряду?

Загально означуючи характер церк. співу Мукачівської епархії, уводжу відомого дослідника візантійського церковного співу, професора віденьського університету Е. Велеса (Wellesz), який переглянувши «Церковное Простопініе» написав у своїй студії[9]), що церк. спів Закарпаття є духово споріднений з орієнтальним церковним співом, докази чого уводить автор.

Ця замітка уведеного професора сказана дуже загально, й тому повище питання мусимо розглянути подрібніше. Відповідь на нього можемо дати лише на основі висновків э історії Мукачівської епархії.

а) Закарпаття, принявши християнство, приняло східний обряд, а з тим і східний церк. спів. В основі отже нашого церковного співу є напів грецький, — принесений св. Кирилом і Методієм, — який є в основі всіх напівів східного обряду.

б) Протягом віків, навчаючись церковного співу лиш переданням, музикальністю надані дяки й священники та взагалі вірники, надали основному грецькому напіву закарпатські властивості, з чого повстав закарпатський церковний напів.

в) Певний вплив на церковний спів Мукачівської епархії мала Галичина, з якою Закарпаття мало релігійні й культурні звязки. Вплив Галичини був великих розмірів, бо Прящівська епархія, (що до року 1818 була частиною Мукачівської епархії), перебрала з часом багато з галицького церк. напіву. «Інші співи знову ж нагадують співи галицької Церкві зі Львівського Ірмологія, що зрештою є зовсім природне, якщо мати на увазі географічне сусідство Закарпаття з Галичиною, етнограіфчне споріднення населення обох, а найголовніш — одну релігію й один обряд населення Закарпаття з галицькою Церквою.»[7]) — Але на Закарпаття приходили у великому числі і священники, монахи та дяки з Галичини а навіть з Волині. Назвім лиш кілька родів: Бачинські, Підгаєцькі, Балудянські, Дудинські, Ільницькі. В Мараморощі в Золотарьові був 1701 року дяк з Наддніпрянщини.[10]) — «Ця близькість викликала аджеж живі взаємини в церковних справах між духовенством та населенням Закарпаття й Гличини, а це могло вести до просякання галицького церковного співу до практики закарпатських церков».[7]) Треба тут ще зазначити, що, розпорядком мукачів. епископа Андрея Бачинського (1773—1809), що навіть був вислав наших монахів на студії обряду до Київо — печерської лаври, були введені галицькі нотовані Ірмологіони до наших церков. Ті Ірмологіони находяться майже у всіх церквах мукачів. епархії, і перед появою «Простопінія» з них вчились церковного співу в дяко-учительській семинарії в Ужгороді, та ще в нинішні часи можна бачити як старі дяки співають ірмоси не з «Простопінія», але з галицького Ірмологіона. — Вкінці, сам кан. І. Бокшай признає, що співане Малиничом звіряв і оправляв у потребі з галицьким Ірмологіоном.

г) З болгарським напівом наш спів немає нічо спільного — близького, крім того, що оба східні. Маю при руках болгарський простоспів у нотах, найновішого видання,[11]) переглянув увесь, — але не найшов ніякої подібності. Це тим дивніше, що маємо ми «самоподобні» стихир, т. зв. «болгарські», що вказувало б, що ті мелодії принесені з болгарського співу. Правда, — нотованого болгарського тексту похорону не міг дістати, отже на скільки наші «болгарські самоподобні», що співаються в нас виключно лиш на похороні, є вправді болгарські, не можу висказатись.

д) По свідоцтву осіб, що студіювали теологію в Сербії, богослужбовий напів Мукачівсь-

кої епархії немає ніяких подібностей з сербським, (зрозуміло, не рахуючи Бачку, що має напів Мукачів. епархії).

е) Про румунський спів не можу висказатися, бо румунського Ірмологіону я не міг дістати. Але коли б ішло про точне дослідження, не можемо порівнювати з нашим румунський церк. спів греко-католицьких епархій Семигороду, тому що ті епархії були в історії частиною Мукачівської епархії, отже церк. спів семигородських румунських епархій, якщо не той сам. що в Мукачів. епархії, то близький.

э) Др. Стешко замічує, що деякі співи «Простопінія», а то в ірмосах Канонів (на пр. 2-го гласа, 4-го, 5-го (в де-яких місцях), 7-го (найбільш), — нагадують співи, вживані в російській церкві (ірмоси грецького «роспіву», в укладі О. Львова). — Є правда, що мелодії ірмосів в Мукачів. епархії мусіли бути від первопочатку, що виводжу з, зазначеної в історії, точності, з якою в Мукачів. епархії відправлялись богослуження. Домішки грецького «роспіву», вживаного в російських церквах, в ірмосах можемо пояснити так: а) дуже можливе, що грецький «роспів» ірмосів з російської церкві приніс до Мукачівської епархії Константин Матезонський,[12]) що був першим хоррегентом катедрального храму в Ужгороді (1830 року). Тому що ірмоси належать до найтяжчих співів, богослови й дяки з часом, заучені Матезонським, змішали їх з напівами ірмосів Мукачівської епархії і постав занотований Бокшаєм нинішний вигляд уведених ірмосів; —

в) Також цілком можливо, що сам Бокшай взяв дещо з російського «роспіву» і вложив до ірмосів Мукачів. епархії, бо ж сам визнає, що спів Малинича оправляв і по інших Ірмолаях. Це легко могло статися, бо Бокшай, як диригент катедрального хору, мав в руках багато ріжних нот з українськими й російськими духовними композиціями; (ужгородський катедральний хор співав св. Літургію в укладі українського композитора Дмитра Бортнянського й інших українських і російських композиторів). —

V.

Треба ще навести три події з історії епархії мукачівської й пряшівської, що торкнулися нашого церковного співу.

1. 1916-го року вийшла в Пряшові мала книжечка, на 24 сторінках, формату 11x16 см., під назвою: «А сзентмисе (Литургіа) непенекеибол.». Ноти зложив Кізак Янош, священник епархії пряшівської, професор вчительської семинарії. Книжечка вийшла в Пряшові з ухваленням Ординаріяту. Видав книжечку Др. Семан Іштван. Замість вступу, пояснення, в якім говориться, що нотованим виданням церковних богослужбових текстів в мадярській мові, дана можливість, щоб гр-католицькі учні гімназії в Пряшові могли співати св. Літургію по мадярськи. Далі вступне пояснення говорить, що мадярська мова в молитві і Літургії є неминуча для душевного зросту й потреб гр-кат. інтелігенції. В цій книжечці є ціла Літургія в нотах з мадярським текстом, та по мадярськи пісні: Божий Син днесь, — Небо і земля, — Дивная новина, — О, хто, хто Николая любить, — Христос воскрес, — Ангел вопіяше, — Світися, світися. Мета цього видання — мадяризація.

2. В Душпастирі епархії Мукачівської, річник X. число 11, за рік 1930, читав я, що появилося друком «Простопініе по преданію иноков Чина св: Василія Валикого, области Карпаторусской, на ирмологійні ноти списав о. Йоаким Хома, протоігумен ЧСВВ». Книга має сторін 182, формату 4, ціна 120,— крон. Ця книга не була поширена в епархії і не мала впливу на розвій співу в епархії.

3. Року 1948 появилось в Пряшеві «Церковное простопение», на літографі, що мало бути перевиданням «Простопінія» Бокшая. Видання дуже некритичне: нелогичність уложення,

хибний текст, повна некритичність до нот, де в Бокшая вилишений текст, там також вилишили і под.

4. По поданні праці до друку довідались ми, що в Пітсбургській епархії в виданні о. Андрея Сокола вийшло перевидання «Простопінія» з додатком декілька духовних позабогослужбових пісень, для потреб епархії.

*

Вкінці даю пояснення до цього видання:

1. Книга має нове змістове зложення, що ліпше відповідає потребам.

2. Декотрі мелодії інакше загруповано, для ліпшого перегляду (на пр. все що торкається Літургії, дано до частини: св. Літургія).

3. На багатьох місцях оправлено церковнославянський текст, доповнено першими видавцями вилишені слова, речення, тексти, або викреслено слова, речення, тексти, що там не належать. Оправлено церковнославянські наголоси.

4. Що токається нотових мелодійних оправлень, то всіх нотових змін є над 200. Хоч це число велике, але мелодії наслідком тих змін лише в мало випадках змінилися. Оправлювано лише те, що неминуче, щоб не настали нові тяжкости. Жодна мелодія не була оправлювана як така, але оправлено лише декотрі місця в тій мелодії. Де були оправлені словні тексти, мелодія зістала первісна.

4. Вложено ще тексти з мелодіями, що їх в «Простопінії» Бокшая нема, як: Причастен: Хвалите Господа, т. зв. мараморошський, — Херувимські від числа 15 до 25, — великопостне «Под Твою милость», Стихиру гл. 4. «Животворящему Твоєму кресту», — Прокімен гл. 6 на Утрені, — В Чотиридесятниці: Канон: Откуду начну плакати, — Другу пісню Утрені єрусалимської, — Новіші богослуження (в частині: Ріжні богослуження) і под.

Рівночасно з виданням цього Ірмологіону видаємо і всі співи Ірмологіону на грамофонових пластинках, хотячи так ступити на дорогу сталого піднесення рівня нашого церковного співу.

---

1. Також григоріянськкий латинський спів маэ 8 «гласів».

2. Церк. спів латинського обряду упорядкував папа св. Григорій Вел. († 604), і той спів тому й називається «григоріянським». Цей спів є урядовим співом латинської Церкві. Є він одноголосний. Біля нього витворився і хоральний спів, званий поліфонія, допроводжуваний музичним інструментом, званим: органи.

3. Др. Іван Панькевич: Покрайні записки на підкарпатських церковних книгах, ч. II. — Наук. Збір. т-ва Просвіта. Р. XII. (р. 1936).

4. Др. Вас. Гаджега: Додатки до історії русинів і руських церквей. Наук. Збір. тов. Просвіта в Ужгороді.

5. Ю. А. Яворскій: Материалы для истории старинной песенной литературы в Подк. Руси. Прага 1934.

6. «Зоря Галицкая» 1854 р. ч. 20: М. М. Допись из Унограда. — Наук. Збірн. тов. Просвіта в Ужгороді, річ. XII (1936): Др. Федір Стешко: Церковна музика на Підкарпатській Русі.

7. Др. Ф. Стешко: уведена стаття, під. ч. 6.

8. Був епископом в р. 1891—1912.

9. E. Wellesz: Aufgabe und Probleme auf dem Gebiete der bizantinischen und orientalischen Kirchenmuzik. (München, 1923), str. 113.

10. Наук. Збірн. тов. Просвіта в Ужгороді Р. VI. р. 1924.

11. Църковно-певчески сборник. Част първа: Кратък осмогласникъ и Божествена Литургия. Превел от източни на западни ноти Петър Динов. Синодално книгоиздателство София — 1947.»

12. Про Матезонського гляди: Др. Вас. Гаджега: «Подкарп. Русь — 1929 ч. 1і 2.

13. вид. П. Юргенсона 1912 р.

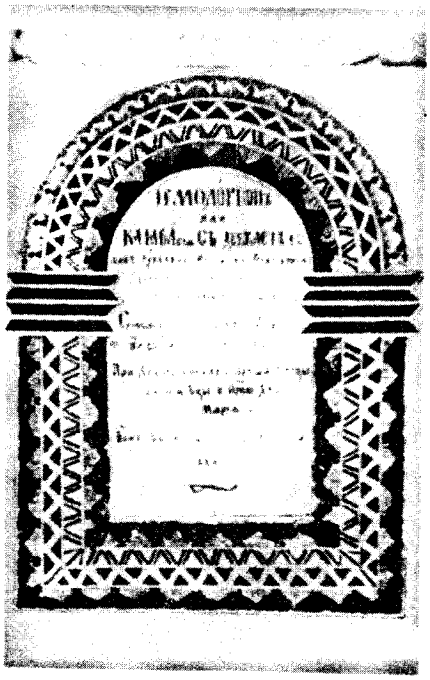

Titulna storona Irmologiona Juhaseviča
z roku 1811—12.

Irmologion Juhaseviča
z roku 1809, list 1.

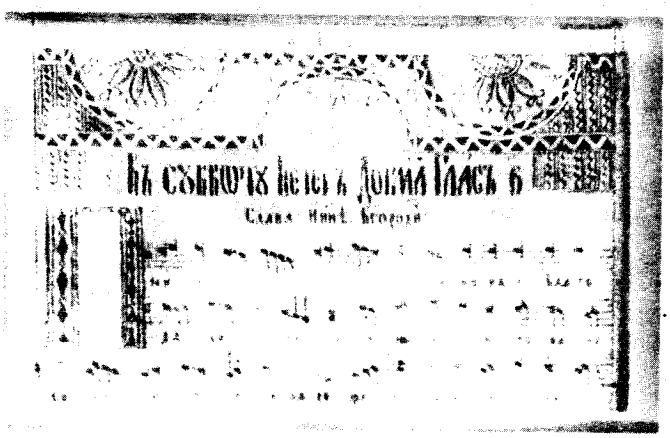

Irmologion Juhaseviča
z roku 1809, list 3.

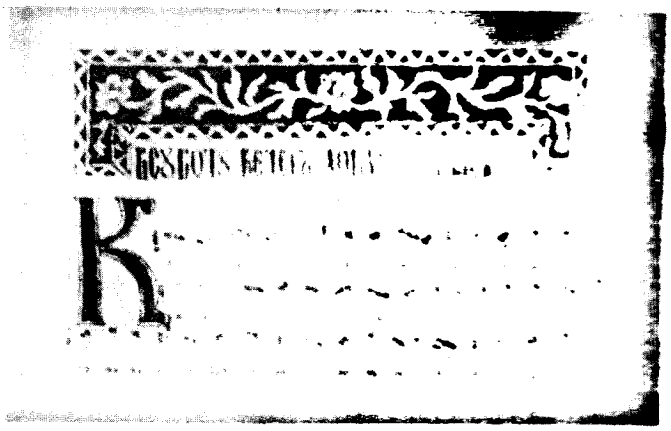

Irmologion Juhaseviča
z roku 1811—12, list 7.

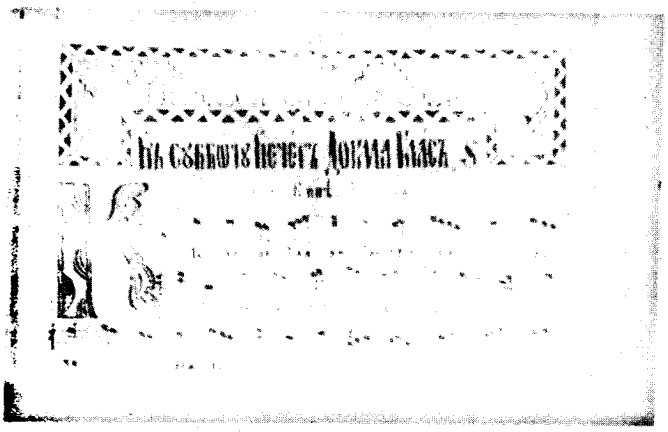

Irmologion Juhaseviča
z roku 1811—12, list 16.

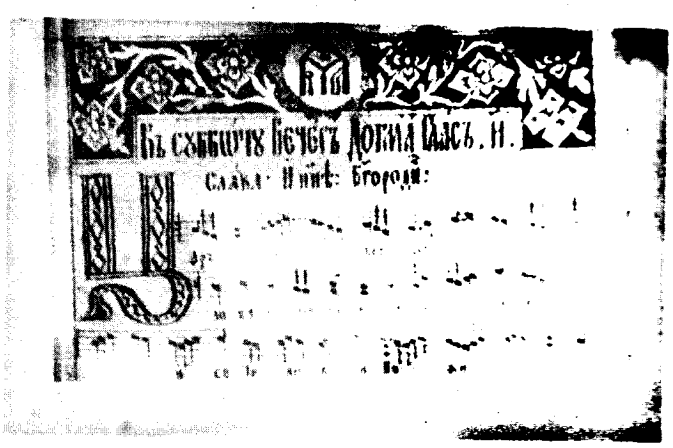

Irmologion Juhaseviča
z roku 1809, list 17.

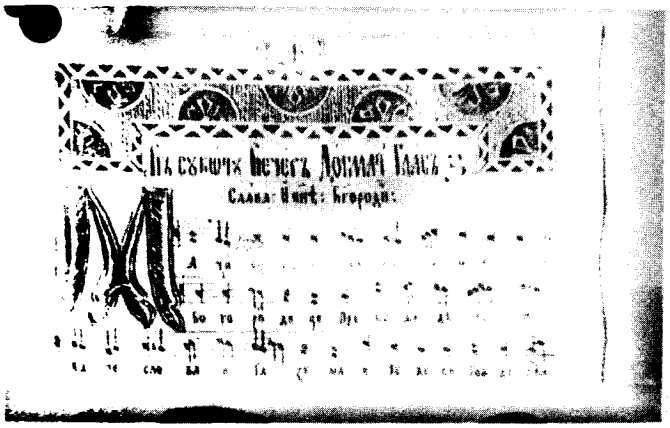

Irmologion Juhaseviča
z roku 1811—12, list 19.

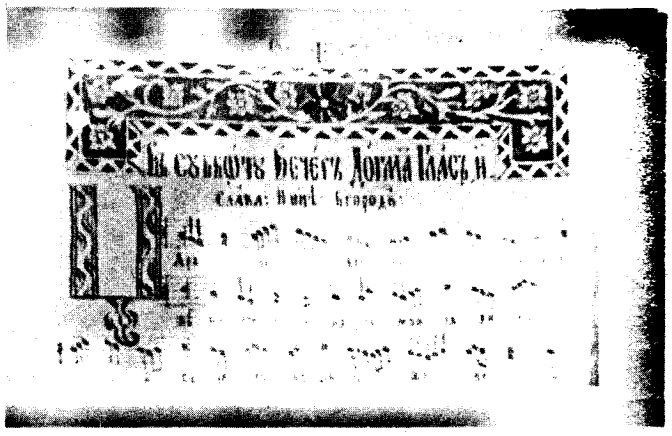

Irmologion Juhaseviča
z roku 1811—12, list 21.

VÝVOJ CIRKEVNÉHO BOHOSLUŽOBNÉHO SPEVU (PROSTOSPEVU) V EPARCHII MUKAČEVSKEJ

Prví kresťania odbavovali bohoslužby pri speve žalmov a duchovných piesní výlučne z Písma Svätého Starého a Nového zákona. Ale postupom času nábožní ľudia začali skladať duchovné piesne a tieto piesne sa spievali pri cirkevných bohoslužbách. Mená skladateľov bohoslužobných piesní prvých troch storočí sú nám neznáme. V štvrtom storočí kresťanstvo dostalo slobodu, ale tiež celkom s istotou nepoznáme mená skladateľov duchovných piesní. Jedine k nim počítame sv. Bazila Veľkého († 379) a sv. Jána Zlatoústeho, († 407) ako kodifikátorov už dotiaľ jestvujúcej sv. Liturgie. V ďalších storočiach existuje už celý rad skladateľov duchovných piesní, (sv. Anatolij († 458), sv. Roman Sladkopivec († 500), sv. Sava († 532), sv. Evtimij († 473), sv. Sofronij († 638), sv. Andrej Kritský († 720), sv. Ján Damascenský († 749), sv. Kosma († 781), sv. Teodor Studita († 826), sv. Teofan († 845), aby sme spomenuli tých najhlavnejších), a výsledkom ich práce sú dnes tie: Oktoich, Minea, Triode a iné bohoslužobné knihy.

Melódie duchovných piesní prvých kresťanov boli pôvodu izraelského, pretože izraeliti boli prvými nositeľmi kresťanstva. Neskôr, keď sa kresťanstvo rozšírilo medzi pohanov, títo prispôsobovali novozákonné modlitby k svojim národným melódiám. Sv. Otcovia sa starali o usporiadanie a zdokonalenie bohoslužobného spevu aj po stránke melodickej, ale úspechu dosiahnuť nemohli, nakoľko vtedy ešte nebolo ustáleného hudobného systému, ktorého by sa pridržiavali všeobecne všetky Cirkvi. Až v ôsmom storočí sv. Ján Damascenský systemizoval a postavil cirkevný bohoslužobný spev na patričnú výšku. Samozrejme, vzal pre „úradný" bohoslužobný spev najviac rozšírené melódie grécke.

Mukačevská eparchia, prijímajúc východný obrad katolíckeho kresťanstva, prijala s ním aj východný bohoslužobný spev. Grécky spev, ktorý je v osnove všetkých spevov východného obradu, sa stal i osnovou nášho bohoslužobného spevu. Materiálov o minulosti cirkevného bohoslužobného spevu v Mukačevskej eparchii máme veľmi málo. Iba sem-tam nejaké záznamy. Nedostatok bohoslužobných kníh pre veriacich bol príčinou slabého vývoja cirkevného spevu. Nie len kantorské knihy, ale aj evanjeliá u nás boli rukopisné. Veriaci boli, obyčajne, len poslucháčmi v chráme. Nemajúc bohoslužobných textov, veriaci si na cirkevné melódie skladali svetské texty, ktoré im ľahko pripomenuli melódiu ojedinelých cirkevných hlasov. Tieto pomocné texty, zvané „kantorské hlasy" malo každé okolie. – Ale o pravidelnosť spevov v chrámoch eparchie sa veriaci veľmi starali. Vidíme to zo starostlivosti, že dbali o to, aby ich chrámy mali notované Irmologiony. V opisovaní Irmologionov pre chrámy sa preslávil kantor-učiteľ Ivan Juhasevič, ktorý pochádzal zo Šariša. Roku 1900 nastal počiatok veľkej zmeny. Tohto roku farár vo Veľkej Kopani, Andrej Popovič (1809–1901) vydal tlačou Zbornik pre veriacich, nazvaný „Velikij Zbornik". To bol výťah z bohoslužobných kníh na všetky nedele a sviatky v roku. Veriaci dostali do rúk knihy, v celej eparchii sa v chrámoch ozval spev všetkých veriacich. – Naučanie cirk. spevu sa viedlo tradíciou. Nie je preto divné, že jednotnosť spevu v celej, tak veľkej eparchii, ktorá sa rozprestierala na území celého predvojnového Maďarska, sa udržať nemohla. Tento veľký nedostatok videl mukačevský biskup Július Fircák a rozhodol sa cirkevný spev usporiadať. Jeho starostlivosťou bolo vydané tlačou v roku 1906 „Cerkovnoje Prostopinije", prvá zbierka bohoslužobných piesní v Mukačevskej eparchii v notách. Melódie spieval Jozef Malinič, kantor katedrálneho chrámu v Užhorode a zapisovateľom bol Ivan Bokšay, kňaz-dirigent chóru katedrálneho chrámu v Užhorode. Toto „Prostopinije" má veľa nedostatkov, ale v čase, v akom výšlo, lepšie ani nemohlo byť.

Vzniká prvá otázka: Ktoré okolie Mukačevskej eparchie užívalo tie melódie, ktoré spieval J. Malinič a J. Bokšay zapísal? – Malinič sa narodil v Radvanke pri Užhorode, kantorovať sa naučil v kantorskom kurze pri učiteľskom ústave v Užhorode, kantoroval v Choňkovciach a v katedrále v Užhorode. Z toho vidíme, že úradným nápevom Mukačevskej eparchie sa stal nápev Užhorodského okolia. Nikdy sa nedozvieme, či Malinič vedel i ostatné nápevy eparchie a z nich vybral to „zlato", alebo vedel len svoj užhorodský nápev. Je však skutočnosťou, že nápev „Prostopinija" sa stal úradným nápevom eparchie. Tento nápev sa učili bohoslovci a kantori, zvláštnosti jednotlivých nápevov v eparchii stále viac zanikali, pričom starí kantori poumierali, takže po toľkých desiatročiach sa už prakticky ani nedá podchytiť ten čistý nápev Mukačevskej eparchie ani kombináciou celých piesní, či ich častí, a z jednotlivých oblastí eparchie zložiť jeden nápev. Nápev „Prostopinija" musíme pokladať za jediný a úradný nápev Mukačevskej eparchie.

Druhá otázka: pôvod cirkevného bohoslužobného spevu eparchie Mukačevskej a jeho vývoj. – Mukačevská eparchia prijmúc kresťanstvo od sv. Cyrila a Metoda, prijala východný obrad a s ním i východný cirkevný spev. V osnove cirkevného bohoslužobného spevu Mukačevskej eparchie je nápev grécky, prinesený sv. Cyrilom a Metodom. Behom mnohých storočí, hudobne nadaní kňazi a kantori, ako aj veriaci všeobecne, dali základnému gréckemu nápevu svoje národné zvláštnosti, z čoho vznikol cirkevný spev Mukačevskej eparchie. Veľký

vplyv na cirkevný spev Mukačevskej eparchie mala Halič a to zvlášť na terajšiu Prešovskú eparchiu, (ktorá do r. 1818 bola časťou eparchie Mukačevskej), takže jednotlivé spevy Prešovskej eparchie sú v nápeve haličskom úplne. Teraz spevom melódií uvedených v tomto Irmologione spievajú eparchie: Mukačevská, Prešovská, Hajdudorožská (v Maďarsku), gréckokatolícke eparchie v Sedmohradsku (Rumunsko), časť eparchie Križovackej (v Juhoslávii) a tiež eparchie Pitsburgského arcibiskupstva v USA.

THE FORMATION OF THE LITURGICAL CHANT IN THE EPARCHY OF MUKAČEVO

The early Christains, during their liturgical gatherings, recited psalms and sang spiritual canticles taken directly from the Holy Books. Soon, the inspired writers began to compose their own spiritual songs, which gradually were instroduced into the liturgy. Unfortunately, their names, during the first three centuries, are uknown to us. It is only in the fourth century, that we meet the names of the great Fathers of the Church, like *St. Basil the Great* (†379) and *St. John Chrysostom* (†407), who can be called the first liturgical codifiers and reformers of the Byzantine Rite Liturgy.

Following the fourth century we find a list of liturgical composers, called melodists or hymnographers, among whom special mention deserve: *St. Anatolius* (†458), *St. Euthymius the Great* (†473), *St. Roman the Melodist* (†beg. of VI c.), *St. Sabas* (†532), *St. Sophronius* (†ca. 638), *St. Andrew of Crete* (†720), *St. John Damascene* (†749), *St. Cosmas the Hymnographer* (†781), *St. Theodore Studite* (†826), *St. Theophanes Graptos* (†845) and many others. The result of their sacred compositions are our inimitable liturgical books, *the Octoechos*, *the Triodion* and *the Menaia*.

The first melodies adapted to the Christian worship were of Jewisch origin, since the Jews were the first to embrace the Christian faith. When Christianity began to spread among the Gentiles, they brought with them also their native melodies into the liturgy. The Fathers of the Church tried then not only to rearrange the liturgical services, but also to fix their musical rendition. Since certain musical system was not as yet adapted to the sacred chant, they were unable to develope an organic system of liturgical music. It was done only by St. John Damascene who, naturally, based his system of eight tones on the popular Byzantine melodies.

Accepting Christianity in the Byzantine Rite, our fore-fathers in Carpathia accepted also the Byzantine system of liturgical music. Thus, the Byzantine sacred music can be considered as the basis of our liturgical chant in the Eparchy of Mukačevo. Since there are very few testimonies concerning the development of our liturgical chant, it is very difficult to reconstruct its complete history. Consequently, there are various opinions about its historic development.

The main reason why our ancestors were unable to develope a complete original system of sacred music, was the lack of musical training and liturgical books. Thus the faithful at the liturgical services became not so much performers, but rather listeners of the sacred songs. This only facilitated the introduction of some local melodies into our liturgical chant, thus the uniformity of sacred music in the vast Eparchy of Mukačevo became destroyed. Only a few melodies, fixed in the memory of the people by the so called "*Cantors' Tones*" (secular verses supplied by the cantors for the eight leading melodies), retained their originality and gave to our liturgical chant a certain pattern.

Our liturgical music began to flourish again during *the Golden Era* of our religious and cultural life under the Bishop Andrew Bačinskyj (1773–1809). During this period our cantor-musicians appeared, and supplied our churches with hand-written "*Irmologions*", fixing the sacred melodies by musical scores. The most outstanding of them was *John Juhasevič* (1741–1814), who left behind more than 30 such *Irmologions*, provided with music.

Another boost to our liturgical chant was given by *Rev. Andrew Popovič* (1809–1898), who compiled and printed first "*Velikij Sbornik*" (Great Collection), in 1866. Placing into the hands of our people a text of liturgical services, he enabled them once again to take an active part in the divine worship. Once again the sacred chant was heard in our churches.

The sacred music passed from one generation to another by oral tradition, since neither the cantors nor the faithful were acquainted with the theory of music. There was no uniformity of the liturgical music within the vast territory of the Eparchy of Mukačevo. It was *Bishop Julius Firczak* (1891–1912), who decided to reform the liturgical chant and achieve some kind of uniformity in the whole Eparchy. Thus, under his auspices, the "*Cerkovnoje Prostopinije*" (Church Plain Chant) was published, in 1906. It was first complete collection of the liturgical melodies in Carpathia. The singing was executed by *Joseph Malinič* (†1910), cantor of the cathedral in Užhorod, while the music was arranged by *Reverend John Bokšaj* (†1940), director of the famous Cathedral

Choir in Užhorod, between 1899–1909. The "*Prostopinije*" had many shortcomings, but it was a giant step in the development of our liturgical chant.

Now the question arises: – *The melodies of which district had been introduced into the "Prostopinije"?*

Cantor Joseph Malinič was born and grew up in Radvanka, near Užhorod. He studied at the School for the Cantors in Užhorod. He first served as the cantor in village Choňkovci (not far from Užhorod), and later he became the cantor at the cathedral in Užhorod. Thus we can conclude with the certainty, that they were melodies of the district of Užhorod. Nobody knows if Malinič also knew the melodies of other districts, or which melodies he preferred to use in the arrangement of the "Prostopinije". But it is certain, that Father Bokšaj did compare his music with other written sources, especially with the "Irmologion" of Juhasevič.

Since the "*Cerkovnoje Prostopinije*" was approved by the Bishop, it was immediately introduced into the Eparchial Seminary and the School for Cantors. Thus eventually the uniformity of church music was achieved in the Eparchy, while the mentioned book became a guideline of Carpathian liturgical chant.

The second question: – *What is the origin of our liturgical chant and how did it develope?*

Receiving Cyrillo-Methodian Christianity, our ancestors received with it also the Byzantine chant somewhat modified in Macedonia, the home-land of SS. Cyril and Methodius. In the course of time this Byzantine-Macedonian music was modified and adapted to the genius of our people, giving rise to our own liturgical chant. The neighbouring Galicia also had a great influence on the development of our liturgical music, especially in the western part, known to us as the Eparchy of Prjašev (separated from Mukačevo Eparchy, in 1818), where to this some Galician melodies are used.

The liturgical chant as arranged in the present "*Irmologion*" is generally used in the Eparchies of Mukačevo, Prjašev, and Hajdudorog, Hungary; more extensively in the Eparchy of Križevci, Jugoslavia; also in the Rumanian Eparchies of Transylvania; as well as in the Metropolitan Province of Munhall, in the United States.

PRIPISY ODNOSNO CERKOVNOHO BOHOSLUŽEBNOHO SPIVU

1. Osoba ďaka: Parochy povinňi dbati, ščob ich cerkvi mali dobrych ďakov. Ďaki povinňi buti: *a)* bezdohannoho christijansjkoho žiťa i povodžeňa, ľudi blahočestivi i prikladňi virniki; *b)* ďak povinen ľubiti cerkov i spiv; *c)* ďak povinen buti diplomovanyj, to zn. ščoby projšov ispytom pered ispitovoju komisijeju Ordinarijatu.

2. Vymohi pri ďakovskich ispitach: Kandidat predložuje Ordinarijatu: posvidčeňa svoho parocha odnosno točki 1 ab) a takož potverdžeňa toho, ščo kandidat tri roki spivav pri ďakovi v krylosi. – Povinen mati odpovidnyj holos. Ne stavitsja sim vymoha mati holos nadzvyčajnoji krasy, ale vymoha: mati holos, ščo hoditsja do spivu v cerkvi i potrebnyj spivakovi sluch. – Volodiťi cerkovnym spivom, tak jak je uvedenyj v Irmologiji ta „Duchovnych pisňach". Pri ispyťi: Liturgiju sv. Vasilija Vel., Preždeosvjačenych i Irmosy spivaje z Irmologiona, vse inše iz Zbornika, abo inšoji cerk. knihi. – Iz Tipika je sľidujuči pitaňa: poznaňa vsich bohoslužeň i odprav, – cerkovňi knihi, – znati koristatisja Ustavom.

3. Cerkovnyj spiv:

Kožda cerkovna pisňa, se razom i molitva. Spiv cerkovnyj – to služeňa Bohu. Spivom Boha veličajemo, slavimo, Bohu ďakujemo, Boha prosimo, inakše skazano: spivajuči molimesja. Naši virniki ľubľať spiv, naš obrjad je jim nad use. Krasoju našoho spivu zachopľujuťsja čužinci. Tomu treba dbati, ščob spiv buv na dostojnoj urovni.

a) Naš obrjad pripisuje dva krylosy: pravyj i ľivyj. De seho nema, treba uvesti.

b) V cerkvi povinno spivatisja tonom pristupnym dľa virnikov: ne zavysoko, ne krikom, ale spivom.

v) Obovjazkovo majeťsja dotrimuvati porjadok melodij, jak daľi uvedenyj. – Ne možno spivati melodij, v Irmologioňi neuvedenych. Každa nova melodija vymahaje schvaleňa Ordinarijatu.

h) Čitaňa „apostola" i čtenij povinno buti rozlučne i praviľne, ščoby sluchači rozumili čitane.

d) Symvol viry: „Viruju", jak čitaje odin, to od: „vo jedinuju, svjatuju..." majuť spivati vže vsi virniki. Na odpustach „Viruju" vse spivajuť usi virniki.

e) Peredpričastnu molitvu: „Viruju, Hospodi, i ispoviduju" hovorjať iz svjaščenikom usi virniki.

j) Chod bohoslužeň povinen buti aňi ne zanadto skoryj, aňi ne duže povoľnyj. Zahaľno šče vkazuju na techniku spivu: umirenno živo spivajuťsja: stichiry, sidalňi, ekteniji; umirenno: tropari, kondaki, polijelej, veličanije, Kanony, svitilňi i pod.; – proťažno: v procesijach, obchodach i pod. – Na pochoroňi ne voľno spišiti. – Ale liše sama svjatočna chviľa dekoli vkaže, jak ščo maje spivatisja.

z) Dľa katechetov i parochov zaznačuju, ščo na vsich školach i v usich klasach cerkovnyj spiv je častinoju koždoji hodiny religiji.

4. PORJADOK MELODIJ NA SV. LITURGIJI.

Pered sv. Liturgijeju: Vošel jesi, – a dľa vyminy inša duchovna pisňa iz spivanika: Duchovňi pisňi, – na Roždestvo Christovo: koľady.

Po sv. Liturgiji: duchovna pisňa iz uvedenoho spivanika.

Slava: Jedinorodnyj, – Prijdite, poklonimsja, – Svjatyj Bože: – na vyminu tak, jak uvedeňi v Irmologioňi.

Cheruvimska: v neďiľi v takom porjadku, jak uvedeni v Irmologioňi. Pri dekotrych uvedeňi „Podobňi", ščoby po tych slovach ďaki sobi lekše prihadali melodiju. U svjata tak:

Novyj Rok	pod č. 12	Proroka Iliji	pod č. 7
Bohojavlenije	č. 5	Preobraženije	č. 9
Troch Svjatitelej	č. 6	Uspenije	č. 2
Stritenije	č. 9	Usiknovenije hl. Jo. Kr.	č. 14
Blahoviščenije	č. 13	Rožd. Presv. Bohorod.	č. 15
Kvitna neďiľa	č. 1	Vozdviženije Kresta:	postna l.
Velikdeň I. deň	č. 8	Pokrov. Pr. Bohor.	č. 18
Velikdeň II. deň	č. 5	Michaila archanh.	č. 9
Velikdeň III. deň	č. 6	Vvedenije v chram PDM	č. 16
Velikomuč. Jurija	č. 12	Nikolaja: pod.: O kto, kto...	
Vozneseníje	č. 10	Neporoč. Začatije	č. 17
Sošestvije Sv. D.	č. 5	Roždestvo Christ. I. d.: Božij syn...	
Sošestvije Sv. D. II deň	č. 6	Roždestvo Christ. II deň: Divnaja nov.	
Serdca Isusovoho	č. 19	Roždestvo Christ. III deň: Nova radosť	
Rožd. Jo. Krestit.	č. 9		
Petra i Pavla	č. 12		

Cheruvimski u Vel. posťi: jak uvedeňi v Irmologioňi a takož č. 11, 10, 17, 18.

Otče naš – v neďiľi i svjata: jak v Irmologioňi a takož na vyminu na Podobňi: Nebesnych činov, – Radujsja, živnosnyj kreste, – Vsechvaľniji mučenicy, – O preslavnoho čudese, – Na Tropar: Razrušil jesi... Na hlas samohlasnych stichir usich hlasov.

Otče naš – na Liturgiji za usopšich: na Podoben hl. 2. Jehda ot dreva, – na bolhar hl. l. Kaja žitejskaja, – i na bolhar hl. 8. Plaču i rydaju.

Otče naš v procesijach: pod č. 3. na podob. bolhara hl. 4. Hďi jesť mirskoje...

ZMIST — OBSAH

I. SV. LITURGIJA.

Vošel jesi 5
1. Sv. Liturgija sv. Joana Zolotoustoho 5
2. Sv. Liturgija sv. Vasilija Velikoho 34
3. Sv. Liturgija Preždeosvjačenych Darov 39

II. VEČERNA.

1. Blahoslovi, duše moja, Hospoda 43
2. Blažen muž 43
3. Svite tichij 44
4. Prokimeny na Večerni 44
5. Spodobi, Hospodi, v večer sej 45
6. Nyňi otpuščáješi 45
7. Pod Tvoju milosť 45

III. UTRENA.

1. Polijelej – Mnohomilostive 46
2. Veličaňa praznika 46
3. Tropari neporočňi: Anhelskij sobor 47
4. Stepenna prazdnična: Ot junosti mojeja 49
5. Ektenija 50
6. Veličaňa Presv. Bohorodici: „Veličit duša moja“ . . . 50
7. Veličaňa Utrenne: „Veličaj, veličaj, duše moja“ . . . 51
8. Preblahoslavenna jesi 51
9. Slavoslovije 51

V. OSMOHLASNIK – OKTOICH.

1. Hlas peršij 53
2. Hlas druhij 59
3. Hlas tretij 64
4. Hlas četvertyj 68
5. Hlas pjatyj 74
6. Hlas šestyj 79
7. Hlas sedmyj 84
8. Hlas vosmij 88

V. PRAZNIKI PODVIŽŇI,

a) Čotyridesjatnicja

1. Neďiľ Bludnoho syn 93
2. Neďiľ Syropustna 94
3. Pjatyj četver Vel. postu: Poklony (Kanon sv. Andreja Kritskoho) 94
4. Neďiľa Kvitna 98
5. Velikij poneďilok 101
6. Velikij četver 101
7. Velika pjatnicja 102
8. Velika subota: Utreňa nadhrobna, abo „Jerusalimsjka“ 102
Kanon Vel. suboty 103

VI. PRAZNIKI PODVIŽŇI.

b) Pjatdesjatnicja

1. Velikdeň 106
2. Neďiľa Tomina 118
3. Vozneseňa Christovo 120
4. Sošestvije Svjatoho Ducha 122

VII. PRAZNIKI NEPODVIŽŇI.

1. Novyj Rok. Naimenovaňa Isusa. Sv. Vasilija Vel. . 125
2. Bohojavleňa 126
3. Striteňa 129
4. Blahoviščeňa 132
5. Rožděstvo Joana Krestiteľa 133
6. Sv. apostolov Petra i Pavla 135
7. Sv. proroka Iliji 137
8. Preobraženie 138
9. Uspenije Prev. Bohorodici 140
10 Usiknovenije hlavy Joana Krestiteľa 144
11. Rožděstvo Presv. Bohorodici 144
12. Vozdviženije Česnoho Kresta 147
13. Pokrov Preev. Bohorodici 151
14. Sobor sv. archistr. Michaila i pročich Anhelov . . 153
15. Vvedeňa v chram Preč. Ďivy Mariji 154
16. Sv. o. Mikolaj, čudotvorec 156
17. Neporočne Začaťa Preč. Ďivy Mariji 157
18. Rožděstvo Christovo 160

VIII. RIŽŇI BOHOSLUŽEŇA.

1. Pochoron 163
2. Pochoron ďitej 170
3. Parastas 170
4. Čin Tajny Supružestva 173
5. Čin tajny Svjaščenstva 174
6. Male osvjačeňa vody 175
7. Obidnicja 175
8. Povečerije velike 176
9. Rižňi ekteniji 177

10. Akafist 178
11. Umoleňa Najsv. Evcharistiji 179
12. Molebeň do Najsv. Serdca Isusovoho 179
13. Molebeň v česť Presv. Bohorodici 180
14. Krestna Doroha 180
15. Sv. rožanec – Vervicja 180

IX. ROZVOJ CERKOVNOHO BOHOSLUŽEBNOHO SPIVU (prostospivu) V EPARCHIJI MUKAČEVSKOJ I PRJAŠEVSKOJ 197

PRIPISY ODNOSNO LITURGIJNOHO SPIVU:

a) osoba ďaka (kantora) 199
b) vymohi pri ďakovskich ispytach 199
c) cerkovnyj spiv 199
d) porjadok melodij na sv. Liturgiji 200